

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Η επιδίκαση επιχείρησης κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της ομόρρυθμης εμπορικής εταιρίας

**Αποστόλου Ε.Τσουκαλά
Δικηγόρου Λάρισας, Μ.Δ. Αστικού Δικονομικού Δικαίου**

Διάγραμμα ύλης

- I. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 483 του ΚΠολΔ
- II. Η δυνατότητα εφαρμογής ή μη του άρθρου 483 του ΚΠολΔ μετά τη λύση των ομόρρυθμων εμπορικών εταιριών
- III. Η νομολογιακή εφαρμογή του άρθρου 483 του ΚπολΔ επί ομορρύθμων εμπορικών εταιριών
- IV. Συμπέρασμα

I. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 483 του ΚΠολΔ

Σύμφωνα με το άρθρο 483 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι εκτός από την αυτούσια διανομή και την διά πλειστηριασμού πώληση του κοινού πράγματος και διανομή του πλειστηριάσματος, προβλέπεται ένας ιδιόρρυθμος και εναλλακτικός τρίτος τρόπος διανομής σε περίπτωση ύπαρξης στην κοινωνία εμπορικής, βιομηχανικής, γεωργικής κ.λ.π. επιχείρησης που αποτελεί ενιαίο οικονομικό σύνολο¹, η οποία μετά από αίτηση ενός ή περισσότερων κοινωνών, μπορεί να επιδικαστεί, ολόκληρη ως ενιαίο οικονομικό σύνολο, στον αιτούντα κοινωνό, γιατί τότε μόνο διατηρεί τη λειτουργική απόδοσή της και συνεπώς ικανοποιεί το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου. Η επιχείρηση μεταβιβάζεται ως ενιαίο οικονομικό σύνολο, ολόκληρη, χωρίς οποιαδήποτε διανομή των περιουσιακών της στοιχείων, γιατί αν γινόταν διανομή ή διάσπαση των περιουσιακών της στοιχείων και του οικονομικού της συνόλου θα έχανε αυτή την οικονομική και λειτουργική της ταυτότητα και δε θα αποτελούσε πλέον το ενιαίο οικονομικό σύνολο, το οποίο επιτάσσει η διάταξη αυτή².

Ως επιχείρηση νοείται το σύνολο των πραγμάτων, δικαιωμάτων και άυλων αγαθών ή πραγματικών καταστάσεων (όπως η εμπορική φέμη, η πελατεία, η πίστη, η καλή πορεία της επιχείρησης), τα οποία οργανώθηκαν σε ενιαία οικονομική ενότητα από φυσικό ή νομικό πρόσωπο προς επίτευξη οικονομικού αποτελέσματος³. Η επιδίκαση γίνεται σε εκεί-

¹ ΑΠ 241/1995 Δ 37.639

² Βαθρακοκοίλης, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ερμηνευτική - Νομολογιακή ανάλυση (κατ' άρθρον), άρθρο 483 σελ.50

³ ΑΠ 175/2000 Δ 41.734 · ΑΠ 1154/1998 Δ 39.1572 · ΑΠ 883/1991 EEN 1992.520 · ΑΠ 519/1989 ΕλλΔνη 1990.1254 · Εφθεσ 2655/2002 ΔΕΕ 2003.172

νον που το ζητεί έναντι καταβολής χρηματικού ποσού ίσου προς την αγοραία αξία της επιχείρησης. Για την ανεύρεση της αξίας υπόλογιζονται όλα τα στοιχεία της επιχείρησης ενώ η καταβολή του ποσού στους υπόλοιπους κοινωνούς γίνεται κατά το λόγο των μερίδων τους⁴. Η αίτηση για επιδίκαση της επιχείρησης μπορεί να εμπειρέχεται στο δικόγραφο της αγωγής διανομής ή να υποβάλλεται με τις προτάσεις έως τη συζήτηση στο πλαίσιο δίκης διανομής από τον ενάγοντα ή τους εναγομένους⁵. Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί πριν ή κατά το στάδιο της εκκαθάρισης⁶ ή πριν από την άσκηση αγωγής διανομής εφόσον υπάρχουν περισσότερα επίκοινα αντικείμενα εκτός από την κοινή επιχείρηση, εάν συντρέχουν σοβαροί λόγοι να μη γίνει η διανομή της (της επιχείρησης). Η ύπαρξη δηλαδή των σοβαρών λόγων για τους οποίους δικαιολογείται να μη γίνει διανομή της επιχείρησης, είναι στοιχείο του πραγματικού της διάταξης παρ.3 του άρθρου 483 του ΚΠολΔ και συνεπώς στοιχείο της βάσης της αγωγής, με την οποία επιδιώκεται η επιδίκαση επιχείρησης σε έναν από τους κοινωνούς πριν από κάθε εκκαθάριση ή άσκηση της αγωγής διανομής της όλης κοινής περιουσίας⁷. Τέτοιοι δε λόγοι είναι ο κίνδυνος αφανισμού της επιχείρησης ως κερδοφόρου οικονομικής μονάδας ή ο εξανεμισμός της καλής φήμης και της πελατείας αυτής εξαιτίας της διανομής σε συνδυασμό με το γεγονός ότι τυχόν αυτούσια ή δια πλειστηριασμού και καταβολής του πλειστηριασμάτος διανομή της στους κοινωνούς-πρώτην εταίρους μικρό οικονομικό ή άλλο όφελος θα μπορούσε να τους προσδώσει καθώς συχνά τα υλικά περιουσιακά στοιχεία αυτής θα είναι μικρής αξίας. Αναφορά της αξίας της επιχείρησης απαιτείται μόνο για τον καθορισμό της καθώς' ύλην αρμοδιότητας ενώ η αγοραία αξία προσδιορίζεται κατά τον κρίσιμο χρόνο σχηματισμού των μερών κατά 482 παρ.2 του ΚΠολΔ, δηλαδή κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασης⁸, αδιάφορο δε αν η διανομή αποφασίστηκε και στο δεύτερο βαθμό¹⁰. Αρμόδιο είναι το δικαστήριο της διανομής, ώστε, εφόσον υπάρχει ακίνητο στο οποίο αναπτύσσεται η επιχειρηματική δραστηριότητα, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της τοποθεσίας του επίκοινου ακινήτου¹¹ ενώ η εκδίκαση της αίτησης επιδίκασης της επιχείρησης γίνεται κατά την ίδια με την αγωγή διανομής διαδικασία, δηλαδή κατά την τακτική διαδικασία εφαρμοζομένων και των διατάξεων 478 επ. του ΚΠολΔ. Εγγράφεται εφόσον υπάρχει ακίνητο στα βιβλία διεκδικήσεων. Τέλος, εάν περισσότεροι κοινωνοί ζητήσουν να επιδικαστεί σε αυτούς η επιχείρηση, το δικαστήριο την επιδικάζει, σε εκείνον που κατά την κρίση του είναι πιο ικανός να τη συνεχίσει κατά τρόπο επωφελή, καθόσον ο νόμος θέλει να αποτρέψει τη δημιουργία νέας μερικότερης κοινωνίας με την κατάλυση της ευρύτερης κοινωνίας¹². Η ικανότητα αυτή κρίνεται από την εμπειρία, την εργατικότητα, την επιχειρηματι-

⁴ Κεραμέας-Κονδύλης-Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ άρθρο 483 σελ.865

⁵ ΑΠ 519/1989 Ελλάδν 1990.1254

⁶ ΑΠ 109/1997 ΔΕΕ 1997.588 · ΑΠ 412/1990 ΝοΒ 1991.744 · αντιθ. Σκούρας, στον ΑΚ Γεωργιαδη-Σταθόπουλον, IV 800 αριθ. 30

⁷ ΕφΘεσ 2655/2002 ΔΕΕ 2003.172

⁸ ΕφΑθ 3530/1996 ΕΕμπΔ 1996.745

⁹ ΣχΠολΔ V 72, IX 135 · ΕφΑιγ 8/1973, Αρμ 1973.706

¹⁰ Κεραμέας-Κονδύλης-Νίκας, ο.π. άρθρο 482 σελ. 862

¹¹ ΠΠρΚαλ 43/1975, ΝοΒ 1975.1296

¹² Βαθρακοκοιλης, ο.π. άρθρο 483 σελ.53

κή δραστηριότητα, την επιχειρηματική οργάνωση παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων της επιχείρησης και γενικά της λειτουργίας της, καθώς και από την οικονομική δυνατότητα για τη συντήρηση, την ανάπτυξη, τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό της¹³. Ο χαρακτηρισμός όμως “ικανότερος για την επωφελή συνέξιον της επιχείρησης” είναι μια αόριστη νομική έννοια και υπόκειται στον Αναιρετικό έλεγχο¹⁴.

II. Η δυνατότητα εφαρμογής ή μη του άρθρου 483 του ΚΠολΔ μετά τη λύση των ομορύθμων εμπορικών εταιριών

Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 483 του Κ. πολΔ, δηλαδή η δυνατότητα επιδίκασης της επιχείρησης, μετά τη λύση των ομορύθμων εμπορικών εταιριών. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου (ΑΚ 777 επ.), μετά την επέλευση του νομικού γεγονότος της λύσης, η εμπορική εταιρία μετατίθεται σε μια κατάσταση διαλυτικού σταδίου, χωρίς να επέρχεται ουδεμία μεταβολή στην ταυτότητά της ή στη νομική της προσωπικότητα. Η λύση αυτής όμως επιφέρει μια βαθιά τομή στον εταιρικό οργανισμό. Αυτή συνίσταται στη μεταβολή του εταιρικού σκοπού. Πράγματι, παύει η παραγωγική δραστηριότητα της εταιρίας, η οποία αποτελούσε το αντικείμενο του εταιρικού σκοπού και αρχίζει αυτοδίκαια μια νέα φάση δράσης της εταιρίας, έχουσα ως αντικείμενο το σύνολο των ενεργειών εκείνων, διά των οποίων προετοιμάζεται και συντελείται η λύση των εκκρεμών σχέσεων της εταιρίας τόσο προς τα έξω (σε σχέση με τους εταιρικούς δανειστές) όσο και προς τα έσω (σε σχέση με τους εταίρους ή τους μετόχους). Το σύνολο των πράξεων αυτών αποτελεί το αντικείμενο του νέου σκοπού της εταιρίας, του λεγόμενου σκοπού της εκκαθάρισης. Κατά συνέπεια η λύση της εταιρίας διαφέρει από τη λήξη αυτής η οποία επέρχεται με την περάτωση του σταδίου της εκκαθάρισης¹⁵.

Οι εργασίες της εκκαθάρισης, όπως ενδεικτικά παρουσιάζονται στα άρθρα ΑΚ 779 επ. είναι κατά σειρά οι εξής: πρώτα αποδίδονται οι εισφορές που είχαν εισφερθεί κατά χρήση, μετά εξοφλούνται τα εταιρικά χρέα (προς τρίτους ή εταίρους), ακολουθεί η εξόφληση των χρεών που είχαν δημιουργηθεί από την εταιρική σχέση, στη συνέχεια αποδίδονται οι υπόλοιπες εισφορές και τέλος διανέμεται η τυχόν απομένουσα εταιρική περιουσία (το προϊόν της εκκαθάρισης)¹⁶. Κατά τη διάταξη 784 εδ.β' του ΑΚ, η οποία εφαρμόζεται και επί ομορύθμων εταιριών, η προσωπικότητα της εταιρίας εξακολουθεί να υπάρχει ωστόσου περατωθεί η εκκαθάριση και για τις ανάγκες αυτής.

Με βάση αυτά, φαίνεται νομικά απροσπέλαστη πράγματι η άποψη ότι μετά τη λύση της ομόρρυθμης εταιρίας και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης, η εταιρική επιχείρηση ανήκει στο νομικό πρόσωπο της υπό εκκαθάριση εταιρίας και, συνεπώς, οι εταίροι δεν είναι κοινωνοί της εταιρικής επιχείρησης. Η δημιουργία και η λειτουργία κοινωνίας δε συμβιβάζεται με τη διατήρηση της νομικής προσωπικότητας της εταιρίας κατά το στάδιο της εκκαθάρισης. Εξάλλου, αντίθετη άποψη θα μετέτρεπε την οικονομική συμμετοχή του

¹³ ΑΠ 519/1989 ΕλλΔνη 31.1253

¹⁴ ΑΠ 109/1997 ΔΕΕ 1997.588

¹⁵ Σκούρας, Η νομική ρύθμισης της εκκαθαρίσεως της ομορρύθμου εμπορικής εταιρίας, 1979, σελ. 10 επ.

¹⁶ Ν.Ρόκας, Εμπορικές Εταιρίες, 1996, σελ. 93 επ.

ομορρύθμου εταίρου στην εταιρική περιουσία σε εμπράγματη κατά το στάδιο της εκκαθάρισης, καθώς ο εταίρος θα αποκτούσε ιδανικό μερίδιο συμμετοχής επί της επιχείρησης, ελεύθερο και αυτοτελές έναντι του ιδανικού μεριδίου των συγκοινωνών του και θα μπορούσε να διαθέσει αυτό ελεύθερα κατά το άρθρο 793 ΑΚ, πολύ περισσότερο να απαιτήσει τη λύση της δημιουργηθείσας κοινωνίας κατά 795 ΑΚ. Ουσιαστική όμως προϋπόθεση για την εφαρμογή της 483 του ΚΠολΔ είναι η σχέση κοινωνίας, η οποία δεν υπάρχει ούτε δημιουργείται με τη λύση της εταιρίας. Επομένως, η επιδίκαση της επιχείρησης σε έναν από τους ομορρύθμους εταίρους κατά τη διάρκεια του σταδίου της εκκαθάρισης, φαντάζει έωλη, δογματικά και μεθοδολογικά ανεπίτρεπτη¹⁷. Άλλωστε, εάν η λύση της εταιρίας είχε ως συνέπεια τη δημιουργία κοινωνίας μεταξύ των εταίρων, και επομένως ήταν δυνατή η επιδίκαση της επιχείρησης σε έναν από τους εταίρους, τούτο θα σημαίνει ριζική τροποποίηση του επί της εκκαθαρίσεως της ομορρύθμου εταιρικής μορφής ισχύοντος δικαίου. Έτσι, η υποστηριζόμενη κοινωνία μεταξύ των εταίρων δε θα μπορούσε να εξυπηρετήσει τους σκοπούς της εκκαθάρισης που συνίστανται στην περάτωση των προς τα έξω και έσω σχέσεων της λυθείσης εταιρίας (διορισμός εκκαθαριστών, εξόφληση χρεών, απόδοση εισφορών κ.λπ.)¹⁸. Εξάλλου, κατά την κρατούσα στην νομολογία και τη θεωρία γνώμη, το στάδιο της εκκαθάρισης επιβάλλεται με κανόνα αναγκαστικού δικαίου και επί ομορρύθμων εταιριών¹⁹ και μόνον η διαδικασία αυτής (ΑΚ 778-783) είναι ενδοτικό δίκαιο, παρεχομένης της δυνατότητας στους εταίρους να διαμορφώσουν ελεύθερα τον τρόπο που θα λάβει χώρα αυτή, δηλαδή τον τρόπο απόδεσης των έννομων σχέσεων που δημιούργησε η εταιρική δραστηριότητα²⁰, με συνέπεια τη διατήρηση της νομικής προσωπικότητας της εταιρίας για τους σκοπούς της εκκαθάρισης. Άλλα και στα πλαίσια της διανομής της εταιρικής περιουσίας, πάλι δεν μπορεί να γίνει λόγος περί δημιουργίας κοινωνίας μεταξύ των εταίρων, επειδή η διανομή της εταιρικής περιουσίας δεν είναι πράξη ανεξάρτητη της εκκαθάρισης αλλά αποτελεί ενιαίο τμήμα αυτής, η οποία έχει ως σκοπό και τη διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης και μέχρι να περατωθεί η διανομή η εταιρία υπάρχει και ως σύμβαση και ως νομικό πρόσωπο²¹. Σημειωτέον ότι εφαρμογή της ΚΠολΔ 483 στο στάδιο μόνον της διανομής θα είναι συνήθως χωρίς πρακτική αξία, διότι θα έχει μάλλον ρευστοποιηθεί η εταιρική περιουσία κατά ΑΚ 781²².

¹⁷ Σκούρας, ο.π. σελ. 7 - 10 · ο ίδιος, ΕΕμπΔ 1996.746 επ. παρατ. στην ΕφΑθ 3530/1996 · Ν.Ρόκας, ο.π. σελ.90 · Σκαλίδης, Δίκαιο Εμπορικών Εταιριών, 1993.σελ.218 · Παμπούκης Δ 11.121 · μεμονωμένα στην νομολογία ΠΠρΛαμ 823/1972 ΕΕμπΔ 1973.349

¹⁸ Σκούρας, Η νομική ρύθμιση της εκκαθαρίσεως της ομορρύθμου εμπορικής εταιρίας, σελ.7-10 · Ν.Ρόκας, ο.π. σελ. 90

¹⁹ μεταξύ πολλών ΑΠ 1410/1996 ΔΕΕ 1997.486 · ΕφΑθ 7212/1996 ΕπισκΕΔ 1997.673 · Εφθεσ 3989/1995 ΕπισκΕΔ 1996.394 · Σκούρας, ο.π. σελ. 84-85 · Παμπούκης, Η τύχη της ομόρρυθμης εταιρίας μετά τη λύση της, ΕπισκΕΔ 1996.53

²⁰ ΑΠ 120/1998 ΕλλΔνη 1998.570 · ΑΠ 1340/1980 ΕΕμπΔ 1981.393 · Σκούρας, ο.π. σελ.84-85 · Παμπούκης, ΕπισκΕΔ 1996.399 παρατ. υπό την Εφθεσ 3985/1995 · ο ίδιος, εισαγ.σημ στην ΕπισκΕΔ 2000.172, υπό την ΕφΠατρ 586/1999

²¹ Σκούρας, ΕΕμπΔ 1996.750 (με τις εκεί περαιτέρω παραπομπές) παρατ. υπό την ΕφΑθ 3530/1996

²² Ν.Ρόκας, ο.π. σελ.90

Από την άλλη, δύμως, η υιοθέτηση των απόψεων δογματικής του δικαίου ορθών παραπάνω απόψεων στενεύει επικίνδυνα το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 483 του ΚΠολΔ στο στάδιο της εκκαθάρισης που ακολουθεί τη λύση τους. Και τούτο διότι οι επιχειρήσεις στις οποίες αναφέρεται το εν λόγω άρθρο, μολονότι χαρακτηρίζονται στην πρώτη παραγραφό του ενδεικτικά με ποικίλους χαρακτηρισμούς (και συγκεκριμένα ως εμπορικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές, γεωργικές και κτηνοτροφικές) είναι σχεδόν πάντοτε εμπορικές. Συνεπώς, όταν δύο ή περισσότεροι επιθυμούν να ασκήσουν από κοινού μια τέτοια επιχείρηση, πρέπει σχεδόν πάντοτε να επιλέξουν μια από τις εταιρίες του εμπορικού δικαίου²³. Συχνότατα δε η επιλογή τους θα είναι η σύσταση μιας ομόρρυθμης προσωπικής εμπορικής εταιρίας. Το πεδίο λοιπών των εταιριών αυτού του τύπου φαντάζει εκ πρώτης όψεως σαν ένα κύριο πεδίο εφαρμογής του θεσμού της επιδίκασης εμπορικής επιχείρησης. Πρέπει να σημειωθεί, επιπλέον, ότι ένας τέτοιος θεσμός θα μπορούσε να διαδραματίσει ρόλο με μεγάλη κοινωνική και οικονομική σημασία, καθώς η διάσωση των επιχειρήσεων και μάλιστα ολόκληρων, δηλαδή με μια αντικειμενικοποιημένη, πλήρη και ακέραια υπόσταση του δημιουργηθέντος από τους επιχειρηματίες ομορρύθμους εταιρίους συνδυασμού διαφόρων παραγωγικών μέσων αλλά και παρελκομένων υπεραξιών, υπαγορεύεται και από το συμφέρον της εθνικής οικονομίας, επιπρόσθετα δε ωφελεί όλους (τους λοιπούς εταιρίους στους οποίους καταβάλλεται η αξία της μερίδας τους, τους εργαζομένους που διατηρούν τη θέση τους). Ειδικά, σε ό,τι αφορά την προστασία των εταιρικών δανειστών, η ικανοποίηση των οποίων αποτελεί κεφαλαιώδες τμήμα του σταδίου της εκκαθάρισης, θα ήταν νομικά υποστηρίξιμα τα εξής: στις ομόρρυθμες εμπορικές εταιρίες, τα συμφέροντα των εταιρικών δανειστών κατά το στάδιο της εκκαθάρισης υποχωρούν υπό την έννοια ότι η διαδικασία που λαμβάνει χώρα αυτή είναι προαιρετική. Πράγματι, στις εταιρίες αυτές, οι εταίροι, εφόσον υπάρχει πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση ή με ομόφωνη απόφαση, μπορούν να παρακάμψουν το στάδιο αυτό ή να αποκλίνουν από τη ρύθμιση των διατάξεων του ΑΚ (777 - 783)²⁴. Μπορούν για παράδειγμα να προβούν σε εκποίηση της εταιρικής επιχείρησης ως σύνολο σε έναν από τους εταίρους ή σε τρίτον αντί καταβολής της αξίας της συμμετοχής τους²⁵ ή να συμφωνήσουν ότι το ενεργητικό και το παθητικό θα διανεμηθεί μεταξύ τους. Και τούτο, διότι εγγύηση για τους εταιρικούς δανειστές, σύμφωνα με την ΕμπΝ 69, αποτελεί όχι η εταιρική περιουσία, αλλά η προσωπική, απεριόριστη και εις ολόκληρον ευθύνη των εταιρών που εξακολουθεί να υπάρχει και μετά τη λύση της εταιρίας, οποιαδήποτε και εάν είναι η τύχη της εταιρικής επιχείρησης. Με την παρ.3 του ΚΠολΔ 483, όπου αδιάστικτα ορίζεται ότι η επιδίκαση επιχείρησης μπορεί να γίνει και προ πάσης εκκαθάρισης, αίρονται και τυχόν αμφιβολίες για το αν μπορεί να λάβει αυτή χώρα και σε χρονικό σημείο προ της διανομής του προϊόντος αυτής. Συνεπώς, κατά το στάδιο της εκκαθάρισης λυθείσης ομόρρυθμης εταιρίας, άσχετα αν αυτό έληξε ή όχι, μπορεί να γίνει επιδίκαση αυτής κατά ΚΠολΔ 483.

Όταν επιδικάζεται μάλιστα η επιχείρηση κατά ΚΠολΔ 483, στην επιδικασθείσα επιχείρηση μπορούν και πρέπει να περιληφθούν και πράγματα που οι εταίροι έχουν εισφέρει

²³ Παμπούκης, Δ 11.122

²⁴ Παμπούκης, Δ 11.126-127 · Ν.Ρόκας ο.π. σελ. 89

²⁵ ΑΠ 551/1995 ΕΕμπΔ 1995.601 με σημ N.Ρόκα · γνμδ K.Ρόκα, Μελ. I. 159

κατά χρήση καθώς είναι μέσα στο πνεύμα του εν λόγω θεσμού ν δυνατότητα απώλειας της κυριότητας των πραγμάτων, που περιλαμβάνονται στην επιδικαζόμενη επιχείρηση. Η ratio του ΚΠολΔ 483 είναι η με την επιδίκαση ολόκληρης της επιχείρησης διασφάλιση της ένωσης των παντός είδους εισφορών, οι οποίες αποτελούν το κεφάλαιο και τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρικής επιχείρησης χωρίς τα οποία είναι αντικειμενικά αδύνατο να συνεχισθεί η λειτουργία της. Όλα δε αδιακρίτως τα εισενεχθέντα στην εταιρία “πράγματα” είναι “ίδια”, “κοινά” περιουσιακά στοιχεία αυτής, αποτελώντας ένα ενιαίο οικονομικό σύνολο, το κεφάλαιο της, το οποίο είναι ταγμένο ολόκληρο για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού. Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνονται και οι εταιρικές εισφορές, οι οποίες έχουν ως περιεχόμενο την παραχώρηση χρήσης πράγματος και οι οποίες αποτελούν την τυπική περίπτωση της λεγόμενης “οικονομικής” ιδιοκτησίας του νομικού προσώπου της εταιρίας άνευ συνδρομής της “νομικής” ιδιοκτησίας. Εφόσον το άρθρο 483 του ΚΠολΔ δεν προβαίνει σε ρητή σχετική διάκριση, διανεμητέα είναι και τα περιουσιακά στοιχεία αυτά, ανεξάρτητα από τη ρύθμιση της ΑΚ 779 που επιβάλλει την απόδοση αυτών αυτουσίων κατά το στάδιο της εκκαθάρισης²⁶. Ενοείται όμως, ότι, στην περίπτωση αυτή, στην αξία της μερίδας που οφείλει να καταβάλει αυτός που παίρνει την επιχείρηση, πρέπει να υπολογισθεί και η συνολική αξία των εν λόγω εισενεχθέντων κατά χρήση πραγμάτων και όχι μόνο η αξία της χρήσης αυτών²⁷.

III. Η νομολογιακή εφαρμογή του άρθρου 483 του ΚΠολΔ επί ομορρύθμων εμπορικών εταιριών

Προκειμένου να γίνει δεκτή η εφαρμογή του άρθρου 483 του ΚΠολΔ, η νομολογία προσπαθεί να προσπελάσει το σκόπελο που δημιουργεί η διόλου αυτονόητη προϋπόθεση ύπαρξης σχέσης κοινωνίας μεταξύ των ομορρύθμων εταιρών μετά τη λύση της εταιρίας και την είσοδο αυτής στη φάση της εκκαθάρισης, με μια μεθοδολογική κατασκευή. Σύμφωνα με την σχεδόν απόλυτα κρατούσα νομολογιακή γραμμή²⁸, κατά το στάδιο της εκκαθάρισης, που ακολουθεί τη λύση της ομορρύθμου εταιρίας, εμφανίζεται στις σχέσεις μεταξύ των ομορρύθμων εταιρών μια κατάσταση ανάλογη της κοινωνίας δικαιώματος, και συνεπώς, η διάταξη του άρθρου 483 του ΚΠολΔ μπορεί να τύχει εφαρμογής. Και τούτο ανεξάρτητα της εξακολούθησης, κατά πλάσμα μόνο δικαίου, της νομικής προσωπικότητας της εταιρίας για τις ανάγκες μόνο της εκκαθάρισης. Βέβαια με την άποψη αυτή, κατά την οποία στις προς τα έξω σχέσεις η υπό εκκαθάριση εταιρία εμφανίζεται σαν νομικό πρόσωπο ενώ στις προς τα έσω σχέσεις των εταιρών μεταξύ τους υφίσταται κοινωνία δικαιώματος, επέρχεται μια διάσπαση του δικαιώματος κυριότητας της εταιρικής επιχείρησης, αφού στις εξωτερικές σχέσεις παρουσιάζεται ως φορέας του το νομικό πρόσωπο της εταιρίας, ενώ στο εσωτερικό της εταιρίας οι εταίροι φέρονται ως συγκύριοι. Αποκλεισμός, όμως της εφαρμογής της ΚΠολΔ 483 στις εμπορικές εταιρίες (τουλάχιστον στις

²⁶ Πλαμπούκης, Δ 11.127 · Κυπραίος NoB 23.875 παρατ. στην ΑΠ 53/1975

²⁷ Πλαμπούκης, ο.π. · αντιθ. Κυπραίος, ο.π.

²⁸ μεταξύ πολλών Εφθεσ 2655/2002 ΔΕΕ 2003.172 · ΑΠ 109/1997 Δ 39.96 και EEN 1998.447 · ΑΠ 412/1990 NoB 39.744 και Δ 32.114 contra μεμονωμένα η ΠΠρΛαμ 823/1972 ΕΕμπΔ 1973.349

προσωπικές, όπως η ομόρρυθμη), θα καθιστούσε τη διάταξη αυτή κενό γράμμα χωρίς πρακτική εφαρμογή. Όσον αφορά δε στην ύπαρξη στο εσωτερικό της ομόρρυθμης εταιρίας μίας κατάστασης παρόμοιας με την κοινωνία του ΑΚ, αυτή εξηγείται από το αναμφισβίτητο δικαίωμα των ομορρύθμων εταίρων να παρακάμπτουν το στάδιο της εκκαθάρισης και να διανέμουν για παράδειγμα μεταξύ τους το ενεργυτικό και παθητικό, αποσπώντας έτσι με τη βούλησή τους την εταιρική περιουσία από το νομικό πρόσωπο, προσδίδοντας με αυτόν τον τρόπο στο πεδίο των εσωτερικών τους σχέσεων σε πεδίο αναφοράς με την εταιρική περιουσία, μία σχέση ανάλογη της κοινωνίας δικαιώματος του Αστικού Κώδικα. Την άποψη αυτή δέχεται και αξιόλογη μερίδα της θεωρίας²⁹.

IV. Συμπέρασμα

Πράγματι, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο θεσμός της επιδίκασης της επιχείρησης εφαρμόζεται στο στάδιο της εκκαθάρισης των ομορρύθμων εμπορικών εταιριών. Αντίθετη άποψη, η οποία σημειωτέον όχι μόνο δε στερείται ερείσματος αλλά θεμελιώνεται ίσως και πιο αρμονικά με το ισχύον σύστημα δικαίου, θα στένευε υπερβολικά την εφαρμογή ενός θεσμού που καλείται να παίξει ρόλο με μεγάλη κοινωνική και οικονομική σημασία, καθώς η διάσωση επιχειρήσεων μόνο όφελος προσφέρει στη σύγχρονη οικονομική ζωή. Σε αυτό συνηγορεί επιπλέον και η διαφαινόμενη άποψη του ιστορικού νομοθέτη καθώς στο Προσχέδιο Πολιτικής Δικονομίας του εισηγητή Γ.Οικονομόπουλου³⁰ αναφέρεται ότι “Μεγάλην σημασίαν έχουν οι διατάξεις του άρθρου 98 (σημερινού 483) σε περιπτώσει διανομής εταιρικής περιουσίας...”. Σε κάθε περίπτωση, όμως, και πέρα από οποιαδήποτε θεωρητική αμφιταλάντευση, η διάσωση της εταιρικής επιχείρησης στα πλαίσια της εκκαθάρισης των ομορρύθμων εταιριών για να διασφαλιστεί η κοινωνική και οικονομική της υπόσταση, επιτυγχάνεται με τη δυνατότητα στα πλαίσια της ευρείας συμβατικής ρύθμισης που υπάρχει και στο στάδιο αυτό, με την επιλογή να ρευστοποιηθεί αυτή στο σύνολο της³¹. Το δικαίωμα αυτό των εκκαθαριστών προς πώληση της εταιρικής επιχείρησης σε εταίρο ή τρίτο έρχεται για άλλη μία φορά να τονίσει εμφατικά την ανάγκη ύπαρξης νομικών κυρίων γνώσεων στο πρόσωπο των εκκαθαριστών.

²⁹ Δελτικωστόπουλος-Σινανιάτης, γνμδ NoB 1969.640 επ. · Κοτσίρης, Επιδίκαση εταιρικής επιχείρησης, Σύγχρονα Προβλήματα Εμπορικού Δικαίου, Θεσ/νίκη 1995.423 επ. · Κυπραίος, ο.π. · την εφαρμογή της ΚΠολΔ 483 δέχεται και ο Παμπούκης (Η επιδίκαση επιχειρήσεως σε περίπτωση λύσεως εταιρίας Δ.11.118 ιδίως 123) δεχόμενος ότι η διάταξη του άρθρου 483 του ΚΠολΔ συνέδεσε την επιδίκαση επιχείρησης με την κοινωνία μόνο φραστικά υποστηρίζοντας συγχρόνως μία διασταλτική ερμηνεία αυτής

³⁰ Σχέδιον Πολιτικής Δικονομίας τ.Ε' σελ.72

³¹ Σκούρας, Η νομική ρύθμιση της εκκαθαρίσεως της ομορρύθμου εμπορικής εταιρίας, σελ. 544 επ. · ο ίδιος ΕΕμπΔ 1996.751 παρατ. στην ΕφΑΘ 3530/1996

Εκτέλεση κατά δημοσίου, ΟΤΑ και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου

Σεβαστής Δημοσίου, Δικηγόρου Λάρισας

1. Γενικά

Στο κανονιστικό πεδίο του άρθρου 20παρ.1 του Συντάγματος περιλαμβάνονται τρεις βασικές μορφές παροχής έννομης προστασίας από τη δικαστική λειτουργία: α. Η αξίωση για έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας β. Η αξίωση για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας προς αποσύρθηση των κινδύνων από την καθυστέρηση εκδόσεως απόφασης στην τακτική διαδικασία και γ. Η αξίωση για την αναγκαστική εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων ή άλλων εκτελεστών τίτλων (δικαιοτελεστική λειτουργία'). Εξάλλου "οι προσδοκίες των ανθρώπων από ένα δικαιϊκό σύστημα εκπληρώνονται στο μέτρο που το σύστημα είναι σε θέση να μετουσιώνει τις επιταγές του με πληρότητα" κατά τον Κ.Κεραμέα Όργανα εκτελέσεως και εκτελεστοί τίτλοι από συγκριτική άποψη, Αρμ. 1996, σελ.5. Με τη διάγνωση της ασθένειας από το γιατρό και την προς θεραπεία αυτής ακολουθούσαν χειρουργική επέμβαση προσομοιάζει ο Γ.Ράμπος τη διάγνωση της διαφοράς από τον δικαστή και την εν συνεχείᾳ πραγμάτωση του αναγνωρισθέντος δικαιώματος, δια της αναγκαστικής εκτελέσεως.

Για την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων αντλείται ισχυρό επιχείρημα δημοκρατικής νομιμότητας και από τη ρίτρα του άρθρου 26παρ.3Σ, αφού οι αποφάσεις τους εκτελούνται "στο όνομα του Ελληνικού Λαού". Η αξίωση αναγκαστικής εκτέλεσης είναι υποκειμενικό δικαίωμα δημοσίου δικαίου για την επιχείρηση των αναγκαίων μέσων εκτέλεσης, προκειμένου να ικανοποιηθεί η ουσιαστικού δικαίου αξίωση του δανειστή. Η αίτηση παροχής έννομης προστασίας του δανειστή προς τα όργανα της εκτέλεσης, δηλαδή η παροχή της εντολής, αποτελεί την αφετηρία της εγκαθιδρύσεως δικονομικής έννομης σχέσης, η οποία έχει οργανική αυτοτέλεια απέναντι στην έννομη σχέση της διαγνωστικής δίκης (Π.Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως I, σελ. 92 επ., Κ.Μπένη, μαθήματα πολιτικής δικονομίας, αναγκαστική εκτέλεση, 1984, σελ. 18 επ.).

2. Αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου και υπδ

A. Το επιτρεπτό αυτής

Το Ελ.Σ., όπως είχε ήδη υπαινιχθεί στην αρφ.2274/1997, έκρινε στην Γ.Σ., ως αντίθετη στο διεθνές δίκαιο την ασυλία που απολαμβάνει το Δημόσιο, στηριζόμενο στην τότε εφαρμοστέα διάταξη του άρθρου8 του ν.2097/1952. Η διάταξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα έως πρόσφατα να μην εκτελούνται σε βάρος του Δημοσίου δικαστικές αποφάσεις που επιδικάζουν χρηματικές οφειλές. Σχετική ήταν και η απαγόρευση προσωρινής εκτέλεσης κατά του Δημοσίου, των Δήμων και των Κοινοτήτων, σύμφωνα με το άρθρο 909εδ.1 του ΚπολΔ (Παρατηρήσεις στα Πρακτικά 10ης Γενικής Συνέλευσης Ολομέ-

λειας Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.02.1999. Γεώργιος Γεραπετρίτης. ΔτΑ Νο17/2003. σελ.237-267).

Το συγκεκριμένο ερώτημα που τέθηκε ενώπιον της Ολομέλειας του ΕλΣ αφορούσε στη δυνατότητα να εκδοθεί απόγραφο αμετάκλητης αποφάσεις του 2ου τμήματος, με την οποία έγινε δεκτή έφεση δικαστικών κατά του Δημοσίου, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του ΚπολΔ Παρατηρήσεις στα Πρακτικά 10ης Γενικής Συνέλευσης Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.02.1999. Γεώργιος Γεραπετρίτης. ΔτΑ Νο17/2003. σελ.237-267.

Με την κρίση του ΕλΣ συντάχθηκε ο ΑΠΟλ με την απφ21/2001, αποκλίνοντας από προηγούμενη νομολογία του, κατά την οποία κρίθηκε ότι δεν εφαρμόζεται και θεωρείται ως καταργηθείσα η επίμαχη διάταξη του άρθρου8 του ν.209/1952 με βάση το άρθρο 2παρ.3 περ.γ' του ν.2462/1997, με τον οποίο κυρώθηκε με υπερνομοθετική ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 28παρ.1 του Σ το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και το προαιρετικό Πρωτόκολλό του. Ο ΑΠ με αναφορά και στα άρθρα 6παρ.1 της ΕΣΔΑ και 20παρ.1Σ έκρινε ότι αντικείμενο του προστατευτικού πεδίου του σχετικού δικαιώματος δεν είναι μόνο η ελεύθερη πρόσβαση σε δικαστήριο, αλλά και η πραγματική ικανοποίηση του δικαιώματος που επιδικάστηκε από το δικαστήριο, δηλ. το δικαίωμα αναγκαστικής εκτέλεσης, χωρίς την οποία η προσφυγή στο δικαστήριο θα απέβαλε την ουσιαστική αξία και χρονιμότητά της (Παρατηρήσεις στα Πρακτικά 10ης Γενικής Συνέλευσης Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.02.1999. Γεώργιος Γεραπετρίτης. ΔτΑ Νο17/2003. σελ.237-267).

Στη βάση της νέας συνταγματικής ρύθμισης, αρ.94παρ4γ'Σ, το άρθρο4παρ.1 του ν.3068/2002 προβλέπει συγκεκριμένα: "Η αναγκαστική εκτέλεση για να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση κατά του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των λοιπών ΝΠΔΔ, γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας αυτών. Αποκλείεται η κατάσχεση απαιτήσεων που πράγαζουν από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου ή απαιτήσεων χρηματικού ή μη αντικειμένου το οποίο έχει ταχθεί για την άμεση εξυπηρέτηση ειδικού δημοσίου σκοπού" (Παρατηρήσεις στα Πρακτικά 10ης Γενικής Συνέλευσης Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.02.1999. Γεώργιος Γεραπετρίτης. ΔτΑ Νο17/2003. σελ.237-267).

Η διάταξη του άρθρου20&1Σ, με το οποίο κατοχυρώνεται το ατομικό δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας από τα δικαστήρια, θα μπορούσε να αποτελέσει ισχυρή νομική βάση για το χαρακτηρισμό ως αντισυνταγματικής της διάταξης που απαγορεύει την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων σε βάρος του Δημοσίου (Παρατηρήσεις στα Πρακτικά 10ης Γενικής Συνέλευσης Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.02.1999. Γεώργιος Γεραπετρίτης. ΔτΑ Νο17/2003. σελ.237-267).

Το συνταγματικό επιχείρημα που αντιπαρατέθηκε στην εφαρμογή του άρθρου20&1 βασίζεται στη θεμελιώδη αρχή της διάκρισης των εξουσιών αφού, κατά την εκδοχή αυτή, ο εξαναγκασμός της Διοίκησης να συμμορφωθεί θα κλόνιζε τον απόλυτο χαρακτήρα της. Η άποψη αυτή ενέχει στοιχεία ανελαστικότητας και ασυνέπειας. Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών οφείλει να εντάσσεται στο συνολικό νομικοπολιτικό οικοδόμημα του Σ και να μη λειτουργεί αυτόνομα ή υπεράνω αυτού (Παρατηρήσεις στα Πρακτικά 10ης Γενικής Συνέλευσης Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.02.1999. Γεώργιος Γεραπετρίτης. ΔτΑ Νο17/2003.σελ.237-267).

Οι διατάξεις του διεθνούς δικαίου έρχονται να ενδυναμώσουν το ουσιαστικό περιεχό-

μενο του άρθρου 20&1 Σ και να οριοθετίσουν το πεδίο εφαρμογής του. Το άρθρο 6&1 της ΕΣΔΑ, το οποίο προστατεύει το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, δεν αναφέρεται ρητά στο θέμα της εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων. Εντούτοις, το Δικαστήριο του Στρασβούργου έχει δεχθεί ότι η εκτέλεση της δικαστικής απόφασης εντός ευλόγου χρόνου αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της δίκης υπό την έννοια του άρθρου 6&1. Στο σκεπτικό της Ολ Αναφέρεται η απόφαση Hornsby (19.3.1997, recueil 1997, σελ. 495.) κατά Ελλάδας, με την οποία πράγματι το Δικαστήριο αναγνώρισε ρητά την ένταξη της εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων στην έννοια της δίκαιης δίκης του άρθρου 6&1. Τη σημαντική αυτή θέση, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε, άμεσα ή έμμεσα, με μια σειρά από αποφάσεις του που ακολούθησαν, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί σήμερα ως πάγια νομολογία του (Παρατηρήσεις στα Πρακτικά 10ης Γενικής Συνέλευσης Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου της 24.02.1999. Γεώργιος Γεραπετρίτης. ΔτΑ No17/2003. σελ.237-267).

Για το δικαίωμα στην εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, οι σχετικές διατάξεις του ΔΣΑΠΔ έχουν σαφώς ευρύτερο κανονιστικό περιεχόμενο από τις αντίστοιχες της ΕΣΔΑ, αλλά φτωχότερη νομολογιακή επεξεργασία (Η περιπέτεια ενός δικαιώματος “αστικής φύσης”, Το δικαίωμα στην εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, Γιάννης Κτιστάκης, ΔτΑ No17/2003, σελ.69-86).

Η δημιουργία δύο επιπέδων προστασίας-υψηλή σε διεθνές επίπεδο και περιορισμένη στην εσωτερική έννοιμη τάξη-προσβάλλει ασφαλώς το κύρος της χώρας σχετικά με το επίπεδο προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημιουργεί συνθήκες κοινωνικής ανυπουρίας και ανισότητας, αφού όλοι οι πολίτες δεν έχουν τα μέσα να προσφύγουν για τη δικαίωσή τους στο Δικαστήριο του Στρασβούργου.

Μετά τη θεσμική παγίωση του κανόνα για τη δυνατότητα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της ιδιωτικής περιουσίας του δημοσίου, ιδιαίτερη σημασία προσλαμβάνει και η συνεπής και εξορθολογισμένη οριοθέτηση μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου. Σημαντική είναι η απόφαση 17/2002 της Ολομέλειας του ΑΠ, η οποία δημοσιεύθηκε πριν τη θέση σε εφαρμογή του ν.3068/2002, με την οποία κρίθηκε ότι οι απαιτήσεις των ΟΤΑ από το Τέλος Ακίνητης Περιουσίας υπόκεινται σε αναγκαστική εκτέλεση, ενώ τα έσοδα των ΟΤΑ από τέλη καθαριότητας, φωτισμού και απορριμμάτων, αν και δεν είναι καθεαυτά πράγματα, ούτε συνεπώς εκτός συναλλαγής, δεν επιτρέπεται να κατασκεθούν, διότι πρόκειται για απαιτήσεις που εξαρτώνται από αντιπαροχή. Η συγκεκριμένη απόφαση προβαίνει σε διάκριση της περιουσίας των ΟΤΑ σε πράγματα (ενσώματα αντικείμενα) που έχουν ως προορισμό να εξυπηρετούν με τη χρήση τους δημοτικούς ή κοινοτικούς σκοπούς και στην ιδιωτική περιουσία, η οποία περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που έμμεσα μόνο, με την αξία ή τις προσόδους τους, παρέχουν στους ΟΤΑ οικονομικά μέσα για την αντιμετώπιση των αναγκών τους και τη λειτουργία τους. Με βάση τη διάκριση αυτή ο ΑΠ συντάχθηκε με την ίδη διαμορφωθείσα νομολογιακή θέση ότι η ιδιωτική περιουσία των ΝΠΔΔ είναι υπεγγυά στους δανειστές τους, ενώ τα πράγματα που ανήκουν στη δημόσια περιουσία είναι εκτός συναλλαγής και δεν μπορούν να υποθηκευτούν ή ενεχυριαστούν ή κατασκεθούν από τους δανειστές.

Η πλειοψηφία του συγκεκριμένου δικαστικού σχηματισμού προχώρησε περισσότερο στην ουσιαστική αντιδιαστολή μεταξύ δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας των ΟΤΑ, με βάση μερικά των προορισμών προσόδων και μερικά τη δυνατότητα μονομερούς εκ μέρους των ΟΤΑ διαμόρφωσής τους. Σύμφωνα με την τοποθέτηση αυτή, στην ιδιωτική πε-

ριουσία των ΟΤΑ περιλαμβάνονται καταρχήν όλες οι απαιτήσεις άσχετα από την αιτία γέννησής τους, τα έσοδα των οποίων εγγράφονται στον προϋπολογισμό των ΟΤΑ που μπορούν να τα αυξήσουν μονομερώς, προκειμένου να επαρκούν για τις χρηματικές ανάγκες τους. Αντίθετα, τα πράγματα που περιλαμβάνονται στη δημόσια περιουσία είναι **ατομικώς προσδιορισμένα, εξυπηρετούν το δημοτικό ή κοινοτικό σκοπό με τη χρήση τους και δεν είναι δεκτικά μονομερούς επαύξησης**. Τυχόν αποστέρηση των ΟΤΑ από τη δυνατότητα χρήσης των πραγμάτων που απαρτίζουν τη δημόσια περιουσία τους θα διατάρασσε την ομαλή λειτουργία της δημοτικής ή κοινοτικής υπηρεσίας, γι' αυτό δε το λόγο ο νόμος κατέστησε τα πράγματα αυτά εκτός συναλλαγής, με συνέπεια να απαγορεύεται, λόγω αυτής της ιδιότητάς τους, η αναγκαστική κατάσχεσή τους. Η πλειοψηφία πάντως αρνήθηκε να μπει στον πειρασμό της εκτεταμένης ένταξης των απαιτήσεων των ΟΤΑ στη σφαίρα της δημόσιας περιουσίας με το σκεπτικό ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αυτοί, ώστε να χωρίσει αναλογική εφαρμογή του άρθρου 966ΑΚ, στις απαιτήσεις των ΟΤΑ, έστω κι αν αυτές προέρχονται από φόρους ή τέλη, διότι δεν πρόκειται για ορισμένα ατομικώς προσδιορισμένα “πράγματα”, αλλά για έσοδα, τα οποία περιέρχονται στους ΟΤΑ αορίστως, χωρίς αντιστοιχία συγκεκριμένων εσόδων προς συγκεκριμένες δαπάνες, υπέρ των εν γένει σκοπών των ΟΤΑ από οποιαδήποτε αιτία. Δεδομένου μάλιστα ότι τα έσοδα των ΟΤΑ από φόρους και τέλη αποτελούν το μέγιστο τμήμα των εν γένει εσόδων τους, θεώρησε η πλειοψηφία ότι “αν αυτά ήταν ακατάσχετα, η δυνατότητα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά των ΟΤΑ θα απέβαλλε κάθε σχεδόν περιεχόμενο”. Με βάση το σκεπτικό αυτό, ενώ οι απαιτήσεις από ΤΑΠ υπόκεινται σε κατάσχεση, τα έσοδα των ΟΤΑ από τέλη καθαριότητας, φωτισμού και απορριμάτων, αν και δεν είναι καθεαυτά πράγματα ούτε συνεπώς εκτός συναλλαγής, δεν επιτρέπεται να κατασχεθούν, διότι πρόκειται για απαιτήσεις που εξαρτώνται από αντιπαροχή. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ισχυρή μειοψηφία 9 μελών του Δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου του, έλαβε αυστηρότερη θέση από την πλειοψηφία και υποστήριξε ότι ναι μεν το άρθρο 966ΑΚ αναφέρεται στα ενσώματα πράγματα, επιβάλλεται όμως αναλογική εφαρμογή του και στις απαιτήσεις των ΟΤΑ που πηγάζουν από έννομες σχέσεις δημοσίου δικαίου, αφού από τα δημοτικά και κοινοτικά έσοδα από έννομες σχέσεις δημοσίου δικαίου χρηματοδοτούνται δημοσιολογικές αποκλειστικά δαπάνες, απαραίτητες για τη λειτουργία τους. Πρόκειται επομένως, κατά την άποψη της μειοψηφίας, για έσοδα ειδικού σκοπού, ο οποίος τους προσδίδει το χαρακτήρα “εκτός συναλλαγής” και για το λόγο αυτό οι απαιτήσεις των ΟΤΑ από φόρους και τέλη, προοριζόμενες εν γένει για την εξυπηρέτηση των δημοτικών ή κοινοτικών σκοπών, είναι ακατάσχετες. Ειδικότερα, τα έσοδα από φόρους και τέλη, ανταποδοτικά ή μη, προορίζονται από την ίδια τους τη φύση και από την αποστολή των ΟΤΑ, στο σύνολό τους, για συγκεκριμένες, ανά κονδύλιο του προϋπολογισμού, δαπάνες, οι οποίες δεν είναι ανεκτό να παραμείνουν ανεκπλήρωτες.

Οι ΟΤΑ οφείλουν να προβλέπουν στον ετήσιο προϋπολογισμό τους, μεταξύ άλλων, κάποιο κονδύλιο προορισμένο ακριβώς για την ικανοποίηση ιδιωτικών απαιτήσεων βάσει δικαστικών αποφάσεων εις βάρος τους. Το κονδύλιο αυτό τροφοδοτείται από το σύνολο των επιμέρους πηγών χρηματοδότησης των ΟΤΑ (κρατική επιχορήγηση, δημοτικοί φόροι, δημοτικά τέλη, δημοτικές επιχειρήσεις, δωρεές κλπ.) Και μόνο εφόσον τυχόν εξαντληθεί το κονδύλιο αυτό και ο συγκεκριμένος ΟΤΑ στερείται ικανής ιδιωτικής περιουσίας, θα ήταν θεμιτό να αναζητηθεί, με τη μέγιστη δυνατή περίσκεψη, άλλος τρόπος ικα-

νοποίησης του ιδιώτη, ενδεχομένως ακόμη και με αναγκαστική εκτέλεση επί των απαιτήσεων των ΟΤΑ από δημοτικούς φόρους. Αυτό όμως μπορεί να συμβαίνει μονάχα υπό τον όρο της αρχής της αναλογικότητας, ότι το οικονομικό βάρος για την ικανοποίηση ιδιωτικών απαιτήσεων δεν πρέπει να πλήξει υπέρμετρα την ικανότητα αποτελεσματικής διοίκησης των τοπικών υποθέσεων από τον ΟΤΑ για τον οποίο πρόκειται κάθε φορά (Αναγκαστική εκτέλεση απόφασης κατά του δημοσίου, ΟΤΑ και ΝΠΔΔ, Κώστα Σταμάτη, ΝοΒ 2003, σελ.1επ. Με αφορμή την 17/2002 ΟλΑΠ).

Η αρχή της ισότητας των όπλων των διαδίκων (*principe de l' égalité des armes*) κατοχυρώνεται στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, το οποίο αναφέρεται στο δικαίωμα για δίκαιαι δίκη. Η αρχή αυτή επιβάλλει την επαναξιολόγηση των προνομίων του Δημοσίου περί του ποσοστού του τόκου υπερημερίας που καταβάλλεται από το ίδιο και ορίζεται σε 6%, σε αντίθεση με τον τόκο που καταβάλλουν οι ιδιώτες, ο οποίος ανέρχεται σε 14,75% (Δικονομικά προνόμια του Δημοσίου και ΕΣΔΑ, σχόλιο στην ΟλΑΠ 12/2002, Γιάννης Παραράς, ΔτΑ Νο17/2003, σελ 269-281).

Σε μια σύγχρονη δημοκρατική πολιτεία, η οποία υπάρχει για τον άνθρωπο και όχι αντίστροφα, το πραγματικό ή υποτιθέμενο δημόσιο συμφέρον πρέπει να ισορροπεί με τα ατομικά συμφέροντα. Υπέρτατο γενικό συμφέρον είναι ο σεβασμός και η προστασία των συνταγματικών δικαιωμάτων του ατόμου. Το ταμειακό συμφέρον του δημοσίου δεν ταυτίζεται καθεαυτό με το δημόσιο ή το γενικό συμφέρον, διότι διαφορετικά οδηγούμαστε στη δικαιολόγηση της οικονομικής αφαίμαξης συγκεκριμένου προσώπου ή κατηγορίας προσώπων, κατά πρόδηλη παραβίαση της γενικής αρχής της ισότητας και της ειδικότερης συνταγματικής επιταγής για ισότητα στα δημόσια βάρη. Το δικαίωμα για δικαστική προστασία θα παρέμενε εικονικό αν ο ενδιαφερόμενος αποκόμιζε από τη δίκη μόνο ένα χαρτί χωρίς αντίκρυσμα. (Η αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή άλλου υπόδειγμα την ισχύ του άρθρου 94παρ.4 του Συντάγματος, Κώστα Χρυσόγονου, Νομικό Βήμα 2003, σελ.12 επ.).

Προηγήθηκε χρονικά η απόφαση του ΕΔΔΑ στην υπόθεση Hornsby. Ακολούθησαν άλλες δύο σχετικές αποφάσεις του ΕΔΔΑ, στις υποθέσεις Αντωνακόπουλου(14.12.1999), και Ιατρίδη. Με τη δεύτερη κρίθηκε ότι η μη συμμόρφωση του Υπ.Οικονομικών προς απόφασην του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, με την οποία είχε γίνει δεκτή η ανακοπή του προσφεύγοντα κατά του εις βάρος του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής, και η άρνηση του Υπουργού να ανακαλέσει την παραχώρηση του επίδικου χώρου στο Δήμο Ήλιούπολης συνιστούν διαρκή παραβίαση των άρθρων 13 ΕΣΔΑ για δικαστική προστασία και του 1ου πρωτοκόλλου. Η στροφή στη νομολογία δικαιολογείται από την κύρωση με το ν.2462/1997 του ΔΣΑΠΔ. Τα άρθρα 2παρ.1 και 14 παρ.1 αυτού παρουσιάζουν ομοιότητες με τα άρθρα 6παρ.1 και 13 της ΕΣΔΑ. (Η αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή άλλου υπόδειγμα την ισχύ του άρθρου 94παρ.4 του Συντάγματος, Κώστα Χρυσόγονου, Νομικό Βήμα σελ.12 επ.).

Μπορεί να υποστηριχθεί ότι **αντικείμενο εκτέλεσης** δεν μπορούν να καταστούν, εκτός από τα κοινά σε όλους και τα κοινόχροτα, ούτε και τα πράγματα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία που είναι προορισμένα για την εξυπηρέτηση δημοσίων σκοπών, υπό τις εξής σωρευτικές προϋποθέσεις:

Πρώτο, ο δημόσιος σκοπός δεν μπορεί να ανάγεται γενικά και αόριστα στην εξυπηρέτηση ενός λιγότερο ή περισσότερο νεφελώδους δημοσίου συμφέροντος, αλλά οφείλει

να προκύπτει μέσα από διατάξεις του Συντάγματος, οι οποίες είτε καθορίζουν ρητά (αυτό συμβαίνει ιδίως με την κατοχύρωση κοινωνικών δικαιωμάτων) είτε πάντως υπονοούν συγκεκριμένες αποστολές του κράτους. Έτσι, π.χ. τα δημόσια εκπαιδευτήρια όλων των βαθμίδων (από τα νηπιαγωγεία ως τα ΑΕΙ) είναι ακατάσχετα, επειδή με αυτά υλοποιείται η υποχρέωση του κράτους για παροχή παιδείας. Εξίσου όμως ακατάσχετα είναι και τα σωφρονιστικά καταστήματα, αφού η ποινική καταστολή βρίσκει κι αυτή, έμμεσα τουλάχιστον, έρεισμα στα άρθρα 5παρ.3, 6 και 7 Σ, στο πλαίσιο της αποστολής του κράτους να εγγυάται τη δημόσια ασφάλεια. Κατ' επέκταση θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι ένας δημόσιος (κι και δημοτικός και κοινοτικός) σκοπός μπορεί να προβλέπεται και από διατάξεις της κοινής νομοθεσίας, πχ ρυθμίσεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα σχετικά με την αποστολή των ΟΤΑ, εφόσον αυτές εξειδικεύουν κατά τρόπο θεμιτό τις αντίστοιχες συνταγματικές επιταγές (όπως στην προκειμένη περίπτωση η “διοίκηση των τοπικών υποθέσεων κατά το άρθρο 102παρ.1Σ).

Δεύτερο, το δημόσιο πράγμα ή περιουσιακό στοιχείο πρέπει, προκειμένου να θεωρηθεί ακατάσχετο, να είναι κατάλληλο, αλλά και αναγκαίο για την άμεση εξυπηρέτηση του δημόσιου σκοπού, στο πλαίσιο της αρχής της αναλογικότητας.

Τρίτο, το δημόσιο πράγμα πρέπει να χαρακτηριστεί ως τέτοιο με νόμο, ή με βάση νόμο, και να διατεθεί στην πράξη σε κοινή χρήση ή σε ιδιόχρηση της διοίκησης, ώστε να συντρέχει η “καθιέρωση” του ως δημόσιου πράγματος και να καθίσταται ακατάσχετο, ενώ οι ιδιότητές τους αυτές παύουν με τον αποχαρακτηρισμό και την αποδιάθεσή του.

Σε δι,τι αφορά ειδικότερα το θέμα του **κατασκευού ή μη των χρηματικών διαθεσίμων του δημοσίου (σε δημόσια ταμεία ή στην Τράπεζα της Ελλάδας), καθώς και των φορολογικών του αξιώσεων**, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι αυτά καθίστανται ακατάσχετα λόγω της συνταγματικής πρόβλεψης για αναγραφή όλων των εξόδων του κράτους στον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό (άρθρο 79παρ.2Σ), με μια διπλή όμως επιφύλαξη: Αφενός μπορεί να γίνει εκτέλεση έως το ύψος της προβλεπόμενης στον προϋπολογισμό πίστωσης για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων σε βάρος του δημοσίου (και η εξάντληση της πίστωσης αυτής αποτελεί ένσταση του δημοσίου). Και αφετέρου μπορεί να γίνει εκτέλεση περαιτέρω και ως το ύψος του αποθεματικού του προϋπολογισμού, αφού αυτό δεν προορίζεται για την κάλυψη εξόδων καθορισμένων εκ των προτέρων και άρα δεν είναι “αναγκαίο”, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, για την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων δημόσιων σκοπών. Η τυχόν εξάντληση του αποθεματικού πρέπει να προβληθεί επίσης με ένσταση.

B. Η ρύθμιση του άρθρου 199ΚΔΔ

Το νομοθετικό πλαίσιο της αναγκαστικής εκτέλεσης των αποφάσεων που εκδίδουν τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια κατά του δημοσίου ή νηδδ, επί των καταψηφιστικών αγωγών με αντικείμενο την ικανοποίηση χρηματικών αξιώσεων, τίθεται από το άρθρο 199 ΚΔΔ υπό τον τίτλο “Αναγκαστική εκτέλεση”. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, οι τελεσίδικες, οι ανέκκλητες και οι προσωρινώς εκτελεστές καταψηφιστικές αποφάσεις, οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με την άσκηση της αγωγής, αποτελούν τίτλο εκτελεστό κατά το άρθρο 904 του ΚΠοΔΔ (Η κατά τον ΚΔΔ διαδικασία για την εκτέλεση των καταψηφιστικών αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων- συστήματα οργανώσεως της εκτελεστικής διαδικασίας Ράϊκος Δημήτρης, ΔΔ5, 2002).

Αφορά δε μόνο στην εκτέλεση αποφάσεων που επιδικάζουν χρηματικές απαιτήσεις σε βάρος του δημοσίου ή νπδδ.

Καταρχήν, η διάταξη αυτή του άρθρου 199ΚΔΔ, όπως προκύπτει με σαφήνεια από τη γραμματική της διατύπωση, διευκρινίζει, σε αντιδιαστολή με την προγενέστερη διάταξη του άρθρου 59 του π.δ. 341/1978, που αναφερόταν σε όλες τις επιδικάζουσες χρηματικές απαιτήσεις αποφάσεις, ότι εκτελεστό τίτλο αποτελούν μόνο οι αποφάσεις που εκδίδονται επί καταψηφιστικών αγωγών (αποζημιωτικής, ευθείας ή αδικαιολογήτου πλουτισμού), οι οποίες έχουν ως αντικείμενο αποκλειστικά και μόνο την ικανοποίηση χρηματικής αξίωσης που πηγάζει από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου κατά του Δημοσίου ή άλλου νπδδ. (ΔΔ6, 2002, σελ.1393 επ. Ράϊκος Δημήτρης, Δικονομικά ζητήματα κατά την αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων που επιδικάζουν χρηματικές αξίωσης, ΔΔ17, 2005, σελ.44 επ., Θ.Τζάκος, Προϋποθέσεις αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του Δημοσίου και των νπδδ, κατ' άρθρο 199ΚΔΔ-Εκτελεστοί τίτλοι).

Με την παρ.2 του άρθρου 199ΚΔΔ ορίζεται ότι “προς το, κατά περίπτωση, επιτρεπτό της αναγκαστικής εκτέλεσης των κατά την προηγούμενη παράγραφο καταψηφιστικών αποφάσεων και τη διαδικασία εκτέλεσής τους, εφαρμόζονται αναλόγως οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την αναγκαστική εκτέλεση καταψηφιστικών αποφάσεων των πολιτικών δικαστηρίων”.

Γ. Κατάσκεψη εις κείρας του Δημοσίου ή των ΟΤΑ ως τρίτων.

Η διάταξη του άρθρου 95 ν.2362/1995 “περί δημοσίου λογιστικού” κλπ προβλέπει ρητά τη δυνατότητα μιας κατάσκεψης(ως προς το δημόσιο) με παράλληλη θεβαίως εφαρμογή των σχετικών, γενικών, διατάξεων των άρθρων 982επ.ΚπολΔ περί κατασχέσεως εις κείρας τρίτου. Η δυνατότητα πάντως αυτή συνοδεύεται και από ένα σύστημα πολλαπλών επιδόσεων του σχετικού κατασχετηρίου στις αρμόδιες διοικητικές αρχές, έτσι ώστε να προστατευθούν όσο το δυνατόν καλύτερα τα ενδεχόμενα δικαιώματα της πολιτείας, με την έγκαιρην και πλήρη ενημέρωση των αρμοδίων υπαλλήλων [σωρευτικά: α) στον υπουργό, ο οποίος είναι καθ' ύλην αρμόδιος σε σχέση με την αιτία της οφειλής του Δημοσίου β) στην αρμόδια για την πληρωμή της συγκεκριμένης οφειλής του Δημοσίου ΔΟΥ ή στην οικεία χρηματική διαχείριση, γ) στην αρμόδια για τη συγκεκριμένη οφειλή του Δημοσίου ΥΔΕ, δ) στις αρμόδιες για τη φορολογία τόσο του καθ' ον κατάσχεση, δανειστή του Δημοσίου, όσο και του κατασχόντος, ΔΟΥ)]. (Η μη τίρηση των διατάξεων λαμβάνεται υπόψη αυτεπάγγελτα από το δικαστήριο Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

Δ. Εκτελεστός τίτλος

Δ1. Έννοια και είδος δικαστικής απόφασης ως τίτλος εκτέλεσης

Η αξίωση εκτελέσεως απορρέει και συγχρόνως προσδιορίζεται ως προς τα όρια και την έκτασή της από τον εκτελεστό τίτλο. Η μεν εκτέλεση απόφασης που εκδίδεται επί προσφυγής διασφαλίζεται ή τουλάχιστον επιχειρείται να διασφαλισθεί με τις απειλούμενες από το άρθρο 198 του ΚΔΔ κυρώσεις, ενώ η εκτέλεση απόφασης που εκδίδεται επί καταψηφιστικής αγωγής ρυθμίζεται από το άρθρο 199ΚΔΔ (ΔΔ17, 2005, σελ.44 επ.,

Θ.Τζάκος, Προϋποθέσεις αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του Δημοσίου και των υπδδ, κατ' άρθρο 199ΚΔΔ-Εκτελεστοί τίτλοι).

Η έννοια της εκτέλεσης περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες και όλα τα στάδια αναγκαστικής εκτέλεσης των αποφάσεων όλων των δικαστηρίων, είτε πρόκειται για ημεδαπά είτε πρόκειται για διεθνή. **Οι αποφάσεις** των πολιτικών δικαστηρίων, των διοικητικών δικαστηρίων, του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του ΕΔΔΑ και γενικά **όλων των δικαστηρίων**, κατά τις οποίες οφειλέτης είναι το ελληνικό Δημόσιο ή τα λοιπά νπ, πρέπει να υλοποιούνται μέχρι τέλους (Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

[Η πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου της ΕΕ για τη θέσπιση ΕΕΤ για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις της 18.4.2002 σύμφωνα με την αιτιολογική της έκθεση έχει ως εξής : “...στοχεύει στην παροχή αποτού πλεονεκτήματος στους πιστωτές, οι οποίοι αποκτούν πρόσβαση σε ταχεία και αποτελεσματική διακρατική αναγκαστική εκτέλεση, χωρίς την ανάμειξη του δικαστικού σώματος του κ.μ., όπου ζητείται η εκτέλεση και τις παρεπόμενες καθυστερήσεις και δαπάνες”. (Ο ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος και οι επιδράσεις του στο δίκαιο αναγκαστικής εκτέλεσης στην Ευρώπη. Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, ΕλλΔνη, σελ.949 επ.)]

Η γραμματική διατύπωση της διάταξης του άρθρου 199παρ.1ΚΔΔ δεν φαίνεται να αφήνει περιθώρια για την εκδοχή ότι, εκτός από τις ανωτέρω δικαστικές αποφάσεις, μπορεί να υπάρχουν και άλλα έγγραφα που συγκεντρώνουν, σύμφωνα με αυτή, τον χαρακτήρα του εκτελεστού τίτλου, ότι δηλαδή δεν πρόκειται για περιοριστική απαρίθμηση.

Με το άρθρο 20 του ν.3301/2004 προστέθηκε στο **άρθρο 1 του ν. 3068/2002** τελευταίο εδάφιο ως εξής: “Δεν είναι δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του παρόντος και δεν εκτελούνται οι εκτελεστοί τίτλοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις των εδαφίων γ'-z' της παρ.2 του άρθρου 904 ΚΠολΔ πλην των κηρυχθεισών εκτελεστών αλλοδαπών δικαστικών αποφάσεων”. Αναφέρεται δηλαδή στα πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων που περιέχουν συμβιβασμό ή προσδιορισμό δικαστικών εξόδων, στα συμβολαιογραφικά έγγραφα, στις διαταγές πληρωμής που εκδίδουν έλληνες δικαστές, στους αλλοδαπούς τίτλους που κηρύχθηκαν εκτελεστοί, στις διαταγές και πράξεις που αναγνωρίζονται από το νόμο ως εκτελεστοί (ΦΕΚ 263Α, νόμος Αλογοσκούφη)

Είναι αδιάφορο το είδος του εκτελεστού τίτλου. Αρκεί να είναι ένας από αυτούς που γνωρίζει γενικά η έννομη τάξη. Τέτοιος τίτλος λ.χ. είναι και η απόφαση του ΕλΣ που προσδιορίζει, μεταρρυθμίζει ή αναπροσαρμόζει, με την επιδίκαση συμπληρωματικής σύνταξης, το ύψος της σύνταξης του ενδιαφερομένου πολίτη, καθώς και μια απόφαση που κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή, εφόσον στην περιπτώση αυτή η σχετική δικαστική κρίση έχει χρησιμοποιήσει συνταγματικά φίλτρα (Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

Ναι μεν οι αναγνωριστικές και διαπλαστικές αποφάσεις δεν αποτελούν τίτλο εκτελεστό, εντούτοις κρίθηκε ότι η εμφανιζόμενη ως διαπλαστική απόφαση ενδέχεται να έχει περιεχόμενο καταψηφιστικό, ακόμα κι αν δεν διατυπώνεται η καταψήφιση κατά τρόπο πανηγυρικό. Καταψηφιστικό διατακτικό ενδέχεται να περιέχεται και σε αποφάσεις επί προσφυγής σε διαφορά από διοικητική σύμβαση. Και στις δυο περιπτώσεις οι αποφάσεις αποτελούν τίτλο εκτελεστό, παρόλο που δεν εκδόθηκαν επί αγωγής κατ' άρθρο 71, ούτε καταβλήθηκε δικαστικό ένσημο. Η καταψηφιστική απόφαση αποτελεί τίτλο εκτελεστό, όχι μόνο για την κύρια απαίτηση, αλλά και για πάσα παρεπόμενη, όπως είναι οι τόκοι

(Δελτίο Φορολογικής νομοθεσίας, 2001, σελ.1830επ., Η αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΔΔ, Νικόλαος Χατζητζανής).

Δ1α. Απόφαση επί αγωγής (ΔΔ6, 2002, Δ. Ράϊκος)

Ο ΚΔΔ(άρθρο199) ορίζει ότι δεν συνιστούν τίτλο εκτελέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 904 ΚπολΔ, οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων που εκδίδονται επί προσφυγών. Ως προς τις τελευταίες, ο νόμος αρκείται, λόγω της διαπλαστικής φύσης και της έναντι πάντων (*erga omnes*) ισχύος των, στη θέσπιση υποχρεώσεως των διοικητικών αρχών προς συμμόρφωση.

Το τακτικό ένδικο βοήθημα της αγωγής, ως εισαγωγικό ουσιαστικής διοικητικής δίκης ένδικο βοήθημα, με οποιαδήποτε μορφή του, είτε δηλαδή ως αποζημιωτική, ευθεία ή αδικαιολογήτου, μπορεί, κατά τη διάταξη του άρθρου 71 του ΚΔΔ, να έχει ως αντικείμενο αποκλειστικά την ικανοποίηση χρηματικής, και όχι οιασδήποτε άλλης αξίωσης που πηγάζει από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου, με αποκλεισμό μάλιστα των αξιώσεων από φορολογικές έννομες σχέσεις.

Δ18. Καταψηφιστικός χαρακτήρας (ΔΔ6, 2002, Δ. Ράϊκος)

Η αγωγή είναι καταψηφιστική, όταν το αίτημα προσανατολίζεται στην καταδίκη του εναγομένου δημοσίου ή νηδό δημοσίου ή την οφειλόμενη χρηματική παροχή είτε απλά αναγνωριστική, όταν με αυτήν επιδιώκεται η δικαστική αναγνώριση της σχετικής αξίωσης. Εκτελεστό τίτλο αποτελούν αποκλειστικά και μόνο οι καταψηφιστικές. Καταψηφιστική είναι και η δικαστική απόφαση, στην οποία από παραδρομή, αν και έχει διατυπωθεί στην αγωγή καταψηφιστικό αίτημα και έχει καταβληθεί το αναλογούν δικαστικό ένσημο, δεν περιέχεται στο διατακτικό η καταδίκη προς καταβολή του οφειλόμενου χρηματικού ποσού.

Η επιλογή του νομοθέτη του ΚΔΔ περί απονομής της εκτελεστότητας μόνο στις καταψηφιστικές αποφάσεις των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και όχι και στις αναγνωριστικές, δεν φαίνεται να συνδέεται με αμιγώς δικονομικά κριτήρια, αλλά μάλλον με δημοσιονομικά. Προς αποφυγή αιτιάσεων περί απόκρουσης της σχετικής ρύθμισης του άρθρου 199 ΚΔΔ στις συνταγματικές και διεθνείς διατάξεις που περιχαρακώνουν το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, προτείνεται, *de lege ferenda*, όπως η αναγνωριστική απόφαση επί αγωγής καθίσταται εκτελεστός τίτλος με μόνη την καταβολή του προβλεπόμενου στο άρθρο 274 ΚΔΔ δικαστικού ενσήμου, κατά την περιαφή του εκτελεστήριου τύπου από τον αρμόδιο δικαστικό λειτουργό, ο οποίος στο στάδιο αυτό θα ελέγχει και την καταβολή του δικαστικού ενσήμου. Η λύση αυτή επιβάλλεται, εκτός των άλλων, από το γεγονός ότι για την απόκτηση τίτλου εκτελέσεως οι διάδικοι είναι υποχρεωμένοι να εγείρουν ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων καταψηφιστική αγωγή για το ίδιο αντικείμενο διαφοράς, ως προς το οποίο υπάρχει ήδη το δεδικασμένο της αναγνωριστικής αποφάσεως, διθέντος ότι στο ελληνικό διοικητικό δίκαιο δεν υπάρχει αντίστοιχος θεσμός με εκείνον του ΚΠπολΔ για την έκδοση διαταγής πληρωμής (άρθρο 623 επ.ΚπολΔ).

Τίτλο εκτελέσεως αποτελεί κατά το άρθρο 199ΚΔΔ και η απόφαση εκείνη που δέχεται ως παραδεκτή και βάσιμη την κύρια παρέμβαση και καταδικάζει το εναγόμενο δημόσιο ή νηδό στη χρηματική παροχή. Τούτο συνάγεται από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 112, 197 παρ.1 και 3, 199 και 274 παρ.1 ΚΔΔ, και από το γεγονός ότι η κύρια παρέμβαση είναι, κατά την άρχουσα γνώμη, ως προς τη φύση της, ένδικο βοήθημα

με λειτουργικό περιεχόμενο όμοιο περίπου με την αγωγή, έχει δε ως αποτέλεσμα τη διεύρυνση των υποκειμενικών ορίων της έννομης σχέσης της ουσιαστικής διοικητικής δίκης, καθιστώντας διάδικο τον κυρίως παρεμβαίνοντα. Κατά συνέπεια, ο τελευταίος, ως διάδικος στην τακτική διαγνωστική δίκη, υπέρ και κατά του οποίου ισχύει το παραχθέν δεδικασμένο, νομιμοποιείται ενεργητικά προς επίσπευση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του παθητικού νομιμοποιούμενου εν προκειμένω δημοσίου ή νηδό.

I. Η θέση της νομολογίας (ΔΔ6, 2002, Δ. Ράϊκος)

Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του ΣτΕ(ΣτΕ 4150/1998, 4837/1997, 3117, 3786/1992, 2238, 44403, 4621/1991), προς την οποία προσανατολίστηκαν και τα δικαστήρια της ουσίας(ΜΔΠΑθ 1765/2000, ΔΠΠειρ 2688/1992), με την προσφυγή μπορεί να επιδιωχθεί, στα πλαίσια της ουσιαστικής διοικητικής δίκης, από τον ενδιαφερόμενο, η ικανοποίηση οποιασδήποτε απαιτήσεως απορρέει από το ουσιαστικό περιεχόμενο δικαιώματος, σχέσεως ή καταστάσεως. Τούτο πρακτικά σημαίνει ότι η προσφυγή, και αντίστοιχα η εκδιδόμενη επί αυτής δικαστική απόφαση, μπορούν να έχουν και καταψηφιστικό χαρακτήρα, διθέντος ότι το δικαστήριο, κρίνοντας τη σχετική διαφορά κατά το νόμο και τα πράγματα και έχοντας πλήρη κατά το Σύνταγμα δικαιοδοσία, έχει την εξουσία όχι μόνο να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει την προσβαλλόμενη διοικητική πράξη, αλλά και να προβεί στην τελική διαμόρφωση του ουσιαστικού περιεχομένου του δικαιώματος, με τον καθορισμό και την επιδίκαση του τυχόν οφειλόμενου χρηματικού ποσού.

Η νομολογιακή εκδοχού, η οποία είχε ως αφετηρία της στην επίλυση των κοινωνικο-ασφαλιστικών διαφορών από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, επεκτάθηκε και παγιώθηκε σε όλο το φάσμα των διοικητικών διαφορών ουσίας, μεταξύ των οπίων και εκείνες που αναφύονται στα πλαίσια των διοικητικών συμβάσεων(ΣτΕ 2645/1992 ΔΔ 1993, σελ. 302, ΔΕΑθ 2303/1997 ΔΔ 1998, σελ.149).

II. Ερμηνευτική τοποθέτηση: Σώρευση προσφυγής-αγωγής (ΔΔ6, 2002, Δ. Ράϊκος)

Ο δικονομικός εκτροχιασμός της νομολογίας στο παραπάνω ζήτημα, δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο σε θεωρητικό επίπεδο, αφού αγνοεί τη δογματική υφή της προσφυγής, αλλά και σε πρακτικό επίπεδο αναφορικά με το υπό εξέταση θέμα της αναγκαστικής εκτέλεσης της εκδιδόμενης επί αυτής δικαστικής απόφασης. Το γράμμα των μεν διατάξεων του ΚΔΔ, που οριθετούν το περιεχόμενο και το δικονομικό προορισμό της προσφυγής (αρθ.63 επ. ΚΔΔ), αφετέρου δε των εξής : α)της διατάξεως του άρθρου 274 ΚΔΔ, η οποία αναφερόμενη στο τέλος δικαστικού ενσήμου ορίζει ότι αυτό οφείλεται για το παραδεκτό μόνο “της καταψηφιστικής αγωγής, είτε αυτή ασκείται αυτοτελώς είτε σωρρευτικά με προσφυγή...”β) του άρθρου 199 ΚΔΔ, που δεν αφήνει περιθώρια για ερμηνευτικούς ελιγμούς, αφού ορίζει ότι εκτελεστό τίτλο αποτελεί μόνο η απόφαση επί καταψηφιστικής αγωγής (Α.Καραμιχαλέλη, Δ 2000, σελ. 67, κατά τον οποίο οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου λόγω του διαπλαστικού χαρακτήρα τους δεν αποτελούν εκτελεστό τίτλο, κατά την έννοια του άρθρου 904 ΚΠολΔ, και για τούτο πρέπει να ασκηθεί καταψηφιστική αγωγή ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού πρωτοδικείου. Contra N.Χατζητζανής, ΔΦΝ 2001, σελ. 1834, σύμφωνα με τη γνώμη του οποίου συνιστούν εκτελεστό τίτλο, αν και δεν εκδόθηκαν επί αγωγής κατ' άρθρο 71 ΚΔΔ, ούτε δε καταβλήθηκε ένσημο, οι αποφάσεις που εκδίδονται επί προσφυγής στις διαφορές από διοικητικές συμβάσεις, κα-

θώς επίσης και εκείνες που, καίτοι δεν διατυπώνεται η καταψήφιση κατά τρόπο πανηγυρικό, εμφανιζόμενες ως διαπλαστικές αποφάσεις (λ.χ. επί προσφυγής κλπ), εντούτοις έχουν καταψηφιστικό περιεχόμενο. Ομοίως Σ.Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση, σελ. 172 επ.).

Εφόσον με το τιτλοφορούμενο ως “προσφυγή” δικόγραφο επιδιώκεται, πέραν της ακυρώσεως ή τροποποίησεως διοικητικής πράξης, και η ικανοποίηση χρηματικής αξίωσης, ορθότερη είναι η θεωρητική εκδοχή ότι στην περίπτωση αυτή η υποβολή με την προσφυγή αιτήματος για την αναγνώριση ή επιδίκαση ορισμένου χρηματικού ποσού συνιστά στην πραγματικότητα σώρρευση σ' αυτήν αγωγής. Κρίνεται σκόπιμη, ωστόσο, *de lege ferenda*, προς άρση κάθε αβεβαιότητας, η θέσπιση ερμηνευτικής δικονομικής διάταξης με το αντίστοιχο περιεχόμενο. Με τον τρόπο αυτό ξεκαθαρίζεται το ζήτημα του αμιγώς διαπλαστικού χαρακτήρα του ενδίκου βοηθήματος της προσφυγής, δεν παρακάμπτεται η δημοσιονομική επιλογή του νομοθέτη ως προς την καταβολή τέλους δικαστικού ενσήμου επί καταψηφιστικής αγωγής και τέλος δεν περιπλέκεται το ζήτημα της αναγκαστικής εκτέλεσης της εκδιδόμενης σχετικά δικαστικής απόφασης ούτε παρελκύεται η δικαστική έννομη προστασία.

Δ1γ. Τελεσίδικες και ανέκκλητες αποφάσεις (ΔΔ6, 2002, Δ. Ράϊκος)

I. Οριστική (τελειωτική) απόφασην

Οι αποφάσεις καθίστανται εκτελεστοί τίτλοι εφόσον είναι τελεσίδικες ή ανέκκλητες. Τελεσίδικες είναι οι οριστικές αποφάσεις που δεν υπόκεινται στα τακτικά ένδικα μέσα της ανακοπής ερημοδικίας και της έφεσης. Σύμφωνα δε με το άρθρο 187 παρ.1 ΚΔΔ τελειωτική είναι η απόφαση με την οποία επιλύεται τελικώς η διαφορά από το διοικητικό δικαστήριο, το οποίο απεκδύεται κάθε περαιτέρω εξουσίας επί της υπόθεσης.

Επομένως, δεν αποτελούν τίτλο εκτελεστό: α)η μη οριστική απόφαση β) οι εν μέρει οριστικές αποφάσεις. Η ίδια λύση γίνεται δεκτή και στο πλαίσιο της πολιτικής δίκης, προκειμένου να αποφεύγεται η κατάτμηση της υπόθεσης μεταξύ δικαστηρίων πρώτου και δεύτερου βαθμού (ΑΠ 24/2001, ΑΠ 406/1980, ΝοΒ 1980, σελ.1761).

Ωστόσο, είναι τίτλος εκτελέσεως, εφόσον βέβαια καταστεί τελεσίδικη, απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου που περατώνει τη δίκη προς ένα από τους ομοδίκους, ενώ αναβάλλεται η κρίση ως προς τους υπόλοιπους. Και τούτο διότι, στην περίπτωση αυτή δημιουργούνται τόσες αυτοτελείς έννομες σχέσεις δίκης, όσοι και οι ενάγοντες, και συνεπώς η ομοδικία δεν επηρεάζει την ανεξάρτητη δικονομική θέση κάθε ομοδίκου (ΔΔ17, 2005, σελ.44 επ., Θ.Τζάκος, Προϋποθέσεις αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του Δημοσίου και των υπδ, κατ' άρθρο 199ΚΔΔ-Εκτελεστοί τίτλοι).

Η γραμματική διατύπωση του άρθρου 199 ΚΔΔ, κατά την οποία εκτελεστό τίτλο αποτελούν και οι ανέκκλητες δικαστικές αποφάσεις, δηλαδή εκείνες που δεν υπόκεινται στο τακτικό ένδικο βοηθήμα της έφεσης, δεν είναι επιτυχής. Και τούτο διότι, οι ανέκκλητες, ήτοι οι εκ γενετής μη υποκείμενες σε έφεση δεν είναι άνευ ετέρου και εκ γενετής τελεσίδικες- όπως ενδεχόμενα συμβαίνει με τις ανέκκλητες αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων που εκδίδονται κατ' αντιμωλία-, αφού το ανέκκλητο της πρωτόδικης απόφασης στο πλαίσιο της διοικητικής δίκης δεν αποκλείει την άσκηση ανακοπής ερημοδικίας.

Εξάλλου, εκτελεστό τίτλο συνιστά μόνο η δικαστική απόφαση, η οποία επιδικάζει την απαίτηση, άρα η πρωτόδικη καταψηφιστική απόφαση και όχι η απόφαση του δευτερ-

βάθμιου δικαστηρίου (τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου ή διοικητικού εφετείου, κατά περίπτωση). Δεν ισχύει όμως το ίδιο όταν πρόκειται για απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, η οποία εξαφανίζει την πρωτόδικη απορριπτική απόφαση, επειδή η έφεση κρίθηκε βάσιμη, και δικάζοντας περαιτέρω το ένδικο βοήθημα (αγωγή), προβαίνει στην καταψήφιση της χρηματικής απαιτήσεως. Αν πάλι, διορθωθεί (ή ερμηνευθεί) η καταψηφιστική απόφαση, εκτελείται η απόφαση που διόρθωσε τον τίτλο, συνδυαζόμενη ενδεχομένως προς την διορθωθείσα, αν η διορθωτική απόφαση δεν περιέχει πλήρες το περιεχόμενο του διατακτικού της διορθωθείσας (ΔΔ17, 2005, σελ.44 επ., Θ.Τζάκος, Προϋποθέσεις αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος του Δημοσίου και των νηδόδων, κατ' άρθρο 199ΚΔΔ-Εκτελεστοί τίτλοι).

II. Αμετάκλητη απόφαση (ΔΔ6, 2002, Δ. Ράϊκος)

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 19 του a.v. 1715/1951, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 41 παρ. 11 του ν. 2065/1992: “1. Η ασκηθείσα υπό του Δημοσίου, του ταμείου εθνικού στόλου, του ταμείου εθνικής αμύνης και του παλαιού εκκλησιαστικού ταμείου αίτησης αναιρέσεως κατά τελεσιδίκου αποφάσεως, ως και η προς άσκησην τοιαύτης προθεσμία, αναστέλλει την κατά των νομικών τούτων προσώπων εκτέλεσην της αποφάσεως και καθ’ ας έτι περιπτώσεις θα επετρέπετο αύτη. 2. Η εκτέλεση αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων ουσίας κατά των νομικών αυτών προσώπων, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αναστέλλεται μέχρις ότου καταστούν αμετάκλητες”. Επομένως, για τις περιπτώσεις εκείνες που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο των παραπάνω διατάξεων, απαιτείται για την αναγκαστική εκτέλεση αμετάκλητη δικαστική απόφαση ως τίτλος εκτελέσεως.

Δ18. Εκτέλεση αποφάσεων του ΕΛΔΑ

Ειδικά η εκτέλεση αποφάσεων του ΕΛΔΑ που καταδικάζουν το ελληνικό δημόσιο σε αποζημίωση μετά από άσκηση ατομικής προσφυγής(41 κ 46 ΕΣΔΑ) ενεργείται με βάση το σύστημα που προβλέπει ο ΚΠολΔ, αφού προηγουμένως κηρυχθεί εκτέλεστη με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων που αφορούν την κίρυξη της εκτελεστότητας των αλλοδαπών αποφάσεων (905 κ 323 ΚΠολΔ). Κριτήριο για την εκτέλεση ορισμένου τίτλου με την κοινή διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης του ΚΠολΔ είναι είτε η καταγωγή του από πολιτικό δικαστήριο, είτε η φύση της αξίωσης που ενσαρκώνει ως ιδιωτικό δικαίου (Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

Δ1ε. Περί ΕλΣ

Η αναγκαστική εκτέλεση, ως τμήμα του συνταγματικού δικαιώματος δικαστικής προστασίας, αφορά όλες ανεξαιρέτως τις αποφάσεις που εκδίδουν τα ελληνικά δικαστήρια και δεν μπορεί να νονθεί καμία απολύτως εξαιρεση. Όταν η απόφαση του ΕλΣ ορίζει ότι μια σύνταξη “είναι πληρωτέα από ορισμένη χρονολογία και εφεξής”, είναι φανερό ότι δεν αναφέρεται μόνο στον κρίσιμο χρόνο, αλλά και στο ποσό που είναι πληρωτέο. Η χρήση του όρου “πληρωτέο” δεν μπορεί να σημαίνει τίποτε άλλο, παρά το ότι το ποσό αυτό “οφείλει να πληρωθεί” στο δικαιούχο, δηλαδή το δικαστήριο καταφέρει τη δέσμευση του εναγμένου να πληρώσει το προσδιοριζόμενο χρηματικό ποσό (Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

Το γεγονός της τυχόν μη αναγραφής στα σχετικά δικόγραφα των εφέσεων του καταψηφιστικού αιτήματος δε σημαίνει ότι ο δικαιούχος απευθύνεται στο ΕλΣ γενικά και αόριστα, γιατί δεν τον ενδιαφέρει μόνο ο μαθηματικός προσδιορισμός του ύψους της σύνταξής του, αλλά και η δέσμευση της διοίκησης προς καταβολή της προσδιοριζόμενης σύνταξης. Διαφορετικά το ΕλΣ δεν λειτουργεί ως δικαιοδοτούν δικαστήριο, αλλά ως απλός λογιστής (Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

Οι αποφάσεις του ΕλΣ που εκδίδονται μετά από άσκηση έφεσης, η οποία στρέφεται κατά ατομικών πράξεων του αρμόδιου διευθυντή του ΓΛΚ, σχετικών με τον κανονισμό πολιτικής ή στρατιωτικής σύνταξης από το δημόσιο ταμείο ή απόφασης της επιτροπής ελέγχου πράξεων κανονισμού συντάξεων που εκδόθηκαν ύστερα από προσφυγές (ενστάσεις) κατά τέτοιων πράξεων, καθώς και των πράξεων του αρμόδιου διευθυντή του ΙΚΑ για κανονισμό συντάξεων του προσωπικού του ΙΚΑ, όπως επίσης και επί ενστάσεων της προαναφερόμενης επιτροπής κατά τέτοιων πράξεων αφορούν σε έλεγχο τόσο νομιμότητας, όσο και ουσίας, δεδομένου ότι οι διαφορές που εισάγονται με το ένδικο αυτό βοήθημα έχουν χαρακτήρα διοικητικών διαφορών ουσίας. Το ΕλΣ έχει την τελευταία λέξη της πολιτείας αναφορικά με το αίτημά του για το ύψος της σύνταξής του. Το επόμενο βήμα θα πρέπει να είναι η ικανοποίηση του δικαιούχα του με την εκούσια συμμόρφωση της πολιτείας. Κι αν η πολιτική πγεσία του υπουργείου οικονομικών “αναβάλλει την εκτέλεση αυτής της αποφάσεως”, τότε αυτή η απόφαση θα είναι ο εκτελεστός τίτλος για τον ενδιαφερόμενο πολίτη, προκειμένου να ικανοποιήσει αναγκαστικά την επιδικασθείσα αξίωσή του (Δίκη 2000, σελ. 58επ. Στέλιος Σταματόπουλος).

Η ειδική δικαιοδοσία του ΕλΣ ως ανωτάτου διοικητικού δικαστηρίου καθορίζεται απευθείας από το Σ στο άρθρο 98παρ.1 και συνίσταται στην εκδίκαση των ενδίκων βοηθημάτων των σχετικών με: 1)τις αμφισβητήσεις που αναφέρονται στον έλεγχο των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων, των ΟΤΑ και των υπδδ, που υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο του κράτους με ειδικούς για κάθε περίπτωση νόμους, 2)τις πράξεις καταλογισμού των αρμόδιων οργάνων του κράτους, των ΟΤΑ και των υπδδ, 3)τις πράξεις απονομής συντάξεων και 4) την ευθύνη των δημόσιων πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των ΟΤΑ για κάθε ζημία που επέφεραν στο κράτος ή τον ΟΤΑ ή στο υπδδ από δόλο ή αμέλεια.

Υφίσταται μια τάση υπέρ της ενίσχυσης της δικαιοδοσίας του ΕλΣ (Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

Το γεγονός ότι ο προσδιορισμός του ύψους της σύνταξης ενέχει στοιχεία διαπλαστότητας και αναγνωριστικής φύσης, αφού οριοθετείται για πρώτη φορά, δεν αλλοιώνει τη φύση των οριστικών αποφάσεων του ΕλΣ ως εκτελεστών, γιατί εδώ απαιτείται επιπλέον και υλική ενέργεια (δηλαδή παρέχεται στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα να κινήσει, με βάση την απόφαση αυτή, τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης).

Συνέπειες απόφασης του τμήματος του ΕλΣ: Σύμφωνα με το άρθρο 61παρ.1 του πδ 774/80 οι οριστικές αποφάσεις των τμημάτων του ΕλΣ είναι εκτελεστές, με την έννοια της παροχής στον ενδιαφερόμενο της δυνατότητας για την κίνηση, με βάση την απόφαση αυτή, της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης(Πρακτικό Ολ.ΕλΣ 10η ΓΣ 24.2.99 ΕΔ-ΚΑ 1999 σελ. 351), επιτρεπομένου μόνο του κατά το άρθρο 58 ενδίκου μέσου της αναιρέσεως, όπου συγχωρείται η άσκηση του (Δημόσιο Λογιστικό, Δημητρίου Σολδάτου, 2001).

Σε περίπτωση που η διοίκηση-παραβαίνοντας τις ρητές διατάξεις: α) του άρθρου 122 του πδ 1225/1981, που ορίζει ότι “η Διοίκηση έχει υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις αμετάκλητες αποφάσεις του ΕΛΣ” και β) του άρθρου 67παρ.1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα(πδ 1041/1979), που διαλαμβάνει ότι “το Υπουργείο Οικονομικών επιμελείται της εκτέλεσης των περί κανονισμού συντάξεων πράξεων και αποφάσεων”-αδρανεί, κωλυσιεργεί ή αρνείται να συμμορφωθεί προς τις αμετάκλητες αποφάσεις του ΕΛΣ της ανωτέρω μορφής, οι ενδιαφερόμενοι δύνανται να ζητήσουν και λάβουν απόγραφο (αντίγραφο της σχετικής απόφασης, που θα έχει τον εκτελεστήριο τύπο), για τη με βάση αυτό ενέργεια αναγκαστικής εκτέλεσης εις βάρος του Δημοσίου, επί της ιδιωτικής και μόνο περιουσίας του (Δημόσιο Λογιστικό, Δημητρίου Σολδάτου, 2001).

Συνεπώς, η απόφαση του ΕΛΣ, που καθορίζει το ύψος της οφειλόμενης συνταξιοδοτικής (χρηματικής) παροχής και, συγχρόνως, επιδικάζει την παροχή αυτή, είναι εκτελεστός τίτλος, κατά το άρθρο 904παρ.2α' του ΚΠπολΔ, γιατί το άρθρο 8 του ν. 2097/1952, που καθιερώνει ιδιαίτερο προνόμιο υπέρ του Ελληνικού δημοσίου, το οποίο συνίσταται στην απαγόρευση εκτέλεσης των δικαιοσικών αποφάσεων που επιδικάζουν εις βάρος του χρηματικές οφειλές, κατά το μέρος που αφορά στην ιδιωτική περιουσία του αντίκειται στα άρθρα 20παρ.1Σ, 6παρ.1 της ΕΣΔΑ και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου, καθώς και στα άρθρα 2 και 14 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα. Η άρνηση δε ή αδυναμία εκτέλεσης μιας απόφασης που επιδικάζει χρηματική απαίτηση, ισοδυναμεί με στέρηση “περιουσίας”, κατά την έννοια του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ(ΟλΕΛΣ 10n ΓΣ 24.2.99 ΕΔΚΑ 1999 σελ. 351, Ο-ΛΕΛΣ 711/2000) (Δημόσιο Λογιστικό, Δημητρίου Σολδάτου, 2001).

Οι διαφορές που γεννάνται κατά τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης αποφάσεων του ΕΛΣ, που επιδικάζουν συνταξιοδοτικές παροχές, είναι διοικητικές διαφορές ουσίας που υπάγονται στη δικαιοδοσία του ΕΛΣ, εφόσον η υποκείμενη σχέση, στην οποία στηρίζεται ο εκτελούμενος τίτλος, είναι σχέση δημοσίου δικαίου, υπαγόμενη στην αποκλειστική δικαιοδοσία του ΕΛΣ (ΟλΕΛΣ 711/20000.). Το ΕΛΣ είναι αρμόδιο να εκδικάσει και τις διαφορές που ανακύπτουν κατά το στάδιο της εκτέλεσης των αποφάσεων του, που αφορούν στην απονομή ή αναπροσαρμογή σύνταξης (Δημόσιο Λογιστικό, Δημητρίου Σολδάτου, 2001).

Το ΕΔΔΑ έχει αποφανθεί ότι για τους σκοπούς του άρθρου 6παρ.1 ΕΣΔΑ ένα δικαστήριο δεν πρέπει να είναι κατ' ανάγκη κλασικό δικαιοδοτικό όργανο, ενταγμένο στην τακτική δικαιοσική διάρθρωση. Μπορεί να έχει συσταθεί προκειμένου να εξετάζει ιδιαίτερα ζητήματα, τα οποία επιτρέπεται να διερευνά κατά τρόπο πρόσφορο εκτός του τακτικού δικαιοσικού συστήματος. Αυτό που ενδιαφέρει, από άποψη τήρησης του άρθρου 6παρ1ΕΣΔΑ, είναι οι εγγυήσεις, τόσο ουσιαστικές, όσο και διαδικαστικές, με τις οποίες περιβάλλεται.

Ενώφει λοιπόν αυτών η έννοια της δικαιοσικής προστασίας αναφέρεται και στην αναγκαστική εκτέλεση και μάλιστα σε όλες τις χρονικές στιγμές της και ανεξάρτητα αν έχει προγνθεί ή όχι διάγνωση δικαιώματος με δικαιοτική απόφαση. Συνεπώς, χωρεί αναγκαστική εκτέλεση κατά του ελληνικού δημοσίου και των λοιπών νπ, στα οποία έχουν επεκταθεί τα προνόμια του, για χρηματικές απαιτήσεις που πηγάζουν από οποιαδήποτε αιτία, οποιοσδήποτε κι αν είναι ο εκτελεστός τίτλος (Σταματόπουλος, Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του δημοσίου, 2000).

Δ2. Προσωρινώς εκτελεστές αποφάσεις (ΔΔ6, 2002, Δ. Ράϊκος)

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 3 ΚΔΔ “το πρωτοβάθμιο δικαστήριο μπορεί ύστερα από αίτηση διαδίκου, να κηρύξει την απόφασή του εν όλω ή εν μέρει προσωρινώς εκτελεστή αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που συνηγορούν προς τούτο ή αν η επιβράδυνση της εκτέλεσης θα επιφέρει ανεπανόρθωτη βλάβη στο διαδίκο που νίκησε. Στις προσωρινώς εκτελεστές αποφάσεις, η προθεσμία καθώς και η παραδεκτή άσκηση της έφεσης δεν αναστέλλουν την εκτέλεση, εκτός αν αυτή πρόκειται να γίνει κατά τρίτου”.

Ε. Δικαστήριο εκτελέσεως- Ζητήματα δικαιοδοσίας

Αμφισθητίσεις έχει προκαλέσει στην πράξη και η κατανομή της δικαιοδοσίας μεταξύ των δικαστηρίων στις δίκες σχετικά με την εκτέλεση κατά του δημοσίου ή νηδδ. Το ζητήμα έχει προκύψει με αφορμή την εκτέλεση αποφάσεων του ΕλΣ για τον καθορισμό και την καταβολή αυξημένων συντάξεων σε πρών δικαστικούς λειτουργούς. Έτσι, κατά μια άποψη, “όταν επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση απόφασης του ΕλΣ με επιμέλεια ιδιώτη δανειστή, η διαφορά που δημιουργείται από την άσκηση ανακοπής κατά των πράξεων της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι ιδιωτική και υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, ασχέτως της φύσης της υποκείμενης σχέσης στην οποία στηρίζεται ο εκτελεστός τίτλος”. Η άποψη αυτή ωστόσο δεν εναρμονίζεται προς τη σχετική με το θέμα της διάκρισης των δικαιοδοσιών νομολογία του ΑΕΔ, αφού αυτό δέχεται ότι κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας διαφοράς ως διοικητικής ή ιδιωτικής είναι η υποκείμενη αιτία. Ειδικότερα μάλιστα στο αντίστοιχο θέμα της διοικητικής εκτέλεσης έχει κριθεί πως όταν η απαίτηση, για την ικανοποίηση της οποίας επισπεύδεται η εκτέλεση, προέρχεται από έννομη σχέση ιδιωτικού δικαίου (πχ σύμβαση εγγύησης δανείου ή σύμβαση μίσθωσης κοινοτικού ακινήτου), η διαφορά που δημιουργείται από την άσκηση ανακοπής, με βάση τις οικείες διατάξεις του ΚΕΔΕ, είναι ιδιωτική. Συνεπώς, η δικαιοδοσία για τη διαφορά αυτή ανήκει, με βάση την παρ.2 του άρθρου 94 Σ, στα πολιτικά δικαστήρια. Αντίστροφα, λοιπόν, εφόσον η απαίτηση για την ικανοποίηση της οποίας επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση κατά του δημοσίου ή νηδδ, πηγάζει από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου, η δικαιοδοσία για την εκδίκαση σχετικής ανακοπής δεν μπορεί να ανήκει στα πολιτικά δικαστήρια, έστω κι αν εφαρμοστέες είναι σύμφωνα με το άρθρο 199παρ.2 ΚΔΔ οι διατάξεις του ΚΠολΔ (Η αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή άλλου νηδδ υπό την ισχύ του άρθρου 94παρ.4 του Συντάγματος, Κώστα Χρυσόγονου, ΝοΒ σελ.12 επ.).

Όμως, ακόμα και πάνω στη βάση ότι το κριτήριο για το χαρακτηρισμό της διαφοράς- και συνεπώς για την κρίση σχετικά με τη δικαιοδοσία- είναι η υποκείμενη έννομη σχέση, περαιτέρω αμφισθήτηση ανέκυψε για τις δίκες περί την εκτέλεση αποφάσεων του ΕλΣ. Επικρατέστερη φαίνεται η εκδοχή ότι το εκάστοτε αρμόδιο για την κύρια διαφορά δικαστήριο παραμένει αρμόδιο και για τις δίκες περί την εκτέλεση, αφού άλλωστε η τελευταία συνιστά τη συνέχιση και ολοκλήρωση της παρεχόμενης κατά τη διαγνωστική δίκη έννομης προστασίας. Επομένως αρμόδιο για την εκδίκαση της ανακοπής του οφειλέτη- δημοσίου κατά πράξεων εκτέλεσης απόφασης του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι το ίδιο το ΕλΣ (Η αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου ή άλλου νηδδ υπό την ισχύ του άρθρου 94παρ.4 του Συντάγματος, Κώστα Χρυσόγονου, ΝοΒ σελ.12 επ.).

Υποστηρίζεται η άποψη ότι, “δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων επί καταψηφιστικής αγωγής περατούται δια της εκδόσεως της κατ’ άρθ.197 τελεσιδίκου ή α-

νεκκλήτου αποφάσεως. Από της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής αποκόπτεται πας δεσμός και πάσα εξουσία του δικαστηρίου επί της διαφοράς”.

Τα επιχειρήματα, ωστόσο, της εκδοχής αυτής δεν είναι πειστικά. Καταρχήν, από την αντιπαραβολή των διατάξεων του άρθρου 199ΚΔΔ και του αντίστοιχου, υπό το προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς, άρθρου 59 του π.δ. 341/1978, προκύπτει η βούληση του δικονομικού νομοθέτη να παύσει υφισταμένη η εξαίρεση από τη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων των δικών περί την εκτέλεση των καταψηφιστικών αποφάσεών τους.

Ούτε, πάλι, αντέχει στην επιστημονική κριτική το επιχείρημα, κατά το οποίο, για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας επί των διαφορών που γεννιούνται στο πλαίσιο της αναγκαστικής εκτέλεσης πρέπει να λαμβάνεται γυμνή η επιδικασθείσα απαίτηση δίχως την αιτία της, δοθέντος ότι η αυτοτέλεια και η διαφορετική διαδικαστική δομή της αναγκαστικής εκτέλεσης δεν αναίρουν σε καμιά περίπτωση την ουσιαστική συνάρφεια μεταξύ αυτής και της κύριας διαγνωστικής δίκης και πάντως δεν μεταβάλλουν ποιοτικά-δεν αλλοιώνουν ως προς το περιεχόμενο και τη φύση- των δημοσίου δικαίου χαρακτήρα της υποκείμενης αιτίας και του τίτλου εκτέλεσης.

Τέλος, για τους ίδιους λόγους δεν ευσταθεί και το επιχείρημα ότι στόχος της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι η ιδιωτική περιουσία του κράτους ή του νπδδ και συνεπώς η διαφορά που αναφύεται είναι ιδιωτικού δικαίου, επειδή αντικείμενο δικαστικής κρίσης είναι πάντοτε το εν λόγω περιουσιακού περιεχομένου δικαίωμα του οφειλέτη. Άλλωστε, υπό την εκδοχή αυτή όλες οι διαφορές που ανακύπτουν στο πλαίσιο του ΚΕΔΕ από την άσκηση ανακοπής του άρθρου 217 ΚΔΔ, όπου για την ικανοποίηση των αξιώσεων του δημοσίου ή νπδδ επισπεύδεται εκτέλεση σε βάρος των απαλλοτριωτών δικαιωμάτων των καθού η αναγκαστική εκτέλεση ιδιωτών, θα έπρεπε να χαρακτηρίζονται ως ιδιωτικού δικαίου και έτσι να εκφεύγουν της δικαιοδοσίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων. Κάπι τέτοιο ούμως ουδέποτε υποστηρίχθηκε στην επιστήμη ή έγινε δεκτό στη νομολογία.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τις παγιωμένες σήμερα επιστημονικές και νομολογιακές αντιλήψεις, η έννομη σχέση ανάμεσα στα όργανα της αναγκαστικής εκτέλεσης και τον επισπεύδοντα δανειστή δεν είναι ιδιωτικού δικαίου, αλλά δημοσίου δικαίου. Με τη διαδικαστική πράξη της εντολής του επισπεύδοντος δανειστή προς εκτέλεση, αφενός μεν ασκείται η δημοσίου δικαίου αξίωση αυτού προς παροχή έννομης προστασίας με τη μορφή της αναγκαστικής εκτέλεσης, αφετέρου δε μεταγγίζεται δημόσια εξουσία στα όργανα της εκτέλεσης. Τα όργανα της εκτέλεσης εμφανίζονται απέναντι στον καθού η εκτέλεση και τους τρίτους, όχι ως αντιπρόσωποι του επισπεύδοντος, αλλά ως δημόσια όργανα τα οποία ασκούν ορισμένο λειτούργημα, δηλαδή η δράση τους συνιστά, κατά την ελληνική θεωρία και νομολογία, άσκηση δημόσιας εξουσίας, την οποία έχουν αποκτήσει με τη διαταγή που τους δόθηκε στον εκτελεστό τίτλο διαμέσου της περιαφής του εκτελεστήριου τύπου.

Ενδείκνυται λοιπόν η καταγωγή του τίτλου ως κριτηρίου δικαιοδοσίας όχι μόνο διότι εξυπηρετεί την ασφάλεια δικαίου και την οικονομία της οικείας διαδικασίας, αλλά και διότι λόγω της απλότητας και σαφήνειάς του ο εμπλεκόμενος στην εκτελεστική διαδικασία (διάδικος ή τρίτος) μπορεί να διακρίνει εύκολα την πύλη της δικαστικής του προστασίας, δηλαδή το δικαστήριο στο οποίο θα στραφεί προκειμένου να κινήσει τον μηχανισμό δικαστικού ελέγχου της εκτέλεσης.

Κατά χαρακτηριστική νομολογιακή διατύπωση (ΜΔΠΘ 43/2003, Δ 2003, 1272), “Ο-

μοίως, παρίσταται αναγκαία, για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας η αναγωγή στην έννομη σχέση, που αποτελεί την αιτία για την εκκίνηση το μηχανισμού της αναγκαστικής εκτέλεσης, και στην περίπτωση, κατά την οποία ο ιδιώτης (φη μή νη) επιδιώκει σε βάρος το δημοσίου ή νηδό σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΠολΔ την πραγμάτωση του περιεχομένου καταψηφιστικής απόφασης διοικητικού δικαστηρίου, η οποία αναγορεύεται από το άρθρο 199ΚΔΔ σε εκτελεστό τίτλο” (Δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων για την κρίση ανακοπών κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης. Πελαγία Γέσιου-Φαλτσή, Τιμπτικός τόμος ΣτΕ, 75 χρόνια, 2004, σελ. 511-523).

Ζ. Σύστημα οργάνωσης εκτελεστικής διαδικασίας

Το κριτήριο για την επιλογή του κατάλληλου συστήματος οργανώσεως της εκτελεστικής διαδικασίας δεν μπορεί να αναζητηθεί στη φύση- το χαρακτήρα- της τακτικής διαγνωστικής δίκης, στα πλαίσια και με τις αρχές της οποίας διαμορφώθηκε ο εκτελεστός τίτλος, δηλαδή στην υπό έρευνα περίπτωση των καταψηφιστικών αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων επί αγωγής, η δικαστική απόφαση για την πραγμάτωση του περιεχομένου της οποίας λαμβάνει χώρα η αναγκαστική εκτέλεση. (Η κατά τον ΚΔΔ διαδικασία για την εκτέλεση των καταψηφιστικών αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων- συστήματα οργανώσεως της εκτελεστικής διαδικασίας. Ράϊκος Δημήτρης, ΔΔ5, 2002).

Διότι, ανεξάρτητα από τις θεμελιώδεις δικονομικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, με την περάτωση της έννομης σχέσεως της δίκης αναδύεται ένα εντελώς νέο τοπίο: Οι λόγοι που επιβάλλουν την εφαρμογή του θεμελιώδους δικονομικού αξιώματος της ανακρίσεως και της αυτεπάγγελτης ενέργειας του δικαστηρίου στην κύρια δίκη, κάριν της εναρμονίσεως του δικονομικού συστήματος προς το αντικείμενο της διαφοράς και τις ιδιαιτερότητες του εφαρμοστέου ουσιαστικού δικαίου, δεν φαίνεται να ισχύουν άνευ ετέρου και στο πεδίο της εκτελέσεως των αποφάσεων κατά του δημοσίου ή νηδό, όπου ο επισπεύδων δανειστής έχει απόλυτη εξουσία διαθέσεως της αυθεντικά διαγνωσθείσας απαλλοτριώσης χρηματικής αξιώσεως του. Αν επιβάλλεται ή όχι και σε ποια έκταση η ανάπτυξη ενεργού ρόλου του δικαστηρίου στο πεδίο της δικαιοτελεστικής λειτουργίας της πολιτείας, δηλαδή στη διεκπεραίωση της εκτελεστικής διαδικασίας και μάλιστα από την άποψη της αυτεπάγγελτης προωθήσεως και ελέγχου των διαφόρων σφαλμάτων που εμφιλοχωρούν στη διάρκειά της, η σχετική ανάγκη προς τούτο θα υποδεικνύεται κατά το μάλλον ή ήπτον από λόγους και όχι τους αναγόμενους στο χαρακτήρα της ουσιαστικής έννομης σχέσης- και κατ' επέκταση της δικονομικής- που αποτέλεσε την πηγή προελεύσεως της επιδικασθείσας χρηματικής αξιώσεως. (Η κατά τον ΚΔΔ διαδικασία για την εκτέλεση των καταψηφιστικών αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων- συστήματα οργανώσεως της εκτελεστικής διαδικασίας. Ράϊκος Δημήτρης, ΔΔ5, 2002).

Εξάλλου, ο πολίτης, ο οποίος επισπεύδει ως δανειστής την αναγκαστική εκτέλεση κατά του δημοσίου ή δημοσίου νομικού προσώπου, σε καμιά περίπτωση δεν τελεί σε διαδικαστική ή δικονομική σχέση παρεμφερή με εκείνη του καθού η εκτέλεση, κατά τις διατάξεις του ΚΕΔΕ, οφειλέτη, και συνεπώς δεν συντρέχουν οι δικαιολογητικοί λόγοι που επιτάσσουν την εφαρμογή ενός συστήματος αντίστοιχου με εκείνο της προηγηθείσας διαγνωστικής δίκης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων. (Η κατά τον ΚΔΔ διαδικασία για

την εκτέλεση των καταψηφιστικών αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων- συστήματα οργανώσεως της εκτελεστικής διαδικασίας. Ράικος Δημήτρης, ΔΔ5, 2002).

Η. Αναγκαστική εκτέλεση εναντίον ξένου κράτους στο ελληνικό έδαφος

Ως προς το άρθρο 923 ΚπολΔ η αναγκαστική εκτέλεση εναντίον ξένου κράτους στο ελληνικό έδαφος εξαρτάται από την άδεια του υπουργού Δικαιοσύνης, ακόμη κι αν με την εκτέλεση επιδιώκεται η ικανοποίηση απαίτησης εναντίον του από σχέσην ιδιωτικού δικαίου, και μάλιστα ακόμα κι αν πρόκειται να κατασχεθούν αντικείμενα της ιδιωτικής περιουσίας του ξένου κράτους, και μάλιστα δίχως της προηγούμενη αποζημίωση του δανειστή που αθεμίτως κάνει τη δυνατότητα της δραστικής έννομης προστασίας στον τόπο του (Η αναγκαστική εκτέλεση εναντίον αλλοδαπού κράτους κατά το ελληνικό δίκαιο, Κώστα Μπέν, σελ. 558 επ.ΝοΒ 2004).

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

271/2004

Πρόεδρος: Αλίκη Αντωνακούδη

Εισηγητής: Ναп. Ζούκας

Δικηγόροι: Νικ. Μίστρας, Κων. Λέρας

Οι λόγοι έφεσης πρέπει να είναι σαφείς και ορισμένοι, ώστε να καθορίζονται με πληρότητα οι αιτιάσεις που αποδίδονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, άλλως θεωρούνται ανύπαρκτοι και απορρίπονται ως απαράδεκτοι και αυτεπάγγελτα.

Ο λόγος για αοριστία της αγωγής δεν αρκεί να διαλαμβάνει απλώς ότι η αγωγή είναι αόριστη, αλλά πρέπει να αναφέρει τις συγκεκριμένες αοριστίες σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά, που είναι απαραίτητα για τη στήριξη του αγωγικού δικαιώματος.

Για την επιβολή των δικαστικών εξόδων σε βάρος του ενάγοντος, παρά τη νίκη του, απαιτείται σωρευτικώς η συνδρομή της μη πρόκλησης της άσκησης της αγωγής από τη σάστη του εναγόμενου και άμεση αποδοχή ή ομολογία αυτής.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 520 παρ. 1 του ΚΠολΔ το έγγραφο της έφεσης πρέπει να περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται κατά τα άρθρα 118 έως 120 και τους λόγους της έφεσης. Οι λόγοι της έφεσης πρέπει να είναι σαφείς και ορισμένοι, να καθορίζονται δηλαδή με πληρότητα οι αιτιάσεις που αποδίδονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ώστε να μπορεί ο δικαστής να κρίνει για το νόμιμο και βάσιμο αυτών. Είναι δε απαραίτητος ο προσδιορισμός των σφαλμάτων που αποδίδονται στην εκκαλούμενη απόφαση και γιατί επιπλέον μ' αυτόν συνδέεται τόσο

η δυνατότητα άμυνας του εφεσιβλήτου, όσο κυρίως η εξουσία του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου να ασχοληθεί με την υπόθεση, η οποία από το νόμο (ΚΠολΔ 522) περιορίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται με την έφεση και τους τυχόν πρόσθετους λόγους. Οι αόριστοι λόγοι θεωρούνται ανύπαρκτοι και απορρίπτονται ως απαράδεκτοι και με αυτεπάγγελτη εξέταση. Ο λόγος για αοριστία της αγωγής δεν αρκεί να διαλαμβάνει απλώς ότι η αγωγή είναι αόριστη, αλλά πρέπει να αναφέρει τις συγκεκριμένες αοριστίες σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά που είναι απαραίτητα για τη στήριξη του αγωγικού δικαιώματος, εξ αιτίας των οποίων δεν παρέχεται η δυνατότητα στο μεν εναγόμενο να αμυνθεί στο δε δικαστήριο να τάξει τις δέουσες αποδείξεις (θλ. ΑΠ 1507/1990 ΝοΒ 40.276 - 1129/1995 Ελλ.Δνη 38.591 - 1271/1995 ΕλλΔνη 38.781 - ΕφΑθ. 5550/1992 ΕλλΔνη 34.185 - 4707/1993 ΕλλΔνη 35.471 - ΕφΠειρ. 278/2002 Αρμ. 57.1979 Εφ Θεσ. 130/1990 Αρμ. 44.118 - Σαμουνήλ "Η Έφεση" έκδ. 5η (2003) παρ. 541 - Βαθρακοκοίλη Ερμ ΚΠολΔ άρθρο 520 αριθ. 38 και 75).

Στην προκειμένη περίπτωση ο εκκαλών με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου του εφετηρίου παραπονείται για το λόγο ότι η εκκαλουμένη απόφαση δέχτηκε την αγωγή του εφεσιβλήτου, ενώ έπρεπε να απορρίψει αυτήν ως αόριστη, χωρίς να αναφέρει τις συγκεκριμένες αοριστίες σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά που είναι απαραίτητα για τη στήριξη του αγωγικού δικαιώματος. Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν ο λόγος αυτός κατά το άνω σκέλος του είναι αόριστος και ως τέτοιος

λογίζεται νόμω ανύπαρκτος και είναι κατόπιν αυτού απορριπτέος ως απαράδεκτος και αυτεπαγγέλτως {...}.

{...} Με τον πέμπτο λόγο του εφετηρίου ο εκκαλών παραπονείται για το λόγο ότι η εκκαλουμένη απόφαση συμψήφισε τα δικαστικά έξοδα, ενώ έπρεπε να είχε καταδικάσει τον εφεσίθηκο σ' αυτά. Για την επιβολή κατ' άρθρο 177 του ΚΠολΔ των δικαστικών εξόδων σε βάρος του ενάγοντος, παρά τη νίκη του, απαιτείται σωρευτικώς η συνδρομή της μη πρόκλησης της άσκησης της αγωγής από τη στάση του εναγομένου και άμεσην αποδοχήν ή ομολογία αυτής. Κατ' ακολουθία ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αόριστος, καθόσον ο εκκαλών δεν επικαλείται στο εφετήριο ότι είχε υποβάλει τότε αίτημα επιδίκασης υπέρ αυτού των δικαστικών εξόδων και δεν ήταν υπαίτιος για τη δίκη (θλ. Εφ. Θεσ. 476/1979 Αρμ. 34.588 - Βαθρακοκόμη Ερμ. ΚΠολΔ άρθρο 520 αριθ. 82), πέραν του ότι δεν αποδείχθηκε η συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 177 του ΚΠολΔ....

302/2004

Πρόεδρος: Διανέλλος Διανελλάκης

Εισηγητής: Γεωργ. Μπατζαλέξης

Δικηγόροι: Σοφοκλής Τάντος, Γεωργ. Βλάχος, Γεωργ. Υφαντής

Εκτροπή αυτοκινήτου, λόγω απροσεξίας του οδηγού του, που έκανε χρήση κινητού τηλεφόνου. Εικονική δήλωση από οδηγό ακολουθούντος οχήματος περί δικής του υπαιτίτητας, λόγω δήθεν πρόσκρουσής του στο προπορευόμενο όχημα, το οποίο ακολούθως εκτράπηκε της πορείας του. Συμπαιγνία των δύο οδηγών προς το σκοπό λήψης ασφαλιστικής αποζημίωσης.

{...} II. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 10 του Ν. ΓΠΝ/1911, 297, 300, 330 και 914 ΑΚ προκύπτει ότι απαραίτητη προϋπόθεση της ευθύνης προς αποζημίωση, σε περίπτωση συγκρούσεως οχημάτων, είναι η υπαιτίότητα του οδηγού του αυτοκινήτου που προκάλεσε την ζημία, καθώς και η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της πράξεως ή παραλείψεως του οδηγού και της συγκρούσεως από την οποία προκλήθηκαν οι ζημίες (ΑΠ 464/2003 ΕλλΔν 44, 722). Τέτοιος αιτιώδης σύνδεσμος υφίσταται όταν η πράξη ή η παραλείψη του υπαιτίου, ενόψει των ειδικών περιστάσεων και των διδαγμάτων της κοινής πείρας, ήταν πρόσφορη αιτία του επιζήμιου αποτελέσματος, δηλαδή ήταν ικανή, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει το ατύχημα και το επιζήμιο αποτέλεσμα. (ΑΠ1714/1999 ΕλλΔν 41,967, ΑΠ 513/1999 ΕλλΔν 40, 1703). Κατά δε την έννοια του ως άνω άρθρου 330 ΑΚ, αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, αυτή δηλαδή που πρέπει να καταβάλλεται κατά τη συναλλακτική πίστη από τον δράστη στον κύκλο της αρμοδιότητάς του, είτε υπάρχει προς τούτο σαφές νομικό καθήκον, είτε όχι. Αρκεί να συμπεριφέρθηκε κατά τρόπο αντίθετο από εκείνο που επιβάλλεται από τις περιστάσεις (ΑΠ 447/2000 ΕλλΔν 41, 1309, ΑΠ 341/1999 ΕλλΔν 40, 1529). Εξυπακούεται ότι, αν δεν αποδεικνύεται η τέλεση από τον φερόμενο ως υπαίτιο της επικαλούμενης, προς θεμελίωση της αξιώσεως αποζημίωσεως αδικοπραξίας, προκειμένου δε περί τροχαίου ατυχήματος, αν δεν θεμελιώνεται η με την ανωτέρω έννοια αμέλεια του φερομένου ως υπαίτιου αυτού, ή η εμπλοκή του στην επέλευσή του και των εξ αυτού αποτελεσμάτων, τότε δεν γεννάται, σε βάρος αυτού και της ασφαλι-

σπικής του εταιρίας, υποχρέωσην αποζημιώσεως του προβάλλοντος εαυτόν ως ζημιωθέντα εκ του τροχαίου ατυχήματος (Βλ., για την περίπτωση αιτουμένης από τα μέλη της οικογένειάς του θανατωθέντος σε αυτοκινητικό ατύχημα χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ψυχικής οδύνης, ΑΠ 1114/2000 ΕλλΔνη 41, 1591, Εφλαρ 731/2003, Εφλαρ 122/2003 αδημοσίευτες και εκεί περαπέρω παραπομπές).

Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση... πλήρως αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά, όσον αφορά τις συνθήκες του αναφερόμενου στην αγωγή τροχαίου ατυχήματος και της υπαιτιότητας για αυτό: Ο ενάγων στις 3-8-1999 και περί ώρα 15.00', οδηγώντας το MOO-.... IXE αυτοκίνητο, εργοστασίου κατασκευής MAZDA, εκινείτο στην επαρχιακή οδό Καρδίτσας - Μακρυχωρίου, με κατεύθυνση το Μακρυχώρι, ευρισκόμενος στο διάστημα 5,5 μέτρων περίπου με χωμάτινο έρεισμα, ευθεία σε μεγάλη απόσταση χωρίς να περιορίζεται η ορατότητα και στα δεξιά σε σχέση με την πορεία του ενάγοντος, στο σημείο εκείνο τουλάχιστον, υπάρχει αρδευτικό και από τοιμέντο κατασκευασθέν κανάλι, βάθους 1 μέτρου και πλάτους 1,5 μέτρου περίπου, το οποίο απέχει από το χωμάτινο έρεισμα της οδού 2,5 - 3 μέτρα περίπου και εξέχει ελαφρώς, κατά 10-15 εκατοστά του εδάφους (βλ. φωτογραφίες της οδού και του καναλιού, που προσκομίζει και επικαλείται η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία, η γνησιότητα των οποίων δεν αμφισβετείται). Στο σημείο ακριβώς εκείνο, επειδή δεν ήταν προσπλωμένος στην οδήγηση, ούτε οδηγούσε με διαρκώς τεταμένη την προσοχή του, ούτε ασκούσε διαρκώς την δέουσα εποπτεία επί του οχήματός του, αλλά

αντιθέτως ήταν απασχολημένος με το κινητό του τηλέφωνο, επιχείρησε δε να επικοινωνήσει με αυτό, είτε απαντώντας σε εισερχομένη κλήση, είτε καλώντας κάποιον αριθμό, εκτράπηκε προς τα δεξιά, σε σχέση με την πορεία του, εξήλθε του οδοιστρώματος, διέσχισε το χωμάτινο έρεισμα και την απόσταση μέχρι το αρδευτικό κανάλι και αφού προσέκρουσε επ αυτού ανατράπηκε, με αποτέλεσμα, το μεν αυτοκίνητό του να υποστεί εκτεταμένες ζημιές σε όλη την επιφάνεια του, οι οποίες καθιστούσαν ασύμφορη την επισκευή του, τόσον οικονομικώς, όσον και τεχνικώς (βλ. φωτογραφίες αυτού μετά την εκτροπή και την ανατροπή του, που προσκομίζει με επίκληση η ασφαλιστική εταιρία, σε συνδυασμό και με την από 13-10-1999 τεχνική έκθεση του πλεκτρολόγου - μηχανολόγου Α. Φ., που προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων), αυτός δε να υποστεί κάκωση του δεξιού ημιθωρακίου, συνεπεία της οποίας νοσηλεύθηκε επί μία μέρα στο Γ.Ν. Νοσοκομείο Καρδίτσας, στο οποίο εισήχθη αμέσως μετά το ατύχημα και κατέστη ανίκανος προς εργασία επί 7ημερο (βλ. 8655/4-10-1999 πιστοποιητικό του εν λόγω νοσηλευτηρίου σε συνδυασμό με το από 4-8-1999 εξιτήριο). Με την ένδικη όμως αγωγή, την οποία άσκησε, προς αποκατάσταση της ζημιάς του από το ατύχημα, με την οποία ζητάει συνολικό ποσό 7.575.000 δραχμών, για την εμπορική μείον την υπολειμματική αξία του αυτοκινήτου, για χρηματική ικανοποίηση, λόγω της ηθικής βλάβης που υπέστη από την καταστροφή του αυτοκινήτου και τον τραυματισμό του, για δαπάνη μισθώσεως άλλου αυτοκινήτου προς μετάθαση και επιστροφή από την εργασία του, για αξία του απωλεσθέντος κινητού τηλεφώνου του, για έξοδα μεταφοράς του καταστραφέντος αυτοκινήτου και για έξοδα της ως άνω πραγματογνωμοσύνης του

Φ., ισχυρίζεται ότι η, κατά τα άνω, εκτροπή του αυτοκινήτου του, οφείλεται σε υπαιτιότητα του πρώτου εναγόμενου, συνισταμένη στο ότι, οδηγώντας το YII-ΙΧΕ αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας του, το οποίο ήταν ασφαλισμένο για την έναντι τρίτων αστική ευθύνη από την δεύτερη εναγομένην ασφαλιστική εταιρία, και κινούμενος στο ίδιο ρεύμα πορείας της ως άνω οδού και όπισθεν αυτού, επιχείρησε να διενεργήσει υπέρβαση του αυτοκινήτου, λόγω δε της μεγάλης ταχύτητας, που είχε αναπτύξει και της στενότητας της οδού και της μη καλής κατάστασης του οδοστρώματος, προσέκρουσε με το εμπρόσθιο δεξιό τμήμα του αυτοκινήτου του στο οπίσθιο αριστερό του ιδικού του, το οποίο λόγω της σφοδρότητας της προσκρούσεως εκτράπηκε της πορείας του με τα προαναφερθέντα αποτελέσματα.

Ενόψει τούτου τίθεται το ερώτημα αν, στην κατά τα άνω εκτροπή του αυτοκινήτου του ενάγοντος, συνετέλεσε και κατά ποιο τρόπο ο πρώτος εναγόμενος. Επί του ζητήματος αυτού προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο πρώτος εναγόμενος, όπως συνομολογείται, στην δήλωση του ατυχήματος που υπέβαλε στην δεύτερη εναγόμενην ασφαλιστική του εταιρία, δέχθηκε ότι προσέκρουσε με το αυτοκίνητο του στο προπορευόμενο αυτοκίνητο του ενάγοντος, το οποίο μετά την πρόσκρουση αυτή εκτράπηκε κατά τα άνω της πορείας του. Δηλαδή ομολόγησε την εμπλοκή του στο ατύχημα και την υπαιτιότητά του για την εκτροπή του αυτοκινήτου του ενάγοντος. Την ίδια ομολογία, περί της εμπλοκής του στο ατύχημα, αλλά και περί της υπαιτιότητάς του για την πρόσκρουση στο προπορευόμενο αυτοκίνητο, έκανε και όταν εξετάσθηκε στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, κατά την συζήτηση της αγωγής (δικάσιμος 21-3-2001), αφού ως αιτία της προσκρούσεως και της

στη συνέχεια εκτροπής του αυτοκινήτου του ενάγοντος, με τα προαναφερθέντα επιζήμια αποτελέσματα, ανέφερε στιγμιαία απασχόληση του με μέλισσα που ο καθήμενος στο πίσω κάθισμα γιός του είπε ότι εισήλθε στο αυτοκίνητο και εκ του λόγου αυτού απώλεια του ελέγχου του και πρόσκρουση στο προπορευόμενο του όποιου επιχειρούσε εκείνη τη στιγμή να διενεργήσει υπέρβαση. Με τις από 13-11-2000 προτάσεις όμως, που κατατέθηκαν στις 15-11-2000, όταν επρόκειτο να συζητηθεί η αγωγή και τελικά αναβλήθηκε η συζήτηση για την ανωτέρω δικάσιμο (βλ. προσκομιζόμενο από την δεύτερη εναγόμενην αντίγραφο αυτών μετά της οικείας πράξεως της γραμματέως, ως και την επ αυτών από 26-3-2001 προσθήκη - αντίκρουση, καθώς και αντίγραφο της αγωγής μετά των επ αυτού σημειώσεων του Δικαστού της έδρας περί των αναβολών της συζητήσεως), ισχυρίσθηκε, προς ανάπτυξη της αιτιολογημένης αρνίσεως της υπαιτιότητας του στην πρόκληση του ατυχήματος, άλλως προς θεμελίωση της ενστάσεως συνυπαιτιότητος του ενάγοντος κατά 95% στην πρόκληση αυτού, ότι την στιγμή που ήταν έτοιμος να διενεργήσει την υπέρβαση, αιφνιδίως, ο ενάγων κινήθηκε αριστερά, με αποτέλεσμα να ευρεθεί μπροστά στο δεξιό άκρο του αυτοκινήτου του και με αυτό να προσκρούσει στο οπίσθιο αριστερό μέρος του προπορευομένου αυτοκινήτου, το οποίο στη συνέχεια εκτράπηκε της πορείας του. Τα ίδια υποστήριξε πλέον και κατά τη συζήτηση στο παρόν Δικαστήριο με τις από 2-12-2003 προτάσεις του, αρχίζοντας όμως την οικεία παράγραφο με την φράση: "Ανεξάρτητα του γεγονότος αν έλαβε χώρα ή όχι η επίδικη σύγκρουση την 3-8-199 και περί ώρα 15.00' στο 60 χιλιόμετρο της Επ.Ο Καρδίτσας - Μακρυχωρίου, αποκλειστικός υπαίτιος, άλλως συνυπαίτιος κατά ποσοστό

τουλάχιστον 95%....”, εκφράζοντας πλέον, για πρώτη φορά, αμφιβολίες αν όντως η εκτροπή του αυτοκινήτου του ενάγοντα πήταν αποτέλεσμα προηγηθείσης συγκρούσεως των δύο ως άνω αυτοκινήτων.

Ανεξάρτητα όμως από την μεταβολή της θέσεως αυτής, δικονομικώς, του πρώτου των εναγομένων και της αντιφάσεως μεταξύ των δύο ως άνω αυτοκινήτων, που πρόβαλε με τις προτάσεις, αντίφαση που έρχεται να προστεθεί στα κενά που καταλείπει η συγκεκριμένη υπόθεση και τα εύλογα ερωτηματικά που γεννά η όλη συμπεριφορά του ενάγοντος και του πρώτου εναγομένου, περί των οποίων θα γίνει λόγος κατωτέρω, πείθει δε περί της ανακρίβειας των δύο ως άνω ισχυρίζεται, η δικαστική ομολογία του πρώτου εναγομένου περί εμπλοκής του στο ατύχημα δε δεσμεύει την σε απλή ομοδικία με αυτόν τελούσα δευτέρη εναγομένη (ΕφΛαρ 731/2003, ΕφΛαρ 122/2003 ο.π. και εκεί παραπομπές). Ενώ όμως επρόκειτο περί ενός σοβαρού ατυχήματος, που προκάλεσε καταστροφή του αυτοκινήτου του ενάγοντος, σε αυτόν δε σωματική βλάβη, που απαίτησε την μεταφορά του στο ως άνω Νοσοκομείο, όπου και νοσηλεύθηκε, δεν παρέμειναν τα οχήματα όπως είχαν μετά το ατύχημα, ούτε κλήθηκε, από τον πρώτο εναγόμενο, αμέσως η Τροχαία, όπως επιτάσσει η διάταξη του άρθρου 43 παρ.1 και 2 ΚΟΚ, αλλά μόνον την επομένη 4-8-1999 ο πρώτος εναγόμενος και περί ώρα 13.20' εμφανίσθηκε στο τμήμα Τροχαίας Καρδίτσης και δίλωσε ότι, συνεπεία συγκρούσεως του αυτοκινήτου του με το προπορευόμενο αυτοκίνητο του ενάγοντος το τελευταίο εκτράπηκε προς τα δεξιά της πορείας του και ανατράπηκε, με αποτέλεσμα τις υλικές ζημιές των δύο αυτοκινήτων (βλ. από 27-9-1999 αντίγραφο της οικείας σελίδος του Βιβλίου Αδικημά-

των - Συμβάντων της ανωτέρω αστυνομικής υπηρεσίας που προσκομίζει με επίκληση ο ενάγων).

Βέβαια στην δίλωση αυτή δεν έγινε οποιαδήποτε αναφορά για τον τραυματισμό του ενάγοντος. Πρέπει να τονισθεί όμως ότι, λόγω της επικίνδυνης για τη ζωή και την σωματική ακεραιότητα του οδηγού ανατροπής του αυτοκινήτου και της σοβαρότητας εν γένει του περιστατικού, που εν προκειμένω, ευτυχώς, δεν προκάλεσε σοβαρή σωματική βλάβη στον ενάγοντα, η κλήση των αστυνομικών αρχών ήταν επιβεβλημένη, για να καταγράψουν, κατά μη δυνάμενο να αμφισβητηθεί εκ των υστέρων τρόπο, τις συνθήκες του ατυχήματος, να συντάξουν την έκθεση αυτοψίας και να καταρτίσουν το πρόχειρο σχεδιάγραμμα, με την κίνηση των οχημάτων το σημείο συγκρούσεως και την τελική θέση αυτών, τόσο περισσότερο καθόσον, εξαιτίας της ανατροπής και της εξ αυτής ως άνω σωματικής βλάβης του οδηγού, μπορεί να εμφανίζονται αργότερα σοβαρότερες της αρχικής σωματικές βλάβες. Για την παράλειψη της επιβεβλημένης για τους ανωτέρω λόγους, κλήσεως των αστυνομικών αρχών ουδεμία πειστική εξήγηση δίδει ο ενάγων. Η μη άμεση κλήση της Τροχαίας και η μη παραμονή των αυτοκινήτων στον τόπο του ατυχήματος ενισχύουν την βασιμότητα του ισχυρισμού της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας περί του ότι οι δύο εν λόγω διάδικοι δεν επιθυμούσαν να διερευνηθούν αρμοδίως τα αίτια της εκτροπής του αυτοκινήτου του ενάγοντος, διότι τότε δεν θα υπήρχε η δυνατότητα να τα εμφανίσουν όπως ανωτέρω, σε κάθε δε περίπτωση θα αποκαλυπτόταν η αβασιμότητα της εκδοχής τους περί των συνθηκών της εκτροπής του αυτοκινήτου του ενάγοντος.

Υπέρ της εκδοχής ότι τα γεγονότα, που συνιστούν τις συνθήκες του ατυχήμα-

τος, δεν συνέβησαν όπως τα εμφανίζουν, κατά τα άνω, οι δύο εν λόγω διάδικοι συνηγορεί και το ότι, όπως καταθέτει στο πλαίσιο της διενεργηθείσης προανακρίσεως, επί εγκλήσεως της δεύτερης εναγομένης κατά του πρώτου απ αυτούς και του ενάγοντος, που κατέληξε στην παραπομπή τους στο ακροατήριο του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Καρδίτσας για να δικασθούν ως υπαίτιοι των αδικημάτων απόπειρας απάτης και οι δύο και απόπειρας απάτης στο δικαστήριο ο τελευταίος (βλ. από 20-2-2002 κλητήριο θέσπισμα Εισαγγελέως Πλημμελειοδικών Καρδίτσας και 658/1-4-2003 απόφασην του εν λόγω Δικαστηρίου με την οποία αναβλήθηκε η εκδίκαση της υποθέσεως, κατ άρθρο 61 ΚΠΔ, μέχρις εκδόσεως της παρούσας αποφάσεως), ο μάρτυρας Β. Κ., οδηγός του ΚΤΕΛ Καρδίτσας, ο οποίος εκτελούσε το δρομολόγιο Καρδίτσας - Μακρυχωρίου της 3-8-1999 των 14.15', ο οποίος κατά την επιστροφή πέρασε από το σημείο του ατυχήματος στις 15.00' με 15.05', δηλαδή την ώρα που συνέβη αυτό ή αμέσως μετά, δεν θυμάται να συνάντησε την αναταραχή που υπάρχει όταν συμβεί κάποιο οδικό ατύχημα και μάλιστα με τόσο σοβαρά αποτελέσματα (συγκέντρωση διερχομένων οδηγών, συγκρουσθέντα αυτοκίνητα, ασθενοφόρο κλπ.).

Βέβαια ο μάρτυρας προσθέτει (βλ. από 30-3-2001 έκθεσην ενόρκου εξετάσεως τους από τον Πταισματοδίκην Καρδίτσας), ότι μπορεί να είδε την κατάσταση αυτή και να μη θυμάται, πλην όμως, ενόψει του ότι το ατύχημα υποτίθεται ότι συνέβη σε έναν με πολύ μικρή κίνηση δρόμο, στον οποίο δεν είναι συνηθισμένο γεγονός ένα τέτοιο ατύχημα, με σοβαρές συνέπειες, μεταξύ των οποίων και ο τραυματισμός του ενός των οδηγών, αν όντως είχε λάβει χώρα, οπωσδήποτε θα επέσυρε την προσοχή του και ενδεχομένως να

προκαλούσε ολιγόλεπτη στάθμευση του λεωφορείου προς παροχή βοηθείας στους τυχόν τραυματισθέντες, σε κάθε όμως περίπτωση δεν ήταν ένα γεγονός που μπορούσε να λησμονηθεί στον ενάμισυ χρόνο, περίπου, που μεσολάβησε μέχρι την εξέτασή του. Η μη δικαιολογούμενη, ενόψει των ανωτέρω, ασθενής μνήμη του μάρτυρα επιβεβαιώνει αυτό που διαπίστωσε ο, κατόπιν εντολής της ασφαλιστικής εταιρίας, διενεργήσας έρευνα περί των συνθηκών του ατυχήματος τότε διευθυντής του Καταστήματος της Καρδίτσας Α. μετά του πραγματογνώμονος Θ. Κ., για την οποία θα γίνει λόγος κατωτέρω, ότι πολλοί γνωρίζουν τι ακριβώς συνέβη, αλλά κανές δεν είναι πρόθυμος να μιλήσει με μόνιμη επωδό στις ερωτήσεις τους: "Ο Μ. (ενάγων) είναι καλό παιδί δεν φτωχαίνει η Ε." (βλ. από 15/5/2000 έκθεσην έρευνας, που προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων).

Επειδή, ενόψει των κενών που εμφανίζει η υπόθεση, και ιδίως της επισκοπήσεως του αυτοκινήτου του εναγομένου που δεν έφερε στο εμπρόσθιο δεξιό μέρος ζημίες τέτοιας έκτασης που να δικαιολογούν το επικαλούμενο, κατά τα άνω αποτέλεσμα της εκτροπής, ως και του εκ των υστέρων διαπιστωθέντος και μη γνωστοποιηθέντος από τον δεύτερο εναγόμενο γεγονότος ότι τύγχανε εξ αγχιστείας συγγενής του ενάγοντος (η σύζυγος του πρώτου είναι πρώτη εξαδελφή του δευτέρου), γεγονός το οποίο, λόγω του ότι ζούσαν σε μία μικρή κοινωνία, στην οποία οι συγγενικές σχέσεις μεταξύ των μελών της είναι ευρέως γνωστές, δεν είναι δυνατόν να μη το γνώριζε ο πρώτος εναγόμενος, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται, η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία ανέθεσε στον πραγματογνώμονα Θ. Κ. την διενέργεια έρευνας περί των συνθηκών του ατυχήματος, ο οποίος επισκέφθηκε τον τόπο του ατυ-

χήματος και έλαβε τις φωτογραφίες που προαναφέρθηκαν και δεν διαπίστωσε την ύπαρξη ιχνών ενδεικτικών του ότι είχε λάβει χώρα σύγκρουση και εκτροπή συνεπεία αυτής οχήματος (θραύσματα επί του οδοστρώματος, ίχνη τροχών από φρενάρισμα και ολίσθηση, χαραγές επί της ασφάλτου κλπ.), τέτοια ίχνη δεν εμφαίνονται ούτε στις φωτογραφίες, είδε τα φερόμενα ως εμπλακέντα στο ατύχημα αυτοκίνητα και έλαβε φωτογραφίες αυτών, που προσκομίζονται με επίκληση από την εναγομένη. Στις τέσσαρες φωτογραφίες του αυτοκινήτου του εναγομένου, (παλαιού τύπου ΦΙΑΤ), η γνησιότητα των οποίων δεν αμφισβητείται, δεν είναι καν εμφανή κτυπήματα στον προφυλακτήρα ή στο εμπρόσθιο δεξιό μέρος, στις τρεις δε του αυτοκινήτου του ενάγοντα, που απεικονίζονται το πίσω μέρος αυτού, εμφαίνεται μικράς εκτάσεως κτύπημα στο οπίσθιο προφυλακτήρα και σε απόσταση 20 εκατ. περίπου από το αριστερό άκρο αυτού, ο χρόνος και η αιτία προκλήσεως του οποίου δεν μπορεί να προσδιορισθεί, αφού δεν υπάρχουν ίχνη χρώματος του άλλου αυτοκινήτου, ή ξέσματα του προφυλακτήρα του, οπότε από τα αντικείμενικά αυτά ευρήματα, πέραν όλων των ανωτέρω και κατωτέρω αντιφάσεων και αναπάντητων ερωτηματικών, που συνηγορούν υπέρ της αβασιμότητας των ισχυρισμών του ενάγοντος και εναγομένου και του ότι δεν υπήρξε καν επαφή των δύο αυτοκινήτων, σε κάθε περίπτωση δεν αποδεικνύεται σύγκρουση αυτών και μάλιστα τέτοιας σφοδρότητας που να προκάλεσε εκτροπή του αυτοκινήτου του ενάγοντος και ανατροπή του στο παρακείμενο αρδευτικό κανάλι.

Ο ίδιος πραγματογνώμονας συζήτησε με κατοίκους του Μακρυχωρίου, ένας των οποίων, ανωνύμως, για ευνοήτους λόγους, του είπε ότι στο χωριό είχε διαδοθεί

ότι η εκτροπή του αυτοκινήτου του ενάγοντα οφείλεται στο ότι επιχείρησε να απαντήσει στο κινητό του σε εισερχόμενη κλήση, έχασε τον έλεγχο και εκτράπηκε, από την όλη δε έρευνα που διενήργησε, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν πολλές αμφιθολίες, περί του ότι συνέβη το ατύχημα όπως το εμφάνιζε ο ασφαλισμένος, για τους λόγους που αναφέρει στην από 15/8/1999 σχετική έκθεσή του, που προσκομίζει με επίκληση η εναγομένη, μεταξύ των οποίων και όσα ανωτέρω επισημάνθηκαν. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι, αμέσως μετά το ατύχημα, ο ενάγων διεκομίσθη με ασθενοφόρο, που κλήθηκε τηλεφωνικώς από κινητό τηλέφωνο, στο Γ.Ν. Καρδίτσας, επειδή αισθανόταν πόνο στο δεξιό τμήμα του θώρακα και ζάλη (ιδ. από 26-7-2001 απολογητικό υπόμνημά του κατά την διενεργηθείσα κατά τα άνω προανάκριση, ενώπιον της Πταισματοδίκου Αθηνών, που ο ίδιος προσκομίζει με επίκληση). Τα ίδια κατέθεσε ο εν λόγω πραγματογνώμονας και κατά την ένορκη εξέταση κατά την ανωτέρω προανάκριση (βλ. από 23-11-2000 έκθεσην ένορκης εξέτασης του, που προσκομίζουν και επικαλούνται ο ενάγων και η εναγομένη).

Στο ίδιο συμπέρασμα περί του ότι τα όσα δηλώσει περί του ατυχήματος ο ασφαλισμένος εναγόμενος δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και ότι πρόκειται περί δηλώσεως που σκοπούσε στην είσπραξη από την εναγομένη αποζημιώσεως, καταλήγει στην από 15/5/2000 ανωτέρω έκθεσην έρευνας ο τότε διευθυντής του υποκαταστήματος Καρδίτσας, που στη συνέχεια, συνεπικουρούμενος από τον πραγματογνώμονα διενήργυσε πλέον ενδελεχή έρευνα περί των συνθηκών του ατυχήματος, ο οποίος παραθέτει όλες τις ενέργειες στις οποίες προέβη και επισημαίνει τις αντιφάσεις των δηλώσεων

του ασφαλισμένου και του ενάγοντος και τα κενά που εμφανίζει η εξιστόρηση των γεγονότων, όπως και τα ερωτηματικά που γεννώνται, τα οποία αναφέρθηκαν ήδη, με την προσθήκη ότι επιβάτης του διερχομένου κατά τα άνω την ώρα της εκτροπής λεωφορείου του ΚΤΕΛ παρατίρησε μόνον το αυτοκίνητο του ενάγοντος πεσμένο στο αρδευτικό κανάλι και δεν είδε άλλο αυτοκίνητο εκεί, όπως θα έπρεπε αν μόλις πριν είχε λάβει κώρα σύγκρουσης των δύο αυτοκινήτων και ότι ο πεθερός του ενάγοντος Τ Α. παραδέχθηκε, εμμέσως πλην σαφώς, ότι αιτία της εκτροπής του αυτοκινήτου του γαμβρού του υπήρξε η κατά τα άνω ενασχόλησή του με το κινητό του τηλέφωνο. Βέβαια ο ίδιος ο Τ., εξεταζόμενος ενόρκως στο πλαίσιο της ως άνω προανακρίσεως, για ευνοήτους λόγους υποστηρίζεως του κατηγορούμενου πλέον γαμβρού του, επιβεβαιώνει την εκδοχή του περί προπνηθείσης συγκρούσεως με το αυτοκίνητο του εναγομένου, η οποία και ήταν η γενεσιοναργός αιτία της εκτροπής (βλ. από 20-3-2001 έκθεση ενόρκου εξετάσεως του). Τα ίδια κατέθεσε ο εν λόγω διευθυντής του υποκαταστήματος της εναγομένης, κατά τον χρόνο του συμβάντος και διενέργεια της έρευνας και συνταξιούχος, κατά τον χρόνο της καταθέσεως, Α. Α., εξεταζόμενος κατά την ανωτέρω προανάκριση (βλ. από 6-3-2001 έκθεση ενόρκου εξετάσεως του Πταισματοδίκου Καρδίτσας), αλλά και στο ακροατήριο του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, εξετασθείς ως μάρτυρας της εναγομένης.

Κατόπιν του ανωτέρω αποτελέσματος των ερευνών αυτών από τους προαναφερθέντες συνεργάτες της, η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία αρνήθηκε να αποζημιώσει τον ενάγοντα, άρνηση η οποία οδήγησε σε έγερση της κρινόμενης αγωγής, κατά την συζήτηση της οποίας ο εναγομένος έλαβε την προαναφερθείσα θέ-

ση. Βέβαια τις συνθήκες του ατυχήματος, όπως κατά τα άνω εκτίθενται στην αγωγή, επιβεβαίωσε και ο εξετασθείς στο πρωτόδικο δικαστήριο, ως μάρτυρας του ενάγοντος, ο οποίος δεν υπήρξε αυτόπτης του ατυχήματος και ουδέν γνωρίζει από ίδια αντίληψη περί αυτού, αλλά περιορίζεται να μεταφέρει όσα του είπε ο ενάγων, τα οποία του επανέλαβε και ο εναγόμενος, η κατάθεσή του όμως δεν κρίνεται πειστική, αφού ανατρέπεται από τα ως άνω αποδεικτικά μέσα και δεν συμπορεύεται με τα ανωτέρω πορίσματα της κοινής πείρας και λογικής, και των με βάση αυτά προκύπτοντα ανωτέρω συμπεράσματα, τα οποία δεν μπορεί να ανατρέψει, ούτε το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο από τον ενάγοντα 1985/20-7-2000 πρακτικό συνεδριάσεως του ΔΣ της εναγομένης, στο οποίο περιέχονται απλώς εκτιμήσεις του νομικού συμβούλου της περί ανεπαρκείας των αποδεικτικών μέσων, οδηγούν δε στην υιοθέτηση των απόψεων της εναγομένης περί των συνθηκών του ατυχήματος και στην κρίση ότι στην εκτροπή του αυτοκινήτου του ενάγοντα δεν συνετέλεσε η επικαλούμενη από αυτόν, ως προπνηθείσα αυτής, σύγκρουση του αυτοκινήτου του με το αυτοκίνητο του εναγομένου, σύγκρουση η οποία άλλωστε και δεν έλαβε κώρα.

Κατ ακολουθία τούτων ουδόλως αποδεικνύεται ότι ο ασφαλισμένος της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας πρώτος εναγόμενος υπήρξε υπαίτιος της επικαλούμενης από τον ενάγοντα εκτροπής, ανατροπής εξόδου από την ανωτέρω οδό και πτώσεως στο αρδευτικό κανάλι του αυτοκινήτου του και των ζημιών που ισχυρίζεται ότι, εκ του λόγου αυτού, υπέστη, με αποτέλεσμα, σύμφωνα με αυτά που εκτίθενται στην μείζονα σκέψη, να μην έχει αξίωση αποζημιώσεως κατά των εναγομένων και κυρίως κατά της εναγομένης από

την οποία, ενόψει των προεκτεθέντων διώκεται κατ ουσία η ικανοποίηση της ένδικης αξιώσεως, η δε αγωγή να τυχάνει αβάσιμη και απορριπτέα. Εφόσον η εκκαλουμένη έτσι έκρινε και απέρριψε την αγωγή ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει άπαντες οι λόγοι της εφέσεως, με τους οποίους πλήντεται η εκκαλουμένη για, κατά κακή εκτίμηση των αποδεικτικών μέσων, απόρριψη της αγωγής και η έφεση στο σύνολό της να απορριφθούν, ως αβάσιμοι...

374/2004

Πρόεδρος: Γεωρ. Μπαρμπάτσης

Ειοσπύγητρια: Αγλαΐα Κωτούλα

Δικηγόροι: Ιουλία Κωνσταντινίδου-Ιωαν.

Σταμούλης

Οι δ/ξεις της από 15.11.1965 διεθνούς σύμβασης της Χάγης και της από 11.5.1938 Ελληνογερμανικής σύμβασης, αναφορικά με επιδόσεις δικογράφων, που ισχύουν παράλληλα, έχουν αυξημένη τυπική ισχύ έναντι των σχετικών δ/ξειών του ΚΠολΔ, που ρυθμίζουν την επίδοση σε πρόσωπα που διαμένουν ή έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή. Οι διεθνείς αυτές συμβάσεις δεν καταργούν ευθέως το εσωτερικό δίκαιο των συμβαλλομένων κωρών, ανατρέπουν όμως την ουσιαστική σημασία της πλασματικής επίδοσης στον Εισαγγελέα και δεν αποκλείουν το δικαίωμα του διαδίκου να επιλέξει τον τρόπο επίδοσης που ορίζει το εσωτερικό ελληνικό δίκαιο, πλην όμως πρέπει να προσκομίζεται με ποινή μη νομιμότητας της επίδοσης, απόδειξη περί πραγματικής επίδοσης του εγγράφου στον ενδιαφερόμενο, μη αρκούσης μόνης της επίδοσης στον Εισαγγελέα.

Αγωγή αποζημίωσης κατά του Γερμα-

νικού κράτους για ζημίες των στρατευμάτων του στη Γερμανική κατοχή.

Εξαίρεση από τη δικαιοδοσία των Ελληνικών δικαστηρίων των αλλοδαπών που απολαύουν του δικαιώματος ετεροδικίας. Βάσει του διεθνούς δικαίου το προνόμιο της ετεροδικίας έχουν οι αλλοδαπές πολιτείες, εφ' όσον ενεργούν ως κράτη (*jure imperium*) και όχι όταν ενεργούν στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου, ως (*fiscus*).

Το αν πρόκειται για πράξη άσκησης πολιτειακής εξουσίας ή για πράξη που αναφέρεται σε σχέσεις ιδιωτικού δικαίου, κρίνεται κατά την *Lex Fori* από τα δικαστήρια της πολιτείας που επιλαμβάνονται της συγκεκριμένης διαφοράς, σύμφωνα με το εσωτερικό της δίκαιο, το οποίο όμως επηρεάζεται από τις διεθνείς συμβάσεις.

Οι ζημίες που προϋπλαν από πράξεις οργάνων του Γερμανικού Κράτους στο έδαφος της Ελληνικής Επικράτειας και συνδέονται με την ενάσκηση πολιτειακής δημόσιας εξουσίας (*jure imperium*) εκ μέρους των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής δεν έγιναν στα πλαίσια δράσης του Γερμανικού Κράτους ως *fiscus*, καθ όσον κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής η Ελληνική Πολιτεία εξακολούθουσε να υφίσταται και να είναι κυρίαρχη, αντ' αυτής όμως η Γερμανία ασκούσε την κρατική εξουσία, ως κατέκουσα δύναμη, ενώ η Ελληνική Πολιτεία υφίστατο *de jure*. Κατά συνέπεια, το Γερμανικό Κράτος απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας και ως εκ τούτου τα Ελληνικά Δικαστήρια στερούνται διεθνούς δικαιοδοσίας.

Με το πρώτο άρθρο του ν. 1334/1983 κυρώθηκε η από 15.11.1965 Διεθνής Σύμβαση της Χάγης για την επίδοση και κοινοποίηση στο εσωτερικό δικαστικών και εξωδικών πράξεων που αφορούν αστικές ή εμπορικές υποθέσεις διαδίκων, οι οποίοι δεν κατοικούν στο κράτος όπου

διεξάγεται η δίκη και των οποίων η διαμονή είναι γνωστή στο εξωτερικό. Η σύμβαση αυτή δημοσιεύθηκε στο 31/14.3.1983 φύλλο του Α' τεύχους της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως και τέθηκε σε ισχύ στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα άρθρα 26 και 27 παρ. 2 στις 18.9.1983. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 1 της συμβάσεως αυτής που ισχύει και για την Γερμανία από 26.6.1979, η έλλειψη βεβαιώσεως που να αποδεικνύει την επιβαλλόμενη στο εξωτερικό επίδοση δικογράφου εισαγωγικού της δίκης ή άλλου ισοδυνάμου, αποτελεί κάλυμα εκδόσεως αποφάσεως (για υπόθεση αστική ή εμπορική) από το Δικαστήριο συμβαλλομένου κράτους, ενώπιον του οποίου δεν παρέστη στην ορισμένη δικάσιμο διάδικος, κάτοικος χώρας άλλου συμβαλλόμενου κράτους, στον οποίο το δικόγραφο ήταν επιδοτέο προκειμένου να παραστεί, εκτός από τις αποφάσεις για προσωρινά ή συντροπικά μέτρα σε επείγουσες περιπτώσεις (άρθρ. 15 παρ. 3). Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με την παρ. 2 του άνω άρθρου, είναι επιτρεπτή η έκδοση αποφάσεως, παρά την έλλειψη της ανωτέρω βεβαιώσεως, εφόσον (αθροιστικά) (α) το δικόγραφο διαβιβάστηκε σύμφωνα με ένα από τους τρόπους που προβλέπονται σ' αυτή τη σύμβαση (β) έχει παρέλθει από την πημερομνία αποστολής του δικογράφου μια προθεσμία που ο Δικαστής εκτιμά ως προς την επάρκεια σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και που δεν είναι μικρότερη από έξι μήνες (γ) παρ' όλες τις πρόσφορες ενέργειες από τις αρμόδιες αρχές του κράτους στο οποίο απευθύνεται η αίτηση δεν μπόρεσε να ληφθεί καμία βεβαίωση. Η άνω παράγραφος 2 του άρθρου 15 ισχύει με την προϋπόθεση ότι το συμβαλλόμενο κράτος για δικαστήριο του οποίου πρόκειται, έχει προθεί σε αντίστοιχη δηλώση σύμφωνα με το άρθρο 21 της σύμ-

βασης, όπως η Ελλάδα από 1.6.1990 (σχ. 0532/ΑΣ 420/18.6.1990 έγγραφο της Ειδικής Νομικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, ΑΠ 250/1993 ΕλλΔν 35.1305, ΑΠ 423/1993 ΕλλΔν 36.157, ΑΠ 1537/1990 Δ. 22.701).

Περαιτέρω, από το μη θιγόμενο από την πιο πάνω διεθνή σύμβαση, κατ' άρθρο 25 αυτής, άρθρο 5 της από 11.5.1938 Ελληνογερμανικής Σύμβασης “περί αμοιβαίας δικαστικής αντιλήψεως και υποθέσεων αστικού και εμπορικού δικαίου”, η οποία έχει κυρωθεί με το άρθρο μόνο του ΑΝ 1432/1938 και επανατεθεί σε ισχύ από 1.2.1952 (ΦΕΚ 338/15.12.1952 τευχ. Α') και αντίστοιχη ανακοίνωση από 26.6.1952 της Γερμανίας, το οποίο ισχύει και μετά την εισαγωγή του ΚΠολΔικ (άρθρ. 2 ΕισΝΚΠολΔικ) η απόδειξη της επίδοσης προκύπτει είτε από χρονολογημένο και δεόντως επικυρωμένο αποδεικτικό παραλαβής από εκείνον στον οποίο απευθύνεται το έγγραφο, είτε από πιστοποιητικό της αρχής του Κράτους, προς το οποίο η αίτηση, το οποίο αναφέρει το γεγονός, τον τόπο και την χρονολογία της επίδοσης. Οι διατάξεις των προαναφερομένων διεθνών συμβάσεων που ισχύουν παράλληλα (ΑΠ 1725/1991 ΕλλΔν 34.586, ΑΠ 601/1992 ΕλλΔν 34.1076) έχουν πυξημένη τυπική ισχύ κατ' άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, έναντι των διατάξεων των άρθρων 134 και 136 παρ. 1 του ΚΠολΔικ, που ρυθμίζουν τον τρόπο επίδοσης σε πρόσωπα που διαμένουν ή έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή (ΕΑ 6425/1977 ΝοΒ 26.742). Πάντως ενόψει του ότι οι ως άνω διεθνείς συμβάσεις δεν καταργούν ευθέως το εσωτερικό δίκαιο των συμβαλλομένων χωρών, ανατρέπουν όμως, την ουσιαστική σημασία της πλασματικής επίδοσης στον Εισαγγελέα, κατ' άρθρο 136 παρ. 1 ΚΠολΔικ, δεν αποκλείουν το δικαίωμα

του διαδίκου να επιλέξει τον τρόπο επίδοσης που ορίζει το εσωτερικό δίκαιο της χώρας του, ήτοι εν προκειμένω το Ελληνικό Δίκαιο, πλην όμως δεν αρκεί μόνη η επίδοση στον αρμόδιο Εισαγγελέα, αλλά πρέπει να προσκομίζεται κάποια απόδειξη ότι το έγγραφο επιδόθηκε πράγματι στον ενδιαφερόμενο, αλλιώς επέρχονται οι συνέπειες της μη νόμιμης επίδοσης (ΕΑ 12435/1988 Δ. 20.42, Εφθεο.1312/1991 Ελλ.Δ/vn 33.1232, Εφθεο.1714/1989 Αρμ. 43,782, Εφθεο.3121/1990 Αρμ. 45,696, Π. Γεσίου-Φαλτσή “Η Επίδοση δικογράφων στην αλλοδαπή” σελ. 64).

Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την εκφώνηση της από 23-1-2001 υπό κρίση εφέσεως, από τη σειρά του οικείου πινακίου, το εναγόμενο Γερμανικό Δημόσιο δεν εμφανίστηκε. Το ανωτέρω εναγόμενο είχε γνωστή διεύθυνση στη Γερμανία όπου βρίσκεται η έδρα του. Επομένως, σύμφωνα με αυτά που εκτίθενται στην νομική σκέψη που προηγήθηκε, κλητεύεται κατά τις διατάξεις της Σύμβασης της Χάγης, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της προαναφερόμενης από 11.5.1938 Ελληνογερμανικής Σύμβασης, ενώφει του ότι από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι το ως άνω αλλοδαπό Δημόσιο έχει διορίσει αντίκλητο στην Ελλάδα είτε με δηλώση ενώπιον της Γραμματείας αυτού του Δικαστηρίου, είτε με ρήτρα στη σύμβαση, ο δε πρεσβευτής αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί αντίκλητος (ΑΠ 1126/1975 ΝοΒ 24.413, ΑΠ 1438/1986 ΕλλΔν 28.1029, ΕφΠειρ. 552/1994 Δ 26.576, ΕΑ 6425/1977 ΝοΒ 26.742), χωρίς όμως να αποκλείεται η επιλογή του τρόπου επίδοσης που προβλέπει το εσωτερικό δίκαιο, εφόσον όμως, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, προσκομίζεται κάποια απόδειξη ότι το έγγραφο επιδόθηκε πραγματικά στον ενδιαφερόμενο, ώστε να ε-

πέλθουν οι συνέπειες της νόμιμης επίδοσης.

Στην προκειμένη περίπτωση, από την υπ' αριθμ. .../29-5-2001 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή Λ. Ν. Κ., προκύπτει ότι ακριβές επικυρώμένο αντίγραφο της υπό κρίση εφέσεως με πράξη ορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση για τη δικάσιμη της 25-1-2002 και μετά από αναβολή για την αναφερομένη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο, επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, για το εφεσίθλητο Γερμανικό Δημόσιο, στον κ. Εισαγγελέα Εφετών Λάρισας, με ακριβή μετάφρασή του στη Γερμανική γλώσσα. Το εν λόγω δικόγραφο στην Ελληνική και τη Γερμανική γλώσσα ο κ. Εισαγγελέας Εφετών Λάρισας το διαβίβασε στο Υπουργείο Εξωτερικών, το οποίο στη συνέχεια το προώθησε στο Ελληνικό Προξενείο του Βερολίνου. Το τελευταίο κοινοποίησε την από 23-1-2001 ένδικη έφεση, στις 25-6-2001, προς τον Πρόεδρο Πρωτοδικών Βερολίνου, προκειμένου να επιδοθεί προς το εφεσίθλητο Γερμανικό Δημόσιο. Ο Πρόεδρος Πρωτοδικών Βερολίνου, αφού παρέλαβε το δικόγραφο της εφέσεως, μετά της πράξεως ορισμού δικασίμου και κλήσεως προς το Γερμανικό Δημόσιο, όπως παραστεί κατ' αυτήν, με το από 11-9-2001 έγγραφο αυτού το επέστρεψε με την αιτιολογία, ότι η κοινοποίησή του “θα μπορούσε να θίξει τα κυριαρχικά δικαιώματα του Γερμανικού Κράτους”. Την ως άνω άρνηση παραλαβής γνωστοποίησε το Ελληνικό Προξενείο στο Βερολίνο, με το υπ' αριθμ. 683/731/ΑΣ 385/17-9-2001 έγγραφό του προς τον κ. Εισαγγελέα Εφετών Λάρισας. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το αλλοδαπό Δημόσιο (Γερμανικό) έλαβε οπωσδήποτε γνώση της υπό κρίση εφέσεως και συνεπώς αποδεικνύεται εκ του προαναφερομένου εγγράφου η πραγματική επί-

δοση αυτής. Μετά ταύτα, το Γερμανικό Δημόσιο, πρέπει να δικαστεί ερήμην, το δικαστήριο ωστόσο, πρέπει να προχωρήσει στην έρευνα της υποθέσεως, σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι, σύμφωνα με τα άρθρα 531 παρ. 2, 279 του ΚΠολΔ.

Η κρινομένη έφεση κατά της υπ' αριθμ. 213/1998 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, το οποίο δίκασε την κυρία παρέμβαση των κυρίως παρεμβαινόντων κατά του Γερμανικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπουμένου στην Ελλάδα από τον Πρέσβη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, κατά την τακτική διαδικασία, έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις (άρθρ. 516, 518 και 520 Κ. πολΔ) από τους εκκαλούντες νικημένους διαδίκους. Επομένως, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω, ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρ. 533 παρ. 1 ΚΠολΔ), κατά την ίδια ως ανωτέρω τακτική διαδικασία.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ΚΠολΔ στην δικαιοδοσία των ελληνικών πολιτικών δικαστηρίων υπάγονται Έλληνες και αλλοδαποί, εφόσον υφίσταται αρμοδιότητα Ελληνικού δικαστηρίου. Εξαιρούνται από τη δικαιοδοσία των Ελληνικών δικαστηρίων, οι αλλοδαποί που απολαύουν του δικαιώματος της ετεροδικίας, εκτός αν πρόκειται για διαφορές του άρθρ. 29 Κ. ΠολΔ. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρ. 4 ΚΠολΔ το Δικαστήριο ερευνά αυτεπαγγέλτως την ύπαρξη δικαιοδοσίας προς εκδίκαση της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του, μόνον αν ο εναγόμενος δεν παρίσταται στην πρώτη συζήτηση ή αν πρόκειται για διαφορές που αφορούν ακίνητα στο εξωτερικό και διαπιστώνονται την έλλειψη δικαιοδοσίας απορρίπτει την αγωγή, ως απαράδεκτη (σχ. άρθρ. 19 της Σύμβασης των Βρυξελλών). Τα πρόσωπα, τα οποία απολαύουν του προνομίου της ε-

τεροδικίας καθορίζονται από τη διεθνή σύμβαση της Βιέννης της 18ης Απριλίου 1961, η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν.δ. 503/70, κατά πάσα δε αρχή του διεθνούς δικαίου το προνόμιο της ετεροδικίας έχουν οι αλλοδαπές πολιτείες, εφ' όσον όμως ενεργούν ως κράτη (JURE IMPERIUM), δηλαδή υπό την κυβερνητική τους ιδιότητα. Αντίθετα, όταν η αλλοδαπή πολιτεία ενεργεί στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου, δηλαδή όταν δεν ενεργεί ως κράτος, αλλά ως δημόσιο (FISCUS), δεν έχει το προνόμιο της ετεροδικίας, διότι στην περίπτωση αυτή δεν ασκεί πολιτειακή - κυβερνητική εξουσία, αλλά ενεργεί ως ιδιώτης (ΕΑ 1822/1992 ΕλλΔνη 34.166, Συντρόπουλου "Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο", έκδ. 4η, παρ. V2 - IV BRIERY THE LAW OF NATIONS 6η έκδ., σελ. 245 Μπέης Πολ.Δικ. τ. I 31-2, σελ. 151). Πάντως η οριοθέτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας κατά τις κρατούσες στο Διεθνές Δίκαιο αρχές, ανίκει στον εγχώριο νομοθέτη, γιατί κατά το υφιστάμενο στάδιο στο πεδίο σχέσεων της διεθνούς κοινότητας δεν υπάρχει υπερπολιτειακός νομοθέτης και συνεπώς το αν στη συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για πράξη άσκησης πολιτειακής εξουσίας που εκφράζει την κυριαρχία του κράτους ή για πράξη που αναφέρεται σε σχέσεις ιδιωτικού δικαίου, κρίνεται κατά την LEX FORI από τα δικαστήρια της πολιτείας, που επιλαμβάνονται της σχετικής διαφοράς, σύμφωνα με το εσωτερικό της δίκαιο (ΑΠ 1398/1986 Ελλ.Δ/vn 28,1029), το οποίο όμως επηρεάζεται από τις διεθνείς συμβάσεις και από την εκεί διεθνή πρακτική, επικρατούντος του όρου της αμοιβαιότητας (Φραγκίστα Ερμ. ΑΚ Αρ. 126 εδ. 1, 2). Δεν αποκλείεται όμως να κριθεί ότι ελλείπει η διεθνής δικαιοδοσία και για πράξεις ή ενέργειες της αλλοδαπής πολιτείας που ενεργεί ως FISCUS, αν με τις δικαστικές ενέργειες εί-

ναι δυνατόν να επέλθει προσβολή των κυριαρχικών δικαιωμάτων του εναγομένου κράτους, οπότε το τελευταίο απολαύει και στις περιπτώσεις αυτές του προνομίου της ετεροδικίας.

Η ένεκα των πολεμικών γεγονότων κατάληψη χώρας υπό του στρατού κατοχής, σύμφωνα με γενικώς αναγνωρισμένο υπό της επιστήμης του Διεθνούς Δικαίου, της νομολογίας και διά της Διεθνούς Συμβάσεως της Χάγης του 1907 διατυπούμενο κανόνα (άρθρ. 43 του προστιμένου σ' αυτή κανονισμού), κατ' αρχήν δεν αναιρεί την κυριαρχία του καταληφθέντος κράτους, αργεί όμως η πραγματική άσκηση αυτής, μόνες δε οι στρατιωτικές δυνάμεις κατοχής είναι οι πράγματι ασκούσες την εξουσία στην καταληφθείσα χώρα. Η ανωτέρω καθιερωθείσα διεθνώς αρχή αποτελεί διεθνές εθιμικό δίκαιο και συνιστά δυνάμει συνταγματικού εθίμου, πηγή εσωτερικού δικαίου κατά την κοινώς παραδεδεγμένη αρχή, σύμφωνα με την οποία “οι γενικώς αναγνωρισμένοι κανόνες του εθιμικού δικαίου επέχουν αναντιρρήτως θέσιν νόμου του Κράτους” (Σβάλου, Συνταγματικό Δίκαιο, σελ. 170, Μαριδάκης, Δικαιοσύνη Ε. 222), μη εξαρτώμενη από την αποδοχή ή μη εκ της πολιτείας της οποίας τα Δικαστήρια καλούνται να την εφαρμόσουν.

Συνεπώς, επί διαφορών οι οποίες ανακύπτουν από πράξεις που ενεργούνται από τις στρατιωτικές δυνάμεις κατοχής κατά την άσκηση της κυβερνητικής αυτών εξουσίας και επί του εδάφους της κατεχομένης πολιτείας, τα δικαστήρια αυτής στερούνται δικαιοδοσίας, όπως επιληφθούν της εκδικάσεως των υποθέσεων αυτών, διότι η αλλοδαπή πολιτεία, ενεργώντας ως IMPERIUM απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας, χωρίς να εξετάζεται στην προκειμένη περίπτωση το αν οι ενέργειες αυτές αποτελούν παράβαση του διεθνούς

δικαίου, πράγμα το οποίο δεν επηρεάζει την έρευνα της διεθνούς δικαιοδοσίας, η οποία άλλωστε κρίνεται από άλλα (διεθνή) Δικαστήρια. Άλλωστε, ανεξάρτητα από τα ανωτέρω, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του διεθνούς δικαίου δεν έχει σχηματιστεί γενικώς παραδεγμένος κανόνας του δικαίου αυτού, που να επιτρέπει, κατ' εξαίρεση από την αρχή της ετεροδικίας, να εναχθεί παραδεκτώς ένα Κράτος ενώπιον δικαστηρίου άλλου Κράτους για αποζημίωση από κάθε είδους αδικοπραξία που έλαβε χώρα στο έδαφος του Forum και στην οποία εμπλέκονται με οποιονδήποτε τρόπο ένοπλες δυνάμεις του εναγομένου Κράτους είτε σε καιρό πολέμου είτε σε καιρό ειρήνης (ΟΔ. ΑΠ 11/2000 μειοψηφ. Άποψη). Αντίθετα, από όλα ανεξαιρέτως τα στοιχεία προκύπτει, ότι το αλλοδαπό Κράτος εξακολουθεί να απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας, όταν ενάγεται για πράξεις, οι οποίες έλαβαν χώρα στο έδαφος του Forum και στις οποίες είχαν κατά οιονδήποτε τρόπο εμπλοκή οι ένοπλες δυνάμεις του, χωρίς να γίνεται διάκριση αν οι πράξεις αυτές παραβιάζουν το ius cogens ή αν οι ένοπλες δυνάμεις ενεπλάκησαν ή όχι σε σύρραξη με άλλα ένοπλα τμήματα.

Περαιτέρω, η σχετική διάταξη του άρθρου 31 της συμβάσεως της Βασιλείας δικαιολογείται από την ανάγκη σεβασμού της κυριαρχίας του αλλοδαπού κράτους, κύρια εκδήλωση της οποίας είναι η δράση των ενόπλων δυνάμεών του, ο σεβασμός δε αυτός αποτελεί το θεμέλιο της ισότητας των Κρατών και κατά συνέπεια της ομολόγησης των διεθνών σχέσεων, στην οποία κατατείνουν όλες οι αρχές και οι κανόνες του διεθνούς δικαίου. Η αναγνώριση όμως του προνομίου της ετεροδικίας υπέρ αλλοδαπού Κράτους εναγομένου για αδικήματα οποιασδήποτε φύσεως, τα οποία έχουν διαπραχθεί από τις

ένοπλες δυνάμεις του στο έδαφος ξένου Κράτους, δεν σημαίνει ότι αίρεται η διεθνής ευθύνη του για αποζημίωση, αν συντρέχει νόμιμη περίπτωση. Η ευθύνη αυτή παραμένει, είναι δε διάφορο το ζήτημα αν το σχετικό δικαίωμα θα ασκηθεί από το Κράτος του οποίου πολίτες είναι οι ζημιώθέντες ή ευθέως από τους ίδιους, αν η άσκηση του δικαιώματος θα επικειρωθεί δικαστικώς ή μέσω διεθνούς συμφωνίας και αν, σε περίπτωση προσφυγής σε δικαστήριο, αυτή θα επικειρωθεί στο δικαστήριο της χώρας όπου διεπράχθη το αδίκημα με παραίτηση στην περίπτωση αυτή του εναγομένου Κράτους ή σε άλλο ειδικό δικαστήριο (βλ. σχετ. 6/2002 απόφασης του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την υπό κρίση παρέμβαση κατά του εναγομένου Γερμανικού Δημοσίου, οι κυρίως παρεμβαίνοντες μετά νόμιμη παραίτηση αυτών ως προς την πρώτη των καθ' ων Κοινότητα Πορταριάς, εκθέτουν, ότι ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου εκκρεμεί η από 10-8-1995 αγωγή της πρώτης των καθ' ων Κοινότητας Πορταριάς (ως προς την οποία παραιτήθηκαν του δικογράφου της κυρίας παρεμβάσεως) κατά του Γερμανικού Δημοσίου (δευτέρου των καθ' ων), με αίτημα την καταβολή από το τελευταίο αποζημιώσεως ποσού 3.139.900.000 δραχμών για τις καταστροφές και τη λεπλάτηση του ξενοδοχείου "Θ." και ότι τυγχάνουν συνδιοικήτες κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα ποσοστά του ανωτέρω ξενοδοχείου, το οποίο υπέστη τις λεπτομερώς εκτιθέμενες σ' αυτή ζημίες από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής, δικαιούμενοι την ως άνω αποζημίωση. Ζητούν δε να αναγνωριστεί ότι το Γερμανικό Δημόσιο υποχρεούται να καταβάλει σε κάθε ένα από τους πρώτο (Π. Α.) και δεύτερη των κυρίως παρεμβαινόντων, το ποσό των 784.975.000 δραχμών, ως αποζημίωση

για τις ζημίες που υπέστη το εν λόγω ξενοδοχείο από την επίταξή του και τη χρήση του ως καταλύματος των γερμανών αξιωματούχων και το ποσό των 19.863.250 δραχμών, ως αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη εξ αιτίας της μη λειτουργίας του ξενοδοχείου κατά τη διάρκεια της κατοχής, στην δε τρίτη των κυρίως παρεμβαινόντων τα ποσά των 1.569.950.000 δραχμών και 39.726.500 δραχμών, για τις αυτές ως άνω αιτίες, με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της κυρίας παρεμβάσεως μέχρις εξοφλήσεως.

Σύμφωνα όμως με τα προεκτεθέντα, η ζημία των κυρίως παρεμβαινόντων (εναγόντων) προήλθε από πράξη οργάνων του Γερμανικού Κράτους, η οποία έλαβε χώρα στο έδαφος της Ελληνικής Επικράτειας και συνδέονταν με την ενάσκηση πολιτειακής δημόσιας εξουσίας (JURE IMPERIUM) εκ μέρους των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής, αφού η άσκηση αυτή καταστροφή του ξενοδοχείου "Θ." και η λεπλασία των υπαρχόντων σ' αυτή αντικειμένων αξίας, δεν έγιναν στα πλαίσια δράσης του Γερμανικού Κράτους ως fiscus. Κατά την περίοδο της γερμανικής κατοχής η Ελληνική Πολιτεία εξακολουθούσε να υφίσταται και να είναι κυρίαρχη, αντ' αυτής όμως η Γερμανία ασκούσε την κρατική εξουσία, ως κατέχουσα δύναμη, ενώ η Ελληνική Πολιτεία υφίστατο DE JURE. Κατά συνέπειαν, το Γερμανικό Κράτος απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας και ως εκ τούτου τα Ελληνικά Δικαστήρια στερούνται διεθνούς δικαιοδοσίας.

Εν όψει αυτών, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την προσβαλλόμενη απόφασή του έκρινε ομοίως και απέρριψε την υπό κρίση κυρία παρέμβαση με την ίδια ως ανωτέρω αιτιολογία, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και συνακόλουθα τα αντίθετα που υποστηρίζουν οι

πιπιθέντες κυρίως παρεμβαίνοντες με τον μοναδικό λόγο της κρινομένης εφέσεώς τους, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα. Κατόπιν αυτών, πρέπει να απορριφθεί η υπό κρίση έφεση, χωρίς να υπάρχει διάταξη περί δικαστικών εξόδων, λόγω του ότι το εναγόμενο-εφεσίθλητο (Γερμανικό Δημόσιο), που νίκησε δεν έχει υποβάλλει σχετικό αίτημα λόγω της ερημοδικίας του (άρθρ. 106, 191 παρ. 2 ΚπολΔ).

381/2004

Πρόεδρος: Διανέλλος Διανελλάκης

Εισηγητής: Ελευθ. Παπαγιάννης

Δικηγόροι: Βασιλική Σαΐτη-Τσίρου

Νόμιμη μοίρα. Αυτοδίκαιη σχετική ακυρότητα των δ/ξεων της διαθήκης που προσβάλλουν τη νόμιμη μοίρα, δυνάμενη να προταθεί μόνον από τους μεριδούχους. Για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας οποιουδήποτε μεριδούχου, λαμβάνεται ως βάση η κατάσταση και αξία των περιουσιακών στοιχείων που υπάρχουν στην κληρονομία κατά το χρόνο θανάτου και είναι δεκτικά κληρονομικής διαδοχής. Από την πραγματική κληρονομική ομάδα αφαιρούνται τα χρέη της κληρονομίας, οι δαπάνες κηδείας και απογραφής της κληρονομίας. Ακολούθως, στο εναπομένον ποσό προσθέτονται, με την αξία του χρόνου της παροχής, δύσα ο κληρονομούμενος παραχώρησε εν ς κωρίς αντάλλαγμα σε μεριδούχο με δωρεά, ή με άλλο τρόπο, ως και οποιαδήποτε δωρεά του κληρονομούμενου στα τελευταία δέκα χρόνια πριν το θάνατο, εκτός αν την επέβαλαν λόγοι ευπρεπείας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον. Οι παροχές αυτές θεωρούνται ότι υπάρχουν στην κληρονομία και δεν επιστρέφονται, αλλά προστίθεται μόνον η αξία που είχαν κατά το χρόνο που έγιναν.

Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα

του επιζώντος συζύγου αποκλείεται, αν ο κληρονομούμενος σύζυγος, έχοντας βάσιμο λόγο διαζυγίου (χωρίς να είναι απαραίτητο να οφείλεται σε υπαιτιότητα του επιζώντος) είχε ασκήσει αγωγή διαζυγίου, έστω κι αν δεν εκδόθηκε μέχρι το θάνατο αμετάκλητη απόφαση.

Αποποίηση κληροδοσίας από μεριδούχο για να ασκήσει το εκ της νόμιμης μοίρας δικαίωμα.

{...} Επειδή, η ενάγουσα με την υπ' αρ. κατ. 127/18-2-1998 αγωγή, εξήπισε (Α) να αναγνωρισθεί (α) η ακυρότητα της υπ' αρ. 52334/1992 δημοσίας διαθήκης του κληρονομούμενου συζύγου της Ι. Α., κατά το μέρος που με αυτήν προσβάλλεται η νόμιμη μοίρα της ιδίας και της ανηλίκου θυγατρός της Χ. Α., (β) το κληρονομικό δικαίωμα νομίμου μοίρας αυτών στα αναφερόμενα στην αγωγή κληρονομιαία αντικείμενα σε ποσοστό 425/880 και 405/880 εξ αδιαιρέτου αντίστοιχα και (Β) να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να αποδώσουν σ' αυτούς τα κληρονομιαία αντικείμενα κατά τα ανωτέρω ποσοστά. Επί της υποθέσεως αυτής εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία έγινε δεκτή εν μέρει η αγωγή και αναγνωρίσθηκε η ακυρότητα της ανωτέρω διαθήκης κατά το μέρος που με αυτήν προσβάλλεται η νόμιμη μοίρα της ανηλίκου Χ. Α., αναγνωρίσθηκε αυτή ως αναγκαία κληρονόμος επί ενός διαμερίσματος, σε ποσοστό 7/25 εξ αδιαιρέτου, κειμένου στη Λ (Π...) και υποχρεώθηκε ο πρώτος εναγόμενος να αποδώσει σ' αυτήν το διαμερίσμα τούτο κατά το ανωτέρω ποσοστό. Κατά της εκκαλουμένης αποφάσεως παραπονούνται η ενάγουσα με την ιδιότητα που παρίσταται, με την κρινομένη έφεση δι' εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της, προκειμένου να γίνει

δεκτή καθ' ολοκληρίαν η αγωγή.

Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 1813, 1820, 1825 ΑΚ, προκύπτει ότι οι κατιόντες και ο σύνυγος του κληρονομούμενου έχουν δικαίωμα νομίμου μοίρας στην κληρονομία, η οποία είναι το ήμισυ της εξ αδιαθέτου μερίδος. Οι ανωτέρω κατά το ποσοστό αυτό συντρέχουν ως αναγκαίοι κληρονόμοι, δηλ. αποκτούν αυτοδικαίως και αμέσως (εμπραγμάτως) το ποσοστό της νομίμου μοίρας των επ' όλων των κληρονομιαίων στοιχείων (ΑΠ 392/1980 ΝοB 29, 687). Αν στον μεριδούχο έχει καταλειφθεί μικρότερο ποσοστό από τη νόμιμη μοίρα του, τότε το δικαίωμά του υπάρχει κατά το υπόλοιπο (άρθρ. 1827 ΑΚ). Με την αγωγή του, στην περίπτωση αυτή, ο αναγκαίος μεριδούχος μπορεί να ζητήσει τη συμπλήρωση της νομίμου μοίρας του, κατά το ελλείπον ποσοστό από ολόκληρη της κληρονομική περιουσία. Από τις διατάξεις της διαθήκης του κληρονομούμενου, εκείνες που προσβάλλουν τη νόμιμη μοίρα είναι αυτοδικαίως άκυρες. (ΑΠ 1604/1980 ΝοB 29, 900, ΑΠ 1392/1980 ΝοB 29,687). Η ακρότητα αυτή είναι σχετική, δηλ. μπορεί να προταθεί μόνο από τους μεριδούχους (ΑΠ (ολ) 935/1975 ΝοB 23, 1267, ΕφΘεσ. 905/1992 Αρμ. 47,32).

Εξ άλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 1827, 1831 και 1833 ΑΚ, προκύπτει ότι διά του υπολογισμό της νομίμου μοίρας οποιουδήποτε μεριδούχου, λαμβάνεται ως βάση η κατάσταση και η αξία της κληρονομίας κατά τον χρόνο του θανάτου του κληρονομούμενου, δηλ. τα περιουσιακά στοιχεία που υπάρχουν στην κληρονομία κατά τον χρόνο αυτό και είναι δεκτά κληρονομικής διαδοχής και δη εκτιμάται η αξία τόσο της κυριότητος, νομής και κατοχής σε πράγμα κινούτο ή ακίνητο, όσο και ενοχικού δικαιώματος. Από την ως άνω πραγματική κληρονομική ο-

μάδα, αφαιρούνται τα χρέα της κληρονομίας, οι δαπάνες κηδείας του κληρονομούμενου και οι δαπάνες απογραφής της κληρονομίας. Στη συνέχεια στο ποσό που, κατά τα ως άνω απομένει, προσθέτονται, με την αξία που είχαν κατά τον χρόνο της παροχής, οτιδήποτε ο κληρονομούμενος παραχώρησε όσο ζούσε χωρίς αντάλλαγμα σε μεριδούχο είτε με δωρεά, είτε με άλλο τρόπο και επίσης οποιαδήποτε δωρεά που ο κληρονομούμενος έκανε στα τελευταία δέκα χρόνια πριν από τον θάνατό του, εκτός αν την επέβαλαν λόγιο ευπρεπείας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον. Οι παροχές αυτές θεωρούνται ότι υπάρχουν στην κληρονομία και δεν επιστρέφονται, αλλά προστίθεται μόνο η αξία που είχαν κατά τον χρόνο που έγιναν (ΑΠ 1692/1987 ΝοB 36,1629).

Τέλος, από το άρθρο 1822 ΑΚ, προκύπτει ότι το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του συζύγου που επιζεί (άρθρ. 1820, 1821 ΑΚ) αποκλείεται, αν ο κληρονομούμενος σύζυγος, έχοντας βάσιμο λόγο διαζυγίου είχε ασκήσει την αγωγή διαζυγίου κατά του συζύγου του και αν ακόμη δεν είχε εκδοθεί μέχρι του θανάτου τούτου αμετάκλητη απόφαση. Προκειμένου να εφαρμοσθεί η ως άνω διάταξη απαιτείται α) η αγωγή διαζυγίου να έχει κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου και να έχει επιδοθεί στο σύζυγο που επιζεί πριν από τον θάνατο του κληρονομούμενου και β) να είναι βάσιμος στην ουσία του ο λόγος διαζυγίου, από εκείνους που αναφέρονται στα άρθρα 1439, 1440 ΑΚ, χωρίς να είναι απαραίτητο να οφείλεται σε υπαιτιότητα του επιζώντος συζύγου (ΑΠ 1281/1993 Ελ/Δvn 36, 124).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Κατά την 27-6-1993 απεβίωσε στη Λ. ο Ι. Α. του Δ., κάτοικος Λ., ο οποίος ήταν παντρεμένος

με την ενάγουσα και απέκτησαν μια θυγατέρα την Χ. Α., η οποία γεννήθηκε κατά το έτος 1989. Η έγγαμη συμβίωση των διαδίκων διακόπηκε από τον Ιούνιο μέσα στον ίδιο χρόνο, με υπαιτιότητα του συζύγου της εναγούσης, γεγονός το οποίο αναγνωρίσθηκε με την υπ' αρ. 946/1992 απόφαση του Εφετείου σε δίκη διατροφής της εναγούσης κατά του κληρονομουμένου Ι. Α.. Μάλιστα ο τελευταίος άσκησε κατά της συζύγου του (νυν εναγούσης) την υπ' αρ. κατ. 4025/730/1991 αγωγή διαζυγίου, η οποία όμως εγκαταλείφθηκε, χωρίς να εκδοθεί οριστική απόφαση, προφανώς λόγω του ότι εκδόθηκε η ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου αυτού, με την οποία, όπως προαναφέρθηκε έγινε δεκτό ότι η διάσπαση της εγγάμου συμβίωσεως οφείλονταν σε υπαιτιότητα του κληρονομουμένου. Όμως ο τελευταίος άσκησε και δεύτερη αγωγή διαζυγίου (υπ' αρ. κατ. .../1993) ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, με λόγο τον αντικειμενικό κλονισμό του γάμου των, λόγω τετραετούς διαστάσεως, η οποία επιδόθηκε στην ενάγουσα την 25-6-1993 και η οποία ήταν βάσιμη, αφού από 15-6-1989 μέχρι την επίδοσή της οι διάδικοι ήταν σε διάσταση, γεγονός που συνομολογείται από την ενάγουσα και εκ τούτου τεκμαίρεται ο κλονισμός εξ αιτίας του λόγου αυτού (άρθρ. 1439 παρ. 2 ΑΚ).

Συνεπώς η ένσταση των εναγομένων, ότι το κληρονομικό δικαίωμα της εναγούσης αποκλείεται, εφ' όσον ο κληρονομούμενος είχε εναντίον της βάσιμο λόγο διαζυγίου (άρθρ 1822 ΑΚ) πρέπει να γίνει δεκτή κατ' ουσίαν, δεδομένου ότι zώντος του κληρονομουμένου ασκήθηκε και επιδόθηκε στην ενάγουσα η ανωτέρω αγωγή διαζυγίου με βάσιμο λόγο, αφού τέτοιος θεωρείται και ο ισχυρός κλονισμός λόγω τετραετούς διαστάσεως (βλ. ΑΠ 1281/1993 ενθ. ανωτ.). Συνακόλου-

θα, εφ' όσον η ενάγουσα δεν έχει κληρονομικό δικαίωμα έναντι του κληρονομουμένου, δεν δικαιούται ούτε την νόμιμη μοίρα και εκ τούτου η αγωγή ως προς αυτήν είναι ουσιαστικά αβάσιμη.

Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο Ι. Α. άφησε πλησιεστέρους συγγενείς και αναγκαίους κληρονόμους του τα τρία τέκνα του, δηλ. (α) τους εναγομένους Δ. και Σ. Α., που απέκτησε από τον πρώτο του γάμο και (β) την ανήλικη Χ. Α., που απέκτησε από τον δεύτερο γάμο του με την ενάγουσα. Με την υπ' αρ. 52334/7-2-1992 δημοσία διαθήκη, που συντάχθηκε ενώπιον του συμβολαιογράφου Β. Ν. και δημοσιεύθηκε νόμιμα με το υπ' αρ. 285/1993 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου (1) περιορίζει την ανήλικη Χ. Α. στη νόμιμη μοίρα της, δηλ. στο 1/4 εξ αδιαιρέτου ενός ισογείου καταστήματος στην πόλη της Λ. (οδός Π. αρ....), (2) αφήνει στο μεν πρώτο εναγόμενο Δ. Α. ένα (1) διαμέρισμα του τρίτου ορόφου στην πόλη της Λ. (οδός Π.. αρ..), στη δε δεύτερη εναγόμενη Σ. Α το υπ' αρ. ΡΙΕ-... ΙΧΕ αυτοκίνητο του. Ακόμη υποχρέωσε τον πρώτο εναγόμενο, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από τον θάνατο του κληρονομουμένου, να καταθέσει σε δεσμευμένη έντοκη κατάθεση υπέρ της ανηλίκου Χ. το ποσό των 2.000.000 δραχμών, το οποίο θα αναλάβει αυτή μετά την ενηλικίωσή της. Την κληροδοσία αυτή η ενάγουσα αποποιήθηκε διά λογαριασμό της ανηλίκου με την αγωγή, προκειμένου να ασκήσει το εκ της νομίμου μοίρας δικαίωμα αυτής (άρθρ. 1828 ΑΚ).

Από τα ανωτέρω αντικείμενα, που αναφέρονται στη διαθήκη του Ι.Α. το υπ' αρ. ΡΙΕ-... ΙΧΕ αυτοκίνητο μεταβιβάσθηκε, λόγω πωλήσεως, την 29-4-1992 από τον κληρονομούμενο στον πρώτο εναγόμενο, ο οποίος έκτοτε το νέμεται και το κατέχει ως κύριος και εκ τούτου δεν συ-

μπεριλαμβάνεται στην κληρονομική περιουσία.

Καθ' όσον αφορά την αξία των κληρονομιαίων ακινήτων αποδείχθηκαν τα ακόλουθα: α) το ευρισκόμενο στην οδό Π. αρ.. διαμέρισμα με τα στοιχεία Γ-2 βρίσκεται στον τρίτο όροφο πολυκατοικίας, που αποπερατώθηκε το 1979, αποτελείται από τρία (3) κύρια δωμάτια και βοηθητικούς χώρους με επιφάνεια 110,70 τ.μ. Η αξία αυτού κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου ανερχόταν στο ποσό των 12.500.000 δραχμών, β) το ισόγειο κατάστημα επί της οδού Π. αρ.., έχει εμβαδόν 27,30 τ.μ, η κατασκευή του είναι παλαιά, αφού περιήλθε στον κληρονομούμενο κατά το έτος 1959. Η αξία αυτού κατά τον χρόνο θανάτου του κληρονομουμένου ανέρχονταν στο ποσό των 12.000.000 δραχμών και το ιδανικό μερίδιο της ανηλίκου Χ.Α. στο ποσό των 3.000.000 δραχμών.

Ακόμη αποδείχθηκε ότι όσο ζούσε ο κληρονομούμενος προέβη στις κάτωθι παροχές προς τους εναγόμενους: (1) στον πρώτο εναγόμενο μεταβίβασε λόγω πωλήσεως με το υπ' αρ. .../16-9-1991 συμβόλαιο του συμ/φου Β. Ν, που μεταγράφηκε νόμιμα το 1/3 εξ αδιαιρέτου αγροτεμαχίου εκτάσεως 5000 τ.μ κειμένου στην θέση "Α" κτηματικής περιφερείας Ομορφοχωρίου επί του οποίου κατασκευάσθηκε αποθήκη επιφανείας 1020 τ.μ. Η αξία του ως άνω αγροκτήματος ανέρχονταν στο ποσό των 13.000.000 δραχμών, της δε αποθήκης στο ποσό των 5.000.000 δραχμών και συνεπώς το ιδανικό μερίδιο του εναγόμενου στο ποσό των 6.000.000 δραχμών. Βεβαίως η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η πώληση αυτής είναι εικονική και κάτωθι αυτής υποκρύπτεται δωρεά, πλην όμως ο ισχυρισμός αυτός δεν αποδείχθηκε βάσιμος από τα αποδεικτικά στοιχεία που προαναφέρθηκαν και ειδικότερα αν

ληφθεί υπ' όψη ότι ο εναγόμενος εργαζόταν από το έτος 1986 και κατά τα έτη 1989, 1990 και 1991 διήλωσε καθαρά εισοδήματα από 2.923.275, 5.868.406 και 7.616.937 δραχμές αντίστοιχα. Αντίθετα ο κληρονομούμενος είχε ανάγκη εξευρέσεως χρημάτων διά την αντιμετώπιση των αυξημένων δαπανών δια την υγεία του και αποκατάσταση της θυγατρός του Σ. Α.. Συνακόλουθα διά την πραγματοποιείσα κατά τα ανωτέρω αγοραπωλησία δεν υφίσταται υποχρέωση συνεισφοράς διά τον πρώτο εναγόμενο,

(2) η δεύτερη εναγομένη με το υπ' αρ. .../1990 συμβόλαιο του συμ/φου Β. Ν. που μεταγράφηκε νόμιμα, προέβη στην αγορά διαμερίσματος στη Λ (οδός Ν. αρ...) με τα στοιχεία Γ-11, στον τρίτο όροφο πολυκατοικίας εμβαδού 112,8 τ.μ, με τρία δωμάτια, σαλόνι και βοηθητικούς χώρους, καθώς και τον με στοιχεία Ρ-5 χώρο σταθμεύσεως αυτοκινήτου στο υπόγειο της ιδίας οικοδομής, αντί τιμήματος 7.141.738 δραχμών, που αναγράφεται στο ανωτέρω συμβόλαιο. Όμως αποδείχθηκε ότι η αγοραία αξία του ακινήτου αυτού ανέρχονταν στο ποσό των 16.000.000 δραχμών, το οποίο συμφωνίθηκε να καταβληθεί σε δόσεις μέχρι την αποπεράτωση της οικοδομής, από το ποσό δε αυτό το ήμισυ (8.000.000 δραχμές) καλύφθηκε από δωρεά του κληρονομουμένου και το υπόλοιπο από δωρεές του πρώτου εναγόμενου, που κατά τα έτη 1992,1993 εδήλωσε καθαρά κέρδη από την εργασία του ποσού 8.070.285 και 8.386.851 δραχμών και των παππούδων της, δεδομένου ότι η ίδια δεν εργαζόταν κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα,

(3) με το υπ' αρ. .../28-12-1990 συμβόλαιο του συμ/φου Β. Ν., που μεταγράφηκε νόμιμα, ο κληρονομούμενος, μεταβίβασε στην δεύτερη εναγομένη θυγατέρα του λόγω γονικής παροχής οικόπεδο

εμβαδού 98,30 τμ με την επ' αυτού ημιτελή οικοδομή, με αναγραφομένη στο συμβόλαιο αξία από 3.387.277 δραχμές. Όμως αποδείχθηκε ότι η πραγματική αξία του ακινήτου αυτού κατά τον χρόνο της παροχής του ανέρχονταν στο ποσό των 16.000.000 δραχμών. Διά τις ανωτέρω παροχές εν zωή του κληρονομουμένου προς την δεύτερη εναγομένη, υφίσταται υποχρέωση αυτής προς συνεισφορά, αφού ο κληρονομούμενος δεν όρισε το αντίθετο κατά τον χρόνο των παροχών αυτών.

Συνακόλουθα υπό τα αποδειχθέντα ως άνω πραγματικά περιστατικά η νόμιμη μοίρα της ανηλίκου Χ. Α. θα υπολογισθεί κατά τον ακόλουθο τρόπο: η αξία της πραγματικής ομάδος της κληρονομίας ανέρχεται στο ποσό των 15.500.000 δραχμών ($12.500.000 + 3.000.000$), από το οποίο αφαιρείται το ποσό των 500.000 δραχμών, στο οποίο ανέρχονται τα έξοδα κηδείας του κληρονομουμένου και έτσι η αξία της πραγματικής ομάδος της κληρονομίας ανέρχεται στο ποσό των 15.000.000 δραχμών. Στο ως άνω ποσό πρέπει να προστεθούν οι συνεισεκτέες παροχές προς την δεύτερη εναγομένη, δηλ. η γονική παροχή από 16.000.000 δραχμές και η δωρεά από 8.000.000 δραχμές και έτσι η αξία της πλασματικής ομάδος ανέρχεται στο ποσό των 39.000.000 δραχμών ($15.000.000 + 16.000.000 + 8.000.000$), η δε αξία της εξ αδιαθέτου μερίδος διά κάθε συγκληρονόμο στο ποσό των 13.000.000 δραχμών ($39.000.000 : 3$), της δε νομίμου μοίρας εκάστου στο ποσό των 6.500.000 δραχμών. Το ελλείπον ποσοστό της νομίμου μοίρας της ανηλίκου Χ. ανέρχεται στο ποσό των 3.500.000 δραχμών ($6.500.000$ νόμιμη μοίρα- $3.000.000$ αξία δηλου πράγματος, στο οποίο εγκαταστάθηκε). Το ανωτέρω ποσό αποτελεί τον αριθμοτή

κλάσματος με παρονομαστή την αξία της πραγματικής ομάδος, μετά την αφαίρεση της αξίας του δηλου πράγματος, ήτοι $3.500.000 / 12.500.000 \approx 7/25$. Κατά το ποσοστό τούτο συντρέχει η ανηλίκη Χ.Α., ως αναγκαία κληρονόμος, επί του καταλειφθέντος στον πρώτο εναγόμενο κληρονομιάίου διαμερίσματος, δικαιούμενη να ζητήσει την απόδοσή του απ' αυτόν, ο οποίος το κατακρατεί ολόκληρο ως κληρονόμος του αποβιώσαντος πατρός του, την κληρονομία του οποίου αποδέχθηκε με την υπ' αρ. .../14-1-1994 πράξη του συμ/φου Β. Ν, που μεταγράφηκε νόμιμα.

Τα ανωτέρω δεχθέν και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο ορθά το νόμο ερμήνευσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και όσα αντίθετα υποστηρίζονται από την εκκαλούσα, με την ιδιότητα που παρίσταται, διά των λόγων της κρινομένης εφέσεως είναι αβάσιμα. Επομένως πρέπει να απορριφθεί η έφεση κατ' ουσίαν...

382/2004

Πρόεδρος: Διανέλλος Διανελλάκης
Εισηγήτρια: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα
Δικηγόροι: Αθαν. Χαρμάνης-Βάσω Γρυπιώτη, Ελένη Παρίση, Παν. Σταυριανάκης

Προσθολή προσωπικότητας με δημοσιεύματα, τηλεοπτικές ή ραδιοφωνικές εκπομπές. Η αξίωση για ηθική βλάβη παρέχεται μόνον όταν συντρέχει υπαιτίοτη. Επί τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών ως “εκδότης” νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος της αδειούχου εταιρείας, ως “διευθυντής” ο υπεύθυνος προγράμματος και προκειμένου για ειδοπειραφικές εκπομπές ο διευθυντής του τμήματος ειδήσεων, ως “συντάκτης δε του δημοσιεύματος” ο παραγωγός ή δημοσιογραφικός υπεύθυνος ή ο δημοσιογράφος-συντονιστής ή παρουσιαστής της εκπομπής,

ανάλογα με το είδος και τη δομή της εκπομπής.

Άρση του άδικου χαρακτήρα της εξύθρισης και απλής δυσφήμησης, αν οι εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη νόμιμου δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον, εκτός αν αποτελούν συκοφαντική δυσφήμιση ή προκύπτει σκοπός εξύθρισης.

Είναι επιτρεπτά δημοσιεύματα για πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατύπωση του κοινού, έστω κι αν συνοδεύονται από οξεία κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς των προσώπων στα οποία αναφέρονται.

Κατά το άρθρο 57 Α.Κ, όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να ζητήσει την άρση της προσβολής και τη μη επανάληψή της στο μέλλον. Στην περίπτωση αυτή σύμφωνα με το άρθρο 59 Α.Κ, το δικαστήριο με απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού, που έχει προσβληθεί και, αφού λάβει υπόψη του το είδος της προσβολής, μπορεί, επί πλέον, να επιδικάσει υπέρ του θιγέντος και, χρηματικό ποσό για την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης. Η ικανοποίηση μπορεί επίσης, να συνίσταται σε δημοσίευμα ή ο, τιδίποτε επιβάλλεται από τις περιστάσεις. Με τις διατάξεις αυτές, προστατεύεται το δικαίωμα της προσωπικότητας που αποτελεί ένα πλέγμα αγαθών που συνθέτουν την υπόσταση του προσώπου με το οποίο είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένα. Τέτοια προστατευόμενα αγαθά είναι, εκτός των άλλων, και τα ψυχικά αγαθά δηλαδή, η ψυχική υγεία και ο συναισθηματικός κόσμος και η τιμή κάθε ανθρώπου η οποία αντικατοπτρίζεται στην αντίληψη και την εκτίμηση που έχουν οι άλλοι γι' αυτόν (Εφ. Αθ. 6277/1999, Δvn 41, 1431). Η ικανοποίηση για την ηθική βλάβη παρέχεται μόνο

όταν συντρέχει το στοιχείο της υπαιτιότητας, το οποίο και ρητώς μνημονεύεται στην προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 59 Α.Κ. Έτσι οι όροι της ως άνω παροχής εξομοιούνται προς εκείνους της αποζημίωσης (Α.Π 167/2000 Δvn 41, 772).

Εξ άλλου κατά την παράγραφο 1 του άρθρου μόνον του v. 1178/1981 “περί αστικής ευθύνης του τύπου και άλλων τινων διατάξεων”, “ο ιδιοκτήτης παντός εντύπου υποχρεούται εις πλήρη αποζημίωσιν διά την παράνομη περιουσιακή ζημία ως και εις χρηματική ικανοποίησιν διά την ηθικήν βλάβην, αι οποίαι υπαιτίως επροξενήθησαν διά δημοσιεύματος θίγοντος την τιμή ή την υπόληψην παντός ατόμου, έστω και αν η κατά το άρθρο 914 του Α.Κ υπαιτίης, η κατά το άρθρον 919 του Α.Κ πρόθεσης και η κατά το άρθρον 920 του Α.Κ γνώσης ή υπαιτίος άγνοια συντρέχει εις τον συντάκτην του δημοσιεύματος ή, εάν ούτος είναι άγνωστος εις τον εκδότην ή τον διευθυντήν συντάξεως του εντύπου”.

Τέλος, κατά το άρθρο 3 παρ. 1 στοιχ. β' του v.2328/1995, “οι κάθε είδους εκπομπές (συμπεριλαμβανομένων και των διαφημίσεων) που μεταδίδουν οι ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί πρέπει να σέβονται την προσωπικότητα, την τιμή, την υπόληψη, τον ιδιωτικό και οικογενειακό βίο, την επαγγελματική, κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική, πολιτική ή άλλη συναφή δραστηριότητα κάθε προσώπου, η εικόνα του οποίου εμφανίζεται στην οθόνη ή το όνομα του οποίου ή στοιχεία για τον προσδιορισμό του οποίου μεταδίδονται”, ενώ, κατά το άρθρο 4 παρ. 10 του ίδιου v. 2328/1995, “στο άρθρο μόνο του v.1178/1981, όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει, υπάγονται και οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί. Στα κατά το v.1178/1981 “δημο-

σιεύματα” περιλαμβάνονται και οι τηλεοπτικές και οι ραδιοφωνικές εκπομπές. Προκειμένου για τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς ως “εκδότης” νοείται ο νόμιμος ή οι περισσότεροι νόμιμοι εκπρόσωποι της αδειούχου εταιρείας, ως “διευθυντής” ο υπεύθυνος προγράμματος και προκειμένου για ειδοσεογραφικές εκπομπές ο διευθυντής του τμήματος ειδήσεων, ως “συντάκτης δε του δημοσιεύματος” ο παραγωγός ή δημοσιογραφικός υπεύθυνος ή ο δημοσιογράφος-συντονιστής ή παρουσιαστής της εκπομπής ανάλογα με το είδος και τη δομή της εκπομπής”.

Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών και του άρθρ. 367 Π.Κ. προκύπτει ότι ο άδικος χαρακτήρας των πράξεων της εξύθρισης και της απλής δυσφημίσεως (άρθρ. 361 και 362 Π.Κ.), αίρεται και στην περίπτωση που οι σχετικές εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη (προστασία) νομίμου δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον. Τέτοιο ενδιαφέρον, που πηγάζει από την ελευθερία και την κοινωνική αποστολή του τύπου και ειδικότερα των εφημερίδων τις οποίες προστατεύουν το Σύνταγμα, και οι νόμοι, έχουν και τα πρόσωπα που αμέσως συνδέονται με τη λειτουργία των άνω μέσων ενημέρωσης για τη δημοσίευση ειδήσεων και καταχώρηση γεγονότων, ως και σχολίων, σχετικών με τη συμπεριφορά προσώπων για τα οποία ενδιαφέρεται το κοινωνικό σύνολο. Έτσι, είναι επιτρεπτά δημοσιεύματα για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του κοινού, συνοδευόμενα και από οξεία κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς των προσώπων στα οποία αναφέρονται. Και στην περίπτωση, όμως, αυτή ο άδικος χαρακτήρας της εξύθριστικής ή δυσφημιστικής εκδηλώσεως δεν αίρεται και συνεπώς παραμένει η παρανομία ως συστατικό στοιχείο

της αδικοπραξίας, όταν η άνω εκδήλωση αποτελεί συκοφαντική δυσφήμιση ή όταν από τον τρόπο και από τις περιστάσεις που έγινε αυτή προκύπτει σκοπός εξυθρίσεως, δηλαδή σκοπός που κατευθύνεται ειδικώς σε προσβολή της τιμής άλλου, με αμφισθήτηση της ιθικής ή κοινωνικής αξίας του προσώπου του ή με περιφρόνηση αυτού. Ειδικός σκοπός εξυθρίσεως, υπάρχει στον τρόπο εκδηλώσεως της προσβλητικής τιμής του άλλου συμπεριφοράς όταν αυτός δεν ήταν αντικειμενικά αναγκαίος για τη δέουσα απόδοση του περιεχομένου της σκέψεως αυτού που φέρεται ότι ενεργεί από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, ο οποίος μολονότι αυτό το γνώριζε, χρησιμοποίησε τον τρόπο αυτό για να προσβάλλει την τιμή του άλλου.

Εξ άλλου, η επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ιθικής βλάβης προϋποθέτει σημαντική οπωσδήποτε προσβολή της προσωπικότητας και για το λόγο αυτόν ο δικαστής, προς σχηματισμό της σχετικής αξιολογικής κρίσεώς του, οφείλει να εκτιμήσει την έκφανση της προσωπικότητας κατά της οποίας στρέφεται η προσβολή, την βαρύτητα αυτής, τον τόπο, τον χρόνο και τη διάρκεια της προσβολής, το επάγγελμα, την περιουσιακή κατάσταση και τις συνθήκες ζωής αυτού που προσβλήθηκε και εκείνου που ενήργησε την προσβολή και την τυχόν δημοσιότητα της προσβολής (βλ. Γεωργιάδη-Σταθόπουλο Αστικό Κώδικα στο άρθρο 57 παράγρ. 8,10, Εφ.Αθ. 3346/1996, Ελλ/Δνη 1998, 667).

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων... αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο δεύτερος εναγόμενος είναι δημοσιογράφος και κατά τον επίδικο χρόνο (16-1-1996), επιμελείτο ως υπεύθυνος συντονιστής και παρουσιαστής την εκπομπή με τον τίτλο “Ρ. στην ο.”, την

οποία παρουσίαζε τις βραδινές ώρες κάθε Τρίτης από τον τηλεοπτικό σταθμό πανελλήνιας εμβέλειας "S. CHANNEL" ταυτόχρονα, με την παραγωγή της, χωρίς δηλαδή προηγούμενη βιντεοσκόπηση, έχοντας έτσι το χαρακτήρα της λεγόμενης "Ζωντανής εκπομπής". Κατά τη διάρκεια της εκπομπής της 16ης Ιανουαρίου 1996, της οποίας αντικείμενο ήταν ο εντοπισμός των δύο εξαφανισθεισών αδελφών της πρώτης εναγομένης, από τις οποίες η μία ήταν έγγαμη με ένα ανήλικο τέκνο και η άλλη ανήλικη, η ρεπόρτερ του ανωτέρω τηλεοπτικού σταθμού Α. Χ., μετέβη στην επικείρωση (καφετέρια) του ενάγοντος προκειμένου να συλλέξει χρήσιμες πληροφορίες. Ο ενάγων αρχικά αρνήθηκε κάθε πληροφορία και απέπεμψε το συνεργείο μετάδοσης του τηλεοπτικού σταθμού. Στη συνέχεια, όμως, άλλαξε γνώμην και δέχθηκε να εμφανισθεί στην εκπομπή. Ενόψει αυτής της αρνητικής στάσης του ενάγοντος η πρώτη εναγομένη σε συνέντευξή της στη δημοσιογράφο του ανωτέρω τηλεοπτικού σταθμού Μ. Γ. είπε κατά λέξη τα εξής που ενδιαφέρουν την τύχη της κρινόμενης αγωγής: "Κύριε Χ. Θέλω να σας καταγγείλω ότι ο κ. Π. ψεύδεται, γιατί εγώ ήξερα ότι η αδελφή μου έχει σκέσεις μαζί του... Υπάρχει περίπτωση να τις κρύβει στο σπίτι του γιατί μέσα στο μαγαζί έχει εσωτερική σκάλα που ανεβαίνει και συνδέεται με το σπίτι του... Τα ξέρω από τη Μ.... Τα λεφτά που έχει πάρει η αδελφή μου από το σπίτι, έχω μάθει ότι τις έχει τις 500.000 δρχ, τις έχει πάρει ο Π. με συννεφόνση των κοριτσιών και θέλουν να ανοίξουν μάλλον μία καφετέρια για να δουλέψουν τα κορίτσια. Δεν ξέρω πως τις χρησιμοποιεί πάντως τις αδελφές μου αυτός τις κρύβει". Τα ανωτέρω, όμως, ήταν ψευδή, αφού οι εξαφανισθείσες είχαν μεταβεί στην Α. και όπως δήλωσαν οι ίδιες στην επόμενη όμοια εκ-

πομπή της 23-1-1996 του ίδιου τηλεοπτικού σταθμού έφυγαν με δική τους πρωτοβουλία και το χρηματικό ποσό των 500.000 δραχμών αφαίρεσαν μόνες τους από την οικία του πατέρα τους.

Επίσης αποδείχθηκε ότι η πρώτη εναγομένη γνώριζε την αναλήθεια των ανωτέρω γεγονότων. Τούτο ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο πατέρας της στις 3-1-1996 δηλαδή την επόμενη ημέρα της άνω αναχώρησης των αδελφών της από το σπίτι τους κατίγγελε αυτές (θυγατέρες του) στην αστυνομία για κλοπή και δεν ενδιαφέρθηκε για την εξαφάνισή τους (βλ. σχετική δημοσίευση της αστυνομικής διεύθυνσης Μ. στην εφημερίδα "Τ." της 18-1-1996). Μάλιστα ο πατέρας τους στην αστυνομία, ανέφερε ότι του τηλεφωνούσαν οι θυγατέρες τους, οι οποίες και του δήλωναν ότι δεν επιθυμούν να επιστρέψουν στο σπίτι (βλ. την ίδια δημοσίευση).

Από τα ανωτέρω αναφερθέντα από την πρώτη εναγομένη στην τηλεοπτική εκπομπή προσβλήθηκε η προσωπικότητα του ενάγοντος παράνομα τόσο ως επαγγελματία, καθόσον είναι ιδιοκτήτης καφετέριας στη Ν. Ι. Β., όσο και ως κοινωνικό ατόμου. Ήτοι μειώθηκε η κοινωνική, επαγγελματική και ιθική υπόσταση αυτού εφόσον στο πανελλήνιο τηλεοπτικό κοινό και ειδικότερα στον τόπο όπου αυτός κατοικεί και ασκεί το επάγγελμά του, δημιουργήθηκε η πεποίθηση ότι αυτός προέβη στις αναφερόμενες από την πρώτη εναγομένη αξιόποινες πράξεις, γεγονός που έδωσε λαβή σε εκτεταμένα σχόλια σε βάρος του μειωτικά της τιμής και της υπόληψής του. Ο ισχυρισμός της πρώτης εναγομένης ότι οι επίμαχες φράσεις δεν ήταν συκοφαντικές και πρέπει να αιτιολογηθούν και να εκτιμηθούν όχι αποσπασματικά, αλλά μέσα στο σύνολο της συζήτησης της εκπομπής, των περιστάσεων και των συνθηκών που διαμορφώθηκαν και

του νοίματος που εκείνη προσπαθούσε να εκφράσει δεν είναι βάσιμος, διότι αν αυτή ήταν η πρόθεση της εναγομένης δεν θα είχε χρησιμοποιήσει τόσο μειωτικές της τιμής και της υπολόγισης του ενάγοντος φράσεις.

Επίσης ο ισχυρισμός της εναγομένης περί καταχρηστικής ασκοσης της κρινόμενης αγωγής καθόσον έχει παρέλθει χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών από την επικαλούμενη προσβολή και μάλιστα κατόπιν δημόσιας αποκατάστασης του ενάγοντος σε μεταγενέστερη εκπομπή του δευτέρου εναγομένου, όπου διευκρινίστηκε ότι ο ενάγων δεν είχε συμμετοχή, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Τούτο δε διότι τα επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά και αληθή υποτιθέμενα δεν θεμελιώνουν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου την ένσταση του άρθρου 281 Α.Κ εφόσον πέραν της αδρανείας της ασκήσεως του δικαιώματος του ενάγοντος για τέσσερα έτη, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί μακρά, και της δημόσιας αποκατάστασής του, δεν γίνεται επίκληση άλλων περιστατικών που ανάγονται στο ίδιο χρονικό διάστημα και από τα οποία συνάγεται ότι ο ενάγων δεν θα ασκούσε το δικαίωμά του σχετικά με την προσβολή της προσωπικότητάς του (βλ. σχ. Ολ.Α.Π 62/1990 ΕΔ.Δν 32.501).

Περαιτέρω από την προσβολή της προσωπικότητάς του ο ενάγων υπέστη ηθική βλάβη προς αποκατάσταση της οποίας δικαιούται χρηματική ικανοποίηση. Το δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα της προσβολής, την απίκηση που είχε αυτή στην κοινή γνώμη, ενδεικτικά της οποίας είναι και τα δημοσιεύματα που αυτή προκάλεσε ευθύς αμέσως σε πολλές τοπικές εφημερίδες ("Θ.", "Τ", την προσωπικότητα του ενάγοντος και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των διαδίκων, κρίνει ότι εύλογο εν προκειμέ-

νω είναι το ποσό του 1.000.000 δραχμών το οποίο πρέπει να επιδικασθεί στον ενάγοντα. Κρίνοντας κατά τον ίδιο τρόπο το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και τα αντίθετα υποστηριζόμενα με τις εφέσεις είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

Περαιτέρω όσον αφορά τον δεύτερο εναγόμενο δημοσιογράφο κατά την πραναφερόμενη τηλεοπτική εκπομπή είπε κατά λέξη τα εξής που ενδιαφέρουν την τύχη της παρούσας ένδικης αγωγής: "Αναντούμε δύο αδελφούλες που κάθηκαν την επόμενη ημέρα της Πρωτοχρονιάς από τη Ν.Ι. του Β. Η.Μ. 25 ετών και τη Ι. 17 χρονών. Έφυγαν αφού άρπαξαν από το ταμείο της οικογένειας 650.000 δρχ. για να τις χρησιμοποιήσουν ίσως στο ταξίδι τους ή στις ημέρες που ακολούθησαν και βεβαίως η μπτέρα τους κατάκοιτη την εποχή εκείνη, μετά από 3 μέρες πέθανε από τον καρκίνο της. Πίσω υπάρχει ένας πατέρας και ένα παιδάκι τριών ετών, το παιδί της Μ. που την περιμένει να επικοινωνήσει μαζί του"..... "Να πω σε σας ότι εκεί σ' αυτό το μπαρ που πηγαίνει τώρα η Α. Χ., δούλευε τη Ι. μέχρι την εξαφάνισή της, η μικρή της οικογένειας, είναι μια καφετερία της γειτονιάς της, ο πατέρας της πήγαινε κάθε βράδυ και την έπαιρνε από εκεί".... "Εμείς θα συνεχίσουμε αυτήν την έρευνα και αυτήν την προσπάθεια, βεβαίως ακόμα και αν μας διώχνουν και μας κλείνουν την πόρτα γιατί ίσως δεν θέλουν να μιλήσουν για την υπόθεση αυτή, προφανώς όπου υπάρχει καπνός, υπάρχει και φωτιά, είναι το γνωστό ελληνικό ρυτό".... Εάν χρειαστεί ακόμα και τη βοήθεια της αστυνομίας να τη ζητήσει, διότι ζητάμε πέραν της Μ. που είναι 25 ετών και μια ανήλικη κοπέλα η οποία μπορεί να κινδυνεύει".... "Κύριε Π., αναφέρεται το όνομά σας, συνεχώς στα τηλε-

φωνήματα, ότι εσείς γνωρίζετε και τα δύο κορίτσια και ότι μπορεί να ξέρετε ακόμα και που μένουν, καθώς έχετε ένα σπίτι εκεί σε ένα χωριό στο οποίο έχουν δει τις κοπέλες. Τι έχετε να μας πείτε για όλα αυτά;” “Σε ό,τι αφορά τη Μ., βεβαίως έχουμε να κάνουμε με μια ευνήλικη, που μπορεί να κατευθύνει τη ζωή της όπου θέλει. Σε ό,τι αφορά σύμως την Ι. έχουμε να κάνουμε με μια ανήλικη και εδώ έχουμε και θα μπορούμε να έχουμε ακόμα και τη βοήθεια του εισαγγελέα για να τη βρούμε” ... “Το ερώτημά μου σε σας είναι το εξής, ξεκάθαρο και πολύ ανοιχτό και ειλικρινές. Είστε βέβαιος ότι δεν ξέρετε που βρίσκονται αυτές οι δύο κοπέλες;”.... “Ο κ. Π. που με το δικό του πειστικό, ή μη πειστικό τρόπο, μας είπε ότι δεν ξέρει που είναι τα κορίτσια...Ο πατέρας της Μ. και της Ι., που του είπε ευθέως ότι εσύ πρέπει να ξέρεις και πρέπει να έχεις κάποιο σύνδεσμο με τα κορίτσια κι ιδιαίτερα με τη Μ.”... “Είναι πάρα πολύ δυσάρεστες για μένα αυτές οι στιγμές και αν δεν υπήρχε ένα κορίτσι 16 χρονών στη μέση, πραγματικά εγώ θα σταμάταγα αυτή τη στιγμή την έρευνα, γιατί μπαίνουμε σε κάποια βαθιά νερά οικογενειακά και σε κάποια προβλήματα προσωπικά ανθρώπων και το μόνο που με ευαισθητοποιεί αυτή τη στιγμή εμένα, είναι η Ι. των 16 χρονών, που δεν ξέρω τι μπορεί να γίνεται” ... “Μ. σε παρακαλώ πολύ να βρεις την Α., την άλλη μας ρεπόρτερ, και να γίνει αυτή η συνάντηση για να δούμε επιτέλους, τι συμβαίνει μ' αυτή την ιστορία. Και παράλληλα καλώ οποιοδήποτε εισαγγελέα του Β. αυτή τη στιγμή υπάρχει, να παρέμβει στην υπόθεση, διότι πρόκειται για ένα ανήλικο κορίτσι, που αν κρύβεται στα άδυτα ή στα πατάρια κάποιας καφετερίας, είναι ποινικό αδίκημα και μπορούμε να παρέμβουμε και πρέπει να παρέμβει εισαγγελέας αυτή τη στιγμή να βρούμε του-

λάχιστον την Ι.”.....

Από τα παραπάνω είναι προφανές ότι ο δεύτερος εναγόμενος δεν χρησιμοποίησε ούτε οξεία κριτική και ούτε δυσμενείς χαρακτηρισμούς κατά του προσώπου του ενάγοντος, ούτε επίσης η συμπεριφορά του υπήρξε τέτοια που έθιγε την τιμή, την υπόληψη και εν γένει την προσωπικότητα του τελευταίου. Η πρόσκληση δε της αστυνομικής και της εισαγγελικής αρχής, αυτή καθ' εαυτή, εφόσον υπάρχει αξιόποινη πράξη (γεγονός που συνεχώς τονίζεται στην εκπομπή), δεν συνιστά εξυβριστική συμπεριφορά εναντίον του προσώπου κατά του οποίου απευθύνεται. Αντιθέτως κινήθηκε μέσα στα πλαίσια της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και από δικαιολογημένο ενδιαφέρον που πηγάζει από την κοινωνική αποστολή των μέσων μαζικής ενημέρωσης για τη μετάδοση ειδήσεων και τη διατύπωση σχολίων σχετικών με τη συμπεριφορά προσώπων για τα οποία ενδιαφέρεται το κοινωνικό σύνολο, και ειδικότερα (γεγονός που συνεχώς και αυτό τονίζεται) την εξαφάνιση μιας ανήλικης. Ούτε επίσης προέκυψε ότι ο δεύτερος εναγόμενος προσχεδιασμένα, σε συνεννόηση και πλήρη γνώση της πρώτης εναγομένης παρουσίασε την επίμαχη τηλεοπτική εκπομπή, σκοπεύοντας να θίξει την τιμή και την υπόληψη του ενάγοντος εμφανίζοντας αυτόν ως πρόσωπο συμπεριφερόμενο ιδιοτελώς με ευτελή και ταπεινά κίνητρα.

Επομένως η κρινόμενη αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως προς τον εναγόμενο αυτόν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Κρίνοντας κατά τον ίδιο τρόπο το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις ...

440/2004

Πρόεδρος: Αλίκη Αντωνακούδη

Εισηγητής: Παν. Θεοδωρόπουλος

Δικηγόροι: Αποστ. Τόγελος, Δημ. Τζή-

κας-Κων. Μπότσαρης

Στα έξοδα κηδείας άγαμης νεαρής κοπέλας περιλαμβάνονται οι δαπάνες για αγορά νυμφικού και χρυσαφικών, για μπομπονιέρες που διανεμήθηκαν στους παραστάντες στην κηδεία, ως και για ταρίχευση.

{...} Ο πρώτος ενάγων Π. Κ., και ως βαρυνόμενος με την διατροφή της ως άνω θανούσης αλλά και με την ιδιότητά του ως εξ αδιαθέτου συγκληρονόμου αυτής, εθαρύνθηκε με τα έξοδα κηδείας αυτής, στα οποία συμπεριλαμβάνονται πλην των συνηθισμένων στις περιπτώσεις αυτές (όπως εκτύπωσης και τοιχοκόλλησης αγγελτηρίων θανάτου, δημοσίευσης σχετικής αναγγελίας σε εφομερίδες, δικαίωμα νεκροταφείου, αμοιβή υπηρεσίας ταφής, επιμέλεια έκδοσης άδειας ταφής, άλλαγμα και περιποίησης νεκρού, διά μακιγιάζ, στολισμό νεκρού με λουλούδια, αγορά εσωρούχων και υποδημάτων, στολισμός της εκκλησίας, αγορά κορδελλών κειρών και ποδιών, μιας σινδόνης, ενός σαβάνου, ενός μαξιλαριού, φερέτρου, στολισμού του φερέτρου, αγοράς λαμπάδων, κεριών, θυμιάματος, οίνου, κολώνιας, πένθιμων μανδηλών, πένθιμων περιθρακιονίων, πένθιμων γραβθατών, αμοιβής νεκροφόρας, μεταφοράς νεκρού από το νοσοκομείο κ.λ.π., αγορά και προσφορά αμυγδαλωτών, καφέδων, βουτημάτων, κονιάκ κ.λ.π. στους παραστάντες κατά την νεκρώσιμο ακολουθία κ.λ.π.) και η δαπάνη για την αγορά νυμφικού και χρυσαφικών (δακτυλίδι, βέρα, ρολόϊ) η οποία ήταν άγαμη και πλικίας 22 ετών κατά το χρόνο του ως άνω θανάτου της, καθώς και η δαπάνη για την αγορά “μπουμπουνιερών” που διανεμήθηκαν στους παραστάντες στην κηδεία της, ως και η δαπάνη ταριχεύσεως αυτής, η οποία

ήταν αναγκαία λόγω των πολλαπλών τραυμάτων της (βλ. Αθαν. Κρητικού Αποζημίωση από Τροχαία Αυτοκινητικά Ατυχήματα Έκδοση Γ' σελ. 193 παρ. 506) που ανήλθαν λόγω των εξαιρετικών ως άνω περιστατικών στο συνολικό ποσό των 3.552.700 δραχμών (βλ. το υπ' αριθμόν .../20.4.2000 Τιμολόγιο Παροχής Υπηρεσιών που εξέδωσε η ομόρρυθμη εταιρεία με την επωνυμία “Α. Π. και Υιός Ο.Ε.” στο όνομα του ενάγοντος αυτού), ως επίσης περιλαμβάνονται στα ως άνω έξοδα και η δαπάνη κατασκευής μαρμαρίνου τάφου της θανούσης (βλ. Αθαν. Κρητικό όπου παραπάνω σελ. 193 § 505), που στην προκειμένη περίπτωση ανήλθε στο ποσό των 950.000 δραχμών (βλ. το υπ' αριθμόν .../24.4.2000 Δελτίο αποστολής - Τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών που εξέδισε ο Ι. Τ. στο όνομα του ενάγοντος αυτού) {...}.

552/2004

Πρόδεδρος: Διανέλλος Διανελλάκης

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατζαλέξης

Δικηγόροι: Σπ. Ιωαννίδης, Αλεξ. Τέγας

Η μη καταβολή ολόκληρης της αποζημίωσης ή η καταβολή ελλιπούς τοιαύτης συνεπάγεται το δικαίωμα του μισθωτού, είτε να θεωρήσει άκυρη την καταγγελία και να αξιώσει μισθούς υπερημερίας, είτε, παραιτούμενος από το δικαίωμα προσβολής της καταγγελίας ως άκυρης, να ζητήσει την καταβολή της υπόλοιπης αποζημίωσης.

Μη ακυρότητα καταγγελίας αν η μη καταβολή ολόκληρης της αποζημίωσης οφείλεται όχι σε κακοβούλια, άλλα σε εύλογη αμφιβολία ή συγγνώστη πλάνων ως προς το ύψος των αποδοχών, ή ως προς το αληθές ύψος της αποζημίωσης, δικαιολογούμενη από τις αρχές της καλής πίστης, περίπτωση δύμως που δεν υφίσταται σε με-

γάλη οργανωμένη επιχείρηση με λογιστήριο και νομικό τμήμα, επανδρωμένα με επιστημονικό προσωπικό.

Επί ακύρωσης της καταγγελίας η αξίωση του εργοδότη για την καταβληθείσα στον εργαζόμενο αποζημίωση μπορεί να ασκηθεί είτε με αγωγή αδικ. πλουτισμού, είτε με ένσταση συμψηφισμού προς τις οφειλόμενες, λόγω ακύρωσης της καταγγελίας, τακτικές αποδοχές του μισθωτού, κατ εξαίρεση της γενικής νομοθετικής ρύθμισης που απαγορεύει το συμψηφισμό ανταπάίτησης του εργοδότη στους οφειλόμενους από αυτόν μισθούς.

{...} II. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 2 παρ. 1, 5 παρ. 1 και 3 του ν. 3198/1955, 1 και 3 του ν. 2112/1920 προκύπτει ότι, για να είναι έγκυρη η καταγγελία της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου από τον εργοδότη, πρέπει να καταβληθεί συγχρόνως η οφειλόμενη αποζημίωση. Η μη καταβολή ολόκληρης της αποζημίωσης ή αλλιώς η καταβολή ελλιπούς αποζημίωσης συνεπάγεται το δικαίωμα του μισθωτού, είτε να θεωρήσει άκυρη την καταγγελία και να αξιώσει μισθούς υπερημερίας, είτε, παραπούμενος από το δικαίωμα προσβολής της καταγγελίας ως άκυρης, να ζητήσει την καταβολή της υπόλοιπης αποζημίωσης. Όμως, η καταγγελία δεν είναι άκυρη, σύμφωνα με το άρθρο 288 του ΑΚ, το οποίο ορίζει ότι ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη τα συναλλακτικά ίθη, αν ο εργοδότης προβάλλει και αποδείξει κατ' ένσταση ή αντένσταση, ότι η μη καταβολή ολόκληρης της αποζημίωσης οφείλεται όχι σε κακοθουλία, άλλα σε εύλογη αμφιβολία ή συγγνωστή πλάνη ως προς το ύψος των αποδοχών με βάση τις οποίες υπολογίζεται η αποζημίωση, ή ως προς το α-

ληθές ύψος της αποζημιώσεως, η οποία να δικαιολογείται κατά τις αρχές της καλής πίστεως (βλ. ΑΠ 97/2004, ΑΠ 96/2004, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1647/1999, ΔΕΝ 2002.335, ΑΠ 1165/1999, ΕλλΔν 2000.395, ΕΕργΔ 2001.935, ΑΠ 1591/1995 ΕλλΔν 39. 837, ΕφΑθ647/2001, ΝΟΜΟΣ, Ντάσιος Εργατικό Δικονομικό Δίκαιο, εκδ. 1995, παρ.394 σελ. 484 και εκεί παραπομπές).

Στην κρινόμενη περίπτωση, με την αγωγή επί της οποίας εκδόθηκε η εικαλουμένη, ως πρώτο λόγο ακυρότητας της καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας του πρόβαλε ο ενάγων την καταβολή ελλιπούς αποζημιώσεως. Ειδικότερα επικαλέσθηκε ότι οι νόμιμες μνηματίες αποδοχές του, όπως συνομολογεί και η εναγομένη, ανερχόταν σε 294.012 δραχμές και με βάση αυτές η αποζημίωση που δικαιούται, ενώφει του ότι είχε προϋπηρεσία 16 ετών και 3 μηνών, ανέρχεται σε (12X294.012+1/6) 4.116.168 δραχμές. Οι νόμιμες κρατήσεις φόρου και χαρτοσήμου ανέρχονται συνολικά στο ποσό των 188.417 δραχμών, οπότε το καταβλητέο ποσό ανέρχεται σε (4.116.168 - 188.417) 3.927.751 δραχμές. Η εναγομένη του κατέβαλε 3.764.030 δραχμές, δηλαδή ποσό μικρότερο κατά 163.721 δραχμές. Οι ισχυρισμοί αυτοί του ενάγοντος συνομολογούνται από την εναγομένη, προκύπτουν άλλωστε και από το .../1-12-1997 ένταλμα πληρωμής της ιδίας προς τον ενάγοντα ποσού 4.116.168 δραχμών, όπως και από το .../1-12-1997 γραμμάτιο εισπράξεως από τον ενάγοντα των κρατήσεων για φόρο και χαρτόσημο της αποζημίωσης από δραχμές συνολικά 352.138, οπότε το καταβλητέο καθαρό ποσό ανήλθε σε (4.116.168-352.138) 3.764.030 δραχμές.

Ισχυρίσθηκε όμως, κατ ένσταση, η εναγομένη ότι η καταβολή του μικρότερου κατά 163.721 δραχμές ποσού οφείλεται

σε σφάλμα του λογιστηρίου της, όσον αφορά τον αναλογούντα φόρο που παρακρατήθηκε και όταν διαπιστώθηκε εγκαίρως το λάθος κατέβαλε το ανωτέρω ποσό (βλ./3-3-1998 ένταλμα πληρωμής που υπογράφει ο ενάγων με την επιφύλαξη κάθε δικαιώματός του). Η καταβολή της ελλιπούς κατά το ως άνω ποσό αποζημιώσεως, ενόψει του ότι η εναγομένη διατηρεί οργανωμένο λογιστήριο, επανδρωμένο με επιστήμονες λογιστές, το προσωπικό του οποίου γνωρίζει πολύ καλά το ποσό του φόρου που αναλογούσε στο ποσό της καταβλητέας αποζημιώσεως, αλλά και νομικούς παραστάτες διαθέτει, που επίσης γνωρίζουν τα του ύψους αυτής και του τρόπου υπολογισμού της (βλ. ΑΠ 740/1994 ΕλλΔν 1995, 852 και ΝΟΜΟΣ, στην οποία εκτενώς εκτίθεται πότε οφείλεται φόρος, ο τρόπος υπολογισμού αυτού και η κλιμάκωση του ποσοστού του), δεν δύναται να αποδοθεί σε εύλογη αμφιθολία ή συγγνωστή πλάνη της εναγομένης, ως προς το αναλογόν ποσό του φόρου και κατ' ακολουθία και του ύψους της αποζημιώσεως, η οποία και να δικαιολογείται κατά τις αρχές της καλής πίστεως, κάτι το οποίο ούτε η ίδια επικαλέσθηκε, ώστε η καταβολή της ελλιπούς αποζημιώσης, όπως αναφέρθηκε στη μείζονα σκέψη, να μη καθιστά άκυρη την καταγγελία, αλλά επικαλέσθηκε μόνον παραδρομή, κατά τον υπολογισμό, η οποία, για τους αυτούς ως άνω λόγους και γι' όσα εκτίθενται κατωτέρω, δεν δικαιολογείται, ανεξάρτητα του ότι από μόνη της χωρίς την επίκληση αλλά και απόδειξη και των λοιπών ως άνω στοιχείων δεν μπορεί να επιφέρει το αποτέλεσμα της διατηρήσεως της ισχύος της καταγγελίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι η εναγομένη κατέβαλε το οφειλόμενο ως άνω ποσό της αποζημιώσεως μετά τρεις μήνες και αφού ήδη της είχε επιδοθεί η αγωγή (βλ./26-2-

1998 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητού Θ. Κ.), οπότε, για να προλάβει την βεβαία αναγνώριση της ακυρότητας της καταγγελίας και να μπορεί να προβάλλει κατ' ένταση τον ανωτέρω ισχυρισμό, κατέβαλε το ανωτέρω ποσό, η οφειλή του οποίου ήταν αναμφισβίτηπτη. Επίσης είχε προηγηθεί, κατά πολύ, βεβαίως, η απόδοση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. του πράγματι αναλογούντος επί του ποσού της αποζημιώσεως ως άνω ποσού φόρου, πολύ κατώτερου (το ήμισυ περίπου), όπως λέχθηκε, εκείνου που παρακρατήθηκε, πλην όμως η εναγομένη στο στάδιο εκείνο, κατά το οποίο ουδέν zήτημα είχε δημιουργηθεί από τον ενάγοντα, δεν τον κάλεσε για να του καταβάλλει το επί πλέον παρακρατηθέν ποσό, όπως θα έπρεπε, αν όντως επρόκειτο περί συγγνωστής πλάνης ή εύλογης και δικαιολογημένης αμφιθολίας περί του ύψους της αποζημιώσεως. Επισημαίνεται ότι η εναγομένη αποφέυγει να προσκομίσει τα οικεία παραστατικά αποδόσεως του παρακρατηθέντος φόρου, έστω και στο διαδικαστικό αυτό στάδιο, παρότι πρέπει να αντικρούσει το σχετικό παράπονο του ενάγοντος, διότι έτσι θα ενίσχυε την βασιμότητα του παράπονου του ενάγοντος και θα κατέρριπτε τον ισχυρισμό της από παραδρομή καταβολής ελλιπούς αποζημιώσεως. Συνεπώς ο ισχυρισμός της εναγομένης τυγχάνει αβάσιμος και απορριπτέος.

Εφόσον η εκκαλούμενη έκρινε αντίθετα και θεώρησε βάσιμο τον ισχυρισμό αυτό και κατ' ακολουθία απέρριψε ως αβάσιμο τον ως άνω λόγο ακυρότητας της καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας του ενάγοντος εσφαλμένα τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει, κατά παραδοχή του τρίτου λόγου εφέσεως, να εξαφανισθεί και, αφού κρατηθεί η υπόθεση για κατ' ουσία έρευνα του λόγου αυτού ακυρότητας της καταγγελίας, να γίνει δεκτός ο λόγος αυ-

τός και να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας του ενάγοντος, οπότε παρέλκει η έρευνα των λοιπών λόγων ακυρότητας, που απερρίφθησαν ως αβάσιμοι από την εκκαλούμενη και κατ' ακολουθία και των λοιπών λόγων της εφέσεως, με τους οποίους παραπονείται ο ενάγων για κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων απόρριψη αυτών.

III. Επειδή η αποζημίωση που έχει καταβληθεί στον εργαζόμενο λόγω καταγγελίας από τον εργοδότη συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας κατά τις διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του Ν. 2112/1920, 3 και 5 του Β.Δ. 16/18-7-1920 και 5 παρ.1 εδάφ. α' του Ν. 3198/1955, υπόκειται σε αναζήτηση κατά το άρθρο 904 του Α.Κ. περί αδικαιολογήτου πλουτισμού, όταν η καταγγελία είναι άκυρη, εφ' όσον έχει γίνει επίκληση από το μισθωτό της σχετικής, υπέρ αυτού τασσόμενης, ακυρότητας της καταγγελίας. Η διάταξη του άρθρου 5 παρ.3 εδάφ. γ' του Ν. 3198, κατά την οποία "η χορηγηθείσα αποζημίωση συμψηφίζεται προς τας οφειλομένας λόγω της ακυρώσεως της καταγγελίας τακτικάς αποδοχάς, ο δε υπάλληλος υποχρεούται να καταβάλει το σύνολον των υπ αυτού οφειλομένων εισφορών προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς", δεν αποκλείει την ως άνω αξίωση αδικαιολογήτου πλουτισμού, αλλά αντιθέτως προϋποθέτει αυτήν και έχει τεθεί για να επιτραπεί στην ειδική αυτή περίπτωση ο συμψηφισμός κατ' απόκλιση της γενικής νομοθετικής ρυθμίσεως (βλ. ιδίως άρθρα 451, 664 του Α.Κ. και 982 παρ.2δ του ΚΠολΔ), που απαγορεύει το συμψηφισμό ανταπαιτήσεως του εργοδότη στους οφειλόμενους από αυτόν μισθούς. Αυτονότο είναι ότι ο συμψηφισμός απόκειται στην επιλογή του εργοδότη, ο οποίος μπορεί να επιλέξει αυτ

τού την άσκηση αγωγής (ΑΠ 1404/2000, ΝΟΜΟΣ).

Από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκαν περαιτέρω τα ακόλουθα σε σχέση με το αιτούμενο ποσό των μισθών υπερημερίας για το 3μηνο χρονικό διάστημα μετά την καταγγελία της συμβάσεως εργασίας στις 30-11-1997 (βλ. από 28-11-1997 έγγραφη καταγγελία και την .../28-11-1997 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελητρίας Έ. Σ.). Το ποσό που δικαιούται ο ενάγων για το διάστημα αυτό, ενόψει του ανωτέρω μηνιαίου μισθού του ανέρχεται σε (3Χ294.012) 882.036 δραχμές. Το ποσό όμως αυτό υπερκαλύπτεται από το κατά τα άνω καταβληθέν στο ενάγοντα ποσό της αποζημίωσεως, το οποίο υποχρεούται αυτός να επιστρέψει στην εναγομένη, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, και η τελευταία νομίμως, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, πρότεινε σε συμψηφισμό προς την ένδικη αξίωση του ενάγοντα, με αποτέλεσμα να αποσθεοθεί η ως άνω απαίτηση του (ΑΚ 440). Συνεπώς η ένσταση συμψηφισμού τυγχάνει βάσιμην και ως τέτοια πρέπει να γίνει δεκτή και να απορριφθεί η αγωγή κατά τα κεφάλαιο της αυτό ως αβάσιμη...

666/2004

Πρόεδρος: Γεωρ. Μπαρμπάτσης
Εισηγητής: Γεωρ. Μπατζαλέξης
Δικηγόροι: Φεραίος Νάνης, Ιωαν. Αλεξανδρής

Το δεδικασμένο δεν περιλαμβάνει τις αιτιολογίες της απόφασης, ούτε όσα κρίθηκαν πλεοναστικά, μήτε δικαιώματα ή έννομες σχέσεις, που δεν αποτελεσαν αναγκαία προϋπόθεση του κριθέντος δικαιώματος, αλλά προβλήθηκαν και εξετάστηκαν ως χρήσιμα για την υποβοήθηση της κρίσης του δικαστηρίου. Δεν υπάρχει ταυ-

τότητα νομικής αιτίας και δεδικασμένο, δι-
ταν για το ίδιο ακίνητο, στη μία δίκη α-
πορρίφθηκε ως αβάσιμη αγωγή αποβο-
λής από τη νομή, ενώ στη μεταγενέστερη
εισάγεται διεκδικητική αγωγή που θεμε-
λιώνεται σε κυριότητα, κτηθέσα με παρά-
γωγό ή πρωτότυπο τρόπο.

Μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ το χαρακτήρα
του κοινοχρήστου σε ακίνητο, μπορούσε
να προσδώσει: α) η πράξη της αρμόδιας
διοικητικής αρχής που περιλάμβανε αυτό
σε ρυμοτομικό διάγραμμα του σχεδίου
πόλης, β) η δικαιοπρακτική βούληση του
ιδιοκτήμονα και γ) η παραγραφή του α-
μνημόνευτου χρόνου.

Η αμνημόνευτη αρχαιότητα υπάρχει δια-
δύο σε συνέχεια γενιές, καθεμία από τις
οποίες νοείται δια εκτείνεται σε σαράντα
χρόνια, έτσι γνώρισαν την παρούσα κατά-
σταση, με την προϋπόθεση ότι η αμνημό-
νευτη αυτή αρχαιότητα ήταν συμπληρω-
μένη μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ, μετά
την οποία αποκλείεται η συμπλήρωση,
γιατί ο ΑΚ δεν την προβλέπει.

Κοινόχρηστα πράγματα είναι εκείνα που
δικαιούται να χρησιμοποιεί ευρύτερος, α-
δριστος, αλλά όχι κατ' ανάγκη απεριόρι-
στος, αριθμός προσώπων. Αυτά, εφόσον
δεν ανήκουν σε δήμο ή κοινότητα ή ο νό-
μος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο
δημόσιο.

Κοινόχρηστα πράγματα είναι και οι προ-
ριθείσεις για την κοινή χρήση των δημο-
τών βοσκήσιμες γαίες ως και οι δημοτικοί
και κοινωνικοί δρόμοι, αδιακρίτως, χωρίς
να εξαιρούνται ούτε οι αγροτικοί δρόμοι.
Τα κοινόχρηστα πράγματα είναι ανεπιδε-
κτα χρησικότητας. Αν κοινόχρηστο πράγ-
μα, που ανήκει στον οικείο Δήμο ή Κοι-
νότητα, απωλέσει την ιδιότητα αυτή, πε-
ριέρχεται στην ιδιωτική περιουσία του Δή-
μου.

Το απαραγράπτο των δικαιωμάτων του
Δημοσίου επί κτημάτων δεν εμποδίζει την

υπό τρίτου κτήση νομής επί ακινήτου, στο
οποίο προηγουμένως το Δημόσιο (Δήμος
ή Κοινότητα) είχε ασκήσει νομή, χωρίς ό-
μως να έχει αποκτήσει κυριότητα επ' αυ-
τού. Η νομή όμως του ιδιώτη, μετά την ί-
σχυ του νδ 31/1968, επί δημοτικού ή κοι-
νωνικού ακινήτου δεν άγει σε κτήση κυ-
ριότητος με χρησικότητα, ο χρόνος της ο-
ποίας έπρεπε να έχει συμπληρωθεί μέχρι
την έναρξη ισχύος του άνω νδ.

{...} II. Από τις διατάξεις των άρθρων
321, 322, 324 και 331 ΚΠολΔ συνάγεται
ότι, οι τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις
αποτελούν δεδικασμένο για το ουσιαστι-
κό ζήτημα που κρίθηκε, εφόσον πρόκει-
ται για το αυτό αντικείμενο και την αυτή ι-
στορική και νομική αιτία, και δεν περι-
λαμβάνει τούτο και τις αιτιολογίες της α-
πόφασης, ούτε αφορά δικαιώματα ή έν-
νομες σχέσεις, οι οποίες δεν αποτέλεσαν
αναγκαία προϋπόθεση του δικαιώματος
που κρίθηκε, αλλά προβλήθηκαν από τους
διαδίκους και εξετάστηκαν από το
δικαστήριο ως χρήσιμα για την υποβού-
θηση της κρίσης του για το ένδικο δικαί-
ωμα ή ως προς εκείνα που κρίθηκαν πλε-
οναστικά. Έτσι, δεν υπάρχει ταυτότητα
νομικής αιτίας και επομένως δεδικασμέ-
νο, όταν για το ίδιο ακίνητο, στη μία δίκη
κρίθηκε και απορρίφθηκε ως αβάσιμη α-
γωγή αποβολής από τη νομή, ενώ στην
άλλη, τη μεταγενέστερη, εισάγεται διεκδι-
κητική αγωγή που θεμελιώνεται σε κυριό-
τητα, η οποία αποκτήθηκε κατά παράγω-
γο ή πρωτότυπο τρόπο, αφού η πρώτη, α-
φορά το, κατά το χρόνο της αποβολής, δι-
καιώμα νομής του ενάγοντος, ενώ η δεύ-
τη, το δικαιώμα κυριότητάς του στο επί-
δικο ακίνητο, που αποκτήθηκε με παρά-
γωγό ή πρωτότυπο τρόπο. (ΑΠ 450/1998
ΝΟΜΟΣ, ΕλλΔν 1998, 1286, ΑΠ
284/1992 ΝΟΜΟΣ, ΝοΒ 1993, 708).

Στην κρινόμενη περίπτωση οι εναγό-

μενοί πρόθαλαν τον ισχυρισμό ότι η ένδικη αγωγή τυγχάνει απαράδεκτη, λόγω δεδικασμένου, που απέρρεε από την 604/1979 απόφαση του Δικαστηρίου τουτού, η οποία απέρριψε ως αβάσιμη αγωγή του και εδώ ενάγοντος περί προστασίας της νομής του επί των επιδίκων. Ο ισχυρισμός αυτός, σύμφωνα με αυτά που εκτίθενται στη μείζονα σκέψη, τυγχάνει μη νόμιμος και απορριπτέος. Εφόσον και η εκκαλούμενη έτσι έκρινε ορθώς τις ανωτέρω διατάξεις ερμήνευσε και εφάρμοσε και ο Ζος λόγος της εφέσεως που υποστηρίζει τα αντίθετα τυγχάνει αβάσιμος και απορριπτέος.

III. Οι μέσα στα διοικητικά όρια Δήμου ή Κοινότητας υφιστάμενου ή συσταθέντος κατά το έτος 1912 περιλαμβανόμενοι εθνικοί βοσκήσιμοι τόποι, περιέρχονται στην κυριότητα του Δήμου ή της Κοινότητας με βάση το άρθρο 12 παρ.4 Ν.ΔΝΖ/1912, όπως ερμηνεύθηκε αυθεντικά με το άρθρο 1 Ν. 2798/1922 (ΑΠ 198/2001, ΝΟΜΟΣ). Εξάλλου μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ τον χαρακτήρα του κοινοχρήστου σε ακίνητο μπορούσε να προσδώσει α) η πράξη της αρμοδίας διοικητικής αρχής, που, σύμφωνα με τις διατάξεις περί σχεδίου πόλεων, περιελάμβανε αυτό σε ρυμοτομικό διάγραμμα του σχεδίου πόλεως, β) η βούληση του ιδιοκτήμονος που εκδηλώνόταν με δικαιοπραξία κατά τον ν. 6 παρ. 2 πανδ. 34.2 και γ) η παραγραφή του αμνημονεύτου χρόνου κατά τον ν. 3 παρ. 2 πανδ. 43.7. Η αμνημονεύτου δε χρόνου αρχαιότητα υπάρχει όταν δύο σε συνέχεια γενιές, κάθε μια από τις οποίες νοείται ότι εκτείνεται σε σαράντα χρόνια, έτσι γνώρισαν την παρούσα κατάσταση, με την προϋπόθεση πάντως, ότι η αμνημόνευτη αυτή αρχαιότητα ήταν συμπληρωμένη μέχρι την εισαγωγή, στις 23-2-1946, του Α.Κ., μετά την οποία αποκλείεται η συμπλήρωση αυτή,

διότι την αμνημόνευτη με την πιο πάνω έννοια αρχαιότητα, δεν προβλέπει ο Α.Κ

Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 966 967 και 968 Α.Κ. και αυτές των άρθρων 187 παρ. 1 περ. δ' του Ν. 2888/1954 “Περί κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κάθικος”, 51 και 55 Εισ. NAK, συνάγεται, ότι μεταξύ των κοινοχρήστων πραγμάτων περιλαμβάνονται, εκτός των άλλων, και οι προορισθείσες για την κοινή χρήση των δημοτών βοσκήσιμες γαίες που, εφόσον βρίσκονται στην περιφέρεια Δήμου ή Κοινότητας, ανήκουν κατά κυριότητα σ' αυτούς. Το ίδιο ισχύει και για τους δημοτικούς και κοινοτικούς δρόμους, αδιακρίτως, χωρίς να εξαιρούνται ούτε οι αγροτικοί δρόμοι. Κοινής δε χρήσεως πράγματα είναι εκείνα, τα οποία έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί ευρύτερος, αόριστος, αλλά όχι κατ' ανάγκην απεριόριστος αριθμός προσώπων.(ΑΠ 1046/2003, ΑΠ 1038/2002 ΝΟΜΟΣ). Τα κοινόχροστα πράγματα είναι ανεπίδεκτα χρησικτοσίας (ΑΠ 872/2001 ΝΟΜΟΣ). Αν δε κοινόχροστο πράγμα, όπως λ.χ. οδός, που ανήκει στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, απωλέσει στη συνέχεια την ιδιότητα αυτή περιέρχεται στην ιδιωτική περιουσία του Δήμου (Μπαλής, Γεν Αρχές Αστ. Δικ.παρ.211). Από τη διάταξη του άρθρου 4 παρ.1 του ίδιου ΑΝ 1539/1938 η ισχύς του οποίου διατηρήθηκε και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, σύμφωνα με το άρθρο 53 Εισ.NAK και επεκτάθηκε και υπέρ Δήμων και Κοινοτήτων με το άρθρο 1 ΝΔ 31/1968, κατά την οποία “τα επί ακινήτων κτημάτων δικαιώματα του Δημοσίου εις ουδεμίαν υπόκεινται παραγραφήν” συνάγεται ότι οι αξιώσεις του Δημοσίου (Δήμου ή Κοινότητας) εκ δικαιωμάτων τους επί ακινήτων δεν υπόκεινται σε παραγραφή, όχι δε και ότι τρίτος δεν αποκτά νομί επί ακινήτου, επί του οποίου προηγουμένως το Δημόσιο

(Δήμος ή Κοινότητα) είχε ασκήσει νομή, χωρίς όμως να έχει αποκτήσει κυριότητα επ' αυτού. Η νομή όμως του ιδιώτου μετά την ισχύ του ΝΔ 31/1968 επί δημοτικού ή κοινοτικού ακινήτου δεν άγει σε κτήση κυριότητας με χρονικησία, ο χρόνος της οποίας, 20ετία προκειμένου περί εκτάκτου, έπρεπε να έχει συμπληρωθεί μέχρι τις 2-12-1968, ημερομηνία ισχύος του ως άνω ΝΔ 31/1968 (ΑΠ 1045/2002 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ10669/1998 ΕλλΔν 2002, 769, ΕφΑγ283/1998, ΝΟΜΟΣ και εκεί παραπομέσ).

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Κατά το έτος 1913 διενεργήθηκε η διανομή του αγροκτήματος Ακ - Σεραϊ (Φ.) από το Θεσσαλικό Γεωργικό Ταμείο. Κατά την διανομή αυτή, εκτός των άλλων παραχωρήθηκε στον Γ. Μ., ο με αριθμό 218 III αγρός, εκτάσεως 10.200 τ.μ. Ο αγρός αυτός, σύμφωνα με το εκδοθέν παραχωρητήριο, όπως αναφέρεται στην ανωτέρω έκθεση πραγματογνωμοσύνης και απεικονίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα που την συνοδεύει, αλλά και όπως επισημαίνεται στην από 23-5-1978 όμοια έκθεση που συνέταξε ο Τοπογράφος μηχανικός Γ. Σ., που ορίσθηκε με την 66/1977 προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, που εκδόθηκε στο πλαίσιο της δίκης νομής που διεξήχθη μεταξύ του Δήμου Λ. και του Γ. Κ., ενός των αρχικώς εναγομένων στην παρούσα δίκη και δικαιοπαρόχου της πρώτης ομάδος των εκκαλούντων, καθολικών διαδόχων του, στην οποία (δίκη) εκδόθηκε η αναφερομένη στην προηγούμενη σκέψη 604/1979 οριστική απόφαση, η οποία εκτιμάται προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, συνόρευε βόρεια με το 203 αγροτεμάχιο, επί πλευράς μηκους 140 μ., νότια με οδό

κοινής βοσκής (αγελαδόστρατα), επί πλευράς μηκους 132,40 μ., ανατολικά με το 192 αγροτεμάχιο, επί πλευράς μηκους 75,50 μ. και δυτικά με οδό προς Α.Α. (Τσιουρμακλή), επί τεθλασμένης πλευράς μηκους (44,50+31,50). Όπως φαίνεται στο διάγραμμα διανομής του Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, αλλά και στο τοπογραφικό διάγραμμα που συνοδεύει την έκθεση πραγματογνωμοσύνης του Τ, δυτικά του ήδη εγκαταληφθέντος δρόμου προς Α.Α, νότια μέχρι την αγελαδόστρατα και το αγροτεμάχιο 245 κείται ιδιοκτησία, εκτός διανομής, η οποία χαρακτηρίζεται ως "Γαίαι Δημοτικαί". Η έκταση αυτή κείται στην τοποθεσία "Μεζούρλο" του ως άνω αγροκτήματος, περιλαμβάνεται εντός των διοικητικών ορίων του συσταθέντος Δήμου Λ., όπως αυτά καθορίσθηκαν με τους εκδοθέντες εκάστοτε νόμους και διατάγματα, υπαγόταν στο σύνολό της στους εθνικούς βοσκήσιμους τόπους, δηλαδή εκείνες που καλύπτονταν από αραιά και νανώδινη βλάσποντη και μπορούσαν να εκμεταλλευθούν μόνον κτηνοτροφικώς και περιήλθε, κατά τις διατάξεις που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη, στην κυριότητα του ενάγοντος. Τμήματα της εκτάσεως αυτής ανταλλάχθηκαν με ιδιοκτησίες εκ παραχωρήσεως κατά την ανωτέρω διανομή γειτονικών ιδιοκτητών, με το 81874/3-4-1933 συμβόλαιο ανταλλαγής του τότε συμβολαιογράφου Ε.Γ., όπως συνέβη με το 203 αγροτεμάχιο ιδιοκτησίας Ι. Π. εμβαδού 11.000 τ.μ. που αποτελούσε, όπως λέχθηκε, το βόρειο όριο του 218 III αγρού που είχε παραχωρηθεί στο Γ. Μ., το οποίο πλέον, μετά την ανταλλαγή αυτή, είχε από βορά και δυσμάς όριο την ιδιοκτησία του ενάγοντος Δήμου Λ. και από νότο την αγροτική οδό (αγελαδόστρατα), που επίσης, όπως λέχθηκε στη μείζονα σκέψη, λόγω του κοινόχρονου χαρακτήρα της, ανήκε στον ενάγο-

ντα. Την έκταση χρησιμοποιούσαν, για βόσκηση των ποιμνίων τους, τόσον οι κάτοικοι του Δήμου, που διέμεναν στη μείζονα περιοχή, όσον και οι ιδιοκτήτες ομώρων ιδιοκτησιών που παραχωρήθηκαν σ' αυτούς, κατά την ανωτέρω διανομή του αγροκτήματος, με καθόριση εκάστοτε με αποφάσεις του το Δημοτικό Συμβούλιο, χρησιμοποιούσαν δε για την πρόσβαση και απομάκρυνση των ποιμνίων τον αγροτικό δρόμο που αναφέρθηκε (αγελαδόστρατα). Δια του τρόπου δε αυτού ο Δήμος Λ. ασκούσε νομίη επί της εκτάσεως αυτής. Η βόσκηση των ποιμνίων των κατοίκων της περιοχής και δημοτών του ενάγοντος συνεχίσθηκε μέχρι την κατάληψη της Ελλάδος από τις δυνάμεις κατοχής το έτος 1941, έκτοτε δε δεν χρησιμοποιήθηκε για βόσκηση ζώων, αφού δεν υπήρχαν κατά τη διάρκεια της κατοχής, ούτε βέβαια μετά την απελευθέρωση το έτος 1945 χρησιμοποιήθηκε ως βοσκότοπος, με αποτέλεσμα να απωλέσει τον κοινόχρηστο χαρακτήρα της και να επανέλθει στην ιδιωτική περιουσία του ενάγοντος Δήμου Λ.

Έτσι η ανωτέρω έκταση που έφθανε μέχρι τη σιδηροδρομική γραμμή Λάρισας - Αθηνών και την αμαξιτή οδό προς Καρδίτσα, συνολικού εμβαδού 632.550 τ.μ., δυνάμει της από 27-6-1966 αποφάσεως της πρωτοβαθμίου επιτροπής καταρτίσεως και συμπληρώσεως του κτηματολογίου του ενάγοντος, η οποία έχει καταστεί τελεσίδικη με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας προς άσκηση προσφυγής (βλ. από 27-6-1966 περίληψη της αποφάσεως αυτής και 8348/6-7-1968 βεβαίωση τελεσιδικίας του Δημάρχου Λ., που προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων), ενεγράφη στο κτηματολόγιο του ενάγοντος Δήμου Λ. και απετέλεσε το 59 δημοτικό κτήμα. Από της εγγραφής αυτής στο κτηματολόγιο κατ άρθρο 192 παρ.8 του τότε

ισχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Ν.Δ 2888/1954) τεκμαίρεται ότι νομέας τούτου είναι ο Δήμος Λ., του τεκμηρίου τούτου δυναμένου να ανατραπεί από τον τρίτο που το αμφισβητεί, καθόσον η διάταξη, κατά το μέρος που απαγορεύει την ανταπόδειξη είναι αντισυνταγματική και ανίσχυρη (ΑΠ 472/2002 ΝΟΜΟΣ). Η εξέλιξη του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του 218 III αγρού που κατά τα άνω παραχωρήθηκε στον Γ. Μ. κατά την διανομή του αγροκτήματος Ακ-Σεράϊ υπήρξε η ακόλουθη: Ο παραχωρησιούχος απεβίωσε κατά το έτος 1928 και η σύζυγός του Α. το έτος 1938 και ο αγρός περιήλθε κατόπιν εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής στον γιο τους Η. Μ.. Αυτός, από το έτος 1954, εκμεταλλευόμενος ότι ο ενάγων, όπως άλλωστε όλοι οι ΟΤΑ, αλλά και το Δημόσιο, δεν ασκούν την δέουντα εποπτεία επί των ακινήτων, ούτε περιφρουρούν αυτά προστικόντως και αποτελεσματικά (ενδεικτική της πλημμελούς περιφρούρησης αυτών είναι η κατάθεση του μάρτυρός του Μ., από πολλών ετών υπαλλήλου της τεχνικής υπηρεσίας του, που καταθέτει ότι μόλις το έτος 1965, όταν άρχισε η διαδικασία καταγραφής του ακινήτου στο κτηματολόγιο, αντιλήφθηκαν την αυθαίρετη και παράνομη κατάληψη), άρχισε σταδιακά να επεκτείνει τον αγρό του σε βάρος της όμορης ιδιοκτησίας του ενάγοντος, κατά το κοινό προς βορά, νότο και δυσμάς όριο τους καλλιεργώντας τις καταλαμβανόμενες εκτάσεις με δημητριακά. Ο ανωτέρω κύριος του ακινήτου στη συνέχεια με το 26086/28-3-1959 πωλητήριο συμβόλαιο του συμβολαιογράφου, Σ.Κ. μεταβίβασε την κυριότητα νομή και κατοχή στους αρχικώς εναγομένους Γ. και Α. Χ. Κ., οι οποίοι συνέχισαν την τακτική της επεκτάσεως του ακινήτου που αγόρασαν σε βάρος της όμορης ιδιοκτησίας του ενάγοντος, η αυθαίρετη δε αυτή

κατάληψη χωρίς τη θέληση των οργάνων ολοκληρώθηκε μέχρι το έτος 1964. Ο δικαιοπάροχος των αρχικών εναγόμενων και οι ίδιοι κατέλαβαν την επίδικη έκταση που αποτελείται από τρία τμήματα, που περιγράφονται κατωτέρω.

Ειδικότερα, όπως αποφαίνεται ο πραγματογνώμονας, οι εναγόμενοι αντί της έκτασης των 10.200 τ.μ. που κατά τα ανωτέρω αγόρασαν βρέθηκαν να κατέχουν έκταση 18.095,52 τ.μ. που περιγράφεται με τα περιμετρικά στοιχεία ΑΒΓΔΕΖΠΘΙΚΛΜΑ στο τοπογραφικό διάγραμμα που συνοδεύει την έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Από την αγορασθείσα όμως κατά τα ανωτέρω έκταση τμήμα εμβαδού 2.506,32 τ.μ. που απεικονίζεται με τα περιμετρικά στοιχεία ΖΗΘΠΖ στο ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα είχε καταληφθεί, από το ιδρυθέν εκεί στρατόπεδο του Ελληνικού Στρατού, οπότε τους απέμεινε έκταση (10.200-2506,32) 7.693,68 τ.μ., την οποία και έπρεπε να κατέχουν με βάση τον ανωτέρω τίτλο κυριότητάς τους. Αντί όμως της εκτάσεως αυτής βρέθηκαν να κατέχουν την ανωτέρω αναφερθείσα, εξου συνάγεται ότι η όμορφη έκταση ιδιοκτησίας του εναγόντος σε βάρος της οποίας επέκτειναν οι προαναφερθέντες τον αγόρο τους, όπως το εμβαδόν αυτού περιορίσθηκε κατά τα άνω, μετά την κατάληψη του ανωτέρω τμήματός του από το στρατόπεδο, ανέρχεται σε (18.095,52-7.693,68) 10.401,84 τ.μ. Τμήμα της εκτάσεως αυτής αποτελεί η επίδικη έκταση συνολικού εμβαδού 9.800 τ.μ., η οποία αποτελείται, όπως λέχθηκε, από τρία τμήματα της ανωτέρω όμορης μείζονος εκτάσεως που αποτελεί το 59 Δημοτικό ακίνητο και δη: α) Τμήμα εμβαδού 1.930 τ.μ. το οποίο συνορεύει, κατά τη βόρεια πλευρά του, μήκους 104 μ. με συρματόπλεγμα του στρατοπέδου, κατά την ανατολική του πλευρά, μήκους 31,50 μ. επίσης με συρματόπλεγμα του στρατοπέδου, κατά τη δυ-

τική του πλευρά μήκους 10 μ. με υπόλοιπη έκταση της ανωτέρω ιδιοκτησίας του ενάγοντος και κατά τη νότια πλευρά του μήκους 100 μ. με τον ανωτέρω αγόρο των εναγόμενων, β) τμήμα εμβαδού 5.420 τ.μ. το οποίο συνορεύει ανατολικά, επί πλευράς τεθλασμένης συνολικού μήκους 102 μ., με το ανωτέρω καταληφθέν τμήμα των 1.930 τ.μ. σε μήκος 10 μ., με τον 218 III αγόρο των εναγόμενων, σε μήκος 76 μ. και με αγελαδόστρατα σε μήκος 16 μ. ($10+76+16=102$), δυτικά επί πλευράς μήκους 83 μ. με υπόλοιπη δημοτική έκταση, βόρεια, επί πλευράς μήκους 61 μ. με συρματόπλεγμα στρατοπέδου και νότια επί πλευράς 53 μ. με υπόλοιπη δημοτική έκταση και γ) τμήμα εμβαδού 2.450 τ.μ., το οποίο συνορεύει βόρεια επί πλευράς 130 μ. με τον 218 III αγόρο των εναγόμενων και την εξ αυτού καταληφθείσα έκταση από το στρατόπεδο, νότια επί πλευράς 129 μ. με αγροτική οδό (αγελαδόστρατα), δυτικά, επί πλευράς 16 μ. με το ανωτέρω καταληφθέν τμήμα των 5.420 τ.μ και ανατολικά, επί πλευράς 22 μ. με την αγροτική οδό (αγελαδόστρατα).

Οι αρχικοί εναγόμενοι, μεταξύ άλλων, ισχυρίσθηκαν και ότι έγιναν κύριοι της επίδικης ως άνω εκτάσεως με έκτακτη χρησικτησία, διότι τόσον αυτοί, όσον και οι άμεσος και απώτερος δικαιοπάροχος τους, την νεμίθηκαν, καλλιεργούντες αυτή με δημητριακά, συνεχώς και αδιαλείπτως, με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, από την κατά τα άνω παραχώρησή της το έτος 1913, επί χρόνο μεγαλύτερο της εικοσαετίας, μέχρι τις 3-12-1968, όταν και κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας τα ακίνητα των Δήμων και Κοινοτήτων. Ο ισχυρισμός αυτός, που συνιστά ένσταση ιδίας κυριότητας των αρχικά εναγόμενων, κρίθηκε νόμιμος από την συνεκκαλούμενη 78/1982 προδικαστική απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, για το χρονικό

διάστημα από 23-2-1946 και μέχρι τις 3-12-1968, η οποία και έταξε το οικείο θέμα αποδείξεως σε βάρος τους. Αποδείχθηκε όμως από τα ανωτέρω αποδεικτικά μέσα και δη από τις καταθέσεις των μαρτύρων των εναγομένων ότι κατείχαν και νέμονταν την έκτασην αυτήν, καλλιεργώντας την με δημητριακά, αρχής γενομένης από το έτος 1954, όταν και άρχισε ο δικαιοπάροχος των να επεκτείνει τον ανωτέρω αγρό του καταλαμβάνοντας σταδιακά τμήματα του όμορου ανωτέρω ακινήτου του ενάγοντος, την τακτική δε αυτήν συνέχισαν και οι αρχικώς εναγόμενοι, οι οποίοι μέχρι το έτος 1964 ολοκλήρωσαν την κατάληψη των ανωτέρω τμημάτων και την προσάρτησή τους στον 228 III αγρό του. Άσκηση νομής εκ μέρους τους για το προ του έτους 1954 χρονικό διάστημα δεν αποδείχθηκε.

Ειδικότερα οι εξετασθέντες ενώπιον του Εισογητού Δικαστού μάρτυρες τους Α. Ν., αγροφύλακας της περιοχής από το 1957 μέχρι και το έτος 1975 και Ν. Μ., βοσκός του ποιμνίου των εναγομένων και του δικαιοπαρόχου τους Η. Μ., κατά τα έτη 1954 - 1965. Οι μάρτυρες όμως αυτοί ενώ για την άσκηση νομής επί της επιδίκου εκτάσεως για το μετά το 1954 χρονικό διάστημα είναι κατηγορηματικοί και καταθέτουν από ίδια αντίληψη για άσκηση συγκεκριμένων πράξεων νομής επί των επιδίκων (πράξεις καλλιέργειας), δεν έχουν ιδία γνώση για το προγενέστερο διάστημα και ουδέν καταθέτουν για άσκηση νομής επί των επιδίκων, αλλά απλώς περιορίζονται να μεταφέρουν πληροφορίες τρίτων μη κατονομαζομένων προσώπων, ο πρώτος, και του δικαιοπαρόχου των εναγομένων, Η. Μ., ο δεύτερος. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο εκ των αρχικών εναγομένων Γ. Κ. είχε υποβάλλει στον ενάγοντα την από 19-4-1979 αίτηση περί εξαγοράς εκ της επιδίκου εκτάσεως

τμήματος 4.800 τ.μ και είχε επικαλεσθεί ότι την έκταση αυτήν την καλλιεργούσε με δημητριακά από το έτος 1954, εννοείται ο δικαιοπάροχος του, διότι αυτός απέκτησε με τον αδελφό του, όπως λέχθηκε, την έκταση το έτος 1959. Ο ίδιος λοιπόν παραδέχεται ως εναρκτήριο χρονικό σημείο της ασκήσεως νομής επί του τμήματος αυτού του επιδίκου το έτος 1954 (θλ. αντίγραφο της αιτήσεως και την της επ αυτής .../3-7-1979 απορριπτικής αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου Λ., που προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων). Εφόσον λοιπόν από το 1954 μέχρι 2-12-1968 δεν συμπληρώνεται ο χρόνος της 20ετούς νομής για την κτίση δικαιώματος κυριότητας με έκτακτη χρησικότησία, η ένσταση των εναγομένων τυγχάνει αβάσιμη και απορριπτέα. Κατ ακολουθία των ανωτέρω εκτεθέντων, δύσον αφορά την κτίση του επικαλουμένου από τον ενάγοντα δικαιώματος κυριότητός του επί της μείζονος ως άνω εκτάσεως, τμήμα της οποίας τυγχάνει η επίδικη έκταση των (1930 + 5.420 + 2450) 9.800 τ.μ., που προκύπτουν από την κατάθεση του μάρτυρος του ενάγοντος, αλλά και την διενεργηθείσα κατά τα άνω πραγματογνωμοσύνη, αλλά και τις προαναφερθείσες πραγματογνωμοσύνες (αρχική και συμπληρωματική), που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της δίκης νομής, όπως λέχθηκε (εκθέσεις από 29-5-1978 και 26-2-1979, αντίστοιχα) κύριος των επίδικων τμημάτων τυγχάνει ο ενάγων Δήμος Λ., ο οποίος απέκτησε το δικαίωμα αυτό κατά τον προαναφερθέντα τρόπο.

Συνεπώς πρέπει η κρινόμενη διεκδικητική αγωγή που αυτός άσκησε να γίνει δεκτή ως κατ ουσία βάσιμη και οι καθολικοί εξ αδιαθέτου διάδοχοι των εναγομένων, που συνεχίζουν την βιαίως με το θάνατό τους διακοπέίσα δίκη, να υποχρεωθούν να αποδώσουν την κατοχή των επιδίκων ως άνω τριών τμημάτων, στον ενά-

γοντα Δήμο Λ. Εφόσον η εκκαλουμένη, έστω και με διαφορετικές εν μέρει αιτιολογίες, έτσι έκρινε και έκανε δεκτή την αγωγή, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει, αφού συμπληρωθούν οι αιτιολογίες της ως άνω, να απορριφθεί ο πρώτος λόγος της εφέσεως που υποστηρίζει τα αντίθετα (άρθρο 534 ΚΠολΔ).

IV. Με τον τρίτο λόγο της εφέσεως παραπονούνται οι εκκαλούντες ότι κακώς η εκκαλουμένη τους υποχρέωσε, κατά παραδοκή της επικουρικής βάσεως της στο ίδιο δικόγραφο ενωθείσης αγωγής, περί αποδόσεως, κατά τις διατάξεις περί αιτιολογήτου πλουτισμού, της εκ δραχμών 441.000 αξίας των καρπών που συνέλεξαν οι δικαιοπάροχοί τους αρχικοί εναγόμενοι, εκ της παρανόμου και αυθαιρέτου καλλιέργειας των ως άνω τριών αγροτικών τεμαχίων για το προ της ασκήσεως της αγωγής 20ετές χρονικό διάσπομα, διότι κύριοι των αγροτικών αυτών ακινήτων τυγχάνουν οι ίδιοι (οι δικαιοπάροχοί τους εννοείται), γενόμενοι τέτοιοι με έκτακτη χρησικότητα. Η αιτίαση όμως αυτή, ενόψει των όσων έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, τυγχάνει αβάσιμη.

Αβάσιμην επίσης τυγχάνει και η άλλη αιτίαση κατά του κεφαλαίου αυτού της εκκαλουμένης, συνισταμένη στο ότι δεν καθόριζε το ποσό που ο καθένας όφειλε να καταβάλλει από το ανωτέρω επιδικασθέν στον ενάγοντα συνολικό ποσό των 441.000 δραχμών ή 1.294,20 Ευρώ, διότι, όπως σαφώς προκύπτει εκ της εκκαλουμένης έκαστος των εφεσιθλήτων, καθολικών διαδόχων των αρχικώς εναγομένων, υποχρεούται να καταβάλλει, εκ του ανωτέρω ποσού το αναλογούν στην κληρονομική του μερίδα. Συνεπώς και ο λόγος αυτός της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατ ακολουθία τούτων

πρέπει η έφεση να απορριφθεί στο σύνολό της και να καταδικασθούν οι εκκαλούντες στη δικαστική διαπάντ του εφεσιθλήτου του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας, μειωμένη όμως κατά άρθρο 307 παρ.2 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (ΠΔ 410/1995) (ΑΠ 472/2002 ΝΟΜΟΣ), κατά το διατακτικό.

680/2004

Πρόεδρος: Γεωρ. Μπαρμπάτσης

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατζαλέξης

Δικηγόροι: Αποστ. Βλιτσάκης-Μυρτώ Βλιτσάκη, Κων. Μπαϊράμης

Η σύμβαση έντοκου δανείου είναι αμφοτεροθαρής σύμβαση, ενώ του άτοκου ετεροθαρής.

Κατάρτιση δανείου με εντολή του δανειστή σε Τράπεζα για μεταφορά χρημάτων από δικό του λογαριασμό του σε λογαριασμό του δανειολήπτη, ο οποίος και τα αναλαμβάνει.

Τόπος κατάρτισης σύμβασης δανείου είναι ο τόπος τίρησης από το δανειολήπτη του τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο μεταφέρθηκε το δάνεισμα.

Επιπρεπή η συνομολόγηση υποχρεώσεων σε αλλοδαπό νόμισμα επί διεθνών συναλλαγών. Αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος με βάση την ισοτιμία κατά την ημέρα πληρωμής, εκτός αν έχει συμφωνηθεί ο χρόνος απόδοσης του δανείου, οπότε το δάνεισμα είναι καταβλητέο βάσει της ισοτιμίας της δραχμής και του αλλοδαπού νομίσματος κατά το συμβατικό χρόνο επιστροφής του δανείου.

Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία Ευρώ - δανεισθέντων νομίσματων, κατά το χρόνο της πληρωμής, εφ όσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001. Εάν τα δανεισθέντα νομίσματα είναι κάρας - μέλους της Ευρωζώνης

(Γερμανία), ως προς την οποία καθορίσθηκαν σταθερές ισοτιμίες του εθνικού νομίσματός της έναντι του Ευρώ από 1.1.2001, οι οποίες έκτοτε παραμένουν αμετάβλητες, χρόνος αναφοράς για τον υπολογισμό τους σε Ευρώ δεν είναι ο της πληρωμής, αλλά ο χρόνος καθορισμού των σταθερών ισοτιμιών εθνικών νομισμάτων -ευρώ.

Επί διαφοράς του εξαγόμενου ποσού, λόγω χρονικής διαφοράς ισοτιμιών, εν όψει Ευρώ, εάν το προκύπτον καταβλητέο είναι υπέρτερο του αιτηθέντος και πρωτοδίκως επιδικασθέντος, το Εφετείο δεν μπορεί να επιδικάσει ποσό μεγαλύτερο του αιτηθέντος.

I. Η κρινόμενη έφεση του εναγομένου στρέφεται κατά της 108/2002 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, η οποία εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία και έκανε δεκτή την από 18-6-1997 (αριθ. εκθ. καταθ. 324/18-6-1997) αγωγή της εφεσίβλητης, με την οποία επικαλέσθηκε κατάρτιση με τον εναγόμενο, κατά τις ημερομηνίες που αναφέρονται στην αγωγή, διαδοχικών συμβάσεων δανείου ποσών γερμανικών μάρκων και ελβετικών φράγκων, τα οποία, κατόπιν εντολών της προς τις τράπεζες που αναφέρει στη Γερμανία και Ελβετία, μεταφέρθηκαν σε κοινό λογαριασμό της ίδιας και του εναγομένου σε τράπεζα του Βόλου, όπου και δραχμοποιούνταν με την τότε ισχύουσα ισοτιμία δραχμής μάρκου και φράγκου και το ισότιμο σε δραχμές εισέπραττε ο εναγόμενος και συμφωνία αποδόσεως των ανωτέρω ποσών, κατά την αναφερόμενη εκεί ημερομηνία, και ζήτησε την απόδοση του δανείου, με την ισοτιμία δραχμής και ανωτέρω ξένων νομισμάτων, κατά τον συμφωνηθέντα χρόνο αποδόσεως του δανεισθέντος συνολικού ποσού, εντόκως από την συμφωνηθείσα ημερομηνία απο-

δόσεως του. Η έφεση ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρα 495, 499, 511, 516, 517, 518, 520 ΚΠολΔ). Επομένως πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί, κατά την αυτή διαδικασία, το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρο 533 παρ. 1 ΚΠολΔ).

II. Όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ, με τη σύμβαση έντοκου δανείου, η οποία είναι ενοχική, διαρκής, αμφοτεροβαρής και άτυπη σύμβαση, ο ένας από τους συμβαλλόμενους μεταβιβάζει στον άλλο κατά κυριότητα χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα και αυτός έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας. Με βάση τον παραδοτικό χαρακτήρα της συμβάσεως δανείου, η μεταβίβαση του δανείσματος κατά κυριότητα στο δανειολήπτη αποτελεί στοιχείο για την τελείωση του δανείου. Ο δανείζων έχει την υποχρέωση από τη σύμβαση δανείου να αποχωρίσει από την περιουσία του το αντικείμενο του δανείου το οποίο οριστικά να εισφέρει στην περιουσία του λήπτη, ο οποίος έτσι αποκτά την εξουσία και δυνατότητα για διάθεση του αντικειμένου του δανείου. Η μεταβίβαση της κυριότητας στον οφειλέτη του αποτελούντος το αντικείμενο δανείου αποτελεί προϋπόθεση για την απόδοση του δανείου και της υποχρεώσεως για καταβολή τόκων, αν τέτοιοι συμφωνήθηκαν (ΑΠ 1327/2001, Νόμος, ΕφΑΘ 8577/2001, ΕλλΔν 44, 817, βλ. και ΑΠ 625/2001 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑΘ 635/2001, ΕλλΔν 2001, 765 και εκεί παραπομές, για την έννοια της υποσχετικής σύμβασης δανείου και τις έννομες συνέπειες της καταρτίσεως της). Το άτοκο δάνειο αντιθέτως είναι ετεροβαρής δικαιοπραξία (Βουζίκας ο.π. αριθ. 88, 94). Αφού το άρθρο 806 ΑΚ δεν διακρίνει είναι αδιάφορο αν η μεταβίβαση της κυριότητος του δανείσματος γίνεται αμέσως ή εμμέσως από

τον δανειστή ή αμέσως ή εμμέσως προς τον οφειλέτη (ΕφΛαρ 772/2003, Αδημοσίευτη, ΕφΑθ 8577/2001 ο.π., Βουζίκας ΕρμΑΚ άρθρο 806 αριθ. 25, 27). Συνεπώς σύμβαση δανείου μπορεί να καταρτισθεί από τη στιγμή που κατόπιν εντολής του δανειστού προς την Τράπεζα του μεταφέρεται χρηματικό ποσό από το λογαριασμό του σε λογαριασμό του οποίου δικαιούχος είναι ο δανειολήπτης, ο οποίος και αναλαμβάνει το δάνειο σαρκανία από τον λογαριασμό του (Βουζίκας ΕρμΑΚ 806 αριθ.31).

Εάν ο δανειστής και δανειολήπτης κατοικούν σε διαφορετικές χώρες, οπότε, λόγω του ότι πρόκειται για διεθνή συναλλαγή, είναι επιτρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων σε αλλοδαπό νόμισμα, (βλ. περίπτωση διεθνούς συναλλαγής ΑΠ 54/1994 ΕλλΔν 37, 154, ΕφΘεσ 144/1998 ΝΟΜΟΣ και εκεί παραπομπές) και το χρηματικό ποσό που μεταφέρεται, κατά τον ανωτέρω τρόπο στον λογαριασμό του δανειολήπτη, είναι σε ξένο νόμισμα, τόπος καταρτίσεως της συμβάσεως δανείου, η οποία και συντελείται από τη στιγμή που αναλάβει ο δανειολήπτης από τον λογαριασμό του το μεταφερθέν ποσό, είναι ο της τηρίσεως από τον δανειολήπτη του τραπεζικού λογαριασμού, στον οποίο μεταφέρθηκε κατά τα άνω το δάνειο σαρκανία, που δραχμοποιείται. Στην περίπτωση αυτή αποδοτέο ποσό είναι το ισάξιο του αλλοδαπού νομίσματος με βάση την ισοτιμία κατά την ημέρα της πληρωμής, η οποία καθορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΑΠΟΔ21/1990 ΕλλΔν 31, 811, ΕφΑθ 1342/2001 Αρμεν. 2001, 1091, ΕφΘεσ 144/1998 ο.π., ΕφΘεσ2516/1998, ΝΟΜΟΣ). Ανάλογο δε θα είναι και το αίτημα της αγωγής με την οποία ζητείται η απόδοση του δανείσματος (ΕφΑθ 1342/2001 ο.π., ΕφΘεσ 144/1998 ο.π.), εκτός και αν έχει συμφωνηθεί ο χρόνος αποδόσεως του δα-

νείου, οπότε το δάνειο σαρκανία είναι καταβλητέο επί τη βάσει της ισοτιμίας της δραχμής και του αλλοδαπού νομίσματος κατά τον χρόνο κατά τον οποίο έπρεπε, κατά την συμφωνία των συμβλοθέντων, να αποδοθεί το δάνειο και όχι εκείνον κατά τον οποίο τελικώς θα καταβληθεί το οφειλόμενο ποσό (βλ. για περίπτωση μισθού και αποζημιώσεως σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, καταβλητέων σε αλλοδαπό νόμισμα ΑΠΟΔ 351/1985 ΝοΒ 26, 1117, ΕφΠειρ 404/1994 ΝΟΜΟΣ).

Στην κρινόμενη περίπτωση, με την αγωγή της, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλουμένη, η ενάγουσα επικαλέσθηκε ότι, με διαδοχικές συμβάσεις δανείου, που καταρτίσθηκαν στο Β., κατά τις εκεί αναφερόμενες ημερομηνίες, δάνεισε άτοκα, στον εναγόμενο σύζυγό της, τα αναφερόμενα ποσά γερμανικών μάρκων και ελβετικών φράγκων, το συνολικό ποσό των οποίων και, κατά την συμφωνία τους, έπρεπε να αποδοθεί στις 22-6-1996. Ειδικότερα, όπως διευκρινίσθηκε και συμπληρώθηκε η αγωγή με τις προτάσεις που κατατέθηκαν πριν την πρώτη συζήτηση, ως προς τον τρόπο καταρτίσεως των συμβάσεων δανείου, επικαλέσθηκε ότι, κατόπιν εντολής της, προς τις αναφερόμενες Τράπεζες της Ε. και Γ., τα αντίστοιχα κάθε φορά ποσά νομισμάτων των χωρών αυτών μεταφέρονταν από τον λογαριασμό της, στον κοινό λογαριασμό που τηρούσε με τον σύζυγό της στην αναφερόμενη Τράπεζα του Β., από τον οποίο και ο εναγόμενος ανελάμβανε το ισάξιο του μεταφερθέντος ποσού σε δραχμές, με την ισοτιμία της δραχμής προς τα ανωτέρω αλλοδαπά νομίσματα κατά τον χρόνο εκείνο. Ότι ο εναγόμενος αρνήθηκε να της αποδώσει το συνολικώς δανεισθέν ποσό των εν λόγω ξένων νομισμάτων κατά την ως άνω ημερομηνία με την τότε ισοτιμία δραχμής μάρκου και φράγκου.

Ζήτησε δε, όπως το αίτημα παραδεκτά περιορίσθηκε με τις προτάσεις της, να της καταβάλλει το ισότιμο 655.500 μάρκων και 12.000 ελβετικών φράγκων, με την ισοτιμία των εν λόγω νομισμάτων με την δραχμή κατά την 22-6-1996 και συνολικά ποσό 102.410.070 δραχμών με το νόμιμο τόκο από της 23-6-1996. Η με το παραπάνω ιστορικό και αίτημα αγωγή, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, είναι πλήρως ορισμένη και νόμιμη και στηρίζεται στις εκεί αναφερόμενες διατάξεις, καθώς και σε εκείνες των άρθρων 341, 345, 807 ΑΚ, 6 παρ.1, 8 Ν. 5422/1932. Εφόσον και η εκκαλουμένη και η συνεκκαλουμένη 512/1998 προδικαστική απόφαση την έκριναν ως ορισμένη και νόμιμη, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται ανωτέρω ερμήνευσαν και εφάρμοσαν και οι 1ος και 2ος λόγοι της έφεσης, που υποστηρίζουν τα αντίθετα, τυγχάνουν αβάσιμοι και απορριπτέοι.

III Κατά τη διάταξη δε του άρθρου 807 εδ. 1 του ΑΚ, το δάνειο αορίστου χρόνου αποδίδεται αφού περάσει ένας μήνας από την καταγγελία του, μετά την πάροδο του οποίου καθίσταται υπερήμερος ο οφειλέτης και οφείλει συνεπώς τόκους υπερημερίας, είτε αυτό είναι άτοκο είτε έντοκο (βλ. ΑΠ 703/1992 ΝΟΜΟΣ, ΕφΠειρ 890/94 ΕλλΔν 37, 376). Η καταγγελία μπορεί να γίνει και με την επίδοση της αγωγής, οπότε το δάνειο καθίσταται απαιτητό ένα μήνα μετά την επίδοσή της (ΕφΑθ 10653/1991 ΝΟΜΟΣ και εκεί παραπομπές, Βουζίκας στην ΕρμΑΚ άρθρο 807 αρ. 13, 14, 238).

Στην κρινόμενη περίπτωση... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα, κατά το έτος 1980, ήταν από επί των συντάκτρια - παραγωγός προγραμμάτων της κρατικής γερμανικής τηλεόρασης και μόνιμα εγκατεστημένη στο Μόναχο.

Στην Γερμανία ήταν από ετών επίσης εγκατεστημένος ο εναγόμενος, ο οποίος ασκούσε αρχικά το επάγγελμα του βοηθού οδοντοτεχνίτου, απασχολούμενος σε δραστηριοποιούμενες στον τομέα αυτό εταιρίες. Το έτος 1980 ο νεώτερος κατά 10 έτη περίπου εναγόμενος συνήψε ερωτικές σχέσεις με την ενάγουσα, η οποία, λόγω της πολύ ωραίας εμφανίσεως του, όπως καταθέτει η μάρτυρά της, από ετών φίλη της και κουμπάρα των διαδίκων, η οποία γνωρίζει από ίδια αντίληψη και από εκμυστηρεύσεις της ενάγουσας τα της γνωρίμιας της με τον ενάγοντα και της εξελίξεως της σχέσεως τους, τον αγαπούσε και του είχε μεγάλη αδυναμία. Αρχικά συνέζησαν στο Μ., όπου ο εναγόμενος, αφού εγκατέλειψε το επάγγελμα του βοηθού οδοντοτεχνίτου, ασχολήθηκε με την εκμετάλλευση κέντρου διασκεδάσεως, με παραδοσιακή ελληνική κουζίνα με τον διακριτικό τίτλο "Σ.". Την επιχείρηση αυτή πούλησε αντί 130.000 μάρκων Γερμανίας στις αρχές του έτους 1984 και επανίλθη στην Ελλάδα όπου άρχισε να δραστηριοποιείται επιχειρηματικά στην περιοχή του Πιλίου. Έτσι το ίδιο έτος λειτούργησε στην Ά. Πιλίου εστιατόριο με το διακριτικό τίτλο "Φ.", επιχείρηση της οποίας σταμάτησε την λειτουργία περί τα τέλη του ίδιου έτους. Επέστρεψε στη Γερμανία όπου τον Αύγουστο του έτους 1985 έλαβε άδεια κτηματομεσίτη και στις 12-8-1985 έκανε δήλωση ενάρξεως επιτηδεύματος. Στις 31-10-1985 συνήψε στο Μ. πολιτικό γάμο με την ενάγουσα, η μετά της οποίας ερωτική σχέση συνεχίζοταν όλο αυτό το διάστημα. Μετά το γάμο οι σύζυγοι πλέον διάδικοι συμφώνησαν ρυθμίζοντας, κατά άρθρο 1387 ΑΚ, τα του συζυγικού τους βίου, να διαμένουν χωριστά και δη ο μεν εναγόμενος στην περιοχή Ά. Ι. του Πιλίου, όπου όπως θα λεχθεί απέκτησε σημαντική ακίνητη περιουσία και

δημιούργησε επί ιδιόκτητου ακινήτου ξενώνα, η δε ενάγουσα στο Μόναχο της Γερμανίας, όπου εξακολουθούσε να εργάζεται στην κρατική τηλεόραση και επισκέπτονταν αλλήλους, η μεν ενάγουσα τον εναγόμενο το θέρος, ο δε τελευταίος την ενάγουσα το Χειμώνα. Ο εναγόμενος αποφάσισε να αναπτύξει μόνιμη επαγγελματική δραστηριότητα στον Ά. Ι. και στο Μ. Πλλίου.

Έτσι με το 5671/7-6-1985 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Ι. Π., που μεταγράφηκε νόμιμα, αγόρασε εντός του Α. Ι. οικόπεδο εμβαδού 1.734,50 τ.μ., έναντι τιμήματος αναγραφομένου και κατ εκτίμηση της Εφορίας προσδιορισθέντος 2.000.000 και 3.300.000 δραχμών, αντίστοιχα, επί του οποίου από τους έτους 1990 άρχισε να ανεγείρει διώροφη οικοδομή με υπόγειο, στην οποία από το έτος 1992 λειτουργεί ξενώνα - εστιατόριο με το διακριτικό τίτλο "Ο.". Περαιτέρω αγόρασε με το 6339/25-10-1985 συμβόλαιο του αυτού ως άνω συμβολαιογράφου, διαμέρισμα εμβαδού 22,86 τ.μ., με υπόγειο 29,64 τ.μ. στο συγκρότημα εξοχικών κατοικιών στη θέση "Σ." της κτηματικής περιφέρειας της τότε Κοινότητος Μ., αντί τιμήματος αναγραφομένου και κατ εκτίμηση της Εφορίας προσδιορισθέντος 1.900.000 και 2.050.000 δραχμών, αντίστοιχα. Επίσης στην αυτή ως άνω θέση της ίδιας κτηματικής περιφέρειας με τα 8687,8688/17-10-1989 συμβόλαια του συμβολαιογράφου Α. Μ., αγόρασε δύο αγροτεμάχια, εκτάσεως 2.017,25 και 2.033 τ.μ., αντίστοιχα, αντί αναγραφομένου και κατ εκτίμηση της Εφορίας προσδιορισθέντος τιμήματος, 1.000.000 και 1.200.000 δραχμών, αντίστοιχα, για το καθένα. Προκειμένου να ανεύρει τα αναγκαία χρήματα για την ως άνω απόκτηση ακινήτων, ανέγερση της οικοδομής και θέση σε λειτουργία της επιχειρήσεως ξε-

νοδοχείου - εστιατορίου, ο εναγόμενος, ενόψει του ότι οι δύο σύζυγοι είχαν ξεχωριστές οικονομίες, κάτι το οποίο ευνοούσε και η ξεχωριστή εγκατάσταση τους σε διαφορετικές χώρες, συμφώνησε με την ενάγουσα σύζυγό του να του δώσει δικά της χρήματα, τα οποία αυτός θα επέστρεψε, όταν θα είχε την ευχέρεια, απόκως, είτε τημηματικά, είτε συνολικά. Η οικονομική αυτή ενίσχυση του εναγομένου θα γινόταν με την, κατόπιν εντολής της ενάγουσας, μεταφορά χρηματικών ποσών ξενώνων νομισμάτων και δη μάρκων και φράγκων από προσωπικούς λογαριασμούς που τηρούσε στην Γερμανία και Ελλεία, στον κοινό λογαριασμό που τηρούσαν στην Α. BANK με αριθμό 2121/44, από τον οποίο και θα αναλάμβανε ο εναγόμενος, το ισότιμό τους σε δραχμές, μετά τη δραχμοποίηση τους, με την ισοτιμία δραχμής - ως άνω ξένων νομισμάτων, κατά τον χρόνο εκάστης μεταφοράς - αναλήψεως. Η συμφωνία τους αυτή, η οποία έγινε ατύπως, όπως ήταν φυσικό, λόγω της ιδιότητάς τους ως συζύγων, και δεν είναι κάτι το ασύνηθες στις σχέσεις των συζύγων και ιδίως όταν η έγγαμη συμβίωσή τους έχει διαμορφωθεί, κατά τον ίδιο τρόπο με αυτόν των διαδίκων, έφερε, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην προηγούμενη μείζονα σκέψη, τον χαρακτήρα καταρτίσεως διαδοχικών συμβάσεων απόκου δανείου, που θα ολοκληρώνονταν με την ανάληψη από τον εναγόμενο του ισοτίμου σε δραχμές της μεταφερθείσας στον ανωτέρω λογαριασμό χρηματικής σε ξένο νόμισμα ποσότητας.

Για την απόδοση του δανείσματος δεν συμφωνήθηκε χρόνος, ούτε ήταν δυνατόν, κατά δίδαγμα κοινής πείρας, να έχει συμφωνηθεί κάτι τέτοιο, αφού, όταν καταρτίσθηκε το δάνειο, δεν ήταν γνωστό πότε θα επέτρεπαν τον εναγόμενο σύζυγο οι οικονομικές του δυνατότητες να επι-

στρέψει το δάνεισμα, είτε συνοδικά είτε τημηματικά, όχι βέβαια αναγκαστικά σε αντιστοιχία με τις εκάστοτε εισπράξεις, αλλά και μεταγενέστερα, εφόσον οι σχέσεις των συζύγων εξελισσόταν καλώς και δεν τις σκίαζε κάτι, κείται πέραν κάθε λογικής ή άποψη ότι συμφώνησαν οι διάδικοι σύζυγοι να αποδοθεί το συνοδικό δάνεισμα σε συγκεκριμένη ημερομηνία, καθόσον η σχετική απαίτηση της δανείστριας συζύγου θα συνιστούσε άσκηση σοβαρής οικονομικής πιέσεως προς τον δανειολήπτη σύνυγο, η οποία θα δυναμίτιζε την ιδιότυπη αυτή συνυγική σχέση, και η αγαπούσα πολύ, όπως ισχυρίζεται και καταθέτει και η μάρτυράς της, τον εναγόμενο ενάγουσα δεν είχε λόγο να διακινδυνεύσει κάτι τέτοιο. Άλλα και περαιτέρω όταν η έγγαμη σχέση τους άρχισε να κλονίζεται και κατέληξε σε διακοπή, όπως συνομολογείται, τον Ιανουάριο του 1996, που οδήγησε σε λύση του γάμου, κατόπιν αγωγής της ενάγουσας, λόγω τετραετούς διαστάσεως (βλ. 161/2001 αμετάκλητη απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου), η προβολή τέτοιας αξιώσεως, μπορεί μεν να ήταν εύλογη και δυνατή, πλην όμως δεν θα γινόταν αποδεκτή από τον εναγόμενο.

Ο ισχυρισμός λοιπόν της ενάγουσας ότι συμφωνήθηκε ως χρόνος αποδόσεως του δανείου ή 22-6-1996, τον οποίο και υποχρεώθηκε να αποδείξει με την ανωτέρω προδικαστική απόφαση, δεν αποδείχθηκε, αφού ουδέν περί αυτού αποδεικτικό μέσο προσκομίζεται, η δε ως άνω μάρτυράς της επί του ζητήματος αυτού δεν καταθέτει για συμφωνία τέτοιου περιεχομένου, αλλά λέγει κατά λέξη τα εξής: "...Τον Ιούνιο του 1995 η ενάγουσα είπε στον εναγόμενο ότι σε ένα χρόνο θέλει να της επιστρέψει τα χρήματα και αυτός δεν της έδωσε ούτε ένα μάρκο..." (βλ. σελ.4 εισηγητικής εκθέσεως στο τέλος). Από το περιεχόμενο αυτό της κατάθεσης

δεν προκύπτει βέβαια η κατάρτιση συμφωνίας ως προς τον χρόνο αποδόσεως του δανείου, αφού δεν λέγει η μάρτυρας ότι ο εναγόμενος συμφώνησε να αποδώσει το μέχρι τότε δανεισθέν ποσό, το ύψος του οποίου θα προσδιορισθεί κατωτέρω.

Βέβαια η δήλωση αυτή της ενάγουσας θα μπορούσε να θεωρηθεί ως καταγγελία με προθεσμία του δανείου, οπότε τα αποτελέσματά της θα επέρχονταν μετά ένα μήνα από την συμπλήρωση του χρόνου διπλαδού τον μήνα Ιούλιο του 1996, πλην όμως για καταγγελία δεν κάνει λόγο ούτε η ενάγουσα, ανεξάρτητα βέβαια του ότι δεν παρέχεται κάποια πειστική εξήγηση, γιατί την συγκεκριμένη χρονική στιγμή, που οι σχέσεις των διαδίκων ήσαν πολύ καλές η ενάγουσα προέβη, χωρίς να προβάλλεται κάποιος συγκεκριμένος λόγος και αιτία μιας τέτοιας ενέργειας, σε καταγγελία του δανείου. Καταγγελία της δανειακής συμβάσεως θα δικαιολογούταν μετά την, κατά τα άνω διάσπαση της έγγαμης σχέσης των διαδίκων, πλην όμως ούτε η ενάγουσα επικαλείται κάτι τέτοιο, ούτε από κάποιο και δη έγγραφο στοιχείο, όπως δέχθηκε η εκκαλουμένη, προκύπτει κάτι τέτοιο. Η καταγγελία λοιπόν του δανείου, για το οποίο δεν συμφωνήθηκε χρόνος αποδόσεως, έγινε, νομίμως, όπως λέχθηκε στην μείζονα σκέψη, με την επίδοση της κρινόμενης αγωγής, οπότε μετά ένα μήνα, όπως λέχθηκε, ο εναγόμενος είχε υποχρέωση να αποδώσει το δανεισθέν συνοδικό ποσό των 655.500 μάρκων και 12.000 φράγκων, όπως το αρχικά φερόμενο ως δανεισθέν ποσό, περιορίσθηκε, κατά την πρώτη συζήτηση, κατά το ποσό των 201.500 ελβετικών φράγκων, το οποίο πλέον 6.000 φράγκων, μεταφέρθηκε μεν από τον κατωτέρω λογαριασμό που τηρούσε η ενάγουσα στην ελβετική τράπεζα, στον προαναφερ-

θέντα της ελληνικής Τραπέζης, από τον οποίο και αναλήφθηκε το ισότιμο του σε δραχμές από τον εναγόμενο, στις 22-6-1995, αλλά το ποσό αυτό (201.500 φράγκα), όπως και η ίδια συνομολογεί, αποτελούσε μέρος του προκαταβληθέντος στην ίδια μισθώματος που δικαιούταν ο εναγόμενος για την εκμίσθωση επί 50 χρόνια της ανωτέρω εξοχικής κατοικίας του στο Μ. Πηλίου και δεν αποτελούσε δάνεισμα.

Ο εναγόμενος όμως δεν απέδωσε το ανωτέρω ποσό δανείσματος κατά τον προαναφερθέντα χρόνο, οπότε, όπως λέχθηκε στη μείζονα σκέψη, υποχρεούται να αποδώσει το ισότιμο σε δραχμές των ανωτέρω ξένων νομισμάτων, με την ισοτιμία δραχμής και ήδη Ευρώ, όπως θα λεχθεί κατωτέρω και αυτών, κατά τον χρόνο της πληρωμής, κατά τις κατωτέρω διακρίσεις. Κατά τον προαναφερθέντα τρόπο μεταφέρθηκαν, κατόπιν εντολής της ενάγουσας, από τους πρωσωπικούς λογαριασμούς με αριθμούς ...730-30 και ...730-30-1 που τηρούσε στην Ελβετική Τράπεζα C. S. και τον λογαριασμό με αριθμό ...408 που τηρούσε στην Τράπεζα του Μονάχου H., στον ανωτέρω κοινό με τον εναγόμενο λογαριασμό της A.BANK και εισπράχθηκαν από τον τελευταίο, όπως και ο ίδιος συνομολογεί, προκύπτει, όμως και από τα σχετικά έγγραφα των ανωτέρω αλλοδαπών και ημεδαπού πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία προσκομίζει και επικαλείται η ενάγουσα, τα κατωτέρω ποσά μάρκων και ελβετικών φράγκων και εισπράχθηκε το εντός παρενθέσεως ισότιμο τους σε δραχμές, με βάση την τότε ισοτιμία της δραχμής προς τα ανωτέρω αλλοδαπά νομίσματα: α) 15-5-1985 μάρκα 130.000 (5.703.250 δραχμές), β) 23-1-1997 μάρκα 190.000 (13.560.870 δραχμές), γ) 20-6-1990 μάρκα 50.000 (4.792.100 δραχμές), δ) 24-10-1990 μάρκα 100.000 (9.876.800 δραχμές), ε) 12-3-1991 μάρκα 140.000 (14.851.900 δραχ-

μές), στ) 31-1-1992 μάρκα 2.000 (227.528 δραχμές), z) 4-3-1992 μάρκα 24.000 (2.731.608 δραχμές), η) 5-10-1992 μάρκα 3.000 (379.260 δραχμές), θ) 7-5-1993 μάρκα 4.000 (533.200 δραχμές), ι) 9-6-1993 μάρκα 2.000 (266.364 δραχμές), ια) μάρκα 4.000 (563.028 δραχμές), ιβ) 16-2-1994 μάρκα 5.500 (779.015 δραχμές), ιγ) 7-6-1994 ελβετικά φράγκα 6.000 (1.032.996 δραχμές), ιδ) 9-2-1995 μάρκα 1.000 (153.056 δραχμές) και ιε) 22-6-1995 ελβετικά φράγκα 6.000 (1.157.456).

Ο εναγόμενος, συνομολογεί μεν την μεταφορά των ανωτέρω ποσών μάρκων και ελβετικών φράγκων στον ως άνω κοινό λογαριασμό της ελληνικής Τράπεζας και την ανάληψη των αντιστοιχούντων σ αυτά ως άνω ποσών δραχμών, πλην όμως ισχυρίζεται ότι ουδέποτε καταρτίσθηκε οποιαδήποτε σύμβαση δανείου με την ενάγουσα, αλλά ότι τα ποσά που μεταφέρθηκαν στον ως άνω κοινό τραπεζικό λογαριασμό προερχόταν από δικές του οικονομίες και αποταμιεύσεις από την εργασία του στη Γερμανία ως οδοντοτεχνίτου αρχικά, και κτηματομεσίτου στη συνέχεια, ως και την εκμετάλλευση του ανωτέρω κέντρου διασκεδάσεως και το τίμημα πωλήσεως αυτού. Κατ αρχάς πρέπει να λεχθεί ότι ο εναγόμενος ουδέν αποδεικτικό μέσο των αποδοχών του από την άσκηση του επαγγέλματος του οδοντοτεχνίτου προσκομίζει, ούτε προσκομίζει και επικαλείται κάποιο στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ο κύκλος εργασιών και τα καθαρά έσοδά του από την άσκηση της ανθούσας επιχειρήσεως εκμεταλλεύσεως του κέντρου διασκεδάσεως “Σ.”, για να διαπιστωθεί αν το ύψος τους ήταν τέτοιο που επαρκούσε για την κάλυψη των αναγκών του εναγομένου και για την αποταμίευση σημαντικών ποσών, το προϊόν της οποίας και παραδόθηκε στην ενάγουσα, για να μεταφερθεί, κατά τα άνω, μέσω

του ατομικού της λογαριασμού. Το κέντρο αυτό τελικά πώλησε στο ποσό των 130.000 μάρκων, το οποίο από κανένα αποδεικτικό μέσο προκύπτει ότι δόθηκε στην ενάγουσα για να κατατεθεί στον ατομικό της λογαριασμό στην Τράπεζα της Ελβετίας και από αυτόν, από τον οποίο σημειωτέον μεταφέρθηκαν, κατόπιν εντολής της ενάγουσας, όλα τα ανωτέρω μεγάλα ποσά μάρκων (βλ. από 21-5-1997 έγγραφο της ανωτέρω ελβετικής Τράπεζας που εδρεύει στη Βασιλεία, από το οποίο προκύπτει η μεταφορά 610.000 μάρκων, το οποίο προσκομίζει και επικαλείται η ενάγουσα σε νόμιμη μετάφραση) και στη συνέχεια να μεταφερθεί στον κοινό λογαριασμό της Ελλάδος. Η αβασιμότητα του ισχυρισμού αυτού, όχι μόνον για το ποσό των 130.000 μάρκων, αλλά και για οποιοδήποτε δήθεν παραδοθέν από τον ενάγοντα στην ενάγουσα ποσό, ως προϊόν αποταμιεύσεως προκύπτει και από το από 14-9-2001 έγγραφο της ίδιας ως άνω ελβετικής Τράπεζας, που προσκομίζεται σε επίσημη μετάφραση, από το οποίο προκύπτει ότι, από το άνοιγμα στις 9-3- 1984 των ως άνω λογαριασμών, εκ των οποίων μεταφέρθηκαν τα ανωτέρω μεγάλα ποσά στην Ελλάδα, μέχρι το κλείσιμό τους στις 8-3-1993, ουδεμία κατάθεση διενεργήθηκε και ότι όλες οι ανωτέρω μεταφορές των ποσών έγιναν από το ποσό που πρέκυψε από μετοχές και χρεόγραφα που κατατέθηκαν από τρίτο άτομο και αυτό βέβαια δεν ήταν ο εναγόμενος, που ουδέποτε ισχυρίσθηκε κάτι τέτοιο, αλλά, όπως βασίμως ισχυρίζεται η ενάγουσα, αποτελούσε η κατάθεση αυτή προϊόν της εκκαθάρισης μεγάλης κληρονομιάς του κατονομαζόμενου παππού της.

Περαιτέρω, όσον αφορά το επάγγελμα του κτηματομεσίτου, για την άσκηση του οποίου του είχε χορηγηθεί η ανωτέρω άδεια και υποβλήθηκε δίλωση ενάρ-

ξεως επιτηδεύματος, πρέπει να λεχθεί ότι, όπως προκύπτει από το από 23-8-1990 έγγραφο της αρμοδίας Υπηρεσίας Ελευθέρων Επαγγελμάτων του Μονάχου, που προσκομίζεται σε επίσημη μετάφραση, ο εναγόμενος κατά τα έτη 1985 - 1989, ουδέν έσοδο πραγματοποίησε από την άσκηση του επαγγέλματος αυτού και υπέβαλε αρνητική δίλωση, γεγονός από το οποίο συνάγεται ότι δεν άσκησε το επάγγελμα αυτό και κλήθηκε από την εν λόγω υπηρεσία να υποβάλλει, εντός τριών εβδομάδων, δίλωση παύσης ασκήσεως του εν λόγω επαγγέλματος. Αφού δεν είχε έσοδα ο εναγόμενος τι αποταμίευε και γιατί τα ποσά που ο ίδιος δεν εμφάνιζε ως έσοδά του για φορολογικούς λόγους, τα έδιδε στην ενάγουσα, η οποία, όπως 1-συχρίζεται, ως υπάλληλος της γερμανικής τηλεόρασης, πραγματοποιούσε πολύ μικρό εισόδημα, που μόλις αρκούσε για την κάλυψη των προσωπικών της αναγκών, και ως εκ τούτου, κατά μείζονα λόγο, δεν μπορούσε να αιτιολογήσει την κατοχή τους και την κατάθεση τους στον προσωπικό της λογαριασμό. Ο ισχυρισμός λοιπόν αυτός του εναγόμενου τυγχάνει αβάσιμος. Συνεπώς, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, ο εναγόμενος υποχρεούται να αποδώσει στην ενάγουσα τα κατά τα άνω δανεισθέντα σ αυτόν ποσά μάρκων και ελβετικών φράγκων.

Δεδομένου ότι από 1/1/2001 και στη Χώρα μας, ως μέλος της Ευρωζώνης, εισήχθη στις συναλλαγές το Ευρώ (Ν. 2842/2000), ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού θα γίνει με την ισοτιμία Ευρώ - ως άνω νομισμάτων, κατά τον χρόνο της πληρωμής, αφού αυτός είναι μεταγενέστερος της 1/1/2001. Επειδή όμως και η Γερμανία είναι μία από τις Χώρες μέλη της Ευρωζώνης, ως προς τις οποίες καθορίσθηκαν σταθερές ισοτιμίες των εθνικών

νομισμάτων τους έναντι του Ευρώ από 1/1/2001, οι οποίες και έκτοτε παραμένουν αμετάβλητες, για το ποσό των μάρκων που επιδικάζονται χρόνος αναφοράς για τον υπολογισμό τους σε Ευρώ δεν θα είναι ο της πληρωμής, αλλά ο ανωτέρω του καθορισμού των σταθερών ισοτιμών εθνικών νομισμάτων - Ευρώ. Δεδομένου ότι η σταθερή ισοτιμία μάρκου - Ευρώ ορίσθηκε σε 1,95583 Ευρώ, το ισότιμο σε Ευρώ του επιδικαζόμενου ως άνω ποσού γερμανικών μάρκων, ανέρχεται σε (655.500:1,95583) 335.152 Ευρώ, δηλαδί σε ποσό που, ανεξάρτητα από το ισότιμο σε Ευρώ του επιδικαζόμενου ποσού ελβετικών φράγκων, υπερβαίνει το πρωτοδικώς επιδικασθέν συνολικό ποσό, το οποίο ισούται με το αιτηθέν ισότιμο σε Ευρώ, από 307.225,97 Ευρώ. Συνεπώς ο εναγόμενος θα υποχρεωθεί να καταβάλλει το πρωτοδικώς επιδικασθέν, διότι, ναι μεν, όταν εξαφανίζεται η εκκαλούμενη και το Δικαστήριο κρατεί και δικάζει την υπόθεση κατ ουσία, δεν εφαρμόζεται ο κανόνας του άρθρου 536 παρ.1 ΚΠολΔ, πλην όμως το Δικαστήριο αδυνατεί να επιδικάσει ποσό μεγαλύτερο του αιτηθέντος. Το ποσό αυτό θα καταβληθεί με το νόμιμο τόκο μετά πάροδο μηνός από την επίδοση της αγωγής, διότι από τότε, όπως λέχθηκε, ο εναγόμενος κατέστη υπερήμερος προς απόδοση του.

Εφόσον η εκκαλούμενη έκρινε αντίθετα και υποχρέωσε τον εναγόμενο να καταβάλλει στην ενάγουσα τα ανωτέρω ποσά μάρκων και ελβετικών φράγκων, με την ισοτιμία δραχμής και των ως άνω ξένων νομισμάτων κατά την 22-6-1996, το οποίο στη συνέχεια μετέτρεψε σε Ευρώ, με το νόμιμο τόκο από τις 23-6-1996, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις που αναφέρονται στην προπογούμενη και την παρούσα μείζονα σκέψη και τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει,

κατά παραδοκή του τρίτου λόγου της εφέσεως ως βάσιμου κατ ουσία, να εξαφανισθεί και, αφού κρατηθεί η υπόθεση για κατ ουσία έρευνα (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή η αγωγή ως βάσιμη και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλλει στην ενάγουσα το ανωτέρω ποσό Ευρώ, για τον λόγο που αναφέρθηκε, με το νόμιμο τόκο μετά ένα μήνα από την επίδοση της αγωγής μέχρι την εξόφληση...

731/2004

Πρόεδρος: Διανέλλος Διανελλάκης

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατζαλέξης

Δικηγόροι: Ευαγγελία Σαπουνά, Γεωρ. Χατζηευθυμίου, Ανδρέας Χατζηλάκος

Ειδική εκκαθάριση προβληματικών επιχειρήσεων βάσει του 46α ν. 1892/90, έστω κι αν τελούν ήδη υπό εκκαθάριση, εφόσον δεν έχουν εκπλειστηριαστεί παραγωγικά περιουσιακά στοιχεία. Αποτελεί είδος συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης, η δε διαδικασία αποτελεί δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό και οι επί μέρους αυτοτελείς πράξεις της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας προσβάλλονται από το φορέα της επιχείρησης μόνο με ανακοπή, στις προθεσμίες των δ/ξεων περί εκτέλεσης του Κ.Πολ.Δ.

Η πράξη εξόφλησης του τιμήματος του πλειοδοτικού πλειστηριασμού, η πιστοποίησης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του πλειοδότη ισοδυναμούν με περιληψη κατακυρωτικής έκθεσης.

Επί πλειστηριασμού μη ευθύνη εκ πραγματικών ελαπτωμάτων, ενώ για νομικά ελαπτώματα υπάρχει ευθύνη του επισπεύδοντος μόνον αν αυτός γνώριζε τούτο, κατά το χρόνο του πλειστηριασμού, μη αποκλειόμενης και της ευθύνης κατά τον αδικ. πλουτισμό. Άρση της ευθύνης επί γνώσης του υπερθεματισμού.

Νομικό ελάττωμα είναι η ανυπαρξία του πλειστηριασθέντος δικαιώματος, ως και οποιοδήποτε εμπράγματο ή ενοχικό, ακόμη και δημοσίου δικαίου, δικαίωμα τρίτου στο πλειστηριασθέν, που δεν εξαλείφεται με τον πλειστηριασμό και αποκλείει ή περιορίζει την κτήση του πλειστηριασθέντος από τον υπερθεματιστή.

Επί ευθύνης του επισπεύδοντος για νομικό ελάττωμα γεννάται δικαίωμα του υπερθεματιστή προς αποζημίωση και όχι ακυρότητα του πλειστηριασμού που να μπορεί μάλιστα να προταθεί με ανακοπή από δανειστή του οφειλέτη, αφού στην περίπτωση αυτή τα σχετικά δικαιώματα γεννώνται στο πρόσωπο του υπερθεματιστή.

Μη νόμιμος ο λόγος ανακοπής περί ακυρότητας της μεταβιβαστικής πράξης, λόγω έλλειψης κυριότητας της υπό εκκαθάριση εταιρίας στο μεγαλύτερο μέρος του μηχανολογικού εξοπλισμού, που ανήκει στην κυριότητα τρίτου-εκμισθωτή και περιλήφθηκε μη νόμιμα από τον εκκαθαριστή στο ενεργυτικό της προς πώληση επιχείρησης, γεγονός το οποίο οδήγησε σε απομάκρυνση υπερθεματιστών και σε χαμπλό πλειστηρίασμα, διότι δεν αναφέρονται συγκεκριμένα άτομα, που αναγκάσθηκαν να απομακρυνθούν ή να μην προβούν σε προσφορά.

Μη νόμιμος ο λόγος ανακοπής περί ακυρότητας της μεταβιβασης, λόγω του ότι συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο η ιδιότητα της εκκαθαρίστριας Τράπεζας και της πιστώτριας με απαίτηση υπερβαίνουσα το 51% των πιστώσεων, που υπήγαγε την εταιρία σε ειδική εκκαθάριση.

Η απόφαση του Εφετείου περί ορισμού εκκαθαριστή δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, δυνάμενη να ανακληθεί ή να μεταρρυθμιστεί, επί μεταβολής συνθηκών, ή νέων γεγονότων, μη νοούμενων δύμως ως τέτοιων εκείνων που, καίτοι υπήρχαν στην προηγούμενη δίκη, δεν τέθηκαν υ-

πόψη του Δικαστηρίου.

I. Η κρινόμενη από 25-7-2003 (αριθ. εκθ. καταθ. 307/25-7-2003) έφεση της ανακόπτουσας στρέφεται κατά της 142/2003 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατά την τακτική διαδικασία και απέρριψε την από 16-3-2002 (αριθ. εκθ. καταθ. 313/19-3-2002), κατά τη διάταξη του άρθρου 933 ΚΠολΔ, ασκηθείσα ανακοπή της, κατά των εκδοθεισών στο πλαίσιο της διαδικασίας ειδικής εικαθαρίσεως της αναφερομένης στην οφειλέτριας εταιρίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 46 α.Ν. 1892/1990, πράξεων με αριθμούς 1606/4-9-2001 και 1638/26-9-2001 της αναφερομένης στην ανακοπή συμβολαιογράφου, με την πρώτη των οπίων μεταβιβάσθηκε το ενεργυτικό της υπό εκκαθάριση επιχειρίσεως στην 3η των καθών, κατά τον αναφερόμενο στην ανακοπή τρόπο, με την δεύτερη δε πιστοποιήθηκε η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πλειοδότη, πράξεις οι οποίες επέκουν θέση εκθέσεως κατακυρώσεως και περιλήψεως εκθέσεως κατακυρώσεως (άρθρα 1003 και 1005 ΚΠολΔ αντίστοιχα). Η έφεση έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρα 495, 499, 511, 513 παρ.1β, 516, 517, 518, 520). Συνεπώς πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί, κατά την αυτή διαδικασία, το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρο 533 παρ.1 ΚΠολΔ).

II Κατά το άρθρο 46 α παρ. 1 του νόμου 1892/1990, που προστέθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 2000/1991, μετά από αίτηση πιστωτών, που εκπροσωπούν το 51% τουλάχιστον του συνόλου των κατά της επιχείρησης της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου 46 απαιτήσεων, όπως οι απαιτήσεις αυτές εμφανίζονται νομίμως στο τελευταίο, πριν από την αίτη-

ση, νόμιμα καταχωρημένο υπόλοιπο πιστωτών στο γενικό καθολικό και εν ελλείψει αυτού ή εν περιπτώσει μη νομίμου τηρήσεώς του, όπως αποδεικνύεται με κάθε νόμιμο τρόπο, το Εφετείο, με την απόφασή του της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, ή με μεταγενέστερη απόφασή του, η οποία εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας και δεν υπόκειται σε τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο (ΑΠ 328/2003 ΝΟΜΟΣ), διατάσσει την κατά το παρόν άρθρο ειδική εκκαθάριση. Στην περίπτωση αυτή, εκκαθαριστής διορίζεται υποχρεωτικώς Τράπεζα, που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή θυγατρική επιχείρηση τέτοιας Τράπεζας και την οποία Τράπεζα ή επιχείρηση υποχρεούνται να υποδείξουν οι αιτούντες πιστωτές, συνυποβάλλοντας στο Εφετείο δήλωσην αυτής ότι αποδέχεται την υπόδειξη της ως εκκαθαριστή. Η ειδική εκκαθάριση του παρόντος άρθρου δύναται να διαταχθεί και για επιχειρήσεις, οι οποίες τελούν ήδη υπό εκκαθάριση, εφόσον δεν έχει διενεργηθεί ακόμα πλειστηριασμός βασικών και σχετιζομένων με την παραγωγική διαδικασία περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, οι οποίες τελούν ήδη υπό εκκαθάριση, εφόσον δεν έχει διενεργηθεί ακόμα πλειστηριασμός βασικών και σχετιζομένων με την παραγωγική διαδικασία περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι, μετά τη δημοσίευση της απόφασης του Εφετείου, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να προβεί στην λεπτομερή καταγραφή και την εν συνεχείᾳ πώληση, με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, όλου του ενεργητικού της επιχείρησης ως συνόλου, είτε η επιχείρηση βρίσκεται εν λειτουργία είτε όχι. Στην παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου, σχετικά με τη διαδικασία μεταβιβάσεως του ενεργητικού, ορίζεται ότι ο εκκαθαριστής συνάπτει με τον πλειοδότη, ενώπιον του επί του πλειοδοτικού διαγωνισμού συμβολαιογράφου, τη σύμβαση μεταβιβάσεως του ενεργητικού της επιχείρησης, βάσει των όρων της προσφοράς και των τυχόν άλ-

λων επί τα βελτίω όρων, που υποδείχθηκαν από τους παραπάνω πιστωτές. Η σύμβαση αυτή επέχει θέση τελεσίδικης κατακύρωσης του άρθρου 1003 ΚΠολΔ. Η παραγρ. 8 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι, το συνολικό ποσό το οποίο πρέπει να καταβάλει, σύμφωνα με τη σύμβαση, στον εκκαθαριστή ο πλειοδότης, επέχει θέση πλειστηριασμάτος του άρθρου 1004 επ. ΚΠολΔ (ΑΠ 1020/2002, ΕφΑθ 3104/2002, ΝΟΜΟΣ). Μετά την καταβολή του πλειστηριασμάτος ή του συμφωνηθέντος ως αμέσως καταβλητέου ποσού και εφόσον τηρήθηκαν στην τελευταία περίπτωση οι συμφωνηθέντες όροι εξασφαλίσεως πληρωμής του υποδοίπου, ο εκκαθαριστής συντάσσει αμελλητί, ενώπιον του επί του πλειοδοτικού διαγωνισμού συμβολαιογράφου, αντιστοίχως, είτε πράξη εξοφλήσεως, είτε πράξη πιστοποίησεως εκπληρώσεως των παραπάνω υποχρεώσεων του πλειοδότη. Η πράξη αυτή στην οποία προσαρτάται σύμβαση μεταβιβάσης επέχει θέση περιλήψεως εκθέσεως κατακυρώσεως του άρθρου 1005 ΚΠολΔ και εφαρμόζονται επ' αυτής αναλόγως όσα ισχύουν επί της τελευταίας.

Ακολούθησε η διάταξη του άρθρου 9 παρ. 3 του Ν. 2244/1994, η οποία ορίζει ότι η κατά το άρθρο 46α παρ. 2 του Ν. 1892/1990 Πράξη Πιστοποίησης Εκπληρωσης των υποχρεώσεων του αγοραστή επέχει, κατά την αληθή έννοια της διάταξης αυτής, θέση περιλήψης κατακυρωτικής έκθεσης και έχει ως άμεση συνέπεια, μετά τη μεταγραφή της και το σχετικό αίτημα προς τον υποθηκοφύλακα, την εξάλειψη και διαγραφή των υφισταμένων υπέρ τρίτων βαρών, που έχουν εγγραφεί πριν από τη θέση των επιχειρήσεων σε ειδική εκκαθάριση. Στην παραγρ. 9 του ίδιου άρθρου 46 α του Ν. 1892/1990 ορίζεται ότι από της καταβολής όλου του πλειστηριασμάτος επέρχονται όλες οι νό-

μιμες συνέπειες της καταβολής όλου του πλειστηριάσματος από τον εκκαθαριστή, που ορίζονται στο άρθρο 1005 ΚΠολΔ. Επί της μεταβιβάσεως του συνόλου του ενεργυτικού της επιχειρήσεως του παρόντος άρθρου δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 471 ΑΚ. Τέλος, στην παραγρ. 10 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι, ο εκκαθαριστής συντάσσει πίνακα κατάταξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 975 έως 979 και 1007 ΚΠολΔ εντός δέκα πέντε (15) ημερών από τη λίξη της προθεσμίας αναγγελίας, ότι με τον πίνακα γίνεται η κατάταξη των πιστωτών και για το μέρος του πλειστηριάσματος που τυχόν έχει πιστωθεί και ότι αρμόδιο για την εκδίκαση ανακοπών κατά του πίνακα είναι το Εφετείο, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του ο εκκαθαριστής.

Από το σύνολο των πιο πάνω διατάξεων, κατά την πλέον ορθή άποψη, που γίνεται δεκτή από το δικαστήριο, συνάγεται ότι, η ειδική εκκαθάριση των προβληματικών επιχειρήσεων του άρθρου 46α του Ν. 1892/1990 αποτελεί είδος συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης, που προσομοιάζει προς την πτώχευση και ότι η διαδικασία της εξυγίανσης της επιχείρησης κατά το παραπάνω άρθρο δεν αποτελεί κατάρτιση σύμβασης με πλειστηριασμό του άρθρου 199 ΑΚ, αλλά αποτελεί δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό κατά τον ΚΠολΔ, που οι επί μέρους πράξεις της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας του μπορούν να προσβληθούν εκ μέρους του φορέα της επιχείρησης μόνο με ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, μέσα στις προθεσμίες του άρθρου 934 του ίδιου Κώδικα {ΕφΑΘ 3104/2002 ο.π. Γέσιου - Φαλτσή, Ζητήματα του παραδεκτού της ανακοπής κατά της πράξεως πιστοποιήσεως εκπληρώσεως της πλειοδότριας και της συμβάσεως μεταβιβάσεως του ενεργυτικού της υπό ειδική εκκαθάριση επι-

χειρήσεως (46 α Ν.1892/1990) σε ΔΕΕ 7, 794 επομ.}.

Συγκεκριμένα κάθε ελάττωμα είτε δικονομικού είτε ουσιαστικού δικαίου του πλειοδοτικού διαγωνισμού του άρθρου 46 α του Ν. 1892/1990 μπορεί να προβληθεί μέσα σε 90 ημέρες από την μεταγραφή της πράξης εξόφλησης του άρθρου 46 α παρ. 8, ή της πράξης πιστοποίησεως εκπληρώσεως των παραπάνω υποχρεώσεων του πλειοδότου που ισοδυναμούν με περιήληψη κατακυρωτικής έκθεσης, ενώ κάθε ακυρόττα της προδικασίας δηλαδή της διαδικασίας που προηγήθηκε του πλειοδοτικού διαγωνισμού πρέπει να προβληθεί με ανακοπή μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ. 1 β ΚΠολΔ, δηλαδή μέχρι την έναρξη της τελευταίας πράξεως εκτελέσεως και συγκεκριμένα μέχρι τη σύνταξη του συμβολαίου μεταβιβάσεως του ενεργυτικού (βλ. ΕφΑΘ 9449/2000 ΝΟΜΟΣ και εκεί παραπομπές). Στην ειδική εκκαθάριση του άρθρου 46 α του Ν. 1829/1990 δεν υπάρχει ένα μόνο στάδιο, αυτό του δημόσιου διαγωνισμού, της κατακυρώσεως και μεταβιβάσεως του συνόλου της εκκαθαριζόμενης επιχείρησης. Αν συνέβαινε αυτό, τότε η σύμβαση μεταβιβάσεως δεν θα προσβαλλόταν, όπως προαναφέρθηκε, με ανακοπή του άρθρου 933 ΚΠολΔ, αλλά θα υπέκειτο σε δικαστικό έλεγχο με αγωγή ως σύμβαση του άρθρου 199 ΑΚ. Η διαδικασία του άρθρου 46 α του Ν. 1892/1990 αποτελείται από πολλές αυτοτελείς πράξεις, οι οποίες κλιμακώνονται σε ένα σημαντικό χρονικό διάστημα.

Ειδικότερα η όλη διαδικασία περιλαμβάνει τη θέση της επιχείρησης σε ειδική εκκαθάριση, που γίνεται με δικαστική απόφαση (άρθρο 46 α παρ. 1), τη σύνταξη έκθεσης καταγραφής του ενεργυτικού (παρ. 2), τη σύνταξη προσκλήσεως εκδηλώσεως ενδιαφέροντος (παρ. 3), τη σύ-

νταξη και παράδοση στους ευδιαφερομένους υπομνήματος προσφοράς (παρ. 4), τη δημοσίευση στις εφημερίδες διακρύξεως διενέργειας δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού ενώπιον συμβολαιογράφου (παρ. 5), τη διαδικασία καταθέσεως και εν συνεχείᾳ αποσφραγίσεως προσφορών (παρ. 6), τη σύνταξη εκθέσεως αιτιολογίσεως των προσφορών (παρ. 7), τη διαδικασία εγκρίσεως της εκθέσεως και της προτάσεως κατακυρώσεως (παρ. 7 και 7α που προστέθηκε με το Ν. 2244/1994) και τέλος τη σύναψη της συμβάσεως μεταβιβάσεως του ενεργητικού, την καταβολή του εκπλειστηριάσματος και τη σύνταξη πράξεως της εκπληρώσεως των υποχρεώσεων του υπερθεματιστή. Στην πιο πάνω διαδικασία οι επιμέρους πράξεις εκτελέσεως έχουν πρόδηλη αντιστοιχία προς τις πράξεις της αναγκαστικής εκτελέσεως του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και εντάσσονται σε στάδια αντίστοιχα προς τα στάδια του άρθρου 934 παρ. 1. Όλες οι παραπάνω πράξεις που προηγούνται του μεταβιβαστικού συμβολαίου αντιστοιχούν στη διαδικασία που προηγείται του πλειστηριασμού (άρθρα 960, 999 παρ. 3 ΚΠολΔ) και προσβάλλονται, όπως λέχθηκε, με ανακοπή μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ. 1 β ΚΠολΔ (ΕφΑθ 3104/2002, ΝΟΜΟΣ).

Περαιτέρω, κατά την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 1017 παρ. 2 ΚΠολΔ, σε πλειστηριασμό πράγματος, κινητού ή ακινήτου, δεν υπάρχει ευθύνη για πραγματικά ελαττώματα. Για τα νομικά ελαττώματα υπάρχει ευθύνη μόνον εκείνου που επισπεύδει τον πλειστηριασμό και μόνον αν αυτός γνώριζε κατά το χρόνο του πλειστηριασμού την ύπαρξη του νομικού ελαττώματος. Η ευθύνη κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού δεν αποκλείεται. Από τις διατάξεις αυτές, σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 53

ΕισΝΚΠολΔ, σαφώς προκύπτει ότι επί πλειστηριασμού πράγματος: α) δεν υφίσταται καμία ευθύνη ένεκα πραγματικών ελαττώματων και β) για τα νομικά ελαττώματα υπάρχει ευθύνη του επισπεύδοντος και μόνον αν αυτός γνώριζε, κατά το χρόνο του πλειστηριασμού, την ύπαρξη του ελαττώματος, ενώ δεν αποκλείεται και να υφίσταται ευθύνη κατά τις διατάξεις του αδικαιολογήτου πλουτισμού (ΕφΑθ 1032/2003 ΝΟΜΟΣ και εκεί περαιτέρω παραπομπές). Ως νομικό δε ελάττωμα, υπό την έννοια της ανωτέρω παρατιθεμένης διατάξεως, σε συνδυασμό και με το άρθρο 514 ΑΚ, νοείται τόσον η ανυπαρξία του κατασχεθέντος και πλειστηριασθέντος δικαιώματος, όσον και οποιοδήποτε εμπράγματο ή ενοχικό, ακόμη και δημοσίου δικαίου, δικαιώματα τρίτου επί του πλειστηριασθέντος, που δεν εξαλείφεται με τον πλειστηριασμό και αποκλείει ή περιορίζει την κτίση του πλειστηριασθέντος δικαιώματος εκ μέρους του υπερθεματισμού. Η διεκδίκηση κατασχεθέντος και πλειστηριαζομένου ακινήτου πράγματος ή τμήματος αυτού δεν συνιστά νομικό ελάττωμα υπό την ως άνω έννοια των προαναφερομένων διατάξεων (ΑΠ 616/2001 ΝΟΜΟΣ), νομικό δε ελάττωμα, κατά την ανωτέρω έννοια, είναι και η έλλειψη, εν όλω ή εν μέρει, κυριότητος του καθ' ου η εκτέλεση επί του πράγματος ή του μεταβιβαζομένου δικαιώματος (ΕφΑθ 1032/2003 ο.π., Γαζής εις ΕρμΑΚ άρθρο 514 αριθμ. 2, Μπρίνιας: Αναγκ. Εκτελ. παρ. 651 στοιχ. IV, α, γ). Η ευθύνη του επισπεύδοντος αίρεται αν τα ελαττώματα γνώριζε ο υπερθεματιστής (ΑΠ.Ολ. 1177/84 ΝοΒ 1985, 95). Σε περίπτωση ευθύνης κατά τα άνω του επισπεύδοντος εκ της υπάρξεως νομίμου ελαττώματος γεννάται δικαίωμα του υπερθεματιστού (άρθρ. 516, 382, 383 ΑΚ) προς αποζημίωση (ΑΠ 497/1980 ΝοΒ 1980, 1938) και δεν παράγεται ακυ-

ρότητα του πλειστηριασμού που μπορεί μάλιστα να προταθεί με την ανακοπή του 933 ΚΠολΔ από δανειστή του οφειλέτη, αφού σε περίπτωση ευθύνης για νομικά ελαττώματα τα σχετικά δικαιώματα γεννώνται στο πρόσωπο του υπερθεματιστή (βλ. για τα δικαιώματα αυτά που δεν φθάνουν μέχρι ακυρότητος του πλειστηριασμού Μπρίνιας Αναγκ. Εκτελ. άρθρ. 1017 παρ. 654, 655, 656).

Στην προκειμένη περίπτωση, η εκκαλούσα εκθέτει στην κρινόμενη ανακοπή της, ότι, μετά την 18/2001 απόφαση του Εφετείου και κατόπιν αιτήσεως της πρώτης καθής η ανακοπή, η οποία διέθετε συνοδικά πιστώματα που υπερέβαιναν το 51% των συνοδικών απαιτήσεων των πιστωτών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και αυτή, τέθηκε υπό το καθεστώς της ειδικής εκκαθαρίσεως του άρθρου 46 α του Ν. 1892/1990, η εδρεύουσα στη Γ. Λ. Α.Ε. με την επωνυμία “Α. ABEE E. S. B. - K.”, ότι με την παραπάνω απόφαση η πρώτη των καθών η ανακοπή ορίσθηκε ως ειδική εκκαθαρίστρια της πιο πάνω προβληματικής επιχείρησης και επελήφθη του έργου της, ότι η πρώτη των καθών με την ανωτέρω ιδιότητά της συνέταξε το από 19-2-2001 υπόμνημα προσφοράς με την περιγραφή της πωλούμενης επιχειρήσεως και των στοιχείων του ενεργητικού της και δημοσίευσε στις εφημερίδες προκήρυξη διενέργειας δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού και κλήθηκαν οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλλουν στην ορισθείσα συμβολαιογράφο τις προσφορές τους για τις 4.5.2001, στον οποίο προσήλθε μόνον ένας πλειοδότης, η προσφορά του οποίου απερρίφθη με την σχετική συνοπτική έκθεση αξιολογήσεως της εκκαθαρίστριας, ως μη συμφέρουσα, ότι στη συνέχεια η πρώτη των καθών, αφού συνέταξε νέο υπόμνημα προσφοράς, προκήρυξε νέο διαγωνισμό για τις 14-6-

2001, ότι στο διαγωνισμό αυτό κατατέθηκε μία δεσμευτική προσφορά από την δεύτερη των καθών, με το αναφερόμενο στην ανακοπή τίμημα εξαγοράς του συνόλου του ενεργητικού, καταβλητέου τιμηματικώς, κατά τον αναφερόμενο τρόπο, ότι η προσφορά αυτή βελτιώθηκε στη συνέχεια από την ανωτέρω καθής, δια της υποβολής τριών εναλλακτικών προσφορών, όπως εξειδικεύονται στην ανακοπή, ότι η πρώτη των καθών εκκαθαρίστρια συνέταξε στη συνέχεια την οικεία έκθεση αξιολογήσεως, ότι με βάση την έκθεση αυτή έγινε η κατακύρωση του δεύτερου δημόσιου πλειοδοτικού διαγωνισμού προς την δεύτερη των καθών, αντί τιμήματος 650.000.000 δραχμών, εκ των οποίων 495.000.000 δραχμές αφορούσαν την πώληση του ενεργητικού της υπό εκκαθαρίστριο εταιρίας και το υπόλοιπο των 155.000.000 δραχμών αφορά την πώληση μηχανολογικού εξοπλισμού, τον οποίο η τέταρτη των καθών είχε εκμισθώσει στην υπό εκκαθαρίστριο εταιρία με χρονομεριστική μίσθωση και τον οποίο η εκκαθαρίστρια συμπεριέλαβε, παρανόμως, στην έκθεση καταγραφής του ενεργητικού και στο υπόμνημα προσφοράς, κατά την περιγραφή του προς εκποίηση ενεργητικού της υπό εκκαθαρίστριο εταιρίας, το οποίο αναφέρεται λεπτομερώς στην ανακοπή, ότι η δεύτερη των καθών υπερθεματίστρια επιφυλάχθηκε να υποδειξεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο υφιστάμενο ή συσταθούμενο, στο οποίο θα μεταβιβάζοταν το σύνολο του ενεργητικού της πιο πάνω υπό εκκαθαρίστριο εταιρίας, ότι τελικά το σύνολο του ενεργητικού της επιχείρησης αυτής μεταβιβάστηκε στη τρίτη των καθών με το ανακοπόμενο 1606/4-9-2001 συμβόλαιο της αναφερομένης συμβολαιογράφου, του οποίου επακολούθησε η έκδοση της ανακοπόμενης επίσης 1638/21-9-2001 πράξεως πιστοποίησεως

εκπληρώσεως των υποχρεώσεων του πλειοδότου, η οποία και έχει μεταγραφεί στις 17-12-2001 στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου στον τόμο ... και με αριθμό ... και ότι η πιο πάνω μεταβιβαστική πράξη και η πράξη πιστοποίησεως είναι άκυρες.

Ειδικότερα, με τον πρώτο λόγο ανακοπής της η ανακόπτουσα ισχυρίζεται ότι η πιο πάνω μεταβιβαστική πράξη καθώς και η πράξη πιστοποίησεως, που όπως λέχθηκε στην ανωτέρω διαδικασία επέχουν θέση εκθέσεως κατακυρώσεως και περιλήψεως αυτής, είναι άκυρες, επειδή το μεγαλύτερο μέρος του αποτελούντος το ενεργητικό της περιουσίας της υπό εκκαθάριση εταιρίας μηχανολογικού εξοπλισμού ανήκει στην κυριότητα της τετάρτης των καθών, που το είχε εκμισθώσει κατά τα άνω στην υπό εκκαθάριση εταιρία και παρανόμως περιλήφθηκε από την εκκαθαρίστρια στην, κατά τα άνω περιγραφή του ενεργητικού της προς πώληση επιχειρησης, γεγονός το οποίο της προκάλεσε δικονομική βλάβη, ως πιστώτριας της υπό εκκαθάριση εταιρίας, αφού οδήγησε, συνεπεία της δημιουργίας αμφιβολιών, σε μεγάλης εκτάσεως απομάκρυνση υπερθεματιστών, με αποτέλεσμα να επιτευχθεί χαμηλό πλειστηρίασμα που δεν επαρκούσε και για την ικανοποίηση και της δικής πιστώσεως από 18.000.000 δραχμές, κατά τον συνταγέντα πίνακα κατατάξεως της εκκαθαρίστριας.

Με το δεύτερο λόγο ανακοπής της, η ανακόπτουσα ισχυρίζεται ότι, η παραπάνω μεταβίβαση είναι άκυρη, επειδή στο πρόσωπό της εκκαθαρίστριας συμπίπτουν οι ιδιότητες της πιστώτριας και μάλιστα με πίστωμα που υπερέβαινε το 51% των πιστώσεων και η οποία εκ του λόγου αυτού είχε υπαγάγει την ανωτέρω εταιρία σε ειδική εκκαθάριση, όσο και του πιστωτή, γεγονός το οποίο είναι αντίθετο στο νόμο

και επιφέρει ακυρότητα της όλης διαδικασίας εκποίησεως της επιχειρήσεως και του ενεργητικού της υπό ειδική εκκαθάριση ως άνω εταιρίας. Ζητείται με την ανακοπή να ακυρωθεί το πιο πάνω μεταβιβαστικό συμβόλαιο καθώς και η πράξη πιστοποίησεως.

Οι λόγοι αυτοί της ανακοπής είναι μη νόμιμοι, ανεξάρτητα του απαραδέκτου αυτής, λόγω εκπροθέσμου ασκήσεως, ως εκ του ότι οι πράξεις στις οποίες αναφέρονται οι λόγοι της ανακοπής έχουν προηγηθεί της τελευταίας πράξεως της εκτελέσεως, που είναι το μεταβιβαστικό συμβόλαιο του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση εταιρείας και αποτελούν την προδικασία της και επομένως, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, έπρεπε να προβληθούν μέσα στην προθεσμία του άρθρου 934 παρ. 1 β ΚΠοΔΔ, δηλαδή μέχρι την κατάρτιση του πιο πάνω μεταβιβαστικού συμβολαίου και όχι μετά από αυτό.

Ειδικότερα, με τον πρώτο λόγο ανακοπής προβάλλεται η, επί μέρους των πλειστηριασθέντων πραγμάτων, ανυπαρξία κυριότητος της υπό ειδική εκκαθάριση τεθείσης οφειλέτριας εταιρίας (καθίς η εκτέλεση), δεν ισχυρίζεται όμως η ανακόπτουσα πιστώτρια της εταιρίας αυτής, που επικαλείται έννομο συμφέρον προς άσκηση της ανακοπής, αορίστως βέβαια, αφού δεν αναφέρει συγκεκριμένα άτομα, τα οποία αναγκάσθηκαν να απομακρυνθούν ή να μη προβούν σε προσφορά (ΑΠ 174/2004 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ194/2003, ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 1454/1998, ΕλλΔν 40, 790), με αποτέλεσμα ο λόγος να τυχάνει, προεχόντως, αόριστος, ότι η εκκαθαρίστρια πρώτη των καθών, που θεωρείται και επισπεύδουσα, τελούσε σε γνώση της υπάρξεως του με την ανωτέρω έννοια νομικού ελαπτώματος, για να γεννάται ευθύνη της για αυτό, η οποία, όπως λέχθηκε στη μεί-

zova σκέψη, γεννά τα ανωτέρω δικαιώματα υπέρ της αγοράστριας των περιουσιακών στοιχείων καθώς και δικαίωμα διεκδικήσεως κατ' άρθρο 936 ΚΠολΔ από την τετάρτη των καθών και δεν παράγει ακυρότητα της συμβάσεως μεταβιβάσεως του ενεργυτικού.

Τα ίδια ισχύουν, ως προς τη μη νομιμότητα, και για το δεύτερο λόγο ανακοπής, που αναφέρεται σε παράνομο ορισμό ως εκκαθαρίστριας της πρώτης των καθών, ενώ τύχανε πιστώτρια της υπό εικαθάριση εταιρίας, η οποία, λόγω ύψους των πιστωμάτων, είχε ζητήσει και επιτύχει την θέση αυτής υπό ειδική εικαθάριση. Ειδικότερα, ως προς τον λόγο αυτό, πρέπει να λεχθεί, κατ αρχάς, ότι η αναφερθείσα στην αρχή της μείζονος σκέψεως διάταξη του άρθρου 46 α δεν αποκλείει τον διορισμό ως εκκαθαριστού του πιστωτή που επέτυχε να τεθεί η οφειλέτρια εταιρία υπό ειδική εικαθάριση (πρ.βλ. Εφθεσ 1074/1996 Αρμεν.50, 1917), με αποτέλεσμα ο ορισμός της πρώτης των καθών ως εκκαθαρίστριας να μη τυχάνει παράνομος, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η ανακόπτουσα, περαιτέρω δε, η απόφαση του Εφετείου, με την οποία ορίσθηκε η εικαθαρίστρια σε ουδέν ένδικο μέσο υπόκειται, όπως λέχθηκε, το κύρος δε και η ισχύς της δεν επιτρέπεται να ελεγχθεί σε άλλη δίκη (ΕφΑθ 8297/2003 ΔΕΕ 2004, 284), μπορεί όμως, με αίτηση διαδίκου, μετά την δημοσίευσή της, να ανακληθεί ή να μεταρρυθμισθεί από το Δικαστήριο το οποίο την εξέδωσε, αν προκύψουν νέα πραγματικά περιστατικά ή μεταβληθούν οι συνθήκες κάτω από τις οποίες εκδόθηκε, ως “νέα πραγματικά περιστατικά” δε νοούνται και γεγονότα, τα οποία, αν και υπήρχαν κατά την προηγούμενη δίκη, δεν τέθηκαν τότε υπόψη του Δικαστηρίου (Εφθεσ 71/2003 ΝΟΜΟΣ). Συνεπώς η επικαλούμενη πλημμέλεια δεν

μπορεί να αποτελέσει λόγο ανακοπής του άρθρου 933 ΚΠολΔ, αλλά μόνο λόγο αιτίσεως μεταρρυθμίσεως της αποφάσεως του Εφετείου θα μπορούσε να αποτελέσει, η παραδεκτή υποβολή όμως της οποίας συναρτάται με την ανωτέρω προϋπόθεση της επικλήσεως της μεταβολής των συνθηκών ή “νέων πραγματικών περιστατικών”, με την ως άνω έννοια αυτών.

Σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά παραπάνω, η εκκαλουμένη απόφαση, με την οποία έγινε δεκτή η ανακοπή ως εμπρόθεσμη και παραδεκτώς ασκηθείσα και, κατ ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου, απορρίφθηκε ως προς την δεύτερη και τέταρτη των καθών, για έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης, και για τους λοιπούς ανακόπτοντες εξετάσθηκαν οι λόγοι αυτής από άποψη παραδεκτού, νομίμου και βασίμου και απορρίφθηκαν, έστω και με διαφορετικές εν μέρει αιτιολογίες, ως μη νόμιμοι, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ανωτέρω διατάξεις και πρέπει, αφού αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της ως άνω, να απορριφθούν και οι δύο λόγοι της εφέσεως και αυτή στο σύνολό της, ως αβάσιμοι...

1/2005

Πρόεδρος: Θεοδ. Νιαθής

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατζαλέης

Δικηγόρος: Μελπομένη Κουτσοδόντη

Η αμοιβή εικαθαριστή κληρονομίας ορίζεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της κατοικίας του κληρονομουμένου, με βάση το σύνολο των διενεργηθεισών πράξεων (χωρίς υποχρέωση ιδιαίτερης και χωριστής αποτίμησης), το χρόνο απασχόλησης, τις ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης, τη σοβαρότητα της απασχόλησης του εικαθαριστή και το μέγεθος της κληρονο-

μίας. Η αγωγή του εκκαθαριστή απευθύνεται κατά του κληρονόμου, στον οποίο οφείλει λογοδοσία.

Προσωρινή αμοιβή. Η προκαταβολική επιδίκαση μέρους της αμοιβής του εκκαθαριστή δεν έχει την έννοια της πρόωρης παροχής του ποσού εκείνου από το οποίο προβλέπεται, ενώψει της διαγραφόμενης πορείας της εκκαθαριστής, ότι δε θα υπολείπεται η οριστικώς καθορισθησόμενη αμοιβή του.

Όταν ο εκκαθαριστής είναι δικηγόρος δε δικαιούται ιδιαίτερη αμοιβή κατά τον Κώδικα Δικηγόρων, του οποίου οι δ/ξεις για αμοιβή προϋποθέτουν την από δικηγόρο υπεράσπιση των δικών του υποθέσεων έναντι αντιδίκου και προαπαιτούν εντολή από πελάτη, ενώ ο εκκαθαριστής-δικηγόρος, ακόμη και όταν διεξάγει αυτοπροσώπως πράξεις, δυνάμενες να ενεργηθούν μόνον από δικηγόρο, δεν υπερασπίζεται δικές του υποθέσεις, αλλά θεωρείται αντιπρόσωπος των κληρονόμων έναντι τρίτων.

{...} IV. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 16 εδαφ. 8, 677 εδαφ. 2 ΚΠολΔ και 1919 ΑΚ, προκύπτει ότι ο εκκαθαριστής κληρονομίας έχει δικαίωμα να λάβει ανάλογη αμοιβή, οριζόμενη από το Μονομελές Πρωτοδικείο της κατοικίας του κληρονομουμένου (δικαστήριο της κληρονομίας), που δικάζει κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 678-681 ΚΠολΔ, που λαμβάνει υπ' όψη του, για τον καθορισμό αυτό, το σύνολο των πράξεων, τις οποίες ο εκκαθαριστής έχει ενεργήσει, χωρίς να υποχρεούται να αποτιμήσει και ιδιαιτέρως κάθε μία από αυτές, το χρόνο απασχόλησης και γενικά τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, την σοβαρότητα της απασχόλησεως του εκκαθαριστή, αλλά και το μέγεθος της κληρονομίας. Η σχετική αγωγή

του εκκαθαριστή απευθύνεται κατά του κληρονόμου, που εξακολουθεί να είναι φορέας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων της κληρονομίας, στον οποίο οφείλει λογοδοσία ο εκκαθαριστής κληρονομίας και περιέρχεται το τυχόν περίσσευμα της εκκαθαρίσεως (ΕφΑθ 4172/1992 ΝΟΜΟΣ και εκεί παραπομπές). Είναι δυνατόν όμως ο εκκαθαριστής της κληρονομίας και προ του πέρατος της εκκαθαρίσεως να ζητήσει με την αγωγή του προσωρινή αμοιβή έναντι αυτής που θα καθορισθεί μετά την λήξη της εκκαθάρισης. Η προκαταβολική επιδίκαση μέρους της αμοιβής του εκκαθαριστή δεν έχει την έννοια της από τούδε παροχής σ αυτόν εκείνου του ποσού από το οποίο προβλέπεται, ενώψει της διαγραφόμενης πορείας της εκκαθαρίσεως, ότι δεν θα υπολείπεται η οριστικώς καθορισθησόμενη αμοιβή του.

Οι διατάξεις αυτές έχουν εφαρμογή και όταν ο εκκαθαριστής, είναι δικηγόρος και έχει παράσχει τις υπηρεσίες του με την ιδιότητα αυτή σε υποθέσεις της υπό εκκαθάριση κληρονομίας, χωρίς να δικαιούται γι' αυτές ιδιαίτερη αμοιβή κατά τον Κώδικα περί Δικηγόρων, αφού το μεν άρθρο 174 του Κώδικα αυτού προϋποθέτει την από δικηγόρο υπεράσπιση των δικών του υποθέσεων έναντι αντιδίκου, οι δε διατάξεις που καθορίζουν τις αμοιβές των δικηγόρων προαπαιτούν εντολή από πελάτη, σε συμφωνία με τον οποίο μπορεί να καθορισθεί το ποσό της αμοιβής, ενώ ο εκκαθαριστής που έχει την ιδιότητα του δικηγόρου, ακόμη και όταν διεξάγει αυτοπροσώπως πράξεις που μόνο από δικηγόρο μπορεί να ενεργηθούν, δεν υπερασπίζεται δικές του υποθέσεις, αλλά θεωρείται ότι έχει την πληρεξουσιότητα να αντιπροσωπεύσει τους κληρονόμους έναντι τρίτων (βλ. ΕφΑθ 4172/1992 ο.π. και, για περίπτωση εκκαθαριστού νομικού

προσώπου και εταιρίας, ΕφΑθ 5563/1992 ΝΟΜΟΣ, ΕφΑθ 2652/1991 ΝΟΜΟΣ και εκεί παραπομές).

Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με την 214/2001 απόφασην του Μονομελούς Πρωτοδικείου (διαδικασία εκούσιας δικαιοδοσίας) διορίσθηκε, ως εκκαθαριστής της κληρονομιάς περιουσίας του Ν. Α. Δ., κατοίκου εν ζωή Λ., που απεβίωσε στην Λ. στις 24-12-2000, ο ενάγων, δικηγόρος, ο οποίος αποδέχθηκε τον διορισμό του και αμέσως μετά την κοινοποίηση της αποφάσεως (30-4-2001) άρχισε να ασκεί τα καθήκοντα του, στο πλαίσιο των οποίων, την επομένη 1-5-2001, αρχικά, παρέλαβε, από τον συμβολαιογράφο Δ.Δ. και από τον αιτήσαντα την εκκαθάριση, το φάκελο της υποθέσεως και την 30218/6-4-2001 έκθεσην απογραφής της κληρονομιάς περιουσίας, που συντάχθηκε μετά την 4/2001 απόφασην του Ειρηνοδικείου. Αμέσως μετά προέβη σε όλες τις νόμιμες ενέργειες για τη λύση της εδρεύουσας στη Λ. Ε.Ε. με την επωνυμία "Ν. Δ. και Σια Ε.Ε.", μέλος της οποίας τύγχανε ο αποβιώσας (κατάρτιση διαλυτικού, δημοσίευση αυτού στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου, υποβολή σχετικής δηλώσεως στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.). Την μεθεπομένη (4-5-2001) μετέβη στο διαμέρισμα του κληρονομούμενου και καταμέτρησε τα ευρισκόμενα εντός αυτού κινητά πράγματα, σύμφωνα με το περιεχόμενο της ανωτέρω εκθέσεως απογραφής. Στην ίδια εργασία προέβη και στα στεγανόμενα στην ίδια οικοδομή (Κ. ...) γραφεία της επιχείρησης του αποβιώσαντος και συνέταξε τον οικείο ισολογισμό με βάση τα επαληθευθέντα και από τα δεδομένα των λογιστικών βιβλίων στοιχεία της ανωτέρω απογραφής, όπως

επίσης και στην ευρισκομένη στη Γ. Λ. αποθήκη της επιχειρήσεως όπου προέβη σε καταμέτρηση και επαλήθευση των δεδομένων της απογραφής σε σχέση με τα ευρισκόμενα στην αποθήκη μηχανήματα παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων. Στη συνέχεια στις 10-5-2001 προέβη στην έγγραφη καταγγελία της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας 4 υπαλλήλων της επιχείρησης και στη δημοσίευση στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τ.Ν. και σε ημερήσια εφημερίδα της περί του διορισμού του αποφάσεως και γνωστοποίησεως προς τους δανειστές του κληρονομούμενου του γεγονότος της θέσεως της κληρονομιάς περιουσίας υπό εκκαθάριση. Στις 20-5-2001 απέστειλε, αφού προέβη με το βοηθό λογιστή σε έλεγχο των βιβλίων της επιχείρησης, προς όλες τις εμπορικές Τράπεζες, που είχαν χορηγήσει δάνεια στον αποβιώσαντα για ενυμέρωσή του περί του ανεξόφλητου υπολοίπου αυτών. Στις 25-5-2001 υπέβαλε στην Α' Δ.Ο.Υ.Λ. τροποποιητική δήλωση των ακινήτων του αποβιώσαντος (έντυπο Ε 9), σε σχέση με συγκεκριμένο ακίνητο που ανήκε σ αυτόν. Στις 13 και 16-6-2001 προέβη σε δήλωση διακοπής των εργασιών της επιχειρήσεως του αποβιώσαντος σε ακύρωση των θεωρημένων τιμολογίων πωλήσεως, σε κλείσιμο των λογιστικών βιβλίων, σε ακύρωση του ΑΦΜ του αποβιώσαντος και σε έκδοση νέου στο όνομα του ως εκκαθαριστού. Στις 19-6-2001 κατέθεσε στην αρμόδια ως άνω Δ.Ο.Υ. δήλωση ακινησίας των PIE..68 ΙΧΦ και PIE..04 ΙΧΕ αυτοκινήτων του κληρονομούμενου, των οποίων τις πινακίδες και την άδεια κυκλοφορίας κατέθεσε. Στις 28-7-2001 προέβη στην υποβολή δηλώσης φόρου κληρονομίας του αποβιώσαντος αφού είχε συγκεντρώσει τις συνυποθίθεσεις βεβαιώσεις των αναγγελθέντων δανειστών περί του ύψους των

απαιτήσεων τους. Στις 28-8-2001 κοινοποίησε στην αναγγελθείσα δανείστρια εταιρία με την επωνυμία "Ξ. Α.Ε." που εδρεύει στην Ξ. την από 14-8-2001 εξώδικη δήλωση μετά απαντήσεως ως εκκαθαριστή, η οποία είχε σχέση με την αναγγελία της. Στις 5-9-2001, 10-9-2001, 17-9-2001 ασχολήθηκε με την μελέτη σύνταξης, κατάθεσην προτάσεων και παράσταση στον ΑΠ, σε σχέση με υπόθεσην αιτήσεως αναιρέσεως που είχε ασκήσει ο αποβιώσας κατά αποφάσεως του Εφετείου που είχε εκδοθεί επί διαφοράς του μετά της Ι. - Λ. Τράπεζας. Στις 20-11-2001, και 11-12-2001 ζήτησε την διακοπή των 4 τηλεφωνικών συνδέσεων που λειτουργούσαν στο όνομα του κληρονομούμενου και παρόλο που δεν χρησιμοποιούνταν, επιβαρύνονταν η κληρονομιαία περιουσία με πάγια τέλη και ΦΠΑ και κοινοποίησε για το σκοπό αυτό εξώδικη δήλωση στον ΟΤΕ. Στις 20-12-2001, 22-1-2002 και 27-2-2002 κατέθεσε στο Μονομελές Πρωτοδικείο αίτηση παροχής αδείας εκουςίας εκποιήσεως δύο κληρονομιαίων οριζοντίων ιδιοκτησιών του κληρονομούμενου επί της οδού Κ..., παραστάθηκε κατά τη συζήτηση της αιτήσεως και κατέθεσε προτάσεις. Την δε εκδοθείσα επί της αιτήσεως 76/2002 απόφασην του Δικαστηρίου επέδωσε προς την συμβολαιογράφο Σ. Ν. που ορίσθηκε ως υπάλληλος του εκούσιου πλειστηριασμού, στην οποία στις 4-3-2002 κατέθεσε όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα για την διενέργεια στις 24-4-2002 του πλειστηριασμού και συντάχθηκε η 8940/4-3-2002 πράξη κατάθεσής των εγγράφων. Στις 26-3-2002 έδωσε προς δημοσίευση σε τοπική εφημερίδα και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τ.Ν. περίληψη της 76/2002 ανωτέρω αποφάσεως. Στις 9-1-2002 επέτυχε την διαγραφή από την Α' Δ.Ο.Υ. προκαταβλητέου φόρου ποσού 10.369.558 δραχ-

μών της επιχείρησης του αποβιώσαντος. Στις 19-3-2002 παραστάθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο και κατέθεσε προτάσεις, κατά τη συζήτηση τριτανακοπίς που άσκησε η εταιρία που εδρεύει στη Θ. "Ε.ΑΒΕΕ". Έχει κινήσει τη διαδικασία, που βρίσκεται σε εξέλιξη για την διενέργεια εκούσιου πλειστηριασμού προς εκποίηση του $\frac{1}{2}$ εξ αδιαιρέτου ενός κληρονομιαίου ακινήτου που βρίσκεται στην Α. Γ. Περαιτέρω ο ενάγων κάλυψε εξ ιδίων τις δαπάνες που αφορούν την εκτέλεση των καθηκόντων του, όπως τις ανωτέρω δημοσιεύσεις, λήψη φωτοαντιγράφων, επιδόσεις με δικαστικό επιμελητή, δικαιώματα σύνταξης ανωτέρω συμβολαιογραφικής πράξης, συνολικού ποσού 899,86 Ευρώ.

Κατ ακολουθία των ανωτέρω, ενόψει του αριθμού, του είδους και της σπουδαιότητας για την περιφρούρηση και σωστή διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας, ανωτέρω δικαστικών και εξωδικών ενεργειών του ενάγοντος, ως και των δαπανών τις οποίες διενήργυσε αυτός, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του και τέλος της προβλεπομένης εκτάσεως, διαρκείας και σπουδαιότητας της εκκαθαρίσεως της κληρονομίας, ο ενάγων, σύμφωνα με αυτά που εκτίθενται στη μείζονα σκέψη, δικαιούται προσωρινή αμοιβή ύψους 7.000 Ευρώ, καταβλητέας από χρήματα της κληρονομιαίας περιουσίας.

Εφόσον η εκκαλούμενη έκρινε αντίθετα και προσδιόρισε το ποσό της προσωρινής αμοιβής που δικαιούται ο ενάγων σε 5.000 Ευρώ, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη και τις αποδείξεις εκτίμησης και πρέπει να γίνει δεκτή η έφεση, ως βάσιμη κατ ουσία, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη και αφού κρατηθεί η υπόθεση για κατ ουσία έρευνα να γίνει δεκτή η αγωγή, ως βάσιμη κα-

τά ένα μέρος και να καθορισθεί η προσωρινή αμοιβή του ενάγοντος στο ανωτέρω ποσό...

18/2005

Πρόεδρος: Θεοδ. Νιαβής

Εισηγητής: Δημ. Τίγγας

Δικηγόροι: Δημ. Χατζής, Μαρία Σωτηρίου, Ιωαν. Τρικκαλίδης

Τα νομικά ελαπτώματα του πωληθέντος, στα οποία περιλαμβάνονται όχι μόνον εμπράγματα δικαιώματα τρίτων αλλά και η έλλειψη κυριότητος του πωλητή, δε συνεπάγονται ακυρότητα της σύμβασης πώλησης, αλλά δημιουργούν αρχική υποκειμενική αδυναμία παροχής, επειδή ο πωλητής δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του να μεταβιβάσει την κυριότητα του πωληθέντος και να παραδώσει ανεπίληπτη τη νομί στον αγοραστή, ο οποίος δικαιούται αποζημίωση, συνιστάμενη είτε στη διαφορά μεταξύ της αποζημίωσης για μη εκπλήρωση της παροχής και της αξίας της αντιπαροχής, είτε σε πλήρες διαφέρον για μη εκπλήρωση της παροχής, εφόσον ο ίδιος προβαίνει σε εκπλήρωση της αντιπαροχής του.

Τα περιουσιακά δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από νομικά ελαπτώματα του πωληθέντος, λόγω του μη προσωποπαγούς χαρακτήρα της έννομης σχέσης, κληρονομούνται. Νόμιμη προσεπικλωση των κληρονόμων του πωλητή για νομικά ελαπτώματα του πωληθέντος.

{...} Με την ένδικη αγωγή εκτίθεται ότι οι δύο πρώτοι εφεσίβλητοι κατέστησαν συγκύριοι κατά τρόπο παράγωγο (κατόπιν γονικής παροχής και κληρονομικής διαδοχής των γονέων τους με συμβολαιογραφικά έγγραφα νομίμως μεταγραμμένα) αλλά και πρωτότυπο (με τακτική και έκτακτη χρησικότησία) δύο συνενωμένων

οικοπέδων που βρίσκονται στη Λ. και οι εκκαλούντες κατέλαβαν τμήμα των οικοπέδων εμβαδού 56,40 τετρ. μέτρων και εξακολούθησαν να το κατέχουν μέχρι την έγερση της αγωγής. Ζητείται δε να αναγνωρισθεί η συγκυρίτητα των δύο πρώτων εφεσίβλητων και να υποχρεωθούν οι εκκαλούντες να αποδώσουν σ' εκείνους το επίδικο οικοπεδικό τεμάχιο. Με αυτό το περιεχόμενο η αγωγή είναι ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 1033, 1710, 1813, 1192, 1198, 1041, 1405, 1046, 1051, 1094 ΑΚ.

Με την υπ' αρ. εκθ. καταθ. 763/2001 προσεπικλωση με σωρευόμενη παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημίωσης οι εκκαλούντες (κυρίως εναγόμενοι) ισχυρίζονται ότι απέκτησαν την συγκυρίτητα ενός οικοπέδου - στο οποίο εμπίπτει το επίδικο - κατόπιν αγοράς, με συμβολαιογραφικό έγγραφο νομίμως μεταγραμμένο, από τον Ε.. Α.-Τ., του οποίου μετά το θάνατό του, κατέστησαν κληρονόμοι οι προσεπικλωύμενες τρεις τελευταίες εφεσίβλητες και επειδή ο πωλητής υποσχέθηκε για την έκταση των 216,50 τ.μ. που πώλησε και παρέδωσε σ' αυτούς και την οποία έκτοτε κατέχουν ότι δεν έχει νομικά ελαπτώματα, ζητούν, σε περίπτωση ήπιας τους στην κύρια δίκη, να υποχρεωθούν οι προσεπικλωύμενες να καταβάλουν σ' αυτούς τη ζημία που υφίστανται από την απώλεια του κατεχομένου επιδίκου οικοπεδικού τεμαχίου που αγόρασαν ανερχόμενη σε 15.155.000 δραχμές.

Με αυτό το περιεχόμενο η προσεπικλωση με τη σωρευόμενη παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημίωσης είναι ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 88, 89, 277 ΚΠολΔικ, 513, 514, 516, 517, 362, 382, 1710, 1885 ΑΚ. Ειδικότερα από τις εν λόγω διατάξεις προκύπτει ότι τα νομικά ελαπτώματα του πωληθέντος, στα οποία περιλαμβάνονται όχι

μόνον εμπράγματα δικαιώματα τρίτων αλλά και η έλλειψη κυριότητας από πλευράς του πωλητή (ΑΠ 889/1974 ΝοΒ 23.494, 239/1971 ΝοΒ 19.749), δεν συνεπάγονται ακυρότητα της συμβάσεως πωλήσεως, αλλά δημιουργούν αρχική υποκειμενική αδυναμία παροχής (Γαζής στην Ερμ. ΑΚ 514 αρ. 1, Α. Τούσην Ενοχ. Δικ. παρ. 29 σελ. 85 υποσημ. 7, βλ. και ΑΠ 787/1972 ΝοΒ 21.172), επειδή ο πωλητής δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του να μεταβιβάσει την κυριότητα του πωληθέντος πράγματος και να παραδώσει ανεπιληπτή τη νομί του στον αγοραστή, ο οποίος δικαιούται αποζημίωση, συνιστάμενη είτε στη διαφορά μεταξύ της αποζημίωσης για μη εκπλήρωση της παροχής και της αξίας της αντιπαροχής, είτε σε πλήρες (θετικό) διαφέρον για μη εκπλήρωση της παροχής, εφόσον ο ίδιος προβαίνει σε εκπλήρωση της αντιπαροχής του (Μιχαλίδης - Νουάρος στην Ερμ. ΑΚ 380-387 αρ. 22 και 382 αρ. 5, Γαζής ά.π. 513 αρ. 23, 81 και 516 αρ. 15, Κ. Καυκά Ενοχ. Δικ. άρθρο 516 παρ. 2 σελ. 84, ΑΠ 1436/1989 ΝοΒ 28.1040). Ενόψει δε του μη προσωποπαγούς χαρακτήρα της έννομης σχέσης, κληρονομούνται τα περιουσιακά δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από νομικά ελαττώματα του πωληθέντος (βλ. Γ. Μπαλί Κληρ. Δικ. παρ. 2, Α. Τούσην Κληρ. Δικ. παρ. 3).

Οι προσεπικαλούμενες τρεις τελευταίες εφεσίβλητες με την υπ' αρ. εκθ. καταθ. 245/2002 παρέμβασή τους παρενέβησαν προσθέτως υπέρ των προσεπικαλούντων (ήδη εκκαλούντων) και αρνήθηκαν την υποχρέωσή τους αποζημίωσης των προσεπικαλούντων λόγω εκνικήσεως. Και η παρέμβαση αυτή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 80, 81 ΚΠολΔικ.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αφού (ορθώς) έκρινε νόμιμην την κύρια αγωγή,

στη συνέχεια κατ' εσφαλμένη ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 513, 514, 516, 517, 362, 382, 1710 και 1885 ΑΚ απέρριψε ως μη νόμιμην την προσεπίκληση και τη σωρευόμενη σ' αυτή παρεμπίπουσα αγωγή αποζημίωσης των εκκαλούντων-κυρίως εναγομένων κατά των τριών τελευταίων εφεσίβλητων, ως κληρονόμων του δικαιοπαρόχου των προσεπικαλούντων, πωλητή του ακινήτου στο οποίο ισχυρίζονται οι εφεσίβλητοι ότι περιλαμβάνεται το επίδικο, με την ασαφή αιτιολογία ότι "δικονομικός εγγυητής είναι ο δικαιοπάροχος του εναγομένου με διεκδικητική αγωγή και όχι οι κληρονόμοι του, αφού δεν πρόκειται για γεννηθείσα υποχρέωση του κληρονομουμένου, η οποία αποτελεί ήδη στοιχείο της κληρονομίας μεταβιβαζόμενη στους κληρονόμους". Επομένως πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος έφεσης, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση κατά το μέρος που απέρριψε την προσεπίκληση με σωρευόμενη παρεμπίπουσα αγωγή αποζημίωσης ως μη νόμιμη, να κρατηθεί αυτή στο Δικαστήριο τούτο προς κατ' ουσίαν εκδίκαση της (άρθρο 535 παρ. 1 ΚΠολΔικ.) και να ερευνηθεί περαιτέρω με την κύρια αγωγή, την οποία το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκανε δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη με την εκκαλούμενη απόφασή του, κατά της οποίας παραπονούνται οι εκκαλούντες και ζητούν επίσης την εξαφάνισή της προκειμένου να απορριφθεί η αγωγή αυτή.

Κατά το άρθρο 254 παρ. 1 του ΚΠολΔικ., όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 του ν. 2915/2001 "το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο, η οποία έχει κηρυχθεί περατωμένη όταν κατά τη μελέτη της υπόθεσης ή τη διάσκεψη παρουσιάζονται κενά ή αμφίβολα σημεία που χρειάζονται μελέτη ή επεξήγηση. Η απόφαση μνημονεύει απαραιτήτως τα ειδικά θέματα που αποτελούν αντικείμενο της επαναλαμβα-

νόμενης συζήτησης. Η συζήτηση αυτή θεωρείται συνέχεια της προηγούμενης". Από τη διάταξη αυτή, η οποία εφαρμόζεται και από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο (άρθρο 524 παρ. 1 ΚΠολΔικ), όπως και στις ειδικές διαδικασίες, εφόσον δεν αντιβαίνει σε ειδικές διατάξεις τους (άρθρο 591 παρ. 1 ΚΠολΔικ), συνάγεται ότι η επανάληψη της συζήτησης μπορεί να διαταχθεί για τη συμπλήρωση των κενών που παρουσιάζονται και για την προσκόμιση των αποδεικτικών μέσων (ΑΠ 950/1980 ΝοΒ 29.316, 1453/1979 ΝοΒ 28.1051). Εξάλλου από τις διατάξεις των άρθρων 524 παρ. 1, 529, 535, 339 και 270 παρ. 2, 4, 6 και 7 του ΚΠολΔικ, όπως αντικαταστάθηκαν με τα άρθρα 16, 14 και 12 του ν. 2915/2001 συνάγεται ότι το εφετείο δεν κωλύεται για την ολοκλήρωση της έρευνάς του ως προς τη βασιμότητα των λόγων έφεσης και την ενδελεχέστερη διάγνωση της διαφοράς να διατάξει, χωρίς να εξαφανίσει την εκκαλούμενη απόφαση, νέες ή συμπληρωματικές αποδείξεις, έτσι ώστε να είναι σε θέση να κρίνει, αν είναι εσφαλμένη η πληπτόμενη με την έφεση απόφαση (βλ. ΟΔΑΠ 1235/1985 ΝοΒ 31.219), ανεξάρτητα από την υποβολή ειδικού περί τούτου λόγου εφέσεως (ΑΠ 668/1992 ΕΔ 35.93, 52/1985 ΝοΒ 34.196).

Στην προκείμενη περίπτωση από το τιθέμενο υπό την κρίση του Δικαστηρίου με επιμέλεια των διαδίκων αποδεικτικό υλικό (ένορκες καταθέσεις μαρτύρων και επικαλούμενα και προσκομιζόμενα έγγραφα με ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον Ειρηνοδίκη) το Δικαστήριο δεν είναι σε θέση να μορφώσει δικανική πεποίθηση ως προς το κρίσιμο για τη διάγνωση της προκείμενης υπόθεσης ζήτημα του εάν η επίδικη οικοπεδική έκταση εμβαδού 56,40 τετ. μέτρων, που βρίσκεται μέσα στο εγκεκριμένο σχέδιο της πόλης της Λ., εμπίπτει

στους τίτλους κυριότητας των δύο πρώτων εφεσιβλήτων ή εκείνους των εκκαλούντων. Ειδικότερα από το επικαλούμενο και προσκομιζόμενο από τους δύο πρώτους εφεσιβλήτους-ενάγοντες υπ' αρ. 30843/4-12-1989 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Δ. Ζ., νομίμως μεταγραφέν, αποδεικνύεται ότι μεταξύ των άμεσων δικαιοπαρόχων γονέων αυτών Θ. Σ. και Μ. Σ. και του συζύγου της τρίτης και πατέρα των λοιπών εφεσιβλήτων Ε. Α.-Τ. (ενεργούντος δια του πληρεξουσίου του Η. Φ.) καταρτίσθηκε σύμβαση πωλήσεως, δυνάμει της οποίας ο τελευταίος ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει κατά κυριότητα στους δικαιοπαρόχους των δύο πρώτων εφεσιβλήτων έναντι συνολικού τιμήματος 5.100.000 δραχμών, δύο συνεχόμενα οικόπεδα του με εριθμούς 2 και 3 εμβαδού 340 και 210 τετρ. μέτρων αντιστοίχως που βρίσκονται στο υπ' αρ. 584 Α οικοδομικό τετράγωνο στη θέση Ν. Η. του εγκεκριμένου οικοδομικού σχεδίου του Δήμου Λ., στην οδό Έ. Λ. "όπως αυτά εικονίζονται με αρ. 2 και 3 στο από 26-5-1984 τοπογραφικό διάγραμμα του αρχιτέκτονος μηχανικού Α. Σ., το οποίο προσαρτάται στα υπ' αρ. 30383/1989 και 30427/1989 συμβόλαια" αντιστοίχως του ίδιου συμβολαιογράφου, είχε δε το δεύτερο από αυτά (υπ' αρ. 3 οικόπεδο) κοινό όριο νοτιοανατολικά επί μήκους πλευράς 20 μέτρων με το υπ' αρ. "4 οικόπεδο του ιδίου οικοδομικού τετραγώνου". Για το τελευταίο αυτό (υπ' αρ. 4) οικόπεδο εμβαδού 216,50 μέτρων (υπ' αρ. 584 Α) οικοδομικού τετραγώνου καταρτίσθηκε μεταξύ του Ε. Α.-Τ.(αντιπροσωπευόμενου από τον Η. Φ.) και των εκκαλούντων σύμβαση πωλήσεως με το νομίμως μεταγραφέν υπ' αρ. 49173/29-12-1989 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Β. Ν., δυνάμει της οποίας ο πρώτος ανέλαβε την υποχρέωση να μεταβιβάσει κατά κυριότη-

τα έναντι τιμήματος 2.000.000 δραχμών στους εκκαλούντες το εν λόγω οικόπεδο “εικονιζόμενο υπό τον αύξοντα αριθμό 4 και τα κεφαλαία αλφαριθμητικά γράμματα Α Β Γ Δ Α εις το συνημμένον από 20-10-1989 τοπογραφικόν διάγραμμα της αρχιτέκτονος μηχανικού Θ. Τ., το συνοδεύον την υπ’ αρ. πρωτ. 3605/7-11-1969 βεβαίωσιν αρτιότητας του Τιμήματος Πολεοδομίας του Δήμου Λ.” και συνορευόμενο βορειοανατολικώς επί πλευράς 9,80 μέτρων με υπόλοιπη ιδιοκτησία ιδίου πωλητή, νοτιοδυτικώς επί πλευράς 11,20 μέτρων με την οδό Έ. Λ., βορειοδυτικώς επί πλευράς 20 μέτρων με την υπ’ αρ. 3 οικόπεδο του αυτού οικοδομικού τετραγώνου (που είχε πωληθεί ήδη στους δικαιοπαρόχους γονείς των δύο πρώτων εφεσιβλήτων) και νοτιοανατολικώς επί πλευράς μήκους 19,30 μέτρων με ιδιοκτησία πωλητή. Για δόλα αυτά τα οικόπεδα αναφέρεται στους τίτλους κυριότητας των διαδίκων ότι προϊήθαν “κατόπιν τεμαχισμού μεγαλυτέρας εκτάσεως αγρού του πωλητού, που περιήλθε σ’ αυτόν από αγορά παρά του Μ. Α. Α. δυνάμει του υπ’ αρ. 1028/19-9-1967 πωλητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Χ. Π. που νόμιμα μεταγράφτηκε...”

Οι διάδικοι δεν αμφισβητούν την κυριότητα του κοινού δικαιοπαρόχου τους στα γειτονικά ακίνητά τους, οι δε εκκαλούντες ομολογούν την κατοχή του επιδίκου από τότε που τους παραδόθηκε η νομή του οικοπέδου τους από το δικαιοπάροχό τους, ως αναπόσπαστο τμήμα αυτού για τον απαρτισμό της έκτασης των 216,50 τετρ. μέτρων που αγόρασαν, αρνούμενοι κατά τα λοιπά αιτιολογημένα την αγωγή και αποδίδοντας σε πολεοδομικές ρυθμίσεις για την κατασκευή κοινοχρήστων χώρων τη μείωση του ακινήτου των δύο πρώτων εφεσιβλήτων. Οι καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων (και οι ένορκες βεβαιώσεις)

έχουν μονομερώς αφετηρία στα αναπόφευκτα συμπερασματικά, κρίσιμα σημεία τους για το αν το επιδίκιο εμπίπτει στους τίτλους των εκκαλούντων ή των δύο πρώτων εφεσιβλήτων, δηλαδή λαμβάνουν υπόψη είτε το τοπογραφικό διάγραμμα του αρχιτέκτονα μηχανικού Α. Σ. που μνημονεύεται στους τίτλους κυριότητας των δύο πρώτων εφεσιβλήτων, είτε το τοπογραφικό διάγραμμα της αρχιτέκτονα μηχανικού Θ. Τ. που μνημονεύεται στους τίτλους κυριότητας των εκκαλούντων, χωρίς να γίνεται συσχετισμός του περιεχομένου αυτών των τοπογραφικών διαγραμμάτων και να εκφέρεται συνθετική άποψη για την ακρίβεια της αποτύπωσης τούτων σχετικά με τα γειτονικά ακίνητα των διαδίκων. Επίσης δεν προκύπτει αν μειώνεται το οικόπεδο των εκκαλούντων με την αφαίρεση των 56,5 τετρ. μέτρων του επιδίκου, αν η μείωσή του οφείλεται σε νομικό ελάττωμα του κατά την πώληση και το καθιστά μη άρτιο και ποια είναι η αξία (αντικειμενική και αγοραία) αυτού, ώστε επί ευδοκιμίσεως της παρεμπίπουσας αγωγής να υπολογισθεί η οφειλόμενη στους εκκαλούντες αποζημίωση από τις παρεμπιπόντως εναγόμενες - τρεις τελευταίες εφεσιβλήτες.

Για την αντίληψη των ζητημάτων αυτών απαιτούνται ειδικές γνώσεις της επιστήμης της τοπογραφίας. Κατά συνέπεια πρέπει, κατά παραδοχή και του σχετικού αιτήματος των εκκαλούντων, να διαταχθεί η επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο προκειμένου να διεξαχθεί πραγματικόν ομοσύνη (άρθρο 368 παρ. 2 ΚΠολΔικ), από τοπογράφο μηχανικό, τον οποίο θα ορίσει ο διοριζόμενος με την παρούσα εντεταλμένος δικαστής (άρθρο 37 παρ. 2 ΚΠολΔικ), όπως ορίζεται στο διατακτικό.

26/2005

Πρόεδρος: Θεοδ. Νιαβής

Εισηγητής: Δημ. Τίγγας

Δικηγόροι: Στέλιος Μαλακασιώτης, Γεωρ.

Δήμου, Γεωρ. Καπατσέλος

Η έφεση δεν απευθύνεται και κατά του δικονομικού εγγυητή που παρενέβη προσθέτως, εκούσια ή κατόπιν προσεπίκλησης, υπέρ του νικήσαντος πρωτόδικα διαδίκου, εφόσον η ισχύς της απόφασης δεν εκτείνεται στις έννομες σχέσεις του παρεμβαίνοντος με τον αντίδικο αυτού, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση μόνον έναντι του νικήσαντος κυρίου διαδίκου, εκτός αν η ισχύς της απόφασης στην κύρια δίκη εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις του προσθέτως παρεμβαίνοντος με τον αντίδικό του, οπότε εφαρμόζονται οι δ/ξεις περί αναγκαστικής ομοδικίας. Η απευθυνση της έφεσης κατά του πρωτοδικώς προσθέτως παρεμβάντος επέχει θέση κλήτευσης του στη συζήτηση της έφεσης, η οποία είναι αναγκαία, με ποινή απαραδέκτου της συζήτησης.

Αγωγή αποζημίωσης λόγω παράνομου αποκλεισμού από μειοδοτικό διαγωνισμό κοινοτικού έργου.

Κρίση ότι ο αποκλεισμός υπήρξε νόμιμος λόγω έλλειψης αιτιώδους συνάφειας, δεδομένου ότι υπήρχαν και άλλοι δύο τουλάχιστον μειοδότες των οποίων οι προσφορές πληρούσαν τους όρους της δημοπρασίας αλλά κρίθηκαν μη συμφέρουσες, χωρίς να γίνεται από τον προσφεύγοντα συσχετισμός με αυτές, ούτε προσδιορισμός του μεγέθους τους, ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί αν η προσφορά του εκκαλούντος ήταν μικρότερη και αν θα έπρεπε, με ίσους όρους να προτιμηθεί αυτός έναντι των λοιπών μειοδοτών, οπότε και μόνο θα ανέκυπε ζήτημα προσβολής ατομικών δικαιωμάτων του και θα εγεν-

νάτο δικαίωμα αποζημίωσής του. Παρεκτός του ότι υπήρχε και διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής να προτιμήσει για μικρή απόκλιση στις τιμές κόστους την προσφορά με μεγαλύτερο μπχανολογικό εξοπλισμό και καλύτερες εγγυήσεις έγκαιρης περάτωσης του έργου.

Η υπό κρίση έφεση κατά της υπ' αρ. 464/2000 οριστικής αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατ' αντιμωλίαν, κατά την τακτική διαδικασία, επί αγωγής του εκκαλούντος κατά του δευτέρου εφεσιβλήτου - υπέρ του οπίου, ύστερα από προσεπίκλησή του με σωρευόμενη παρεμπίπουσα αγωγή αποζημίωσης, παρενέβη προσθέτως το προσεπικληθέν πρώτο εφεσιβλήτο - η οποία αγωγή απορρίφθηκε, έχει ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως κατά το μέρος που αφορά τον δεύτερο εφεσιβλήτο Δήμο Κ. (άρθρα 495, 516 και 518 ΚΠολΔικ) και πρέπει, κατά το μέρος αυτό, να γίνει η έφεση τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρο 513 παρ. 1 του ΚΠολΔικ). Κατά το μέρος όμως που η έφεση αφορά το πρώτο εφεσιβλήτο Ελληνικό Δημόσιο το οποίο είχε παρέμβει προσθέτως πρωτοδικώς υπέρ του β' εφεσιβλήτου και δεν κατέστη αντίδικο του εκκαλούντος - ενάγοντος ούτε περιέχει δυσμενή διάταξη σε βάρος του τελευταίου η εκκαλούμενη απόφαση και ευμενή υπέρ του εν λόγω εφεσιβλήτου, η υπό κρίση έφεση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ελλείψει εννόμου συμφέροντος του εκκαλούντος (άρθρο 517 ΚΠολΔικ) και να επιβληθούν στον εκκαλούντα τα δικαιοστικά έξοδα του πρώτου εφεσιβλήτου για το δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας (άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔικ). Γιατί από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 517, 76 και 78 του ΚΠολΔικ προκύπτει ότι δεν απαιτείται η έ-

φεστ να απευθύνεται και κατά του δικονομικού εγγυητή που παρενέβη προσθέτως, είτε εκουσίως είτε κατόπιν προσεπικλήσεως, υπέρ του διαδίκου που νίκησε στον πρώτο βαθμό, εφόσον η ισχύς της απόφασης δεν εκτείνεται στις έννομες σχέσεις του παρεμβαίνοντος με τον αντίδικο αυτού και του κυρίου διαδίκου, υπέρ του οποίου παρενέβη, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση μόνον έναντι του κυρίου διαδίκου, ενάγοντος ή εναγομένου που νίκησε στον πρώτο βαθμό, εκτός αν η ισχύς της στην κύρια δίκη απόφασης εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις του προσθέτως παρεμβαίνοντος με τον αντίδικό του, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις περί αναγκαστικής ομοδικίας (ΑΠ 348/1986 ΕΑ. 28.289, 1361/1982, ΕΔ 24. 435, 499/1981 ΝοΒ 30.85). Η απεύθυνση όμως του δικογράφου της έφεσης κατά του πρωτοδίκως προσθέτως παρεμβάντος, ήδη πρώτου εφεσιβλήτου επέχει θέση κλήτευσής του προς συζήτηση της έφεσης, η οποία κλήτευση είναι αναγκαία, κατά τα άρθρα 81 παρ. 3, 82 εδ. γ', 502, 517, 558 και 271 του ΚΠολΔικ, με ποινή απαραδέκτου της συζητήσεως (θλ. ΑΠ 1314/2002, ΕΔ 44.497, 907/2002 ΕΔ.44.1279, 503/2001 ΕΔ 42.1544, 227/2000 ΕΔ 41.971).

Με την ένδικη αγωγή εκτίθεται ότι ο εκκαλών-ενάγων με την υπ' αρ. 29/1982 απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου της αρχικής εναγόμενης κοινότητας Κ. Ν. Μ., που έχει υπαχθεί ήδη στον δεύτερο εφεσιβλήτο Δήμο Κ., αποκλείσθηκε παρανόμως και δολίως από μειοδοτική δημοπρασία εκτέλεσης ενός κοινοτικού έργου της αρχικής εναγόμενης κοινότητας Κ. και ζήτησε προς αποκατάσταση της αρνητικής ζημίας του (λόγω διαφυγόντων κερδών) και χρηματική ικανοποίηση της ηθικής βλάβης του να υποχρεωθεί η αρχικώς ε-

ναγόμενη να καταβάλει στον εκκαλούντα το ποσό των 6.212.107 δραχμών νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως. Η αρχική εναγόμενη άσκηση την από 15-1-1988 (αρ. εκθ. καταθ. Π. 227/34/21-1-1988) προσεπικληπτού με σωρευόμενη αγωγή αποζημίωσης κατά του Ελληνικού Δημοσίου και ζήτησε να υποχρεωθεί το προσεπικληπτέν να παρέμβει στη δίκη και σε περίπτωση ήττας της να καταβάλει σ' αυτή αποζημιωτικώς το ποσό που τυχόν θα υποχρεωνόταν αυτή να καταβάλει στον κυρίως ενάγοντα, ισχυριζόμενη ότι ο Ν. Μ., ως δρύγανο του Δημοσίου, παρανόμως ενέκρινε την υπ' αρ. 29/1982 απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου της. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, αφού συνεκδίκασε την κύρια αγωγή, την προσεπικληπτού με τη σωρευόμενη αγωγή αποζημίωσης και την πρόσθετη παρέμβαση που άσκησε το Ελληνικό Δημόσιο υπέρ της εναγομένης, απέρριψε ως παθητικά ανομιμοποίητη την κύρια αγωγή, κρίνοντας ότι ο Νομάρχης Μ. έφερε την ευθύνη της σύννομης έκδοσης της εγκριθείσης από αυτόν απόφασης του Κοινοτικού Συμβουλίου της κυρίως εναγομένης, στη συνέχεια δε απέρριψε (ως άνευ αντικειμένου) και την προσεπικληπτού με τη σωρευόμενη αγωγή αποζημίωσης, με την υπ' αρ. 260/1988 οριστική απόφασή του.

Κατά της απόφασης αυτής τόσο ο ενάγων - ήδη εκκαλών όσο και το Ελληνικό Δημόσιο άσκησαν εφέσεις, οι οποίες έγιναν δεκτές με την υπ' αρ. 468/1991 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού (με εξαίρεση την έφεση του ενάγοντος που απορρίφθηκε ως απαράδεκτη κατά το σκέλος της που αφορούσε το Ελληνικό Δημόσιο). Με την απόφαση αυτή εξαφανίσθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, αφού κρίθηκε νόμιμη η αγωγή (άρθρα 196 παρ. 1, 113-115 v. 1065/1980 104-106 Εισ.N.AK

297-299, 920, 932 ΑΚ) με την αιτιολογία ότι, η ευθύνη για την επικαλούμενη ζημία του ενάγοντος βαρύνει την αρχικώς εναγόμενη κοινότητα Κ. και όχι το Δημόσιο, αναπέμφθηκε δε η εκδίκαση της κύριας αγωγής στο πρωτοβάθμιο Πολυμελές Πρωτοδικείο, το οποίο με την υπ' αρ. Π. 180/2235/401/1992 πράξη του διέταξε σε βάρος του ενάγοντος εμμάρτυρες αποδείξεις ως προς τα αμφισβητούμενα περιστατικά που θεμελιώνουν τη βάση της αγωγής του, η οποία έτσι παρέμεινε εικρεμής μόνον κατά το μέρος που αφορούσε την εναγομένη Κοινότητα. Με την υπ' αρ. 464/2000 απόφασην του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου απορρίφθηκε η αγωγή και έναντι της εναγομένης κοινότητας ως ουσιαστικά αβάσιμη. Κατά της απόφασης αυτής παραπονείται με την κρινόμενη έφεση ο εκκαλών και ζητεί την εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης προκειμένου να γίνει δεκτή η αγωγή του.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων... αποδεικνύονται τα εξής πραγματικά περιστατικά: Με την υπ' αρ. 54/30-7-1982 απόφασην του Κοινοτικού Συμβουλίου της αρχικώς εναγόμενης Κοινότητας Κ. Νομού Μ. (ήδη Δήμου Κ.) που εγκρίθηκε με την υπ' αρ. ΕΣ 16051/1982 απόφασην του Νομάρχη Μ. αποφασίσθηκε ομόφωνα να εκτελεσθεί ένα αρδευτικό κοινοτικό έργο (4 γεωτρήσεις) δαπάνης αρχικού προϋπολογισμού 12.000.000 δραχμών, καλυπτόμενης από την Ε Τ Ε, την Α. Τράπεζα και επιδοτήσεις από το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Οι εργασίες του έργου είχαν ήδη διακοπεί λόγω κήρυξης εκπτώτου του προηγούμενου εργολάβου με (επαναληπτική) δημοπρασία και σύμφωνα με τους όρους της σχετικής διακήρυξης που είχε το ίδιο Κοινοτικό Συμβούλιο καταρτίσει και προέβλεπε, μεταξύ άλλων, τα εξής: "Η δημοπρασία θα διεξαχθεί με σφραγισμένες

προσφορές, συμπλήρωση τιμολογίου και ομαλότητα τιμών στο Κοινοτικό Γραφείο Κοινότητας Κ.Μ. την 23 Αυγούστου 1982 και από ώρα 10 π.μ. μέχρι 12 μεσημβρινή ενώπιον (τριμελούς) επιτροπής αποτελούμενης εκ του Προέδρου ή Αντιπροέδρου και δύο κοινοτικών συμβούλων (άρθρο 1). Στο διαγωνισμό γίνονται δεκτοί πάντες οι έχοντες ως αντικείμενο την εκτέλεση γεωτεχνικών και γεωτρητικών έργων (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) και εφόσον κατέχουν και τις κατωτέρω αναφερόμενες πρόσθετες προϋποθέσεις αθροιστικώς απαιτούμενες: α) να έχουν κατάλληλη οργάνωση και επαρκή ιδιόκτητο εξοπλισμό από γεωτρύπανα και άλλα τεχνικά μέσα, που απαιτούνται για την έντεχνη και έγκαιρη εκτέλεση (σε τρεις μήνες) παρομοίων προς το δημοπρατούμενο έργο κατασκευής ομαδικών γεωτρήσεων, β) να έχουν ήδη εκτελέσει ή επιβλέψει επιτυχώς έργο παρόμοιο προς το δημοπρατούμενο για λογαριασμό δημόσιας υπηρεσίας ή Ν.Π.Ι.Δ. και γ) να διαθέτουν το κατάλληλο και επαρκή σε αριθμό ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό. Για την απόδειξη της ύπαρξης αυτών των τριών προϋποθέσεων οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να υποβάλουν δίληση του ν.δ. 105/1969, στην οποία θα περιγράφεται λεπτομερώς ο ιδιόκτητος μηχανικός εξοπλισμός υπαίθρου, θα αναφέρεται λεπτομερώς ο εξοπλισμός σε γεωτρύπανα (τύπος, κατασκευαστικός οίκος, έτος κατασκευής, τρόπος λειτουργίας, ικανότητα σε διάμετρο και βάθον), θα συνυπολογισθούν δε γι' αυτό επίσημα στοιχεία του κατασκευαστικού οίκου. Επίσης να αναφερθεί με λεπτομέρειες και ο απαραίτητος βοηθητικός εξοπλισμός αντλητικών συγκροτημάτων, αεροσυμπιεστών, οργάνων DGING καθετομέτρων, ισορροπιτών, αντιβάρων κ.λ.π., χωρίς τα οποία οι προσφορές δεν θα γίνονται δεκτές. Προ-

σφορά που δεν θα συνοδεύεται έστω και από ένα από τα εις τα ανωτέρω αναφερόμενα δικαιολογητικά θα κρίνεται αυτομάτως απαράδεκτη και ως μηδέποτε υποβληθείσα. Η επάρκεια των ανωτέρω α', β', γ' προϋποθέσεων για την ανάθεση του παρόντος έργου εναπόκειται στην απόλυτη κρίση του εργοδότη (άρθρο 4)".

Κατά τις 23-8-1982 διενεργήθηκε ενώπιον της Τριμελούς Επιτροπής της εναγομένης και του παρευρισκόμενου (χωρίς δικαίωμα ψήφου) τεχνικού συμβούλου της III ΠΔ. ΕΒ Κεντρικής Ελλάδος γεωλόγου Μ. Θ. η επαναληπτική δημοπρασία, κατά την οποία εμφανίσθηκαν με σφραγισμένες προσφορές πέντε (5) υποψήφιοι μειοδότες (μεταξύ των οποίων και ο εκκαλών) στους φακέλους των οποίων υπήρχαν όλα τα προβλεπόμενα με τον πίνακα επιδόσεως προσφορών δικαιολογητικά, όπως και ένας επί πλέον μειοδότης (Κ. Β. ΕΔΕ), του οποίου ο φάκελος είχε ανεπαρκή δικαιολογητικά. Κατόπιν ελέγχου του περιεχομένου των δικαιολογητικών κρίθηκαν δεκτές οι προσφορές τριών υποψηφίων μειοδοτών, ήτοι α) της Γεωλογικού Γραφείου Δ. Κ., β) της Υ. ΑΕ και 3) της Γ. ΕΠΕ, απορρίφθηκαν δε οι προσφορές των τριών λοιπών υποψηφίων μειοδοτών, ήτοι α) της Υ. ΑΕ διότι δεν είχε εγγυητική επιστολή β) του Κ. Β. διότι είχε ανεπαρκή δικαιολογητικά και γ) του εκκαλούντος, "διότι δεν είχε επαρκή μηχανολογικό εξοπλισμό, ήτοι δεν αναφερόταν για αντλητικό συγκρότημα". Στη συνέχεια η Επιτροπή προέβη σε αποσφράγιση των τριών πρώτων προσφορών και κατακύρωσε τη δημοπρασία στη μειοδότη Γ. ΕΠΕ, αφού προηγουμένως επέστρεψε τα δικαιολογητικά με τους σφραγισμένους φακέλους των προσφορών στους τρεις μη γενόμενους δεκτούς στο διαγωνισμό, από τους οποίους ο εκκαλών κατέθεσε και ένσταση (βλ. από 23-8-

1982 πρακτικό της ως άνω Επιτροπής της εναγομένης).

Η ένσταση του εκκαλούντος απορρίφθηκε ομόφωνα από το (7μελές) Κοινοτικό Συμβούλιο της εναγομένης με την υπ' αρ. 71/15-9-1982 απόφασή του, στην οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: "Η ένσταση του ανωτέρω απορρίπτεται λογαριασμός διότι μόλις ανακοινώθηκε στον ενιστάμενο ότι η προσφορά του δεν είναι δεκτή, επειδή με την υπεύθυνη δήλωσή του δεν εγνώρισε ότι έχει επαρκή εξοπλισμό τεχνικό και συγκεκριμένα αντλητικό συγκρότημα, παράλλαβε τα δικαιολογητικά του και απεχώρησε. Μετά το τέλος της δημοπρασίας και αφού ανακοινώθηκαν τα αποτελέσματα της δημοπρασίας επανήλθε και κατέθεσε ένσταση στον Πρόεδρο της Κοινότητας. Έγινε γνωστό εις αυτόν ότι η ένστασή του δεν θα ληφθεί υπόψη, διότι την κατέθεσε αφού προηγουμένως απομακρύνθηκε από το Κοινοτικό κατάστημα και επανήλθε μετά από αρκετό χρονικό διάστημα. Επηρίθη δε να καταθέσει τα δικαιολογητικά του εις την ένστασή του ενώπιον της Επιτροπής εκ του Κ. Χ., Δ/ντού III ΠΔΕΒ Λ. και του γεωλόγου Μ. Θ. και αρνήθηκε... Ορθώς αποκλείσθηκε από τη δημοπρασία διότι στην υπεύθυνη δήλωση δεν ανέφερε ότι έχει αντλητικό συγκρότημα όπως ορίζει η διακήρυξη".

Η απόφαση αυτή του Κοινοτικού Συμβουλίου της εναγομένης εγκρίθηκε με την υπ' αρ. ΕΣ.19306/15-10-1982 απόφαση του Νομάρχη Μ., με την οποία κρίθηκε νόμιμη η αρ. 59/1982 απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου της εναγομένης για έγκριση των πρακτικών δημοπρασίας και ανάδειξη μειοδότη της Γ. ΕΠΕ αντί συνολικού ποσού αμοιβής 8.645.059 δραχμών και απορρίφθηκε έτσι σιωπηρά η ένσταση του εκκαλούντος. Αφού μεσολάβησε και η από 21-10-1982 προσφυγή

του εκκαλούντος στον Υπουργό Εσωτερικών που απορρίφθηκε σιωπηρά, άσκησε ο εκκαλών την από 29-6-1983 αίτηση ακυρώσεως κατά της υπ' αρ. ΕΣ. 19306/15-10-1982 νομαρχιακής αποφάσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας το οποίο με την υπ' αρ. 1488/1987 απόφασή του ακύρωσε την προσβαλλόμενη απόφαση για έλλειψη νόμιμης αιτιολογίας. Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας στηρίχθηκε στα ελλιπή στοιχεία που περιείχε ο φάκελος της υπόθεσης (το Ελληνικό Δημόσιο δεν παραστάθηκε στη συζήτηση), όπως προκύπτει από το αιτιολογικό της απόφασής του, με το οποίο δέχθηκε τα εξής: “Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης ο αιτών με την προσφορά του συνυπέβαλε την κατά το άρθρο 4 παρ. 2 στοιχ. γ' της δημοπρασίας υπεύθυνη δήλωση, στην οποία περιγράφεται λεπτομερώς ο διατιθέμενος από αυτόν μηχανολογικός εξοπλισμός, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων μία αντλία PRACHT δυτικής Γ., μία κοκλιοφόρο αντλία ελληνικής προελεύσεως και ένα τρακτέρ για δοκιμαστική άντληση και πομόνα. Συνεπώς η αιτιολογία της 71/20-9-1982 αποφάσεως του κοινοτικού συμβουλίου, κατά την οποία ο αιτών αποκλείσθηκε από τη δημοπρασία, διότι στην υπεύθυνη δήλωσή του δεν ανέφερε ότι διέθετε το απαιτούμενο από τη διακήρυξη αντλητικό συγκρότημα, είναι πεπλανημένη, τα δε αναφερόμενα στο διαβιβαστικό της προσφυγής προς τον Υπουργό Εσωτερικών ΕΣ. 20383/8-11-1982 έγγραφο της Νομαρχίας, που επαναλαμβάνεται και στο ΕΣ. 14955/22-7-1984 έγγραφο της Διοικήσεως προς το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν δύνανται να αναπληρώσουν την ελλείπουσα, από την κυρωτική της ανωτέρω αποφάσεως νομαρχιακή απόφαση, νόμιμη αιτιολογία”.

Στα αμέσως ανωτέρω αναφερόμενα έγγραφα του Νομάρχη Μ. μνημονεύονται οι λόγοι για τους οποίους είχε απορριφθεί λόγω αβασιμότητας η ένσταση του εκκαλούντος, οι οποίοι δεν ενσωματώθηκαν στην υπ' αρ. ΕΣ 19306/15-10-1982 απόφασή του και γι' αυτό ακυρώθηκε αυτή από το Συμβούλιο Επικρατείας. Ανεξάρτητα δύως από την ελαπτωματικότητα για έλλειψη νόμιμης αιτιολογίας της εκτελεστής διοικητικής αυτής πράξης και τον παράνομο αποκλεισμό του εκκαλούντος γι' αυτή την αιτία από τη συμμετοχή του στη δημοπρασία δεν γεννήθηκε αξιώσαντη αποζημίωσή του για τους εξής λόγους: 1) Ως προς την εκπλήρωση της υποχρέωσής του από το άρθρο 4 παρ. 2γ της μειοδοτικής δημοπρασίας ο εκκαλών προσκόμισε με την ένστασή του 2 υπεύθυνες δηλώσεις του ν.δ. 105/1969, στη μία από τις οποίες δηλώνει την επαγγελματική του επάρκεια και στην άλλη τον τεχνολογικό εξοπλισμό της επιχείρησής του. Και αν γίνει δεκτό δύως ότι δηλώθηκε νομοτύπως από τον εκκαλούντα ότι διέθετε τον απαιτούμενο μηχανολογικό εξοπλισμό για την εκτέλεση του δημοπρατούμενου έργου, πράγμα που αμφισβήτησε ομοφώνως το Κοινοτικό Συμβούλιο της εναγομένης λόγω έλλειψης πράξεων καταθέσεως των δηλώσεων, μη δικαιολογίας της διάσπασής τους και διατύπωσης του κειμένου σε δύο διαφορετικά έντυπα, όπως και απροθυμίας του εκκαλούντος να θέσει υπόψη της Επιπροπής του διαγωνισμού το περιεχόμενο των δηλώσεων του (που είχαν επιστραφεί σ' αυτόν και έλαβαν βέβαιη χρονολογία σε πολύ μεταγενέστερο χρόνο), κατά την υποβολή της ένστασής του, όπως θα έπραττε οποιοσδήποτε καλοπροαίρετος και μετρίως συνετός υποψήφιος μειοδότης, ενόψει και της υποψίας που δημιουργούσε η αποχώρησή του από τη δημοπρασία μετά τον αποκλεισμό του, δεν διέθετε πραγμα-

τικά τα αναγκαία από άποψη δυναμικότητας τεχνικά μέσα, ιδίως αντλητικό συγκρότημα, ο εκκαλών για την εκτέλεση και την έγκαιρη περάτωση του έργου (3μηνο), έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η απορρόφηση των κοινοτικών επιδοτήσεων και γι' αυτόν και μόνο το λόγο πάντα ουσιαστικά ορθός ο αποκλεισμός του από τη δημοπρασία και 2) Ο αποκλεισμός του εκκαλούντος δεν ευρίσκεται σε αιτιώδη συνάφεια (ούτε αποτελεί πρόσφορη αιτία της επικαλούμενης ζημίας του), δεδομένου ότι υπήρχαν και άλλοι δύο τουλάχιστον μειοδότες των οποίων οι προσφορές αξιολογήθηκαν ότι πληρούσαν τους όρους της δημοπρασίας και κρίθηκαν μη συμφέρουσες, χωρίς να γίνεται από τον εκκαλούντα συσχετισμός με αυτές τις προσφορές ούτε να προσδιορίζονται ως προς το μέγεθός τους, έτσι ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί αν η προσφορά του εκκαλούντος πάντα μικρότερη από όλες τις νομίμως γενόμενες μειοδοτικές προσφορές και αν θα έπρεπε γι' αυτό, με ίσους όρους να προτιμηθεί αυτός έναντι των λοιπών μειοδοτών, οπότε και μόνον θα ανέκυπτε ζήτημα προσβολής ατομικών δικαιωμάτων του και θα εγεννάτο δικαίωμα αποζημίωσής του. Και αυτά χωρίς να ληφθεί υπόψη η διακριτική ευχέρεια που είχε η Επιτροπή να προτιμήσει για μικρή απόκλιση στις τιμές του κόστους του έργου την προσφορά με μεγαλύτερο μηχανολογικό εξοπλισμό και καλύτερες γι' αυτό εγγυήσεις έγκαιρης περάτωσης του έργου, ευχέρεια ως προς την οποία ούτε έμμεσα αναφέρεται ο εκκαλών, με μνεία της δυναμικότητας εξοπλισμού των προσφορών που κρίθηκαν ότι πληρούσαν τους όρους της δημοπρασίας.

Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο αν και με ελλιπή αιτιολογία, που συμπληρώνεται κατά τα ανωτέρω (άρθρο 534 του ΚΠολΔικ) απέρριψε την αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη, ορθώς εφέρμοσε το νόμο

και εκτίμησε το αποδεικτικό υλικό. Κατά συνέπεια πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη έφεση και έναντι του εφεσιθλήπτου Δ. Κ. ως ουσιαστικά αβάσιμη...

30/2005

Πρόδεδρος: Θεοδ. Νιαβής

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατζαλέξης

Δικηγόροι: Πινελόπη Ροντογιάννη- Βασ. Τσατσάνης, Ιωαν. Σαμαράς

Ζετήσις παραγραφή των αξιώσεων αποζημίωσης του ζημιώθεντος τρίτου κατά ασφαλιστικής εταιρίας, αρχόμενη από την επόμενη του απυχήματος, αδιαφόρως του χρόνου γνώσης της ζημίας και του προς αποζημίωση υποχρέου, διότι στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η δ/ξη του 937 ΑΚ.

Εάν η αξίωση για ζημία από αδικοπραξία βεβαιωθεί με τελεσδίκην απόφαση, από την τελεσδικία αρχίζει 20ετής παραγραφή και ως προς το μέρος της δόλης αξιώσης, που ανάγεται σε χρόνο μεταγενέστερο εκείνου, για τον οποίο επιδικάσθηκε αποζημίωση, καθ δόσον και το μέρος αυτό, καίτοι δεν περιέχεται ειδική αναγνωριστική διάταξη στην απόφαση, θεωρείται ότι έχει βεβαιωθεί με ισχύ δεδικασμένου με την παρεμπίπουσα δικαιοσική κρίση, η οποία πάντα αναγκαία για την ύπαρξη δικαιώματος αποζημίωσης του παθόντος, γενικά, για κάθε ζημία από την αδικοπραξία.

Η νέα 20ετής παραγραφή προϋποθέτει αναγκαίως την ύπαρξη αξιώσης, που δεν έχει ήδη υποκύψει στη μέχρι της τελεσδικίας βραχυχρόνια παραγραφή, καθ δόσον με τη συμπλήρωση της παραγραφής ο οφειλέτης έχει κεκτημένο δικαίωμα έναντι του δανειστή για άρνηση της παροχής προς αυτόν. Εφόσον δε, κατά το μεταγένεστέρο μέρος της η αξίωση δεν είχε καταστεί επίδικη, το παραχθέν με βάση την

αρχική αγωγή - ως προς το μέρος της προγενέστερης ζημίας - δεδικασμένο δεν εξιθελίζει το άνω κεκτημένο δικαίωμα προς απόκρουση της αξίωσης κατά το μη προβληθέν με την αρχική αγωγή μέρος της.

Αυτοδίκαιην υποκατάστασην του ΙΚΑ στα δικαιώματα του ασφαλισμένου του, ως προς τις παροχές που του κατέβαλε, έναντι του υπαγόνου.

Αποκατάσταση δαπανών φυσιοθεραπείας, μετακινήσεων με ταξί και θελπιωμένης διατροφής.

{...} II. Επειδή, από το συνδυασμό των άρθρων 247, 251, 298, 914 και 937 Α.Κ., συνάγεται ότι, σε περίπτωση αδικοπραξίας, αφότου εκδηλώθηκε το ζημιογόνο γεγονός, γεννάται υπέρ του ζημιωθέντος αξίωση αποζημιώσεως για την όλη ζημία, θετική και αποθετική, παρούσα ή μελλουσα, αν είναι προβλεπτή κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων και εφόσον η δικαστική της επιδίωξη είναι δυνατή, η δε παραγραφή της αξιώσεως αυτής είναι πενταετής και αρχίζει να τρέχει για όλες τις ζημίες ενιαίως, από τότε που ο ζημιωθείς έλαβε γνώση των πρώτων επιζήμιων συνεπειών και του υποχρέου προς αποζημίωσην. Όμως, κατά τις διατάξεις των άρθρων 10 παρ.2 και 19 παρ.2 Ν. 489/1976, στην περίπτωση των αξιώσεων αποζημιώσεως του ζημιωθέντος τρίτου κατά ασφαλιστικής εταιρίας η παραγραφή είναι διετής, αρχομένη από την επομένη της ημέρας του ατυχήματος, με την επιφύλαξη των περί αναστολής και διακοπής της παραγραφής κειμένων διατάξεων και δεν έχει σημασία πότε ο ζημιωθείς έλαβε γνώση της ζημίας και του προς αποζημίωση υποχρέου, διότι στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 937 Α.Κ, αφού το ζήτημα ρυθμίζεται από την ειδική διάταξη του άρθρου 10 παρ.2

του Ν. 489/1976 (ΑΠ 57/2004 ΝΟΜΟΣ).

Εξ άλλου, από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 261 εδ.α' ΑΚ και 221 παρ.1 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι σε περίπτωση ασκήσεως αγωγής για μέρος μόνο της αξιώσεως για αποζημίωση, η επίδοση της αγωγής διακόπτει την παραγραφή μόνο για το μέρος αυτό, ως προς το οποίο δημιουργείται αντιστοίχως εκκρεμοδικία. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 268 εδ.α' ΑΚ, κατά την οποία "κάθε αξίωση που βεβαιώθηκε με τελεσίδικη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο εκτελεστό παραγράφεται μετά είκοσι χρόνια, και αν ακόμη η αξίωση καθαυτή υπαγόταν σε συντομότερη παραγραφή", εάν βεβαιωθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση η ύπαρξη αξιώσεως για θετική και αποθετική ζημία από αδικοπραξία, η οποία υπόκειται κατ αρχήν στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 937 παρ.1ΑΚ, ή στην συντομότερη ως άνω διετή παραγραφή, από την τελεσιδικία αρχίζει εικοσαετής παραγραφή και ως προς το μέρος της όλης αξιώσεως για αποκατάσταση της αποθετικής ζημίας, η οποία ανάγεται σε χρόνο μεταγενέστερο εκείνου, για τον οποίο επιδικάσθηκε αποζημίωση. Κι αυτό γιατί και το μέρος αυτό της αξιώσεως, καίτοι δεν περιέχεται ειδική αναγνωριστική διάταξη στην απόφαση, θεωρείται ότι έχει βεβαιωθεί με δύναμη δεδικασμένου (άρθρο 331 ΚΠολΔ) με την παρεμπίπτουσα δικαστική κρίση, η οποία ήταν αναγκαία για την ύπαρξη δικαιώματος αποζημιώσεως του παθόντος γενικά, για κάθε ζημία από την αδικοπραξία.

Η νέα όμως αυτή (εικοσαετής) παραγραφή προϋποθέτει αναγκαίως, κατά την έννοια του άρθρου 268 Α.Κ, την ύπαρξη αξιώσεως, που δεν έχει ήδη υποκύψει στην μέχρι της τελεσιδικίας ισχύουσα βραχυχρόνια παραγραφή (ΑΠΟΔ 23/1994, 38/1996, ΑΠ 57/2004, ΝΟΜΟΣ). Και τούτο διότι το

άρθρο 272 Α.Κ, ορίζει ότι, με τη συμπλήρωση της παραγραφής, ο οφειλέτης δικαιούται να αρνηθεί την εκπλήρωση της παροχής, σε τρόπο ώστε με τη συμπλήρωση της ο οφειλέτης έχει κεκτημένο δικαίωμα έναντι του δανειστού για άρνηση της παροχής προς αυτόν. Εφόσον δε, κατά το μεταγενέστερο μέρος της η αξίωση δεν είχε καταστεί επίδικη, το παραχθέν με βάση την αρχική αγωγή- ως προς το μέρος της προγενέστερης ζημίας- δεδικασμένο δεν εξοβελίζει το άνω κεκτημένο δικαίωμα προς απόκρουση της αξιώσεως κατά το μη προβληθέν με την αρχική αγωγή μέρος της, αφού τέτοια συνέπεια δεν προβλέπεται στο άρθρο 268 Α.Κ., ούτε, άλλωστε, δυνατότητα ασκήσεως του δικαιώματος αυτού είχε ο οφειλέτης στην αρχική δίκη όπου δημιουργήθηκε το δεδικασμένο. Η άποψη αυτή, ότι δηλαδή η έναρξη εικοσατούς παραγραφής κατά το άρθρο 268 Α.Κ προϋποθέτει την μη συμπλήρωση της αρχικής, συντομότερης, παραγραφής μέχρι την τελεσιδικία (πρβλ. ΑΠ 504/2004, ΝΟΜΟΣ, που έκρινε ότι ορθώς έγινε δεκτή η ένσταση παραγραφής, εφόσον από της τελέσεως του αδικήματος μέχρι την δημοσίευση της αποφάσεως του Εφετείου επί αγωγής που αφορούσε αποζημίωση για προγενέστερο διάστημα είχε παρέλθει διετία), ενισχύεται και από το γεγονός ότι ο νομοθέτης του Α.Κ., εντάσσοντας την άνω διάταξη μεταξύ των ρυθμιζομένων στον Κώδικα “τρόπων διακοπής” της παραγραφής (260 -269 Α.Κ.), αποδίδει και στην τελεσιδική βεβαίωση την έννοια υπό την οποία λαμβάνει την “διακοπή” της παραγραφής, ήτοι της παύσεως της διαδρομής αυτής πριν από τη συμπλήρωση του κατά τον νόμο χρόνου της, καθώς και του μη υπολογισμού του διαδραμόντος χρόνου μέχρι το γεγονός της διακοπής (ΑΠ Ολ 24/2003, ΑΠ 117/2004 ΝΟΜΟΣ).

Στην κρινόμενη περίπτωση, στο ένδικο ατύχημα που επισυνέβη στις 22-9-1995, τραυματίσθηκε σοβαρά τα ο ενάγων, ο οποίος υπέστη βαρεία κάκωση της σπονδυλικής σπίλης που είχε σαν συνέπεια την πάρεση - μείωση ισχύος των κάτω άκρων και ιδιαίτερα παράλυση των εκτεινόντων των δακτύλων του δεξιού κάτω άκρου, αδυναμία άρσεως του συστοίχου σκέλους, αδυναμία κάμψεως του γόνατος, αδυναμία εκτάσεως και κάμψεως της ποδοκνημικής και των δακτύλων του συστοίχου άκρου ποδός και την απώλεια της αισθητικότητας κατά την έξι ω επιφάνεια του δεξιού πέλματος, καθώς και απώλεια ελέγχου των σφιγκτήρων με συνέπεια ακράτεια ούρων και διαταραχές της λειτουργίας του ορθού. Προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη από το ατύχημα ο ενάγων άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου την από 21/2/1996 (αριθ. εκθ καταθ. 84/1996) αγωγή, με την οποία ζήτησε, μεταξύ άλλων, και αποζημίωση προς αποκατάσταση της αισθητικής ζημίας που υπέστη, λόγω απωλείας των αποδοχών που θα λάμβανε εκ της ασκήσεως του επαγγέλματος του μηχανοδηγού - κειριστή ανυψωτικών μηχανημάτων στην εταιρία “Ε. Α.Ε.”, στην οποία εργαζόταν πριν του ατυχήματος, λόγω της, συνεπεία του τραυματισμού του, πλήρους ανικανότητάς του προς εργασία, κατά το χρονικό διάστημα από 22-9-1995 έως 22/2/1996. Επί της αγωγής εκδόθηκε σε πρώτο βαθμό η 211/1996 απόφαση και κατόπιν ασκήσεως αντιθέτων εφέσεων η 800/1997 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, που δημοσιεύθηκε στις 9-9-1997, η οποία έκρινε αποκλειστικά υπαίτιο του ατυχήματος την εναγόμενο οδηγό του ζημιογόνου οχήματος, Ι. Μ. και, δεχθείσα την αγωγή κατά ένα μέρος, υποχρέωσε, σε ολόκληρο, αυτόν, την εργοδότιδά του εταιρία, που τον

προέστησε στην οδήγηση (δεύτερη εναγόμενη), και την ως άνω ασφαλιστική εταιρία (τρίτη εναγόμενη), καθολική διάδοχος της οποίας κατέστη μεταγενεστέρως η εδώ εναγομένη, να του καταβάλλουν τα εκεί αναφερόμενα ποσά αποζημιώσεως, μεταξύ των οποίων και ποσό 1.900.000 δραχμών για την ως άνω αιτία.

Επακολούθησε η άσκηση, κατά των αυτών ως άνω εναγομένων, στις 18-2-1999, της από 11/2/1999 (αριθ. εκθ. καταθ. 79/1999) αγωγής, με την οποία αιτήθηκε και πάλι, μεταξύ των άλλων και αποζημίωση για απώλεια εισοδημάτων, συνεπεία της, εξαιπίας του ως άνω τραυματισμού ανικανότητας προς εργασία του ενάγοντος, για το διάστημα από 1/3/1996 - 31/12/1997, ποσό 15.600.000 δραχμών. Επί της αγωγής, από το δικόγραφο της οποίας χώρησε παραίτηση ως προς τους πρώτο και δεύτερη εναγομένους, εκδόθηκε σε πρώτο βαθμό η 274/1999 απόφαση, η οποία, για την αιτία αυτή, υποχρέωσε την τρίτη εναγομένη να του καταβάλλει ποσό 9.240.000 δραχμών, που παριστούσε τις αποδοχές, που, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, θα λάμβανε, αν δεν μεσολαβούσε ο τραυματισμός του και η εκ του λόγου αυτού ανικανότητά του προς εργασία, για την ως άνω χρονικό διάστημα. Η απόφαση αυτή κατέστη τελεσίδικη, μετά την απόρριψη, με την 357/2002 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, που δημοσιεύθηκε στις 30-4-2002, της εφέσεως της εναγομένης και με τις προτάσεις ασκηθείσης αντεφέσεως του ενάγοντος.

Ήδη με την κρινόμενη αγωγή, που στρέφεται μόνον κατά της ασφαλιστικής εταιρίας και ασκήθηκε στις 13-1-2000 (βλ. επισημειωματική πράξη του διενεργήσαντος την επίδοση δικαστικού επιμελητού Χ. Π., επί του επιδοθέντος στην εναγομένη αντιγράφου, που αυτή προσκο-

μίζει και επικαλείται), ο ενάγων ζήτησε, μεταξύ των άλλων, την επιδίκαση αποζημιώσεως, για την αυτή ως άνω αιτία, ποσού 16.800.000 δραχμών, για το χρονικό διάστημα από 1/1/1998 - 31/12/1999. Επί της αγωγής εκδόθηκε η εκκαλουμένη η οποία έκρινε ότι, για την αιτία αυτή, ο ενάγων, που ήταν ανίκανος προς εργασία, στερήθηκε αποδοχές ποσού 10.240.122 δραχμών, μετά δε από αφαίρεση του καταβληθέντος από το ΙΚΑ, στο οποίο ήταν ασφαλισμένος, ποσού των 7.372.213 δραχμών, υποχρέωσε την εναγομένη να του καταβάλλει το υπόλοιπο από 2.867.909 δραχμές.

Με τον μοναδικό λόγο της εφέσεως η εναγομένη προτείνει το πρώτον, παραδεκτώς κατάρθηκε από το Αρθρο 527 αριθ. 3 σε συνδυασμό με 269 παρ.2 δ ΚΠολΔ, όπως η τελευταία διάταξη είχε πριν την αντικατάστασή της με το Αρθρο 11 Ν. 2915/2001, και εφαρμόζεται εν προκειμένω ως εκ του χρόνου ασκήσεως και συντηρήσεως της αγωγής και εκδόσεως της εκκαλουμένης, αφού ο εκκαλών επικαλείται ότι αποδεικνύεται εγγράφως, ένσταση παραγραφής της ενδίκου αξιώσεως, δεδομένου ότι, από τον χρόνο του ατυχήματος μέχρι της ασκήσεως της αγωγής, παρήλθε 2ετία, η δε εκδοθείσα επί της πρώτης αγωγής τελεσίδικη απόφαση δεν επιμήκυνε την 2ετή παραγραφή σε 20ετή, δεδομένου ότι, από την τέλεση του αδικήματος, μέχρι την άσκηση της κρινόμενης αγωγής παρήλθε 2ετία και έτσι δεν επήλθε με την έκδοση της τελεσίδικης ως άνω αποφάσεως (800/1997) επιμήκυνση της βραχείας παραγραφής σε 20ετή, αφού η επιμήκυνση αυτή αφορά μόνον την με την αγωγή εκείνη ασκηθείσα αξίωση και όχι την εν λόγω αξίωση και κατά το μέρος που δεν ασκήθηκε και ασκείται το πρώτον με την κρινόμενη αγωγή, δεν μπορεί δε να αναβιώσει με το δεδικασμένο που παράγεται

από την ανωτέρω απόφαση η παραγραφείσα αξίωση.

Ο ισχυρισμός αυτός, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, τυγχάνει μη νόμιμος, διότι η αξίωση, για την οποία ασκήθηκε η τέταρτη (ένδικη) αγωγή, δεν είχε υποκύψει στην βραχύτερη διετή παραγραφή του άρθρου 10 παρ.2 Ν. 489/1976, η οποία, αρχόμενη, όπως λέχθηκε από της τελέσεως του αδικήματος, (ήτοι από 22-9-1995), δεν είχε παρέλθει μέχρι την δημοσίευση (9-9-1997) της υπ αριθμ. 800/97 τελεσιδικης αποφάσεως του παρόντος Δικαστηρίου, που, βάσει της πρώτης αγωγής, επιδίκασε, εκτός των άλλων και μέρος της αξιώσεως του ενάγοντος, λόγω ανικανότητας αυτού για εργασία, κατά το χρονικό διάστημα 22-9-95 έως 22-2-1996, με αποτέλεσμα η παραγραφή της εν λόγω αξιώσεως του ενάγοντος, αλλά και των λοιπών, που ασκούνται με την κρινόμενη αγωγή, είχαν δε ασκηθεί και με την πρώτη αγωγή, για το διάστημα που αφορούσε εκείνη, αλλά και με την δεύτερη, για το μεταγενέστερο χρονικό διάστημα που εκείνη αφορούσε, να επιμπυκυνθεί σε εικοσαετή, που άρχισε από την τελεσιδικία της ανωτέρω αποφάσεως (9-9-97). Και τούτο, γιατί και για το μέρος αυτό της αξιώσεως, που ασκήθηκε με την τρίτη ένδικη αγωγή, για το μεταγενέστερο του χρονικού διαστήματος, που αφορούσε η δεύτερη ως άνω αγωγή, για την οποία ισχύει η αυτή επιμπύκυνση της βραχείας παραγραφής, χρονικό διάστημα (1-1-98 έως 31-12-99), καίτοι δεν περιέχεται ειδική αναγνωριστική διάταξη στην άνω απόφαση, θεωρείται ότι έχει βεβαιωθεί με δύναμη δεδικασμένου με την παρεμπίπουσα δικαστική κρίση, η οποία ήταν αναγκαία για την ύπαρξη δικαιώματος αποζημιώσεως του παθόντος γενικά για κάθε ζημία από την αδικοπραξία. Συνεπώς ο μοναδικός λόγος της υπό στοιχείο

α' εφέσεως της εναγομένης τυχάνει αβάσιμος και έτσι αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ως αβάσιμη.

III. Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επαναξιολόγηση... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά, σχετικά με τους λόγους της υπό στοιχείο β' εφέσεως του εναγοντος: Ο τραυματισθείς σοβαρότατα στο αυτοκινητικό απύχημα που αναφέρθηκε από αποκλειστική υπαιτιότητα του οδηγού του zημιογόνου YYZ- ... I.X.Φ αυτοκινήτου, το οποίο ήταν ασφαλισμένο, για την έναντι τρίτων αστική ευθύνη, από την ασφαλιστική εταιρία "Π. Α. Α.Ε.", όπως κρίθηκε μετά δυνάμεως δεδικασμένου από την ως άνω 800/1997 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, υπέστη, όπως επίσης, μετά δυνάμεως δεδικασμένου, έχει κριθεί, τις προαναφερθείσες σωματικές βλάβες, συνεπεία των οποίων κατέστη ολικά ανίκανος προς εργασία και κατά το χρονικό διάστημα από 1/1/1998 - 31/12/1999. Κατά το διάστημα αυτό, αν δεν τραυματιζόταν, θα εξακολουθούσε να εργάζεται στην προαναφερθείσα Α.Ε. ως μηχανοδηγός - κειριστής ανυψωτικών μηχανημάτων, στην οποία, όπως επίσης κρίθηκε μετά δυνάμεως δεδικασμένου, εργαζόταν, κατά τον προ του ατυχήματος χρόνο, με μηνιαίες αποδοχές 380.000 δραχμών. Από την εργασία του αυτή θα λάμβανε, κατά το εν προκειμένω κρίσιμο ως άνω χρονικό διάστημα, τις κατωτέρω αποδοχές: α) από 1/1-30/6/1998 δραχμές 413.359 μηνιαίως και συνολικά 2.480.154 δραχμές, β) από 1/7-31/12/1998 δραχμές 423.694 μηνιαίως και συνολικά ποσό 2.542.164 δραχμές, γ) από 1/1-30/6/1999 δραχμές 430.962 μηνιαίως και συνολικά ποσό 2.585.772 δραχμές και δ) από 1/7-31/12/1999 ποσό 438.672 δραχμών μηνιαίως και συνολικά 2.632.032 δραχμών. Συνολικά δε το ποσό των (2.480.154 + 2.542.164 + 2.585.772 + 2.632.032)

10.240.122 δραχμών.

Το ΙΚΑ, στο οποίο ήταν ασφαλισμένος ο ενάγων, του κατέβαλε, κατά τα δύο ως άνω έτη, το συνολικό ποσό των (3.615.567 + 3.756.646) 7.372.213 δραχμών (βλ. 9811/29-5-2000 βεβαίωση του Κατ/ος ΙΚΑ Β.). Συνεπώς, ως προς το ποσό αυτό, το Ι-ΚΑ έχει υποκατασταθεί στα δικαιώματα του ενάγοντος έναντι της εναγομένης, ο δε ενάγων δικαιούται, ως αποζημίωση, για την ανωτέρω αιτία, κατά το ως άνω χρονικό διάστημα, το υπόλοιπο από 2.867.909 δραχμές.

Ο ενάγων, συνεπεία της εν γένει ως άνω καταστάσεως της υγείας του και της παράλυσης του δεξιού περονιάδιου νεύρου, δεν μπορεί να διατηρήσει την ισορροπία του χωρίς την θοήθεια τρίτων, και έπρεπε, κατά το ως άνω κρίσιμο εν προκειμένω χρονικό διάστημα, να επισκέπτεται συχνά και να συμβουλεύεται τους θεράποντες γιατρούς του και να παρακολουθεί προγράμματα φυσιοθεραπείας. Για τις μετακινήσεις του από το σπίτι του στη Ν. Ι. Β. στα ιατρεία και το φυσιοθεραπευτήριο χρησιμοποιούσε ταξί, κατά το εν προκειμένω δε χρονικό διάστημα, πραγματοποίησε συνολικά 320 τέτοιες μετακινήσεις με δαπάνη 1.500 δραχμών την κάθε μία και έτσι δαπάνησε συνολικό ποσό (320X1.500) 480.000 δραχμών.

Τέλος ο ενάγων, εξαιτίας της συνεχούς κατακλίσεως του και της διαταραχής του πεπτικού του συστήματος, καθόλο το εν προκειμένω διετές χρονικό διάστημα, ακολούθει ειδικό βελτιωμένο διαιτολόγιο από zwmό από κρέας, ψωτά ψάρια και κρέας, νωπά λαχανικά και φρούτα, με αποτέλεσμα να δαπανά επιπλέον ποσό 2.000 δραχμών ημεροής και για τις 720 ημέρες του διαστήματος αυτού (720X2.000) 1.440.000 δραχμών.

Εφόσον και η εκκαλούμενη έτσι έκρινε και επιδίκασε, για τις ανωτέρω αιτίες,

τα προαναφερθέντα ποσά αποζημιώσεως στον ενάγοντα, ορθώς τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει η υπό στοιχείο β' έφεσον του ενάγοντος, που υποστηρίζει τα αντίθετα, ν απορριφθεί ως αβάσιμη...

45/2005

Πρόεδρος: Ανδρέας Τσόλιας

Εισηγήτρια: Σουλτάνα Ανθή

Δικηγόροι: Ιωαν. Κουτρώτσιος, Αλεξάνδρα Κωνσταντινίδου

Κατάργηση δικαστικής αναπροσαρμογής του μισθώματος στις εμπορικές μισθώσεις από 1-5-1992. Εάν λείπει συμφωνία αναπροσαρμογής, η αυτή έχει εξαρτηθεί από άκυρη ρήτρα, η αναπροσαρμογή γίνεται αυτόματα μια φορά μετά διετία από την έναρξη της σύμβασης κατά τα αναφερόμενα στο νόμο ποσοστά της αντικειμενικής αξίας του μισθίου εποίως, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που επιβάλλουν διαφορετική ρύθμιση και μνημονεύονται στη σύμβαση.

Στις παλιές μισθώσεις η έναρξη της διετίας υπολογίζεται όχι από την έναρξη της μίσθωσης, αλλά από την προηγούμενη αναπροσαρμογή.

Το αναπροσαρμοζόμενο μίσθωμα είναι απαιτητό από την επίδοση του συστατικού (και όχι αποδεικτικού), δημόσιου ή ιδιωτικού, εγγράφου της όχλησης του εκμιθωτή προς το μισθωτή. Δυνατή όχληση και με την αγωγή καταβολής του μισθώματος.

{...} Ο v. 2041/1992 ρύθμισε την πάραταση των μισθώσεων και την αναπροσαρμογή των μισθωμάτων σε διαφορετική βάση από εκείνη των άρθρων 5 παρ.1 και 2 του v. 813/1978 και 2 παρ. 1 του v. 1962/1991. Από την παρ. 2 του άρθρου 5 του v. 823/1978, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του v. 2041/1992

και αναδιατυπώθηκε από το άρθρο 71 του ν. 2065/1992 αλλά και από την παρ. 2 του ιδίου άρθρου και την παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 2041/1992, προκύπτει ότι από την έναρξη αυτού (1-5-1992), καταργείται η δικαστική αναπροσαρμογή του μισθώματος με διάπλαση, όπως ρυθμίζονταν από το ν. 813/1978, στο ύψος του ελευθέρου με τα κριτήρια του άρθρου 5 παρ. 1 και 2 αυτού, για τις μισθώσεις που παρατείνονται αναγκαστικά. Ήδη με το νέο νομοθετικό καθεστώς η αναπροσαρμογή γίνεται συμβατικά. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει συμφωνία αναπροσαρμογής του μισθώματος, ή αυτή έχει εξαρτηθεί από άκυρη ρήτρα, η αναπροσαρμογή γίνεται αυτόματα μια φορά μετά διετία από την έναρξη της σύμβασης και καθορίζεται σε ποσοστό 6% της αντικειμενικής αξίας του μισθίου και για τους ακάλυπτους κάρους σε ποσοστό 4% ετοιώς, ενώ στις περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα αυτό, σε ποσοστό 6% της αγοραίας αξίας του, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που επιβάλλουν διαφορετική ρύθμιση και οι οποίοι πρέπει να μνημονεύονται στη σύμβαση. Στις παλιές μισθώσεις που συνεχίζονται από μακρού, η έναρξη της διετίας δεν υπολογίζεται από την έναρξη της μισθώσεως, αλλά κατά αναγκαιότητα από την προηγούμενη αναπροσαρμογή (Χαρ. Παπαδάκης, Νο 2451, 2510 επ. 2537, 2574 επ. και 2686, 2587, Σύστημα Εμπορικών Μισθώσεων τόμος Α' έκδ. 1996, αριθμ. 2019 επ. 2071, 2072, 2085 επ. 2114, Εφ.Αθ. 1383/1994, ΕλλΔν 94, 1121 Εφ.Αθ. 4788/1994 ΕλλΔν 36, 1614, ΕφΑθ. 1564/1995 ΕΔΠ 1995, 60). Μετά την πάροδο της πρώτης διετίας, οπότε και γίνεται η ως άνω αναπροσαρμογή του μισθώματος, ακολουθεί η επόμενη φάση, που προβλέπει τη διαρκή πλέον αναπροσαρμογή με μόνη προϋπόθεση την πάροδο έτους από

την προηγούμενη, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 75% του τιμαρίθμου του κόστους ζωής, όπως αυτό έχει καθορισθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος για τους αμέσως προηγούμενους δώδεκα μήνες (Χαρ. Παπαδάκης, ο.π., αριθμ. 2444 επ. 2448,2449,2454 επ. 2391,2392,2393 Εφ.Αθ. 1383/1994 ο.π.).

Περαιτέρω, από τις ως άνω διατάξεις, προκύπτει ότι ο κρίσιμος χρόνος της αναπροσαρμογής είναι η ημέρα που συμπληρώνεται η διετία από τη σύναψη της μίσθωσης (για τις νέες μισθώσεις), ή την προηγούμενη αναπροσαρμογή (για τις παλιές μισθώσεις), για την αναπροσαρμογή με, βάση την αντικειμενική, ή αγοραία αξία του μισθίου, ή που συμπληρώνεται το έτος από την προηγούμενη, για την αναπροσαρμογή με βάση τον τιμάριθμο (Χαρ. Παπαδάκης, ο.π. αριθμ. 2216,2464). Όμως σε κάθε περίπτωση, δηλαδή και επί αναπροσαρμογής με βάση τον τιμάριθμο του κόστους ζωής, το μίσθωμα το οποίο με τις παραπάνω διατάξεις είναι ορισμένο, είναι απαιτούτο από την κοινοποίηση της έγγραφης όχλησης του εκμισθωτή προς το μισθωτή (άρθρ. 5 του ν. 813/78, όπως αντικ. με 1 του ν. 2041/92 και ίδη άρθρ. 7 παρ.5 του Π.Δ/τος 34/95, "Καδικοποίηση διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων"). Το έγγραφο της όχλησης, που μπορεί να είναι δημόσιο ή ιδιωτικό, αποτελεί τύπο συστατικό και όχι αποδεικτικό (Χαρ. Παπαδάκης, ο.π. αριθμ. 2218, Π. Φίλιου, Επαγγ. Μισθ. Έκδοση 8η σελ 101 - 102, Εφ. Αθ. 6222/94 ΕλλΔν 95 1616) και επομένως αν δεν έχει τηρηθεί, δηλαδή αν η όχληση γίνεται με άλλο τρόπο (προφορικά) είναι άκυρη και δεν έχει αποτέλεσμα (άρθρ. 159 παρ. 1, 180 Α.Κ., Χαρ. Παπαδάκης, ο.π. αριθμ. 2218,2464, Εφ. Αθ. 6222/94 ο.π.). Έτσι η όχληση ή θα γίνει με εξώδικο έγγραφο ή και με την αγωγή

καταβολής του μισθώματος, αν δε η όχληση δεν ασκηθεί, ή δεν ασκηθεί νόμιμα, το μίσθωμα με την αυξημένη του μορφή δεν γίνεται απαιτητό, αλλά οφείλεται το παλαιό. Σε κάθε περίπτωση τα αποτελέσματα της δίλωσης (όχλησης) του εκμισθωτή για καταβολή του αυξημένου (αναπροσαρμοζόμενου) μισθώματος επέρχονται από την επίδοση αυτής στο μισθωτή (Χαρ. Παπαδάκης, ο.π. αριθμ. 2219,2226,2464). Τέλος με βάση τα προηγούμενα, λόγω της αυτόματης μεταβολής του ύψους του μισθώματος, ο εκμισθωτής, έχει πλέον δικαίωμα να απαιτήσει την καταβολή του ως άνω αναπροσαρμοζόμενου μισθώματος, με την τήρηση βέβαια των προϋποθέσεων που αναφέρθηκαν. (Χαρ. Παπαδάκης, ο.π. αριθ. 2027 Εφ.Αθ. 4903/93 ΕΔΠ 94,301 ΜΠΑΘ 2898/93 ΝοΒ 42, 1016).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την κατάθεση... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Με τα από 31-12-1985 και 1-1-1986 ιδιωτικά συμφωνητικά μίσθωσης, ο ενάγων εκμίσθωσε στην εναγομένη εταιρία δύο οικόπεδα επιφανείας 1.713,26 τ.μ. και 2.173,55 τ.μ. αντίστοιχα. Τα παραπάνω οικόπεδα είναι συνεχόμενα και αποτελούν τμήματα ενός ενιαίου ακινήτου, το οποίο βρίσκεται στο πρώτο χιλιόμετρο της εθνικής οδού Λ.-Α. με πρόσοψη επί της εν λόγω οδού (βλ. προσκομ. το από 15-12-1997 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Ζ.Κ. και την από 20-6-2000 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του πολιτικού μηχανικού Β. Μ.). Η διάρκεια της μίσθωσης του πρώτου οικόπεδου ορίσθηκε τετραετίς και του δευτέρου διετίς, το δε μηνιαίο μίσθωμα στο ποσό των 12.000 και 4.500 δραχμών αντιστοίχως. Οι παραπάνω μισθώσεις παρατάθηκαν σιωπηρά, τα δε μισθώματα αναπροσαρμόσθηκαν σταδιακά με κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων

μερών και ανήλθαν από τις αρχές του έτους 1990, που έγινε η τελευταία αναπροσαρμογή, στο ποσό των 20.000 δραχμών μηνιαίως για κάθε μίσθιο. Μετά την έναρξη της επίδικης μίσθωσης, ύστερα από συμφωνία με την εναγομένη, ο ενάγων εγκατέστησε σε τμήμα του δευτέρου οικοπέδου, εμβαδού 806,01 τ. μέτρων (βλ. το απ 15-12-1997 τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Ζ. Κ., ως και την από 20-6-2000 έκθεση πραγματογνωμοσύνης) πρατήριο υγρών καυσίμων με αποτέλεσμα να μειωθεί η μισθωθείσα από την εναγομένη έκταση αυτού και να ανέλθει σε 1.869,13 τ. μέτρα (δηλ. 2.675,14-806,01), όπως προκύπτει από την έκθεση πραγματογνωμοσύνης, η οποία προσδιόρισε το εμβαδόν του πρώτου οικοπέδου σε 1.815 τ.μ. και του δευτέρου σε 2.675,14 τ. μέτρα. Ωστόσο η εναγομένη, συνομολόγησε ότι η αρχικώς μισθωθείσα σ' αυτήν έκταση των δύο οικοπέδων, ήταν συνολικού εμβαδού 4.886,81 τετρ. μ. και ότι μετά την παραχώρηση του άνω τμήματος στον ενάγοντα για την εγκατάσταση πρατηρίου υγρών καυσίμων, απέμεινε προς χρήση αυτής μισθωμένη έκταση τριών στρεμμάτων περίπου, (βλ. τις από 15-2-2001 προτάσεις αυτής), ήτοι όση ανέφερε και ο ενάγων μετά τη διόρθωση της αγωγής του και συγκεκριμένα 3080 τετραγωνικών μέτρων (1.713,26 τ.μ. το α' και 1.367,54 τ.μ. το β' μετά από αφαίρεση των 806,01 τ. μέτρων για την εγκατάσταση του πρατηρίου του). Η αναφορά του ενάγοντος στην εκμίσθωση προς την εναγομένη άλλου οικοπέδου εκτάσεως, 1.409,34 τ. μέτρων, δεν ασκεί έννομη επιρροή στην παρούσα δίκη, εφόσον ως προς αυτήν επιφυλάχθηκε να ασκήσει τα νόμιμα δικαιώματά του. Επί της ως άνω αναφερομένης επιφανείας κάθε μισθίου, την οποία συνομολόγησαν τα διάδικτα μέρη, έγινε από το Πρωτοβάθμιο Δικαστή-

ριο με βάση τους γνωστούς συντελεστές, ο υπολογισμός του αναπροσαρμοσθέντος μισθώματος, σε 93.811 δραχμές για το πρώτο οικόπεδο και σε 74.881 δραχμές για το δεύτερο. Συνεπώς ο λόγος της έφεσης με τον οποίο παραπονείται η εναγομένη ότι η εκκαλούμενη απόφαση πλημμελώς εκτίμησε τις αποδείξεις ως προς το κεφάλαιο τούτο και δεν έλαβε υπόψη της τη διενεργηθείσα πραγματογνωμοσύνη κατά την οποία η έκταση του δευτέρου οικοπέδου που της εκμίσθωσε ο ενάγων ανέρχεται σε 2.675,14 τ. μ. και όχι σε 2.173,55 τ. μέτρα, είναι αβάσιμος και πρέπει ως τοιούτος να απορριφθεί, διότι πέραν του ότι συνομολόγησε την έκταση των επιδίκων μισθίων, ελλειπεί σ' αυτόν το έννομο συμφέρον προς προβολή του ισχυρισμού τούτου, εφόσον με βάση τη μεγαλύτερη αυτή έκταση, που λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του μισθώματος από το Δικαστήριο, θα κληθεί να καταβάλλει μεγαλύτερο μίσθωμα.

Περαιτέρω ουδόλως αποδείχθηκε από τα προσκομισθέντα στο Δικαστήριο αποδεικτικά στοιχεία, ότι κατόπιν προφορικής συμφωνίας της εναγομένης και του ενάγοντος καθορίσθηκε σταδιακή αναπροσαρμογή κατά 10% ετησίως επί των καταβαλλομένων μισθωμάτων των δύο μισθίων οικοπέδων, ως αντάλλαγμα της παραχώρησης του παραπάνω τιμήματος στον ενάγοντα για την εγκατάσταση σ' αυτό πρατηρίου υγρών καυσίμων, ούτε ότι παραιτήθηκε ο ενάγων από οποιοδήποτε νόμο ή διάταξη που θα εκδίδονταν μεταγενέστερα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης και θα αφορούσε στην αναπροσαρμογή των μισθωμάτων, όπως αβάσιμα διατείνεται η εκκαλούσα με τον πρώτο λόγο της έφεσης της, έτσι ώστε, σύμφωνα και με όσα στην πρώτη σκέψη αναφέρονται, να στερείται του δικαιώματος ο ενάγων να σητίσει με την ένδικη αγωγή του, την ανα-

προσαρμογή των μισθωμάτων των επιδίκων. Επομένως ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Συνεπώς το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο κατέληξε στην ίδια ως άνω κρίση και έκανε εν μέρει δεκτή και ως κατ' ουσίαν βάσιμη την αγωγή, ορθώς το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε, τα δε υπό της εκκαλούσας εναγομένης αντιθέτως υποστηριζόμενα είναι αβάσιμα και πρέπει οι λόγοι εφέσεως να απορριφθούν ως αβάσιμοι, απορριφθεί δε και η έφεση ως αβάσιμη...

49/2005

Πρόδεδρος: Ανδρέας Τσόλιας

Εισηγήτρια: Σουλτάνα Ανθή

Δικηγόροι: Δημ. Αναστασίου, Ευαγ.

Γρουσόπουλος

Το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο εφαρμόζει το νόμο που ίσχυε κατά τη δημοσίευση της πρωτόδικης απόφασης. Απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του 269 ΚΠολΔ, κατά το οποίο, μετά το v. 2915/2001, μέσα επίθεσης και άμυνας μπορεί να προβληθούν παραδεκτά, πλην άλλων, αν αποδεικνύονται εγγράφως και το Δικαστήριο κρίνει ότι ο διάδικος δε γνώριζε, ούτε μπορούσε να είχε πληροφορηθεί εγκαίρως την ύπαρξη των εγγράφων.

Απαράδεκτη η προβολή με εφετήριο λόγο, το πρώτον στο δεύτερο βαθμό, ένστασης παραγραφής των αγωγικών αξιώσεων αποζημίωσης του ενάγοντος εκ τροχαίου ατυχήματος, εφόσον δε γίνεται επίκληση και απόδειξη του δικαιολογημένου της μη έγκαιρης προβολής της, τουναντίον δε το δικόγραφο της αγωγής αλλά και τα λοιπά διαδικαστικά έγγραφα που ο εκκαλών-ενιστάμενος επικαλείται για το

θάσιμο της ένστασης, ήταν σε γνώση και στη διάθεσή του για να την αποδείξει κατ' ουσίαν πρωτόδικα.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 533 παρ2, το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο εφαρμόζει το νόμο που ίσχυε όταν δημοσιεύθηκε η πρωτόδικη απόφαση (θλ. και ΑΠ 380/1997, ΕλλΔν 1998, 316), επίσης κατά τη διάταξη του άρθρου 527 περ. 3, είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκην πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 269. Το απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως κατά τη διάταξη του άρθρου 269 παρ.2, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 του Ν. 2915/29-5-2001 που ετέθη σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2002, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 15 του Ν. 2943/12-9-2001 που ορίζει ότι “ Μέσα επίθεσης και άμυνας μπορεί να προβληθούν παραδεκτά έως και τη συνίτηση με προτάσεις ή και προφορικά α)...β)...γ)αν αποδεικνύονται με δικαστική ομολογία του αντιδίκου και δ) αν αποδεικνύονται εγγράφως και το Δικαστήριο κρίνει ότι ο διάδικος δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να είχε πληροφορηθεί εγκαίρως των ύπαρξη των εγγράφων”.

Στην προκειμένη περίπτωση οι εκκαλούντες με το μοναδικό λόγο εφέσεως, προτείνουν την ένσταση παραγραφής των αξιώσεων του ενάγοντος, ισχυριζόμενοι ότι παραδεκτά προτείνουν την εν λόγω ένσταση ενώπιον του παρόντος δευτεροβαθμίου Δικαστηρίου, καθόσον αυτή αποδεικνύεται εγγράφως, δηλαδή τόσο από τον χρόνο άσκησης της αγωγής, όσο και από τις λοιπές διαδικαστικές πράξεις, αφού από τις 17-10-1993 που γεννήθηκε η αξιώση του ενάγοντος (τροχαίο ατύχημα) και έλαβε αυτός γνώση της ζημίας και των υποχρέων προς αποζημίωση και μέχρι της

ασκήσεως της δεύτερης με αριθμό κατάθεσης 840/9-10-2001 αγωγής (ένδικης) η οποία κοινοποιήθηκε σ' αυτούς στις 18-10-2001, παρόλθε χρονικό διάστημα οκτώ (8) ετών και μιας ημέρας και είναι οφθαλμοφανές ότι παρόλθε τόσο η διετία του άρθρου 10 του Ν.Δ/τος 489/1976, όσο και η πενταετία του άρθρου 937 ΑΚ. Από το προσκομιζόμενο όμως από τους διαδίκους αντίγραφο της εκκαλουμένης αποφάσεως προκύπτει ότι αυτή δημοσιεύθηκε στις 16-12-2002, δηλαδή όταν ίσχυε ήδη η νέα διάταξη της περιπώσεως δ) παρ 2 του άρθρου 269 ΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία, όπως προαναφέρθηκε, είναι παραδεκτή στην κατ' έφεση δίκην η προβολή πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, αν αποδεικνύονται εγγράφως και το Δικαστήριο κρίνει ότι ο διάδικος δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να είχε πληροφορηθεί εγκαίρως των ύπαρξη των εγγράφων. Ενόψει της ανωτέρω διατάξεως η οποία ίσχυε, κατά τα προαναφερθέντα, κατά το χρόνο δημοσίευσης της εκκαλουμένης αποφάσεως, και λαμβάνεται υπόψη από το Δικαστήριο, όπως στη πρώτη σκέψη εκτίθεται, οι εκκαλούντες απαραδέκτως προτείνουν στο δεύτερο βαθμό την ένσταση παραγραφής των αξιώσεων του ενάγοντος, εφόσον δεν επικαλούνται και δεν αποδεικνύουν το δικαιολογημένο της μη έγκαιρης προβολής της, καθόσον και το δικόγραφο της αγωγής αλλά και τα λοιπά διαδικαστικά έγγραφα τα οποία επικαλούνται για το θάσιμο της ένστασης, τα εγνώριζαν και ήταν στη διάθεσή τους προκειμένου να αποδείξουν αυτήν κατ' ουσίαν ενώπιον του Πρωτοβαθμίου δικαστηρίου.

Επομένως ο μοναδικός λόγος εφέσεως με τον οποίο οι εκκαλούντες υποστηρίζουν τα αντίθετα είναι αβάσιμος και πρέπει ως τοιούτος να απορριφθεί, απορριφθεί δε και η έφεση ως αβάσιμη...

50/2005

Πρόεδρος: Ανδρέας Τσόλιας
Εισηγήτρια: Σουλτάνα Ανθή
Δικηγόροι: Γεωρ. Δήμου, Λάμπρος Φράγγος

Για να είναι έγκυρη η επίδοση δικογράφου προς το Δημόσιο σε δίκες που αφορούν απαιτήσεις ή δικαιώματα από οφειλές προς αυτό, πρέπει να γίνει, με ποινή απαραδέκτου, τόσο στον Υπουργό των Οικονομικών, όσο και στο αρμόδιο όργανο που εκπροσωπεί το Δημόσιο στη συγκεκριμένη δίκη.

Στην αγωγή εξάλειψης υποθίκης πρέπει να μνημονεύεται η άρνηση του δανειστή να συναινέσει, ή η αδιαφορία του, παρά τη σχετική πρόσκληση.

{...} Με την από 17 -7 -2000 αγωγή τους οι ενάγοντες και ίδη εφεσίβληπτοι ζήτησαν να διαταχθεί η εξάλειψη της υποθίκης από τα οικεία βιβλία υποθηκών του Υποθηκοφυλακείου Βόλου, την οποία ενέγραψε το εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο επί της επικαρπίας του αναφερομένου στην αγωγή διαμερίσματος σε βάρος του οφειλέτη του και δικαιοπαρόχου αυτών, πατρός και συζύγου, Ε. Τ., προς εξασφάλιση απαίτησης του συνολικού ποσού 9.638.159 δραχμών, προερχόμενης από καθυστερούμενους φόρους, διότι μετά τον θάνατο του ως άνω επικαρπωτού, που επισυνέβη στις 5-6-2000, απεισέθητη η επικαρπία επί του ανωτέρω ακινήτου επί του οποίου η δευτέρα των εναγόντων έχει δικαιώματα οικίσεως και ο πρώτος είναι ψιλός κύριος. Επί της αγωγής αυτής εξεδόθησαν, η υπ' αριθμ. 365/2001 μη οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η οποία έταξε τις δέουσες αποδείξεις και η υπ' αριθμ. 128/2002 οριστική απόφαση αυτού, η οποία δέχθηκε την αγωγή και διέταξε την εξάλειψη της υ-

ποθίκης. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται το εκκαλούν-εναγόμενο Ελληνικό Δημόσιο, με την έφεσή του, για λόγους που ανάγονται στο σύνολό τους, σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ώστε να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση, έτσι ώστε να απορριφθεί η αγωγή.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων, 1,2 παρ.1,3,7,8 παρ.2, 85 του ΚΕΔΕ και 1262 περ.1 του ΑΚ, συνάγεται ότι για την εξασφάλιση των χρεών προς το Δημόσιο, ο Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου έχει τη δυνατότητα να εγγράψει υποθίκη σε βάρος του οφειλέτη προς εξασφάλιση της απαίτησης του (του Δημοσίου) και στις σχετικές δίκες που ανοίγονται, το Δημόσιο εκπροσωπεί ο Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου και ίδη της ΔΟΥ. Ειδικότερα στις ως άνω δίκες του Δημοσίου που αφορούν απαιτήσεις ή δικαιώματα από οφειλέτης προς αυτό, η επίδοση προς το Δημόσιο του σχετικού δικογράφου για να είναι έγκυρη (άρθρο 126 παρ.1 εδ.ε του ΚΠολΔ), πρέπει να γίνει με ποινή απαραδέκτου στις δίκες του ΚΕΔΕ, τόσο στον Υπουργό των Οικονομικών, όσο και στο αρμόδιο όργανο που εκπροσωπεί το Δημόσιο στη συγκεκριμένη δίκη, όπως είναι ο διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου στις δίκες του ΚΕΔΕ και τούτο προδίλως για μεγαλύτερη εξασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου (βλ. ΟΔ ΑΠ 34/1988 ΝοΒ 37.12000)

Στην προκειμένη περίπτωση με τον πρώτο λόγο της έφεσης ισχυρίζεται το εκκαλούν ότι απαραδέκτως στρέφεται η αγωγή εναντίον του ως εκπροσωπούμενο από τον προϊστάμενο της Α' ΔΟΥ Βόλου, καθόσον αυτό εκπροσωπείται από τον Υπουργό των Οικονομικών, και ότι και αν ακόμη εκπροσωπείται από άλλο όργανο,

έπρεπε το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο να κοινοποιηθεί, επί ποινή απαραδέκτου προς τον Υπουργό των Οικονομικών. Ο λόγος αυτός της έφεσης είναι αβάσιμος και πρέπει ως τοιούτος να απορριφθεί, καθόσον σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην πρώτη σκέψη, για απαιτήσεις χρεών προς το Δημόσιο, στις σχετικές δίκες το τελευταίο εκπροσωπεῖται από τον Διευθυντή του Δημόσιου Ταμείου και ήδη της ΔΟΥ, ενώ όπως προκύπτει από την υπ' αριθμ. .../24-7-2000 έκθεσην επίδοσης του δικαστικού επιμελοπτή Η. Ζ., αντίγραφο της αγωγής επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στον Υπουργό των Οικονομικών.

Περαιτέρω από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1327 και 1328 του ΑΚ συνάγεται ότι στην αγωγή περί εξάλειψης υποθήκης, εναγόμενος είναι ο δανειστής, ο οποίος με την άρνησή του να συναινέσει έκανε απαραίτητη την παροχή έννομης προστασίας από το Δικαστήριο. Η άρνηση αυτή είναι απαραίτητο στοιχείο για την εφαρμογή από το Δικαστήριο των διατάξεων των άρθρων 1327 και 1328 του Α.Κ. και χωρίς το ως άνω στοιχείο δεν γεννιέται το δικαίωμα του ενάγοντα να ζητήσει τη δικαστική διαταγή εξάλειψης της υποθήκης. Το στοιχείο αυτό, ότι δηλαδή ο δανειστής αρνήθηκε να συναινέσει, ή παρά τη σχετική πρόσκλησην αδιαφόρησε, πρέπει να περιέχεται στην αγωγή και να αποδεικνύεται. Διαφορετικά, αν δηλαδή η συναίνεση δεν ζητήθηκε, ή αν ο δανειστής δήλωσε ότι είναι έτοιμος να συναινέσει η αγωγή πρέπει να απορριφθεί (βλ. Γεωργιάδη-Σταθόπουλο, Αστικός Κώδικας VI σελ 618).

Εν προκειμένω με το δεύτερο λόγο της έφεσης υποστηρίζει το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο ότι, κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου η εκκαλούμενη απόφαση έκανε δεκτή την αγω-

γή, ενώ έπρεπε να την απορρίψει ως απαράδεκτη, δεδομένου ότι οι εφεσίβλητοι δεν απευθύνθηκαν προς την αρμόδια Α' ΔΟΥ Βόλου προκειμένου να ζητήσουν τη συναίνεση του προς εξάλειψη της υποθήκης, έτοις ώστε να μην έχει αρνηθεί ποτέ μέσω της υπηρεσίας αυτής την εξάλειψη της εν λόγω υποθήκης. Και ο λόγος αυτός της έφεσης είναι αβάσιμος και ως εκ τούτου απορριπτέος, εφόσον από το προσκομιζόμενο με αριθμό πρωτ. .../3-4-2002 έγγραφο της Α' ΔΟΥ Βόλου, αποδεικνύεται ότι σε σχετική αίτηση των εναγόντων, το εκκαλούν δεν συνήνεσε στην εξάλειψη της υποθήκης και κατά συνέπεια, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παραπάνω σκέψη, ορθώς οι ενάγοντες ζήτησαν με την αγωγή τους να διατάξει το Δικαστήριο την εξάλειψη της υποθήκης, εφόσον δια της ως άνω αρνήσεως του εκκαλούντος εγεννήθη το δικαίωμά τους για τη συγκεκριμένη δικαστική διαταγή. Εξάλλου από το προαναφερόμενο έγγραφο πλήρως αποδεικνύεται η άρνηση του εναγομένου να συναινέσει στην εξάλειψη της ένδικης υποθήκης, έτοις ώστε παρέλκει η εξέταση μαρτύρων από το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο προς απόδειξη του εν λόγω στοιχείου, όπως αβάσιμα υποστηρίζει το εκκαλούν με τον τρίτο λόγο της έφεσης του, ο οποίος πρέπει δια τούτο να απορριφθεί.

Επομένως το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο κατέληξε στην ίδια ως άνω κρίση και αφού έκανε δεκτή την αγωγή των εναγόντων, διέταξε την εξάλειψη της περί ης ο λόγος υποθήκης, ορθώς το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε τα δε υπό του εκκαλούντος αντιθέτως υποστηριζόμενα είναι αβάσιμα και πρέπει οι λόγοι εφέσεως να απορριφθούν ως αβάσιμοι, απορριφθεί δε και η έφεση ως αβάσιμη...

51/2005

Πρόεδρος: Γεωρ. Μπαρμπάτσος

Εισηγητής: Γρηγ. Παπαδημητρίου

Δικηγόροι: Γεωρ. Βέβης-Δημ. Μπρόπουλος, Κων. Ευθυμίου

Εργατικό ατύχημα. Μη καταβολή δικαστικού ενσήμου για αξιώσεις αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης από εργατικό ατύχημα.

Αποζημίωση του αστικού δικαίου όταν το ατύχημα οφείλεται στη μη τίρηση, από ειδική αμέλεια του εργοδότη ή των προστηθέντων, των δ/ξεων που προβλέπουν τους δρους ασφαλείας των εργαζομένων. Αδικοπραξία υπάρχει και όταν το ατύχημα οφείλεται στη μη τίρηση όρων που επιβάλλονται από την κοινή αντίληψη, την υποχρέωση πρόνοιας και την απαιτούμενη στις συναλλαγές επιμέλεια, έστω κι αν δεν προβλέπονται από ειδική διάταξη.

Μη αοριστία αγωγής αν δε διαλαμβάνει ότι το ατύχημα επήλθε εκ δόλου του εργοδότη ή αν τα πραγματικά περιστατικά συνιστούν παράβαση δ/ξεων νόμου, εφόσον αναφέρονται περιστατικά ειδικής αλλά και γενικής αδικοπρακτικής αμέλειας του εργοδότη.

Υπαιτίστητα εργοδότη κατά 40% διότι ανατέθηκε επικίνδυνη εργασία καθαρισμού μπκανήματος σε άπειρο και ανειδίκευτο εργάτη, χωρίς ειδική εκπαίδευση, δίκως εφοδιασμό με κατάλληλα γάντια και μέριμνα για την ύπαρξη προφυλακτήρων και την ανάρτηση πίνακα με οδηγίες χρήσης του μπκανήματος.

{...} Κατά τη διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 Ν. 551/15, όπως κωδικοποιήθηκε με το Β.Δ. της 24-7/25-8-20 και διατρίθηκε σε ισχύ με το άρθρο 52 αρ. 8 ΕισΝ ΚΠολΔ “τα πληρεξούσια, τα επιδοτήρια, τα αντίγραφα κλπ γράφονται εφ’ απλού χάρτου και δεν υποβάλλονται εις άλλο τι

τέλος”, όπως είναι και το με το Ν. Γ.ΠΟΗ/1912 επικολλώμενο ή προσαρτώμενο δικαστικό ένσημο. Εξ αυτού συνάγεται ότι αγωγές με τις οποίες διώκεται αποζημίωση του εργάτη ή υπαλλήλου που έπαθε ατύχημα στην εργασία δεν υποβάλλονται σε δικαστικό ένσημο (ΑΠ 267/75 ΕΕΔ 34.795, ΑΠ 666/71 ΝοΒ 20.219) για την ταυτότητα δε του νομικού λόγου δεν υπόκεινται σε δικαστικό ένσημο οι αξιώσεις επί χρηματικής ικανοποίησεως λόγω ηθικής βλάβης, αφού συντρέχει ο αυτός δικαιολογητικός λόγος απαλλαγής των παθόντων από εργατικό ατύχημα από την καταβολή του δικαστικού ενσήμου (ΑΠ 267/75, ΑΠ 666/71 οπ, ΕΑ 11116/96 ΕλλΔν 40.1396).

Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 914, 932, 1, 2, 3, 16 Ν. 551/15 που κωδικοποιήθηκε με το Β.Δ. 24-7/25-8-1920 συνάγεται ότι ο παθών από εργατικό ατύχημα δικαιούται την από το αστικό δίκαιο αποζημίωση και χρηματική ικανοποίηση όταν το ατύχημα οφείλεται στη μη τίρηση από τον εργοδότη ή τους από αυτόν προστηθέντες, των διατάξεων οι οποίες ειδικώς προβλέπουν τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και η τίρηση τους επιβάλλεται στον εργοδότη, η υπαιτίστητα του οποίου έγκειται στην ειδική αμέλεια της μη τηρήσεως των διαγραφομένων και επιβεβλημένων σε αυτόν από τους ισχύοντες νόμους, κανονισμούς ή διατάγματα όρων ασφαλείας των εργαζομένων και συνεπώς το γεγονός τούτο αρκεί προς θεμελίωση της προς αποζημίωση υποχρεώσεώς του (ΑΠ 1502/01 ΕλλΔν 44.1561 επ.). Αδικοπραξία, όμως, μπορεί να υπάρχει και στην περίπτωση που δεν συντρέχει η ειδική αμέλεια του ανωτέρω άρθρου 16 παρ. 1 Ν. 551/1995 όταν το ατύχημα οφείλεται στη μη τίρηση όρων που επιβάλλονται από την κοινή αντίληψη, την υποχρέωση πρό-

νοιας και την απαιτούμενη στις συναλλαγές επιμέλεια και οι οποίοι δεν προβλέπονται από ειδική διάταξη νόμου (ΑΠ 1373/02, ΕλλΔν 44.420).

Στην προκειμένη περίπτωση με την με αριθμό κατάθεσης 940/2001 αγωγή του, όπως το αίτημα αυτής παραδεκτά περιορίστηκε εν μέρει σε αναγνωριστικό, ο ενάγων και ήδη εκκαλών ισχυρίστηκε ότι προσλήφθηκε από την εναγομένη ως ανειδίκευτος εργάτης ξύλου στις 9-4-2001 και εργάστηκε στη γραμμή παραγωγής φύλλων MDF, του ανατέθηκε δε ο κειρισμός της “κολλαρίστρας” δηλ. ενός ξυλουργικού μπχανήματος που επιστρώνει κόλλα σε φύλλα MDF καθώς και η συντήρηση και ο καθαρισμός αυτού. Ότι στις 15-5-01 και στο τέλος της βάρδιας έλαβε εντολή από (μη κατανομαζόμενο) αρχαιότερο αυτού υπάλληλο να προβεί στον καθαρισμό του μπχανήματος από την πλευρά της εισόδου αυτού, την ώρα δε που επιχειρούσε να ρίξει την ειδική σκόνη καθαρισμού στους εν λειτουργία περιστρεφόμενους κυλίνδρους, το δεξί του χέρι εγκλωβίστηκε ανάμεσα σ' αυτούς με αποτέλεσμα τον άμεσο ακρωτηριασμό του δείκτη, του μέσου και του παράμεσου δακτύλου στο ύψος του μετακαρπίου και τη συνθλιπτική κάκωση του αντίκειρα. Ότι χρειάστηκαν δύο κειρουργικές επεμβάσεις, μία για τον ακρωτηριασμό-καθαρισμό των ως άνω τριών δακτύλων και μία για τον ακρωτηριασμό του μισού μικρού δακτύλου. Ότι από τα τραύματα αυτά έχασε οριστικά τη δυνατότητα σύλληψης με το δεξί του χέρι και είναι πλέον ανίκανος για κάθε κειρωνακτική εργασία. Ότι υπαίτια για το συμβάν είναι η εναγομένη γιατί α) του ανέθεσε το έργο του καθαρισμού του μπχανήματος χωρίς καμιά προς τούτο εκπαίδευση, β) του ανέθεσε εργασία επικίνδυνη που απαιτούσε πολύ μεγαλύτερη εμπειρία, γ) δεν τοποθέτησε προστατευτι-

κά εξαρτήματα (προφυλακτήρες) στα επικίνδυνα σημεία του μπχανήματος δ) δεν είχε φροντίσει να αναρτήσει γραπτές οδηγίες χρήσης και καθαρισμού του μπχανήματος ε) δεν τον είχε εφοδιάσει με τον απαραίτητο εξοπλισμό εργασίας (γάντια) και στ) τον υποχρέωσε, με απειλή προστίμου, να αφιερώνει για τον καθαρισμό του μπχανήματος μόνον 15 λεπτά της ώρας, ενώ ο απαιτούμενος χρόνος για την εργασία αυτή είναι τουλάχιστον 30 λεπτά, γεγονός που λόγω της χρονικής πίεσης και της επικινδυνότητας της εργασίας αύξανε τις πιθανότητες πρόκλησης εργατικού ατυχήματος. Με βάση αυτά ζητήσει να του καταβάλει ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής θλάβης 150.000 Ευρώ και να αναγνωρίστηκε ότι του οφείλει αυτή από την ίδια αιτία 202.164, 34 ευρώ με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής. Για το παραδεκτό της συζητήσεως της εν λόγῳ αγωγής δεν απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου σύμφωνα με όσα προκτέθηκαν (όσα δε περί του αντιθέτου υποστηρίζει η εφεσίθλητη είναι αβάσιμα).

Η ίδια αγωγή είναι ορισμένη, καίτοι δεν εκθέτει ο ενάγων ότι το ατύχημα επήλθε εκ δόλου του εργοδότη ή αν τα πραγματικά περιστατικά και γεγονότα που αναφέρονται στην αγωγή συνιστούν παράβαση διατάξεων νόμου, διαταγμάτων ή κανονισμών (όπως, επίσης, αβάσιμα υποστηρίζει η εφεσίθλητη) και τούτο γιατί στην αγωγή αναφέρονται συγκεκριμένα περιστατικά ειδικής αμέλειας της εναγομένης δηλ. συμπεριφορά που συνιστά παράβαση των άρθρων 104 επ. ΠΔ 14-3-1934, Ν. 1568/85, ΠΔ 17/18-1-96, ΠΔ 395/17/19-12-94 και ΠΔ 396/95 χωρίς να χρειάζεται και η επίκληση των σχετικών διατάξεων που δεν αποτελούν στοιχείο της αγωγής, πέραν του ότι, όπως προαναφέρθηκε, αναφέρονται στην αγω-

γή και περιστατικά αρκετά να στηρίζουν αξιώση από αδικοπραξία με επίκληση γενικής αμέλειας χωρίς να συντρέχει ειδική αμέλεια. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο ορθά, λοιπόν, έκρινε την αγωγή ορισμένη και νόμιμη (στηριζόμενη στις ανωτέρω διατάξεις) στη συνέχεια, όμως, απέρριψε την αγωγή ως ουσία αβάσιμη. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται τώρα ο εκκαλών για τους στην έφεσο και παρακάτω λόγους και ζητεί την εξαφάνιση της και την καθολοκληρία παραδοχή της αγωγής του.

Όταν η ηθική βλάβη του παθόντος υπαγομένου στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. (η ασφάλιση του ΙΚΑ με το άρθρο 3 του Ν. 1305/1982 έχει επεκταθεί σε ολόκληρη την Επικράτεια ΑΠ 434/92) προϊόλθε από τραυματισμό του σε εργατικό ατύχημα κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή από αφορμή την εκτέλεσή της σε επιχείρηση απ' αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 2 του Ν. 551/1915, οφειλόμενο σε πταίσμα του εργοδότη ή των προστιθέντων απ' αυτόν προσώπων ή σε μη τίρηση των προβλεπομένων όρων ασφαλείας η επιδίκαση χρηματικής ικανοποιίσεως ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 299, 914 και 932 ΑΚ (ΟλΑΠ 1117/86, Δνη 28,112, ΑΠ 551/93 ΔΕΝ 50,446, ΑΠ 1680/90 ΕΕΔ 50, 645, ΑΠ 434/92, ΔΕΝ 51, 122, ΟλΑΠ 1267/76 ΑΠ 1417/91 Δνη 34, 52, ΑΠ 914/90 ΑΠ 96/93, ΑΠ 982/93, ΑΠ 1185/93, ΑΠ 1139/93, ΑΠ 434/92, ΑΠ 1916/86 ΔΕΝ 44,238, ΑΠ 275/91 ΕΕΔ 52,163, ΑΠ 1029/93 Δνη 35,1570). Εξάλλου, από τη διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ προκύπτει ότι δι' αυτής παρέχεται δυνητική ευχέρεια στο Δικαστήριο όπως, κατ' εκτίμηση των υπόψη αυτού τιθεμένων πραγματικών περιστατικών (βαθμού πταίσματος, είδους προσβολής, περιουσιακής και κοινωνικής καταστάσεως των μερών κλπ) επί τη βάσει των

κανόνων της κοινής πείρας και λογικής, επιδικάσει ή όχι χρηματική ικανοποίηση και καθορίσει το ποσό αυτής. Ο προσδιορισμός επομένως του ποσού της εύλογης χρηματικής ικανοποιίσεως αφέθηκε στην ελεύθερη εκτίμηση του Δικαστηρίου (ΑΠ 1336/76 ΝοΒ 25,935 ΑΠ 1023/95).

Τέλος από τη διάταξη του άρθρου 300 παρ. 1 ΑΚ, που έχει εφαρμογή και επί της από τη διάταξη των άρθρων 299 και 932 ΑΚ αξιώσεως περί χρηματικής ικανοποιίσεως ένεκα ηθικής βλάβης συνάγεται ότι εάν ο ζημιωθείς συνετέλεσε εξ οικείου πταίσματος στη ημία ή την έκταση αυτής, το δικαστήριο δύναται αποδίδοντας ή μη βαρύτητα στο πταίσμα αυτό να επιδικάσει ή μη αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό αυτής κατόπιν της επί της ανωτέρω διατάξεως ερειδομένης ενστάσεως περί συντρέχοντος πταίσματος του παθόντος στην επελθούσα προσβολή της υγείας του, ένεκα της οποίας ζητείται χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης (ΑΠ 800/78, ΝοΒ 27, 724, ΑΠ 1680/90 ΔΕΝ 1992, 423, ΑΠ 843/85 ΔΕΝ, 42, 485, ΑΠ 930/84, ΔΕΝ 1985, 560).

Στην προκειμένη περίπτωση από την προσήκουσα επανεκτίμηση... αποδείχτηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου αυτού, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 9-4-01 ο ενάγων προσελήφθη από την εναγομένη εταιρία, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, ως εργάτης ξύλου. Εργαζόταν στην γραμμή παραγωγής πρέσσας (επεξεργασίας, συγκόλλησης, μεταφοράς των φύλλων MDF 3 και 6 MM). Ειδικότερα, κειριζόταν μπχάνημα ξύλουργικό ("κολλαρίστρα"), το οποίο κάνει επίστρωση κόλλας σε φύλλα MDF και αποτελείται από τέσσερις περιστρεφόμενους κυλίνδρους, εκ των οπίων οι δύο βρίσκονται χαμηλά και οι άλλοι δύο ψηλότερα με αντίθετη μεταξύ τους φορά περιστροφής (ανά ζεύγος). Οι

κύλινδροι αυτοί, εκτός από την επίστρωση κόλλας μεταφέρουν και τα φύλλα MDF στο επόμενο στάδιο επεξεργασίας τους, ενώ υπάρχει η δυνατότητα να μεταβάλλεται η μεταξύ τους απόσταση στο σημείο εισόδου, ανάλογα με το πάχος των φύλλων MDF που εισέρχονται προς επεξεργασία. Μεταξύ των καθηκόντων του, περιλαμβανόταν και ο καθαρισμός του μηχανήματος, από τις συσσωρευμένες κόλλες στο τέλος της βάρδιας του. Την 15-5-2001, περί ώρα 21:45', αφότου τελείωσε η βάρδια του, επεχείρησε να ρίξει την ειδική σκόνη καθαρισμού της κολλαρίστρας, που την ημέρα εκείνη είχε ρυθμισθεί για επεξεργασία φύλλων MDF πλάτους 3MM, από την πλευρά εισόδου των φύλλων και ενώ το μηχάνημα βρισκόταν σε λειτουργία, με αποτέλεσμα το δεξί του χέρι να εγκλωβιστεί ανάμεσα στους περιστρεφόμενους κυλίνδρους και να υποστεί σοβαρότατο τραυματισμό (ακρωτηριασμό 2ου, 3ου, 4ου δακτύλων στο μέσον της παλάμης, 5ου στον μέσον αυτού και συνθλιπτική κάκωση αντίκειρα με απώλεια δέρματος και αισθητικότητας). Υπαίτια για το ατύχημα είναι η εναγομένη γιατί δεν φρόντισε, με τα αρμόδια όργανά της που επέδειξαν αμέλεια, δηλ. έλλειψη προσοχής που όφειλαν και μπορούσαν να καταβάλουν ως μέσοι συνετοί υπάλληλοι του εργοδότη να τηρήσει όλους τους κανόνες ασφαλείας κατά τον καθαρισμό του μηχανήματος.

Ειδικότερα: α) ανέθεσαν τα όργανα αυτά την επικίνδυνη εργασία του καθαρισμού του μηχανήματος σε άπειρο και ανειδίκευτο εργάτη (κατά παράβαση των άρθρων 5 και 7 ΠΔ 395/94) όπως ο ενάγων, που άρχισε να απασχολείται στον καθαρισμό δέκα μέρες πριν το ατύχημα χωρίς να προβούν σε ειδική εκπαίδευσή του. β) δεν τον εφοδίασαν με κατάλληλα γάντια (άρθρ. 10 παρ. II ΠΔ 396/95) τα ο-

ποία αν φορούσε ο ενάγων είναι πολύ πιθανό μόδις αυτά πιάνονταν στους κυλίνδρους να προλάβει αυτός να απομακρύνει από εκεί το χέρι του και να αποφεύχθει το ατύχημα. γ) δεν μερίμνησαν να υπάρχουν προφυλακτήρες από την πλευρά της εισόδου των φύλλων (άρθρ. 9 ΠΔ 395/94) εκτός από τους προφυλακτήρες που υπήρχαν πάνω από τους κυλίνδρους, εφόσον δε τέτοιοι προφυλακτήρες δεν υπάρχουν ως εξάρτημα του μηχανήματος από κατασκευής, θα μπορούσαν να τοποθετήσουν τέτοιους κινητούς και μόνο κατά το χρόνο που λάμβανε χώρα το καθάρισμα του μηχανήματος. δ) δεν ανήρτησαν πίνακα με οδηγίες χρήσης του μηχανήματος (άρθρ. 6 ιδίου ΠΔ) που να δείχνει όλες τις πρέπουσες κινήσεις για τον καθαρισμό αυτού (βλ. κατάθεση μάρτυρα Χ. Μ. υπεύθυνου βάρδιας της εναγομένης).

Υπό τα εκτιθέμενα υπαίτια του ατυχήματος είναι η εναγομένη και κατά ποσοστό 40% γιατί κατά το υπόλοιπο 60% είναι συνυπαίτιος και ο ενάγων (κατά παραδοκή σχετικής ενστάσεως της εναγομένης) γιατί δεν κατέβαλε τη σύνεση και προσοχή που όφειλε και μπορούσε να καταβάλει και την οποία στη θέση του θα κατέβαλε κάθε μέσος συνετός εργαζόμενος. Ειδικότερα ήξερε ότι για τον καθαρισμό του μηχανήματος ο επιλογέας καθαρισμού από τον πίνακα ελέγχου πρέπει να στρέφεται δεξιά για να τεθεί το μηχάνημα σε θέση καθαρισμού και ότι οι κύλινδροι μπορούν να περιστραφούν με τους πάνω από αυτούς προφυλακτήρες ανοικτούς, με την χρήση του κουμπιού που βρίσκεται πάνω στο χειριστήριο, αλλά μόνον εφόσον οι (άνω - κάτω) κύλινδροι απέχουν μεταξύ τους το μέγιστον, δηλαδή κατά 2,80 χιλιοστά, προς αποφυγή ατυχημάτων. Ότι πρώτα καθαρίζεται το επάνω ζεύγος κυλίνδρων και κατόπιν το κάτω με

βούρτσα και ζεστό νερό, προοδευτικά και με προσοχή, και ότι για κανέναν λόγο δεν θα πρέπει τα χέρια να πλησιάζουν τις περιστρεφόμενες μονάδες και ειδικά τους κυλίνδρους, προς αποφυγή σοβαρών τραυματισμών, ενώ ο καθαρισμός πρέπει να γίνεται από την πλευρά εξόδου των φύλλων. Ο ενάγων λοιπόν την συγκεκριμένη ημέρα, επεχείρησε να καθαρίσει το μηχάνημα από την πλευρά εισόδου και όχι της εξόδου των φύλλων, χωρίς την προβλεπόμενη χρήση ειδικής βούρτσας, πλησιάζοντας τα χέρια του στους περιστρεφόμενους κυλίνδρους για να ρίξει τη σκόνη καθαρισμού κατά παράβαση όλων των ανωτέρω, που του είχαν υποδειχθεί και κυρίως κατ' αντίθεση των όσων μέχρι τότε έπραττε, σχετικά με τον καθαρισμό της κολλαρίστρας δηλ. από την πλευρά εισόδου των φύλλων. Δεν απεδείχθη από κανένα στοιχείο ότι έλαβε ειδική εντολή και για ποιόν λόγο από την εναγομένη για τον κατά τον ως άνω (απαγορευμένο) τρόπο καθαρισμού, ούτε επικαλείται ο ίδιος ότι η τελευταία εξέφρασε παράπονα για πλημμελή καθαρισμό του μηχανήματος, ώστε να αναγκαστεί αυτός να επιχειρήσει τον καθαρισμό από την πλευρά της εισόδου των φύλλων.

Με βάση όλα τα ανωτέρω το δικαστήριο κρίνει ότι ο ενάγων ηλικίας κατά το χρόνο του ατυχήματος 25 ετών και ήδη ανίκανος για κάθε κειρωνακτική εργασία που απαιτεί χρήση του δεξιού χεριού του, πέρασε θλίψη και στενοχώρια προς αποκατάσταση της οποίας με βάση τις συνθήκες του ατυχήματος, την υπαιτιότητα της εναγομένης, τη σημαντική συνυπαιτιότητα του ιδίου, το μέγεθος των σωματικών του βλαβών και την κοινωνική και οικονομική κατάσταση των μερών, πρέπει να του επιδικαστεί το ποσό των 50.000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση, λόγω ιθικής βλάβης.

Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που, ό-

πως προαναφέρθηκε, απέρριψε την αγωγή ως ουσία αβάσιμη δεν εκτίμησε καλώς τις αποδείξεις, γι' αυτό και πρέπει, αφού γίνει δεκτός ο μοναδικός σχετικός λόγος έφεσης, να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη και αφού κρατηθεί η υπόθεση και εκδικαστεί κατ' ουσίαν η αγωγή, πρέπει αυτή να γίνει δεκτή κατά ένα μέρος και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στον ενάγοντα το ως άνω ποσό με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής...

56/2005

Πρόεδρος: Θεοδ. Νιαθής

Εισηγητής: Ναп. Ζούκας

Δικηγόροι: Ελένη Ξηραδάκη-Σινέλη, Γεωρ. Παπαρρίζος

Η μη εμπρόθεσμη προσκομιδή των αποδεικτικών της αναγγελόμενης σε πλειστηριασμό απαίτησης εγγράφων επάγεται έκπτωση του δανειστή από το δικονομικό δικαίωμα να αποδείξει ενώπιον του συμβολαιογράφου την αναγγελθείσα απαίτηση και να καταταγεί οριστικά, όχι δμως και οριστική απόρριψη της απαίτησης, η οποία εκ τούτου έχει την τύχη αμφίβολης απαίτησης και κατατάσσεται όπως εκείνη. Λόγοι ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης μόνο με κύριο ή πρόσθετο δικόγραφο. Απαράδεκτο νέων λόγων, το πρώτον στο Εφετείο, ακόμη και με τις προϋποθέσεις των 269 και 527 ΚΠολΔ.

Στην τρίτη τάξη προνομίων του 975 του ΚΠολΔ κατατάσσονται οι μεν απαπήσεις από παροχή εξαρτημένης εργασίας, εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία 2ετία πριν την ημέρα ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού, οι δε αξιώσεις αποζημίωσης λόγω καταγγελίας της εργασίας ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν. Στις προνομιακές αυτές απαπήσεις περιλαμβάνονται και οι παρεπόμενες απαπήσεις τόκων, υπό τις άνω χρονικές διακρίσεις

των κυρίων απαιτήσεων.

{...} Η διάταξη του άρθρου 972 παρ. 1 του ΚΠολΔ αφενός θεσπίζει δικαίωμα των δανειστών του καθ' ου η εκτέλεση να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την ημέρα του πλειστηριασμού, αφετέρου τάσσει στον αναγγελλόμενο δανειστή και προθεσμία την ίδια των δεκαπέντε ημερών προς κατάθεση στον υπάλληλο του πλειστηριασμού των εγγράφων που αποδεικνύουν την απαίτησή του. Η παράλειψη της προσκομιδής ειδικότερα των αποδεικτικών της απαίτησης εγγράφων συνεπάγεται έκπτωση του δανειστή από το δικονομικό δικαίωμα να αποδείξει ενώπιον του συμβολαιογράφου την αναγγελθείσα απαίτηση και να καταταγεί οριστικά, όχι όμως και οριστική απόρριψη της απαίτησης, η οποία εκ τούτου έχει την τύχη της αμφίβολης και κατατάσσεται όπως κι εκείνη (θλ. ΕφΑΘ. 4596/1982 Αρμ. 37.331 - 2846/2003 ΕλλΔν 45.1470 - Εφθεσ. 1750/1993 ΕλλΔν 35.678 - 2841/1996 Αρμ. 51.1281 - ΕφΠειρ. 500/1998 ΕλλΔν 40.1134 - ΕφΛαρ. 798/2004 αδημ.).

Στην προκειμένη περίπτωση η ανακόπιση και ήδη εκκαλούσα με το δεύτερο λόγο της ανακοπής της ισχυρίστηκε ότι ο καθ' ου η ανακοπή και ήδη εφεσίβληπτος δεν έπρεπε να καταταγεί τυχαία για την απαίτησή του των 17.194.520 δρχ., γιατί δεν κατέθεσε δικαστική απόφαση, που να του επιδικάζει το ποσό αυτό, στον υπάλληλο του πλειστηριασμού. Ο λόγος αυτός της ανακοπής, ενώφει των όσων εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, είναι μη νόμιμος, αφού στην περίπτωση αυτή η αναγγελία διατηρεί την ισχύ της και η αναγγελλόμενη απαίτηση, ως αμφίβολη κατατάσσεται τυχαία. Επομένως το πρωτόδικο δικαστήριο, αν και σιγή ορθά απέρριψε το λόγο

αυτό της ανακοπής και ο αντίθετος σχετικός έκτος λόγος του εφετηρίου είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.-

Η ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης (ΚΠολΔ 979 παρ. 2) περιλαμβάνεται στις ανακοπές του άρθρου 583 επί του ίδιου Κώδικα και επομένως εφαρμόζονται σ' αυτή οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 585 παρ. 2. Κατά τις διατάξεις αυτές οι λόγοι της ανακοπής πρέπει να προταθούν μόνο με το κύριο δικόγραφο της ανακοπής ή με πρόσθετο δικόγραφο, που πρέπει να κατατεθεί στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο απευθύνεται η ανακοπή και να κοινοποιηθεί στον αντίδικο οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συντήπηση. Νέοι λόγοι ανακοπής, που προτείνονται για πρώτη φορά ενώπιον του Εφετείου είναι απαράδεκτοι, ακόμη και όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων των άρθρων 269 και 527 του ΚΠολΔ, δεδομένου ότι επέχουν θέση ιστορικής βάσης της ανακοπής και δεν ρυθμίζονται από τις προαναφερόμενες διατάξεις, αλλά από εκείνες των άρθρων 216 παρ. 1 εδ. α' και 224 του ΚΠολΔ (θλ. ΑΠ 814/1985 ΝοΒ 33.610 - 96/1996 ΝοΒ 45.780 - 571/2003 ΕλλΔν 44.1599 - 563/2003 και 1432/2003 ΕλλΔν 45.1382 και 1385 - ΕφΑΘ. 3483/1986 ΕλλΔν 27.1195 - 7963/1986 ΕλλΔν 28.1278 - Βαθρακοκοίλη Ερμ. ΚΠολΔ άρθρο 979 αριθ. 44 και 90). Επομένως ο λόγος ότι ο καθ' ου η ανακοπή κατετάγη και για παρεπόμενες απαιτήσεις του πέραν του χρόνου της αναγγελίας του, που προβάλλεται για πρώτη φορά με το εφετήριο (5ος), είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.-

Κατά το άρθρο 975 αριθ. 3 του ΚΠολΔ η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται με την εξής σειρά. 1) ... 2) ... 3) οι απαιτήσεις από την παροχή εξαρτημένης εργασίας, καθώς και ..., εφόσον προέκυψαν κατά τους τελευταίους έξι μή-

νες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού. Με το άρθρο 31 του Ν. 1545/1985 ορίσθηκε ότι στην τρίτη τάξη προνομίων του άρθρου 975 του ΚΠολΔ κατατάσσονται οι απαιτήσεις που έχουν σαν βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας, εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσεως εργασίας κατατάσσονται ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν στην τάξη αυτή. Η διαίρεση του πλειστηριασμάτος σε ποσοστά κατά το άρθρο 977 του ΚΠολΔ γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τάξης αυτής. Έτσι με τη δεύτερη αυτή διάταξη διευρύνθηκε σημαντικά ο χρόνος που καλύπτεται από το προνόμιο του άρθρου 975 αριθ. 3 για απαιτήσεις από παροχή εξαρτημένης εργασίας σε διετία από την ημέρα ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Έγινε δε υπαγωγή στο προνόμιο αυτό και των αποζημιώσεων λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας, ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν αυτές και καθιερώθηκε η ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών πριν από την κατάταξη των απαιτήσεων και τη διαίρεση του πλειστηριασμάτος κατ' άρθρο 977 του ΚΠολΔ. Από την ευρύτατη διατύπωση της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 31 του Ν. 1545/1985 και τον κοινωνικό σκοπό που υπηρετεί, ο οποίος έγκειται στην ισχυρή αλλά δίκαιη προστασία εκείνων που με την προσωπική τους εργασία βοηθούν στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων, προκύπτει ότι στην προνομιακή κατάταξη των απαιτήσεων των εργαζομένων περιλαμβάνονται και οι παρεπόμενες απαιτήσεις τους από τόκους. Και εφόσον οι παρεπόμενες απαιτήσεις τόκων προέρχονται από αποζημίωση λόγω καταγγελίας της εργασιακής σχέσης, δεν υπόκεινται σε κανένα χρονικό περιορισμό. Εφόσον

όμως είναι παρεπόμενες άλλων αξιώσεων από την εργασιακή σχέση, κατατάσσονται προνομιακά μόνο αν προέκυψαν την τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πλειστηριασμού. Τούτο συνάγεται εκ του ότι η διάταξη του άρθρου 975 αριθ. 3 του ΚΠολΔ είναι σαφής και δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ απαιτήσεων από το κεφάλαιο και απαιτήσεων από τόκους. Τα προνόμια δε αποτελούν εξαίρεση από το γενικό κανόνα της ίσης ικανοποίησης όλων των δανειστών και για το λόγο αυτό δεν πρέπει να επεκτείνονται ερμηνευτικώς. Αν ήθελε ο νομοθέτης να εξοπλίσει με προνόμιο και τις αξιώσεις τόκων, οι οποίοι γεννήθηκαν μετά την ημερομηνία του πρώτου πλειστηριασμού από οποιαδήποτε απαίτηση έχουσα ως βάση της την παροχή εξαρτημένης εργασίας, που όμως προέκυψε κατά την προ του πρώτου πλειστηριασμού διετία, θα όριζε τούτο ρητώς, όπως για τις αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας ρητώς όρισε ότι αυτές κατατάσσονται στην τρίτη τάξη “ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν” (βλ. ΟΔ.ΑΠ 22/2000 ΕλλΔν 43.123).

Στην προκειμένη περίπτωση από όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με τη 17.964/5-11-1997 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτων του συμβολαιογράφου Χ.Γ. και με επίσπευση του Σ.Β. του Ι., κατοίκου Ε.-Α., πλειστηριαστική το περιγραφόμενο στην άνω έκθεση ακίνητο του οφειλέτη Α. Κ. του Α., κατοίκου Σ.. Το ακίνητο αυτό κατασχέθηκε με την 3.520/2-10-1996 έκθεση αναγκαστικής κατάσχεσης της δικαστικής επιμελήτριας Φ. Κ., την οποία επέβαλε ο ανωτέρω Σ. Β προς ικανοποίηση απαίτησής του, που στηρίζεται στην 339/1996 διαταγή πληρωμής του Δικαστή του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, δυνάμει της οποίας ο οφειλέτης

υποχρεώθηκε να καταβάλει σ' αυτόν τα αναφερόμενα στο διατακτικό της ποσά. Το πλειστηρίασμα που επιτεύχθηκε ανήλθε στο ποσό των 40.001.000 δρχ., το οποίο και καταβλήθηκε εμπρόθεσμα. Στον πλειστηριασμό αυτόν αναγγέλθηκαν νόμιμα κι εμπρόθεσμα για να λάβουν μέρος στη διανομή μεταξύ άλλων και: α) ο εφεσίβληπος, ο οποίος έχει απαιτήσεις κατά του οφειλέτη από την παροχή εξαρτημένης εργασίας, για το ποσό των 17.194.520 δρχ., β) το Ελληνικό Δημόσιο για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του από βασικά χρέον και προσαυξήσεις συνολικού ύψους 6.825.641 δρχ., γ) ο Δήμος Σ., για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του από βασικά χρέον και προσαυξήσεις συνολικού ύψους 14.761.799 δρχ., δ) το IKA B. για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις του συνολικού ύψους 5.840.251 δρχ., ε) η Ε. Τράπεζα της Ελλάδος ως ενυπόθηκη δανείστρια για ποσό 9.637.587 δρχ. και στ) η εκκαλούσα ως ενυπόθηκη δανείστρια για ποσό 17.157.516 δρχ.

Από το πλειστηρίασμα των 40.001.000 δρχ. μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης από 1.447.324 δρχ. απέμεινε υπόλοιπο για διανομή 38.553.676 δρχ. Στο ποσό αυτό ο προαναφερόμενος υπάλληλος του πλειστηριασμού κατέταξε προνομιακά και τυχαία τον εφεσίβληπο για ολόκληρο το ποσό που είχε αναγγελθεί, ήτοι αυτό των 17.194.520 δρχ., το Ελληνικό Δημόσιο σε μέρος του 1/3 του πλειστηριασμάτος συμμέτρως με το Δήμο Σ. για το ποσό των 947.839 δρχ., τον τελευταίο σε μέρος του 1/3 του πλειστηριασμάτος συμμέτρως με το Ελληνικό Δημόσιο για το ποσό των 6.171.880 δρχ., την Ε. Τράπεζα της Ελλάδος για ολόκληρο το ποσό των προνομιακών της απαιτήσεων στα 2/3 του πλειστηριασμάτος και την εκκαλούσα στο υπόλοιπο ποσό των 2/3 του πλειστηριασμάτος, δηλαδή στο ποσό των 4.601.850 δρχ. για

μέρος των προνομιακών της απαιτήσεων. Με την 95/1998 οριστική απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, η οποία έχει καταστεί τελεσίδικη με την έκδοση της 644/1999 απόφασης αυτού του Δικαστηρίου, η οποία απέρριψε έφεση του εναγόμενου οφειλέτη Α. Κ. κατά του ενάγοντος εφεσίβληπου, αναγνωρίστηκε η υποχρέωση του πρώτου να καταβάλει στο δεύτερο: α) 6.860.740 δρχ. με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής (31-7-1997), β) 450.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 1-5-1996, γ) 450.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 1-6-1996, δ) 500.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 1-7-1996, ε) 600.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 1-8-1996, στ) 600.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 1-9-1996, z) 600.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 1-10-1996 και η) 500.000 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 1-11-1996. Τα ποσά αυτά αφορούν αμοιβή για υπερεργασία, υπερωρία, κατά τις Κυριακές για το χρονικό διάστημα από 1-4-1996 έως 31-10-1996 και αμοιβή για παροχή εξαρτημένης εργασίας κατά τους μήνες Απρίλιο έως και Οκτώβριο 1996. Η μερομηνία του πρώτου πλειστηριασμού είχε οριστεί στην 13η Νοεμβρίου 1996 (βλ.30-9-1997 Ε' επαναληπτική περίληψη κατασχετήριας έκθεσης της αρμόδιας δικαστικής επιμελήτριας Φ.Κ.).

Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν από τις απαιτήσεις του εφεσίβληπου των 17.194.520 δρχ. για τις οποίες κατατάχτηκε ένα μέρος, ήτοι αυτό που αφορά κύριες απαιτήσεις, δηλαδή το ποσό των 10.560.740 δρχ. υπάγεται στο προνόμιο του άρθρου 975 αριθ. 3 του ΚΠολΔ, καθόσον γεννήθηκε στο χρονικό διάστημα των δύο ετών πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού (1-4-1996 έως 13-11-1996). Από τις παρεπόμενες απαιτήσεις τόκων μόνον το ποσό των 268.783 δρχ. υπάγεται στο ως άνω προνόμιο, καθόσον γεννήθηκαν στο χρο-

νικό διάστημα των δύο ετών πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού (1-5-1996 έως 13-11-1996). Το υπόλοιπο ποσό των παρεπόμενων απαιτήσεων τόκων 6.364.997 δρχ. δεν υπάγεται στο ως άνω προνόμιο, καθόσον γεννήθηκαν μετά την ημερομηνία του πρώτου πλειστηριασμού (13-11-1996) και, όπως εκτέθηκε στην αρχή αυτής της σκέψης, το ποσό αυτό δεν εξοπλίζεται με προνόμιο. Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν ο υπάλληλος του πλειστηριασμού έπρεπε να δεχθεί ως προνομιακές απαιτήσεις του εφεσιβλήτου αυτή του ποσού των 17.194.520 δρχ. το ποσό των 10.829.523 δρχ. Με βάση δε αυτά τα ποσά έπρεπε να του κατατάξει για το ποσό των 10.829.523 δρχ., ήτοι το ποσό των 31.781,43 ΕΥΡΩ κι όχι για το ποσό των 17.184.520 δρχ. που τον κατέταξε. Στο ελευθερούμενο δε ποσό των 6.364.997 δρχ., ήτοι στο ποσό των 18.679,37 ΕΥΡΩ, πρέπει να καταταγεί η εκκαλούσα (πέραν του ποσού των 4.601.850 δρχ. ή 13.505,06 ΕΥΡΩ για το οποίο κατετάγη με τον προσβαλλόμενο πίνακα), για μερική ικανοποίηση των άνω απαιτήσεων της κατά του οφειλέτου-καθ' ου η εκτέλεση.

Το πρωτόδικο δικαστήριο, το οποίο με την προσβαλλόμενη απόφασή του έκρινε διαφορετικά και απέρριψε την ανακοπή, έσφαλε στην εφαρμογή του νόμου και την εκτίμηση των αποδείξεων και πρέπει δεκτών γενομένων των σχετικών τεσσάρων πρώτων λόγων του εφετηρίου να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση. Να κρατηθεί η ανακοπή και να δικαστεί στην ουσία και να γίνει δεκτή ως βάσιμη από ουσιαστική άποψη κατά ένα μέρος. Να μεταρρυθμιστεί ο προσβαλλόμενος πίνακας και να καταταγεί η ανακόπτουσα στο συνολικό ποσό των 10.966.847 δρχ., ήτοι στο ποσό των 32.184,44 ΕΥΡΩ...

66/2005

Πρόδεδρος: Διανέλλος Διανελλάκης

Εισηγήτρια: Αγλαΐα Κωτούλα

Δικηγόροι: Ελένη Ευσταθίου

Τα **έξοδα εκτέλεσης προαφαιρούνται** από το πλειστηρίασμα, προσδιορίζονται δε με τον πίνακα, ή με ιδιαίτερη πράξη του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, η οποία αποτελεί διανομή πλειστηριάσματος και προσβάλλεται με ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης, στρεφόμενη όχι μόνον κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, αλλά και κατ' εκείνων (δανειστών ή όχι) υπέρ των οποίων έγινε προαφαίρεση από το πλειστηρίασμα ορισμένου ποσού, όπως είναι και ο δικαστικός επιμελητής, για τα **έξοδα** του οποίου προαφαίρεθηκε συγκεκριμένο ποσό για να αποδοθεί σ' αυτόν ως εντολοδόχο του επισπεύδοντος.

Στα **έξοδα εκτέλεσης** περιλαμβάνονται και τα **έξοδα** των επαναληπτικών προγραμμάτων που συντάσσονται χωρίς έκδοση δικαστικής απόφασης, με πράξεις αναστολής κατόπιν συμφωνιών οφειλέτη και επισπεύδοντος δανειστή.

{...} Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 975 του ΚΠολΔ, υφίσταται από το νόμο διάκριση μεταξύ “αφαιρέσεως” των εξόδων και “κατατάξεως” των απαιτήσεων (προνομιακών). Από την διατύπωση αυτή, συμπεραίνεται ότι υπέγγυο στους δανειστές είναι το μετ' αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως ποσό από το πλειστηρίασμα, περαιτέρω δε ότι τα **έξοδα εκτελέσεως** δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των προνομίων, ούτε κατατάσσονται στον πίνακα, αλλά προαφαιρούνται, προκειμένου να γίνει κατάταξη των δανειστών. Τα **έξοδα** αυτά προσδιορίζονται είτε με τον πίνακα, είτε με ιδιαίτερη πράξη, δια της οποίας ο επί του πλειστηριασμού υπαλλήλος θα αιτιολογήσει τα σχετικά κονδύλια, προκει-

μένου να τα αφαιρέσει από το πλειστηρίασμα. Η εκκαθάριση αυτή και η ικανοποίηση των εξόδων εκτελέσεως αποτελεί συνέπεια του κανόνα του άρθρου 932 ΚΠολΔ, κατά τον οποίο τα όργανα εκτελέσεως, ως δικαιούχοι των εξόδων εκτελέσεως δεν έχουν υποχρέωση ούτε απευθείας αξίωση κατά του καθ' ου η εκτέλεση, αλλά εναντίον του επισπεύδοντος (βλ. Μπρίνια, Αναγκαστική Εκτέλεση, άρθρ. 975 παρ. 406, σελ. 1071). Τα προαφαιρούμενα έξοδα της εκτελέσεως δεν κατάσσονται μεν στον πίνακα, όμως η σχετική εκκαθαριστική πράξη του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, αποτελεί, κατά τη γνώμη που ακολουθεί ως ορθότερη το Δικαστήριο, διανομή πλειστηριάσματος, όπως και η κατάταξη των δανειστών και συνεπώς προσβάλλεται με την ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ, η οποία έτσι στρέφεται όχι μόνο κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, αλλά και κατ' εκείνων (δανειστών ή όχι) υπέρ των οποίων έγινε από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού προαφαίρεση από το πλειστηρίασμα ορισμένου ποσού, όπως είναι και ο δικαστικός επιμελητής, για έξοδα του οποίου προαφαίρεσε από το πλειστηρίασμα συγκεκριμένο ποσό ο υπάλληλος του πλειστηριασμού, για να το αποδώσει σ' αυτόν ως εντολοδόχο του επισπεύδοντα (βλ. σχ. ΑΠ 627/1994 ΕλλΔν 36, 842, ΑΠ 1058/1974 ΝοΒ 23,714, όπου και σχετικές παρατηρήσεις Μπρίνια, ΕφΑθ. 2477/1990 ΕλλΔν 33, 614, ΕφΑθ. 13404/1987 Δίκη 19,550 ΕφΑθ. 1315/1980 ΝοΒ 28,1206, ΕφΑθ. 4383/1986 ΕλλΔν 27,1338, ΕφΑθ. 5022/1979, ΝοΒ 28,804).

Στην προκειμένη περίπτωση, το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο με την κρινόμενη ανακοπή του ζήτησε να μεταρρυθμιστεί ο προσβαλλόμενος πίνακας ως προς το κεφάλαιο των εξόδων εκτελέσε-

ως, ώστε να περιοριστούν αυτά κατά το ποσό των 646.748 δραχμών και να καταταγεί αυτό και στο ανωτέρω ποσό, παραδεκτά στρέφεται κατά του δευτέρου των εφεσιβλήτων, του δικαστικού επιμελητή Φ. Κ., εφόσον, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα η πράξη του υπαλλήλου του πλειστηριασμού με την οποία εκκαθαρίζονται τα έξοδα της εκτελέσεως αποτελεί διανομή πλειστηριάσματος και προσβάλλεται με την ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ, η οποία στρέφεται και κατ' εκείνων των προσώπων, υπέρ των οποίων έγινε από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού η εκκαθάριση των εξόδων. Επομένως, έσφαλε το Πρωτόδικο Δικαστήριο, το οποίο έκρινε ότι η ανακοπή του εκκαλούντος είναι παθητικά ανομιμοποίητη κατά το μέρος που στρεφόταν κατά του δευτέρου των εφεσιβλήτων (δικαστικού επιμελητή), ως προς τον οποίο και την απέρριψε. Επομένως, πρέπει, κατ' αποδοχή ως βασίμου του πρώτου λόγου της υπό κρίση εφέσεως, με τον οποίο προσάπτεται πλημμέλεια στην εκκαλούμενη απόφαση, για εσφαλμένη απόρριψη της ένδικης ανακοπής ως προς τον δεύτερο εφεσιβλητο, ως παθητικά ανομιμοποίητη, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση ως προς τον τελευταίο και, αφού κρατηθεί από το Δικαστήριο αυτό η υπόθεση (άρθρ. 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), να δικαστεί η ανακοπή του εκκαλούντος στην ουσία της.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 932 ΚΠολΔ, τα έξοδα της αναγκαστικής εκτέλεσης βαρύνουν εκείνον κατά τον οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει. Στα έξοδα αυτά εμπίπτουν όλες οι δαπάνες που αποβλέπουν στο γενικό συμφέρον όλων των δανειστών και αφορούν τόσο στην εκτέλεση καθεαυτήν όσο και στην όλη διαδικασία της από την έναρξη μέχρι την περάτωσή της. Ειδικότερα, στα έξοδα

της εκτέλεσης περιλαμβάνονται τα αναγκαία έξοδα για την έναρξη, κίνηση και γενικά τη διαδικασία αυτής, βάσει της οποίας επιτεύχθηκε το πλειστηρίασμα που διανέμεται στους δανειστές, με αφετηρία τα έξοδα και δικαιώματα για την έκδοση απογράφου, της σύνταξην αντιγράφου του και επιταγής προς εκτέλεση. Τα εν λόγω έξοδα, κατ' άρθρον 975 ΚΠολΔ, ορίζει αιτιολογημένα και προαφαιρεί ο υπάλληλος του πλειστηρίασμού από το πλειστηρίασμα, για να κατατάξει στο υπόλοιπό του τις απαιτήσεις των δανειστών εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση. Η αφαίρεση των εξόδων αυτών γίνεται μετά από αυτεπάγγελτη εκκαθάρισή τους από το συντάκτη του πίνακα κατάταξης, με βάση τα έγγραφα και τις αποδείξεις που κατατέθηκαν και βρίσκονται στο φάκελλο του πλειστηρίασμού (βλ. ΕφΑθ. 70/1989 ΝοΒ 37 1436, Μπρίνιας ο.π. παρ. 406 και 407). Εξάλλου η συμφωνία μεταξύ οφειλέτη και επισπεύδοντος δανειστή για την αναστολή του πλειστηρίασμού χωρίς την έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης δεν αντίκειται στο νόμο, ο οποίος αναγνωρίζει την εγκυρότητα των συμφωνιών για τη χρονική απομάκρυνση του πλειστηρίασμού και τη διευκόλυνση του οφειλέτη (βλ. ΕφΑθ 5795/1982 Αρμ. 37.791, ΕφΑθ. 70/1991 ΕλλΔν 33.889). Επομένως η έκδοση και η κοινοποίηση επαναληπτικών προγραμμάτων που συντάσσονται ύστερα από πράξεις αναστολής, δεν είναι αδικαιολόγητες ή παράνομες, αλλά αναγκαίες για να προχωρήσει η διαδικασία του πλειστηρίασμού (βλ. ΕφΑθ, 5970/1991 ο.π.).

Στην προκειμένη περίπτωση, το εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο, ισχυρίζεται ότι ο υπάλληλος του πλειστηρίασμού εσφαλμένα προαφαίρεσε υπέρ των καθ' ων ως έξοδα εκτελέσεως το ποσό των 55.000 δραχμών και ειδικότερα για έξοδα απογράφων, αντιγράφων, παραγγελιών προς

επίδοση, τελών απογράφων, δικαιώματα συντάξεως επιταγών υπέρ της επισπεύδουσας, καθ' όσον ο πλειστηρίασμός δεν διενεργήθη βάσει των ανωτέρω επιταγών και εξόδων και εν πάσει περιπτώσει δεν αφορούν τον ανωτέρω πλειστηρίασμό τουλάχιστον κατά το ποσό των 100.000 δραχμών. Ο ισχυρισμός αυτός, που αποτελεί και τον δεύτερο λόγο εφέσεως, πρέπει να απορριφθεί ως αόριστος και ανεπίδεκτος δικαστικής εκτιμήσεως, δεδομένου ότι δεν προσδιορίζεται βάσει ποίων επιταγών διενεργήθηκε ο ανωτέρω πλειστηρίασμός και κυρίως δεν προσδιορίζει με σαφήνεια πως προκύπτουν τα έξοδα των 100.000 δραχμών, ενώ δεν αναφέρει τον λόγο για τον οποίο δεν αφορούν τον παρόντα πλειστηρίασμό ή άλλον και ποιόν. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ο σχετικός δεύτερος λόγος εφέσεως, ως αβάσιμος.

Περαιτέρω, ισχυρίζεται το εκκαλούν, ότι ο υπάλληλος του πλειστηρίασμού εσφαλμένως προαφαίρεσε το ποσό των 646.748 δραχμών ως έξοδα της πρώτης των καθ' ων και ήδη εφεσιβλήτου εταιρίας, τα οποία αφορούν αναβολές του πλειστηρίασμού που έγιναν από υπαπιότητα της πρώτης των καθ' ων και ειδικότερα την αρχικώς εκδοθείσα με αριθμό 2609/4-6-1998 περιληψη κατασχετηρίου εκθέσεως, βάσει της οποίας είχε οριστεί ο πλειστηρίασμός για την 15-7-1998, αλλά δεν διενεργήθη, αναβληθείς με πρωτοβουλία της επισπεύδουσας τη συναινέσει του οφειλέτη και την με αριθμό 2628/16-7-1998 ομοία περιληψη, βάσει της οποίας είχε οριστεί ο πλειστηρίασμός για την 23-9-1998, αλλά δεν διενεργήθη και ανεβλήθη με τον ίδιο τρόπο. Ο ισχυρισμός αυτός, λόγος εφέσεως, πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, εφ' όσον οι ανωτέρω αναβολές δεν είναι παράνομες και αδικαιολόγητες,

αλλά είναι αναγκαίες για να προχωρίσει η διαδικασία του πλειστηριασμού και επομένως κρίνεται και ο σχετικός τρίτος λόγος εφέσεως, ως αβάσιμος.

Τέλος, ο ισχυρισμός του εκκαλούντος ότι τα έξοδα τα οποία αφορούν τον ορισμό μεσεγγυούχου εσφαλμένα προαφαιρέθηκαν, δεδομένου ότι έγιναν από υπερβολική πρόνοια, εφ' όσον μπορούσε να οριστεί μεσεγγυούχος ο ίδιος οφειλέτης-καθ' ου η εκτέλεση, ελέγχεται ως απορριπτέος, αφού δεν αναφέρεται, σύμφωνα με το άρθρο 956 ΚΠολΔ, η συναίνεση της επισπεύδουσας- υπέρ ης η εκτέλεση, ώστε να δύναται να οριστεί μεσεγγυούχος ο οφειλέτης-καθ' ου η εκτέλεση. Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οπόιο με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε ομοίως και απέρριψε την υπό κρίση ανακοπή, ορθώς ερμήνευσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις που τέθηκαν υπό την κρίση του και συνακόλουθα τα αντίθετα που υποστηρίζει το εκκαλούν με την έφεσή του, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμα.

Κατόπιν αυτών, πρέπει κατά μερική παραδοχή της έφεσης, να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση κατά το μέρος που στρέφεται κατά του δευτέρου των εφεσιβλήτων, δικαστικού επιμελοπή Φ. Κ., κατοίκου Β., το δε δικαστήριο θα κρατήσει και θα δικάσει την υπόθεση κατ' ουσίαν (άρθρ. 535 ΚΠολΔ) θα απορρίψει ως αβάσιμη την ένδικη ανακοπή. Στη συνέχεια θα απορριφθεί η υπό κρίση έφεση κατ' ουσίαν κατά το μέρος που απευθύνεται κατά της πρώτης των εφεσιβλήτων...

68/2005

Πρόεδρος: Θεοδ. Νιαβής

Εισηγήτρια: Άννα Τσέτσου

Δικηγόροι: Βασ. Μόσχος, Κων. Λέρας

Έννομο συμφέρον για άσκηση έφεσης έχει ο νικήσας διάδικος αν η στρεφόμενη κατ' αυτού αγωγή απορρίφθηκε εσφαλμένα για λόγους τυπικούς, αντί να απορριφθεί ως μη νόμιμη ή στην ουσία, ή όταν από τις αιτιολογίες της απόφασης παράγεται βλαπτικό δεδικασμένο.

Η ανταγωγή που αφορά διατροφή και επιμέλεια τέκνων ασκείται με αυτοτελές δικόγραφο ή με τις προτάσεις πέντε τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν τη συζήτηση, άλλως παραβιάζεται η αρχή της προδικασίας και είναι απορριπτέα.

Η υποχρέωση της μπτέρας για συνεισφορά στη διατροφή ανηλίκου προτείνεται κατ' ένσταση, εκτός αν η ίδια η μπτέρα αποδέχεται ότι συνεισφέρει.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 516 παρ. 2 ΚΠολΔ, που εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 591 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα, και στις ειδικές διαδικασίες, εκτός αν υπάρχει άλλη ειδική αντίθετη διάταξη, δικαίωμα έφεσης “έχει και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον όμως έχει έννομο συμφέρον”. Έννομο δε συμφέρον για την άσκηση έφεσης έχει ο διάδικος που νίκησε στην πρωτοβάθμια δίκη, όταν η στρεφόμενη κατ' αυτού αγωγή απορρίφθηκε για λόγους τυπικούς, αντί να απορριφθεί ως μη νόμιμη ή στην ουσία, ή όταν από τις αιτιολογίες της απόφασης παράγεται βλαπτικό των συμφερόντων του νικήσαντος δεδικασμένο. Στην περίπτωση όμως που η αγωγή απορρίφθηκε για λόγο τυπικό (λ.χ. ως απαράδεκτη λόγω παραβάσεως της αρχής της προδικασίας), προϋποθέση της δυνατότητας ασκήσεως κατά της απόφασης έφεσης από το διάδικο που νίκησε, για το ότι δεν απορρίφθηκε η αγωγή του στην ουσία, είναι ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εσφαλμένα απέρριψε την αγωγή για τυπικό λόγο. Κατά συνέπεια, αν η αγωγή απορρίφθηκε νόμιμα για τέτοιο λόγο, δεν υπάρχει έννομο συμφέρον του δια-

δίκου που νίκησε για άσκηση έφεσης, αφού στην περίπτωση αυτή και η έφεση του, με παράπονο κατά της απόρριψης της αγωγής για τυπικό λόγο, δεν μπορούσε να ευσταθίσει κατά νόμο (βλ. σχ. ΑΠ 503/1989 ΝοΒ 38-812, Εφθεσ. 1320/2001 Αρμ. 2002-1643). Εξάλλου, ειδικά για την ανταγωγή που αφορά διατροφή και επιμέλεια τέκνων (άρθρο 681 Β ΚΠολΔ) καθιερώνεται απόκλιση από τις υπόλοιπες ειδικές διαδικασίες. Έτσι, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 681 Β ΚΠολΔ ασκείται με αυτοτελές δικόγραφο ή με τις προτάσεις (και όχι προφορικά) πέντε τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν η κατάθεση δεν γίνει εμπρόθεσμα, παραβιάζεται η αρχή της προδικασίας, και ως εκ τούτου απορρίπτεται (ΕφΑθ. 191/1993 ΕλλΔν 1994-436, ΕφΑθ. 2269/1990 ΕλλΔν 1991-1296, Εφθεσ. 1164/1988 Αρμ. 1988-703).

Στην εξεταζόμενη περίπτωση, ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, ασκήθηκαν και συνεκδικάστηκαν, λόγω της πρόδολης συναφείας τους α) η από 11-4-2001 αγωγή, με την οποία, η ενάγουσα και ήδη εκκαλούσα, ζήτησε να της ανατεθεί αποκλειστικά η άσκηση της επιμέλειας των δύο ανηλίκων τέκνων των διαδίκων Β. και Α. N. και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος και ήδη εφεσιθλότος να της καταβάλει για λογαριασμό των ανηλίκων το ποσό των 150.000 δραχμών για το καθένα, ως μηνιαία διατροφή αυτών, για το χρονικό διάστημα από την επίδοση της αγωγής, με το νόμιμο τόκο από την καθυστέρηση κάθε μηνιαίας παροχής. Και β) η από 13-11-2001 ανταγωγή που άσκησε ο εναγόμενος με τις προτάσεις, με την οποία, επικαλούμενος τα αναγκαία για τη στήριξη της πραγματικά περιστατικά, ζήτησε να ανατεθεί σ' αυτόν η αποκλειστική άσκηση της επιμέλειας του προσώπου των προαναφερόμενων ανηλίκων τέκνων, επικουρικά δε να ρυθμιστεί το δι-

καίωμα της προσωπικής επικοινωνίας του με αυτά, κατά τον τρόπο που ειδικότερα αναφέρει. Η εν λόγω αγωγή και ανταγωγή εκδικάστηκαν κατά την ειδική διαδικασία των διαφορών που αφορούν τη διατροφή και επιμέλεια τέκνων (άρθρο 681 Β ΚΠολΔ) και επ' αυτών εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 21/2002 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου. Με αυτή το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, αφού απέρριψε την ανταγωγή ως απαράδεκτη, λόγω παραβάσεως της αρχής της προδικασίας στη συνέχεια δέχτηκε κατά ένα μέρος την αγωγή και αφενός μεν ανατέθηκε στην ενάγουσα η αποκλειστική άσκηση της επιμέλειας του προσώπου των ανηλίκων, αφετέρου δε επιδίκασε τα αναφερόμενα σ' αυτή χρηματικά ποσά.

Κατά της απόφασης αυτής ασκήθηκε η από 9-3-2002 (αριθ. κατάθ. 54/12-3-2002) έφεση της ενάγουσας, με την οποία παραπονείται για εσφαλμένη ερμηνεία του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνιση της, προκειμένου να γίνει δεκτή στο σύνολό της η αγωγή κατά το αίτημά της περί επιδικάσεως σ' αυτή διατροφής των ανηλίκων τέκνων τους και σ' ότι αφορά την ανταγωγή να απορριφθεί αυτή ως μη νόμιμη ή στην ουσία της. Η έφεση αυτή έχει ασκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις και είναι εμπρόθεσμη (άρθρα 495 παρ. 1, 511, 513, 516, 518, 591 παρ. 1 ΚΠολΔ), αφού από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει η πάροδος της προθεσμίας αυτής ή άλλος λόγος απαραδέκτου. Πρέπει, επομένως, να γίνει δεκτή κατά το τυπικό της μέρος και να ερευνηθεί, περαιτέρω, κατά την ίδια διαδικασία, ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της (άρθρο 533 παρ. 1 ΚΠολΔ). Με εξαίρεση το μέρος αυτής που πλήττει την απόρριψη της ανταγωγής, για τον προαναφερόμενο λόγο, ως προς το οποίο πρέπει να λε-

χθούν τα εξής. Όπως έχει εκτεθεί, η ανταγωγή ασκήθηκε με τις έγγραφες προτάσεις, οι οποίες όμως κατατέθηκαν στη γραμματεία του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου στις 13-11-2001 (βλ. σχετ. επισπεύσωση του γραμματέα στο δικόγραφο των προτάσεων), δηλαδή την προηγούμενη ημέρα συνίτησης αυτής, που έλαβε χώρα στις 14-11-2001, και όχι πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνίτηση, όπως έπρεπε, κατά τα διαλαμβανόμενα στη νομική σκέψη της παρούσας. Έτσι παραβιάστηκε η αρχή της προδικασίας και για το λόγο αυτό έπρεπε να απορριφθεί. Άρα, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, με την εκκαλουμένη απόφασή του, απέρριψε την ανταγωγή, με την ίδια αιτιολογία, ορθά τις άνω διατάξεις ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν έσφαλε. Κατά συνέπεια του γεγονότος αυτού και των αναφερόμενων στην αρχή της πιο πάνω νομικής σκέψης, η κρινόμενη έφεση κατά το κεφάλαιό της που αναφέρεται στην ανταγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, ελλείψει εννόμου συμφέροντος της εκκαλούσας.

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι διάδικοι τέλεσαν μεταξύ τους νόμιμο θρησκευτικό γάμο στην Α. του Δήμου Τ. Κ. στις 16-4-1990, από τον οποίο απέκτησαν δύο τέκνα, τον Β., που γεννήθηκε το έτος 1991, και την Α., που γεννήθηκε το έτος 1995. Μετά τη διακοπή της έγγαμης συμβίωσής τους, που επήλθε το Δεκέμβριο του 2000, μετά από σχετική αίτηση της ενάγουσας, ανατέθηκε σ' αυτήν η άσκηση της επιμέλειας του προσώπου των ανήλικων τέκνων τους. Έκτοτε η ενάγουσα επιμελείται του προσώπου των τέκνων τους, τα οποία διαμένουν με τη μπέρα τους σε μίσθιο διαμέρισμα στην Κ., για τη χρήση του οποίου κατα-

θάλλεται μίσθιωμα 65.000 δραχμές. Τα ανήλικα τέκνα των διαδίκων, κατά το χρονικό διάστημα, για το οποίο επιδικάστηκε διατροφή, ήταν πλικίας (10) και (6) ετών αντίστοιχα, το πρώτο από αυτά φοιτούσε στο Δημοτικό σχολείο και παράλληλα παρακολουθούσε μαθήματα Αγγλικής γλώσσας, με δαπάνη 24.000 δραχμές μηνιαίως, ενώ το δεύτερο στο νηπιαγωγείο. Τα ανήλικα τέκνα των διαδίκων αδυνατούν λόγω της πλικίας τους και των αναγκών της εκπαίδευσής τους να εργαστούν με αμοιβή σε τρίτους, ώστε να διαθέσουν για τη διατροφή τους το προϊόν της εργασίας τους, στερούνται δε ακίνητης περιουσίας. Έτσι δεν μπορούν να διαθέρψουν τον εαυτό τους και δικαιούνται διατροφής, προκαταβαλλομένης κάθε μήνα από τους υπόχρεους γονείς τους.

Ο εναγόμενος εργαζόταν ως κειριστής εκσκαπτικών μπχανημάτων. Από την επαγγελματική αυτή δραστηριότητά του ο εναγόμενος είχε καθαρά εισοδήματα 500.000 δραχμές το μήνα. Η μόνιμη κατοικία του ήταν εκείνη των γονέων του, στην Α. Καρδίτσας, ώστε να μην επιβαρύνεται με καταβολή μισθώματος. Είναι, βέβαια, γεγονός ότι λόγω της φύσης της εργασίας του αναγκαζόταν να μετακινείται σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Δεν επικαλέστηκε όμως ούτε και απέδειξε ότι διέμενε σε μίσθιο διαμέρισμα και βαρύνονταν με έξοδα στέγασης.

Η ενάγουσα είχε στην κυριότητά της έναν αγρό, έκτασης 12 στρεμμάτων, τον οποίο εκμίσθωντε σε τρίτους έναντι μίσθιωματος 15.000 δραχμών μηνιαίως. Παράλληλα εργαζόταν σε ιδιωτική εταιρία ως ελεύθερη συνεργάτης (ασφαλίστρια) με μηνιαίες αποδοχές 50.000 δραχμές και έτσι οι μηνιαίες αποδοχές της διαμορφώνονταν σε 65.000 δραχμές. Άλλα εισοδήματα από επιβολητική εργασία δεν αποδεικνύεται ότι είχε η ενά-

γουσα, αφού ο μάρτυρας ανταπόδειξης, πατέρας του εναγομένου, τίποτα σχετικό δεν καταθέτει, ούτε και κάποιο κρίσιμο έγγραφο επικαλέστηκε ο εναγόμενος.

Η ανάλογη μνιαία διατροφή των ανήλικων τέκνων των διαδίκων, με βάση τις ανάγκες τους, όπως αυτές προκύπτουν από τις συνθήκες της ζωής τους, που προεκτείνονται, προσδιορίζεται κατά το ένδικο χρονικό διάστημα, για το οποίο εκδόθηκε η εκκαλούμενη, στο ποσό των 110.000 δραχμών για τον Β. και εκείνο των 90.000 δραχμών για την Α., στο οποίο περιλαμβάνεται η αποτίμηση της προσωπικής εργασίας της ενάγουσας που παρέχεται στα πλαίσια του καθήκοντος της επιμέλειας του προσώπου τους. Η συμβολή του εναγομένου στη διατροφή αυτή των τέκνων του προσδιορίζεται στις 100.000 δραχμές ή το ισόποσο των 293,47 Euro και 80.000 δραχμές ή το ισόποσο των 234,78 Euro το μήνα αντίστοιχα. Το υπόλοιπο ποσό της διατροφής βαρύνει την ενάγουσα μπρέτα τους, δεδομένου ότι η ίδια, παρόλο που η υποχρέωσή της για συνεισφορά προτείνεται κατ' ένστασην (ΑΠ 377/1993 ΝοΒ 1994-1003, ΕφΑθ. 5017/1999 ΕλλΔνη 2001 - 461, ΕφΑθ. 7557/1998, ΕφΑθ. 9888/1997, ΕφΑθ. 7801/1997 αδημοσίευτες στο νομικό τύπο, ΕφΑθ. 2218/1996 Αρμ. 1997 - 361, ΕφΘεο. 66/1993 Αρμ. 1993-128), την οποία ο εναγόμενος δεν προέβαλε, αποδέχεται ότι η ίδια συνεισφέρει για τη διατροφή των ανηλίκων το ποσό των 10.000 δραχμών για το καθένα.

Έσφαλε, συνεπώς, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που δέχτηκε ότι το ύψος της απαιτούμενης για τα ανήλικα διατροφής ανέρχεται στο ποσό των 80.000 δραχμών για τον Β. και 70.000 δραχμών για την Α. (μικρότερο ως προς το επιδικαζόμενο) και γι' αυτό πρέπει να γίνει δεκτός ο αναφερόμενος στο ζήτημα αυτό λόγος της έφεσης και να εξαφανιστεί η εκκαλούμε-

νη απόφαση και αφού κρατιθεί η ένδικη, πιο πάνω, αγωγή από το παρόν δικαστήριο πρέπει να γίνει δεκτή κατά ένα μέρος και για τα ποσά που προαναφέρθηκαν...

91/2005

Πρόδεδρος: Κλεονίκη Θεοδωροπούλου
Εισηγητής: Παν. Θεοδωρόπουλος
Δικηγόροι: Αποστ. Ανδρεόπουλος- Χρ. Γκέβρος-Αθαν. Πέτρος, Δημ. Νάρης

Επί ολοσχερούς καταστροφής πράγματος ο παθών δικαιούται να απαιτήσει την αξία του ολοσχερώς καταστραφέντος πράγματος (θετική ζημία) και το διαφυγόν κέρδος από τη στέρηση της εκμετάλλευσής του μέχρι την πληρωμή της αξίας του.

Δικαιούται επίσης να απαιτήσει τόκους επί του ποσού του διαφυγόντος κέρδους, από την επίδοση μεν της αγωγής για τον προ της επίδοσης της αγωγής χρόνο, από την ημέρα δε που ακολούθως ανακύπτει για το μετά την επίδοσή της χρονικό διάστημα. Δε δικαιούται όμως να πητίσει τόκους επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος (θετικής ζημίας) εφ δύον και για δύο χρόνο μέχρι την πληρωμή της απαιτεί και διαφυγόντα κέρδον.

Κατ' εξαίρεση της 20ετούς παραγραφής των δια τελεσιδικης απόφασης βεβαιωθεισών αξιώσεων, οσάκις πρόκειται περί περιοδικής παροχής, όπως είναι οι τόκοι, εφόσον κατά την τελεσιδικία της απόφασης που τη βεβαιώνει δεν είναι απαιτητή, ως καθιστάμενη μεταγενεστέρως ληξι-πρόθεσμη, η περί αυτής αξιώσης υπόκειται στην προβλεπόμενη βραχυπρόθεσμη παραγραφή, που αρχίζει μόλις λήξει το έτος εντός του οποίου έγινε απαιτητή.

Οι τόκοι, ως παρεπόμενη αξιώση, συμπαραγράφονται με την παραγραφή της κύριας οφειλής, ακόμη κι αν δε συμπληρώθηκε η ισχύουσα για αυτούς παραγραφή. Για να ισχύσει η 20ετής παραγραφή απαι-

τείται η βεβαίωση με τελεσδικη απόφαση ειδικώς της αξίωσης εκ τόκων, μη αρκούσης της βεβαίωσης μόνον της εκ κεφαλαίου τοιαύτης.

Επί ίναρξης περισσοτέρων χρεών και καταβολής του επιδικασθέντος προσωρινώς εκτελεστού ποσού, ο δανειστής υποχρεούται να το καταλογίσει σε εξόφληση του επαχθέστερου για τον οφειλέτη, τέτοιο δε είναι το τοκοφόρο σε αντίθεση με το μη τοκοφόρο.

{...} Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298 και 914 ΑΚ συνάγεται ότι όποιος παρανόμως και υπαιτίως καταστρέφει ολοσχερώς ξένο κινητό πράγμα υποχρεούται να αποζημιώσει τον παθόντα, ο οποίος δικαιούται να απαιτήσει: α) τη θετική του ζημία, ήτοι την αξία του ολοσχερώς καταστραφέντος πράγματος και β) το διαφυγόν κέρδος από τη στέρηση της εκμεταλλεύσεώς του, τόσο για το διάστημα που μεσολάβησε από την καταστροφή μέχρι την πρώτη συζήτηση ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, όσο και για το μεταγενέστερο χρόνο μέχρι την πληρωμή της αξίας του καταστραφέντος πράγματος. Δικαιούται επίσης κατά το άρθρο 346 ΑΚ να απαιτήσει τόκους επί του ποσού του διαφυγόντος κέρδους, από την επίδοση μεν της αγωγής για το διαφυγόν κέρδος που ανάγεται στο προ της επιδόσεως της αγωγής χρονικό διάστημα, από την ημέρα δε που ακολούθως ανακύπτει για το μετά την επίδοσή της χρονικό διάστημα. Δεν δικαιούται όμως να ζητήσει τόκους επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος (θετικής ζημίας) για όσο χρόνο μέχρι την πληρωμή της, απαιτεί και διαφυγόν κέρδος. Δεν αποκλείεται εν τούτοις να απαιτήσει ο ζημιώθεις τόκους και επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος (θετικής ζημίας) από την όχληση του οφειλέτη ή από την επίδοση

της αγωγής (άρθρα 345, 346 ΑΚ) για όσο χρόνο δεν απαιτεί διαφυγόντα κέρδον. Έτσι λοιπόν δεν επιτρέπεται στον παθόντα για όσο χρόνο αυτός απαιτεί διαφυγόν κέρδος να απαιτήσει για το ίδιο χρονικό διάστημα και τόκους επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος. Τούτο γιατί ο τόκος αποτελεί το εκ του νόμου κατ' αποκοπή οφειλόμενο επί καθυστερήσεως χρηματικής οφειλής ποσό διαφυγόντος κέρδους, το οποίο υπό την αντίθετη εκδοχή θα επιδικαζόταν για την ίδια αιτία δύο φορές και θα ήταν αντίθετη προς την έννοια και το σκοπό της αποζημιώσεως. Έτσι στην ως άνω περίπτωση της υπό του παθόντος επιδιώξεως θετικής ζημίας και διαφυγόντος κέρδους δεν εφαρμόζονται ως προς την τοκοφορία του κεφαλαίου της θετικής ζημίας οι διατάξεις των άρθρων 345, 346 και 347 ΑΚ αλλά μόνο εκείνες των άρθρων 914 και 238 ΑΚ (Ολ. ΑΠ 705/1979 ΝοΒ 28,37. ΑΠ 491/2001 ΕλλΔν 43,384, ΑΠ 1724/1991 ΕλλΔν 34 341, ΑΠ 975/1991 ΕλλΔν 33,811, ΑΠ 1665/1990 ΕλλΔν 33,335 επ.).

Στην προκειμένη περίπτωση ο ήδη εφεσίθηκτος με την προγενέστερη από 29.6.1987 αγωγή του που άσκησε ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας ζήτησε την υποχρέωση των με αυτήν εναγομένων, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι εδώ εναγόμενοι και ήδη εκκαλούντες, να του καταβάλουν, λόγω της συρροής δικαιοπρακτικής και αδικοπρακτικής ευθύνης τους, επιστηριζομένης σε συμβάσεις έργου που καταρτίσθηκαν μεταξύ αυτού ως εργοδότη και των εναγομένων ως εργολάβων ως και σε απάτη που οι εναγόμενοι διέπραξαν από κοινού σε βάρος του δια της εν γνώσει των παραστάσεως ψευδώς σ' αυτόν ότι το χρησιμοποιούθεν υπ' αυτών για την κατασκευή διόροφης οικοδομής του στην πόλη του Σ. Φ. beton ήταν του τύπου B 220, ενώ

κατ' αλλθειαν το χρησιμοποιηθέν ήταν τύπου Β 120 έως Β 150, με συνέπεια να είναι η εν λόγω οικοδομή του άχροτη και ως εκ τούτου κατεδαφιστέα, α) το ποσό των 7.165.000 δραχμών για την αποκατάσταση θετικής ζημίας του και β) το ποσό των 2.380.000 δραχμών για την αποκατάσταση αποθετικών ζημιών των και δη διαφυγόντων κερδών του που ανάγονται στο από της επιδόσεως της ως άνω αγωγής του (:16.7.1987) και εφεξής έτους, τούτου ρητώς επιφυλαχθέντος να αξιώσει μελλοντικώς και περαιτέρω διαφυγόντα κέρδον. Στην ως άνω αγωγή εκδόθηκε η υπ' αριθμόν 33/1999 (Τακτική 217/1998) οριστική απόφαση του ως άνω δικαστηρίου, η οποία κατέστη τελεσίδικη, με την οποία έγινε εν μέρει δεκτή αυτή ως βάσιμη κατ' ουσίαν και καταδικάσθηκαν οι εναγόμενοι να καταβάλουν εις ολόκληρον στον ενάγοντα το συνολικό ποσό των 3.140.900 δραχμών εκ των οποίων ποσό 2.490.900 δραχμών αφορούσε την αποκατάσταση θετικών ζημιών του, ποσό δε 650.000 δραχμών αφορούσε την αποκατάσταση διαφυγόντων κερδών του. (Λόγω της ματαίωσης της εκμίσθωσης τριών ισογείων καταστημάτων της ως άνω οικοδομής του σε τρίτους αντί μηνιαίου μισθώματος 15.000 δραχμών για κάθε κατάστημα επί δεκάμηνον του από μηνός Ιουλίου 1987 έως του μηνός Απριλίου 1988 χρονικού διαστήματος και λόγω της ματαίωσης της εκμίσθωσης του πρώτου μετά το ισόγειο ορόφου αυτής ως κατοικίας σε τρίτο αντί μηνιαίου μισθώματος 20.000 δραχμών επί δεκάμηνον του από μηνός Σεπτεμβρίου 1987 έως του μηνός Ιουνίου 1988 χρονικού διαστήματος).

Αφού όμως ο ενάγων πέραν της θετικής ζημίας του αξιώσει με την ως άνω αγωγή του και τα προαναφερθέντα διαφυγόντα κέρδον του, καθίσταται φανερό ότι αυτός δεν εδικαιούτο να απαιτήσει και τό-

κους επί του κεφαλαίου της θετικής ζημίας του, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην αρχή της παρούσας, αφού η διάταξη του άρθρου 346 ΑΚ ήταν ανεφάρμοστη εν προκειμένω λόγω της υπό του ενάγοντος ασκήσεως αξιώσεως προς καταβολήν σαυτόν αποζημιώσεως των αποθετικών ζημιών του, εκ των οποίων επιδικάσθηκε σαυτόν τελικώς ποσό 650.000 δραχμών, όπως προαναφέρθηκε. Ως εκ τούτου κρίνασα η εκκαλουμένη απόφαση ότι εν προκειμένω ετύγχανε εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 346 ΑΚ και για το επιδικασθέν στον ενάγοντα, για αποκατάσταση θετικών ζημιών του, ποσό των 2.490.900 δραχμών, εσφαλμένα τις προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 298, 914, 345, 346 και 347 ερμήνευσε και εφάρμοσε και γι' αυτό πρέπει κατά παραδοχήν ως βάσιμου και κατ' ουσίαν του οικείου λόγου της ένδικης έφεσης να εξαφανισθεί αυτή, κρατουμένης δε έπειτα και εκδικαζομένης της ένδικης από 16.5.2001 αγωγής απορριφθεί αυτή ως μη νόμιμη κατά το αίτημά της περί επιδικάσεως δικονομικών τόκων επί του επιδικασθέντος στον ενάγοντα κεφαλαίου των 2.490.900 δραχμών, προς ικανοποίηση θετικής αυτού ζημίας.-

Κατά το άρθρο 250 αριθ. 15 ΑΚ σε πέντε χρόνια παραγράφονται οι αξιώσεις των τόκων, κατά δε το άρθρο 251 ΑΚ η παραγραφή αρχίζει από τότε που γεννήθηκε η αξιώση και είναι δυνατή η επιδιώξη της. Περαιτέρω κατά το άρθρο 250 ΑΚ η παραγραφή των αξιώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 250 ΑΚ αρχίζει μόλις λήξει το έτος μέσα στο οποίο συμπίπτει η έναρξη της παραγραφής που ορίζεται στα προηγούμενα άρθρα. Εξάλλου κατά το άρθρο 268 ΑΚ κάθε αξιώση που βεβαιώθηκε με τελεσίδικη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο εκτελεστό παραγράφεται μετά είκοσι χρόνια και αν ακόμη η αξιώση

καθαυτή υπάγεται σε συντομότερη παραγραφή. Αξιώσεις όμως παροχών που επαναλαμβάνονται περιοδικά και που βεβαιώθηκαν με τελεσίδικη απόφαση ή με δημόσιο έγγραφο εκτελεστό ληξιπρόθεσμες στο μέλλον, υπάγονται στη συντομότερη παραγραφή. Από την παραπάνω διάταξη προκύπτει ότι κατ' εξαίρεση του καθιερουμένου στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 268 ΑΚ κανόνα της εικοσαετούς παραγραφής των δια τελεσίδικης απόφασης βεβαιωθεισών αξιώσεων, οσάκις πρόκειται περί περιοδικής παροχής, όπως είναι και η περί τόκων παρόμοια, εφόσον κατά την τελεσίδικία της απόφασης που την βεβαιώνει δεν είναι απαιτητή, ως καθισταμένη μεταγενεστέρως ληξιπρόθεσμη, η περί αυτής αξιώσης υπόκειται στην από το άρθρο 250 αρ. 15 ΑΚ προβλεπομένη βραχυπρόθεσμη παραγραφή, η οποία αρχίζει μόλις λήξει το έτος εντός του οποίου έγινε απαιτητή (ΑΠ 1355/1998 ΕλλΔνη 40,287 ΕφΑΘ.7657/1979 ΝοΒ 28,326). Τέλος είναι μεν αληθές, όπως ίδην προαναφέρθηκε, ότι οι τόκοι αποτελούν περιοδικής παροχής εξαρτωμένην εκ κεφαλαίου και οι περί αυτών αξιώσεις συμπαραγράφονται, κατά τους ορισμούς του άρθρου 274 ΑΚ, άμα τη παραγραφή της κυρίας αξιώσεως και εάν έτι δεν συνεπληρώθη η δι' αυτούς ισχύουσα παραγραφή, πλην όμως πέραν τούτου, χωριστή, κατά τα λοιπά, υφίσταται αξιώσις δι' εκάστην περιοδικής παροχής, υποκειμένη εις ιδίαν παραγραφήν και ιδίους λόγους διακοπής αυτής, εκ τούτου δε έπεται ότι για να έχει και επ' αυτής εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 268 ΑΚ, δια της οποίας, προκειμένου περί των αξιώσεων των βεβαιωθεισών δια τελεσίδικων αποφάσεων, θεσπίζεται η σε αυτή αναφερομένη νέα παραγραφή, αρχομένη εκ νέου από της δημοσιεύσεως της αποφάσεως αυτής, απαιτείται η δια τελεσίδικου αποφάσεως βεβαίω-

σις ειδικώς της εκ τόκων αξιώσεως, μη αρκούσης της βεβαιώσεως μόνον της εκ κεφαλαίου τοιαύτης. (ΑΠ 64/1973 ΝοΒ 21,754 επ.).

Στην προκειμένη περίπτωση και κατά το μέρος που με την ένδικη αγωγή διώκεται η καταδίκη των εναγομένων να καταβάλουν στον ενάγοντα δικονομικούς τόκους επί του επιδικασθέντος σαυτόν κεφαλαίου των διαφυγόντων κερδών του, ποσού 650.000 δραχμών, αφορώντων το από της 16.7.1987 (ημεροχρονολογία επίδοσης της προγενέστερης ως άνω αγωγής) και μέχρις της 14.9.1999 χρονικό διάστημα, κατά το οποίο αυτή ήταν νόμιμη, ως στηριζομένη στις διατάξεις του άρθρου 346 ΑΚ σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, προέκυψαν τα εξής: Με την υπ' αριθμόν 33/1999 (Τακτικής διαδικασίας 217/1998) οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που κατέστη τελεσίδικη ως επικυρωθείσα με την υπ' αριθμόν 152/2001 οριστική απόφαση αυτού του Εφετείου, βεβαιώθηκε η υποχρέωση των εναγομένων να καταβάλουν στον ενάγοντα το συνολικό ποσό των 3.140.900 δραχμών, εκ του οποίου ποσόν 2.490.900 δραχμών αφορούσε το κεφάλαιο της θετικής του ζημίας, ποσόν δε 650.000 δραχμών αφορούσε το κεφάλαιο των διαφυγόντων κερδών του, δεν βεβαιώνεται όμως σαυτή η υποχρέωση των εναγομένων προς καταβολήν δικονομικών τόκων επί των ως άνω κεφαλαίων. Εντεύθεν και σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν προηγούμενως η ένδικη απαίτηση του ενάγοντος προς καταβολήν σε αυτόν δικονομικών τόκων επί του επιδικασθέντος σε αυτόν κεφαλαίου των διαφυγόντων κερδών του, ως μη βεβαιωθείσα δικαστικής, υπάγεται όχι στην από το άρθρο 268 εδ. α' ΑΚ προβλεπομένη εικοσαετή παραγραφή, ως κατ' αντένταση ισχυρίζεται αυτός, αλλά στην πε-

νταιετή παραγραφή που προβλέπεται από το άρθρο 250 αρ. 15 ΑΚ όπως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι. Ως εκ τούτου, αφού είναι δεδομένη η ύπαρξη της κύριας απαίτησης του ενάγοντος προς καταβολήν σε αυτόν του ποσού των 650.000 δραχμών ως διαφυγόντων κερδών του, ως βεβαιωθείσης με την ως άνω τελεσίδικη απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, έπρεπε κατά παραδοχήν, ως εν μέρει βάσιμης κατ' ουσίαν της εκ μέρους των εναγομένων εγκαίρως προβληθείσης ένστασης περί πενταετούς παραγραφής της ένδικης αξίωσης του ενάγοντος, επιστηριζομένης στις διατάξεις των άρθρων 250 αρ. 15 και 253 ΑΚ και μετ' απόρριψης μην νόμιμης της εκ μέρους του ενάγοντος προβληθείσης αντένστασης περί εικοσαετούς παραγραφής της ένδικης αξίωσης ως στηριζομένης στη διάταξη του άρθρου 268 εδ. α' ΑΚ, να γίνει εν μέρει δεκτή η ένδικη αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσίαν και να υπερεργώντο οι εναγόμενοι στην προς τον ενάγοντα καταβολή των μη υποπεσόντων σε πενταετή παραγραφή τόκων του κεφαλαίου των 650.000 δραχμών, του αφορώντος δηλαδή το από της 1.1.1996 έως της 14.9.1999 χρονικό διάστημα, δοθέντος ότι η ένδικη αγωγή κατατέθηκε αρμοδίως στις 18.5.2001 και επιδόθηκε στους εναγομένους στις 5 και 6.6.2001 (βλ. τις υπ' αριθμούς.../5.6.2001, .../6.6.2001 και .../ 6.6.2001 εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Γ. Σ. Π.).

Το αίτημα της ένδικης αγωγής περί καταβολής στον ενάγοντα τόκων επί του ποσού των διαφυγόντων κερδών του για το από 14.9.1999 έως της 24.4.2001 χρονικού διαστήματος έπρεπε να απορριφθεί ως αβάσιμο κατ' ουσίαν, καθ' όσον αποδείχθηκε ότι οι εναγόμενοι είχαν εξοφλήσει την κύρια ως άνω οφειλή τους στις 13.9.1999 δια της προς αυτόν καταβολής του προσωρινώς εκτελεστού ποσού των

2.300.000 δραχμών, το οποίο αυτός συνομολογεί ότι του καταβλήθηκε κατά την ως άνω ημεροχρονολογία (13.9.1999), και το οποίο αυτός ήταν υποχρεωμένος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 422 εδ. β ΑΚ, να καταλογίσει σε εξόφληση του επαχθέστερου για τους οφειλέτες του χρέους, που εν προκειμένω ήταν η υποχρέωση αυτών προς καταβολήν του κεφαλαίου των διαφυγόντων κερδών του ενάγοντος, ως τοκοφόρου, σε αντίθεση με την υποχρέωση αυτών προς καταβολήν του κεφαλαίου της θετικής ζημίας του ενάγοντος, το οποίο δεν ήταν τοκοφόρο, και εν όψει του ότι και τα δύο ως άνω χρέη των εναγόντων παρείχαν ίσην δια τον δανειστήν ασφάλειαν.

Ως εκ τούτου δεখθείσα η εκκαλουμένη απόφαση ότι η ένδικη αξίωση του ενάγοντος είχε βεβαιωθεί δικαστικώς και εντεύθεν αυτή υπαγόταν στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 268 εδ. α ΑΚ και όχι στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 250 αρ. 15 ΑΚ, προς δε ότι οι εναγόμενοι ώφειλαν δικονομικούς τόκους και μετά την 14.9.1999 και παρά την υπ' αυτών καταβολή στον ενάγοντα, στις 13.9.1999 του ποσού των 2.300.000 δραχμών, επιδικάσασα εντεύθεν στον ενάγοντα δικονομικούς τόκους επί του κεφαλαίου των διαφυγόντων κερδών για όλο το επίδικο χρονικό διάστημα ήτοι και για το πέραν της πενταετούς παραγραφής χρονικό διάστημα (από 16.7.1987 έως 31.12.1995) αλλά και για το επέκεινα της 13.9.1999 χρονικό διάστημα μέχρι της 24.4.2001, εσφαλμένα τις προσκομισθείσες αποδείξεις εκτίμησε και εσφαλμένα τις διατάξεις των άρθρων 268 εδ. α και 422 εδ. β ΑΚ ερμήνευσε και εφάρμοσε και γι' αυτό πρέπει όπως κατά παραδοχήν ως βάσιμων κατ' ουσίαν των οικείων λόγων της ένδικης έφεσης, να εξαφανιστεί αυτή στο σύνολό της, κρατουμένης δε έπειτα και εκδικαζομένης της ένδικης υπόθεσης από το Δικα-

στήριο αυτό, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 536 § 1 ΚΠολΔ, γίνει εν μέρει δεκτή η ένδικη ως άνω αγωγή ως βάσιμη κατ' ουσίαν και υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να καταβάλουν στον ενάγοντα, σε ολόκληρο ο καθένας δικονομικούς τόκους επί του επιδικασθέντος σε αυτόν κεφαλαίου των διαφυγόντων κερδών του ποσού 650.000 δραχμών του από 1.1.1996 έως 13.9.1999 χρονικού διαστήματος μόνον...

106/2005

Πρόεδρος: Κλεονίκη Θεοδωροπούλου
Εισηγήτρια: Χρυσούλα Χαλιαμούρδα
Δικηγόροι: Κων. Λέρας, Μαρία Ζαχαράκη

Στη δίκη διανομής μεταξύ πολλών συγκυρίων καθιδρύεται από το νόμο υποχρεωτική κοινή νομιμοποίηση και ως εκ τούτου αναγκαστική ομοδικία.

Κλήση με το δικόγραφο της έφεσης των κληρονόμων του αποβιώσαντος διαδίκου προς επανάληψη της διακοπείσας δίκης, μετά την πάροδο της τετράμηνης προθεσμίας προς αποποίησην.

Διανομή με πώληση διά πλειστηριασμού. Αδυναμία αυτονοίσιας διανομής διότι με την κατάτμηση θα προκύψουν μη άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα ή αγροτεμάχια, θα μειωθεί η αξία κάθε ακινήτου και το κάθε διαιρετό τμήμα θα είναι, λόγω του μικρού εμβαδού, απρόσφορο αξιόλογης εκμετάλλευσης και αξιοποίησης, επιπρόσθετα δε είναι αδύνατη η σύσταση κάθετης ή οριζόντιας ιδιοκτησίας.

{...} Η έφεση παραδεκτά απευθύνεται και κατά του δευτέρου εφεσιβλήτου, αναγκαίου ομοδίκου (συνεναγομένου) του εκκαλούντος στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, σύμφωνα με το άρθρο 517 εδ. Β' ΚΠολΔΙΚ., διότι στη δίκη διανομής η παράγραφος 4 του άρθρου 76 του ίδιου Κώδικα, κατά την οποία η "άσκηση των

ενδίκων μέσων από κάποιο από τους ομοδίκους της παραγράφου 1, έχει αποτέλεσμα και για τους άλλους", δεν εφαρμόζεται. Τούτο δε διότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι λογίζεται από το νόμο ως αντιπροσωπευόμενος στην άσκηση της εφέσεως από τον εκκαλούντα, ο παραπάνω αναγκαίος ομόδικός του, κατά το μέτρο που έχει αντίθετα συμφέροντα προς αυτόν και, λόγω του διπλού χαρακτήρα της δίκης αυτής, έχει ουσιαστικά και την ιδιότητα του αντιδίκου (ΟΔ.ΑΠ 321/1983, ΝοΒ 31,1575, ΑΠ 1755/1985, ΝοΒ 34, 1068, ΑΠ 79/1989, ΝοΒ 1989, 673, Εφ.Αθ. 10338/1999 Δνη 41,1385).

Κατά τις διατάξεις των άρθρων 286 παρ. 1, εδ. α' και 287 παρ. 1 ΚΠολΔΙΚ, αν εωσότου τελειώσει η προφορική συζήτηση μετά την οποία εκδίδεται η οριστική απόφαση, πεθάνει κάποιος διάδικος, η δίκη διακόπτεται. Η διακοπή δε αυτή, επέρχεται από τη γνωστοποίηση, από πρόσωπο που έχει δικαίωμα να επαναλάβει τη δίκη, προς τον αντίδικο, του λόγου της διακοπής με επίδοση δικογράφου ή με προφορική δηλώση στο ακροατήριο ή εκτός του ακροατηρίου κατά την επιχείρηση διαδικαστικής πράξης. Περαιτέρω κατά τη διάταξη του άρθρου 291 παρ. 1 και 2α ΚΠολΔΙΚ. "Ο αντίδικος του διαδίκου υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή της δίκης και ο ομόδικός του μπορούν να προκαλέσουν την επανάληψη της δίκης που έχει διακοπεί προσκαλώντας τον για το σκοπό αυτό με κοινοποίηση δικογράφου. Μπορούν να κοινοποιήσουν την πρόσκληση και πριν από τη γνωστοποίηση του γεγονότος που προκάλεσε τη διακοπή θεωρώντας ότι αυτή επήλθε. Η δίκη επαναλαμβάνεται αυτοδικαίως τριάντα πνμέρες από την κοινοποίηση της πρόσκλησης". Ως διάδικος υπέρ του οποίου επήλθε η διακοπή της δίκης στην ανωτέρω περίπτωση νοείται ο κληρονόμος αυτού (Κ.

Μπένς Πολ.Δικ. στο άρθρο 290 III σελ. 1226, Σ. Σταιρόπουλος Ερμ. ΚΠολΔικ στο άρθρο 309 αρ. 3 επ. ΕφΑθ. 2467/1983, Ελλάδην 25,146).

Στην προκείμενη περίπτωση ο δευτερος των εφεσιβλήτων, Ι. Π., πέθανε στις 17-6-2003 (βλ. την με αριθμ. .../17-6-2003 ληξιαρχική πράξη θανάτου του ληξιάρχου Λ. Κ.), και με την με αριθμ. 9311/11-11-2002 δημόσια διαθήκη του που συνέταξε ο συμβολαιογράφος Α. Κ., η οποία δημοσιεύθηκε νόμιμα με τα με αριθμ. 303/3-9-2003 πρακτικά συνεδρίασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, άφοση μοναδικούς κληρονόμους του, την σύζυγό του Κ. Π. και τα τέκνα του, Γ. Π., Μ. Π. και Α.. Π. (βλ. με αριθμ. πρωτ. .../2004 πιστοποιητικό του Δημάρχου Τ.). Ο θάνατος του ανωτέρω δευτέρου εφεσιβλήτου, δεν γνωστοποιήθηκε στον εκκαλούντα, πλην, όμως, αυτός μετά την πάροδο της τετράμηνης προθεσμίας προς αποποίηση της κληρονομίας του θανόντος διαδίκου (άρθρ. 292 ΚΠολΔικ και 1847 ΑΚ), κάλεσε τους άνω κληρονόμους του να επαναλάβουν τη διακοπείσα αυτή δίκη, με την κοινοποίηση του δικογράφου της κρινόμενης έφεσης (βλ. τις με αριθμ. .../9-6-2004, εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή). Κατόπιν τούτων και αφού πέρασαν τριάντα πεντέρες από την κοινοποίηση της προσκλήσεως αυτής, πρέπει η με την ανωτέρω έφεση ανοιγείσα δίκη να θεωρηθεί, κατά τα προαναφερόμενα ως διακεκομένη ως προς τον δευτέρο εφεσιβλητο θανόντα, επανειλημμένη δε ως προς τους ανωτέρω καλουμένους κληρονόμους του, να επαναλάβουν αυτή, η ιδιότητα των οποίων ως κληρονόμων του άνω θανόντος αρχικού διαδίκου δεν αμφισβητείται.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 76 ΚΠολΔικ, όταν η διαφορά επιδέχεται ενιαία μόνο ρύθμιση, η ισχύς της απόφασης που

θα εκδοθεί εκτείνεται σε όλους τους ομοδίκους ή όταν οι ομόδικοι μόνον από κοινού μπορούν να ασκήσουν αγωγή ή να εναχθούν ή, εξ αιτίας των περιστάσεων που συνοδεύουν την υπόθεση, δεν μπορούν να υπάρξουν αντίθετες αποφάσεις απέναντι στους ομοδίκους, οι πράξεις του καθενός ωφελούν και βλάπτουν τους άλλους. Οι ομόδικοι που μετέχουν νόμιμα στη δίκη ή έχουν προσεπικληθεί, αν δεν παραστούν, θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύονται από εκείνους που παρίστανται. Εξάλλου κατά τη διάταξη του άρθρου 478 ΚΠολΔικ., όταν υπάρχει κοινωνία, η αγωγή διανομής απευθύνεται κατά όλων των κοινωνών, αλλιώς απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Από τις διατάξεις αυτές, συνάγεται με σαφήνεια ότι σε δίκη διανομής μεταξύ πολλών συγκυρίων, καθιδρύεται από το νόμο υποχρεωτική κοινή νομιμοποίηση και ως εκ τούτου αναγκαστική ομοδικία (ΑΠ 89/1973, ΝοΒ 21,769). Συνεπώς οι απολειπόμενοι αναγκαίοι ομόδικοι συγκοινωνοί, θεωρούνται ότι αντιπροσωπεύονται από εκείνους που παρίστανται.

Στην προκείμενη περίπτωση από τις με αριθμ. .../9-6-2004 εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Σ. Μ., που προσκομίζει και επικαλείται ο εκκαλών, προκύπτει ότι ακριβές αντίγραφο της κρινόμενης έφεσης με την κάτω απ' αυτή πράξη προσδιορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση για την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο, επιδόθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα στους κληρονόμους του αποβιώσαντος δευτέρου εφεσιβλήτου, Κ. Π., Γ. Π., Μ. Π. και Α. Π., αντίστοιχα. Αυτοί, όμως, δεν εμφανίστηκαν κατά την εκφώνηση της υπόθεσης από τη σειρά του οικείου πινακίου, όπως αποδεικνύεται από τα ταυτάριθμα με την παρόύσα απόφαση πρακτικά συνεδρίασης. Πρέπει συνεπώς να δικαστούν ερήμην, ερευνηθεί, όμως, η υπόθεση σαν

να ήταν αυτοί παρόντες, εφόσον κατά τα εκπιθέμενα αντιπροσωπεύονται από τον παριστάμενο πρώτο εφεσίβληπτο συγκοινωνό. Να μνη ορισθεί δε παράβολο ερημοδικίας καθόσον αυτοί δεν δικαιούνται να ασκήσουν ανακοπή ερημοδικίας (ΕφΑθ. 887/1982, ΕλλΔν 24,94, Εφθεσ. 37/1990, Αρμ. 1990, 108).

Στην προκείμενη περίπτωση με την από 6-7-1988 αγωγή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Καρδίτσας, ο ενάγων και ήδη εφεσίβληπτος, επικαλούμενος την ύπαρξη συγκυρίοτης αυτού και των εναγομένων στο αναφερόμενο και περιγραφόμενο ακίνητο, ζήτησε την δια πλειστηριασμού πώλησή του, ώστε καθένας των συγκυρίων να λάβει από το πλειστηριασμα το χρηματικό ποσό που αναλογεί στη μερίδα του, εφόσον οι εναγόμενοι δεν συναινούν στην εξώδικη διανομή αυτού. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η με αριθμ. 159/2002 οριστική απόφαση του ανωτέρω δικαστηρίου με την οποία έγινε αυτή δεκτή. Κατά της απόφασης αυτής, ο πρώτος εναγόμενος άσκησε την κρινόμενη έφεση με την οποία παραπονείται για τους αναφερόμενους σ' αυτή λόγους που συνοψίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και κακή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητεί την εξαφάνισή της, ώστε να απορριφθεί η αγωγή.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 800 ΑΚ, 480 παρ. 1 και 484 παρ. 1 ΚΠολΔικ, συνάγεται ότι επί αγωγής διανομής, το Δικαστήριο αποφασίζει αν είναι δυνατή η αυτούσια διανομή του επίκοινου σε μέρη ανάλογα με τις μερίδες των κοινωνών χωρίς να μειώνεται η αξία του, εάν δε αυτή είναι ανέφικτη ή ασύμφορη, διατάζει τη δια πλειστηριασμού πώληση. Στην προκείμενη περίπτωση από την ένορκη κατάθεση της μάρτυρος του ενάγοντος Δ. Χ. ενώπιον του πρωτοβάθμιου δι-

καστηρίου (οι εναγόμενοι δεν εξέτασαν μάρτυρες), η οποία περιέχεται στα με αριθμ. 2281/1999 πρακτικά συνεδρίασης αυτού, από την από 27-3-2001 έκθεση πραγματογνωμούσύνης με το συνοδευτικό τοπογραφικό διάγραμμα του διορισμένου με την με αριθμ. 228/1999 μη οριστική απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, τοπογράφου μηχανικού Ε. Μ., και απ' όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων-πρώτος εφεσίβληπτος, είναι συγκύριος με τους εναγομένους ενός οικοπέδου, εκτάσεως 4.087,50 τ.μ., που βρίσκεται στην περιφέρεια της πρών Κοινότητας Κ. του Νομού Κ., εντός του οικισμού της και στη θέση "Π.", συνορεύει δε ανατολικά με ιδιοκτησία Χ. Π., βόρεια με ιδιοκτησία Δ. Δ., δυτικά με δασική έκταση και νότια με αγροτικό δρόμο. Ειδικότερα ο ενάγων έγινε συγκύριος του ανωτέρω ακινήτου, κατά ποσοστό 1/10 εξ αδιαιρέτου δυνάμει της με αριθμ. .../1997 περιλήψεως κατακυρωτικής εκθέσεως ακινήτου του συμβολαιογράφου Σ.Α. Κ., η οποία μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Σ. στον τόμο ... και αριθμό ... Ο πρώτος εναγόμενος-εκκαλών έγινε συγκύριος αυτού κατά ποσοστό 1/10 εξ αδιαιρέτου δυνάμει του με αριθμ. 1004/1992 αγοραπωλητηρίου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Α-Χ. Π., η οποία μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του υποθηκοφυλακείου Σ., στον τόμο ... και αριθμό λόγω αγοράς από τον αληθινό κύριο αυτού Ι. Π. (δεύτερο εναγόμενο). Ο δεύτερος εναγόμενος-εφεσίβληπτος έγινε συγκύριος αυτού κατά το υπόλοιπο ποσοστό των 8/10 εξ αδιαιρέτου με έκτακτη χρονικησία, καθόσον κατείχε αυτόν από το έτος 1971 συνεχώς μέχρι την άσκηση της αγωγής, όπως και το υπόλοιπο ποσοστό εξ αδιαιρέτου μέχρι το έτος 1992, με διά-

νοια κυρίου, ασκώντας σ' αυτόν όλες τις διακατοχικές πράξεις που προσιδιάζουν στον νομέα του και συγκεκριμένα καλλιεργούσε αυτόν με σιτάρι, φακές κλπ. μέχρι το έτος 1992 και στη συνέχεια επέβλεπε αυτόν. Εκτός αυτού ο πρώτος εναγόμενος-εκκαλών και ο δικαιοπάροχος του ενάγοντα-πρώτου εφεσιβλήτου Μ. Κ., το έτος 1993 ανήγειραν στο επίκοινο ακίνητο ισόγεια οικία, εμβαδού 110 τ.μ., αφού έλαβαν την με αριθμ. 3/1993 οικοδομική άδεια με την οποία τους δόθηκε το δικαίωμα δόμησης κατοικίας 56,69 τ.μ. Η οικία αυτή είναι ημιτελής.

Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, δεν δύναται να χωρίσει αυτούσια διανομή του επικοίνου ακινήτου, καθόσον με την κατάτμηση αυτού θα προκύψουν τρία μη άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα ή αγροτεμάχια, θα μειωθεί η αξία κάθε ακινήτου, αφού το άθροισμα της αξίας των εν λόγω τριών μερών δεν θα αποδίδει αθροισμένο την αξία που έχει το επίκοινο, αδιαιρέτο, και το κάθε διαιρετό τμήμα που θα περιέλθει σε καθένα των διαδίκων θα είναι λόγω του μικρού εμβαδού του ανεπίδεκτο και απρόσφορο οποιασδήποτε αξιόλογης εκμετάλλευσης και αξιοποίησης. Επίσης δεν είναι δυνατή η σύσταση στο επίκοινο ακίνητο κάθετης ιδιοκτησίας για καθένα των διαδίκων κοινωνών, αλλά ούτε και η σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας. Η κρίση αυτή του Δικαστηρίου, στηρίζεται στα προαναφερόμενα αποδεικτικά στοιχεία και ιδιαίτερα στην ανωτέρω έκθεση πραγματογνωμοσύνης, και δεν κρίνεται αναγκαίο να διαταχθεί νέα πραγματογνωμοσύνη.

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο το οποίο έκρινε κατά τον ίδιο τρόπο και διέταξε τη δια πλειστηριασμού πώλησην του επικοίνου ακινήτου, ώστε ο καθένας των κοινωνών να λάβει από το εκπλειστηρίασμα ποσό ανάλογο προς τη μερίδα του επ' αυ-

τού, απορρίπτοντας σιγή το αίτημα διεξαγωγής νέας πραγματογνωμοσύνης, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις, τα δε αντίθετα υποστηριζόμενα με τον πρώτο και δεύτερο (τελευταίο) λόγο της έφεσης είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη έφεση ως ουσιαστικά αβάσιμη...

111/2005

Πρόεδρος: Κλεονίκη Θεοδωροπούλου

Εισηγητής: Ναπ. Ζούκας

Δικηγόροι: Μαρία Χρυσαφίδου-Ξηροφώτου, Ηλιάνα Νάνου-Αλεξ. Κανδαράκης

Επί υπερημερίας του πωλητή περί την παράδοση του πράγματος, ο αγοραστής δικαιούται, κατά διασευκτική επιλογή, να ζητήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρίσει από τη σύμβαση, οπότε δικαιούται να αξιώσει την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας παροχής του κατά τις δ/ξεις του αδικ. πλουτισμού, καθώς και εύλογη αποζημίωση.

Ο νόμιμος εκπρόσωπος ανώνυμης εταιρίας δεν μπορεί να είναι μάρτυρας του νομικού προσώπου, ούτε ομοδίκου του.

Επί καταβολής ποινικής ρίτρας σε αλλοδαπό νόμισμα, η μετατροπή σε δραχμές θα γίνει προεχόντως με βάση την ισοτιμία της δραχμής προς το αλλοδαπό νόμισμα κατά το χρόνο καταβολής της ποινής και μόνον επί έλλειψης του στοιχείου αυτού θα γίνει με βάση την ισοτιμία της δραχμής του χρόνου της πρώτης συζήτησης της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο.

{...} Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 513, 516, 383, 387 και 389 εδ. 8^η του ΑΚ σαφώς προκύπτει ότι στην αμφοτεροβαρή σύμβαση της πώλησης, αν ο πωλητής έγινε υπερήμερος

στην εκπλήρωση της υποχρέωσής του να παραδώσει στον αγοραστή το πράγμα, μεταβιβάζοντας την κυριότητά του, ο τελευταίος δικαιούται κατά διασευκτική επιλογή του να ζητήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρίσει από τη σύμβαση και έτσι να επιφέρει απόσβεση στης προς καταβολή του τιμήματος υποχρέωσής του, οπότε δικαιούται να αξιώσει την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας παροχής του κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, καθώς και εύλογη κατά την κρίση του δικαστηρίου αποζημίωση, αφού τάξει προηγουμένως εύλογη προθεσμία στον πωλητή για την εκπλήρωση της παροχής και δηλώσει ότι μετά την πάροδό της αποκρούνει αυτήν, εκτός αν επικαλείται τη συνδρομή μίας των προβλεπομένων στο άρθρο 385 του ΑΚ περιπτώσεων, οπότε δεν απαιτείται να ταχθεί εύλογη προθεσμία (θλ. ΑΠ 617/1990 ΕλλΔν 32.345 - 1512/2001 ΕλλΔν 44.1641 - ΕφΑθ. 6955/1994 ΕλλΔν 38.930 - 1073/1997 ΕλλΔν 39.196 - ΕφΘεσ. 1888/1999 Αρμ. 54.621).

Στην προκειμένη περίπτωση όπως αποδεικνύεται από το δικόγραφο της ένδικης αγωγής η ενάγουσα ισχυρίζεται μεταξύ των άλλων ότι το Μάιο 1986 συμφώνησε με την εναγομένη να αγοράσει από αυτήν 2.325 κιλά νίμα αντί συμφωνηθέντος τιμήματος 1.070 δρχ. το κιλό. Ότι η παράδοση συμφωνήθηκε να είναι τημηματική και δη η μισή ποσότητα το Μάιο 1986 και η υπόλοιπο τον Ιούνιο 1986. Ότι κατά την τημηματική εκπλήρωση της παροχής της εναγομένης διαπίστωσε ότι μεγάλες ποσότητες των νημάτων είχαν ελαττώματα (διχρωμία) και η εναγομένη παρά της προς τούτο διαμαρτυρίες της συνέχισε να της αποστέλλει τα ίδια νήματα, γι' αυτό στις 25-7-1986 προέβη στην αναστροφή της συμβάσεως και από την ποσότητα των 1.455 κιλών που είχε παραλάβει επέ-

στρεψε ποσότητα νημάτων 810,500 κιλών και δηλώσει στην εναγομένη ότι διαλύει τη σύμβαση για την υπόλοιπη ποσότητα των 1.636,500 κιλών μετά αφαίρεση μίας ποσότητας 688,500 κιλών νημάτων, τα οποία κράτησε ως μη έχοντα ελαττώματα. Ότι ακολούθως αναγκάστηκε να αγοράσει από άλλον νήματα με μεγαλύτερο τίμημα για να εκπληρώσει τις συμβατικές της υποχρεώσεις προς Γερμανό πελάτη της, με αποτέλεσμα να ζημιώθει εκ της μη εκτελέσεως της άνω συμβάσεως υπό της εναγομένης κατά τα αναφερόμενα στην αγωγή ποσά, τα οποία και ζητεί. Έχοντας τέτοιο περιεχόμενο η αγωγή είναι αρκούντως ορισμένη και νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων που προαναφέρθηκαν. Από το όλο δε περιεχόμενό της συνάγεται ότι δεν απαιτείτο να ταχθεί στην εναγομένη προθεσμία για την εκπλήρωση της παροχής της, καθόσον από την όλη στάση της προέκυπτε ότι το μέτρο αυτό θα ήταν άσκοπο. Επομένως το πρωτόδικο δικαστήριο, το οποίο μετά από σωστή εκτίμηση του δικογράφου της αγωγής δέχθηκε αυτήν ως ορισμένη και ότι στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων που αναφέρονται στην αρχή αυτής της σκέψης δεν έσφαλε στην ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και τα αντίθετα υποστηρίζομενα με τους πρώτο και τρίτο λόγους του εφετηρίου των εναγομένων είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.-

Με το δεύτερο λόγο του εφετηρίου τους οι εναγόμενες ισχυρίζονται ότι η αγωγική αξίωση της ενάγουσας έχει υποκύψει στην εξάμπνη παραγραφή του άρθρου 554 του ΑΚ. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής, καθόσον η αγωγή δεν βρίσκει έρεισμα στις διατάξεις των άρθρων 534 και 540 του ΑΚ, αλλά στις γενικές διατάξεις των άρθρων 383 επ. αυτού.-

Η μετατροπή των ξένων νομισμάτων

σε δραχμές στην αγωγή καταβολής ποινικής ρήτρας θα γίνει σύμφωνα με τα άρθρα 404 ΑΚ και 216 και 269 ΚΠολΔ, προεχόντως με βάση την ισοτιμία της δραχμής προς το αλλοδαπό νόμισμα κατά το χρόνο καταβολής της ποινής και μόνο σε περίπτωση έλλειψης του στοιχείου αυτού θα γίνει με βάση την ισοτιμία της δραχμής του χρόνου της πρώτης συζήτησης της υπόθεσης ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου. Το ζήτημα της μετατροπής του αλλοδαπού νομίσματος σε δραχμές, με βάση το ισχύον εκάστοτε δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος, αποτελεί πραγματικό γεγονός, το οποίο επικαλείται και αποδεικνύει ο ενάγων (βλ. σχετ. ΟΔΑΠ 9/1995 ΕλλΔν 36.1520 - ΑΠ 1066/1999 ΕλλΔν 40.1570 - 849/1991 ΕλλΔν 33.811).

Στην προκειμένη περίπτωση η ενάγουσα με την ένδικη αγωγή της ςητούσε και την καταβολή του ισάξιου σε δραχμές ποσού των 5.995,20 μάρκων Γ., το οποίο κατέβαλε ως ποινική ρήτρα στο Γερμανό πελάτη της, εξαιτίας της καθυστέρησης παράδοσης μέρους της παραγγελίας προς αυτόν, χωρίς να αναφέρει το χρόνο κατά τον οποίο κατέβαλε την ποινή και την ισοτιμία της δραχμής κατά το χρόνο αυτό προς το γερμανικό μάρκο, αλλά ούτε την ισοτιμία αυτής και κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου. Απορρίπτοντας το πρωτόδικο δικαστήριο ως προς το κονδύλιο αυτό την αγωγή ως αόριστη με τη συνεκαλουμένη μη οριστική του απόφαση, δεν έσφαλε και τα αντίθετα υποστηρίζομενα με τον πρώτο λόγο του εφετηρίου της ενάγουσας είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.-

Από τις καταθέσεις των μαρτύρων, που περιέχονται στην 131/2000 εισηγητική έκθεση του Εισηγητή-Δικαστή και στις 79/1999 και 17/2000 εκθέσεις του εντε-

ταλμένου δικαστή, Ειρηνοδίκου Αθηνών και που το Δικαστήριο εκτιμά καθαυτές και σε συνδυασμό μεταξύ τους και προς τις λοιπές αποδείξεις, κατά το λόγο της αξιοπιστίας και της γνώσης του κάθε μάρτυρα, εκτός από την κατάθεση του μάρτυρος των εναγομένων Α. Σ., η οποία δεν λαμβάνεται υπόψη στη συναγωγή του αποδεικτικού πορίσματος, διότι η σχετική ένσταση που είχε προταθεί πρωτοδίκως και απορρίφθηκε με την εκκαλουμένη απόφαση είναι βάσιμη, αφού ο προαναφερόμενος, όπως συνομολογείται, κατά το χρόνο της κατάθεσης ήταν νόμιμος εκπρόσωπος της πρώτης εναγομένης, ο οποίος ως ταυτιζόμενος με το νομικό τούτο πρόσωπο δεν μπορούσε να είναι μάρτυρας του ίδιου νομικού προσώπου, ούτε και ομοδίκου του (βλ. ΑΠ 887/1990 ΕλλΔν 32.985 - 1114/1992 ΕλλΔν 35.409 - ΕφΑθ. 6494/1994 ΕλλΔν 38.139 - 2010/2000 ΕλλΔν 42.1395), καθώς και από όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα που έγκυρα προσάγουν και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Μεταξύ της ενάγουσας και της αρχικής εναγομένης, η οποία με την 56245/27-4-1995 πράξη του συμβολαιογράφου Β. Ν. διασπάστηκε σε δύο επωφελούμενες ανώνυμες εταιρίες με τις επωνυμίες "Ν. Α.Ε" και "Ν.Β. Α.Ε", καταρτίσθηκε στη Λ. στις 10 Μαΐου 1986 σύμβαση, δυνάμει της οποίας η αρχικώς εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση να πουλήσει και παραδώσει στην ενάγουσα 2.325 κιλά νήματα διαφόρων χρωμάτων από ακρυλικό 70% και μαλλί 30%, αντί του τιμήματος των 1.070 δρχ. το κιλό. Η παράδοση συμφωνήθηκε να γίνει σταδιακά μέχρι τέλους Ιουνίου 1986 και η πληρωμή συμφωνήθηκε να γίνει τοις μετρητοίς αμέσως μετά την παράδοση κάθε ποσότητας νημάτων στο εργοστάσιο της ενά-

γουσας στην Α. Η αρχικώς εναγομένη σε εκτέλεση της συμβάσεως με μερικότερες αποστολές παρέδωσε στην ενάγουσα τις ακόλουθες ποσότητες νημάτων: 1) στις 6-5-1986 19 κιλά, 2) στις 12-5-1986 24 κιλά, 3) στις 21-5-1986 72 κιλά, 4) στις 2-6-1986 158 κιλά, 5) στις 4-6-1986 130 κιλά, 6) στις 12-6-1986 252 κιλά, 7) στις 17-6-1986 507 κιλά και 8) στις 24-6-1986 336 κιλά. Συνολικά κατά το ως άνω διάστημα παρέδωσε στην ενάγουσα 1.498 κιλά νήματα. Η ποιότητα των δύο πρώτων ποσοτήτων ήταν καλή και σύμφωνη με την ποιότητα των δειγμάτων που πριν την κατάρτιση της σύμβασης είχαν δοθεί στην ενάγουσα. Οι επόμενες όμως ποσότητες που παραδόθηκαν στις 21-5-1986, 2-6-1986 και 4-6-1986 72, 158 και 130 κιλών αντίστοιχα παρουσίαζαν έκδηλη διχρωμία, γεγονός που προκάλεσε τις έντονες διαμαρτυρίες της ενάγουσας. Επειδή δε ο ρυθμός παράδοσης των νημάτων ήταν βραδύς στις 10-6-1986 μετέβη στη Λ. ο νόμιμος εκπρόσωπος της ενάγουσας Ν. Λ. και διαμαρτυρήθηκε προς την εναγομένη, η οποία υποσχέθηκε την εμπρόθεσμη παράδοση αυτών χωρίς ελαττώματα. Συγχρόνως ο νόμιμος εκπρόσωπος της ενάγουσας παρέδωσε στον εκπρόσωπο της εναγομένης την ...6461 επιταγή της Γ. Τ. της Ελλάδος, ποσού 1.500.000 δρχ. έναντι του τιμήματος, χωρίς χρονολογία και τόπο εκδόσεως. Όμως και οι επόμενες ποσότητες νημάτων που απέστειλε στην εναγομένη στις 17-6-1986 και 24-6-1986 βάρους 507 και 336 κιλών αντίστοιχα εμφάνιζαν έκδηλη διχρωμία. Τις ποσότητες των νημάτων που δεν παρουσίαζαν έντονη διχρωμία η ενάγουσα δέχθηκε να τις κρατήσει θεωρώντας αυτές ανεκτές. Για τις υπόλοιπες ποσότητες περί τα τέλη Ιουνίου 1986 δήλωσε στην εναγομένη ότι ασκεί το δικαίωμα της αναστροφής της συμβάσεως και στις

7 και 25 Ιουλίου 1986 επέστρεψε στην εναγομένη 759 και 50,5 κιλά νήματα αντίστοιχα και συγχρόνως στις 25-7-1986 δήλωσε στην εναγομένη ότι υπαναχωρεί από τη σύμβαση για τις υπόλοιπες ποσότητες των 1.636,500 κιλών νημάτων που δεν της είχαν παραδοθεί, χωρίς να τάξει προθεσμία για την εκπλήρωση της παροχής, αφού από την όλη συμπεριφορά της αρχικώς εναγομένης προέκυπτε ότι το μέτρο αυτό θα ήταν άσκοπο.

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδίχθηκε ότι η ενάγουσα προκειμένου να εκπληρώσει ακριβοχρόνως τις συμβατικές της υποχρεώσεις προς Γερμανό πελάτη της και να του παραδώσει τα εμπορεύματα που είχε συμφωνήσει, αναγκάστηκε να αγοράσει από την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία “Ε. Α.Ε.”, που εδρεύει στον Π. Α. συνολικά 1.614,200 κιλά νήματα, αντί των 1.379 δρχ. το κιλό, στο οποίο περιλαμβάνετο το κονιάρισμα, ο Φ.Κ.Ε. και το χαρτόσημο. Το τίμημα των νημάτων που είχε συμφωνήσει να αγοράσει από την εναγομένη ανερχόταν στο ποσό των 1.164 δρχ. το κιλό, στο οποίο περιλαμβάνεται το κονιάρισμα, ο Φ.Κ.Ε. και το χαρτόσημο. Έτσι η ενάγουσα ζημιώθηκε κατά τη διαφορά των επιπλέον 215 δρχ. το κιλό (1.379 - 1.164) και συνολικά ζημιώθηκε κατά το ποσό των 347.053 δρχ. (1.614,20 κιλά X 215 δρχ.). Αναγκάσθηκε επίσης να αναθέσει την εκτέλεση μέρους της παραγγελίας σε άλλα συνεργεία. Ειδικότερα ανέθεσε τη ραφή 1.329 τεμαχίων (πουκαμίσων - πουλόβερ) στη βιοτεχνία του Ε. Λ. που εδρεύει στο Β., στον οποίο κατέβαλε το ποσό των 200 δρχ. το ένα και συνολικά 265.000 δρχ., πλέον Φ.Κ.Ε. από 13.290 δρχ. και χαρτόσημο από 10.047 δρχ. Έτσι ζημιώθηκε κατά το ποσό των 289.137 δρχ. Επίσης στην ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία “ΑΦΟΙ Π. Ο.Ε.”, που εδρεύει στην Α., α-

νέθεσε την πλοκή 1.318 πουκαμίσων, στην οποία κατέβαλε το ποσό των 150 δρχ. για το ένα και συνολικά το ποσό των 197.700 δρχ. (1.318 X 150), κατά το οποίο και ζημιώθηκε. Από την υπερημερία αυτή της εναγομένης η ενάγουσα ζημιώθηκε πραγματικά κατά το ποσό των 833.890 δρχ. (347.053 + 289.137 + 197.700), ήτοι κατά το ποσό των 2.447,22 ευρώ.

Το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές περιστάσεις, όπως εκτέθηκαν ανωτέρω, την πραγματική ζημία την οποία υπέστη η ενάγουσα από την υπερημερία της αρχικώς εναγομένης, το βαθμό υπαιτιότητας της τελευταίας, καθώς και την περιουσιακή κατάσταση των μερών (βλ. ΑΠ 33/1980 NoB 28.1145 - 1417/1999 ΕλλΔν 41.767 - ΕφΑθ. 3108/1980 NoB 28.1223), κρίνει ότι πρέπει κατ' εύλογην κρίσην να γίνει κατά ένα μέρος δεκτό το σχετικό περί αποζημίωσης αίτημα της ενάγουσας και επιδικαστεί σ' αυτή κατά το άρθρο 387 παρ. 1 του ΑΚ σε ανόρθωση της ως άνω ζημίας της το ποσό των 2.000 ευρώ. Έναντι του ως άνω ποσού της ζημίας οι εναγόμενες με τις προτάσεις της πρώτης συζήτησης ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου πρότειναν ένστασην συμψηφισμού 486.837 δρχ., ποσό το οποίο η ενάγουσα εξοικονόμησε από τη μη καταβολή αμοιβής στους εργάτες, φθορών των μπχανών και αξίας των υλικών ραφής. Ο ισχυρισμός της αυτός απορρίφθηκε με την εκκαλουμένη απόφαση ως αόριστος. Οι εναγόμενες με τον τέταρτο λόγο του εφετηρίου τους παραπονούνται για το λόγο αυτό. Έτσι που έκρινε το πρωτόδικο δικαστήριο δεν έσφαλε, καθόσον ο ισχυρισμός τους αυτός είναι αόριστος, αφού δεν εξειδικεύονται τα ποσά που η ενάγουσα εξοικονόμησε από τη μη καταβολή των αμοιβών των εργατών, τη φθορά των μπχανών που

απέφυγε και την αξία των υλικών ραφής που δεν διέθεσε και επί πλέον δεν προσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της επιβάρυνσής της σε ποσοστό 10% έναντι των ποσών που κατέβαλε στους τρίτους.

Από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι η συμπλήρωση του χρόνου εκδόσεως της επιταγής δεν έγινε αντισυμβατικά, αφού στις 3-7-1986 είχαν παραδοθεί στην ενάγουσα ποσότητες νημάτων αξίας μεγαλύτερης του 1.500.000 δρχ. Περαιτέρω το γεγονός ότι η εναγομένη εμφάνισε την ως άνω επιταγή στην πληρωτρια Τράπεζα, η οποία δεν πληρώθηκε ελλείψει διαθεσίμων κεφαλαίων και στη συνέχεια εξέδωσε την 11098/1986 διαταγή πληρωμής και με βάση αυτή πρέβη στην αναγκαστική κατάσκεψη μηχανημάτων της ενάγουσας, ακόμη και αν αποτελούσε παράνομη συμπεριφορά της αρχικώς εναγομένης, κρίνεται ότι δεν πρόσβαλε την εμπορική και συναλλακτική πίστη της ενάγουσας. Εφόσον η εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε τα ίδια όσον αφορά την ένσταση συμψηφισμού και τη συμπεριφορά της αρχικώς εναγομένης με τη συμπλήρωση της επιταγής, δεν έσφαλε, αλλά ορθώς ερμήνευσε κι εφάρμοσε το νόμο και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις. Επιδικάζοντας όμως στην ενάγουσα πλήρη κι όχι εύλογη αποζημίωση έσφαλε περί την ερμηνεία κι εφαρμογή του νόμου και την εκτίμηση των αποδείξεων. Για το λόγο αυτό πρέπει να απορριφθεί η έφεση της ενάγουσας ως ουσιαστικά αβάσιμη και γίνει δεκτή η έφεση των εναγόμενων ως βάσιμη και κατ' ουσία. Να εξαφανιστεί η εκκαλουμένη απόφαση, να κρατηθεί η αγωγή και γίνει δεκτή ως βάσιμη και από ουσιαστική άποψη κατά ένα μέρος και υποχρεωθούν οι εναγόμενες εταιρίες να καταβάλουν κατ' ίσο μέρος στην ενάγουσα το ποσό των 2.000 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από 1-4-1989, επόμε-

vn ημέρα επίδοσης στην αρχικώς εναγόμενη της από 27-3-1989 αγωγής της ενάγουσας με την οποία την ενόχλησε και από το δικόγραφο της οποίας, όπως συνομολογείται, παραιτήθηκε...

117/2005

Πρόεδρος: Θεοδ. Νιαβής

Εισηγήτρια: Σοφία Καραχάλιου

Δικηγόροι: Ζήσης Σαμαράς, Ελένη Καματέρη

Η απόφαση που παραπέμπει την υπόθεση να δικαστεί κατά την προσήκουσα διαδικασία δεν είναι οριστική και δεν υπόκειται σε έφεση.

Επί των εν μέρει οριστικών αποφάσεων διά των οποίων περατούται η δίκη ως προς ορισμένα μόνον κεφάλαια ή βάσεις της αγωγής ή ως προς ορισμένους μόνον εκ των περισσοτέρων διαδίκων, ενώ ως προς τα λοιπά κεφάλαια είναι εκκρεμής, δε κωρεί έφεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων πριν την περάτωση της δλης διαφοράς.

Επί συνεκδίκασης αγωγής ή ανταγωγής ή αντιθέτων αγωγών, η απόφαση που κρίνει οριστικά για μία από αυτές υπόκειται σε αυτοτελή έφεση, κωρίς να ερευνάται αν αφορούν την αυτή έννομη σκέση, αν είναι συναφείς ή επηρεάζονται μεταξύ τους.

Επί παρακράτησης του μισθίου μετά τη λήξη της μίσθωσης, ο εκμισθωτής δικαιούται να ζητήσει το ποσό του συμφωνημένου μισθώματος για όλη τη διάρκεια της παρακράτησης, ως κατ' αποκοπήν αποζημίωση, υπολογιζόμενη αφηρημένως από το νόμο, κωρίς υποχρέωση απόδειξης ζημίας. Η αποζημίωση αυτή είναι γνήσια αποζημίωση και δχι μίσθωμα. Επειδή, δημως, πρόκειται για διαρκή παροχή, η οποία οφείλεται σύμφωνα με τις χρονικές προϋποθέσεις καταβολής του μισθώμα-

τος, η κατ' αποκοπή αποζημίωση θα υπολογιστεί βάσει του αυξημένου, λόγω της εκάστοτε αναπροσαρμογής, συμβατικής ή νόμιμης, του μισθώματος.

Προσωπική κράτηση κατά εμπόρων και για απαίτηση εμπορική μπορεί να διαταχτεί μόνον κατά εκείνου που, παρότι έχει την οικονομική δυνατότητα να εκπληρώσει την υποχρέωση, αποφεύγει τούτο δολίως, με την απόκρυψη των περιουσιακών του στοιχείων ή με άλλες ενέργειες που καθιστούν αδύνατη ή εκτάκτως δυσκολερή την αναγκαστική εκτέλεση.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 513 § 1 ΚΠολΔ “έφεση επιτρέπεται μόνον κατά των αποφάσεων που εκδίονται στον πρώτο βαθμό: α) εκείνων που παραπέμπουν την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο λόγω αναρμοδιότητος, β) των οριστικών αποφάσεων που περατώνουν τη δίκη ή μόνο τη δίκη για την αγωγή ή την ανταγωγή... Αν η απόφαση είναι εν μέρει οριστική, δεν επιτρέπεται έφεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων πριν εκδοθεί οριστική απόφαση στη δίκη”. Από τον συνδυασμό της διατάξεως αυτής προς τις διατάξεις των άρθρων 308, 309, 321, 539 του αυτού Κώδικος, συνάγεται, ότι οριστική απόφαση είναι εκείνη που περατώνει την δίκη, με την παραδοχή ή την απόρριψη της αγωγής και απεκδύει το Δικαστήριο πάσης περαιτέρω εξουσίας, εν σκέσει προς το αγωγικό αίτημα. Η απόφαση, η οποία παραπέμπει την υπόθεση να δικασθή κατά την προσήκουσα διαδικασία δεν είναι οριστική και επομένως δεν υπόκειται εις έφεση, η ασκουμένη δε απορρίπτεται και αυτεπαγγέλτως, ως απαράδεκτος, κατ' άρθρ. 532 ΚΠολΔ (βλ. Κ. Μπέν “Πολιτική Δικονομία”, υπ’ άρθρ. 513, σελ. 1907-1909, ΑΠ 1711/1980 ΝοΒ 29,1097, ΕφΑθ. 2019/1992 Δ 23, 1081, ΕφΑθ. 403/1984 Ελλ/Δικ 26 (1985), 74).

Εξ άλλου, επί των εν μέρει οριστικών αποφάσεων, ήτοι αυτών διά των οποίων περατούται η δίκη ως προς ωρισμένα μόνον κεφάλαια ή βάσεις της αγωγής ή ως προς ωρισμένους μόνον των πλειστων διαδίκων και ως προς τα λοιπά κεφάλαια είναι εικκρεμής, δεν χωρεί έφεση ούτε κατά των οριστικών διατάξεων προ της περατώσεως της δόλης διαφοράς. Σκοπός της απαγορεύσεως αυτής είναι η αποφυγή της κατατμήσεως της διαφοράς μεταξύ των δικαστηρίων πρώτου και δευτέρου βαθμού, ως και η εξοικονόμηση χρόνου και δαπανών διά τον τερματισμό της δίκης (βλ. και Σαμουνήλ "Η Έφεση" έκδ. 1979, αριθμ. 132, ΕφΑθ. 6174/1991 ΕλΔικ/vn 34 (1993), 1637). Επί συνεκδικάσεως, όμως, αγωγής ή ανταγωγής ή αντιθέτων αγωγών, η απόφαση η οποία κρίνει οριστικώς διά μία από αυτές, υπόκειται εις αυτοτελή έφεση, χωρίς να ερευνάται αν αφορούν την αυτή έννομο σχέση, αν είναι συναφείς ή επηρεάζονται μεταξύ των (ΕφΑθ. 954/1997 ΕλΔικ/vn 1999, 410, ΕφΠατρ. 740/1997 ΑχΝομ. 14,212).

Εις την παρούσα περίπτωση, διά της από 14-8-2000 αγωγής του, απευθυνομένης ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, ο ενάγων και ήδη εφεσίθλητος ισχυρίσθη ότι, δυνάμει συμβάσεως μισθώσεως καταρτισθείσης την 1-11-1981, παρεδόθη εις αυτόν τον χρήση του επί της οδού Κ. αριθμ. ... καταστήματος του εναγομένου, αντί του εις την αγωγή αναφερομένου ειδικότερον μισθώματος, προσαυξανομένου, διά το μετά το έτος 1987 χρονικό διάστημα, κατά ποσοστό 10% εποσίως επί του καταβαλλομένου εκάστοτε τοιούτου. Την 23-12-1993 ο εναγόμενος, επικαλούμενος ότι δεν ισχύει το κατά τα ανωτέρω συμβατικό μίσθωμα αλλά το προκύπτον κατά τον αντικειμενικό προσδιορισμό τοιούτο, το οποίο ο ίδιος (ενάγων) δεν απεδέχθη, ήγειρε κατ' αυ-

τού αγωγή, αιτούμενος την απόδοση του μισθίου καταστήματος, λόγω μη καταβολής του μισθώματος. Διά της εκδοθείσης επί της αγωγής αυτής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, έγινε αυτή δεκτή και διετάχθη η απόδοση του μισθίου καταστήματος εις τον εναγόμενο εκμισθωτή, ακολούθως όμως αυτήν απερρίφθη, κατόπιν ασκήσεως εφέσεως από τον ίδιο, διά της επακολούθησάσης αποφάσεως του Εφετείου Λαρίσης, το οποίο εδέχθη ότι το οφειλόμενο μίσθωμα, διά την χρήση του μισθίου καταστήματος είναι το συμβατικό τοιούτον. Όμως, ο ενάγων, προκειμένου όπως μη θεωρηθή υπερημερος κατέβαλλε εις τον εναγόμενο, κατά το χρονικό διάστημα από τον έτους 1994 έως και 1998 το κατά τον αντικειμενικό προσδιορισμό μίσθωμα, που αναφέρεται εις την αγωγή και υπερβαίνει το συμβατικό. Εζήτησε δε, επί τη βάσει τούτων, να υποχρεωθή ο εναγόμενος να καταβάλη εις αυτόν το ποσό των 5.163.425 δραχμών που κατεβλήθη επί πλέον εις αυτόν, ως προς το οποίο κατέστη αδικαιολογήτως πλουσιότερος εις βάρος του.

Εξ άλλου, διά της από 17-1-2002 αγωγής του, απευθυνομένης ενώπιον του αυτού Δικαστηρίου ο ενάγων και ήδη εκκαλών (εναγόμενος της προηγουμένης) ισχυρίσθη ότι εις τον εναγόμενο είχε εκμισθώσει το ανωτέρω κατάστημα, επιφανείας, κατά νεωτέρα καταμέτρηση 79,38 m², πλέον της επιφανείας του μεσοπατώματος, καθώς και ακάλυπτο χώρο 48 m², επί του οποίου συνεφωνήθη η κατασκευή προεκτάσεως από τον ίδιο, μέχρι την 31-12-1982, διά της λήψεως της σχετικής οικοδομικής αδείας. Όμως, ο εναγόμενος, ενεργών αντισυμβατικώς, δολίως και παρανόμως, προέβη εις την ανέγερση επί πλέον κτισμάτων το μεν χωρίς την άδεια του το δε χωρίς την λήψη οικοδομικής α-

δείας και έκανε αυθαιρέτως χρήση αυτών. Συνεπεία του, κατήγγειλε από 1-9-1993 την μίσθωση, διά παράβαση όρου της συμβάσεως και δι' αγωγής του εζήτησε την απόδοση του μισθίου καταστήματος, η αγωγή του δε αυτή εγένετο δεκτή και ο εναγόμενος απεβλήθη τούτου την 18-12-1998, δι' εκτελέσεως της αποφάσεως. Επί τη βάσει τούτων, εζήτησε να υποχρεωθή ο εναγόμενος να του καταβάλη: α) διά το χρονικό διάστημα από 1-1-1983 έως 1-9-1993, ότε έλαβε χώρα η διά καταγγελίας λύση της συμβάσεως, το ποσό των 3.968.023 δραχμών, ως αποζημίωσή του διά την από αυτόν χρήση των, ως άνω, κατασκευών, όπως το ποσό αυτό αναλύεται εις την αγωγή, β) διά το από 1-9-1993 έως 18-12-1998 χρονικό διάστημα, το ποσό των 32.462.169 δραχμών, ως αποζημίωσή του, διά την από αυτόν κατακράτηση του μισθίου καταστήματος μετά την λύση της μισθώσεως, όπως το ποσό αυτό αναλύεται εις την αγωγή και γ) το ποσό των 150.000 δραχμών, ως έξοδα εκτελέσεως της αποφάσεως περί της αποβολής αυτού από το μίσθιο κατάστημα.

Επί των αγωγών αυτών, συνεκδικασθεισών, κατά την διαδικασία των μισθωτικών διαφορών, εξεδόθη η υπ' αριθμ. 370/2003 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, διά της οποίας: α) η πρώτη αγωγή εκρίθη νόμιμος και εγένετο δεκτή και ως κατ' ουσίαν βάσιμος, β) οι υπό στοιχ. α' και γ' αξιώσεις της δευτέρας αγωγής παρεπέμφθησαν να δικασθούν κατά την τακτική διαδικασία και η αγωγή ως προς την υπό στοιχ. β' αξιώση της εκρίθη νόμιμος αλλά απερρίφθη ως κατ' ουσίαν αβάσιμος. Ήδη, κατά της αποφάσεως αυτής ο εναγόμενος της πρώτης των ενδίκων αγωγών και ενάγων της δευτέρας ήσκησε την κρινομένη έφεσή του, διά της οποίας και διά τους εις αυτήν λόγους παραπονείται διά την παραδοχή της

πρώτης και την απόρριψη της ιδίας αυτού αγωγής καθώς και την εν μέρει παραπομπή αυτής να δικασθή κατά την τακτική διαδικασία και αιτείται την εξαφάνιση της προσβαλλομένης αποφάσεως, προς τον σκοπό όπως απορριφθή η κατ' αυτού αγωγή του ήδη εφεσιβλήτου, γίνει δε εξ ολοκλήρου δεκτή η αγωγή του ιδίου.

Η έφεση αυτή, κατά το μέρος που δι' αυτής προσβάλλεται η διάταξη της ανωτέρω αποφάσεως, διά της οποίας παρεπέμφθησαν τα προαναφερόμενα κεφάλαια της αγωγής του ήδη εκκαλούντος να δικασθούν κατά την τακτική διαδικασία, είναι απαράδεκτος και ως τοιαύτη πρέπει να απορριφθή, εφ' όσον η διάταξη αυτή είναι μη οριστική, κατά τα εκτεθέντα εις την μείζονα σκέψη και κατ' αυτής δεν χωρεί έφεση. Κατά τα λοιπά, έχει ασκηθή νομοτύπως και εμπροθέσμως, συμφώνως προς τις διατάξεις των άρθρων 513, 516-517, 652 § 1 ΚΠολΔ, ήτοι εντός δέκα πέντε ημερών από της επιδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως εις τον εκκαλούντα (βλ. υπ' αριθμ./6-11-2003 έκθεση επιδόσεως του Δικαστικού Επιμελητού Α. Ν. Κ., εν συνδυασμώ προς υπ' αριθμ./21-11-2003 βεβαίωση του αρμοδίου γραμματέως του Πρωτοδικείου Λαρίσης, περί της καταθέσεως του δικογράφου της εφέσεως).

Ειδικότερον, αυτή η σκήνη παραδεκτώς κατά των διατάξεων της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορούν εις την αγωγή του ήδη εφεσιβλήτου, οι οποίες είναι οριστικές, συμφώνως προς όσα εκτίθενται εις την μείζονα σκέψη. Παραδεκτώς δε η σκήνη και κατά της απορριπτής διατάξεως της αυτής αποφάσεως, που αφορά εις την αγωγή (δευτέρα ως άνω) του ήδη εκκαλούντος, η οποία είναι οριστική. Και τούτο διότι, διά της μη οριστικής διατάξεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, παρεπέμφθησαν τα προαναφε-

ρόμενα κεφάλαια της αγωγής αυτής να δικασθούν κατά διαδικασία διάφορον της παρούσης (μισθωτικών διαφορών), η απόφαση δε περί των κεφαλαίων αυτών δεν αποτελεί προδικαστικό ζήτημα διά την διάγνωση των λοιπών σωρευθεισών εις την αυτή αγωγή αξιώσεων (βλ. Κ. Μπέν, όπου ανωτ. υπ' άρθρ. 513 σελ. 1905-1906). Αποδοκή δε εν προκειμένω της απόψεως περί του απαραδέκτου της εφέσεως και ως προς την ανωτέρω οριστική της διάταξη (που αφορά εις την αγωγή του εκκαλούντος), όχι μόνον δεν εξυπρετεί τον σκοπόν της διατάξεως του άρθρου 513 ΚΠολΔ, που προεξετέθη εις την μείζονα σκέψη, αλλά οδηγεί εις περιπλοκή της υποθέσεως και ανεπιεική αποτελέσματα, εφ' όσον θα ωδήγει, μετά την οριστική εκδίκαση και των εκκρεμών κεφαλαίων της αγωγής, εις άσκηση εφέσεως κατά αποφάσεων που εξεδόθησαν με διαφορετικές διαδικασίες, η ταυτόχρονος συζήτηση των οποίων δεν θα είναι δυνατή (βλ. Β. Βαθρακοκοΐην “ΚΠολΔ Ερμην.Νομ.ανάλυση κατ' άρθρο”, υπ' άρθρ. 513, αριθμ. 77 και εκεί παραπομές). Επομένως, η έφεση πρέπει να γίνει τυπικώς δεκτή κατά το μέρος που προανεφέρθη και να ερευνηθή περαιτέρω, ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 601 ΑΚ “ο εκμισθωτής διά όσο χρόνο παρακρατεί το μίσθιο μετά την λήξη της μίσθωσης οφείλει ως αποζημίωση το συμφωνημένο μίσθιο, χωρίς αυτό να αποκλείει τον εκμισθωτή να απαιτήσει και άλλη περαιτέρω ζημία”. Από την διάταξη αυτή συνάγεται, ότι κατ' αρχήν ο εκμισθωτής δικαιούται, εις περίπτωση παρακρατήσεως του μισθίου μετά την λήξη της μίσθωσης, να ζητήσει το ποσό του συμφωνημένου μισθώματος δι' όλη την διάρκεια της παρακρατήσεως, ως κατ' αποκοπήν

αποζημίωση ήτοι τοιαύτην υπολογιζομένη αφορημένως από τον νόμο, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αποδείξει το ποσό της ζημίας, η οποία οφείλεται και αν ακόμη ουδεμία υπέστη ζημία. Ως συμφωνημένο μίσθιμα κατ' αρχήν νοείται εκείνο, το οποίο ωφείλετο κατά τον χρόνο της γενέσεως της αξιώσεως, δηλαδή της λύσεως της μισθώσεως. Όμως, επειδή πρόκειται περί διαρκούς παροχής, η οποία οφείλεται συμφώνως προς τις χρονικές προϋποθέσεις καταβολής του μισθώματος, σταν εκτείνεται χρονικώς η παρακράτηση, γίνεται δεκτό ότι, αν κατά τον χρόνο της παρακρατήσεως θα πυξάνετο το μίσθιμα εις περίπτωση λειτουργίας της μισθώσεως, λόγω συμβατικής ρήτρας αναπροσαρμογής ή αναπροσαρμογής διά διατάξεως του νόμου, η κατ' αποκοπή αποζημίωση θα υπολογισθή επί τη βάσει του αυξημένου μισθώματος. Η αποζημίωση δε αυτή, αν και κατ' αποκοπή, έχει χαρακτήρα γνησίας αποζημίωσεως και όχι μισθώματος (βλ. Χαρ. Παπαδάκη “Αγωγές Αποδόσεως Μισθίου” παρ. 1429-1436, του 1-δίου εις Ελλ/Δικ 25 (1984) σελ. 701 παρ. 4γ, Φίλιος Ενοχ. Δίκαιο σελ. 379-380).

Διά την περαιτέρω, όμως, αποζημίωση, δηλαδή το επί πλέον του συμφωνημένου μισθώματος ποσό, το οποίο ο εκμισθωτής θα επετύγχανε με βεβαιότητα, ως μίσθιμα, από τρίτον, εάν το μίσθιο του παρεδίδετο εγκαίρως, ήτοι μόλις έληγε η μίσθωση, από τον μισθωτή, που αποτελεί πλήρη αποζημίωση του εκμισθωτού, απαιτείται υπερημερία του μισθωτού, ήτοι καθυστέρηση περί την απόδοση του μισθίου, οφειλομένη εις πταίσμα αυτού. Την ανυπαρξία δε του πταίσματος αυτού οφείλει να επικαλεσθή, κατ' ένταση, και να αποδείξει ο μισθωτής, ώστε να απαλλαγεί της προς περαιτέρω αποζημίωση συθύνης. Απαλλακτικό δε του μισθωτού γεγονός είναι και η δικαιολογημένη πλά-

νν αυτού περί το δίκαιο, η οποία υπάρχει όταν η προς εκπλήρωση της παροχής υποχρέωσή του εξαρτάται από την ερμηνεία νομικής διατάξεως, περί της οποίας κρατεί αμφισβήτηση, ή περί την ύπαρξη της οφειλής του (ΑΠ 127/1973 ΝοΒ 21,889, ΑΠ 1940/1986 ΕΔΠ 1987, 121, ΕφΠειρ. 949/1995 Ελλ/Δικ 37 (1999), 1649).

Εις την παρούσα περίπτωση, από την δέουσα εκτίμηση των καταθέσεων ... αποδεικνύονται, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα κατωτέρω πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει συμβάσεως μισθώσεως, η οποία κατηρτίσθη μεταξύ του εφεσιβλίτου, Γ. Κ., και του πατέρα του εκκαλούντος, Σ. Β. Π. και περιελήφθη εις το από 1-11-1981 ιδιωτικό συμφωνητικό αυτών, παρεχωρήθη εις τον πρώτο η χρήση ενός καταστήματος του δευτέρου, το οποίο κείται εις Λ. και επί της οδού Κ. αριθμ..., επιφανείας 65 m², πλέον του μεσοπατώματος, επιφανείας 55 m² και συνεχομένου ακαλύπτου χώρου, επιφανείας 48 m², προκειμένου να το χρησιμοποιήσει ως "κατάστημα νεωτερισμών" (μπουτίκ ανδρικών και γυναικείων ειδών και ετοίμων ενδυμάτων). Ο ανωτέρω εκμισθωτής απεβίωσε την 29-1-1983 και εις την σχέση της μισθώσεως, μετά τον θάνατο, την 21-5-1983, και της συζύγου αυτού, Α. Π., υπεισήλθε ο γιος αυτού, εκκαλών, Β. Π.. Εξ άλλου, η διάρκεια της ανωτέρω μισθώσεως ωρίσθη εξ ετών, αρχομένη από 16-11-1981 και λήγουσα την 15-11-1987, υπαχθείσα όμως εις την ρύθμιση του Ν. 813/1978 παρετάθη, μετά την πάροδο του χρόνου αυτού, αναγκαστικώς, ενώ το καταβαλλόμενο μίσθωμα, διά την περίπτωση αυτή (της αναγκαστικής παρατάσεως) και διά το μετά την 15-11-1987 χρονικό διάστημα, ωρίσθη εις το ποσό των 96.000 δραχμών μνημιάως, αναπροσαρμοζόμενο από του μηνός Νοεμβρίου εκά-

στου έτους κατά ποσοστό 10%, επί του εκάστοτε καταβαλλομένου μισθώματος.

Διά της αυτής συμβάσεως συνωμολογίθη μεταξύ των συμβαλλομένων ότι ο ακάλυπτος χώρος των 48 m² θα διαμορφωθή από τον μισθωτή και με δαπάνη αυτού ως προέκταση του υφισταμένου μισθίου καταστήματος, ενώ διά του υπ' αριθμ. 6 όρου της συμβάσεως ωρίσθη ότι "ο μισθωτής δεν δικαιούται να ενεργήσει οποιαδήποτε μεταβολή, προσθήκη, βελτίωση ή επισκευή άνευ της κατά μόνον αδείας του αρμοδίου πολεοδομικού γραφείου, εφ' όσον απαιτείται τοιαύτη, και της εγγράφου αδείας του εκμισθωτού" και διά του υπ' αριθμ. 11 όρου αυτής, ότι η παράθαση οιουδήποτε όρου αυτής, θεωρουμένων απάντων ως ουσιωδών, "παρέχει εις τον εκμισθωτή το δικαίωμα να λύσει μονομερώς την μίσθωση και να εξώσει τον μισθωτή, κατά τις διατάξεις του Κώδ. Πολ. Δικονομίας".

Ο μισθωτής-εφεσιβλητός, κατά το έτος 1982, προέβη εις την κατασκευή επεκτάσεως του, ως άνω, καταστήματος, επιφανείας 69,20 m², εκ των οποίων τα 48 m² εκάλυψαν τον εκμισθωθέντα, ως άνω, ακάλυπτο χώρο του μισθίου, κατά τα συμφωνηθέντα, τα υπόλοιπα δε 21,20 m² εκάλυψαν τμήμα του συνεχομένου ακαλύπτου χώρου. Διά την κατασκευή αυτή είχε εκδοθή, επ' ονόματι του ιδίου, η υπ' αριθμ. 38/1-2-1982 οικοδομική άδεια του Τμήματος Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών της Νομαρχίας Λ. Ακολούθως, αυτός προέβη εις την ανοικοδόμηση 12,98 m² από τον ακάλυπτο χώρο του καταστήματος, χωρίς άδεια της ανωτέρω αρμοδιάς υπηρεσίας, ενώ κατά το έτος 1991 προέβη εις την κατασκευή κτίσματος, επιφανείας 28,07 m², από οποιοπλίνθους, το οποίο εκάλυψε με λαμαρίνες, ωσαύτως χωρίς άδεια της, ως άνω, υπηρεσίας. Κατόπιν τούτου, ο εκκαλών, ή-

σκοπες την υπ' αριθμ. 6849/131/1993 αγωγή του, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, ο οποία επεδόθη εις τον μισθωτή-εφεσίθλητο την 1-9-1993, διά της οποίας κατηγγειλε την μίσθωση διά παράβαση όρου της συμβάσεως και εζήτησε την απόδοση του μισθίου καταστίματος εις αυτόν. Επί της αγωγής αυτής εξεδόθη η υπ' αριθμ. 172/1995 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, διά της οποίας αυτή έγινε δεκτή και διετάχθη η απόδοση του μισθίου εις τον εκμισθωτή-εκκαλούντα, μετά δε την άσκηση εφέσεως κατά της αποφάσεως αυτής από το μισθωτή, συνεπεία της οποίας, κατόπιν αιτήσεως τούτου, ανεστάλη η εκτέλεση αυτής (αποφάσεως), δι' αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, εξεδόθη η υπ' αριθμ. 364/1998 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, διά της οποίας η έφεση απερρίφθη. Κατόπιν τούτου έλαβε χώρα εκτέλεση της, ως άνω, περί αποδόσεως του μισθίου αποφάσεως και ο μισθωτής-εφεσίθλητος απεβλήθη του μισθίου καταστίματος, διά της υπ' αριθμ. .../18-12-1998 εκθέσεως βιαίας αποβολής του Δικαστικού Επιμελητού Θ.Θ.

Περαιτέρω, ο εκμισθωτής-εκκαλών, την 23-12-1993 (ήτοι μετά την άσκηση της, ως άνω, αγωγής) επέδωσε εις τον μισθωτή εφεσίθλητο εξώδικο πρόσκληση, κατ' άρθρον 5 του Ν. 813/1978, διά της οποίας, ισχυριζόμενος ότι δεν ισχύει το συμβατικό μίσθωμα αλλά το προκύπτον επί τη βάσει της αντικειμενικής αξίας του μισθίου ακινήτου, αξίωσε την καταβολή αυτού. Συνεπεία μη αποδοχής τούτου από τον μισθωτή, ήσκησε κατ' αυτό την υπ' αριθμ. 3626/884/29-7-1994 αγωγή του, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, διά της οποίας εζήτησε την απόδοση του μισθίου καταστίματος, λόγω μη καταβολής του, προσδιοριζομένου επί τη βάσει της

στροπίας του, του μισθώματος του μηνός Ιουλίου 1994, προσδιοριζομένου επί τη βάσει της αντικειμενικής αξίας αυτού και ανερχομένου εις 368.805,50 δραχμές (έναντι του οποίου είχε καταβάλει ποσό 214.196,50 δραχμών). Επί της αγωγής αυτής εξεδόθη η υπ' αριθμ. 667/1995 απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, διά της οποίας αυτή έγινε δεκτή και διετάχθη η απόδοση του μισθίου ακινήτου εις τον εκμισθωτή. Όμως, κατά της αποφάσεως αυτής ο μισθωτής-εφεσίθλητος ήσκησε την από 9-10-1996 έφεσή του, επί της οποίας εξεδόθη η υπ' αριθμ. 670/1997 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, διά της οποίας η έφεση έγινε δεκτή, εξηφανίσθη η προσβαλλομένη δι' αυτής απόφαση και απερρίφθη η αγωγή, γενομένου δεκτού ότι ο μισθωτής δεν ήτου υπόχρεως να καταβάλει το μίσθωμα του μηνός Ιουλίου 1994, όπως αυτό διαμορφώνεται επί τη βάσει της αντικειμενικής αξίας του μισθίου καταστίματος, αλλά το μίσθωμα, όπως αυτό διαμορφώνεται, επί τη βάσει της συμφωνημένης ρήτρας διά ποσοστιαία σταδιακή αναπροσαρμογή με εποπία αύξηση 10%, η οποία ισχύει και κατά την διάρκεια της αναγκαστικής παρατάσεως της μισθώσεως. Το μίσθωμα δε αυτό ήτο καταβλητό και μέχρι την 18-12-1998, ότε, κατά τα ανωτέρω απεβλήθη του μισθίου ακινήτου ο μισθωτής, διά τον αυτό λόγο (ΑΠ 784/2002 ΔΕΕ 2003,197).

Κατόπιν τούτων, πρέπει να λεχθούν τα κατωτέρω, εν σχέσει προς εκάστη των ενδίκων αγωγών:

Α) Εν σχέσει προς την πρώτη τούτων, η οποία ήσκηθη από τον μισθωτή: Ο μισθωτής-ενάγων, μετά την έκδοση της, ως άνω, 667/1995 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, διά της οποίας διετάχθη η απόδοση του μισθίου καταστίματος, λόγω μη καταβολής του, προσδιοριζομένου επί τη βάσει της

αντικειμενικής αξίας του μισθίου καταστήματος, μισθώματος, και ενώ είχε ασκησει έφεση κατ' αυτής, συνεπεία του ότι ο εναγόμενος προέβαινε εις την άσκησην νέων αγωγών με το αυτό αντικείμενο (βλ. αυτές προσκομιζόμενες και επικαλούμενες) προκειμένου όπως μη θεωρηθή υπερήμερος μισθωτής, κατέβαλε εις αυτόν το, κατά την κρίση του μίσθωμα, επί τη βάσει της αντικειμενικής αξίας του μισθίου καταστήματος. Έτσι, με την από 29-12-1994 εξώδικο πρόσκλησή του, προς τον εκμισθωτή-εναγόμενο, κατέβαλε εις αυτόν, διά το έτος 1994, ότε το συμβατικό μίσθωμα ανήρχετο εις το ποσό των 192.495 δραχμών μνημιαίως, επί πλέον το συνολικό ποσό των 1.947.576 δραχμών, αντί του ποσού των 2.314.998 δραχμών, που εδικαιούτο (12 μήνες X 192.495). Διά το έτος 1995, ότε το συμβατικό μίσθωμα ανήρχετο εις 212.294 δραχμές, μνημιαίως, ήτοι το μίσθωμα του έτους 1994 προσαυξημένο κατά ποσοστό 10%, κατέβαλε εις αυτόν 311.262 δραχμές μνημιαίως και συνολικώς 3.735.144 δραχμές (12 μ. X 311.262), αντί του ποσού των 2.547.528 δραχμών (12 μ. X 212.294), ήτοι επί πλέον 1.187.616 δραχμές (βλ. και προσκομιζόμενες και επικαλούμενες 12 αποδείξεις του έτους αυτού). Διά το έτος 1996, ότε το συμβατικό μίσθωμα ανήρχετο εις 233.518 δραχμές μνημιαίως (ήτοι το μίσθωμα του έτους 1995 προσαυξημένο κατά ποσοστό 10%) και συνολικώς εις 2.802.216 δραχμές, κατέβαλε εις αυτόν 311.262 δραχμές μνημιαίως και 3.735.144 δραχμές συνολικώς (12 X 311.262) ήτοι επί πλέον 932.928 δραχμές (βλ. και προσκομιζόμενες και επικαλούμενες 12 αποδείξεις του έτους αυτού). Διά το έτος 1997, ότε το συμβατικό μίσθωμα ανήρχετο εις 256.869 δραχμές μνημιαίως (ήτοι το μίσθωμα του έτους 1996, προσαυξημένο κατά ποσοστό 10%)

και συνολικώς εις 3.082.428 δραχμές (12 μ. X 256.869), κατέβαλε εις αυτόν 3.735.144 δραχμές (12 μ. X 311.262) συνολικώς ήτοι επί πλέον 652.716 δραχμές (βλ. και προσκομιζόμενες και επικαλούμενες 12 αποδείξεις του έτους αυτού). Διά το έτος 1998, ότε το συμβατικό μίσθωμα ανήρχετο εις 282.335 δραχμές μνημιαίως (ήτοι το μίσθωμα του έτους 1997, προσαυξημένο κατά ποσοστό 10%) και συνολικώς εις 3.388.020 δραχμές (12 μ. X 282.335), κατέβαλε εις αυτόν 3.388.020 δραχμές (12 μ. X 311.262) ήτοι επί πλέον 347.124 δραχμές (βλ. και προσκομιζόμενες και επικαλούμενες 12 αποδείξεις του έτους αυτού).

Ήτοι κατέβαλε επί πλέον το ποσό των 5.067.960 δραχμών εις τον εκμισθωτή εναγόμενο, ο οποίος κατέστη αδικαιολογήτως, χωρίς νόμιμο αιτία, πλούσιοτερος εις βάρος της περιουσίας του ίδιου, υποχρεούμενος εις την καταβολή τούτου εις τον ενάγοντα. Επομένως, η αγωγή αυτή πρέπει να γίνει δεκτή και να υποχρεωθή ο εναγόμενος να καταβάλει εις τον ενάγοντα το εις ευρώ ισάξιο του ποσού αυτού, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως.

B) Εν σχέσει προς την δευτέρα αγωγή, η οποία ποκάνθη από τον εκμισθωτή: Μετά την κατά την 1-9-1993 γενομένη καταγγελία της μισθώσεως από τον εκμισθωτής, διά της υπ' αριθμ. 6840/131/1993 αγωγής αυτού, επίλλθε η λύση της συμβάσεως. Ο εναγόμενος, όμως, μισθωτής παρεκράτησε το μίσθιο κατάστημα, παραμένοντας εις την χρήση αυτού, μέχρι την 18-12-1998, ότε έλαβε χώρα η βιαία αποβολή τούτου εξ αυτού. Επομένως, αυτός υποχρεούται να καταβάλη εις τον εκμισθωτή, ως ελαχίστη αποζημίωση, διά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, το μίσθωμα το οποίο κατεβάλλετο κατά τον χρόνο της καταγγελίας της μισθώσεως, προσαυξημένο κατά ποσοστό 10% εποισίως, το

οποίο θα εδικαιούτο ο εκμισθωτής εάν συνεχίζετο η μίσθωση, συμφώνως προς όσα εκτίθενται εις την μείζονα σκέψη. Το μίσθωμα δύναται αυτό, ως αποζημίωση της χρήσεως του μισθίου καταστήματος, έχει καταβληθεί εις αυτόν, συμφώνως προς όσα προεξετέθουσαν.

Εξ άλλου, διά το αυτό χρονικό διάσπομα, ο ενάγων-εκκαλών αιτείται περαιτέρω αποζημίωση, ισουμένη προς το μίσθωμα το οποίο θα απεκόμιζε από άλλον μισθωτή, εάν του παρεδίδετο εγκαίρως το μίσθιο κατάστημα. Το ποσό δε της τοιαύτης αποζημιώσεως υπολογίζεται επί τη βάσει του ποσού των 1.045.000 δραχμών μηνιαίως, το οποίο καθωρίσθη ως μίσθωμα, διά της μισθώσεως του αυτού καταστήματος εις τρίτους, με το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο από 12-1-1999 ιδιωτικό συμφωνητικό μισθώσεως (διά το οποίο ως επιφάνεια του καταστήματος ελήφθη και η αυθαιρέτως κατασκευασθείσα από τον εναγόμενο-εφεστίθλητο), μειούμενο (δι' εσωτερικής αφαιρέσεως) κατά ποσοστό 8% ετησίως. Διά την αποζημίωση αυτής απαιτείται πταίσμα του εναγομένου μισθωτού, όπως εκτίθεται ανωτέρω εις την μείζονα σκέψη. Όμως, ο τελευταίος, διά δηλώσεως του ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου και αναφοράς στις προτάσεις του, προς άρση του πταίσματος αυτού, προέβαλε τον ισχυρισμό ότι αυτός ετέλει εις δικαιολογημένη πλάνη, ως προς την υποχρέωσή του προς απόδοση του μισθίου καταστήματος, συνεπεία των διαπραγματεύσεων που ελάμβαναν χώρα μεταξύ αυτού και του ενάγοντος-εκκαλούντος προς καθορισμό του μισθώματος και των διαβεβαιώσεων του τότε πληρεξουσίου δικηγόρου του ότι η ασκηθείσα από τον εκκαλούντα αγωγή θα απορριφθεί. Ο ισχυρισμός αυτός του εναγομένου, από τα αυτά αποδεικτικά μέσα αποδεικνύεται ως κατ' ουσίαν βάσιμος.

Ειδικότερον αποδεικνύεται ότι αυτός ευρίσκετο, κατά το ανωτέρω χρονικό διάσπομα εις δικαιολογημένη πλάνη, εν σχέσει προς την υποχρέωσή του αποδόσεως του μισθίου καταστήματος, εν όψει: α) του προτεινομένου από αυτόν τότε ισχυρισμού ότι ο ενάγων-εκκαλών ετέλει εν γνώσει των κατασκευασθεισών, από τον ίδιο και με δαπάνες αυτού, επεκτάσεων του καταστήματος και των συνεπεία τούτου διαβεβαιώσεων του πληρεξουσίου δικηγόρου του, ήδη θανόντος Γ. Δ., ότι η αγωγή θα απορριφθεί, όπως καταθέτει ο ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου εξετασθείς μάρτυς Ν. Κ., που προτάθηκε από τον ίδιο και κατά τον οποίο "... Παρενέβην κι εγώ μεταξύ των διαδίκων για να τα βρούνε και να μη φθάσουν στα δικαστήρια, αλλά ο Κ. ήταν βέβαιος ότι θα βγει κερδισμένος, του το είχε πεί ο Δ....". β) των διαπραγματεύσεων, που επεχειρούντο εκάστοτε, διά τον καθορισμό του μισθώματος, δεδομένου ότι οι ασκούμενες, από τον ενάγοντα-εκμισθωτή αγωγές, εν σχέσει προς το μίσθωμα (βλ. προσκομιζόμενες και επικαλούμενες) απερρίπτοντο είτε δι' αποφάσεων του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου είτε δι' ομοίων αποφάσεων του Δικαστηρίου τούτου (βλ. και προσκομιζόμενη και επικαλούμενη υπ' αριθμ. 476/1996 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, διά της οποίας ανεστάλη η εκτέλεση της υπ' αριθμ. 634/1995 οριστικής αποφάσεως αυτού, που διέταξε ωσαύτως την απόδοση του μισθίου καταστήματος, μετά δηλωση του εκμισθωτού (διά του πληρεξουσίου δικηγόρου του), ότι συνομολογεί τα περιστατικά που θεμελιώνουν τον μόνο λόγο της εφέσεως).

Άλλωστε, η υπ' αριθμ. 172/1995 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, με την οποία διετάχθη η αποβολή του εναγομένου μισθωτού από το μίσθιο

κατάστημα, ενώ είχε κηρυχθή προσωρινώς εκτελεστή, μετά την άσκηση εφέσεως κατ' αυτής, εξετελέσθη την 18-12-1998, ήτοι μετά την απόρριψη της κατ' αυτής ασκηθείσας εφέσεως. (βλ. και υπ' αριθμ. .../18-12-1998 έκθεση βιαίας αποβολής του Δικαστικού Επιμελητού Θ. Θ.). Η πλάνη, όμως, αυτή την εναγομένου εξικνείται μέχρι του μηνός Μαΐου 1998, ότε εδημοσιεύθηκε η υπ' αριθμ. 364/7-5-1998 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, διά της οποίας απερρίφθη η έφεση κατά της αμέσως ανωτέρω αναφερομένης, υπ' αριθμ. 172/1995, αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, γεγονός το οποίο οπωσδήποτε επιληροφορήθηκε τουλάχιστον μέχρι την 18-5-1998. Επομένως, από του χρόνου αυτού ώφειλε να αποδώσει το μίσθιο κατάστημα εις τον ενάγοντα-εκκαλούντα. Αυτός δεν απέδωκε τούτο, με αποτέλεσμα να αποβληθή βιαίως από αυτό την 18-12-1998, όπως προελέχθη. Ως εκ τούτου από 18-5-1998 μέχρι του χρόνου της αποβολής του από το μίσθιο κατάστημα, η παρακράτηση τούτου από αυτόν είναι παράνομος και υποχρεούται εις περαιτέρω αποζημίωση του ενάγοντος, διά την ζημία που υπέστη κατά το αυτό χρονικό διάστημα. Η ζημία του τελευταίου 1-σούνται με την διαφορά μεταξύ του μισθώματος που ο ίδιος κατέβαλλε (ως αποζημίωση), κατά το αυτό χρονικό διάστημα, συμφώνως προς όσα προεξετέθησαν, ήτοι του ποσού των 311.262 δραχμών, μηνιαίως, και αυτού που ο ενάγων-εκκαλών θα επετύχανε, αν του παρεδίδετο το μίσθιο κατάστημα, με την εκμίσθωση αυτού εις άλλο μισθωτή. Μίσθιο, όμως, κατάστημα, το οποίο παρεκράτησε ο εναγόμενος, κατά την έννοια του άρθρου 601 ΑΚ, είναι αυτό χωρίς τις αντισυμβατικώς και αυθαιρέτως, χωρίς άδεια της αρμοδίας αρχής, κατασκευασθείσες από τον εναγόμενο και με δαπάνες αυτού επεκτάσεις,

που απετέλεσαν και τον λόγο της καταγγελίας της μισθώσεως. Η αξίωση, επομένως, αποζημιώσεως, κατά την έννοια του άρθρου 601 ΑΚ, κατά το μέρος που αντιστοιχεί στις επιφάνειες αυτές, πρέπει να απορριφθεί.

Περαιτέρω, από τα αυτά αποδεικτικά μέσα, αποδεικνύεται, ότι το μίσθιο κατάστημα κείται εις κεντρικό σημείο της πόλεως Λ. με αξιόλογο εμπορικό κίνηση. Διά το ίδιο κατάστημα (με τις ανωτέρω, όμως, επεκτάσεις και δι' επιφάνεια 189 m²), διά συμβάσεως μισθώσεως, καταρπισθείσης μεταξύ του ενάγοντος ως εκμισθωτού και των Κ.Χ., Α. Χ. και Γ. Χ. ως μισθωτών, καθωρίσθηκε μίσθισμα 1.045.000 δραχμών μηνιαίως, διά το μεταγενέστερο, από 1-3-1999 έως 28-1-2000, χρονικό διάστημα (βλ. από 12-1-1999 προσκομιζόμενο και επικαλούμενο συμφωνητικό). Διά κατάστημα, κείμενο επί της οδού Κ..., επιφανείας 280 m², το οποίο χρησιμοποιείται ως κατάστημα γυναικείων ενδυμάτων, καθωρίσθηκε μίσθισμα, διά το χρονικό διάστημα από του μηνός Οκτωβρίου 1997 έως και Οκτωβρίου 1998, ποσού 450.000 δραχμών μηνιαίως. Διά κατάστημα, κείμενο επί της οδού Κ. , το οποίο χρησιμοποιείται από την I. E. A.E.", εμβαδού 170 m², καθωρίσθηκε μίσθισμα 1.700.000 δραχμών μηνιαίως, διά το χρονικό διάστημα από 25-4-1996 έως 24-4-1997, προσαυξανόμενο κατά ποσοστό 9% δι' έκαστο μισθωτικό έτος, υπολογιζόμενο επί του ποσού του προηγουμένου έτους.

Από την συνεκτίμηση των συγκριτικών αυτών στοιχείων, το Δικαστήριο άγεται εις την κρίση, ότι το μίσθισμα το οποίο θα επιτυγχάνετο, από την εκμίσθωση του μισθίου καταστήματος, κατά το από 18-5-1998 έως 18-12-1998 χρονικό διάστημα, ανέρχεται εις το ποσό των 750.000 δραχμών μηνιαίως. Επομένως, η περαιτέρω

ζημία που υπέστη ο ενάγων, κατ' αυτό, ανέρχεται εις το ποσό των 438.738 δραχμών μηνιαίως και συνολικώς εις αυτό των 3.071.166 δραχμών (750.000 - 311.262) Χ 7 μήνες). Επί τη βάσει τούτων, ο εναγόμενος-εφεσίθλητος είναι υπόχρεως να καταβάλει εις τον ενάγοντα το εις ευρώ ισάξιο 3.071.166 δραχμών, πίοι 9.012,96 ευρώ, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρις εξοφλήσεως.

Ο ισχυρισμός αυτού, περί καταχροπικής ασκήσεως της αγωγής, εν σχέσει προς την αξίωση αυτή, που προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδίκου Δικαστηρίου και επαναφέρει, διά των εγγράφων αυτού προτάσεων, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, επειδή ο ίδιος προέβη εις εξωραϊσμό του καταστήματος, δαπανήσας προς τούτο μεγάλα ποσά, πρέπει να απορριφθή, δεδομένου ότι, διά της μεταξύ αυτού και του δικαιοπαρόκου του ενάγοντος συμβάσεως μισθώσεως, ο ίδιος εβαρύνετο με τις δαπάνες αυτές, οι οποίες παρέμεναν προς όφελος του μισθίου (ενώ οι αντισυμβατικώς κατασκευασθείσες από αυτόν επεκτάσεις δεν ελήφθησαν εν προκειμένω υπ' όψιν) διά τον, κατά τα ανωτέρω, καθορισμό του μισθώματος.

Το Πρωτόδικο, όθεν, Δικαστήριο, το οποίο, διά της προσβαλλομένης αποφάσεως του, έκρινε ομοίως, εν σχέσει προς την πρώτη αγωγή, που ησκήθη από τον εφεσίθλητο, δεν έσφαλε και πρέπει όλοι οι λόγοι της εφέσεως, κατά το μέρος που δι' αυτής πλίπτεται η προσβαλλομένη απόφαση κατά τις διατάξεις της που αφορούν εις την αγωγή αυτή, και η έφεση, να απορριφθούν ως κατ' ουσίαν αβάσιμοι. Άλλως, όμως, αποφονάμενο, εν σχέσει προς την δευτέρα αγωγή, που ησκήθη από τον εκκαλούντα, την οποία απέριψε εξ ολοκλήρου, έσφαλε περί την εκτίμηση των αποδείξεων, που ετέθησαν υπό την κρίση του και πρέπει να γίνουν δεκτοί οι

σχετικοί λόγοι της εφέσεως και να εξαφανισθή η προσβαλλομένη απόφαση.

Αφού δε διακρατηθεί η υπόθεση από το Δικαστήριο τούτο και δικασθεί εξ υπαρχής η αγωγή (κατά το μέρος που αποτελεί αντικείμενο της προκειμένης δίκης), η οποία είναι νόμιμος, ερειδομένη επί των προδιαλοφθεισών διατάξεων και αυτών του άρθρου 346 ΑΚ, πρέπει αυτή να γίνει δεκτή εν μέρει και να υποχρεωθή ο εναγόμενος να καταβάλει εις αυτόν το προαναφερόμενο ποσό, εντόκως νομίμως από της επιδόσεως της αγωγής μέχρι εξοφλήσεως.

Το αίτημα, όμως, αυτής περί απαγγελίας προσωπικής κρατήσεως κατά του εναγομένου, ως εμπόρου και εξ εμπορικής αιτίας ενεχομένου, ως μέσον αναγκαστικής κατ' αυτού εκτελέσεως της παρούσης, πρέπει να απορριφθή και τούτο, διότι: Κατά την αλοθή έννοια της διατάξεως του άρθρου 11 του Διεθνούς Συμφώνου διά τα ατομικά δικαιώματα, που εκυρώθη με το Ν. 2462/1997 και ισχύει από 5-8-1997, η οποία, ως νομικός κανόνας υπερτέρας βαθμίδος (άρθρ. 28 του Συντ/τος), υπερισχύει, τροποποιεί και συμπληρώνει την διάταξη του άρθρου 1047 § 1 του ΚΠολΔ, συνδυαζομένης και προς τις διατάξεις των άρθρων 2 § 1, 25 § 3 του Συντ/τος, 116 ΚΠολΔ και την αρχή της αναλογικότητος, προσωπική κράτηση, κατά την προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 1047 ΚΠολΔ, ως μέσο εκτελέσεως κατά εμπόρων και διά απαίτηση εμπορική μπορεί να διαταχθή μόνον κατά εκείνου που έχει την οικονομική δυνατότητα να εκπληρώσει την συμβατική του υποχρέωση αλλά αποφεύγει να πράξει τούτο δολίως, με την απόκρυψη των περιουσιακών του στοιχείων ή με άλλες ενέργειες που καθιστούν αδύνατο ή εκτάκτως δυσχερή την αναγκαστική εκτέλεση με άλλα μέσα προβλεπόμενα από τον ΚΠολΔ, κα-

θώς το άρθρο 11 του Διεθνούς Συμφώνου δεν επέφερε κατάργηση της προσωπικής κρατήσεως διά εμπορικά χρέο, αλλά περιέστειλε την εφαρμογή της (ΑΠ 424/2003 ΕλΔ/νη 44 (2003), 1603, ΑΠ 254/2000 ΕλΔ/νη 41,1000). Επομένως, διά την κατά νόμο θεμελίωση του αιτήματος της προσωπικής κρατήσεως του εναγομένου, διά συμβατική του οφειλής, πλέον των στοιχείων της ιδιότητος αυτού, ως εμπόρου και της εμπορικότητος της οφειλής, απαιτείται και συνδρομή του ανωτέρω στοιχείου της, παρά την ύπαρξη οικονομικής αυτού δυνατότητος, δολίας αποφυγής του εναγομένου να εκπληρώσει την συμβατική του υποχρέωση (ΑΠ 971/2001 ΕλΔ/νη 2003, 153). Εις την παρούσα, όμως, περίπτωση, δεν γίνεται επίκληση, διά της αγωγής, του στοιχείου αυτού...

120/2005

Πρόεδρος: Ανδρέας Τσόλιας

Εισηγήτρια: Σουλτάνα Ανθή

Δικηγόροι: Βασ. Δημηνίκος- Φιλ. Ανδρέου, Μάριος Κουτσογεώργος

Στη δωρεά αιτία θανάτου, η οποία είναι εκποιητική δικαιοπραξία και τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της προαιροθάσης του δωρητή ή της συναποθίσης των συμβαλλομένων, με την πλήρωση της ο δωρεοδόχος δεν έχει απλώς ενοχικό δικαιώματα κατά των κληρονόμων του δωρητή, αλλά αποκτά αμέσως και αυτοδικαίως το δωροθέν, κωρίς αυτό να διέλθει από την κληρονομία.

Η υπαίτια μη εκτέλεση του τρόπου αποτελεί λόγον ανάκλησης της δωρεάς αιτία θανάτου και από τους κληρονόμους του δωρητή. Η ανάκληση έχει ενοχική μόνον ενέργεια που ανατρέπει τη δωρεά, εφόσον οι λόγοι αποδειχθούν αληθείς και δημιουργεί υποχρέωση του δωρεοδόχου

για αναμεταβίβαση του δωροθέντος, λόγω αδικ. πλουτισμού.

Μη ανάκληση δωρεάς γενόμενης από λόγους ευπρέπειας ή από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον. Τέτοια δωρεά είναι όχι αυτή που ανταποκρίνεται στο κοινό ηθικό καθήκον μεταξύ συνανθρώπων, αλλά αυτή που δικαιολογείται από ιδιαίτερη σποργή και ενδιαφέρον του δωρητή για την αποκατάσταση του δωρεοδόχου ή οφειλεται στις ιδιαίτερες σχέσεις αυτών (συγγένειας ή φιλίας, σχέσεις εργοδότη προς εργαζόμενο, δεσμός ευγνωμοσύνης κλπ), που προκύπτουν από τα συμφωνηθέντα, εξαιτίας των οποίων η υποχρέωση εμφανίζεται κοινωνικά επιβεβλημένη, κατά τους κανόνες της ηθικής και της χρηστής συμπεριφοράς, ασκέτως προς τα ελατήρια που ώθησαν στη δωρεά.

Η δωρεά ως έκφραση ευγνωμοσύνης για την παροχή διατροφής και περιθαλψης από μη υπόχρεο σε διατροφή πρόσωπο, ή ως ανταμοιβή των υπηρεσιών του δωρεοδόχου προς το δωρητή, που πρόσφερε χωρίς αμοιβή, μπορεί να θεωρηθεί περίσταση ικανή να δικαιολογήσει το ιδιαίτερο ηθικό καθήκον και επομένως το αμετάκλητο της δωρεάς.

Σώρευση αιτήματος αναγνώρισης της ανάκλησης της δωρεάς ως άκυρης και διεκδίκησης του δωροθέντος, καθ όσον επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία, αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης.

{...} Ο ενάγων και ίδη εφεσίβληπτος, με την από 2-10-2001 αγωγή του, στο δικόγραφο της οποίας παραδεκτά σωρεύει δύο αγωγές, εξέθετε ότι δυνάμει του υπ' αριθμ./16-2-1991 συμβολαίου της συμβολαιογράφου Α. Σ., που μεταγράφηκε νόμιμα, ο θείος του Β. Μ., θέλοντας να τον ανταμείψει για τις υπηρεσίες

και φροντίδες που του προσέφερε από το έτος 1985 έως τότε (1991) και για όσες θα προσέφερε στο μέλλον σ' αυτόν και τη σύνυγό του μέχρι το θάνατό τους, του μεταβίβασε τα περιγραφόμενα στην αγωγή ακίνητα. Ότι η ως άνω δωρεά συμφωνήθηκε αμετάκλητη και έγινε από ιδιαιτέρο ηθικό καθήκον, λόγω των πολλών και σημαντικών υπηρεσιών και περιποιήσεων, αλλά και της συντροφικότητος και στοργής που είχε παράσχει ο ενάγων στο δωρητή του χωρίς αντάλλαγμα. Ότι μετά το θάνατο του τελευταίου, στις 20-11-2000, οι εναγόμενες αδελφές του δωρητή, ως μοναδικές εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του, στις 13-3-2001 κοινοποίησαν την υπ' αριθμ./12-3-2001 δήλωση ανάκλησης της παραπάνω δωρεάς του συμβολαιογράφου Α. Π., για το λόγο ότι αυτός (ενάγων), παρέλειψε υπαίτια να εκπληρώσει τον τρόπο υπό τον οποίο είχε γίνει η δωρεά, πλην όμως ότι τα περιστατικά που επικαλέστηκαν στην ως άνω ανάκληση ήταν αναλογικά. Ότι εν συνεχεία οι εναγόμενες κατέλαβαν παράνομα και αυθαίρετα τα δωρηθέντα στον ενάγοντα ακίνητα, συνολικής αξίας 13.000.000 δραχμών και αρνούνται να του τα αποδώσουν. Με βάση το ιστορικό αυτό ζητούσε ο ενάγων α) να αναγνωρισθεί ότι η ανάκληση της δωρεάς από τις κληρονόμους του δωρητή του είναι άκυρη, β) να αναγνωρισθεί αυτός κύριος των δωρηθέντων ακινήτων και να υποχρεωθούν οι εναγόμενες να τα αποδώσουν. Επί της αγωγής αυτής εξεδόθη η εκκαλουμένη απόφαση, η οποία αφού την έκρινε νόμιμη, την έκανε δεκτή και ως κατ' ουσίαν βάσιμη και διέταξε όσα αναφέρονται σ' αυτήν. Κατά της εν λόγω αποφάσεως παραπονούνται οι εκκαλούσες-εναγόμενες με την έφεσή τους, για λόγους που ανάγονται στο σύνολό τους, σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου και

πλημμελή εκτίμηση των αποδείξεων και ζητούν να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση έτσι ώστε να απορριφθεί στο σύνολό της η αγωγή.

Δωρεά αιτία θανάτου είναι η δωρεά που συμφωνείται με την αναβλητική αίρεση ότι θα προαποθίσει ο δωρητής ή ότι θα συναποθίσουν οι συμβαλλόμενοι, χωρίς ο δωρεοδόχος να έχει εν τω μεταξύ την απόλαυση του δωρηθέντος ή των δωρηθέντων. Με την πλήρωση δε της αίρεσης ο δωρεοδόχος αποκτά αμέσως και αυτοδικαίως το δωρηθέν αντικείμενο, χωρίς αυτό να διέλθει από την κληρονομία και δεν έχει απλώς ενοχικό δικαίωμα να το αποκτήσει από τους κληρονόμους του δωρητή, δεδομένου ότι η δωρεά αιτία θανάτου δεν είναι υποσχετική αλλά εκποιητική δικαιοπραξία. Ο κληρονόμος δε του δωρητή ευθύνεται για την εκπλήρωση της δωρεάς έναντι του δωρεοδόχου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1901 επ., 1885, 480 επ. και 499 επόμενα.

Εξάλλου, κατά το άρθρο 503 ΑΚ, σε περίπτωση δωρεάς υπό τρόπο, ο δωρητής έχει το δικαίωμα, αν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του που πηγάζει από τη δωρεά, να απαιτήσει από το δωρεοδόχο την εκτέλεση του τρόπου, κατά δε το άρθρο 507 ΑΚ ο δωρητής ή ο κληρονόμος του έχει δικαίωμα να ανακαλέσει τη δωρεά, αν ο δωρεοδόχος παραλείπει υπαίτια να εκτελέσει τον τρόπο υπό τον οποίο έγινε η δωρεά. Εξάλλου η υπαίτια μη εκτέλεση του τρόπου αποτελεί λόγο ανάκλησης και της δωρεάς αιτία θανάτου, που εφόσον συνομολογήθηκε ως αμετάκλητη (άρθρ. 2034 ΑΚ), καταλαμβάνεται από τη ρύθμιση της ΑΚ 507, έτσι ώστε να απονέμεται δικαίωμα ανάκλησης και στους κληρονόμους του δωρητή (βλ. Α. Γεωργιάδη σε ερμ. ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου άρθρ. 2032, 2033, σελ. 907, 917).

Εξάλλου όπως συνάγεται από τις δια-

τάξεις των άρθρων 505, 507 και 509 του ΑΚ, η νόμιμη ανάκληση της δωρεάς λόγω υπαίτιας μη εκτέλεσης του τρόπου, έχει ενοχική μόνο ενέργεια που ανατρέπει τη δωρεά, εφόσον οι περιεχόμενοι σ' αυτήν λόγοι αποδειχθούν αληθείς και δημιουργεί υποχρέωση του δωρεοδόχου να αναμεταβιθάσει το δωρηθέν λόγω αδικαιολογήτου πλουτισμού, χωρίς όμως να μεταβάλλει τη μέχρι τότε εμπράγματη κατάσταση, δηλαδή το δωρηθέν δεν επανέρχεται αυτοδικαίως στο δωρητή, ούτε ο δωρεοδόχος αποξενούται αντίστοιχα από αυτό (ΑΠ 840/94 ΕλλΔν 37.100, Εφθεσ 474/94 Αρμ. 1995, 216, ΠολΠρΑθ 8602/94 Αρμ. 1997. 621).

Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 512 ΑΚ δεν ανακαλείται η δωρεά που έγινε από λόγους ευπρέπειας ή από ιδιαίτερο θικό καθήκον, όπως αυτή που ανταποκρίνεται σε θικό καθήκον οφειλόμενο στις ιδιαίτερες σχέσεις δωρητή και δωρεοδόχου, που προκύπτουν από τα συμφωνηθέντα, εξαιτίας των οποίων η υποχρέωση του πρώτου έναντι του δεύτερου εμφανίζεται κοινωνικά επιβεβλημένη, απορρέουσα από τους κανόνες της θικής και της χροντής εν γένει συμπεριφοράς. Γενικότερα, δωρεές που έγιναν από ιδιαίτερο θικό καθήκον είναι αυτές που αντικειμενικά, λόγω των συγκεκριμένων συνθηκών και περιστάσεων, κατά τις κρατούσες αντιλήψεις, ανταποκρίνονται σε κάποιο ιδιαίτερο θικό καθήκον του δωρητή, ασχέτως προς τα ελατήρια τα οποία τον ώθησαν στη δωρεά. Τέτοια δωρεά ειδικότερα, είναι αυτή που δικαιολογείται από την ιδιαίτερη στοργή του δωρητή προς το δωρεοδόχο και από το αντίστοιχο ενδιαφέρον του για την αποκατάσταση του δωρεοδόχου. Αμετάλπτες επίσης είναι εκείνες οι δωρεές που έγιναν από ιδιαίτερο θικό καθήκον, οφειλόμενο στις ιδιαίτερες σχέσεις του δωρητή προς

το δωρεοδόχο (σχέσεις συγγένειας ή φιλίας, σχέσεις εργοδότη προς εργαζόμενο, δεσμός ευγνωμοσύνης κλπ) και όχι οι δωρεές που ανταποκρίνονται στο κοινό θικό καθήκον που έχει κάθε άνθρωπος προς τους συνανθρώπους του. Για παράδειγμα, η παροχή διατροφής και περίθαλψης και γενικότερα η υλική υποστήριξη σε απότερο συγγενή, χωρίς να θεσπίζεται από το νόμο τέτοια υποχρέωση (μη δικαιούχο διατροφής), καθώς και ανάλογα με τις περιστάσεις όταν η δωρεά επιχειρείται ως έκφραση της ευγνωμοσύνης ή ως ανταμοιβή των υπηρεσιών του δωρεοδόχου προς το δωρητή, που πρόσφερε χωρίς να πάρει (ή να μπορεί να ζητήσει αμοιβή), είναι δυνατόν να θεωρηθεί περίσταση ικανή να δικαιολογήσει το χαρακτήρα της δωρεάς που έγινε από ιδιαίτερο θικό καθήκον και επομένως αμετάκλητη (Ολομ. ΑΠ 1404/84, ΑΠ 275/85, ΝοΒ 34.67, ΑΠ 1558/81, ΝοΒ 30.925, ΕΑ 3273/1999 ΕλλΔν 42.468, ΕΑ 4778/98 ΕλλΔν 39.1360, ΕΘ 2779/97 Αρμ. 51.1448, ΕΠειρ. 283/98, ΕλλΔν 39.899, ΕΘ 204/94 Αρμ. 48.663, ΕΘ 699/89, ΕλλΔν 30.1012, βλ. Φραγκίστας στην ΕρμΑΚ 512 αριθμ. 2, 3, I. Δεληγιάννη - Π. Κορνηλάκη Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο I 1992 παρ. 19 σελ. 73 επ., Ευθυμίου, Δωρεαί εξ ευπρεπείας ή καθήκοντος ΕλλΔν 22.396, βλ. Καρακώστα σε ΕρμΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου άρθρ. 512 σελ. 26). Η φύση όμως της συμβάσεως που κάθε φορά συνάπτεται δεν εξαρτάται από την ονομασία την οποία της δίνουν οι συμβαλλόμενοι, αλλά ο χαρακτηρισμός αποτελεί έργο του Δικαστηρίου. Τούτο σχηματίζει την κρίση του για το χαρακτήρα της συμβάσεως από το περιεχόμενο των συμφωνηθέντων, το οποίο καθορίζει τους νομικούς κανόνες οι οποίοι προσιδίαζουν κάθε φορά και πρέπει να εφαρμοσθούν και αν χρειασθεί και από

στοιχεία τα οποία βρίσκονται έξω από το περιεχόμενο της συμβάσεως, όταν τα στοιχεία αυτά επηρεάζουν τους πιο πάνω κανόνες (ΕΘ 1342/2001 Αρμ. 2002. 1458, ΑΠ 530/91 ΕλλΔν 33.84). Τέλος, η ΑΚ 512 εφαρμόζεται λόγω της γενικότητάς της και στις δωρεές αιτία θανάτου (βλ. Α. Γεωργιάδη δ.π. άρθρ. 2033 σελ. 918 - 919).

Στην προκειμένη περίπτωση από την επανεκτίμηση των καταθέσεων... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά. Δυνάμει του υπ' αριθμ.16-2-1991 συμβολαίου της συμβολαιογράφου Α. Σ., που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου, ο αποβιώσας στις 20-11-2000 χωρίς να αφήσει διαθήκη, στην Π. Α., Θείος του ενάγοντος, συγκεκριμένα πρώτος εξάδελφος της μητέρας του, Β. Μ., ο οποίος ήλθε με τη σύνυγό του Β. στην Ε. από την Τ. το έτος 1978 και εγκαταστάθηκε αρχικά στη Λ. και έπειτα, το έτος 1985, στην Π., δώρισε στον ενάγοντα τα παρακάτω ακίνητα: 1) μία ισόγειο οικία, η οποία βρίσκεται στο χωριό Π. στην ενορία του Α. Δ. και αποτελείται από δύο δωμάτια, χωλ, κουζίνα, λουτροκαμπινέ, με τα λοιπά παραρτήματα και παρακολουθήματά της και το υπ' αυτήν και γύρω οικόπεδο, συνολικής έκτασης 191 τ.μ., 2) ένα αγροτεμάχιο στη θέση "Α.", εκτάσεως 2.000 τ.μ., 3) ένα αγροτεμάχιο στη θέση "Α.", εκτάσεως 500 τ.μ. 4) ένα αγροτεμάχιο στη θέση "Π.", εκτάσεως 2.000 τ.μ. και 5) ένα αγροτεμάχιο στη θέση "Α. Γ.", εκτάσεως 500 τ.μ. Τα ως άνω ακίνητα περιήλθαν στο δωρητή με δωρεά εν zωή από τον πατέρα του Θ. Κ. Μ., δυνάμει του με αριθμό17-4-1981 δωρητηρίου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Π.. Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυ-

λακείου στον τόμο ... και αριθμό Την πιο πάνω δωρεά συνέστησε ο δωρητής προκειμένου να ανταμείψει τον ενάγοντα για τις υπηρεσίες που του προσέφερε όταν ήταν στη zωή. Συγκεκριμένα, όπως κατέθεσε ο μάρτυς του ενάγοντος, άταν ο αποβιώσας δωρητής είχε κατεδαφίσει το παλιό του σπίτι το έτος 1985, προκειμένου να εγκατασταθεί στην Π., ο ενάγων και ο πατέρας του τον βοήθησαν στο γκρέμισμα του παλιού σπιτιού, στο άνοιγμα του υπογείου, στην απομάκρυνση των μπάζων με το γεωργικό τους ελκυστήρα και πλατφόρμα και στη μεταφορά με το ίδιο μέσο των οικοδομικών υλικών που χρειάζονταν για το κτίσμα του νέου σπιτιού. Επίσης, ο ενάγων βοηθούσε το δωρητή του και στις αγροτικές εργασίες και στις εξωτερικές του δουλειές, χωρίς ανταμοιβή και του προμήθευε ξύλα για τη θέρμανση του σπιτιού του, ενώ όλες οι παραπάνω εργασίες γινόταν από το έτος 1985 μέχρι και το χρόνο σύνταξης του δωρητηρίου συμβολαίου (16-2-1991). Όπως δε χαρακτηριστικά κατέθεσε η ως άνω μάρτυς, ο δωρητής ήταν ευχαριστημένος από τον ανιψιό του και υπήρχε μεταξύ τους δεσμός ευγνωμοσύνης.

Επίσης αποδείχθηκε ότι ο δωρεοδόχος και ο δωρητής είχαν στενό οικογενειακό δεσμό καθώς τον τελευταίο επισκέπτονταν σχεδόν καθημερινά στο σπίτι του, τόσο ο δωρεοδόχος ενάγων όσο και τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειάς του και περνούσαν μαζί τις γιορτές. Μάλιστα, το ότι ο δωρητής έτρεφε αισθήματα αγάπης για το δωρεοδόχο επιβεβαιώνεται από την κατάθεση από τον πρώτο του ποσού των 1.500.000 δραχμών σε κοινό λογαριασμό τους στην Ε. Τράπεζα, γεγονός που συνομολογούν και οι εναγόμενες στις προτάσεις τους. Αντίθετα οι σχέσεις του δωρητή με τις αδελφές του ήταν ψυχρές, καθώς οι τελευταίες από της εγκα-

ταστάσεως του στην Ελλάδα δεν επέδειξαν κανένα ενδιαφέρον γι' αυτόν και τη σύζυγό του, δεν είχαν επαφές μαζί του και μόνο όταν αρρώστησε βαριά και έγινε φανερός ο κίνδυνος του θανάτου του προσέτρεξαν για να βοηθήσουν. Συνεπώς, εξαιτίας του στενού δεσμού που δημιουργήθηκε μεταξύ του δωρεοδόχου και του δωρητή, ο τελευταίος προέβη στην εν λόγω δωρεά θέλοντας να εκφράσει την ευγνωμοσύνη του στον δωρεοδόχο, ή να τον ανταμείψει για τις υπηρεσίες του που προσέφερε χωρίς να λάθει κάποιο αντάλλαγμα απ' αυτόν.

Τα παραπάνω πραγματικά περιστατικά, ως προς την ιδιαίτερη σχέση, η οποία είχε αναπτυχθεί ανάμεσα στον ενάγοντα και το δωρητή του και εξακολουθούσε να υπάρχει μέχρι το θάνατο του τελευταίου, δεν αναιρούνται από την κατάθεση του μάρτυρα των εναγομένων, ο οποίος γνώρισε το δωρητή το έτος 1995, δηλαδή τέσσερα έτη μετά την ένδικη δωρεά προς τον ενάγοντα και δεν καταθέτει για τη σχέση του ενάγοντος και του δωρητή πριν τη δωρεά, η οποία και υπαγόρευσε τη συγκεκριμένη συμπεριφορά του τελευταίου, αλλά καταθέτει, όπως και οι υπόλοιποι μάρτυρες των εναγομένων, κυρίως για τις σχέσεις των προσώπων αυτών μετά τη διενεργηθείσα δωρεά. Εξάλλου, ο ίδιος μάρτυρς ανέφερε ότι δεν γνωρίζει τον ενάγοντα και δεν ξέρει αν βοηθούσε το δωρητή θείο του.

Τα αποδειχθέντα ανωτέρω σχετικά με τις υπηρεσίες που προσέφερε ο ενάγων στο δωρητή θείο του και για το ενδιαφέρον που εκδήλωνε προς το πρόσωπό του, χωρίς μάλιστα να έχει νόμιμη υποχρέωση, επιβεβαιώνονται και από τα αναγραφόμενα στο δωρητήριο συμβόλαιο, τα οποία δεν είναι μεν δεσμευτικά για την κρίση του Δικαστηρίου ως προς το ότι η υπό κρίση δωρεά έγινε από ιδιαίτερο ηθι-

κό καθήκον, ωστόσο όμως και σε συνδυασμό προς τις λοιπές αποδείξεις, επαληθεύουν τον ισχυρισμό του ενάγοντος ότι η δωρεά έγινε από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον του δωρητή και έχουν ως εξής: "Τώρα, με το συμβόλαιο αυτό, ο δωρητής δηλώνει ότι, θέλοντας να αμείψει το δεύτερο συμβαλλόμενο - δωρεοδόχο για τις υπηρεσίες, περιποιήσεις, διατροφή και περιθάλψεις που του πρόσφερε αυτός μέχρι σήμερα και του προσφέρει και τώρα και για όσες πιστεύει ότι θα του προσφέρει μέχρι το θάνατό του, δωρίζει σ' αυτόν με την παρούσα δωρεά αιτία θανάτου, στερεά και αμετάλπτα τα παραπάνω αναφερόμενα και με κάθε λεπτομέρεια περιγραφόμενα ακίνητά του". Βέβαια σε συνέχεια του παραπάνω κειμένου στο δωρητήριο συμβόλαιο ακολουθεί η παραγραφος υπό στοιχείο z, στην οποία αναφέρεται ότι ο δωρητής δωρίζει τα παραπάνω ακίνητα στον αφετέρου συμβαλλόμενο (εναγόμενο) με τον όρο να διατρέψει, περιποιείται και περιθάλπει αυτόν και τη σύζυγό του μέχρι το θάνατό τους, ωστόσο όμως τα αναφερόμενα στην ανωτέρω παράγραφο δεν είναι ικανά να προσδώσουν στην ένδικη δωρεά τον χαρακτήρα της δωρεάς υπό τρόπον και τούτο διότι ο δωρητής προέταξε στο δωρητήριο συμβόλαιο την εξ ιδιαίτερου ηθικού καθήκοντος προς τον ενάγοντα δωρεά του συνόλου των περιουσιακών του στοιχείων, έτσι ώστε να στερείται αντικειμένου η επόμενη αντιφάσκουσα προς την αρχική δηλώση της βουλήσεως του, περί συντάσσεως δωρεάς των αυτών ακινήτων υπό τον χαρακτηρισμό της δωρεάς υπό τρόπον.

Επομένως, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, πράγματι η δωρεά αυτή, ενόψει των εκτεθεισών συνθηκών, επιβαλλόταν και συνεστήθη από ιδιαίτερο ηθικό καθήκον του διαθέτη προς τον ενάγοντα ανι-

ψιό του, Άλλωστε αν ο δωρητής είχε δυσαρεστηθεί από τη συμπεριφορά του ανιψιού του, μετά τη σύσταση της δωρεάς, θα ανακαλούσε αυτήν, καθώς είχε τη δυνατότητα να το πράξει, αφού μετά τη σύσταση της δωρεάς μέχρι το θάνατό του, ο πότε σύμφωνα και με την κατάθεση του μάρτυρος των εναγομένων είχε πλήρη πνευματική διαύγεια, παρήλθε μία δεκαετία. Συνεπώς οι, δεύτερος και τρίτος λόγοι της έφεσης με τους οποίους οι εκκαλούντες υποστηρίζουν τα αντίθετα, δηλαδή ότι η επίδικη δωρεά δεν έγινε από ιδιαίτερο θικό καθίκον προς τον ενάγοντα δωρεοδόχο, αλλά υπό τρόπον, τον οποίο μάλιστα αυτός υπαίτια παρέλειψε να εκτελέσει, είναι αβάσιμοι και πρέπει ως εκ τούτου να απορριφθούν.

Περαιτέρω σύμφωνα με τον πρώτο λόγο της έφεσης, η εκκαλουμένη απόφαση έσφαλε κρίνοντας ότι, η ένδικη δωρεά κι αν ήθελε θεωρηθεί αμετάκλητη, δεν ανακαλείται στις περιπτώσεις που ανακαλείται κάθε άλλη δωρεά, δηλαδή για ακαριοτία, που κατά την κρατούσα στη νομολογία άποψη συνιστά η παράλειψη εκτέλεσης από το δωρεοδόχο του τρόπο υπό τον οποίο έγινε αυτή (δωρεά). Πράγματι υπάρχει η σχετική περικοπή στην εκκαλουμένη απόφαση στην οποία αναφέρεται ότι “η ανακληθείσα από τις εναγόμενες δωρεά έγινε από ιδιαίτερο θικό καθίκον και επομένως, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 512 ΑΚ, δεν επιτρέπεται να ανακληθεί, έστω και αν ο ενάγων παραβίασε από υπαιτιότητά του να εκτελέσει τον τρόπο υπό τον οποίο συνομολογήθηκε η δωρεά, γεγονός που πάντως δεν αποδείχθηκε, καθόσον...”. Η περικοπή αυτή εκτός από την αντίφαση που περιέχει, δεν ασκεί έννομη επιρροή στην προκειμένη περίπτωση, εφόσον από όλο το περιεχόμενο της εκκαλουμένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς η παραδοχή ότι η

ένδικη δωρεά έγινε από ιδιαίτερο θικό καθίκον και όχι υπό τρόπον, στον οποίο αυτή αναφέρεται.

Προσέτι με τον τέταρτο λόγο της έφεσης διατείνονται οι εκκαλούσες ότι, εφόσον έγινε ανάκληση της εν λόγω δωρεάς, μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης επί του κύρους της, δεν είναι νόμιμη η σώρευση και διεκδικητικού αιτήματος των δωρηθέντων ακινήτων εκ μέρους του δωρεοδόχου, ότι το αίτημα αυτό της αγωγής είναι μη νόμιμο και πρέπει η εκκαλουμένη απόφαση που έκρινε διαφορετικά, να εξαφανισθεί. Ο λόγος αυτός της έφεσης είναι αβάσιμος και απορριπτέος κρίνεται ως τοιούτος, αφού νόμιμα ο ενάγων - δωρεοδόχος σωρεύει στην αγωγή του συχρόνως με το αίτημα αναγνώρισης της ανάκλησης της δωρεάς ως άκυρης και το αίτημα αυτό σύμφωνα με την παρ. 18 του άρθρου 69 ΚΠολΔ, κατά την οποία “επιτρέπεται να ζητηθεί δικαστική προστασία, αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης”.

Τέλος με τον πέμπτο λόγο της έφεσης παραπονούνται οι εκκαλούσες ότι κατ’ εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και εφαρμογή του νόμου η εκκαλουμένη απόφαση δέχθηκε την αγωγή του ενάγοντος-έφεσιβλήτου και τις υποχρέωσε να αποδώσουν στον τελευταίο τα δωρηθέντα ακίνητα, εφόσον ο ανωτέρω δεν απέδειξε την κυριότητα του δωρητή του επ’ αυτών, ενώ αυτές ρητώς αμφισβήτησαν την κυριότητα του τελευταίου (δωρητή-αδελφού τους) επ’ αυτών και ειδικώς επί ενός εξ αυτών, ήτοι του αγρού στη θέση “Π.”, εκτάσεως τριών (3) στρεμμάτων ο οποίος ανήκε στη μπτέρα τους, Π.Μ., ισχυρισθείσες δηλαδή ότι με το υπ’ αριθμ./1981 δωρητήριο συμβόλαιο του τότε συμβολαιογράφου Π. Κ., μεταβίβασε αυτά στο δωρητή αδελφό τους, ο πατέρας τους Θ. Μ.,

ο οποίος όμως βρισκόταν τότε σε πλήρη σωματική και διανοητική αναπηρία. Ο λόγος αυτός της έφεσης προβάλλεται γενικώς και αορίστως και πρέπει ως εκ τουτού να απορριφθεί, εφόσον οι εκκαλούσες επιπροσθέτως δεν ισχυρίζονται ότι το εν λόγω συμβόλαιο είναι ακυρώσιμο λόγω πλάνης του δωρητή πατέρα τους, ενώ συγχρόνως από το προσκομισθέν υπ' αριθμ./11-7-1933 πωλητήριο συμβόλαιο του τότε συμβολαιογράφου Ι Π., με το οποίο η μπέρα τους έγινε κυρία του προαναφερομένου αγρού, εκτάσεως τριών (3) στρεμμάτων από αγορά από τον Χ. Μ., προκύπτει ότι η ταυτότητα του αγρού που αναφέρεται σ' αυτό δεν συμπίπτει με την ταυτότητα κανενός από τους αγρούς που ανήκαν στο δωρητή του εφεσιβλήτου στον οποίο περιήλθαν από δωρεά του πατέρα του Θ. Μ. Επομένως το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο κατέληξε στην ίδια ως άνω κρίση και δέχθηκε ως και κατ' ουσίαν βάσιμη την αγωγή, ορθά το νόμο ερμήνευσε και εκτίμησε τις αποδείξεις, τα δε υπό των εκκαλουσών-εναγομένων υποστηριζόμενα, είναι αβάσιμα και πρέπει οι σχετικοί λόγοι έφεσης να απορριφθούν ως αβάσιμοι, απορριφθεί δε και η έφεση ως αβάσιμη...

124/2005

Πρόεδρος: Κλεονίκη Θεοδωροπούλου

Εισηγήτρια: Άννα Τσέτσου

Δικηγόροι: Ιωαν. Τρικκαλίδης, Άγις Παπαστεργίου

Το Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης καταβάλλει αποζημιώσεις για λ/σμό αλλοδαπών γραφείων διεθνούς ασφάλισης, συνεπεία ατυχημάτων που προκαλούνται από την κυκλοφορία στην Ελλάδα αλλοδαπών αυτ/των, που έχουν τόπο συνήθους στάθμευσης σε χώρες, με τα αντίστοιχα γραφεία των οποίων έχει καταρτίσει συμβά-

σεις, αδιάφορα προς την εθνικότητα του οδηγού του ζημιογόνου αυτ/του. Η ευθύνη του υπάρχει έστω και αν το ζημιογόνο αλλοδαπό αυτ/το είναι ανασφάλιστο ή δεν είναι εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης, αρκεί να προέρχεται από τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. καθώς και τις χώρες Αυστρία, Φιλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Ελβετία, Τσεχοσλοβακία και Ουγγαρία, άλλως γεννάται ευθύνη σε βάρος του Ε. Κ.

Συνήθης τόπος στάθμευσης είναι το έδαφος του Κράτους, του οποίου το όχημα φέρει πινακίδα κυκλοφορίας, ή στο οποίο εκδόθηκε πιστοποιητικό ασφάλισης ή διακριτικό σήμα, το οποίο φέρουν τα αυτ/τα, ανάλογα με την πινακίδα κυκλοφορίας, άλλως θεωρείται το έδαφος της κατοικίας του κατόχου του αυτ/του.

Μη υπαιτιότητα, εφ όσον η έλλειψη νόμιμης άδειας οδήγησης δεν τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το ατύχημα.

Μείωση εμπορικής αξίας (υπαξίας) βλαβέντος αυτ/του 6%, καθ όσον παρά την επιμελημένη επισκευή του με καινούργια ανταλλακτικά καταλείφθηκαν ελαπτώματα από τα οποία επηρεάζεται η αντοχή, η οδική ευστάθεια και η εμπορευσιμότητά του.

{...} Με το άρθρο 25 Ν. 489/1976, συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία “Γραφείον Διεθνούς Ασφάλισης” το οποίο τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο του Υπουργού Εμπορίου, εδρεύει στην Α. και διέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού. Το εν λόγω γραφείο, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ίδιου νόμου, διακανονίζει ζημίες και καταβάλει αποζημιώσεις για λογαριασμό αλλοδαπών γραφείων διεθνούς ασφάλισης, μέσα στα όρια του, ως άνω, νόμου, συνεπεία ατυχημάτων που προκαλούνται από την κυκλοφορία στην Ελλάδα αυτοκι-

νήτων που έχουν τόπο συνήθους στάθμευσης σε χώρες με τα αντίστοιχα γραφεία των οποίων έχει καταρτίσει συμβάσεις, κατά το άρθρο 29 παρ. 1 του ίδιου, ως άνω, νόμου. Η ευθύνη του Γραφείου Δ. A. υπάρχει έστω και αν το ζημιογόνο αυτοκίνητο είναι ανασφάλιστο ή δεν είναι εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης (ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΑΡΤΑ). Κατά συνέπεια και αν ακόμα το ζημιογόνο αυτοκίνητο είναι ανασφάλιστο δεν υπάρχει θέμα ευθύνης του Ε. K. αλλά ευθύνη του Γραφείου Δ. A., πρέπει όμως να πρόκειται για ανασφάλιστο αλλοδαπό αυτοκίνητο που να προέρχεται από τις χώρες-μέλη της E.O.K. (ήδη E.E.) καθώς και τις Χώρες Αυστρία, Φιλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Ελβετία, Τσεχοσλοβακία και Ουγγαρία. Άλλως, αν πρόκειται δηλαδή για άλλο αυτοκίνητο, τότε γεννάται ευθύνη σε βάρος του Ε.Κ.. Συμπερασματικά, για αποχήματα που συμβαίνουν στην Ελλάδα μετά την 1-7-1988 η ευθύνη του Γραφείου Δ. A.(Γ.Δ.Α.) είναι ανεξάρτητη από το αν το ζημιογόνο αυτοκίνητο είναι ασφαλισμένο ή ανασφάλιστο, εφοδιασμένο ή μη με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης, αρκεί ο συνήθης τόπος της στάθμευσης του ξένου και ζημιογόνου αυτού αυτοκινήτου, να είναι χώρα της EOK (ήδη E.E.) ή μία από τις παραπάνω Χώρες, αδιάφορα προς την εθνικότητα του οδηγού του ζημιογόνου αυτοκινήτου. Συνήθως δε τόπος στάθμευσης είναι το έδαφος του Κράτους του οποίου το όχημα φέρει πινακίδα κυκλοφορίας (αριθ. 1 παρ. 2 του Π.Σ. 294/1991), στην περίπτωση δε που δεν προβλέπεται καταχώριση σε μητρώο, για ορισμένα αυτοκίνητα τα οποία όμως φέρουν πιστοποιητικό ασφάλισης ή διακριτικό σήμα ανάλογα με την πινακίδα κυκλοφορίας, τόπος συνήθους στάθμευσης θεωρείται το έδαφος του Κράτους, στο οποίο εκδόθηκε το ανωτέρω σήμα ή

πιστοποιητικό. Στην περίπτωση που για ορισμένα αυτοκίνητα δεν προβλέπεται ούτε καταχώριση σε μητρώα ούτε πιστοποιητικό ασφάλισης, ούτε διακριτικό σήμα ανάλογα με την πινακίδα κυκλοφορίας, τόπος συνήθους στάθμευσης θεωρείται το έδαφος της κατοικίας του κατόχου του αυτοκινήτου (ΕφΑθ. 8731/2001 ΕΣΥΚΔ 2004-244, ΕφΑθ. 5586/1997 ΕΣΥΚΔ 2003-268, Αθ. Κρητικού, Αποζ. από τροχαία αυτ/κά ατυχήματα, έκδ. Β', σημ. 2278, 2279 και 2295, σελ. 761 και 765 και την παρατιθέμενη ειδική βιβλιογραφία και νομολογία, ίδιου, Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης από ατυχήματα αυτοκινήτων, έκδ. 1989, σελ. 205-208).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση ... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στις 22-9-2000 και ώρα 16.15' (μη διάδικος) Ν. Φ., οδηγούσε το υπό στοιχεία κυκλοφορίας SHB-.... IXE αυτοκίνητο του, το οποίο είχε ως συνήθη τόπο στάθμευσης την Αυστρία και ήταν ανασφάλιστο, κινούμενος με αυτό στην οδό Κ. της πόλης Λάρισας. Όταν έφθασε στη συμβολή της οδού αυτής με την οδό Λαγού εισήλθε στον κόμβο αυτόν παραβιάζοντας το σήμα που υπήρχε επί της πορείας του φωτεινού σηματοδότη, ο οποίος κατ' εκείνη τη στιγμή έδειχνε κόκκινο σταθερό φως κυκλικής μορφής, με αποτέλεσμα να συγκρουστεί με το υπ' αριθ. κυκλοφορίας PIZ-.... IXE αυτοκίνητο, ιδιοκτησίας της ενάγουσας, που οδηγούσε ο γιός της, στα πλαίσια της προσποσής του από αυτήν, κινούμενος στην οδό Λ. με κατεύθυνση προς την έξοδο της πόλης. Με βάση τα πραγματικά αυτά περιστατικά σε σχέση με τις συνθήκες της επίδικης σύγκρουσης, που προκύπτουν σαφώς από την προσήκουσα εκτίμηση του παραπάνω αποδεικτικού υλικού, είναι φανερό ότι το απύχημα αυτό οφείλεται στην αποκλειστική υπαιτιότητα του παραβιάσαντος κατά τα ά-

νω τον ερυθρό σηματοδότη ανωτέρω οδηγού Ν. Φ. Κατόπιν αυτών, δεν μπορεί να γίνει λόγος για συνυπαιπότητα του οδηγού του αυτοκινήτου της ενάγουσας στο επελθόν ατύχημα, δεδομένου ότι ο τελευταίος κινούνταν κανονικά επί της οδού Λ., χωρίς να παραβιάσει κανέναν από τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας. Ο ισχυρισμός του εναγομένου ότι στην πρόκληση του ατυχήματος συνετέλεσε και η μη κατοχή από μέρους του οδηγού του αυτοκινήτου της ενάγουσας της απαιτούμενης από το νόμο άδειας οδήγησης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος, γιατί δεν αποδείχθηκε ότι το εν λόγω περιστατικό, που αποτελεί παράβαση του ΚΟΚ, τελεί στην προκείμενη περίπτωση, σε αιτιώδη συνάφεια με το επελθόν αποτέλεσμα, δηλαδή στην επέλευση του ατυχήματος, το οποίο επίλθε εξ ολοκλήρου από την ως άνω αμελή συμπεριφορά του (μη διαδίκου) Ν.Φ. Ορθά, λοιπόν, κρίθηκε ομοίως, με την εκκαλουμένη απόφαση, και ο σχετικός λόγος της έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζεται ότι έπρεπε να κριθεί ο οδηγός του αυτοκινήτου της ενάγουσας αποκλειστικά υπαίτιος για το τροχαίο υπό κρίση ατύχημα, είναι αβάσιμος και ως εκ τούτου απορριπτέος.

Με την εκκαλουμένη υποχρεώθηκε το εναγόμενο Γραφείο Διεθνούς Ασφάλισης, που ευθύνεται, καίτοι το φερόμενο ως zημιούργοντο ήταν ανασφάλιστο, αφού η Αυστρία της οποίας το τελευταίο όχημα φέρει πινακίδα κυκλοφορίας είναι μία από τις παραπάνω χώρες, σύμφωνα άλλωστε και με όσα προαναφέρθηκαν στην αρχική σκέψη, να καταβάλει στην ενάγουσα, χωρίς για τη σχετική κρίση να εκφράζεται ειδικό παράπονο, το συνολικό ποσό των 1.607.117 δραχμών ή το ισόποσο των 4.716,41 Euro, για την αγορά ανταλλακτικών προς αποκατάσταση των μερών του αυτοκινήτου της που καταστράφηκαν και για την αμοιβή των εργατοε-

χνιτών που εξετέλεσαν τις αναγκαίες εργασίες αποκατάστασης, καθώς και την εξαγωγή των καταστραφέντων μερών και την τοποθέτηση των ανταλλακτικών.

Περαιτέρω, από τα ίδια πιο πάνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ακόμη ότι η ενάγουσα ζημιάθηκε και κατά το ποσό των 500 Euro, δεδομένου ότι παρά τη διενέργεια επισκευών και την αντικατάσταση των καταστραφέντων τμημάτων και εξαρτημάτων του αυτοκινήτου με άλλα ανταλλακτικά η αγοραία αξία του, κατασκευής του εργοστασίου OPEL Β' τύπου ASTRA GLS, που για πρώτη φορά κυκλοφόρησε το έτος 1994, όπως από την άδεια κυκλοφορίας του προκύπτει, διατηρούνταν σε καλή κατάσταση και ανέρχονταν σε 8.217,17 Euro, μειώθηκε κατά ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 6%. Και αυτό γιατί παρά την επιμελημένη επισκευή του με καινούργια ανταλλακτικά καταλειφθηκαν σ' αυτό ελαπτώματα από τα οποία επηρεάζεται η αντοχή, η οδική ευστάθειά του και γενικά η όλη του εμφάνιση με αποτέλεσμα να επηρεάζεται η εμπορευσιμότητά του { ... }.

125/2005

Πρόεδρος: Κλεονίκη Θεοδωροπούλου
Εισηγήτρια: Άννα Τσέτσου
Δικηγόροι: Λεων. Φλωράτος, Σπυρ. Βακουφτσής-Μαρία Καλυβιώτου, Αποστ. Τόγελος

Η έφεση δε στρέφεται εναντίον όλων των πρωτοδίκων πλειόνων αντιδίκων του εκκαλούντος, αλλά εναντίον εκείνων ως προς τους οποίους ο εκκαλών θέλει να εξαφανιστεί η απόφαση, εκτός αν πρόκειται για αναγκαστική ομοδικία.

Προϋπόθεση παραδεκτού της προσεπίκλησης δικονομικού εγγυητή, ως και της ανακοίνωσης δίκης, είναι η ιδιότητα του προσεπικαλούμενου δικονομικού εγγυ-

τή ή του καθού η ανακοίνωση της δίκης ως τρίτου και όχι ως ήδη διαδίκου σε εκκρεμή δίκη. Δε θίγεται όμως η τυχόν με την προσεπίκληση ενούμενη παρεμπίπουσα αγωγή αποζημίωσης κατά του ήδη διαδίκου, η οποία ασκείται για την περίπτωση ήπτας του εναγομένου, που ασκεί την παρεμπίπουσα αγωγή.

Άνευ επιρροής το ότι ο θανών μοτοποδηλάτης δεν έφερε κράνος, καθόσον είχε εκτελεσμένες κακώσεις και όχι μόνο στο κεφάλι.

Αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής από το θάνατο του συζύγου. Εφόσον, κατά τους κανόνες της συνεισφοράς, το ποσό που δικαιούται η κήρα είναι μικρότερον εκείνου που αυτή λαμβάνει ως σύνταξη χρείας, δε δικαιούται κανένα ποσό διατροφής.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 517 ΚΠολΔ η έφεση απευθύνεται κατά εκείνων που ήταν διάδικοι στην πρωτόδικη δίκη ή των καθολικών διαδόχων ή των κληροδόχων τους. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, αν οι αντίδικοι του εκκαλούντος στην πρωτόδικη δίκη είναι πολλοί, δεν είναι απαραίτητο η έφεση να στρέφεται εναντίον όλων, αλλά εναντίον εκείνων ως προς τους οποίους ο εκκαλών θέλει να εξαφανιστεί η απόφαση, εκτός αν πρόκειται για αναγκαστική ομοδικία (ΕφΑθ. 2921/1998 ΕΣυγκΔ 2003-272, ΕφΑθ. 386/1999 Αρμ. 2000-1218, ΕφΑθ. 1075/1986 ΕλλΔν 1986-822, Σ. Σαμουνήλ, η έφεση κατά τον ΚΠολΔ, Δ' έκδοση, σελ. 112 επ. και την παρατίθεμενη νομολογία).

Στην προκείμενη περίπτωση φέρονται για συζήτηση οι από 14-5-2003 (αριθ. κατάθ. 83/15-5-2003) και 12-5-2003 (αριθ. κατάθ. 84/16-5-2003) εφέσεις της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία "Π. Α.Ε.Α.Ε." και των εναγόντων

αντίστοιχα κατά της υπ' αριθ. 67/2003 οριστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των διαφορών για ζημίες από αυτοκίνητο και από τη σύμβαση της ασφάλισής του (άρθρο 681 Α' ΚΠολΔ). Η δεύτερη από τις, ως άνω, εφέσεις στρέφεται κατά των αντιδίκων των εκκαλούντων στην πρωτόδικη δίκη, ήτοι τόσο του οδηγού του φερόμενου ως ζημιογόνου αυτοκινήτου, όπως και του ιδιοκτήτη αυτού, όσο και της ασφαλιστικής εταιρίας, στην οποία το εν λόγω αυτοκίνητο ήταν ασφαλισμένο. Όπως, όμως, προκύπτει από την εκκαλούμενη απόφαση, ως προς την τελευταία, απορρίφθηκε η αγωγή λόγω παραγραφής. Κατά συνέπεια, η υπό κρίσιν έφεση των εναγόντων κατά το μέρος που στρέφεται εναντίον της και με δεδομένο ότι η αγωγή αποζημίωσης κατά περισσότερων εις ολόκληρο ενεχομένων από αδικοπραξία δεν δημιουργεί αναγκαστική ομοδικία (ΑΠ 83/1977, ΝοΒ 1977-1124, ΑΠ 1101/1993 ΕλλΔν 1995-187, ΕφΘεσ. 2582/2001 Αρμ. 2003-208, Αθ. Κρητικού, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκ. αυτοχήματα, έκδ. 1998, σελ. 726), πρέπει να απορρίφθεί ως απαράδεκτη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 73 και 532 ΚΠολΔ, για έλλειψη εννόμου συμφέροντος την ύπαρξη του οποίου ούτε οι εκκαλούντες επικαλούνται, ώστε να δικαιολογείται η άσκηση της έφεσης και εναντίον της. Όμως δεν πρέπει να επιδικαστούν υπέρ αυτής δικαστικά έξοδα γιατί δεν υποβλήθηκε σε τέτοια εξαιτίας της έφεσης αυτής. Κατά τα λοιπά οι κρινόμενες εφέσεις έχουν ασκηθεί σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις και είναι εμπρόθεσμες (άρθρα 495 παρ. 1, 511, 513, 516, 518, 591 παρ. 1 ΚΠολΔ), αφού από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει η πάροδος της προθεσμίας αυτής ή άλλος λόγος απαραδέκτου. Πρέπει, επομένως, αφού

διαταχθεί η ένωση και συνεκδίκασή τους, λόγω της πρόδηλης μεταξύ τους συνάφειας, εφόσον υπάγονται στην ίδια διαδικασία και έτσι επιταχύνεται και διευκολύνεται, κατά την κρίση του δικαστηρίου, η διεξαγωγή της δίκης και επέρχεται μείωση των εξόδων (άρθρα 31, 246 σε συνδ. με 524 παρ. 1 ΚΠολΔ), να γίνουν δεκτές κατά το τυπικό τους μέρος και να ερευνηθούν, περαιτέρω, κατά την ίδια διαδικασία, ως προς το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων τους (άρθρο 533 παρ. 1 ΚΠολΔ).

Οι ενάγοντες και ήδη εκκαλούντες α) Α. Ι. Γ., β) Γ. Ι. Γ. και γ) Ε. Ι.Γ., εξέθεσαν, στην από 12-9-2000 αγωγή τους, ότι από την αναφερόμενη σ' αυτή αποκλειστική υπαιτιότητα του πρώτου των εναγομένων Ν. Β., κατά την οδήγηση του ΤΚΒ-.... IXΕ αυτοκινήτου, της κυριότητας του δευτέρου από αυτούς (εναγομένους) Ε. Β., που είχε προστίσει τον πρώτο στην οδήγηση του εν λόγω αυτοκινήτου, το οποίο ήταν ασφαλισμένο για την αστική ευθύνη από ζημίες, τις οποίες θα προκαλούσε σε τρίτους κατά τη λειτουργία του, στην τρίτη τούτων ασφαλιστική εταιρία με την επωνυμία “Π. Α.Ε.”, προκλήθηκε ο θανάσιμος τραυματισμός του Ι. Γ. Γ., συνύγου και πατέρα, αντίστοιχα, τούτων, ενώ οδηγούσε το ΝΜΕ-.... δίκυκλο μοτοποδήλατο. Ζήτησαν δε με την αγωγή τους αυτή να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι και με προσωπική κράτηση του πρώτου από αυτούς, να καταβάλουν, εις ολόκληρο ο καθένας Α) στην πρώτη από αυτούς 1) το ποσό των 19.990.000 δραχμών, ως αποζημίωση και εύλογη χρηματική της ικανοποίηση, λόγω ψυχικής οδύνης, 2) το ποσό των 553.682 δραχμών, για έξοδα κπδείας και 3) το ποσό των 31.426 δραχμών το μήνα, ως αποζημίωση για στέρηση της διατροφής της εξαιπίας της θανάτωσης του συνύγου της για το από 25-5-

1999 και μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας χρονικό διάστημα. Β) Στο δεύτερο τούτων, α) το ποσό των 15.000.000 δραχμών, ως αποζημίωση και εύλογη χρηματική του ικανοποίηση λόγω ψυχικής του οδύνης εξαιπίας της θανάτωσης του πατέρα του και β) το ποσό των 74.000 δραχμών για έξοδα κπδείας. Και Γ) Στην τρίτη τούτων, το ποσό των 15.000.000 δραχμών, ως αποζημίωση και εύλογη χρηματική της ικανοποίηση λόγω ψυχικής της οδύνης εξαιπίας της θανάτωσης του πατέρα της, όλα δε τα ποσά αυτά με το νόμιμο τόκο από την επίδιοση της αγωγής και μέχρι την εξόφλησή τους, πλην του ποσού των μηνιαίων δόσεων, το οποίο ζητείται εντόκως από τότε που η κάθε δόση θα καταστεί απαιτητή.

Εξάλλου, με την από 9-4-2002 (έκθ. καταθ. 303/10-4-2002) ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση, στην οποία εμπειρίχεται και παρεμπίπτουσα αγωγή τους ο πρώτος και δεύτερος των εναγομένων, την οποία έστρεψαν εναντίον της τρίτης εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας (συνεναγόμενή τους στην παραπάνω πρώτη αγωγή), εξέθεσαν ότι οι ενάγοντες άσκησαν την αγωγή εναντίον της (ασφαλιστικής εταιρίας) μετά την παρέλευση της διετίας από την ημέρα του ατυχήματος και ότι με βεβαιότητα η προσεπικαλούμενη θα προβάλει κατά τη συζήτηση την ένσταση της διετούς παραγραφής του άρθρου 10 παρ. 2 Ν. 489/1976 των εναντίον της αξιώσεων, η οποία με βεβαιότητα θα γίνει δεκτή. Χάριν οικονομίας χρόνου και δαπάνης, λοιπόν, κατ' εφαρμογή του άρθρου 69 ΚΠολΔ, ζήτησαν, σε περίπτωση ήπιας τους, να υποχρεωθεί η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία να τους καταβάλει κάθε ποσό κεφαλαίου, τόκων και εξόδων τα οποία θα υποχρεωθούν να καταβάλουν αυτοί στους ενάγοντες της κύριας αγωγής,

ως αποζημίωσή τους για τη ζημία που προξενήθηκε σ' αυτούς από το ένδικο αυτοκινητικό ατύχημα, με το νόμιμο τόκο από την καταβολή τους. Στις παραπάνω, αγωγή και “ανακοίνωση δίκης με προσεπικλησι-αγωγή”, που συνεκδικάστηκαν, εκδόθηκε η προαναφερόμενη 67/2003 απόφαση του Πρωτοδικείου, η οποία, αφού απέρριψε την πρώτη αγωγή, κατά το μέρος που στρεφόταν κατά της τρίτης εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας, λόγω παραγραφής, δέχτηκε κατά τα λοιπά αυτές ως βάσιμες και κατ' ουσίαν κατά ένα μέρος την πρώτη και στο σύνολό της τη δεύτερη. Κατ' αυτής της απόφασης παραπονούνται ήδη η τρίτη εναγομένη ασφαλιστική εταιρία της κύριας, από 12-9-2000, αγωγής, όπως και οι ενάγοντες της ίδιας αγωγής, για τους λόγους, που, συγκεκριμένα, αναφέρουν στα δικόγραφα των εφεσών τους και ςητούν την εξαφάνιση της έτοις ώστε κατά μεν την πρώτη να απορριφθεί η αγωγή και η ανακοίνωση δίκης με προσεπικληση σε αναγκαστική παρέμβαση, κατά δε τους ενάγοντες να γίνει δεκτή η αγωγή στο σύνολό της.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 88 του ΚΠολΔ, ο ενάγων, ο εναγόμενος και όποιος άσκησε κύρια παρέμβαση, έχουν δικαίωμα να προσεπικαλέσουν στη δίκη εκείνους από τους οποίους έχουν δικαίωμα να απαιτήσουν αποζημίωση σε περίπτωση ήπτας. Επίσης, βάσει της διάταξης του άρθρου 91 του ίδιου κώδικα όποιος έχει έννομο συμφέρον, δικαιούται να ανακοινώσει τη δίκη σε τρίτους, ώσπου να εκδοθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο οριστική απόφαση για την ουσία της υπόθεσης. Από τη διατύπωση των ανωτέρω διατάξεων, συνάγεται ότι τόσο στην περίπτωση της προσεπικλησης δικονομικού εγγυητή, όσο και στην ανακοίνωση της δίκης, μία από τις προϋποθέσεις του παραδεκτού της άσκησής τους,

είναι η ιδιότητα του προσεπικαλουμένου δικονομικού εγγυητή ή του καθού ή ανακοίνωση της δίκης ως τρίτου. Δεν επιτρέπεται να προσεπικληθεί ή ανακοίνωση η ύπαρξη ήδη εκκρεμούς δίκης σε πρόσωπο, το οποίο έχει καταστεί ήδη διάδικος στη δίκη αυτή (όπως άλλους συνεναγόμενος), εφόσον αυτός δεν έχει την ιδιότητα του τρίτου. Σε μια τέτοια περίπτωση τόσο η προσεπικληση όσο και η ανακοίνωση δίκης απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι δεν θίγεται η τυχόν με την προσεπικληση ενωθείσα παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημίωσης κατά του προσώπου και ήδη διαδίκου, η οποία ασκείται για την περίπτωση ήπτας του εναγομένου-ασκούντος την παρεμπίπτουσα αγωγή (βλ. ΕΑ 5017/2000 ΕΣυγκΔ 2002 - 286, Αθαν. Κρητικού, Αποζημίωση από Αυτοκινητικά ατυχήματα, έκδ. 1998, σημ. 2621-2622, σελ. 871, 872 με τις εκεί παραπομπές στην νομολογία).

Περαιτέρω, σύμφωνα με το Ν. 489/1976, μία από τις κύριες υποχρεώσεις του ασφαλιστή προς τον ασφαλισμένο είναι η παροχή σ' αυτόν του ασφαλίσματος μετά την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης και την καταβολή από αυτόν (ασφαλισμένο) της αποζημίωσης στο ζημιωθέντα τρίτο, ήτοι η παροχή του ασφαλιστικού ποσού, το ύψος του οποίου προσδιορίζεται υποχρεωτικά από το νόμο ή τις Α.Κ.Ε. Το ασφαλίσμα περιλαμβάνει την απαίτηση του τρίτου (ζημιωθέντα) λόγω θανάτωσης, ή προσβολής του σώματος ή της υγείας ή βλάβης πραγμάτων αυτού και τα έξοδα του ασφαλισμένου δικαστικά ή εξώδικα. Ο ασφαλισμένος (κύριος, κάτοχος ή οδηγός) την απαίτηση του για καταβολή του ασφαλίσματος μπορεί να ασκήσει: 1) με κύρια αγωγή, εφόσον κατέβαλε την αποζημίωση στον τρίτο (ζημιωθέντα) και 2) με παρεμπίπτουσα αγωγή και ειδικότερα αν έχει εναχθεί από

τον τρίτο (χωρίς να εναχθεί και η ασφαλιστική εταιρία) ασκώντας προσεπίκληση, στην οποία θα ενώσει, κατά τα άρθρα 69 παρ. 1 περ. ε', 88, 283 και 285 ΚΠολΔ, αγωγή αποζημίωσης ή, αν έχει εναχθεί μαζί με τον ασφαλιστή, ασκώντας παρεμπίπτουσα αγωγή, όπως στην υπόψη περίπτωση (βλ. σχετ. ΑΠ 1239/1993 Ελλ/Δν 1995-195, ΕφΑθ. 6132/1982 ΝοΒ 31-65, ΕφΠ. 444/1982 Αρμ. 37-394, Α. Φλούδα, Αστική ευθύνη εξ αυτοκινητικών ατυχημάτων, έκδ. Β', παρ. 177, σελ. 226, Α. Κρητικού, δ.π., σημ. 1894, σελ. 645 και την παρατιθέμενη νομολογία). Κατ' ακολουθίαν, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο με την προσβαλλόμενη απόφασή του, αναφορικά με την παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημίωσης, δέχτηκε τα ίδια και έκρινε νόμιμην αυτήν, ορθά ερμήνευσε τις προαναφερόμενες διατάξεις.

Αναφορικά όμως με την ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση της συνεναγόμενης ασφαλιστικής εταιρίας αφού έκρινε διαφορετικά και θεώρησε νόμιμην αυτήν, έσφαλε ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του ΚΠολΔ και του Ν. 489/1976, που στηρίζουν τις επίδικες αξιώσεις, γι' αυτό και πρέπει κατά παραδοχή του σχετικού λόγου της έφεσης της εναγομένης ασφαλιστικής εταιρίας να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το σημείο αυτό και να απορριφθεί η ανακοίνωση δίκης με προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση ως απαράδεκτη {...}.

{...} Επίσης ο ισχυρισμός της ίδιας εναγομένης, ότι η εκκαλουμένη εσφαλμένα δεν δέχτηκε την ένσταση του συντρέχοντος πταίσματος του θανόντος, ο οποίος δεν φορούσε κράνος και συνετέλεσε στην επέκταση του τραυματισμού του, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη, (βλ.

σχετ. ΕφΑθ. 452/2000 ΕΣυγκΔ 2002-37, ΕφΑθ. 97/1999 ΕΣυγκΔ 2002-608), καθόσον από την προσκομιζόμενη ιατροδικαστική έκθεση με ημερομηνία 10-5-1999 προκύπτει ότι υπήρχαν εκτεταμένες κακώσεις στον θανόντα, όπως, άλλωστε έχει αναφερθεί σε προηγούμενη σκέψη της παρούσας, και όχι μόνο τραυματισμός στο κεφάλι, πράγμα που σημαίνει ότι τα τραύματα αυτά θα επέρχονταν και αν ακόμα ο θανόντας φορούσε κράνος. Άλλωστε στο από 25-5-1999, πιστοποιητικό θανάτου του Γ.Ν. Λ., αναφέρεται ως πολυτραυματίας και ως αιτία θανάτου το πνευμονικό οίδημα. Το πρωτοβάθμιο συνεπώς δικαστήριο, το οποίο έκρινε ομοίως, δεν έσφαλε στην εκτίμηση των αποδείξεων που σ' αυτό είχαν προσκομιστεί από τους διαδίκους και όσα αντίθετα ισχυρίζεται η εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρία, με την έφεση της, είναι αβάσιμα και απορριπτέα.

Για να εξευρεθεί αν και πόση αποζημίωση, λόγω στέρησης διατροφής από τη θανάτωση του συζύγου δικαιούται η σύζυγος, πρέπει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1389 και 928 εδάφ. β' ΑΚ, να συσκετιστούν οι οικονομικές δυνάμεις τις οποίες θα είχε αν ζούσε ο σύζυγος, με εκείνες της συζύγου, γιατί από το συσκετισμό του συνόλου των οικονομικών δυνάμεων και των δύο συζύγων, θα εξαχθεί το ποσοστό της μηνιαίας συνεισφοράς στις ανάγκες διατροφής του άλλου. Στη συνέχεια δε, με βάση το ποσό που απαιτείται για την αντιμετώπιση των οικογενειακών δαπανών, θα εξευρεθεί η συμβολή του καθενός από αυτούς στη διατροφή του άλλου, καθώς και στη διατροφή των ανηλίκων ή μη δυναμένων να αυτοδιατραφούν τέκνων τους (ΕφΑθ. 4279/1994 ΕΣυγκΔ 1997-16, ΕφΑθ. 6084/1993, ΕΑ 5820/1992 αδημοσίευτες στο νομικό τύπο).

Στην προκειμένη περίπτωση αποδεί-

χθηκε, περαιτέρω, από τα παραπάνω αποδεικτικά στοιχεία ότι ο Ι. Γ., σύζυγος της πρώτης των εναγόντων, ηλικίας 69 ετών κατά το χρόνο του ατυχήματος, ήταν συνταξιούχος του ΤΕΒΕ και ελάμβανε ως μηνιαία σύνταξη το ποσό στα 87.544 δραχμών, πλέον επιδομάτων εορτών και επιδόματος ΕΚΑΣ. Άλλα εισοδήματα από επιβοληθητική εργασία δεν αποδεικνύεται ότι είχε ο θανών, αφού μόνη η κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης δεν κρίνεται πειστική και επιπήδεια προς μόρφωση αντίθετης κρίσης, λόγω της αοριστίας αλλά και της μονομέρειάς της. Η πρώτη των εναγόντων, ηλικίας 58 χρονών τότε, δεν εργαζόταν, ούτε αποδείχθηκε ότι είχε περιουσία ή εισοδήματα από οποιαδήποτε πηγή και, γενικά δεν μπορούσε να αυτοδιατραφεί. Αυτή παρείχε μόνο τις προσωπικές της υπηρεσίες στο θανόντα σύζυγό της στα πλαίσια της συνυγικής τους συμβίωσης, ασχολούμενη με τις οικιακές εργασίες, την παρασκευή φαγητού, τον καθαρισμό των ενδυμάτων του κλπ, οι οποίες αποτιμώνται στο ποσό των 40.000 δραχμών μηνιαίως. Ενόψει των οικονομικών και οικογενειακών συνθηκών των πιο πάνω συνύγων, ο θανών συνεισέφερε για τη διατροφή της ενάγουσας συζύγου του το ποσό των 50.000 δραχμών μηνιαίως.

Όπως, όμως, συνομολογεί η εν λόγω ενάγουσα, μετά το θάνατο του συζύγου της έλαβε σύνταξη από το ΤΕΒΕ ως χήρα αυτού, το ύψος της οποίας ανέρχεται στο ποσό των 71.500 δραχμών μηνιαίως, πλέον επιδομάτων εορτών, επιδόματος ΕΚΑΣ κ.ά. Επομένως, εφόσον το ποσό που αυτή δικαιούται είναι μικρότερο εκείνου που λαμβάνει ως σύνταξη, κατά τα παραπάνω, κανένα ποσό δεν δικαιούται από την αιτία αυτή, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη της παρούσας. Επομένως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, με την εκκαλούμενη απόφαση

του, έκρινε ομοίως, δεν έσφαλε ως προς την εκτίμηση των αποδείξεων και σε σχέση με αυτές ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή των προαναφερόμενων διατάξεων, που στηρίζουν την επίδικη αξίωση και τα αντίθετα υποστηριζόμενα από την πρώτη ενάγουσα, με το σχετικό λόγο της έφεσης της, είναι αβάσιμα {...}.

143/2005

Πρόεδρος: Δημ. Τίγγας

Εισηγητής: Γεώρ. Αποστολάκης

Δικηγόροι: Βάνα Παπακωνσταντίνου, Χρ.

Τσιαμπαλής, Παύλος Μαουσδηνς, Μιλτ.

Ευστρατιάδης, Δημ. Ντέφας

Αναγκαστική απαλλοτρίωση. Το τεκμήριο ωφέλειας των παρόδιων ιδιοκτητών, κατά τις δ/ξεις του ν. 653/1977, είναι μακπτό. Η δίκη για την ανατροπή αυτού προβλέπεται από τη δ/ξη του 33 ν. 2971/2001, που καθορίζει μεν ως αρμόδιο δικαστήριο το εφετείο, πλην δύως καθορίζει ειδική διαδικασία και δη αίτηση του ενδιαφερόμενου ιδιοκτήτη στον φορέα του έργου σε ανατρεπτική προθεσμία 2 μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού προσδιορισμού ή απ' ευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης, σύγκληση και γνωμοδότηση ειδικής επιτροπής, διαβίβαση του φακέλου από την Αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση στον πρόεδρο του αρμόδιου Εφετείου και ορισμό δικασίμου. Με τη ρύθμιση αυτή καθίσταται εξ ορισμού αδύνατη η με ενιαία διαδικασία και απόφαση επίλυση όλων των διαφορών που αφορούν κάθε είδους απαπήσεις για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση και γι αυτό η άνω δ/ξη προσκρούει στα άρθρα 17 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και είναι ανίσχυρη.

Αν στα πλαίσια οριστικού προσδιορισμού

της αποζημίωσης υποβληθεί αίτημα αναγνώρισης του ιδιοκτήτη του απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό ότι δεν ήταν ωφελούμενος και συνεπώς δεν υποχρεούνταν σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών, ούτε σε αυταποζημίωση, το Εφετείο είναι αρμόδιο να εξετάσει ενιαία κατά τη διαδικασία αυτή όλα τα ζητήματα που αφορούν την αποζημίωση, την αναγνώριση δικαιούχων, την ύπαρξη ή όχι ωφέλειας του ιδιοκτήτη απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό και την υποχρέωση συμμετοχής του ή όχι στις δαπάνες απαλλοτρίωσης, ως και τη δικαστική δαπάνη.

{...} 4. Το άρθρο 17 παρ. 1, 2 και 4 του Συντάγματος, ορίζει: 1. Η ιδιοκτησία τελεί υπό την προστασία του Κράτους, τα δικαιώματα όμως που απορρέουν από αυτή δεν μπορούν να αισκούνται σε βάρος του γενικού συμφέροντος. 2. Κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια που έχει αποδειχθεί με τον προσήκοντα τρόπο, όταν και όπως ο νόμος ορίζει, και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση... 4. Η αποζημίωση ορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια... Νόμος μπορεί να προβλέπει την εγκαθίδρυση ενιαίας δικαιοδοσίας, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 94, για όλες τις διαφορές και υποθέσεις που σχετίζονται με απαλλοτρίωση, καθώς και την κατά προτεραιότητα διεξαγωγή των σχετικών δικών. Το δε άρθρο 18 παρ. 1 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων (v. 2882/2001) ορίζει ότι η αποζημίωση του απαλλοτριωμένου, καθώς και η τυχόν κατά τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 13 ιδιαίτερη αποζημίωση, προσδιορίζεται (με δικαστική απόφαση) κατά τη διαγραφόμενη στα άρθρα 18-20 του νόμου αυτού ειδική διαδι-

κασία. Η έννοια της διατάξεως αυτής, η οποία πρέπει να ερμηνευθεί με βάση την ανωτέρω διάταξη του Συντάγματος, καθώς και το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Συμβάσεως της Ρώμης που κυρώθηκε με το v.δ. 53/1974 και κατά το άρθρο 28 του Συντάγματος έχει αυξημένη ισχύ έναντι των κοινών νόμων, ορίζει δε ότι “παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του”, είναι ότι αντικείμενο της δίκης του καθορισμού αποζημιώσεως είναι η αποζημίωση εν συνόλῳ λαμβανομένην, δηλαδή η χορήγηση αποζημιώσεως σε σχέση με την αξία του απαλλοτριωθέντος ακινήτου και την τυχόν μείωση του εναπομένοντος, ο προσδιορισμός της ωφέλειας του ιδιοκτήτη αυτού, όπου η ύπαρξη της επηρεάζει τις εκ της απαλλοτριώσεως αξιώσεις του, κάθε άλλο θέμα συναφές με την απαλλοτρίωση και η δικαστική δαπάνη. Συνεπώς ο προβλεπόμενος στη διάταξη αυτή περιορισμός της αρμοδιότητας του Εφετείου σε μόνο τον προσδιορισμό της αποζημιώσεως και της ιδιαίτερης αποζημίωσης του άρθρου 13 παρ. 4 είναι ανίσχυρος γιατί προσκρούει στην ανωτέρω διάταξη του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

Περαιτέρω, το άρθρο 33 v. 2971/2001, με το οποίο ορίσθηκε ότι το τεκμήριο ωφέλειας των παρόδιων ιδιοκτητών κατά τις διατάξεις του v. 653/1977 είναι μακτό, καθορίζει μεν ως αρμόδιο δικαστήριο για την κρίση του ανωτέρω τεκμηρίου το αρμόδιο -και για τον οριστικό προσδιορισμό της οριστικής αποζημιώσεως- εφετείο, πλην όμως καθορίζει ειδική διαδικασία για την εκδίκαση της υποθέσεως, αφού τηρηθεί η διαγραφόμενη στο άρθρο αυτό προδικασία, καθορίζοντας μάλιστα ανατρεπτική προθεσμία υποβολής του αιτήματος από τον ενδιαφερόμενο. Σύμφωνα

λοιπόν με τη διάταξη αυτή, η δίκη για την ανατροπή του τεκμηρίου αίτημα έχει την ανάλογη διόρθωση του κτηματολογικού πίνακα κήρυξης της απαλλοτρίωσης και προϋποθέτει για το παραδεκτό την τίτρηση ορισμένης προδικασίας, που διαγράφεται λεπτομερώς στις παραγράφους 2-6 και συγκεκριμένα αίτηση του ενδιαφερόμενου ιδιοκτήτη στον φορέα του έργου μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 2 μηνών από την έκδοση της απόφασης περί προσωρινού προσδιορισμού ή απ' ευθείας οριστικού προσδιορισμού της αποζημίωσης, σύγκληση και γνωμοδότηση περί του ζητήματος ειδικής επιτροπής, διαβίβαση του φακέλου από την αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση στον πρόεδρο του αρμόδιου εφετείου και ορισμό δικασίμου. Συνεπώς, με τη ρύθμιση αυτή καθίσταται εξ ορισμού αδύνατη η με ενιαία διαδικασία και απόφαση επίλυση (σε εύλογη πάντοτε προθεσμία) όλων των διαφορών που αφορούν κάθε είδους απαιτήσεις για αποζημίωση από αναγκαστική απαλλοτρίωση, όπως επιτάσσεται κατά τα προαναφερόμενα από το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ. Η διαδικασία περιπλέκεται υπέρμετρα και η δίκαιη ισορροπία ανατρέπεται σε βάρος του ιδιώτη. Γι' αυτό προσκρούει στο άρθρο 17 του Συντάγματος και στη διάταξη του άρθρου 1 του Πρωτού Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και είναι ανίσχυρη.

Επομένως αν στα πλαίσια του οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως υποβληθεί αίτημα περί αναγνωρίσεως του ιδιοκτήτη του απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό ότι δεν ήταν ωφελούμενος και συνεπώς δεν υποχρεούνταν σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών, ούτε σε αυταποζημίωση, το Εφετείο είναι αρμόδιο να εξετάσει ενιαία κατά τη διαδικασία αυτή όλα τα ζητήματα που αφορούν α) στη

χορήγηση αποζημιώσεως σε σχέση με την αξία απαλλοτριούμενου ακινήτου, β) την αναγνώριση των δικαιούχων της αποζημιώσεως, γ) την ύπαρξη ή όχι ωφέλειας του ιδιοκτήτου απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό και περαιτέρω την υποχρέωση συμμετοχής του ή όχι στις δαπάνες απαλλοτριώσεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 και 3 του ν. 653/1977 και δ) το αίτημα περί της δικαστικής δαπάνης (βλ. ΑΠ ολομ 10 και 11/2004 Αρμ. 58 (2004) σελ. 1194 που αναφέρονται στο καθεστώς του ν.δ. 797/1971, ΕΔΔΑ από 19.9.2002, Αζάς και λοιποί κατά Ελλάδος, Αρμ. 56 (2002) σελ. 1887, καθώς και Κ. Χορομίδη, Αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, Ζητήματα συνταγματικότητας και ευρωπαϊκού δικαίου - Το τεκμήριο ωφέλειας παρόδιου, Ελλάδν 45 (2004) σελ. 340-348).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η καθής η απαλλοτρίωση Φ. Ψ. με αυτοτελές δικόγραφο ζητεί να καθορισθεί η οριστική αποζημίωση για το απαλλοτριούμενο ακίνητό της στο ποσό που αναφέρει, καθώς και να προσδιορισθεί ιδιαίτερη αποζημίωση για το τμήμα που της απομένει γιατί η μειώνεται η αξία του. Τέλος, επειδή για το μεγαλύτερο μέρος της ιδιοκτησίας της ορίσθηκε ότι αυταποζημιώνεται γιατί ως παρόδια ωφελήθηκε από την απόκτηση προσώπου στην εθνική οδό, ζητεί να ανατραπεί το τεκμήριο αυτό και να αναγνωρισθεί ότι δεν είχε καμία ωφέλεια και ως εκ τούτου δεν είναι υποχρεωμένη να συμμετέχει στις δαπάνες της απαλλοτρίωσης ώστε να λάβει αποζημίωση και για το τμήμα αυτό. Η αίτηση της ασκήθηκε εμπρόθεσμα, εντός δηλαδή 6 μηνών από τη δημοσίευση της υπ' αριθ. 519/2003 αποφάσεως του μονομελούς πρωτοδικείου που καθόρισε προσωρινά την αποζημίωση, δεδομένου ότι δεν έγινε

επίδοση της αποφάσεως αυτής (άρθρο 20 παρ. 2 ν. 2882/2001). Είναι δε νόμιμη και στηρίζεται στα ίδια άρθρα, όπως και η προηγούμενη αίτηση. Σύμφωνα δε και με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, παραδεκτώς εισάγεται σωρευτικά με το ίδιο δικόγραφο, κατά τη διαδικασία αυτήν, και το αίτημα περί ανατροπής του τεκμηρίου ωφέλειας της ως παρόδιας ιδιοκτήτριας κατά τις διατάξεις του ν. 653/1977, το οποίο με βάση τις επιταγές του άρθρου 17 του Συντάγματος και του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ πρέπει να εκδικάζεται ενιαία με τις λοιπές απαιτήσεις του δικαιούχου από την απαλλοτρίωση στην ίδια διαδικασία κατά την εκδίκαση της αιτήσεως καθορισμού οριστικής αποζημιώσεως. Γ' αυτό ο αντίθετος ισχυρισμός του Δημοσίου ότι το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο δεν είναι νόμιμος και πρέπει να απορριφθεί διότι οι προβλεπόμενες στο άρθρο 33 ν. 2971/2001 δικονομικές και διαδικαστικές ρυθμίσεις είναι ανίσχυρες και δεν εφαρμόζονται. Πρέπει λοιπόν να ακολουθήσει η ουσιαστική έρευνα της αιτήσεως διότι, αναφορικά με το αίτημα για τον προσδιορισμό ιδιαίτερης κατά το άρθρο 13 παρ. 4 ν. 2882/2001 αποζημίωσης, η αιτούσα έχει υποβάλλει την κατά το άρθρο 15 παρ. 2 ν. 2882/2001 αίτηση προς την αρμόδια εκτιμητική επιτροπή που έλαβε αριθμό πρωτ. 1750/2004, όπως αξιώνει το άρθρο 18 παρ. 6 ν. 2882/2001 για το παραδεκτό τέτοιας αίτησης {...}.

{...} 8. Περαιτέρω, αναφορικά με το αίτημα της Φ. Ψ. περί ανατροπής του τεκμηρίου ότι ως παρόδια ωφελήθηκε από την απαλλοτρίωση προέκυψαν κατά την αυτή πλειοψηφούσα γνώμη του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα: Το ακίνητο της πριν την απαλλοτρίωση είχε συνολική έκταση 10.249 τ.μ., όπως απεικονίζεται στο χω-

ρίς ημερομηνία τοπογραφικό διάγραμμα του πολιτικού μηχανικού Ζ.Κ, το οποίο προσκομίζει και επικαλεῖται η ίδια. Απαλλοτριώθηκε ένα τμήμα του 1.788 τ.μ., για το οποίο ορίσθηκε ότι δικαιούται αποζημίωση μόνο για τα 249 τ.μ., ενώ για τα υπόλοιπα 1.539 τ.μ. ορίσθηκε ότι η κυρία αυτού αυταποζημιώνεται σύμφωνα με το άρθρο 1 ν. 653/1977 γιατί το ακίνητό της απέκτησε πρόσωπο στην υπό διάνοιξη νέα οδό και άρα προέκυψε υπέρ αυτής ωφέλεια. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό που είναι μαχητό (άρθρο 33 παρ. 1 ν. 2971/2001) δεν είναι βάσιμο διότι καμία ωφέλεια δεν προέκυψε τελικά στην κυρία του απαλλοτριωθέντος από το γεγονός ότι εξ αιτίας της απαλλοτριώσεως το υπόλοιπο ακίνητό της απέκτησε πρόσωπο στην νέα οδό. Και τούτο διότι ήδη, πριν από την απαλλοτρίωση και τη δημιουργία του έργου, το ακίνητο αυτό είχε πρόσωπο στην εθνική οδό Λ.-Τ. στη δυτική του πλευρά μήκους 198,5 μέτρων. Επίσης είχε πρόσοψη και στη βόρεια πλευρά του με αγροτική οδό μήκους 141 μέτρων. Η πρόσθεση και του προσώπου μήκους 91,5 μέτρων που απέκτησε στην ανατολική του πλευρά επί της νέας οδού όχι μόνο δεν προσέδωσε κάποια επί πλέον ωφέλεια στο ακίνητο που απέμεινε (αφού έτσι και αλλιώς είχε ήδη εξασφαλισμένο πρόσωπο και συνεπώς δυνατότητα πρόσθασης σε εθνική και αγροτική οδό), αλλά αντίθετα δημιούργησε σοβαρές επιπτώσεις στη (δυνατή) οικοδομική χρήση αυτού κατά τις ισχύουσες διατάξεις ως προς την οικοδομησιμότητά του.

Ειδικότερα, μετά την απαλλοτρίωση το ακίνητο της αιτούσας εξακολουθεί μεν να είναι άρτιο ως προς το εμβαδόν του, πλην όμως μειώθηκε σοβαρά η οικοδομησιμότητά του διότι πλέον έχει τριγωνικό σχήμα και περιβάλλεται από τρεις τώρα δρόμους (την εθνική οδό, την παράκαμψη, δηλα-

δή τη συναρμογή με τη νέα εθνική οδό και με αγροτικό οδό) και η απόστασή του από τους άξονες των οδών αυτών επιτρέπει ελάχιστη μόνο οικοδόμηση. Συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτό το σχετικό αίτημα και να κριθεί ότι εν προκειμένω δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του τεκμηρίου ωφέλειας του άρθρου 1 ν. 653/1977. Πρέπει επίσης να διορθωθεί ο οικείος κτηματολογικός πίνακας κήρυξης της απαλλοτρίωσης και να ορισθεί ότι η αιτούσα δικαιούται αποζημίωση και για τα υπόλοιπα 1.539 τ.μ., όπως ορίζεται στο διατακτικό.

Κατά τη γνώμη ενός μέλους του Δικαστηρίου (του Προεδρεύοντος) θα έπρεπε το αίτημα καθορισμού ιδιαίτερης αποζημίωσης για τα εναπομένοντα τμήματα των απαλλοτριούμενων ιδιοκτησιών των αιτούντων να γίνει δεκτό και να καθορισθεί ιδιαίτερη αποζημίωση σε ποσοστό 50% και 20% για τις εναπομένουσες εδαφικές εκτάσεις που είναι μικρότερες των 500 και 1000 τ.μ. αντιστοίχως, γιατί με τη μείωση της έκτασής τους σε σημαντικό βαθμό δυσχεραίνεται η συστηματική γεωργική εκμετάλλευσή τους, χωρίς όμως και να καθίστανται άχροντα, αφού και τέτοια μικρά ακίνητα, ενόψει και της θέσης τους πλησίον οικισμού έχουν συγκεκριμένο αγοραστικό κοινό μικρής οικονομικής εμβέλειας και ενδιαφερόμενους για την χρησιμοποίηση τούτων για λόγους αναψυχής ή για κηπευτικές ή δενδροκομικές καλλιέργειες κλπ. Ως προς τα υπόλοιπα μεγαλύτερα τμήματα το αίτημα καθορισμού ιδιαίτερης αποζημίωσης πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμο, καθ' όσον τα εδαφικά αυτά τμήματα που αποτελούν υπόλοιπα αγροτεμαχίων, εμβαδού κυμαίνομενου από 1.287 έως 8.461 τ.μ. η σύμφωνη με τον προορισμό τους γεωργική εκμετάλλευσή τους δεν παρεμποδίζεται ούτε δυσχεραίνεται στα συγκεκριμέ-

να αυτά μεγέθη και σχήματα, ούτε αποδεικνύεται ότι η zήτηση τέτοιων αγροτεμαχίων για γεωργική εκμετάλλευση, αυτοτελώς ή με σκοπό ενσωμάτωσή τους σε γειτονικά αγροτεμάχια, είναι μειωμένη, λαμβάνοντας υπόψη και τη μικρή απόσταση από το σχέδιο πόλης του Δήμου Τ., ούτε τέλος για τα μεγαλύτερα από αυτά προκύπτει μειωτική της αξίας τους επιρροή, σχετιζόμενη με την όποια δυνατότητα οικοδόμησης τους.

Εξάλλου κατά την αυτή μειοψηφούσα γνώμη το αίτημα μη ισχύος (και ανατροπής) του μακριού τεκμηρίου της ωφέλειας της ιδιοκτησίας υπ' αρ. 26 κατά τις διατάξεις του ν. 653/1977 θα έπρεπε να απορριφθεί ως αβάσιμο, καθ' όσον δεν αποδεικνύονται περιστατικά από τα οποία να προκύπτει έλλειψη ωφέλειας της παρόδιας ιδιοκτησίας της αιτούσας κατά το ισάξιο της έκτασης που αυτοαποζημιώθηκε. Ειδικότερα η απαλλοτρίωση 1.788 τ.μ. από το ακίνητο υπ' αρ. 26 συνολικού εμβαδού 10.249 τ.μ. και η απόκτηση από αυτό πρόσοψης 91,5 τ.μ. στη διανοιγόμενη νέα εθνική οδό επαυξάνει την αγοραία αξία του τουλάχιστον ισόποσα με την αξία των απαλλοτριουμένων 1.539 τ.μ. αυτού, για τα οποία αυτοαποζημιώνεται η αιτούσα, επειδή η νέα εθνική οδός είναι πολύ μεγαλύτερης σημασίας οδός από άποψη σπουδαιότητας και κυκλοφοριακής συχνότητας όπως και εμπορικής αξίας για τις παρόδιες ιδιοκτησίες, σε σύγκριση με την παλαιά εθνική οδό Λ.-Τ. ή την αγροτική οδό στις οποίες είχε μεγαλύτερη πρόσοψη το ως άνω ακίνητο πριν από την απαλλοτρίωση. Γιατί και μετά την απαλλοτρίωση ενός σχετικά μικρού τμήματος του ακινήτου δεν επηρεάζεται η δυνατότητα οικοδόμησης του υπολοίπου αυτού, εμβαδού 8.461 τ.μ. , ως προς το ποσοστό κάλυψης, λόγω μεταβολής όρων δόμησής του (που δεν επέρχεται) ενώ αυξάνο-

νται και οι παρεχόμενες εναλλακτικές δυνατότητες αξιοποίησή του με τη νέα κατάσταση που δημιουργείται από τη διανοιγόμενη νέα εθνική οδό, στην οποία υπάρχει πρόδολο συμφέρον να έχουν πρόσοψη οι οικοδομές που θα ανεγερθούν και όχι στη λιγότερο σημαντική εθνική οδό Λ.-Τ. ή την ανώνυμη αγροτική οδό, οι οποίες έχουν δευτερεύουσα σημασία για το ακίνητο από άποψη εμπορικής (αγοραίας) αξίας αυτού. Τέλος λαμβάνοντας υπόψη το μικρό ποσοστό κάλυψης που είχε και εξακολουθεί και μετά την απαλλοτρίωση να έχει το ακίνητο της

αιτούσας επειδή είναι εκτός σχεδίου πόλης, οι περιορισμοί ως προς τις μεγαλύτερες αποστάσεις που προβλέπονται για τις ανεγειρόμενες σε παρόδιες ιδιοκτησίες οικοδομές σε σχέση με τη νέα εθνική οδό, δεν δυσκεραίνουν το δικαίωμα δόμησης του ως άνω ακινήτου και δεν επηρεάζεται από αυτό το λόγο η αξία του, όπως αιθάσιμα διατείνεται η αιτούσα {...}.

ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

182/2004

Πρόεδρος: Γεωρ. Μαντζαβίνος

Εισηγήτρια: Μαρία Πρωϊμάκη

Δικηγόροι: Μιχ. Παπαγεωργίου, Κων. Ευθυμίου

Λύσην ομόρρυθμης εμπορικής εταιρίας και θέση αυτής υπό εκκαθάριση. Επιδίκαση της εταιρικής επιχείρησης σε ορισμένους εταίρους με καταβολή ανταλλάγματος στους άλλους (483 ΚΠολΔ), καθ δοσον η κατ άλλον τρόπο περάτωση της εκκαθάρισης της εταιρίας και η διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης θα αποβεί σε βάρος των συμφερόντων των εταίρων, διότι το προϊόν που θα προκύψει από την εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων θα είναι σημαντικά καμπλότερο από την πραγματική αξία της εταιρίας ως οργανωμένης μονάδας. Κριτήρια καθορισμού αξίας της εταιρικής μερίδας. Αϋλη εμπορική αξία επιχείρησης (φίμη, πελατεία, πίστη).

Η αγωγή επιδίκασης εταιρικής επιχείρησης και η απόφαση που εκδίδεται επ' αυτής έχουν διαπλαστικό χαρακτήρα και δε νοείται εκτέλεση, άρα και προσωρινή τοιαύτη, ούτε απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου.

Οι ενάγοντες με την κρινόμενη αγωγή τους ζητούν την επιδίκαση σ' αυτούς της αναφερόμενης στην αγωγή εμπορικής επιχείρησης, την οποία ασκούσε η λυθείσα και υπό εκκαθάριση τελούσα εταιρία με την επωνυμία "ΑΦΟΙ Δ. Τ. Ο.Ε." (ήδη Ε.Ε.), επικαλούμενοι σοβαρούς λόγους, για τους οποίους, όπως εκθέτουν, δικαιολογείται να μη γίνει η διανομή τους, κατόπιν καταβολής στις εναγόμενες του αναλόγου στην εταιρική τους μερίδα χρη-

ματικού ποσού. Ζητούν, επίσης, να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή και να καταδικασθούν οι εναγόμενες στη δικαστική τους δαπάνη. Με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή, που είναι επαρκώς ορισμένη, απορριπτόμενο του περί αντιθέτου ισχυρισμού των εναγομένων και περίληπτή της καταχωρήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, κατ' άρθρο 220 ΚΠολΔ στα οικεία βιβλία διεκδικήσεων του Υποθηκοφυλακείου Λάρισας (βλ. το με αριθμ. πρωτ./11-7-2001 πιστοποιητικό του Υποθηκοφύλακα), αρμόδια φέρεται για να συντηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (άρθρ. 18 αρ. 1, 22 Κ.Πολ.Δ.) και είναι νόμιμη σπηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 483, 482, 176 Κ.Πολ.Δ., πλην του παρεπόμενου αιτήματος περί προσωρινής εκτέλεσης της απόφασης, το οποίο είναι μη νόμιμο και πρέπει να απορριφθεί διότι η αγωγή κατ' άρθρο 483 Κ.Πολ.Δ. και η απόφαση που εκδίδεται επ' αυτής έχουν διαπλαστικό χαρακτήρα και στις αποφάσεις αυτού του είδους δεν νοείται εκτέλεση, άρα και προσωρινή τέτοια (βλ. Β. Βαθρακοκοίλη ερμ. άρθρου 907 Κ.Πολ.Δ.). Μετά απ' αυτά και εφόσον δεν απαιτείται η καταβολή δικαστικού ενσήμου για το αντικείμενο της αγωγής λόγω του διαπλαστικού της χαρακτήρα, πρέπει να ερευνηθεί η ουσιαστική της βασιμότητα.

Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων των διαδίκων... αποδεικνύονται σε σχέση με τους ισχυρισμούς των διαδίκων και γενικά την ένδικη υπόθεση, τα παρακάτω πραγματικά περιστατικά : Μεταξύ του πρώτου των εναγόντων Χ. Τ. και του αποβιώσαντος στις 28-12-1998 Δ. Τ., συζύγου και πατρός των εναγομένων και αδελφού των εναγόντων, συστήθηκε με το

από 25-10-1975 ιδιωτικό συμφωνητικό, που καταχωρήθηκε νόμιμα στα βιβλία εταιριών του Πρωτοδικείου Λάρισας, ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία “ΑΦΟΙ Δ. Τ. Ο.Ε.”, με έδρα τη Λάρισα, αριστη διάρκεια, με αντικείμενο εργασιών την αγορά προς μεταπώληση επί κέρδει οικοδομικών υλικών, εγχωρίων προϊόντων, κτηνοτροφικών και δασικών προϊόντων, ζώντων ζώων, λιπασμάτων και την ανάληψη χωματουργικών εργασιών και άλλων συναφών προϊόντων, με κεφάλαιο 1.005.000 δραχμές, με καθορισθείσα συμμετοχή στις κερδοζημίες της εταιρίας καθενός εταίρου κατά το $\frac{1}{2}$ ο καθένας και με οριζόμενο διαχειριστή τον Δ. Τ.. Επίσης με το παραπάνω ιδιωτικό συμφωνητικό και σύμφωνα με το άρθρο 11 αυτού ορίσθηκε ότι “Εν περιπτώσει θανάτου τινός των εταίρων η εταιρία θα λειπουργήσει μεταξύ του επιζώντος και των κληρονόμων του αποβιώσαντος υπό την αιτή επωνυμία και τους αιτούς όρους και συμφωνίας”, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 12 του ίδιου συμφωνητικού ορίσθηκε ότι “Λυθείσης της εταιρίας αύτη τίθεται αυτοδικαίως υπό εκκαθάρισιν, εκκαθαριστών διορισθέντων από τούδε αμφοτέρων των εταίρων, εν διαφωνίᾳ θα διορισθεί υπό του Πρωτοδικείου Λαρίσης”. Εξάλλου με το από 7-2-1978 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποίησης της παραπάνω ομόρρυθμης εταιρίας, που επίσης καταχωρήθηκε και δημοσιεύθηκε νόμιμα, μεταβλήθηκε ο σκοπός της εταιρίας και ορίσθηκε ότι θα ήταν η αγορά προς μεταπώληση επί κέρδει οικοδομικών υλικών, εγχωρίων προϊόντων, κτηνοτροφικών και δασικών προϊόντων, ζώντων ζώων, λιπασμάτων, η ανάληψη χωματουργικών εργασιών ως και η αγορά υλικών για την κατασκευή σε εργοστάσιο τσιμεντόλιθων, τσιμεντοπλακών, τσιμεντοσωλήνων, ασβεστοπολού προς μεταπώληση επεξεργασμένων και

καυσόξυλων και άλλων συναφών προϊόντων. Στη συνέχεια με το από 1-3-1988 ιδιωτικό συμφωνητικό, που καταχωρήθηκε και δημοσιεύθηκε νόμιμα, τροποποιήθηκε η εν λόγω εταιρία και εισπλήθε σ' αυτή ως τρίτος εταίρος ο δεύτερος των εναγόντων Ι. Τ. με συμμετοχή πλέον των τριών εταίρων στο κεφάλαιο και στις κερδοζημίες της εταιρίας κατ' ισομοιρία (1/3 ο καθένας), ενώ ο σκοπός της εταιρίας καθορίστηκε ότι θα είναι η επεξεργασία και εμπορία μαρμάρων, η εμπορία ασβεστοπολού, η επεξεργασία και εμπορία σιδήρου ως και η πώληση οικοδομικών υλικών. Περαιτέρω με το από 26-9-1991 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποίησης της εταιρίας, το οποίο επίσης καταχωρήθηκε και δημοσιεύθηκε νόμιμα, το εταιρικό κεφάλαιο αυξήθηκε στο ποσό των 10.455.000 δραχμών, που εισέφεραν 1-σομερώς οι τρεις παραπάνω εταίροι, τροποποιήθηκε ο σκοπός της εταιρίας, ο οποίος θα ήταν η επεξεργασία και εμπορία μαρμάρων και σιδήρου, η εμπορία ασβεστοπολού και οικοδομικών υλικών και η εκμετάλλευση λατομείου, ενώ διαχειρίστες της εταιρίας ορίσθηκαν οι ενάγοντες.

Στη συνέχεια μετά το θάνατο του δικαιοπαρόχου των εναγομένων Δ. Τ., ο οποίος όπως προαναφέρθηκε επήλθε στις 28-12-1998, εισπλήθαν αυτές (εναγόμενες) στην παραπάνω εταιρία κατά το 1/3 του κληρονομηθέντος εταιρικού τους μεριδίου, οπότε κατόπιν αιτήσεως της πρώτης από αυτές Α. κας Δ. Τ. ως ασκούσας την γονική μέριμνα της ανήλικης θυγατέρας της Μ. (δεύτερης εναγομένης) εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 240/2004 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας (Εκουσία Δικαιοδοσία), σύμφωνα με την οποία δόθηκε η άδεια στην αιτούσα α) να αποδεχθεί για λογαριασμό της παραπάνω ανήλικης θυγατέρας την κληρονομιά

του αποβιώσαντος πατέρα της Δ. Τ., β) να εισέλθει για λογαριασμό της ως άνω στην επίδικη εταιρία και να συνεχίσει τις εργασίες αυτής, μετατρέπομένης της εν λόγω εταιρίας σε ετερρόρυθμη με ετερρόρυθμο μέλος την ανήλικη και γ) να προθεί αν παραστεί ανάγκη για λογαριασμό της ανήλικης, σε καταγγελία της εν λόγω εταιρίας. Κατόπιν τούτων με την από 9-10-2000 καταγγελία, που νόμιμα επιδόθηκε στους ενάγοντες αυθημερόν, η πρώτη εναγόμενη Ά. κα Δ. Τ. τόσο για λογαριασμό της όσο και για λογαριασμό της ανήλικης θυγατέρας της Μ., κατίγγειλε την επίδικη εταιρία με αποτέλεσμα να επέλθει η λύση αυτής και να εισέλθει έτσι στο σάδιο της εκκαθάρισης (άρθρο 777 ΑΚ).

Περαιτέρω, η υπό εκκαθάριση επίδικη εταιρία διατηρεί βιοτεχνική επιχείρηση επεξεργασίας και εμπορίας μαρμάρων, σιδήρου, ασβεστοπολτού, εμπορίας οικοδομικών υλικών και εκμετάλλευσης λατομείου και είναι εγκατεστημένη στη συνοικία “Π. Μ.”, στη θέση “Ρ.” της κτηματικής περιφέρειας Λάρισας (τέρμα Κ.). Όπως συνομολογούν οι ενάγοντες με την αγωγή τους, η εν λόγω εταιρία από την ίδρυσεώς της το έτος 1975 μέχρι και σήμερα λειτουργεί με επιτυχία ως οργανωμένη οικονομική ενότητα με πελατεία, φίμη, πίστη και καλή πορεία των εργασιών της. Η δημιουργηθείσα κατά τα παραπάνω καλή οικονομική επιφάνεια της εταιρίας οφείλεται στην δραστηριότητα, την εμπειρία και τη γνώση των εταίρων αυτής, δηλαδή τόσο του δικαιοπαρόχου των εναγομένων όσο και των εναγόντων, οι οποίοι σημειωτέον προσέφεραν πάντοτε την προσωπική τους εργασία για την ευόδωση των σκοπών της εταιρίας. Αντίθετα, σύμφωνα με τις εκατέρωθεν μαρτυρικές καταθέσεις η πρώτη εναγόμενη Ά. κα Δ. Τ. ουδέποτε ασχολήθηκε ενεργά με την επιχείρηση. Η εταιρία με την υφιστά-

μενη οικονομική της κατάσταση είναι βιώσιμη και μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί με κερδοφορία υπό την προϋπόθεση ότι τη συνέχεια της λειτουργίας αυτής θα αναλάβουν οι ενάγοντες. Τούτο προκύπτει από την κατάθεση του μάρτυρα απόδειξης Η. Κ., που εξετάστηκε κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, σύμφωνα με την οποία οι ενάγοντες είναι ικανότατοι να συνεχίσουν την επιχείρηση, είναι φερεγγύοι εμπορικά και κοινωνικά, έχουν καλή φίμη, οικονομική δυνατότητα, εμπειρία και γνώση του αντικειμένου δραστηριότητας της εταιρίας, ο δε πρώτος ενάγων Χ. Τ. έχει πραγματοποίησει και οικονομικές σπουδές. Προκύπτει επίσης, από τις ένορκες καταθέσεις ενώπιον συμβολαιογράφου, της Α. Τ., λογίστριας της εταιρίας και του Κ. Τ., πρώην λογιστή και σήμερα εμπόρου μαρμάρων, σύμφωνα με τις οποίες οι ενάγοντες είναι ικανότατοι, εργατικοί και έχουν οπωσδήποτε την ικανότητα να λειτουργήσουν την επιχείρηση με ενδιαφέρον και επιτυχημένη πορεία, είναι πολύ έντιμοι και με πολύ καλό όνομα στην αγορά της Λάρισας και γνώστες του εμπορικού αντικειμένου της εταιρίας.

Περαιτέρω, σύμφωνα με την έκθεση της διεξαχθείσης λογιστικής πραγματογνωμοσύνης και των επισυναπομένων σ' αυτή ισολογισμού της εταιρίας της 31-7-2003 και της κατάστασης κτιρίων - εγκαταστάσεων - μηχανημάτων και επίπλων, η περιουσιακή κατάσταση της εταιρίας είναι η εξής : A) Το σύνολο του ενεργητικού ανέρχεται στο ποσό των 153.669,99 ευρώ. Αυτό αποτελείται 1) από την αξία των παγίων περιουσιακών στοιχείων (πάγιο ενεργητικό) ποσού 113.573,00 ευρώ {...} 2) από την αξία των κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων (κυκλοφορούν ενεργητικό) ποσού 38.629,64 ευρώ και ειδικότερα α) από την αξία των αποθεμάτων των εμπορευμάτων ποσού 8.510,64

ευρώ και β) από τις απαιτήσεις - χρεώστες ποσού 30.119,00 ευρώ και 3) από την αξία των ταμειακών διαθεσίμων (διαθέσιμο ενεργυτικό), ήτοι ταμείο 1.467,35 ευρώ. Β) Το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρίας προς τρίτους (παθητικό) ανέρχεται στο ποσό των 73.043,86 ευρώ, ήτοι α) φόροι - τέλη 50.487,78 ευρώ, β) προμηθευτές 21.747,00 ευρώ και γ) ασφαλιστικοί οργανισμοί 809,08 ευρώ.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία η καθαρή θέση της εταιρίας (υπόλοιπο ενεργυτικού προς διανομή) ανέρχεται στο ποσό των 80.626,13 ευρώ, ήτοι σύνολο ενεργυτικού 153.669,99 ευρώ μείον υποχρεώσεις 73.043,86 ευρώ. Από το σύνολο του ενεργυτικού της εταιρίας, το μεγαλύτερο μέρος αυτού, όπως εμφανίζεται στον επισυναπτόμενο στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης ισολογισμό, αφορά την αξία των παγίων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, δηλαδή των κτιριακών εγκαταστάσεων, μπχανημάτων, μεταφορικών μέσων και επίπλων. Από τις καταθέσεις των μαρτύρων αποδείχθηκε ότι, τα παραπάνω πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας είναι πεπαλαιωμένα, τα δε μεταφορικά μέσα αυτής άνω της δεκαπενταετίας. Τούτο επιβεβαιώνεται και από τα προσκομιζόμενα αντίγραφα των αδειών κυκλοφορίας των μεταφορικών μέσων, σύμφωνα με τα οποία το με αριθμό κυκλοφορίας PIM - ... φορτηγό αυτοκίνητο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το έτος 1982, το με αριθμό κυκλ. NT - ... φορτηγό αυτοκίνητο το έτος 1978, ο τράκτορας με αριθμ. κυκλ. BOA - ... το έτος 1986 και το με αριθμ. κυκλ. PIH - ... φορτηγάκι TOYOTA το έτος 1978. Με βάση τα παραπάνω, δεν προκύπτει μετά βεβαιότητας, ότι αν εκποιηθούν τα προαναφερόμενα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας κατά τη διαδικασία της εκκαθάρισης αυτής, θα επιτευχθεί τίμημα ισόποσο

με την αξία αυτών, όπως η αξία αυτή εμφανίζεται στον ισολογισμό. Επιπλέον ο κίνδυνος υποτίμησης των παγίων αυτών περιουσιακών στοιχείων είναι περισσότερο ενδεχόμενος στην περίπτωση κατά την οποία εκποιηθούν αυτά μεμονωμένα και όχι ως ομάδα, οπότε στην περίπτωση αυτή θα ελαχιστοποιηθεί το προς διανομή προϊόν της εκκαθαρισθείσης εταιρίας σε βάρος των συμφερόντων των εταιρών αυτής (διαδίκων).

Περαιτέρω, αποδείχθηκε ότι εκτός από την εμφανιζόμενη περιουσιακή κατάσταση της εταιρίας στον προαναφερόμενο ισολογισμό, αυτή διαθέτει και άϋλα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία συνίστανται στην μακροεπί επιτυχή της πορεία στην αγορά και στην επεξεργασία του μαρμάρου με αποτέλεσμα να δημιουργήσει οργανωμένη οικονομική μονάδα με τεχνογνωσία, σημαντικό κύκλο εργασιών, πελατεία, ανταγωνιστική στο αντικείμενο δραστηριότητάς της στην περιφέρεια Θεσσαλίας και να αναπτύξει έτσι οικονομική επιφάνεια. Τα παραπάνω προκύπτουν και από τις καταθέσεις των μαρτύρων απόδειξης, οι οποίοι αναφέρουν ότι επί 25 και πλέον χρόνια η εταιρία λειτούργησε ομαλά και έχει δημιουργήσει άριστο όνομα και φήμη. Κατόπιν τούτων και συνεκτιμώνται όλα όσα προαναφέρθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, η αξία των ως άνω άϋλων περιουσιακών στοιχείων ανέρχεται στο ποσό των 90.000 ευρώ, το οποίο προσαυξάνει την περιουσία της εταιρίας όπως αυτή εμφανίζεται στον ισολογισμό. Το εν λόγω ποσό της άϋλης περιουσιακής αξίας της εταιρίας δεν θεωρείται δυσανάλογο με την αξία της καθαρής θέσης αυτής που προέκυψε από τον ισολογισμό, καθότι, όπως προαναφέρθηκε, η εταιρία έχει ήδη λυθεί από τις 9-10-2000 εισερχόμενη έτσι στο στάδιο της εκκαθάρισης και ως εκ τούτου ό-

πως είναι φυσικό κατά τα τρία τελευταία έτη έχει μειωθεί αισθητά ο κύκλος των εργασιών της, πλην όμως υπό καθεστώς φυσιολογικής λειτουργίας είναι απολύτως βέβαιο ότι μπορεί να επανακάμψει στην προ της λύσεώς της, επιτυχή δραστηριότητά της. Κρίνεται επίσης ότι, το παραπάνω ποσό της αύλης περιουσιακής αξίας ουδόλως πρόκειται να καρπωθεί η επίδικη εταιρία με τη διαδικασία της εκκαθάρισης, διότι το οικόπεδο στο οποίο είναι εγκατεστημένο το εργοτάξιό της δεν ανήκει στην ιδιοκτησία της, οπότε ακόμη και στην περίπτωση εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων ως ομάδας σε υποψήφιους τρίτους αγοραστές, οι τελευταίοι δεν πρόκειται να συνεχίσουν τη λειτουργία της επιχείρησης στον ίδιο χώρο αλλά ούτε και να οικειοποιηθούν την στηριζόμενη στο όνομα φήμη και οικονομική επιφάνεια της εταιρίας, ώστε να επωφεληθούν από τα αύλα περιουσιακά στοιχεία αυτής.

Σύμφωνα με όσα αποδείχθηκαν η περάτωση της εκκαθάρισης της εταιρίας και η διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης θα αποθεί σε βάρος των συμφερόντων των διαδίκων διότι το εν λόγω προϊόν που θα προκύψει από την εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων θα είναι

σημαντικά χαμηλότερο από την πραγματική αξία της εταιρίας ως οργανωμένη μονάδα. Επιπλέον θα στερήσει την δυνατότητα στους ενάγοντες να συνεχίσουν επωφελώς τη λειτουργία της επιχείρησης, δεδομένου ότι όπως αποδείχθηκε αυτοί, διαθέτουν το όνομα, την τεχνογνωσία, εμπειρία και την ικανότητα. Πέραν τούτων η διατήρηση στην ενεργό δράση μιας βιώσιμης οικονομικής μονάδας, όπως η επίδικη εταιρία, συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, σκοπός για τον οποίο εκτός των άλλων θεσπίστηκε η διάταξη του άρθρου 483 ΚΠολΔ.

Σύμφωνα με τις παραπάνω σκέψεις πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή ως ουσιαστικά βάσιμη και να επιδικασθεί η επίδικη εταιρία στο σύνολό της στους ενάγοντες έναντι καταβολής από τους τελευταίους στις εναγόμενες της αξίας της εταιρίκης τους μερίδας. Δεδομένου δε ότι, όπως κρίθηκε η αξία της περιουσιακής κατάστασης της εταιρίας (υλικής και αύλης) ανέρχεται στο ποσό των 170.626,13 (80.626,13 + 90.000,00) ευρώ, το ποσό που αντιστοιχεί στο κατά το 1/3 εταιρικό μερίδιο (εξ αδιαιρέτου) των εναγομένων ανέρχεται σε 56.875,38 (170.626,13 X 1/3) ευρώ.

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

97/2004 (Τακτική)

Πρωτοδίκης: Φωτεινή Πατούνη.

Δικηγόροι: Χρ. Μπραζιώτης, Φιλ. Ζήσος

Αν στην έγγραφη υπόσχεση ή αναγνώριση μνημονεύεται η αιτία του χρέους, δεν αποκλείεται να πρόκειται για ενοχή αναιτιώδη, εφόσον τα μέρη ήθελαν την αποσύνδεση του χρέους από την αιτία.

Η αιτιώδης αναγνώριση χρέους δεν υποβάλλεται σε συστατικό τύπο, εκτός αν προκύπτει ότι οι συμβαλλόμενοι δεν απέβλεψαν στην απλή επιβεβαίωση υπάρχουσας ήδη ενοχής, αλλά θέλησαν την ίδρυση νέας, απαλλαγμένης από ενδεκόμενα ελαπτώματα της αιτίας, οπότε απαιτείται έγγραφος τύπος.

Πλάνη είναι η εσφαλμένη γνώση της για τον προσδιορισμό της βούλησης απαιτούμενης πραγματικής κατάστασης. Προς την πλάνη εξομοιούται και η μη συνειδητή άγνοια του δηλούντος, δηλαδή αυτός δεν είναι εν γνώσει ότι αγνοεί την απαιτούμενη κατάσταση, διότι αν έχει πλήρη επίγνωση της άγνοιας, τότε δεν πλανάται.

Ο υπογράφων έγγραφο χωρίς να γνωρίζει το περιεχόμενό του και προβαίνων σε δικαιοπρακτική δήλωση, αν μεν το υπογράψει γνωρίζοντας ότι αγνοεί το περιεχόμενό του και με την ιδέα ότι θέλει αυτό, οποιοδήποτε και αν είναι, δε διατελεί σε πλάνη, ενώ αν το υπογράψει με την εσφαλμένη ιδέα ότι περιλαμβάνει ορισμένο περιεχόμενο, ενώ περιλαμβάνει διάφορο, τότε διατελεί σε πλάνη.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 873 ΑΚ η σύμβαση, με την οποία γίνεται υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους κατά τρόπο αφηρημένο, έτσι ώστε να γεννιέται ενοχή ανεξάρτητα από την αιτία, είναι έγκυρη αν υπόσχεση ή αναγνώριση γίνεται εγγράφως. Έγγραφη υπόσχεση ή δήλωση αναγνώρισης, στην οποία δεν αναφέρεται η αιτία του χρέους, λογίζεται, σε περίπτωση αμφιβολίας, ότι έγινε με σκοπό να γεννηθεί ενοχή, μη εξαρτώμενη από την αιτία του χρέους. Αν στην έγγραφη υπόσχεση ή στην αναγνωριστική δήλωση μνημονεύεται η αιτία του χρέους, δεν αποκλείεται και πάλι να πρόκειται για ενοχή αναιτιώδη, εφόσον τα μέρη ήθελαν να αποσυνδέσουν το χρέος από την αιτία του. Διότι η διάταξη του εδ. β' του ως άνω άρθρου εισάγει απλώς ερμηνευτικό κανόνα, προσδίδοντας στη δήλωση αυτή ορισμένη έννοια, μόνον εν όσω δεν προκύπτει το αντίθετο (σε περίπτωση αμφιβολίας). Κατά κανόνα, όμως, σε τέτοιες περιπτώσεις πρόκειται για αιτιώδη αναγνώριση χρέους, η οποία δεν προβλέπεται μεν ως επώνυμη συμβατική σχέση, εντάσσεται, όμως, στη γενική αρχή της συμβατικής ελευθερίας (ΑΚ 361). Αυτή η αιτιώδης αναγνώριση δεν υποβάλλεται σε συστατικό τύπο, ούτε, όμως, παράγεται απ' αυτήν αυτοτελής αιτία ενοχής, αφού εξαρτάται από την αναφερόμενη αιτία. Η σημασία μιας τέτοιας επιβεβαιωτικής δήλωσης είναι, καταρχήν, αποδεικτική (εξώδικη ομολογία), μπορεί, όμως, να επάγεται και διακοπή της παραγραφής, ως αναγνώριση (ΑΚ 260) ή να έχει άλλα νομικά αποτελέσματα (λ.χ. ΑΚ 272 παρ. 2 εδ. β', 437, 156). Αν, όμως, παρά τη μνεία στη δήλωση της αιτίας του χρέους, προκύπτει ότι οι συμβαλλόμενοι δεν απέβλεψαν

στην απλή επιβεβαίωση υπάρχουσας ήδη ενοχής, αλλά θέλησαν την ίδρυση νέας, από την οποία πηγάζει νέα ενοχή, απαλλαγμένη από ενδεχόμενα ελαττώματα της αιτίας, απαιτείται έγγραφος τύπος (ΑΚ 873, 361) - (θλ. ΑΠ 523/2001 Δvn 42, 1641, ΑΠ 843/2000 Δvn 42, 160, 595/1999 Δvn 41, 34, ΑΠ 264/1989 Δvn 31, 526).

Στην προκειμένη περίπτωση ο ενάγων με την κρινόμενη από 14-1-2002 (υπ' αριθμό έκθεσης κατάθεσης 77/21-1-2003 αγωγή του), κατ' εκτίμηση του δικογράφου της, ισχυρίζεται ότι, κατά το έτος 1999, η πρώτη εναγόμενη ομόρρυθμη εταιρία, της οποίας μέλη, νόμιμοι εκπρόσωποι και διαχειριστές είναι ο δεύτερος και τρίτος των εναγομένων, αγόρασε, απ' αυτόν με περισσότερες ανεξάρτητες μεταξύ τους αγοραπωλησίες, διάφορα είδη κουφωμάτων αλουμινίου και του κατέβαλε κατά την παραλαβή τους έναντι του τιμήματος διάφορα χρηματικά ποσά, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μεταξύ των διαδίκων ένας δοσοληπτικός λογαριασμός. Ότι την 21-3-2000, ο δεύτερος και τρίτος των εναγομένων, ενεργώντας τόσον ατομικά όσον και για λογαριασμό της πρώτης εναγομένης αναγνώρισαν ρητώς έναντι αυτού (ενάγοντος) και συνέταξαν και υπέγραψαν σχετική προς τούτο απόδειξη, ότι το υπόλοιπο τίμημα του ανωτέρω λογαριασμού ανήρχετο στο ποσό των 9.977,99 ευρώ (ή 3.400.000 δραχμών), με σκοπό την επιβεβαίωση της υφιστάμενης αυτής ενοχής (ήτοι, ως προερχόμενη από την προαναφερόμενη συγκεκριμένη αιτία) και συγχρόνως υποσχέθηκαν ότι θα κατέβαλαν σ' αυτόν το εν λόγῳ ποσό μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τότε (21-3-2000) και ότι οι εναγόμενοι δεν κατέβαλαν το τίμημα αυτό στη συμφωνημένη ημέρα. Με βάση την ιστορική αυτή αιτία ζητεί να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι,

εις ολόκληρον ο καθένας, να του καταβάλουν το ανωτέρω ποσό με το νόμιμο τόκο από την υπερημερία τους και μέχρι την εξόφληση. Ζητεί, επίσης, να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή η απόφαση, που θα εκδοθεί.

Με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή αρμόδια εισάγεται για να συντηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (άρθρα 7, 9, 10, 14 παρ. 2, 22 και 37 ΚΠολΔ), κατά την τακτική διαδικασία. Είναι νόμιμη. Στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 513, 361, 345, 481 ΑΚ, 22 Εμπ. Ν., 907, 908 ΚΠολΔ. Πρέπει, επομένως, να ερευνηθεί κατ' ουσία, δεδομένου ότι καταβλήθηκε το απαιτούμενο τέλος δικαστικού ενσήμου με τα ανάλογα ποσοστά υπέρ του ΤΝ και ΤΑΧΔΙΚ.

Σύμφωνα με το άρθρο 140 ΑΚ αν κάποιος καταρτίσει δικαιοπραξία και η δίλωσή του δεν συμφωνεί, από ουσιώδη πλάνη, με τη βούλησή του, έχει δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας, είναι δε πλάνη, η εσφαλμένη γνώση της για τον προσδιορισμό της βουλήσεως απαιτουμένης πραγματικής κατάστασης, ενώ κατά το άρθρο 141 ΑΚ, η πλάνη είναι ουσιώδης, όταν αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για την όλη δικαιοπραξία, ώστε αν το πρόσωπο γνώριζε την πραγματική κατάσταση, δεν θα επιχειρούσε τη δικαιοπραξία.

Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, προς την πλάνη, που οδηγεί σε διάσταση μεταξύ δηλώσεως και βουλήσεως, εξομοιούται και η άγνοια, δηλαδή η έλλειψη γνώσεως της πραγματικής κατάστασης, που απαιτείται για τον προσδιορισμό της βουλήσεως. Η άγνοια εξομοιούται με την πλάνη, όταν δεν είναι συνειδητή εκ μέρους του δηλούντος, όταν, δηλαδή, αυτός δεν είναι εν γνώσει ότι αγνοεί την απαιτούμενη κατάσταση, διότι αν έχει πλήρη επίγνωση της αγνοίας αυτής, τότε δεν πλανά-

ται. Αυτός, που υπογράφει έγγραφο, χωρίς να γνωρίζει το περιεχόμενό του και έτσι προβαίνει στην σχετική (περιεχόμενη στο έγγραφο) δικαιοπρακτική δίλωση, αν μεν το υπογράψει γνωρίζοντας ότι αγνοεί το περιεχόμενό του και με την ιδέα ότι θέλει αυτό, οποιοδήποτε και αν είναι, δεν διατελεί σε πλάνη και δεν χωρεί προσβολή, αν, όμως, το υπογράψει με την εσφαλμένη ιδέα, ότι περιλαμβάνει ορισμένο περιεχόμενο, ενώ περιλαμβάνει διάφορο, τότε διατελεί σε πλάνη (ΑΠ 492/1981 ΝοΒ 30, 52, ΕΑ 3749/1999 Δvn 1999, 1586, ΕΘ 2946/1991 Αρμ. 1992, 510, ΕΘ 604/1985 Αρμ. 1986, ΕΠειρ. 790/1994 ΕΕμπΔ 1995, 81, Μπαδή : Γεν. Αρχαί, έκδ. ΣΤ' παρ. 42 σελ. 135, 136).

Στην προκειμένη περίπτωση οι εναγόμενοι, με τις προτάσεις τους, που κατέθεσαν νομότυπα, προβάλλουν τον ισχυρισμό ότι ο τρίτος εναγόμενος υπέγραψε το ως άνω αναφερόμενο ιδιωτικό συμφωνητικό, συνεπεία ουσιώδους πλάνης, διότι δεν εγνώριζε επαρκώς τον εν λόγω λογαριασμό και αποδέχθηκε, ότι το υπόλοιπο αυτού είναι το επίδικο υπόλοιπο του τιμήματος, όπως του είπε ο ενάγων, λόγω και της στενής φιλίας, που συνέδεε τους δεύτερο και τρίτο των εναγομένων μ' αυτόν και της μακροχρόνιας συνεργασίας τους. Ο ισχυρισμός, όμως, αυτός των εναγομένων είναι μη νόμιμος, σύμφωνα με την προεκτεθείσα νομική σκέψη, δεδομένου ότι, αληθινούς υποτιθεμένου του ως άνω ισχυρισμού τους, ο τρίτος εναγόμενος συνειδητά υπέγραψε το ως άνω έγγραφο, έστω και αν βρισκόταν σε άγνοια ή διατροφούσε αμφιβολίες για το πραγματικό υπόλοιπο του τιμήματος.

Από την ένορκη κατάθεση ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Η πρώτη εναγόμενη εταιρία, της οποίας μέλη, νόμιμοι εκπρόσωποι και διαχειριστές είναι ο δεύτερος και ο

τρίτος των εναγομένων, έχει ως σκοπό και την ανέγερση πολυόροφων οικοδομών επί αντιπαροχή. Κατά το έτος 1999 η ανωτέρω εταιρία, δια των νομίμων εκπροσώπων της, αγόρασε από τον ενάγοντα, με περισσότερες ανεξάρτητες μεταξύ τους αγοραπωλησίες, διάφορα είδη κουφωμάτων αλουμινίου, προκειμένου να τα τοποθετήσει τότε και οι οποίες βρίσκονται η μία επί της οδού Υ. και η δεύτερη επί της οδού Μ. της πόλης Λάρισας, κατέβαλε δε, κατά την παραλαβή των πωληθέντων ειδών, έναντι του τιμήματος, διάφορα χρηματικά ποσά στον ενάγοντα. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να δημιουργηθεί μεταξύ των διαδίκων ένας απλός δοσοληπτικός λογαριασμός. Την 21-3-2000, κατά την εκκαθάριση του εν λόγω λογαριασμού από τους διαδίκους, προέκυψε ότι η πρώτη εναγόμενη όφειλε ακόμη, για το τιμήμα των πωληθέντων ειδών, το ποσό των 9.977,99 ευρώ (ή 3.400.000 δραχμών) στον ενάγοντα. Τότε (21-3-2000) υπογράφηκε, με την ίδια ημερομηνία, μεταξύ του εναγομένου, ο οποίος ενεργούσε ως εκπρόσωπος και διαχειριστής της πρώτης εναγομένης ιδιωτικό έγγραφο - απόδειξη, με το οποίο ο τελευταίος αναγνώρισε ρητώς έναντι του εναγομένου την, ως άνω, οφειλή της πρώτης εναγομένης, ως προερχόμενη από την προαναφερόμενη συγκεκριμένη αιτία. Από το περιεχόμενο του ιδιωτικού τούτου εγγράφου, σαφώς προκύπτει, ότι η διαλαμβανόμενη σ' αυτό ως άνω δίλωση της βουλήσεως των συμβαλλομένων μερών, που ερμηνεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 173 και 200 ΑΚ, αφορά τη σύναψη μεταξύ αυτών της άνω μνημονεύμενης αιτιώδους σύμβασης αναγνώρισης χρέους, η οποία ιδρύει από μόνη της ενοχική υποχρέωση και περιέχει τους όρους εναγώγιμης αξίωσης (βλ. ΑΠ 595/1999 ο.α.).

Κατά συνέπειαν, η κρινόμενη αγωγή πρέπει να γίνει δεκτή και να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι, εις ολόκληρον ο καθένας, να καταβάλουν στον ενάγοντα το ανωτέρω ποσό με το νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της αγωγής (ΑΚ 346), εφόσον ο ενάγων δεν απέδειξε την επικαλούμενη υπερημερία των εναγομένων. Η παρούσα απόφαση πρέπει να κρυχθεί προσωρινά εκτελεστή, διότι συντρέχουν εξαιρετικοί προς τούτο λόγοι και δη κατά το ποσό που αναφέρεται στο διατακτικό...

9/2005 (Τακτική)

Πρωτοδίκης: Μαρία Πρωταράκη
Δικηγόροι: Βάγια Σακελλαρίδη

Εθνικό κτηματολόγιο. Ακύρωση δηλώσης εμπράγματου δικαιώματος επί ακινήτου, ελλείψει μεταγεγραμμένου τίτλου, καθ δισον τα προσύμφωνα πώλησης δεν αποτελούν τίτλο κυριότητας. Καταχώριση εγγραφής ακινήτων στο κτηματολογικό βιβλίο, με άγνωστο ιδιοκτήτη και λαθεμένη αναγραφή των εμβαδών. Άσκηση αναγνωριστικής αγωγής κυριότητος εκ μέρους των εκδότων τίτλο ιδιοκτητών με σώρευση αιτήματος διόρθωσης της ανακριθούς πρώτης εγγραφής στο κτηματολογικό βιβλίο, ως προς τον ιδιοκτήτη και την έκταση των ακινήτων και σημείωσης των επιγενόμενων μεταβολών στα κτηματολογικά φύλλα των ακινήτων.

{...} Με την κρινόμενη αγωγή, οι ενάγοντες, όπως παραδεκτά διόρθωσαν αυτή με τις προτάσεις (άρθρο 224 Κ.Πολ.Δ.), ίσχυρίζονται ότι έχουν την αποκλειστική κυριότητα των λεπτομερώς περιγραφομένων στο αγωγικό δικόγραφο κατά θέση, έκταση και όρια αγρών, που βρίσκονται στη θέση “Γκαρλάρ Κακαβάς” της κτηματικής περιφέρειας Φαλάνης, του ομώνυ-

μου δημοτικού διαιμερίσματος, του Δήμου Γιάννουλης Ν. Λάρισας, του Υποθηκοφυλακείου Τυρνάβου και ότι απέκτησαν την κυριότητα των ακινήτων τους δυνάμει οριστικών παραχωρητηρίων της Δ/νσης Γεωργίας Νομαρχίας Λάρισας. Ότι στη συνέχεια, δυνάμει προσυμφώνων ανέλαβαν την υποχρέωση να μεταβιβάσουν την κυριότητα των ως άνω αγρών στον Κ. Σ. του Ν., στον οποίο από την υπογραφή των προσυμφώνων, παραχώρησαν τους αγρούς κατά νομή και χρήση και ο οποίος δήλωσε τους αγρούς αυτούς στο Εθνικό Κτηματολόγιο, πλην όμως το δικαίωμά του ακυρώθηκε στη Β' ανάρτηση λόγω ελλείψεως μεταγεγραμμένου τίτλου και στη συνέχεια κατά την εγγραφή τους στα κτηματολογικά βιβλία τα ως άνω ακίνητα καταχωρήθηκαν με απόφαση του εναγομένου, νόμιμα δημοσιευμένης, ως αγνώστου ιδιοκτήτη και με λανθασμένη αναγραφή των εμβαδών τους. Με βάση τα ως άνω πραγματικά περιστατικά και επικαλούμενοι άμεσο έννομο συμφέρον, ζητούν α) να αναγνωρισθεί η κυριότητά τους επί των ακινήτων και να καταχωρηθούν αυτά στο όνομά τους με τη διόρθωση της ανακριθούς πρώτης εγγραφής στο σχετικό κτηματολογικό βιβλίο και 2) να διαταχθεί η διόρθωση της ανακριθούς πρώτης εγγραφής στο σχετικό κτηματολογικό βιβλίο, όσον αφορά στην λανθασμένη αναγραφή της έκτασης των ακινήτων και να σημειωθούν οι επιγενόμενες μεταβολές στα σχετικά κτηματολογικά φύλλα των ακινήτων.

Με αυτό το περιεχόμενο και αίτημα η αγωγή, αρμόδια εισάγεται για να συντηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρα 7, 11 περ. 1, 14 παρ. 2 και 29 του Κ.Πολ.Δ.) κατά την τακτική διαδικασία και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 70 του Κ.Πολ.Δ και 6 του Ν. 2664/1998. Επομένως, πρέπει ν

αγωγή να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα, δεδομένου ότι, για το παραδεκτό της συζήτησής της αντίγραφα της κρινόμενης αγωγής επιδόθηκαν νόμιμα και εμπρόθεσμα στο Ελληνικό Δημόσιο και στην Προϊσταμένη του αρμόδιου Κτηματολογικού Γραφείου, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3 του Ν. 3127/2003 (βλ. τις υπ' αριθμ.../13-9-2004 και .../14-9-2004 εκθέσεις επίδοσης των δικαστικών επιμελητών ... Α. Μ. και Θ.Θ.) και έχει εγγραφεί νομότυπα και εμπρόθεσμα στο κτηματολογικό φύλλο του Εθνικού Κτηματολογίου των ακινήτων με ΚΑΕΚ 311541807004 για το ακίνητο του πρώτου ενάγοντος και με ΚΑΕΚ 311541807002 για το ακίνητο της δεύτερης ενάγουσας και με αριθμό καταχώρισης 201 (βλ. το με αριθμ. πρωτ. 747/16-9-2004 πιστοποιητικό καταχώρησης εγγραπέας πράξης του ΟΚΧΕ - Κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου).

Από την εκτίμηση της ένορκης κατάθεσης της μάρτυρος ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Δυνάμει της υπ' αριθμ. 26610 οριστικού παραχωρητηρίου της Δ/νσης Γεωργίας Νομαρχίας Λάρισας του Υπουργείου Γεωργίας, που μεταγράφηκε στις 23-2-1990 νόμιμα, μετά από αναδασμό που κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 1491/16-2-1988 απόφαση του Νομάρχη Λάρισας και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 131/7-3-1988, περιήλθε στην κυριότητα του πρώτου των εναγόντων, ο με αριθμό τεμαχίου 209 αγρός, εκτάσεως 22.805 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση "Γ. Κ." της κτηματικής περιφέρειας Φαλάνης, του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος, του Δήμου Γιάννουλης Ν. Λάρισας, του Υποθηκοφυλακείου Τυρνάβου και συνορεύει βόρεια με πλευρά τρεχόντων μέτρων 113 με δρόμο πλάτους έξι μέτρων, νότια σε πλευρά τρεχόντων μέτρων 117,05 εν μέρει με το υπ' α-

ριθμ. 211 τεμάχιο ιδιοκτησίας Σ. Κ. (ΚΑΕΚ 311541807008) και εν μέρει με το υπ' αριθμ. 65 τεμάχιο τρεχόντων μέτρων 186,55 με το υπ' αριθμ. 210 τεμάχιο ιδιοκτησίας Κ.Σ. (ΚΑΕΚ 311541807007) και δυτικά με ιδιοκτησία αγνώστου (ΚΑΕΚ 31154187002), όπως εμφαίνεται στο από 27-8-2004 απόσπασμα κτηματολογικού διαγράμματος του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδος - Κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου.

Επίσης, δυνάμει του υπ' αριθμ. 26614 οριστικού παραχωρητηρίου της Δ/νσης Γεωργίας Νομαρχίας Λάρισας του Υπουργείου Γεωργίας, που μεταγράφηκε στις 17-4-1991 νόμιμα, μετά από αναδασμό που κυρώθηκε με την ίδια ως άνω απόφαση του Νομάρχη Λάρισας και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 131/7-3-1988, περιήλθε στην κυριότητα της δεύτερης των εναγόντων, ο με αριθμό τεμαχίου 208 αγρός, εκτάσεως 12.162 τ.μ., που βρίσκεται στη θέση "Γκαρλάρ Κακαβάς" της κτηματικής περιφέρειας Φαλάνης, του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος, του Δήμου Γιάννουλης Ν. Λάρισας, του Υποθηκοφυλακείου Τυρνάβου και συνορεύει βόρεια με ιδιοκτησία αγνώστου (ΚΑΕΚ 311541807004), ανατολικά με ιδιοκτησία Σ. Κ. (ΚΑΕΚ 311541807008), νότια με δρόμο και δυτικά με δρόμο, όπως εμφαίνεται στο από 27-8-2004 απόσπασμα κτηματολογικού διαγράμματος του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδος - Κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου. Ο πρώτος ενάγων, με το υπ' αριθμ. 19935/22-12-1986 προσύμφωνο πώλησης του συμβολαιογράφου Σ. Τ., καθώς και η δεύτερη ενάγουσα με το υπ' αριθμ. 19200/11-3-1986 προσύμφωνο πώλησης του ιδίου συμβολαιογράφου, ανέλαβαν την υποχρέωση να μεταβιβάσουν τους παραπάνω αγρούς τους στον Κ. Σ. του Ν., ο οποίος κατέχει και νέμεται

τους αγρούς αυτούς από την υπογραφή των παραπάνω προσυμφώνων. Στη συνέχεια, αυτός δηλώσει νόμιμα τους ως άνω αγρούς στο Εθνικό Κτηματολόγιο και έλαβε αριθμούς ΚΑΕΚ 311541807004 για τον πρώτο αγρό και 311541807002 για τον δεύτερο, πλην όμως το δικαιώμα του αυτό ακυρώθηκε κατά την Β' ανάρτηση λόγω των προαναφερόμενων προσυμφώνων πώλησης, τα οποία δεν αποτελούν τίτλο κυριότητας (βλ. το με αριθμ. πρωτ. 5353/29-1-2003 κτηματογραφικό απόσπασμα).

Όμως, με την με αριθμ. πρωτ. 208/5/22-1-2004 (ΦΕΚ 111/27-2-2004) απόφασην του ΟΚΧΕ, ενώ στις 28-1-2004 στα τηρούμενα στο κτηματολογικό Γραφείο Τυρνάβου βιβλία, ενεγράφησαν ακίνητα της κτηματικής περιφέρειας Φαλάνης, όπου βρίσκονται και τα επίδικα, τα τελευταία καταχωρίθηκαν εσφαλμένα αφενός μεν ως αγνώστου ιδιοκτήτη και όχι ως ανίκοντα, όπως προαναφέρθηκε, στην κυριότητα των εναγόντων, με συνέπεια να προσβάλλεται το δικαιώμα κυριότητας αυτών, αφετέρου δε ανεγράφη εσφαλμένα το εμβαδόν αυτών, ήτοι το μεν πρώτο φέρεται να έχει εμβαδόν 22.791 τ.μ. το δε δεύτερο 12.155 τ.μ., ενώ όπως προαναφέρθηκε, αυτά έχουν εμβαδόν 22.805 τ.μ. και 12.162 τ.μ., αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, πρέπει, η κρινόμενη αγωγή να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη. Τέλος, λόγω της ερημοδικίας, πρέπει, να οριστεί το νόμιμο παράβολο (άρθρα 501, 502 παρ. 1 και 505 του Κ.Πολ.Δ.), για την περίπτωση άσκησης ανακοπής ερημοδικίας κατά της παρούσας, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο διατακτικό.

24/2005 (Τακτική)
Πρωτοδίκης: Σοφία Τσιβούλη,
Δικηγόροι: Αθανασία Τσούτσα.

Σε περίπτωση ανακριθούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία, μπορεί να ζητηθεί με αγωγή ενώπιον του αρμόδιου καθ' ύλην και κατά τόπο Πρωτοδικείου, η αναγνώριση του δικαιώματος που προσβάλλεται με την ανακριθή εγγραφή και η ολική ή μερική διόρθωσή της. Η αγωγή, αναγνωριστική ή διεκδικητική, ασκείται από τον έχοντα έννομο συμφέρον σε αποκλειστική προθεσμία πέντε ετών, η οποία αρχίζει από τη δημοσίευση στην ΕτΚ της απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφο 3 του ν. 2664/98, όταν δε αφορά σε ακίνητο φερόμενο κατά την εγγραφή ως “αγνώστου ιδιοκτήτη” απευθύνεται κατά του ΟΚΧΕ και ανακοινώνεται με ποινή απαραδέκτου, στο Ελληνικό Δημόσιο, εντός δέκα ημερών από την κατάθεσή της.

Μη εγγραφή δηλωσης ακινήτου ελλείψει μεταγραμμένου τίτλου, καθ όσον η δηλωθείσα κτίση κυριότητος στηρίζονταν σε έκτακτη χρησικότησα. Αναγνωριστική αγωγή κυριότητος και διόρθωσης αρχικής εγγραφής, ως προς τον ιδιοκτήτη.

{...} Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 2 ν. 2664/1998, σε περίπτωση ανακριθούς πρώτης εγγραφής στα κτηματολογικά βιβλία, μπορεί να ζητηθεί με αγωγή ενώπιον του αρμόδιου καθ' ύλην και κατά τόπο Πρωτοδικείου, η αναγνώριση του δικαιώματος που προσβάλλεται με την ανακριθή εγγραφή και η διόρθωσή της, ολικά ή μερικά. Η αγωγή, που μπορεί να είναι αναγνωριστική ή διεκδικητική, ασκείται από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σε αποκλειστική προθεσμία πέντε ετών, η οποία αρχίζει από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης της απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφο 3 του ιδίου Νόμου. Σύμφωνα, δε, με την παραγραφό 3 του ιδίου άρθρου, όταν η αγωγή αφορά

σε ακίνητο φερόμενο κατά την παραπάνω εγγραφή ως “αγνώστου ιδιοκτήτη” απευθύνεται κατά του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδας και ανακοινώνεται με ποινή απαραδέκτου, στο Ελληνικό Δημόσιο, εντός δέκα ημερών από την κατάθεσή της.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο ενάγων εκθέτει ότι έχει στην αποκλειστική κυριότητα, νομί και κατοχή του ένα οικόπεδο έκτασης αρχικά 497,62 τ.μ. και μετά τη ρυμοτόμηση τμήματός του 14,24 τμ., έκτασης πλέον 483,38 τ.μ., το οποίο βρίσκεται εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης Φαλάνης, του ομώνυμου δημοτικού διαμερίσματος του Δήμου Γιάννουλης Λάρισας, του Υποθηκοφυλακείου Τυρνάβου, όπως αυτό περιγράφεται λεπτομερώς στην αγωγή, επί του οποίου ανήγειρε μία ισόγεια οικία εμβαδού 93,55 τ.μ. και μία αποθήκη, εμβαδού 51,36 τ.μ. Εκθέτει, επίσης, ότι το ως άνω οικόπεδο απέκτησε με έκτακτη χρησικησία, αφού από τις 17-5-1972, οπότε του παραδόθηκε η νομί του από τον μέχρι τότε κύριο και νομέα αυτού, ταυτόχρονα με τη σύνταξη του αναφερόμενου στην αγωγή προσυμφώνου πώλησης προς αυτόν από τον ανωτέρω, το νέμεται διαρκώς με διάνοια κυρίου και με καλή πίστη, ασκώντας τις περιγραφόμενες στην αγωγή διακατοχικές πράξεις. Περαιτέρω, εκθέτει ότι δήλωσε το παραπάνω ακίνητο στο Εθνικό Κτηματολόγιο και έλαβε τον αναφερόμενο στην αγωγή αριθμό ΚΑΕΚ, πλην όμως, κατά τη Β' ανάρτηση το δικαιωμάτου ακυρώθηκε, διότι δεν υπήρχε τίτλος του μεταγεγραμμένος στο Υποθηκοφυλακείο Τυρνάβου και, τελικά, στις από 28-1-2004 πρώτες εγγραφές στα κτηματολογικά βιβλία του κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου, το ως άνω ακίνητο φαίνεται ως “αγνώστου ιδιοκτήτη”. Για τους λόγους αυτούς και επικαλούμενος άμεσο

έννομο συμφέρον του, διότι η παραπάνω εγγραφή είναι ανακριβής και προσβάλλει το δικαίωμα κυριότητάς του, ζητά να αναγνωριστεί αποκλειστικός κύριος του παραπάνω οικοπέδου μετά των επ' αυτού κτισμάτων και να διαταχθεί η διόρθωση της ως άνω ανακριβούς εγγραφής.

Η αγωγή, με το παραπάνω περιεχόμενο και αίτημα, αρμόδια εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου αυτού, το οποίο είναι καθ' ύλην και κατά τόπο αρμόδιο (άρθρ. 7, 9, 11 περ. α', 29 ΚΠολΔ), κατά την τακτική διαδικασία, αντίγραφό της, δε, έχει εγγραφεί εμπρόθεσμα στο κτηματολογικό φύλλο του Εθνικού Κτηματολογίου του ακινήτου με ΚΑΕΚ 311543113013 και με αριθμό καταχώρησης 75 (βλ. επικαλούμενο και προσκομιζόμενο με αριθμ. πρωτ. 291/27-4-2004 πιστοποιητικό της Προϊσταμένης του Κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου). Περαιτέρω, για το παραδεκτό της συζήτησης, κοινοποιήθηκε αντίγραφο της αγωγής στην Προϊσταμένη του ως άνω Γραφείου (βλ. επικαλούμενην και προσκομιζόμενην υπ' αριθμ. .../22-4-2004 έκθεσην επίδοσης της Δικαστικής Επιμελότηριας Ο. Μ.), ενώ αντίγραφό της επιδόθηκε εμπρόθεσμα και στο Ελληνικό Δημόσιο, νομίμως εκπροσωπούμενο (βλ. επικαλούμενην και προσκομιζόμενην υπ' αριθμ. .../26-4-2004 έκθεση επίδοσης του Δικαστικού Επιμελοπτή Γ. Γ.). Περαιτέρω, η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις παραπάνω διατάξεις, σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 166, 513, 953, 954, 974, 976, 999, 1001, 1045 ΑΚ, 68, 70 ΚΠολΔ και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς την ουσιαστική βασιμότητά της.

Από τα έγγραφα ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Δυνάμει του υπ' αριθμ. 13615/17-5-1972 προσυμφώνου πώλησης του συμβολαιογράφου Η.Π., ο Χ. Κ. του Α. και της Θ. ανέλαβε την υποχρέωση

και υποσχέθηκε να πωλήσει και να μεταβιβάσει κατά πλήρη κυριότητα, νομί και κατοκή στον ενάγοντα, ένα οικόπεδο έκτασης 497,75 τ.μ., βρισκόμενο στη θέση “Άγιος Νικόλαος” της κτηματικής περιφέρειας Φαλάνης του τέως Δήμου Τυρνάβου, αντί τιμήματος 15.000 δρχ., το οποίο κατεβλήθη σ' αυτόν πριν τη σύνταξη του παραπάνω προσυμφώνου. Ταυτόχρονα, δε, ο παραπάνω πωλητής και νομέας του ως άνω ακινήτου, παρέδωσε τη νομί του στον ενάγοντα, ο οποίος από τότε το νέμεται και το κατέχει διαρκώς, ασκώντας σ' αυτό, με διάνοια κυρίου, διακατοχικές πράξεις, χωρίς ποτέ να οχληθεί ή να αμφισβητηθεί το δικαιώμα του επί του ως άνω ακινήτου από οποιονδήποτε (βλ. κατάθεση μάρτυρα ενάγοντος). Ειδικότερα, αποδείχθηκε ότι ο ενάγων κατασκεύασε εντός του παραπάνω οικοπέδου μία ισόγεια οικία, την οποία χρησιμοποιεί για κατοικία του και μία αποθήκη, ενώ προέβη σε δηλώση του οικοπέδου μετά των επ' αυτού κτισμάτων στο Κτηματολογικό Γραφείο Τυρνάβου, το οποίο (οικόπεδο) έλαβε τον αριθμό ΚΑΕΚ 311543113013 (βλ. επικαλούμενο και προσκομιζόμενο με αριθμ. πρωτ. 4502/3-1-2002 κτηματογραφικό απόσπασμα). Πλην όμως, κατά τις γενόμενες εγγραφές στα βιβλία του Κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου, το ως άνω ακίνητο, το οποίο στο από 9-2-2004 απόσπασμα κτηματολογικού διαγράμματος φαίνεται συνορεύον Βορειοανατολικά με ακίνητο ιδιοκτησίας Α.Χ. (ΚΑΕΚ 311543113014), βορειοδυτικά με την οδό Μ. (ΚΑΕΚ 31154EΚ00345), νοτιοδυτικά με ακίνητο ιδιοκτησίας Θ.Δ. (ΚΑΕΚ 311543113012) και νοτιοανατολικά με ακίνητο ιδιοκτησίας κληρονόμων Α. Κ. (ΚΑΕΚ 311543113017) (βλ. σχετικά και κατάθεση μάρτυρα), φέρεται ως αγνώστου ιδιοκτήτη και όχι του ενάγοντος. Πλην όμως, σύμφωνα με όσα ανωτέρω ε-

κτέθηκαν, ο ενάγων νεμόταν και κατείχε το παραπάνω οικόπεδο, το οποίο ταυτίζεται με το φερόμενο ως “αγνώστου ιδιοκτήτη”, με διάνοια κυρίου, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι ετών και, ειδικότερα, για τριάντα δύο περίπου έτη και, επομένως, έχει καταστεί κύριος αυτού και, βέβαια, και των επ' αυτού κτισμάτων, με έκτακτη χρησικότησία και, συναντάτοι, η ανωτέρω πρώτη εγγραφή στα κτηματολογικά βιβλία του παραπάνω Γραφείου είναι ανακριβής.

Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή η αγωγή και ως ουσιαστικά βάσιμη, να αναγνωρισθεί ότι ο ενάγων είναι αποκλειστικός κύριος του επίδικου με αριθμό ΚΑΕΚ 311543113013 οικόπέδου και των επ' αυτού κτισμάτων και να διαταχθεί η διόρθωση της πρώτης εγγραφής του με τον παραπάνω αριθμό ΚΑΕΚ ακινήτου...

146/2005 (Τακτική)

Πρωτοδίκης: Δημήτρα Χολέβα

Δικηγόροι: Παρασκευή Πουρνάρα, Θάνος Χατζηναγγάνστου

Ο προσδιορισμός των κοινοχρήστων μερών πολυκατοικίας γίνεται με τη συστατική δικαιοπραξία της οροφοκτησίας, ή με ιδιαίτερες συμφωνίες όλων των οροφοκτητών, άλλως ισχύει ο προβλεπόμενος από το νόμο προσδιορισμός.

Επί ανέγερσης οικοδομής με το σύστημα της άφεσης πιλοτίς, προς δημιουργία χώρων στάθμευσης αυτ/των, η πιλοτή δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρεμένη ιδιοκτησία, αλλά είναι κοινόχροστη και κοινότητη, κάθε δε αντίθετη συμφωνία για κατάργηση του κοινόχροστου χαρακτήρα και μεταβίβαση των χώρων στάθμευσης αυτής είναι απολύτως άκυρη, ως αντιπιθέμενη στην αναγκαστικού δικαίου πολεοδομική δ/ξη του ν. 1221/1981, η δε ακυρότητα αυτή μπορεί να προταθεί από δ-

ποιον έχει έννομο συμφέρον, αλλά και από τον αντισυμβληθέντα.

Με ιδιαίτερη συμφωνία των συνιδιοκτητών μπορεί να παραχωρηθεί η χρήση χώρων της πιλοτής αποκλειστικά σε ιδιοκτήτες ορόφου ή διαιμερίσματος, μόνον δύμως της ίδιας οικοδομής, η δε ρύθμιση αυτή έχει απλώς “το χαρακτήρα” δουλείας, χωρίς να είναι πραγματική δουλεία.

Οι οροφοκτήτες δεν μπορούν με χρησικτικότητα να αποκτήσουν δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης στα κοινόχροπτα μέρη, ούτε να απωλέσουν με ακροσία το δικαίωμα συμμετοχής τους σε αυτά.

Η κατανομή των θέσεων των αυτοκινήτων στην πιλοτή σε υπόγειες μικρές αποθήκες, χωρίς λειπουργική ανεξαρτησία, ευθαδούν κάτω των 40 τ.μ., έστω και αν αυτές έχουν ορισθεί με τη σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας ως αυτοτελείς ιδιοκτησίες, αντιβαίνει ευθέως στον από τις πολεοδομικές δ/ξεις επιβαλλόμενο περιορισμό της κυριότητος και είναι άκυρη.

Οι διαφορές εξ οροφοκτησίας μεταξύ ιδιοκτητών ορόφων ή διαιμερισμάτων υπάγονται στην υλική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, ανεξάρτητα αν αφορούν τις διαιρετές ιδιοκτησίες ή τα κοινά της οικοδομής. Κριτήριο για να χαρακτηρισθεί μια διαφορά ως προερχόμενη από την οροφοκτησία είναι το αν πραγματικά αυτή ανεφύνει απ' αυτή τη σχέση, ανεξάρτητα από τη σχέση του ουσιαστικού δικαίου, στην οποία στηρίζεται (π.χ. εντολή, νομή, κυριότητα κλπ), ή από άλλη, άσκετη και τυχαία με την ειδική σχέση της οροφοκτησίας.

Οι αγωγές εξ οροφοκτησίας δεν εγγράφονται στα βιβλία διεκδικήσεων.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1002, 1117 του ΑΚ, 1, 2 παρ. 1, 4 παρ. 1, 5 και 13 του ν. 3741/1929, που

διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, με το άρθρο 54 του ΕισΝΑΚ, συνάγεται ότι στην οριζόντια ιδιοκτησία ιδρύεται, κυρίως χωριστή κυριότητα επί ορόφου, η διαιμερίσματος ορόφου, παρεπομένως δύμως αναγκαστική συγκυριότητα, που αποκτάται αυτοδικαίως, κατ' ανάλογη μερίδα, επί των μερών του όλου ακινήτου, που χρησιμεύουν στην κοινή χρήση όλων των οροφοκτητών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, κατά ενδεικτική στις διατάξεις αυτές απαρίθμηση, το έδαφος, οι αιυλές κ.λ.π. Ο προσδιορισμός της κοινής χρήσεως των μερών, η οποία συνεπάγεται και την αυτοδικαιηση συγκυριότητα των οροφοκτητών πάνω σ' αυτά, γίνεται είτε με την συστατική δικαιοπραξία της οροφοκτησίας, είτε με ιδιαίτερες συμφωνίες μεταξύ όλων των οροφοκτητών. Με τις ίδιες συμφωνίες μπορεί να τίθενται εγκύρως περιορισμοί και απαγορεύσεις ως προς την χρήση των κοινών. Αν ο προσδιορισμός των κοινοχρήστων μερών δεν ορίζεται, ούτε με τη συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία, ούτε με τις ιδιαίτερες συμφωνίες, τότε ισχύει ο προσδιορισμός που προβλέπεται από τις παραπάνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις του νόμου, πράγμα το οποίο ισχύει επίσης και όταν η προσαναφερθείσα δικαιοπραξία και συμφωνίες αντίκεινται σε διατάξεις πολεοδομικές αναγκαστικού δικαίου, όταν δηλ. ο καθορισμός αυτός των κοινοχρήστων κατ' έκτασην και περιεχόμενο με βάση τις ανωτέρω συμφωνίες έρχεται σε ευθεία αντίθεση προς ρητή πολεοδομική διάταξη που απαγγέλει ρητώς ή εμμέσως πλην σαφώς ακυρότητα. Τέτοια διάταξη είναι και εκείνη του άρθρου 1 παρ. 5 εδ. τελευταίο του ν. 960/1979 “περί επιβολής υποχρεώσεων προς δημιουργία χώρων σταθμεύσεως αυτοκινήτων δια την εξυπηρέτηση των κτιρίων”, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν.

1221/1981. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη του νόμου “οι τυχόν δημιουργούμεναι θέσεις σταθμεύσεως εις τον ελεύθερον ισογειον χώρον του κτιρίου όταν τούτο κατασκευάζεται επί υποστηλωμάτων (PILOTIS) κατά τις ισχύουσες διατάξεις δεν δύνανται να αποτελέσουν διηρημένας ιδιοκτησίας”. Δηλαδή από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι, όταν η οικοδομή ανεγείρεται με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου χώρου ακαλύπτου, προς δημιουργία επ’ αυτού χώρων σταθμεύσεως αυτοκινήτων, ο χώρος αυτός δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρεμένες ιδιοκτησίες, που να ανήκουν δηλαδή σε ένα ή περισσότερους ιδιοκτήτες, είτε αυτοί είναι οροφοκτήτες, είτε τρίτοι, αλλά παραμένει κοινόχρηστος και κοινόκτητος, ανήκει δηλαδή στην συγκριότητα όλων των ιδιοκτητών ορόφου ή διαιμερίσματος ορόφου της οικοδομής. Εφόσον δε ο χώρος αυτός δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρεμένη ιδιοκτησία δεν είναι δεκτικός και συστάσεως χωριστού εμπραγμάτου δικαιώματος, όπως πραγματικής δουλείας, με το οποίο θα έχανε τον κοινόχρηστο χαρακτήρα του, που έχει επιβληθεί από τις αναγκαστικού δικαίου πιο πάνω πολεοδομικές διατάξεις.

Επομένως η συμφωνία των οροφοκτητών για κατάργηση του κοινόχρηστου χαρακτήρα της πυλωτής και η μεταβίβαση των χώρων στάθμευσης που δημιουργήθηκαν ο’ αυτή σε οροφοκτήτες ή τρίτους ως διηρημένες ιδιοκτησίες, ή η σύσταση εμπραγμάτου δικαιώματος πραγματικής δουλείας επί των χώρων αυτών και υπέρ των οροφοκτητών, έρχεται σε ευθεία αντίθεση προς την ως άνω αναγκαστικού δικαίου πολεοδομική διάταξη του ν. 1221/1981, ως επιδιώκουσα απαγορευμένο και αθέμιτο αποτέλεσμα και είναι για το λόγο αυτό απολύτως άκυρος, ως αντικείμενο στην αναγκαστικού δικαίου ως

άνω απαγορευτική πολεοδομική διάταξη (άρθρο 174 ΑΚ). Η ακυρότητα δε αυτή μπορεί να προταθεί, καθό απόλυτη, από καθένα που έχει έννομο συμφέρον, αλλά και από τον αντισυμβληθέντα.

Με ιδιαίτερη συμφωνία των συνιδιοκτητών μπορεί βεβαίως, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 13 του ν. 3741/1929, να παραχωρηθεί εγκύρως η χρήση του χώρου αυτού αποκλειστικά σε ένα ή ορισμένους ιδιοκτήτες ορόφου ή διαιμερίσματος, μόνον όμως της ίδιας οικοδομής στην οποία υπάρχει. Ο με το παραπάνω περιεχόμενο περιορισμός της χρίσεως του χώρου αυτού από τους λοιπούς οροφοκτήτες, έχει απλώς “το χαρακτήρα” δουλείας κατ’ άρθρο 13 παρ. 3 του ν. 3741/1929, χωρίς όμως να είναι πραγματική δουλεία με την έννοια των άρθρων 1118 και 1119 ΑΚ και επιβάλλεται από τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 1 παρ. 1, 2 εδαφ. Α - Β, 5 του ν. 960/1979 όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 1221/1981 και το ΠΔ 1340/1981, συνίστανται δε στην υποχρέωση των συνιδιοκτητών, επί οικοδομών που ανεγείρονται με άδεια και υπό το πολεοδομικό σύστημα της αφέσεως του ισογείου ακαλύπτου, να εξασφαλίσουν είτε σε ακάλυπτο είτε σε καλυμένο (μεταξύ των υποστηλωμάτων της οικοδομής - pilotis), χώρο για την στάθμευση των αυτοκινήτων των συνιδιοκτητών της οικοδομής. Συνεπεία του περιορισμού αυτού της κυριότητας, δεν επιτρέπεται στους συνιδιοκτήτες του οικοπέδου με την συστατική της οροφοκτησίας δικαιοπραξία και με οποιαδήποτε μεταγενέστερη, κατά τους νόμιμους τύπους γενόμενη, τροποποίησή της, να μην εξασφαλίζουν στην κοινότητα pilotis και τον ακάλυπτο χώρο της οικοδομής θέσεις σταθμεύσεως των αυτοκινήτων των ιδιοκτητών των διαιμερισμάτων, με την παραχώρηση των θέσεων αυτών σε εκ κατασκευής και λει-

τουργικώς, κείμενες συνήθως στο υπόγειο της οικοδομής, εξυπηρετικές μόνον των αναγκών των διαμερισμάτων, αποθήκες, που αποτελούν βοηθητικούς χώρους των διαμερισμάτων, χωρίς δική τους αυτοτελή λειτουργικότητα, έστω και αν οι αποθήκες αυτές έχουν ορισθεί με τη συστατική της οριζοντίου ιδιοκτησίας δικαιοπραξία ως αυτοτελείς ιδιοκτησίες, με αποτέλεσμα οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων των ορόφων να μην μπορούν να εξασφαλίσουν στην pilotis θέσεις σταθμεύσεως των αυτοκινήτων τους και να στερούνται έτσι της δυνατότητας χρίσεως κοινοκτίτου και κοινοχρήστου μέρους της ως άνω οικοδομής, ενώ κατά το αναγκαστικό δίκαιο που αναφέρθηκε, επιβάλλεται η εξασφάλιση θέσεων σταθμεύσεως αυτοκινήτων των ιδιοκτητών των ως άνω διαμερισμάτων.

Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι οι γενικές διατάξεις του ΑΚ, που προβλέπουν τη σύσταση με χροσικτησία και την κατάργυση με αχροσία των δουλειών δεν μπορούν να εφαρμοστούν, ευθέως ή κατ' αναλογίαν και για τη σύσταση ή κατάργυση των ως άνω περιορισμών. Ειδικότερα, κανένας από τους ιδιοκτήτες οριζοντίου ιδιοκτησίας δεν μπορεί, με χροσικτησία, να αποκτήσει δικαίωμα αποκλειστικής ή μεγαλύτερης από τη μερίδα του, χρίσεως επί των κοινοκτίτων και κοινοχρήστων μερών, ούτε να απωλέσει, με αχροσία, το δικαίωμα συμμετοχής του στην κοινή χρήση των ως άνω μερών (ΑΠ 121/1993 Ελλ/Δν 36 - 1135). Πρέπει, να σημειωθεί, ότι στον καθορισμό του απαιτούμενου αριθμού θέσεων σταθμεύσεως αυτοκινήτων αναλόγως της χρίσεως και του μεγέθους των κτιρίων σε περιοχές εντός της μείζονος περιοχής πρωτευούσης βάσει του ΠΔ 1340/1981 δεν προβλέπεται θέση σταθμεύσεως αυτοκινήτου για επιφάνεια μικρότερη από 40 τ.μ., ενώ στην επιφά-

νεια του κτιρίου, για τον υπολογισμό των θέσεων σταθμεύσεως, δεν συνυπολογίζονται και οι εγένει βοηθητικοί χώροι. Επομένως, κατανομή των θέσεων των αυτοκινήτων στον ακάλυπτο χώρο της pilotis της οικοδομής, ώστε να εξασφαλίζεται θέση σταθμεύσεως αυτοκινήτου σε υπόγεια, χωρίς λειτουργική ανεξαρτησία, μικρή αποθήκη, επιφάνειας μικρότερης από 40 τ.μ., που αποτελεί βοηθητικό χώρο διαμερίσματος και να μην εξασφαλίζεται θέση σταθμεύσεως αυτοκινήτου στο διαμέρισμα και έτσι να στερείται παντελώς της χρήσεως της pilotis ο ιδιοκτήτης διαμερίσματος ορόφου, αντιθαίνει, ευθέως στον από τις ως άνω πολεοδομικές διατάξεις επιβαλλόμενο περιορισμό της κυριότητας και είναι άκυρη, γι' αυτό και κατά τα άρθρα 174 και 180 ΑΚ θεωρείται ως μη γενομένη (ΑΠ 448/1996 Ελλ. Δν 37 - 600, ΕφΑθ 8600/2000 Ελλ. Δν 43 - 501, ΕφΠειρ. 12/1999, ΕΔΠολ 1999 - 51).

Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 17 παρ. 2 του ΚΠολΔ, στην υλική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, χωρίς διάκριση του αντικειμένου της διαφοράς, υπάγονται οι διαφορές μεταξύ ιδιοκτητών ορόφων ή διαμερισμάτων από τη σχέση της κατ' όροφο ιδιοκτησίας. Από τη διατύπωση της πιο πάνω διάταξης είναι φανερό ότι δύο είναι τα στοιχεία που καθορίζουν την υλική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου αυτού: α) Διαφορά μεταξύ οροφοκτητών και β) Η διαφορά αυτή να προέρχεται από τη σχέση της οροφοκτησίας, μεταξύ αυτών (οροφοκτητών), ανεξάρτητα εάν αφορά τις διαιρετές ιδιοκτησίες τους ή τα κοινά της οικοδομής. Σαν τέτοιες διαφορές πρέπει να von-thouν εκείνες που αναφέρονται : αα) στην ερμηνεία και εφαρμογή του Ν. 3741/1929, των άρθρων 1002 και 1117 του ΑΚ και του Ν. 1024/1971 88) Στην ερμηνεία και εφαρμογή των συστατικών

της οροφοκτησίας πράξεων και κατά τα άρθρα 4 παρ. 1 και 13 του ν. 3741/1929 ειδικών συμφωνιών και του κανονισμού της οροφοκτησίας και γγ) Στις διενέξεις γενικά μεταξύ των οροφοκτητών και της ίδιας οροφοκτησίας ως άνω προς τα εκατέρωθεν δικαιώματα και υποχρεώσεις τους (Π. Κωνσταντόπουλος : Η οροφοκτησία εν Ελλάδι σελ. 443 - 451). Επομένως, το κριτήριο για να χαρακτηρισθεί μια διαφορά μεταξύ οροφοκτητών ως προερχόμενη από τη σχέση της οροφοκτησίας είναι το εάν πραγματικά η συγκεκριμένη διαφορά ή διένεξη ανεφύει απ' αυτή την ίδια τη σχέση της κατ' όροφο ιδιοκτησίας, ανεξάρτητα από τη σχέση του ουσιαστικού δικαίου, στην οποία στηρίζεται (π.χ. εντολή, νομί, κυριότητα κλπ) ή από άλλη σχέση, άσχετη και τυχαία με την ειδική σχέση της οροφοκτησίας (ΑΠ 107/81 ΕΔΠ 1982 - 103, ΑΠ 416/1977 ΕΔΠ 1978 - 27, ΑΠ 64/1977 ΕΔΠ 1978 - 197, ΕΘ 1581/1981 Αρμ. ΜΓ - 857, Ε.Πειρ. 12/1984 ΕΔΠ 1984 - 28, I. Κωστόπουλο σημ. ΕΔΠολ. 1994 - 201).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την υπό κρίση αγωγή η ενάγουσα, ισχυρίζεται ότι με το νομίμως μεταγεγραμμένο υπ' αριθμ. 15280/14-10-1999 πωλητήριο συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Ε. Γ., έγινε κυρία, κατά ποσοστό 8/14 εξ αδιαιρέτου, μιας διαιρεμένης ιδιοκτησίας πολυορόφου οικοδομής, μετά του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσεως, ως πραγματικής δουλείας, των θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτου (P - 2, P - 7, P - 9) στον ακάλυπτο χώρο αυτής, η οποία (πολυορόφη οικοδομή) βρίσκεται επί της οδού 28ης Οκτωβρίου της πόλεως Λάρισας και έχει υπαχθεί στο σύστημα της οριζόντιας ιδιοκτησίας με τη νομίμως μεταγεγραμμένη υπ' αριθμ. 10995/23-11-1990 πράξη συστάσεως οριζόντιας ιδιοκτησίας και κανονισμού της πολυκατοικίας της ιδίας ως ά-

νω συμβολαιογράφου. Με βάση το ως άνω πωλητήριο συμβόλαιο, η ιδιοκτησία της αυτή και δη η υπ' αριθμ. Α - 9 αποθήκη του υπογείου, έχει εμβαδόν 5,50 τ.μ. και ποσοστό συνιδιοκτησίας στα κοινόκτητα και κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής 13/1000. Ότι η εναγομένη, η οποία είναι μία εκ των συγκυρίων του ενιαίου οικοπέδου επί του οποίου ανηγέρθη η πολυορόφη οικοδομή, είναι ιδιοκτήτρια διαμερισμάτων της ίδιας πολυορόφης οικοδομής, με δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως επί των P - B, P - Γ και P - Θ θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτου του ισογείου. Όμως τον Νοέμβριο του έτους 1999, η τελευταία κατέλαβε αυθαίρετα τους ως άνω δικούς της χώρους στάθμευσης (P - 2, P - 7 και P - 9) και αποκλείει από την ενάγουσα τη χρήση τους, προσβάλλοντας έτσι παράνομα και υπαίτια το δικαίωμά της αυτό. Για το λόγο αυτό η ενάγουσα, ψητεί, κατ' εκτίμηση των αιτημάτων της αγωγής, α) να αναγνωριστεί το δικαίωμα της αποκλειστικής χρήσεως επί των εν λόγῳ θέσεων στάθμευσης (P - 2, P - 7 και P - 9), β) να διαταχθεί η αποβολή της εναγομένης από τις θέσεις στάθμευσης και η απόδοση της χρήσης τους σε αυτή και γ) να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στην ενάγουσα το συνολικό ποσό των 9.155,64 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής έως την εξόφληση, ως αποζημίωση της ζημίας της από τη στέρηση της χρήσης των θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτου. Ζητεί ακόμη, να κηρυχθεί η απόφαση προσωρινά εκτελεστή και να καταδικαστεί η εναγόμενη στα δικαστικά της έξοδα.

Με το περιεχόμενο αυτό η αγωγή παραδεκτά και αρμόδια, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στη μείζονα σκέψη, εισάγεται για να συνητηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (άρθρ. 17 παρ. 2, 29 του ΚΠολΔ) και είναι ορισμένη, παρέχουσα

όλα τα κατά νόμου αναγκαία στοιχεία (άρθρ. 216 ΚΠολΔ). Είναι δε νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 1002, 1117, 914, 297, 298, 346 του ΑΚ, 1, 2 παρ. 1, 4 παρ 1, 5 και 13 του ν. 3741/1929, 1 παρ. 5 του ν. 960/1979, όπως αντικ. με το άρθρο 1 του ν. 1221/1981, 70, 907, 908 και 176 του ΚΠολΔ. Εν συνεχείᾳ, πρέπει να ερευνηθεί και η ουσιαστική βασιμότητα της αγωγής, εφόσον η ενάγουσα κατέβαλε το απαιτούμενο για το αντικείμενό της τέλος δικαστικού ενσήμου με τα ανάλογα υπέρ τρίτων ποσοστά, κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 έως 661 του ΚΠολΔ, η οποία προσήκει στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 647 παρ. 2 του ΚΠολΔ, με βάση το οποίο κατά την εν λόγω διαδικασία δικάζονται και οι διαφορές του άρθρου 17 αριθμ. 2 και όχι κατά την τακτική διαδικασία, κατά την οποία έχει εισαχθεί προς συζήτηση, δεδομένου ότι η αγωγή έχει εγγραφεί με αυξ. αριθμ. 14 στο πινάκιο της τακτικής διαδικασίας του Δικαστηρίου τούτου, από τη σειρά του οποίου και εκφωνήθηκε, αντιμωλία των διαδίκων. Να σημειωθεί δε ότι επειδή με την εν λόγω αγωγή επιδιώκεται η επιλύση διαφοράς που έχει ανακύψει εκ της σχέσεως της οροφοκτησίας μεταξύ ιδιοκτητών διαμερισμάτων και η οποία (αγωγή) δεν υπάγεται σε καμία από τις περιπτώσεις του άρθρου 220 παρ. 1 του ΚΠολΔ, για το παραδεκτό αυτής, δεν είναι αναγκαίο να εγγραφεί στα βιβλία διεκδικήσεων (ΑΠ 121/1993 ο.π.).

Εν προκειμένω, από την εκτίμηση των καταθέσεων... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα : Δυνάμει του υπ' αριθμ. 10716/2-7-1990 νομίμως μεταγεγραμμένου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Ε. Γ. οι Α. Σ., Β. Μ., Δ. Δ., Β. Λ., Μ. κα Ε. Λ., Σ. Σ. και Α. Κ., δια συνενώσεως ομόρων οικοπέδων ιδιοκτησίας τους, κατέστησαν συ-

γκύριοι ενός ενιαίου οικοπέδου, συνολικής εκτάσεως 939,02 τ.μ., το οποίο βρίσκεται εντός της πόλεως Λάρισας και επί των οδών 28ης Οκτωβρίου αριθμ. ... και Η. Με το υπ' αριθμ. 10717/2-6-1990 προσύμφωνο και εργολαβικό συμβόλαιο της ως άνω συμβολαιογράφου, ανέθεσαν την ανέγερση μιας πολυόροφης οικοδομής, με το σύστημα της αντιπαροχής, στην εργολόγια κοινοπραξία με την επωνυμία “Θ.Β. - Γ.Β.”. Οι ανωτέρω συμβόληνθέντες, δυνάμει της υπ' αριθμ. 10995/23-11-1990 πράξεως συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας και κανονισμού πολυκατοικίας της ιδίας ως άνω συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε νόμιμα συνέστησαν οριζόντια ιδιοκτησία στην πολυόροφη οικοδομή, καθόρισαν τις 1-διοκτησίες και τους κοινόχρηστους χώρους της οικοδομής, κατέρτισαν τον κανονισμό που διέπει τις σχέσεις των ιδιοκτητών των οριζοντίων ιδιοκτησιών, υπέγαγαν την οικοδομή στις ρυθμίσεις των άρθρων 1002 και 1117 ΑΚ και του νόμου 3741/1929 και συμφώνησαν ότι αυτή θα αποτελείται από υπόγειο όροφο, ισόγειο (PILOTIS), πέντε ορόφους και το δώμα. Στην προαναφερόμενη υπ' αριθμ. 10995/1990 πράξη σύστασης και ειδικότερα στο υπό στοιχείο Α αυτής καθορίστηκε ότι στο χώρο του υπογείου της οικοδομής δημιουργούνται οριζόντιες ιδιοκτησίες (αποθήκες) και διακεκριμένες οριζόντιες ιδιοκτησίες (χώροι σταθμεύσεως αυτοκινήτων), μεταξύ δε αυτών και η υπό στοιχεία Α - 9 αποθήκη του υπογείου, η οποία θα έχει εμβαδόν 5,50 τ.μ. και με ποσοστό συνιδιοκτησίας στο οικόπεδο και στους υπόλοιπους κοινόχρηστους και κοινόκτητους χώρους της οικοδομής 13/1000. Ακόμη, καθορίστηκε ότι οι με στοιχεία Ρ - 1, Ρ - 2, Ρ - 3, Ρ - 4, Ρ - 5, Ρ - 6, Ρ - 7, Ρ - 8, Ρ - 9, Ρ - 10, Ρ - 11 και Ρ - 12 χώροι σταθμεύσεως αυτοκινήτων

του υπογείου θα αποτελέσουν δουλείες της ως άνω με στοιχεία Α - 9 αποθήκης, οι οποίες δουλείες θα συσταθούν από την εργοδόπτρια κοινοπραξία κατά τη μεταβίβασή τους σε τρίτα πρόσωπα που θα υποδειχθούν απ' αυτήν. Με το άρθρο 2 της ως άνω συστατικής πράξης καθορίστηκε ότι στο χώρο του ισογείου δημιουργούνται οι παρακάτω χώροι σταθμεύσεως αυτοκινήτων με τα στοιχεία P - A, P - B, P - Γ, P - Δ, P - Ε, P - Z, P - Η, P - Θ, P - I, που αποτελούν δουλείες σε "παρακάτω" διαμερίσματα, και οι οποίες δουλείες συνιστώνται με το παρόν συμβόλαιο. Ενώ, περαιτέρω καθορίστηκε (υπό στοιχ. B) ότι οι υπό στοιχεία P - 1, P - 2, P - 3, P - 4, P - 5, P - 6, P - 7, P - 8, P - 9, P - 10, P - 11 και P - 12 χώροι σταθμεύσεως αυτοκινήτων θα αποτελούν δουλείες της παραπάνω Α - 9 αποθήκης του υπογείου, οι οποίες δουλείες θα συνιστώνται από την εργοδόπτρια κοινοπραξία κατά τη μεταβίβασή τους σε τρίτα πρόσωπα που θα υποδειχθούν απ' αυτήν (εργοδόπτρια κοινοπραξία). Ο χώρος του ισογείου με τις θέσεις σταθμεύσεως απεικονίσθηκε στο από Ιούνιο 1990 σχεδιάγραμμα του αρχιτέκτονα μηχανικού Θ. Β., που προσαρτήθηκε στην υπ' αριθμ. 10717/1990 πράξην πίνακα συνιδιοκτησίας και υπογράφηκε από τους συμβληθέντες.

Περαιτέρω, η ενάγουσα, δυνάμει του υπ' αριθμ. 15280/14-10-1999 πωλητηρίου συμβολαίου της ιδίας ως άνω συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λάρισας, απέκτησε την αποκλειστική κυριότητα (μετά το θάνατο της επικαρπώτριας μητέρας της Μαριάνθης χήρας Ευθ., Λιούλια), μεταξύ των άλλων, των υπ' αριθμό A - 1, A - 3 και B - 3 διαμερισμάτων, με δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης των υπ' αριθμ. P - B, P - Γ και P - Θ, αντιστοίχως χώρων σταθμεύσης αυτοκινήτων. Για τις οριζόντιες αυτές ιδιοκτησίες (A - 1, A - 3 και B - 3 διαμερίσματα) της εναγομένης, όπως προαναφέρθηκε, παραχωρήθηκε το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης των υπό στοιχεία P - B, P - Γ και P - Θ θέσεων σταθμεύσης αυτοκινήτου του ισογείου, οι οποίες όμως κατά την έκδοση της υπ' αριθμ. 333/19-7-1991 άδειας ανεγέρσεως οικοδομής, δεν εγκρίθηκαν από το αρμόδιο Πολεοδομικό Γραφείο Λάρισας, δηλαδή το τελευταίο δεν ενέκρινε τη δημιουργία, μεταξύ άλλων, των θέσεων αυτών (P - B, P - Γ και P - Θ) σταθμεύσης καθώς και του το-

κής δουλείας, των παρακάτω θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτου του ακαλύπτου, και συγκεκριμένα των υπό στοιχεία P - 1, P - 2, επιφανείας 13,50 τ.μ. (επίδικη), P - 4, P - 5, P - 7 επιφανείας 15 τ.μ. (επίδικη) P - 8 και P - 9, επιφανείας 13 τ.μ. (επίδικη) χώρων στάθμευσης. Το εν λόγω ποσοστό εξ αδιαιρέτου της αποθήκης αυτής, μετά του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσεως αυτών (ως δικαίωμα πραγματικής δουλείας), είχε περιελθει στον δικαιοπάροχο της ενάγουσας - πατέρα της, Σ.Π. του Ε., με το υπ' αριθμ. 13259/17-5-1995 αγοραπωλητήριο συμβόλαιο και σύστασης δουλειών, της ως άνω συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λάρισας, στον τόμο ... και αριθμό ...

Η εναγομένη (οικοπεδούχος) με την ως άνω 10.995/23-11-1990 σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας, που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Λάρισας, απέκτησε την αποκλειστική κυριότητα (μετά το θάνατο της επικαρπώτριας μητέρας της Μαριάνθης χήρας Ευθ., Λιούλια), μεταξύ των άλλων, των υπ' αριθμό A - 1, A - 3 και B - 3 διαμερισμάτων, με δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης των υπ' αριθμ. P - B, P - Γ και P - Θ, αντιστοίχως χώρων σταθμεύσης αυτοκινήτων. Για τις οριζόντιες αυτές ιδιοκτησίες (A - 1, A - 3 και B - 3 διαμερίσματα) της εναγομένης, όπως προαναφέρθηκε, παραχωρήθηκε το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης των υπό στοιχεία P - B, P - Γ και P - Θ θέσεων σταθμεύσης αυτοκινήτου του ισογείου, οι οποίες όμως κατά την έκδοση της υπ' αριθμ. 333/19-7-1991 άδειας ανεγέρσεως οικοδομής, δεν εγκρίθηκαν από το αρμόδιο Πολεοδομικό Γραφείο Λάρισας, δηλαδή το τελευταίο δεν ενέκρινε τη δημιουργία, μεταξύ άλλων, των θέσεων αυτών (P - B, P - Γ και P - Θ) σταθμεύσης καθώς και του το-

πογραφικού διαγράμματος κατόψεως του ισογείου που είναι συνημμένο στην πράξη συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας, αφού στον χώρο αυτό θα έπρεπε να δημιουργηθεί χώρος φυτεύσεως. Τελικά τα συνοδεύοντα την υπ' αριθμ. 333/1991 οικοδομική άδεια εγκεκριμένα σχεδιαγράμματα του υπογείου και ισογείου της οικοδομής, όπου η πολεοδομία ενέκρινε μόνο έξι (6) θέσεις στάθμευσης του ισογείου (βλ. το από Ιούλιο 1990 σχεδιαγράμμα του μηχανικού Θ. Β. που συνοδεύει την ως άνω υπ' αριθμ. 333/1991 οικοδομική άδεια), είναι εντελώς διαφορετικά από τα συνημμένα στην πράξη οροφοκτησίας. Με την αποπεράτωση της οικοδομής, τον Δεκέμβριο του έτους 1992, η εργολόπτερια κοινοπραξία παρέδωσε στην εναγομένη τη χρήση των επίδικων θέσεων στάθμευσης (P - 2, P - 7 και P - 9), χωρίς όμως να προβεί στην τροποποίηση της πράξης οροφοκτησίας και την προσαρμογή αυτής στα εγκεκριμένα σχέδια της πολεοδομίας (όσον αφορά την περιγραφή των οριζόντιων ιδιοκτησιών του υπογείου και θέσεων στάθμευσης του ακαλύπτου χώρου), μολονότι είχε την σχετική πληρεξουσία την από όλους τους συνιδιοκτήτες να προβεί στην τροποποίηση αυτή. Έκτοτε, η προαναφερόμενη έχει την αποκλειστική χρήση των παραπάνω χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων. Η ενάγουσα κατοικεί σε άλλη οικοδομή και πλην της ως άνω αποθήκης, δεν κατέχει στην εν λόγω οικοδομή άλλη διηρημένη ιδιοκτησία. Να σημειωθεί δε ότι στη θέση όπου έπρεπε να κατασκευαστεί η Α - 9 αποθήκη του υπογείου, εμβαδού 5,50 τ.μ., κατασκευάστηκε η στεγανή δεξαμενή του αποχετευτικού συστήματος της πολυκατοικίας, όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. .../2003 έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας του Δήμου Λαρισαίων.

Συνεπώς, το υπ' αριθμ. 13259/17-5-

1995 αγοραπωλητήριο συμβόλαιο ακινήτου και σύστασης δουλειών καθώς και το υπ' αριθμ. 15280/14-10-1999 συμβόλαιο αγοράς εξ αδιαιρέτου ποσοστού ακινήτου, κατά το μέρος που αναφέρονται στις ανωτέρω P - 2, P - 7 και P - 9 θέσεις στάθμευσης του ακαλύπτου χώρου της οικοδομής αυτής, είναι απολύτως άκυρα, ως αντικείμενα σε αναγκαστικού δικαίου απαγορευτικές διατάξεις, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στη μείζονα σκέψη της παρούσας, εφόσον με αυτά παραχωρήθηκε η χρήση θέσεων στάθμευσης σε υπόγεια αποθήκη (και μάλιστα επτά θέσεων στάθμευσης), ανεξαρτήτως εμβαδού, χωρίς καμία λειτουργική ανεξαρτησία, ενώ δεν έχασφαλίζονται θέσεις στάθμευσης αυτοκινήτου στην εναγομένη ιδιοκτήτρια των διαμερισμάτων.

Μετά ταύτα, πρέπει να απορριφθεί η αγωγή ως ουσιαστικά αβάσιμη...

152/2005 (Εκουσία)

**Πρωτοδίκης: Μαρία Πρωϊμάκη
Δικηγόροι: Δημ. Τζινάλας**

Ο καταχωρθείς στις πρώτες εγγραφές κτηματολογίου, ως δικαιούχος εγγραπτέου δικαιώματος, μπορεί να ζητήσει με αίτησή του στον Κτηματολογικό Δικαστή, και μέχρι τον ορισμό του τελευταίου, στο Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας του Κτηματολογικού Γραφείου, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, τη διόρθωση του εμβαδού του ακινήτου ή άλλων στοιχείων της πρώτης εγγραφής, δίκως να τίθενται υπό αμφισθίτηση τα δριαί διμορφών ακινήτων ή τα δικαιώματα τρίτων προσώπων επ' αυτών. Αίτηση για να διορθωθεί το αναγραφόμενο εσφαλμένο εμβαδόν του ακινήτου και να αναγραφούν τα υπάρχοντα επί του ακινήτου κτίσματα και δύο οι τίτλοι κτηρίσης.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 8 του Ν. 2664/1998, όπως αυτή προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν. 3127/2003 (ΦΕΚ Α 67/19-3-2003)

“Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στο άρθρο 20, εκείνος που καταχωρίσθηκε στις πρώτες εγγραφές ως δικαιούχος εγγραπτέου δικαιώματος μπορεί να ζητήσει με αίτησή του, η οποία υποβάλλεται ενώπιον του Κτηματολογικού Δικαστή και μέχρι τον ορισμό του τελευταίου ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας του Κτηματολογικού Γραφείου, τη διόρθωση του καταχωρισθέντος εμβαδού του ακινήτου ή άλλων στοιχείων της πρώτης εγγραφής, τα οποία δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 20α. Με την αίτηση αυτή δεν επιτρέπεται να τίθενται υπό αμφισβήτηση τα όρια όμορων ακινήτων ή τα δικαιώματα τρίτων προσώπων επ' αυτών. Ο Κτηματολογικός Δικαστής δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 791 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας”.

Στην προκειμένη περίπτωση, ο αιτών με την υπό κρίση αίτησή του ζητεί να διορθωθούν τα στοιχεία της α' κτηματολογικής εγγραφής του με ΚΑΕΚ 311542908028 ακινήτου, προκειμένου α) να διορθωθεί το αναγραφόμενο εσφαλμένο εμβαδόν του ακινήτου, β) να αναγραφούν τα υπάρχοντα επί του ακινήτου κτίσματα και γ) να αναγραφούν στο κτηματολογικό φύλλο όλοι οι αναφερόμενοι στην αίτηση τίτλοι κτίσεως. Με το περιεχόμενο αυτό, η αίτηση αρμοδιώς εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρ. 739 Κ.Πολ.Δ. και 6 παρ. 8 Ν. 2664/1998), είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 8

N. 2664/1998 και 791 παρ. 3 και 4 Κ.Πολ.Δ. και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω, ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Από την ένορκη κατάθεση του μάρτυρα που εξετάστηκε στο ακροατήριο κατά τη συνίτηση της υπόθεσης και περιλαμβάνεται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση πρακτικά, καθώς και από τα έγγραφα, τα οποία ο αιτών επικαλείται και νόμιμα προσκομίζει, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά : Ο αιτών είναι κύριος, νομέας και κάτοχος ενός οικοπέδου, εμβαδού 744 τ.μ., που βρίσκεται στη Φαλάνη, στο ομώνυμο δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γιάννουλης Ν. Λάρισας, του Υποθηκοφυλακείου και ήδη Κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου και το οποίο συνορεύει βόρεια επί πλευράς Ζ - Η, μήκους 29,50 μέτρων, με ιδιοκτοσία Β. και Γ. Ζ. (ΚΑΕΚ 311542908008), νότια επί πλευράς Α - Κ, μήκους 8 μέτρων, με την οδό Μ. (ΚΑΕΚ 31154 EK 00308), ανατολικά επί τεθλασμένης πλευράς τριών ευθειών, της πρώτης Κ - Ι μήκους 25 μέτρων, εν μέρει με ιδιοκτοσία Κ. Β. (ΚΑΕΚ 311542908029) και εν μέρει με ιδιοκτοσία Α. και Κ. Β. (ΚΑΕΚ 311542908033), της δεύτερης Ι - Θ μήκους 6,10 μέτρων και της τρίτης Θ - Η μήκους 25,50 μέτρων, με ιδιοκτοσία Κ. Β. (ΚΑΕΚ 311542908029) και δυτικά επί τεθλασμένης πλευράς πέντε ευθειών, της πρώτης Α - Β μήκους 36,55 μέτρων, της δεύτερης Β - Γ μήκους 1,20 μέτρων, της τρίτης Γ - Δ μήκους 7,70 μέτρων και της τέταρτης Δ - Ε μήκους 15,50 μέτρων με ιδιοκτοσία της Ο.Ε με την επωνυμία “Ε. Β. και Σια Ο.Ε.” (ΚΑΕΚ 311542908024) και της πέμπτης Ε - Ζ μήκους 9,20 μέτρων με ιδιοκτοσία Ο. (ΚΑΕΚ 311542908011), όπως αυτό εμφαίνεται στο από Δεκεμβρίου 1988 τοπογραφικό διάγραμμα του τεχνολόγου πολιτικού μηχανικού Θ. Κ. Επί του οικοπέδου αυτού ανηγέρθησαν τρία ισόγεια κτίσματα και ειδικότερα

α) ισόγειο κατάστημα - οικία με πρόσοψη μήκους 4,70 μέτρων στην οδό Μ. και βάθος μήκους 6,20 μέτρων, ήπιο επιφανείας 29,14 τ.μ., β) ισόγειο κτίσμα, κείμενο βόρεια του προηγουμένου, διαστάσεων μήκους 6 X 16,65 - 1,30 X 9,25 - 0,70 X 3,15 + 1,70 X 2,90 μέτρων, επιφανείας 90,60 τ.μ. και γ) ισόγειο κτίσμα κείμενο βόρεια του προηγούμενου, διαστάσεων μήκους 9 X 8,10 + 16,30 X 5 μέτρων, επιφανείας 154,40 τ.μ., όπως τα κτίσματα αυτά εμφαίνονται στο παραπάνω τοπογραφικό διάγραμμα.

Περαιτέρω, το προπεριγραφόμενο ακίνητο μετά των κτισμάτων περιήλθε στον αιτούντα ως εξής : α) κατά ποσοστό 2/12 εξ αδιαιρέτου τόσο από κληρονομιά της κατά την 18-10-1938 αποβιώσασης μπτέρας του Κ. συζ. Χ. Λ., όσο και από κληρονομιά του κατά το έτος 1939 αποβιώσαντος πατέρα του Χ. Λ., β) κατά ποσοστό 6/12 εξ αδιαιρέτου δυνάμει του υπ' αριθμ. 47252/22-5-1959 δωρητηρίου συμβολαίου του τέως συμβολαιογράφου Δ. Γ., που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων Μεταγραφών του Υποθ/κείου Τυρνάβου, γ) κατά ποσοστό 2/12 εξ αδιαιρέτου δυνάμει του υπ' αριθμ. 53480/12-4-1963 δωρητηρίου συμβολαίου του τέως συμβολαιογράφου Δ. Γ., που μεταγράφηκε νόμιμα στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων Μεταγραφών του Υποθ/κείου Τυρνάβου και δ) κατά ποσοστό 2/12 εξ αδιαιρέτου δυνάμει του υπ' αριθμ. 2055/22-7-1972 δωρητηρίου συμβολαίου του τέως συμβολαιογράφου Σ. Τ., που μεταγράφηκε νόμιμα

στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων Μεταγραφών του Υποθ/κείου Τυρνάβου. Ο αιτών μολονότι προσκόμισε τους ανωτέρω τίτλους και ανέφερε όλα τα απαιτούμενα ακριβή στοιχεία στο Κτηματολογικό Γραφείο Τυρνάβου, εν τούτοις στα κτηματολογικά βιβλία α' εγγραφής, που συντάχθηκαν από τον Οργανισμό Κτηματογραφήσεων Ελλάδος (ΟΚΧΕ) - Κτηματολόγιο Α.Ε., το κτηματολογικό φύλλο του ανωτέρω ακινήτου με αριθμό ΚΑΕΚ 311542908028, από παραδρομή έχει τα παρακάτω σφάλματα και παραλείψεις, όπως εμφαίνεται στο από 16-4-2004 απόσπασμα κτηματολογικού διαγράμματος του Οργανισμού Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδος - Κτηματολογικού Γραφείου Τυρνάβου : α) αναγράφει ως εμβαδόν του οικοπέδου 646 τ.μ. αντί του ορθού εμβαδού 744 τ.μ., β) δεν αναφέρει τα υπάρχοντα επί του οικοπέδου τρία (3) κτίσματα, όπως αυτά περιγράφονται ανωτέρω και γ) δεν αναγράφονται όλοι οι προαναφερόμενοι τίτλοι κτήσεως του ακινήτου, παρά μόνο το υπ' αριθμ. 47252/22-5-1959 συμβόλαιο του τέως Συμβ/φου Δ. Γ.

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο αιτών έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει τη διόρθωση της α' εγγραφής. Κατά συνέπεια, η αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή ως ουσιαστικά βάσιμη και να διαταχθούν τα οριζόμενα ειδικότερα στο διατακτικό.

**ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
ΒΟΥΛΕΥΜΑΤΑ-ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ & ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ**

Συμβ. Πλημ. Λαρ.

79/2005

Πρόεδρος: Σοφία Πανουτσακοπούλου
Μέλη: Χριστίνα Τζίμα, Δήμητρα Χολέβα
Αντεισαγγελέας: Νικ. Δεληδήμος

Τοκογλυφία. Τιμωρείται η επιδιώκουσα υπερβολικά οικονομικά οφέλη συμπεριφορά του δανειστή, δίκως να απαιτείται η συνδρομή των περιστάσεων του 404 παρ. 1 ΠΚ, δηλ. της εκμετάλλευσης της ανάγκης, κουφότητας ή απειρίας.

Συνομολόγηση τόκων και διαχειριστικών εξόδων Τράπεζας σε σύμβαση δανείου. Μη στοιχειοθέτηση τοκογλυφίας εκ μέρους υπαλλήλου Τράπεζας, αφού οι ουσιώδεις όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης του δανείου γνωστοποιήθηκαν και έγιναν αποδεκτοί από τον δανειολήπτη εγγράφως, στα πλαίσια της ελευθερίας των συμβάσεων, επιπρόσθετα δε δεν τέθηκαν από τον ίδιο αλλά από τα καταστατικά όργανα της εταιρίας, με την οποία ο υπάλληλος συνδέεται με σκέση εξαρτημένης εργασίας.

Η ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ πρόταση, που έγινε δεκτή εν δόλω από το Συμβούλιο, έχει ως εξής:

“Προς το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Λαρίσης ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΖ-04/90/15/2005. Ασκήθηκε ποινική δίωξη για τοκογλυφία τελεσθείσα από νομικό πρόσωπο (άρθρο 404 παρ. 1, 4 ΠΚ) εις βάρος του Γ. Ν., διευθυντού του υποκαταστήματος Λ. της τραπεζικής εταιρίας υπό την επωνυμία “Γ.” κατόπιν εγκλήσεως που κατέθεσε ο Μ. Γ., κάτοικος Λ. και συνισταμένης της κατηγορίας ότι κατά την κατάρτιση συμ-

βάσεως δανείου ποσού 1.000.000 δρχ. στις 16.12.1998 μεταξύ του ως άνω νομικού προσώπου και του εγκαλούντος συνομολογήθηκε η επιβάρυνση αυτού με ποσό 293,47 Ευρώ για διαχειριστικά και λειπουργικά έξοδα της Τράπεζας κατ’ εκμετάλλευσιν της ανάγκης και της απειρίας του, διενεργήθηκε προανάκριση με τις υπ’ αρ. .../90a/14.4.04 και .../90b/12-9-04 αρμόδιως δοθείσες παραγγελίες προανάκρισης, σε συνέχεια της διενεργηθείσης με την υπ’ αρ. .../03 παραγγελία προκαταρκτικής εξετασης, μετά το πέρας της οποίας εισάγω κατά τα άρθρα 32 παρ. 1, 138 παρ. 2b, 245 παρ. 2 την υπό στοιχεία ΑΒΜ Γ03/3811 ποινική δικογραφία στο Συμβούλιο Πλημ/κών Λαρίσης και εκθέτω τα κάτωθι:

Από το άρθρο 404 παρ. 1 ΠΚ που ορίζει ότι: “όποιος σε δικαιοπραξία για την παροχή οποιασδήποτε πίστωσης, ανανέωσής της ή παράταση της προθεσμίας πληρωμής εκμεταλλεύεται την ανάγκη, την πνευματική αδυναμία, την κουφότητα, την απειρία ή την ψυχική έλλειψη εκείνου που παίρνει την πίστωση συνομολογώντας για τον εαυτό του ή για τρίτον περιουσιακά ωφελήματα, που ανάλογα με τις ειδικές περιστάσεις είναι προφανώς δυσανάλογα προς την παροχή του υπαίτου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και χρηματική ποινή”, προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της τοκογλυφίας, απαιτείται αναγκαίως το αντικείμενο της καταρτισθείσης αισχροκερδούς δικαιοπραξίας να είναι οποιασδήποτε μορφής (βλ. Αιτιολ. Εκθ. Π.Κ., εκδ. Ζαχαρόπουλος, 1933, σελ. 609 επ.), εκτός από χρηματικό, διότι, όταν η δοθείσα στον οφειλέτη παροχή είναι χρήματα (όπως η δοθείσα ως δάνειο χρη-

ματική ποσότητα) εφαρμόζεται ο παρ. 2 του εν λόγω άρθρου κατά την οποία τιμωρείται με την αυτή ποινή και “όποιος, ανεξάρτητα από τους πιο πάνω όρους, κατά την παροχή ή την παράταση της προθεσμίας πληρωμής, κατά την ανανέωση ή προεξόφληση δανείου συνομολογεί ή πάιρνει για τον εαυτό του ή για τρίτον περιουσιακά ωφελήματα που υπερβαίνουν το κατά νόμο θεμιτό ποσοστό τόκου” (σχετ. ΑΠ 560/2002, Π.Δικ. 02 σελ. 979, ΑΠ 978./1981, ΠΧρ ΛΒ, 257, ΑΠ 468/1978, ΠΧρ ΚΗ, 599).

Συνεπώς τιμωρείται η επιδιώκουσα υπερβολικά οικονομικά οφέλη συμπεριφορά του δανειστή (ΑΠ 727/1993, ΠΧρ ΜΓ', σελ. 520), δίκως μάλιστα να απαιτείται η συνδρομή των περιγραφομένων στην 1η παράγραφο του άρθρου 404 περιστάσεων δηλ. της εκμετάλλευσης της ανάγκης, κουφότητας ή απειρίας (ΑΠ 1508/1995, ΠΧρ ΜΣΤ', σελ. 681), όταν ο τόκος, δηλ. το αντάλλαγμα που καταβάλει κάποιος για τη χρήση ξένου κεφαλαίου ή οι προμήθειες και τα άλλα ανταλλάγματα που καταβάλλονται πλέον του τόκου (ΑΚ 293), υπερβαίνει το καθορισθέν νομίμως ποσοστό που από 6-12-2002 και εντεύθεν έχει καθορισθεί σε 8,75% ο δικαιοπρακτικός και 10,75% ο τόκος υπερημερίας.

Εν προκειμένω από τα στοιχεία της δικογραφίας και δη τα έγγραφα και τις μαρτυρικές καταθέσεις, εκτιμώμενα κατ' άρθρον 177 Κ.Π.Δ. σε συνδυασμό με την απολογία του κατηγορουμένου προέκυψαν τα κάτωθι: Το μίνα Δεκέμβριο του έτους 1998, ο εγκαλών Μ.Γ. απευθύνθηκε στο υποκατάστημα Λ. της εδρεύουσας στην Αθήνα τραπεζικής εταιρίας υπό την επωνυμία “Γ.”, προκειμένου να λάβει από αυτή υπό τη μορφή δανείου, τιμηματικώς αποπληρούμενου, ποσό 1.000.000 δρχ., διαπραγματευθείς σχετικώς με τον τότε Διευθυντή του υποκαταστήματος και ήδη κατηγορούμενο Γ. Ν..

Οι ουσιώδεις όροι και οι προϋποθέσεις χορηγήσεως του δανείου γνωστοποιήθηκαν προς αυτόν εγγράφως, με την εγχείρηση στον ίδιο σχετικού εντύπου εγγράφου, της σύμβασης, και ο ίδιος αποδέχθηκε υπογράφοντας στις 16-12-1998 τη σχετική σύμβαση (βλ. σχετ. φωτοαντίγραφο της συμβάσεως με συνδ. με την αίτηση του εγκαλούντος για τη χορήγηση δανείου). Στο άρθρο 6 της περί ης ο λόγος συμβάσεως αναφέρονταν ότι ο δανειολήπτης (εγκαλών) υποχρεούται να καταβάλλει το αναλογούν στα διαχειριστικά και λειτουργικά έξοδα χρηματικά ποσό ύψους 293,47 Ευρώ, δηλ. το ποσό το οποίο ο εγκαλών θεωρεί ως συνομολογηθέν και απαιτηθέν τοκογλυφικώς.

Από το Μάρτιο του έτους 2000 μέχρι το Σεπτέμβριο του 2002, ο εγκαλών προκάλεσε συνεχή αλληλογραφία με τη δανειοδότρια Τράπεζα, διαμαρτυρόμενος για την ως άνω επιβάρυνσή του την οποία όμως όχι απλώς εξ αρχής αποδέχθηκε (ως προεκτέθη) αλλά και κατέβαλε (βλ. σελ. 1η της εγκλήσεως του, παραγ. 1η).

Το ποσό όμως των 293,47 Ευρώ που συνομολογήθηκε για τα “λειτουργικά και διαχειριστικά έξοδα” αφενός μεν αποτελεί συμβατικό όρο, ελευθέρως και αβιάστως συνομολογηθέντα (βλ. το υπ' αρ. πρωτ. .../10-5-2001 έγγραφο του Τραπεζικού Μεσολαβητή), καθόσον από κανένα στοιχείο δεν προέκυψε πλάνη ή εξαπάτηση του εγκαλούντος, αφετέρου δε δεν συνιστά υπερβολικό οικονομικό όφελος της Τράπεζας.

Η κρίση περί υπερβολικής δεσμεύσεως του κατηγορουμένου από τους τεθέντες από το συναλλακτικώς ισχυρότερο μέρος της συμβάσεως δηλ. τη δανειοδότούσα Τράπεζα, δεν είναι ασύμβατη με την προβλεπόμενη από το άρθρο 361 Α.Κ. αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, όπως αυτή ερμηνεύεται βάσει των άρ-

θρων 173, 200, 288, 281, 388 ΑΚ αλλά, αντιθέτως, έκφραση αυτής, ισχύουσα σε πολλές μορφές δικαιοπραξιών (βλ. αντί άλλων: Ν. Παπαντωνίου: “Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου” εκδ. 1983, παρ. 621, σελ. 325 επ.).

Σε κάθε περίπτωση δε η ακυρότητα της συμβάσεως δύναται να καταγνωσθεί μόνο κατά τους όρους του Αστικού Κώδικα και του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, πλην όμως τούτο δε συνέβη μέχρι τούδε, διότι ο εγκαλών αρκεόθηκε σε διαμαρτυρίες δι’ αλληλογραφίας και στην υποβολή εγκλήσεως, και πέντε και πλέον έτη μετά την κατάρτιση της συμβάσεως, έστω κι αν δεν τίθεται πάντως ζήτημα παραγραφής, διότι αυτή άρχεται, στην περίπτωση λίγης (πέραν της συνομολόγησης) ωφελημάτων, όπως εν προκειμένω συμβαίνει, από το χρόνο αυτό (ΑΠ 1508/1995, ΠΧρ ΜΣΤ’ σελ. 860, ΑΠ 1792/1993, ΠΧρ ΜΔ’, σελ. 173).

Τέλος, τονίζεται ότι, ανεξαρτήτως της μη στοιχειοθέτησης του εγκλήματος της τοκογλυφίας υπό οποιαδήποτε μορφή (άρθρο 404 παρ. 1 ή άρθρο 404 παρ. 2 ΠΚ), εις βάρος του εγκαλουμένου Γ.Ν. ουδεμία ένδειξη ενοχής υφίσταται, διότι οι όροι της συμβάσεως δεν ετέθησαν από τον ίδιο αλλά από τα καταστατικά όργανα της εταιρίας, ο ίδιος δε συνδέεται με αυτή με σχέση εξαρτημένης εργασίας (βλ. σκετ. Οδομ. ΑΠ 9/2001, ΝοΒ 2002, σελ. 159 όπου παραπρήσεις Χριστοφ. Αργυρόπουλον).

Κατά τα ανωτέρω δεν πρέπει να υπάρχει κατηγορία εις βάρος του κατηγορούμενου Γ.Ν., κατοίκου Λ., για την αξιόποινη πράξη της τοκογλυφίας, όπως αυτή περιγράφεται στην παρ. 2 του άρθρου 404 ΠΚ κατά αποδίδοντα με νομικώς ορθότερο τρόπο τη διωκόμενη πράξη βάσει των αυτών πραγματικών περιστατικών και δίκως μεταβολή της βάσης των γεγονότων που συγκροτούν την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος για το οποίο ασκήθηκε

ποινική δίωξη (βλ. Ν. Ανδρουλάκης: “Θεμελιώδεις έννοιαι της ποινικής δίκης” εκδ. 1972, σελ. 148, Ν. Παρασκευόπουλος: “Σκέψεις για το πρόβλημα της μεταβολής της κατηγορίας” Αρμ. 2984, σελ. 814, Αθρ. Σταθόπουλος: “Η μεταβολή της ποινικής κατηγορίας” σελ. 48), λόγω μη υπάρξεως παντάπασιν ενδείξεως ενοχής εις βάρος του (βλ. Οδομ. ΑΠ 9/2001, σ.π.).

Τα δικαστικά έξοδα πρέπει να επιβληθούν εις βάρος του εγκαλούντος Μ. Γ. ο οποίος υπέβαλλε την έγκλησή του τουλάχιστον από βαριά αμέλεια (άρθρο 585 παρ. 1 ΚΠΔ), διότι ο εγκαλών δεν ζήτησε δια της υποβολής εγκλήσεως δικαστική προστασία, έστω αδοκίμως, έναντι της κατά την κρίση του αντισυμβατικής συμπεριφοράς της Τράπεζας, αλλά εξ αρχής χαρακτήρισε τις ενέργειες των υπαλλήλων της ως αξιόποινη συμπεριφορά, πληρούσα την ποινική υπόσταση της τοκογλυφίας δίκως, επιπροσθέτως, να αποδείξει κατ’ ελάχιστον τον ισχυρισμό του ότι η αντισυμβαλλόμενη Τράπεζα απέκρυψε από αυτόν την υποχρέωσή του να καταβάλει ποσό 293,47 Ευρώ.

Τουναντίον, αποδείχθηκε ότι στην υπόβληθείσα υπ’ αυτού αίτηση περί δανειοδοτήσεώς του ρητώς αναγράφετο ως όρος της συμβάσεως η περί ης ο λόγος επιβάρυνσή του. Η ενδεχόμενη παράλειψή του να μελετηθεί επαρκώς τα στοιχεία της συμβάσεως είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο να θεμελιώσει ποινική ευθύνη των υπαλλήλων της Τράπεζας”.

Συμβ. Πλημ. Λαρ.

150/2005

Πρόεδρος: Σοφία Πανούτσακοπούλου

Μέλη: Μαρία Πρωιμάκη, Μαρία Δήμου

Αντεισαγγελέας: Νικόλαος Δεληδήμος

Η σύσταση έχει ως αντικείμενο την τέλεση συγκεκριμένου κακουργήματος ή πλημμελήματος, τιμωρούμενου με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους, ενώ στη συμμορία δεν απαιτείται να είναι ορισμένα τα μελετώμενα εγκλήματα, που πρέπει να είναι περισσότερα του ενός. Η για την ίδια πράξη ασκηθείσα προγενέστερη ποινική δίωξη, που προκάλεσε εκκρεμοδικία, δεν καθιστά απαράδεκτη την ασκηθείσα μεταγενεστέρως ποινική δίωξη, διότι η βάσει της τελευταίας σκηματισθείσα δικογραφία, που εκκρεμεί στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών δια της υποβολής εισαγγελικής πρότασης, προγείται διαδικαστικώς της σκηματισθείσας επί της προγενεστέρως ασκηθείσας ποινικής δίωξης, που βρίσκεται στο στάδιο της προδικασίας.

Αληθινή πραγματική συρροή της κακουργηματικής απάτης με τη σύσταση και συμμορία, διότι οι περιγραφόμενες στο 187 ΠΚ συμπεριφορές ανάγονται νομοθετικά σε ιδιώνυμα κατά της δημόσιας τάξης εγκλήματα, ως προπαρασκευαστικές πράξεις προσβολής άλλων εννόμων αγαθών.

Εννοιολογική διαφοροποίηση της σύστασης και συμμορίας από την από κοινού τέλεση εγκλήματος. Διαχρονικό Δίκαιο. Επιεικέστερος νόμος.

Έννοια κατ'επάγγελμα και κατά συνήθεια τέλεσης του εγκλήματος. Χαρακτηρισμός της πράξης, που τελέσθηκε κατ'εξακολούθηση, ως κακουργήματος.

Μη δεδικασμένο και εκκρεμοδικία επί τέλεσης εγκλήματος κατά συναυτουργία για το συμμέτοχο σε βάρος του οποίου δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη και δεν καταδικάσθηκε.

Η ΕΙΣΑΓΤΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ, η οποία έγινε δεκτή εν δύναμει από το Συμβούλιο, έχει ως εξής:

{...} Από τη διάταξη του άρθρου 386 παρ. 1 ΠΚ που ορίζει ότι “όποιος με σκοπό να αποκομίσει ο ίδιος ή άλλος παράνομο περιουσιακό όφελος βλάπτει ξένη περιουσία πειθόντας κάποιον σε πράξη ή παράλειψη με την εν γνώσει παράσταση ψευδών γεγονότων σαν αληθινών ή με την αθέμιτη απόκρυψη ή παρασιώπηση αληθινών γεγονότων τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών....” προκύπτει ότι προϋπόθεση για να κριθεί η παραπλάνηση κάποιου και η αιτιώδης συνδεόμενη προς αυτή περιουσιακή ζημία είναι η ύπαρξη γεγονότος που παριστάνεται από το δράστη, καίτοι ψευδές, σαν αληθινό (περί της εννοίας της ψευδούς παραστάσεως βλ. Ολομ. Α.Π. 1585/1984, Π.Χρ. Π.Ε, σελ. 496, Α.Π 682/1988, Π.Χρ 1988, σελ. 760), εφόσον όταν η επιδειχθείσα απατηλή συμπεριφορά συνδέεται τόσο με την παραπλάνηση του διαθέτοντος όσο και με την επελθούσα περιουσιακή βλάβη (ΑΠ11205/1999, Π.Χρ N, σελ. 61a, ΑΠ 1558/1991, Π.Χρ MB, σελ. 282).

Περαιτέρω από το άρθρο 187 παρ. 1, 2 ΠΚ, ως ισχύει βάσει των τροποποιήσεων που επιπλήθαν με το άρθρο 2 v δ 861/13-4-1971 και με το άρθρο 10 v. 1366/1983, που ορίζει στην παρ. 1 ότι “όποιος συμφωνεί με άλλον να διαπράξουν ορισμένο κακούργημα ή ενώνεται με άλλο για την διάπραξη περισσοτέρων κακουργημάτων που δεν καθορίσθηκαν ακόμη ειδικά, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών” και στην παρ. 2 ότι “όποιος συμφωνεί ή ενώνεται με άλλον για να διαπράξουν ένα ή περισσότερα πλημμελήματα για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους τιμωρείται με φυλάκιση”, που εφαρμόζεται για πράξεις τελεοθείσες προ της ισχύος των άρθρων 1 παρ. 1 v. 2928/2001 και 11 παρ. 3 v. 3064/2002 ως ευμενέστερος, διότι ναι μεν η νεοπαγής

διάταξη του άρθρου 187 ΠΚ αποποιικοποιεί τη σύσταση κατά τα οριζόμενα στην 3η παράγραφο αυτής, πλην όμως, βάσει των συνολικών της ρυθμίσεων και του σκοπού της θεσπίσεώς της που είναι η προσαρμογή στις αξιώσεις αντιμετώπισης νέων μορφών εγκληματικότητας κατά τα οριζόμενα στη Σύμβ. ΟΗΕ του Παλέρμο Δεκ. 2000, (περί της σχέσεως μεταξύ τρομοκρατικών εγκλημάτων και του άρθρου 187 ΠΚ μετά την κατάργηση του ν. 774/78 βλ. Ολομ. ΑΠ 643/1985 με αντίθετη αγόρευση κ. Φαφούτη, ΠΧρ. ΛΕ, σελ. 894) είναι αυστηρότερη στο σύνολό της, καθ' όσον έτσι κρίνεται ο χαρακτήρας του νεοτέρου νόμου ως ευμενέστερου μη επιτρεπόμενης επιλογής διατάξεων από τους διαδοχικούς νόμους που οδηγεί, ανεπιτρέπτως, στην κατασκευή τους από το Δικαστήριο: (βλ. Ολομ. Α.Π. 785/1978, ΠΧρ ΚΘ', σελ. 888, ΑΠ 56/1989, ΠΧρ ΛΘ', σελ. 695, ΑΠ 940/1988, ΠΧρ ΛΗ, σελ. 962), προκύπτει ότι η σύσταση έχει ως αντικείμενο την τελεστή ορισμένου, συγκεκριμένου κακουργήματος ή πλημμελήματος τιμωρούμενου με ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον ενός έτους ενώ, αντιστοίχως, στη συμμορία δεν απαιτείται να είναι ορισμένα τα μελετώμενα εγκλήματα που πάντως, πρέπει να είναι περισσότερα του ενός (ΑΠ 87/2000, ΠΧρ Ν, σελ. 405, ΑΠ 1768/1988, ΠΧρ ΛΘ', σελ. 583, ΑΠ 467/1977, ΠΧρ. ΚΖ', σελ. 763).

Πρόκειται για έγκλημα ιδιώνυμης συναυτουργίας που διαπράττεται με την επίδειξη διαρκούσης θετικής συμπεριφοράς (ΑΠ 1768/1988 ο.π), ανεξαρτήτως της τελέσεως ή όχι του συμφωνηθέντος ή αποφασισθέντος εγκλήματος.

Εν προκειμένω από τα στοιχεία της δικογραφίας και δη τα έγγραφα και τις μαρτυρικές καταθέσεις, εκτιμώμενα κατ' άρθρο 177 ΚΠΔ σε συνδυασμό με την απολογία του κατηγορούμενου Δ. Ρ., καθόσον οι Δ.και Χ. δε συνελήφθησαν, τη

δίκως όρκο εξέταση του δηλώσαντος παράσταση πολιτικής αγωγής Ι. Κ. για λογαριασμό του εδρεύοντος στη Ν.Α. Μ. αγροτικού συνεταιρισμού "Δ.", του οποίου είναι Πρόεδρος (βλ. το σχετικό παράβολο και την υπ' αρ. .../30-6-04 απόφαση του Δ.Σ. του εν λόγω Συνεταιρισμού) προέκυψαν τα κάτωθι : Στις 31-7-2000 η εμπορική εταιρία περιορισμένης ευθύνης υπό την επωνυμία "Η. ΕΠΕ" και έδρα την Π. μεταβιβάσθηκε στον εκ των κατηγορουμένων Σ. Δ. του Χ., ο οποίος έλαβε 40 εταιρικά μερίδια, δυνάμει του υπ' αρ. .../31-7-2000 συμβολαίου της Συμβολαιογράφου Ε. Μ.. Ο καταστατικός σκοπός της εταιρίας προσδιορίσθηκε κατά ιδιαιτέρως ευρύ τρόπο περιλαμβάνοντας γενικό εμπόριο, εισαγωγές - εξαγωγές ειδών τροφοδοσίας, εξοπλισμού πλοίων, ξενοδοχείων, ιδρυμάτων και καταστημάτων, ειδών κινητής τηλεφωνίας, πλεκτρολογικού υλικού και πλεκτρικών συσκευών, αγροτικών προϊόντων, δημητριακών ειδών, τροφίμων και ποτών, καταψυγμένων ειδών, νωπών κρεάτων, την κατασκευή δημοσίων έργων, πολυκατοικιών και εργοστασίων, τη δημιουργία τελωνειακών αφορολόγητων αποθηκών, την εμπορία ποτών, υγρών καυσίμων και ορυκτελαίων, την εισαγωγή μηχανημάτων για εργοστάσια συσκευασίας και εμφιαλώσεις ύδατος, γάλακτος, ελαιολάδου και σπορελαίων καθώς επίσης την εμπορία σκαφών, δικύκλων και μοτοποδηλάτων (βλ. σχετ. την από 2-10-2002 έκθεση διαπίστωσης αδικημάτων του ΣΔΟΕ Θεσσαλίας), δηλ. το σύνολο της αντικειμενικώς δυνατής εμπορικής δραστηριότητας.

Η επίκληση της επωνυμίας "Η.ΕΠΕ" με σκοπό την κατάρτιση διαφόρων συμβάσεων εγένετο από τον Σ. Δ.ως εκπρόσωπό της αλλά και τους κατηγορούμενους Α. Χ.και Δ. Ρ., οι οποίοι επέτυχαν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ των μνών Σε-

πτεμβρίου και Δεκεμβρίου του έτους 2000 την σύναψη συμβάσεων με αξιόλογο οικονομικό αντικείμενο, που κατέληξαν να είναι ιδιαιτέρως επικερδείς για τους ίδιους, πλην όμως ιδιαιτέρως ζημιογόνες για τους αντισυμβαλλομένους τους. Τούτο συνέβη διότι οι κατηγορούμενοι, και ιδιαιτέρως ο πρώτος εξ αυτών Σ. Δ. ως εκπρόσωπος της εταιρίας, ουδεμία συμβατική τους υποχρέωση εκπλήρωσαν, ως εξ αρχής εσκόπευαν, εκμεταλλεύομένοι τη φερεγγυότητα της περί ης ο λόγος εταιρίας μέχρι την προρροθίσα μεταβίβαση της προς αυτούς (βλ. επ' αυτού την από 13-7-04 εξέταση του Ι. Κ., την από 13-7-04 ένορκη εξέταση του Γ. Ψ. σε συνδυασμό με την από 13-7-04 ένορκη εξέταση του Γ. Κ.). Είναι δε απολύτως χαρακτηριστικό πως η, ούτως ειπείν, δραστηριότητα της εταιρίας διεκόπη οριστικά στο τέλος του έτους 2000 (βλ. σχετ. την από 13-7-2004 κατάθεση του Α. Δ.) και ενώ είχαν καταρπισθεί δεκάδες συμβάσεις με ανώμαλη εξέλιξη ως προς τις συμβατικές δεσμεύσεις των κατηγορουμένων.

Οι προτάσεις για την κατάρτιση συμβάσεων προς επιχειρήσεις ανά την Ελλάδα υποβάλλονταν τηλεομοιοτυπικώς με τη χρήση της γνωστής και επιχειρηματικά αξιόπιστης εμπορικής επωνυμίας "Η. Ε-ΠΕ" και ακολουθούσαν οι σχετικές διαπραγματεύσεις με τους Δ. και Χ., ο οποίος εκμεταλλεύθηκε τις γνωριμίες του, όχι μόνο για την κατάρτιση των συμβάσεων (όπως έγινε με τον Γ. Ψ.) αλλά και για την περαιτέρω διάθεση των πραγμάτων που αγόραζε η εταιρία (όπως λ.χ. οι διαδοχικές μεταπωλήσεις σε Τ. και Π. στην Ρ., τόπο της καταγωγής του).

Ειδικότερα με τον παραπάνω τρόπο καταρτίσθηκε στις 29-9-2000 σύμβαση πώλησης 180.690 κιλών ζωοτροφών από την "ΕΑΣ Λ.- Τ. - Α." προς την "Η. Ε-ΠΕ" έναντι 15.128.630 δρχ. για την καταβολή του οποίου εκδόθηκαν δύο (2) με-

ταχρονολογημένες επιταγές, ήτοι η υπ' αρ. ...873-8 της Τράπεζας "Γ. - Ε." εκδόσεως 5-1-2001 και ποσού 4.542.000 δρχ., η υπ' αρ. ...322 της "Τράπεζας Ε. ΑΕ", εκδόσεως 30-12-2000 και ποσού 4.450.000 δρχ., που εγχειρίσθηκαν στο Συνεταιρισμό προκειμένου να ακολουθήσει η εκ μέρους του νομικού προσώπου παράδοση των εμπορευμάτων, όπως πράγματι έγινε, δίκως όμως ούτε οι επιταγές να πληρωθούν κατά την εμφάνισή τους, ούτε να καταβληθεί το εναπομείναν τίμημα (βλ. την από 8-7-2004 ένορκη κατάθεση του Θ.Γ. και την από 26-1-01 κατάθεση του ιδίου προς τα όργανα του ΣΔΟΕ ως προς την έκδοση των υπ' αρ. 4896, 4897, 4898 τιμολογίων) στον "Αγροτικό Παραγωγικό Συνεταιρισμό Δ.", βάσει της οποίας παραδόθηκαν στην εταιρία των κατηγορουμένων ποσότητες εμφιαλωμένου οίνου, έναντι τιμήματος 3.224.180 δρχ. (σχετ. τα υπ' αρ. .../8-1-2000 και .../19-12-00, τιμολόγια - δελτία αποστολής), για τα οποία οι κατηγορούμενοι εξέδωσαν την υπ' αρ. ...023-2/2000 επιταγή ποσού 1.970.566 δρχ. της Τράπεζας Π., εκδόσεως 28-12-2000 και την υπ' αρ. ...568/2000 επιταγή της ΕΤΕ, ποσού 1.253.614 δρχ., εκδόσεως 8-1-2001, οι οποίες επίσης δεν πληρώθηκαν κατά την εμφάνισή τους.

Περαιτέρω η ομόρρυθμη εταιρία "Α. Κ. και Σία ΟΕ" παρέδωσε βάσει συμβάσεως πωλήσεως 11.600 κιλά επιτραπέζιες ελιές έναντι τιμήματος 8.324.597 δρχ. που όμως ουδέποτε εισέπραξε διότι η εκδόθησα εις διαταγήν της υπ' αρ. ...660 επιταγή της Α. Τράπεζας ποσού 6.824.596 δρχ., εκδόσεως 31-12-2000, δεν πληρώθηκε κατά την εμφάνισή της, το υπόλοιπο δε του τιμήματος οι κατηγορούμενοι αρνούνται έκτοτε να το καταβάλλουν.

Αναλόγως ουδέποτε πληρώθηκε το τίμημα για την αγορά ψυκτικών και κλιμα-

τιστικών μηχανημάτων από τον Γ. Ψ., ύψους 6.779.000 δρχ. (σχετ. τα υπ' αρ. .../14-12-2000, .../26-10-2000, .../5-10-2000, .../11-9-2000, .../11-9-2000, .../8-9-2000 τιμολόγια - δελτία αποστολής), για το οποίο εκδόθηκαν οι υπ' αρ. ...440-5 και ...538-7 επιταγές της "Α.Μ.", εκδόσεως 2.500.000 δρχ. και 2.668.400 δρχ. στις 31-12-2000 και 5-1-2001 αντιστοίχως, καθώς επίσης η υπ' αρ. ...762-7 επιταγή της Α. Τράπεζας ποσού 1.610.000 δρχ. που εκδόθηκε στις 31-12-2000, για τις οποίες δεν υπήρξε υπόλοιπο στον τηρούμενο λογαριασμό των κατηγορουμένων στις πληρωτριες τράπεζες.

Τα εμπορεύματα που παρέλαβαν οι κατηγορούμενοι από τους παραπάνω αντισυμβαλλομένους τους διέθεσαν περαιτέρω σε καλόπιστους τρίτους, αποκερδαίνοντας σημαντικότατα ποσά, δεδομένου ότι τα υπ' αυτών εισπραχθέντα αποτελούσαν καθαρό κέρδος εξαιτίας της μη καταβολής τιμήματος για την από αυτούς απόκτηση τους.

Είναι δε χαρακτηριστικό ότι μετά το Δεκέμβριο του 2000 όχι απλώς δεν παρατηρήθηκε πλέον δραστηριότητα εκ μέρους της "Η. ΕΠΕ", αλλά οι ίδιοι οι κατηγορούμενοι μετώκησαν σε άγνωστη διεύθυνση, διαφεύγοντας τη σύλληψη, πλην του Δ. Ρ., ο οποίος συνελήφθη και ήδη έχει απολογηθεί για τις αξιόποινες πράξεις που του αποδίδονται.

Η επελθόντα περιουσιακή ζημία των παραπάνω συναλλαχθέντων με την Η. ΕΠΕ οφελείτο σε ψευδείς παραστάσεις των κατηγορουμένων περί της ερειδόμενης στην οικονομική ευρωστία και φερεγγυότητα της εταιρίας σοβαρής και αληθούς προθέσεώς τους να εκπληρώσουν τις βαρύνουσες αυτούς συμβατικές υποχρεώσεις τους. Δεν πρόκειται δηλ. για ψευδείς παραστάσεις αναγομένων στο μέλλον στοιχείων αλλά για υποσκέσεις που ναι

μεν εξ ορισμού αφορούν στο μέλλον, αλλά συνοδεύονταν από τις ήδη αναφερθείσες ψευδείς διαβεβαιώσεις και παραστάσεις άλλων γεγονότων που αφορούσαν στο παρελθόν ή στο παρόν, κατά τρόπο που δημιούργησαν την εντύπωση της μελλοντικής εκπλήρωσης, βάσει όμως παρούσας καταστάσεως. (ΑΠ 5/2001, ΠΧρ ΝΑ. Σελ. 591, ΑΠ 1352/2000, ΠΧρ ΝΑ, σελ. 512, ΑΠ 299/1998, ΠΧρ ΜΗ, σελ. 907).

Με άλλες λέξεις αποδόθηκε η πραγματική και οικονομική κατάσταση της εταιρίας, ώστε να γίνει αισθητή αυτή από τους τρίτους κατά τον τρόπο που οι κατηγορούμενοι εξ αρχής επεδίωκαν βάσει του εγκληματικού τους σχεδίου που εν τέλει ολοκλήρωσαν (για την ακριβή ερμηνεία του όρου "παράσταση" βλ. Μπαμπινιώτης : Λεξικό Νέας Ελληνικής Γλώσσας, εκδ. 1998, στο οικείο λόγιμα).

Προς ενίσχυση μάλιστα των ρυτώς δηλωθεισών ψευδών παραστάσεων τους, χρησιμοποίησαν το σχετιζόμενο σε παρελθόντα χρόνο αληθές γεγονός της φερεγγυότητας και συναλλακτικής εντιμότητας της εταιρίας "Η. ΕΠΕ", κατά χρόνο όμως που αυτή ανέπιսσε επιχειρηματική δραστηριότητα με πρωτοβουλία άλλων προσώπων, πλην όμως οι κατηγορούμενοι εμφανίζονταν ως εκπρόσωποι της εταιρίας προς τους αγνοούντες τη μεταβίβασή της τρίτους (βλ. σχετ. ΑΠ 329/1998, ΠΧρ ΜΗ, σελ. 975), παραλείποντας να γνωστοποίησουν προς αυτούς, καίτοι υποχρεωμένοι κατά τα άρθρα 197, 288, 330 ΑΚ, ότι μόλις προ ολίγων μηνών είχαν αποκτήσει τα εταιρικά μερίδια (Πρβλ. ΑΠ 1011/1980, ΠΧρ ΛΑ, 154, ΑΠ 810/1976, ΠΧρ ΚΖ, σελ. 236). Ανάμεσα δε στο σκοπούμενο παράνομο περιουσιακό όφελος των κατηγορουμένων και στην περιουσιακή βλάβη που in concreto επήλθε στις περιουσίες των ΕΑΣ Λαρίσης, Συ-

νεταιρισμού “Δ.”, Γ. Ψ. και “Α. Κ.και Σία ΟΕ” υφίσταται η υλική αντιστοιχία που απαιτείται να συντρέχει ως άγραφο στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης της απάτης (βλ. Ν. Ανδρουλάκης : “Ποινικά Μελέται” εκδ. 1972, σελ. 308 επ, Χρ. Μυλωνόπουλος : “Εφαρμογές Ποινικού Δικαίου” εκδ. 1997, σελ. 149, 168), διότι το συνιστάμενο στην παρά των κατηγορουμένων κατά κυριότητα κτήσην πραγμάτων άνευ καταβολής του συμφωνηθέντος τιμήματος όφελος, επίλθε με αντίστοιχη βλάβη αυτών δια της μειώσεως της συνολικής οικονομικής αξίας της ενεστώσας περιουσίας κατά τα ήδη αναφερθέντα ποσά (ΑΠ 520/1998, ΠΧρ ΜΗ, σελ. 1101, ΑΠ 910/1998, ΠΧρ ΜΘ, σελ. 529).

Η επιδειχθείσα δε εγκληματική ικανότητα των κατηγορουμένων στηρίχθηκε στη διαμόρφωση και διατήρηση ενός μηχανισμού προσέλκυσης “πελατών” για την τέλεση του εγκλήματος, με την εκμετάλλευση της γνωστής μέχρι τότε φερεγγυότητας της επιχείρησης, και ήταν προσανατολισμένη στον πορισμό εισοδήματος, ωσάν να επρόκειτο για την ανάπτυξη νόμιμης μορφής επιχειρηματικής δραστηριότητας (ΑΠ 1277/1998, Υπερ. 8, σελ. 914, βλ. επίσης δικαιοπολιτικές παρατηρήσεις από Δ. Συμεωνίδη σε “Δικονομικές όψεις του κατ’ επάγγελμα και κατά συνήθεια εγκλήματος”, εκδ. 2000, σελ. 13 - 19 όπου περαιτέρω παραπομπές), δίκιως να πρόκειται απλώς για εντοπισμό στη συμπεριφορά τους στοιχείων φιλοκέρδειας (βλ. άρθρο 81 ΠΚ) ή πορισμού παράνομου ή αθέμιτου οφέλους (βλ. άρθρα 216 παρ. 3, 242 παρ. 3, 385 παρ. 1 ΠΚ) ή ιδιοτέλειας (βλ. άρθρο 394 παρ. 4 ΠΚ) - (σχετ. Ν. Λίβος : “Η κατ’ επάγγελμα και η κατά συνήθεια τέλεση του εγκλήματος” ΠΧρ ΜΣΤ’, σελ. 1217, Γ. Μπέκας : “Οι νέοι αυθεντικοί ορισμοί στον Π.Κ. και οι επιπτώσεις τους στην τυποποίηση

του ποινικού φαινομένου” Υπερ 8, σελ. 267 επ).

Επί των ιδίων στοιχείων, με βάση τη λογική και ιστορικούσυλητική ερμηνεία των σχετικών διατάξεων (βλ. Κ. Τσάτσος : “Το πρόβλημα της ερμηνείας του Δικαίου” εκδ. 1978, σελ. 130 επ), η συμπεριφορά των κατηγορουμένων βάσει της σταθερά επανειλημμένης τελέσεως του ιδίου εγκλήματος (αυτό της απάτης) αποκαλύπτει διαρκή και εσωτερική ροπή για τέλεση παρομοίων πράξεων ως στοιχείο της προσωπικότητάς τους (βλ. πις ΑΠ 1080/1995, Υπερ. 5, σελ. 1126, ΑΠ 1140/1985, ΠΧρ ΛΣΤ’, σελ. 164, βάσει των οποίων δόθηκε ο σχετικός νομοθετικός ορισμός από το εδάφιο στ΄ του άρθρου 13 ΠΚ, όπως προστέθηκε με το άρθρο 1 v. 2408/1996 μετά την ισχύ του οποίου βλ. ΑΠ 520/1998, ΠΧρ ΜΗ σελ. 1101).

Απόδειξη περί αυτού αποτελεί, πέραν των άλλων, η άσκηση ποινικής δίωξης για απάτη (άρθρο 386 παρ. 1, 3 ΠΚ) εις βάρος των ήδη κατηγορουμένων από τον Εισαγγελέα Πλημ/κάν Αθηνών και η απαγγελία εις βάρος τους από τον 11ο Ανακριτή Πρωτοδικών Αθηνών για ανάλογες πράξεις διαπραχθείσες αλλαχού. (σχετ. το υπ’ αρ. πρωτ. .../2-12-2004 έγγραφο της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών και η υπ’ αρ. .../2004 διάταξη περιοριστικών όρων εις βάρος του και εν προκειμένω κατηγορουμένου Δ. Ρ.).

Πρέπει πάντως να σημειωθεί πως το γεγονός ότι αποδίδεται από την Ανακρίτρια Πρωτοδικείου Αθηνών στον Α.Χ η και νυν αποδιδόμενη πράξη εξαπάτησης εις βάρος του Γ.Ψ βάσει της προκαλέσασας εκκρεμοδικία ποινικής δίωξης του Εισαγγελέως Πλημ/κάν Αθηνών (βλ. σχετ. Διατ. Εισαγ. Πλημ/κάν Αθηνών : 41/1984, ΠΧρ ΛΔ, 381), δεν καθιστά απαράδεκτη την παρούσα, ασκηθείσα μεταγενεστέρως (στις 14-5-2003), ποινική δίωξη, διότι η βάσει αυτής σχηματισθείσα

εν προκειμένω δικογραφία προηγείται διαδικαστικώς της σχηματισθείσης επί της προγενεστέρως (κατά το έτος 2002: βλ. το υπ' αρ. 68549/2-12-04 έγγραφο ο.π.) ασκηθείσης ποινικής διώξεως, ως εκκρεμούσα ήδη στο Συμβούλιο Πλημ/κών Λαρίσης δια της υποβολής της παρούσης προτάσεως, ενώ η υπό στοιχεία Α.Β.Μ. Ε/2002/12857 της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών βρίσκεται στο στάδιο της προδικασίας (σχετ. ΑΠ 767/01, ΠΔΙΚ. Σελ. 980, Ιω. Ζησιάδης: "Ποινική Δικονομία" εκδ. 1976, τόμος Α, σελ. 307-308).

Ως προς τους κατηγορούμενους Δ.Ρ.και Σ. Δ. πρέπει να τονισθεί πως εκδόθηκε το υπ' αρ. 306/2003 βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Λαρίσης που κατέστη ήδη αμετάκλητο (βλ. την από 19-7-04 σχετική υπηρεσιακή βεβαίωση) και έκρινε πως δεν πρέπει να απαγγελθεί κατηγορία εις βάρος των ανωτέρω για την αξιόποινη πράξη της απάτης κατ' εξακολούθηση, τελεσθείσα κατά συναυτουργία, κατ' επάγγελμα και κατ' εξακολούθηση με πρόκληση συνοδικής ζημίας άνω των 5.000.000 δρχ. (άρθρ. 386 αρ. 1, Ζα ΠΚ), επί τη αιτιολογία ότι (βλ. 6ο φύλλο του 306/03 βούλευματος) οι υπ' αυτών προβληθείσες παραστάσεις για τη φερεγγυότητα της εταιρίας αναφέρονται στην ενδόμυχη πρόθεσή τους για τη μελλοντική καταβολή, "ως συναπτόμενη με την αυτονόητη και ενυπάρχουσα στην ίδια τη φύση των συναλλαγών της αγοραπωλησίας υπόσχεση για μελλοντική καταβολή" (περί της αληθούς εννοίας όμως του αναγόμενου στο παρελθόν ή στο παρόν γεγονότος: βλ. ΑΠ 5/2001, οπ. 1352/2000, οπο. 399/1998, οπ., και πρ. της ισχύος του ΠΚ βλ. ΑΠ 331/1927 σε Ηλία Γάφο : Ποινικό Δίκαιο, τόμος ΣΤ', σελ. 130).

Τούτο έχει έννομη επιρροή στην κρι-

σιολογούμενη υπόθεση (έγινε δε σχετική επίκληση από τον κατηγορούμενο Δ. Ρ. στο κατατεθέν στις 7-9-04 απολογητικό υπόμνημά του: σελ. 5, στοιχ. Β), διότι οι αποδιδόμενες στους κατηγορούμενους πράξεις, ως τελεσθείσες κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ των μηνών Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος του έτους 2000 και συνδεόμενες με ενότητα δόλου ως προς τη διάπραξη τους και την επέλευση των αποτελεσμάτων τους (ΑΠ 83/1998, Υπερ. 8, σελ. 1057, ΑΠ 1391/1993, ΠΧρ, ΜΓ', σελ. 1153) συνιστούν ενιαίο έγκλημα, εξακολουθητικώς διαπραχθέν, όπως και από αυτή καθεαυτή την απαγγελία της εις βάρος τους κατηγορίας καταφαίνεται, και ως εκ τούτου η αφορούσα στην εξαπάτηση της ΕΑΣ Λ. - Τ. - Α. ποινική δίωξη εις βάρος των κατηγορουμένων Σ. και Ρ. πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη κατά τα άρθρα 57, 310 παρ. 1 ΚΠΔ (Συμβ. Α.Π. 1281/1985, ΠΧρ ΛΣΤ', σελ. 272, ΑΠ 1595/1996, Υπερ. 6, σελ. 1299 όπου παρατηρήσεις Αδ. Παπαδαμάκη Διον. Σπινέλλης : "Εξακολουθούν έγκλημα και δεδικασμένο" ΠΧρ. ΕΕ, 379), που εφαρμόζονται όχι μόνο επί αμετακλήτου αποφάσεως αλλά και επί αμετακλήτου βούλευματος (ΑΠ 1415/89, ΠΧρ Μ, σελ. 693), αφού προηγουμένως χαρακτηρισθεί από το Συμβούλιο Πλημ/κών, κατά νομικώς ορθότερο και επιτρεπτό τρόπο, δηλ. βάσει των αυτών πραγματικών περιστατικών και δίκως να μεταβάλλεται η βάση των συγκροτούντων την αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος γεγονότων (βλ. Ν. Ανδρουλάκης : "Θεμελιώδεις έννοιαι της ποινικής δίκης" εκδ. 1972, σελ. 148, Αθ. Σταθόπουλος: "Η μεταβολή της ποινικής κατηγορίας" σελ. 48, Νικ. Παρασκευόπουλος : "Σκέψεις για το πρόβλημα της μεταβολής κατηγορίας" Αρμεν. 1984, σελ. 814), η διωκόμενη εν προκειμένω πράξη σε απάτη κατά συναυτουργία, τελε-

σθείσα κατ' εξακολούθησον, από υπαιτίους που δρουν κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια, με συνολικώς προκληθείσα ζημία ποσού υπερβαίνοντας τα 15.000 ευρώ (άρθρο 386 παρ. 1, 3α, 45, 98 παρ. 1, 2 ΠΚ).

Ως προς τον υπολογισμό του ποσού της επελθούσος ζημίας, εφαρμοστέα είναι η παρ. 2 του άρθρου 98 ΠΚ, προστεθείσα με το άρθρο 14 παρ. 1 ν. 2721/3-6-1999 προς άρσιν παρερμηνειών από την εφαρμογή του ν. 2408/1996 (βλ. εισηγητική έκθεση ν. 2721/99), που ορίζει ότι : “η αξία του αντικειμένου της πράξεως και η περιουσιακή βλάβη ή το περιουσιακό όφελος που προκύπτουν από την κατ' εξακολούθησον τέλεση του εγκλήματος λαμβάνονται υπ' όψιν εάν ο δράστης απέβλεπε με τις μερικότερες πράξεις του το αποτέλεσμα αυτό. Στις περιπτώσεις αυτές ο ποινικός χαρακτήρας της πράξεως προσδιορίζεται με βάση τη συνολική αξία του αντικειμένου και τη συνολική περιουσιακή βλάβη ή το συνολικό περιουσιακό όφελος που ανάλογα με το έγκλημα επιπλέθε ή σκοπήθηκε” και ισχύει εν προκειμένω, διότι οι πράξεις των κατηγορούμένων τελέσθηκαν μετά την 3-6-1999, οπότε άρχισε ίσχυς της εν λόγω διατάξεως. (Πρβλ. επ' αυτού: Ολομ. ΑΠ 5/2002, Π.Δικ. 5, 837). Εφαρμοστέα επίσης είναι εν προκειμένω η παρ. 3 περ. α' του άρθρου 386 ΠΚ, όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 παρ. 4 ν. 2721/99, κατά την οποία προκειμένου να προσλάβει χαρακτήρα κακουργήματος η κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια τελεσθείσα απάτη προσαπαίτειται η υπέρβαση του ποσού των 5.000.000 δρχ. ή 15.000 ευρώ (ΑΠ 150/2000, ΝοΒ 48, σελ. 826, Συμ. ΑΠ. 400/2000, ΠΧρ N, σελ. 968).

Το παραπάνω έγκλημα συνδέεται με αληθινή πραγματική συρροή με εκείνο της σύστασης και συμμορίας (άρθρο 187

ΠΚ) που αποδίδεται στους κατηγορούμενους, (ΑΠ 1061/1988, ΠΧρ ΛΘ, σελ. 47, 48, ΑΠ 407/1977, ΠΧρ ΚΖ σελ. 763, Συμβ. Α.Π 406/1976, ΠΧρ ΚΣΤ', σελ. 281), διότι οι περιγραφόμενες στο άρθρο 187 ΠΚ συμπεριφορές ανάγονται νομοθετικά σε ιδιώνυμα κατά της δημοσίας τάξεως εγκλήματα, ως προπαρασκευαστικές πράξεις προσβολής άλλων εννόμων αγαθών (βλ. Κων/νος Σταμάτης: “η συρροή ποινικών νόμων εν γένει και η μη τιμωρητή προτέρα ή υστέρα πράξεις” εκδ. 1967, σελ. 159, ομοίως ο Ηλ. Γάφος : “Ποινικόν Δίκαιον - Ειδικόν Μέρος”, Τόμος Α', εκδ. 1957, σελ. 148, 149 και σημ. 16), ιδιαιτέρως μάλιστα όταν στόχος της “ένωσης” είναι η εξακολουθητική τέλεση ενός εγκλήματος σε σαφώς διακριτό από το χρόνο της ίδιας της ένωσης σημείο (βλ. επ' αυτών εισαγγελική Πρόταση Γ. Ζορμπά σε Συμβ. Πλημ. Θεσ/νίκη : 1065/1971, Αρμ. 1972, σελ. 362,363).

Απαντες οι εν προκειμένω κατηγορούμενοι συμφώνησαν τον Ιούλιο του έτους 2000, οπότε η περιέλευση στην περιουσία του Σ. Δ. της “Η. ΕΠΕ” (βλ. παραπάνω), στη σύσταση ομάδας δια της ενώσεως του για την διάπραξη περισσοτέρων πλημμελημάτων. Γίνεται δε λόγος περί πλημμελημάτων διότι η αποδιδόμενη σε αυτούς πράξην της απάτης, υπό τη μορφή που εδιώχθη, συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην έκδοση ακάλυπτων επιταγών που, μολονότι συνόδευαν και ενίσχυαν την αληθιφάνεια των ψευδών παραστάσεων, διατηρούν ως αξιόποινη πράξην το χαρακτήρα πλημμελήματος ακόμα και υπό τη διακεκριμένη μορφή της κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια εκδόσεως ακάλυπτων επιταγών από δράστη ιδιαίτερα επικίνδυνο που τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον 1 έτους και μέχρι 5 έτη (άρθρο 79 παρτ. 2 ν. 5960/33), αν και δεν διώκεται εν προκειμένω ελλείψει της

δυναμένης να υποθληθεί από τους κομιστές της επιταγής εγκλήσεως (άρθρο 4 παρ. 1 εδ. α ν. 2408/96 με το οποίο προστέθηκε πέμπτη παράγραφος στο άρθρο 79 ν. 5960/33 σε συνδ. με άρθρο 117 παρ. 1 ΠΚ).

Ο χαρακτηρισμός της συμπεριφοράς τους ως κακουργήματος εχώρησε βάσει αξιολογικών εκτιμήσεων επί των δρων και των συνθηκών διαπράξεως του εγκλήματος (πρβλ. Ν. Μπιτζιλέκης : Γεγονότα και κρίσεις στο Δίκαιο και ειδικότερα στο Ποινικό Δίκαιο, Θεσ/νίκη 199, 123 επ) από τον ασκήσαντα την ποινική δίωξη Εισαγγελέα Πρωτοδικών, η νομική σημασία των οποίων ήταν άγνωστη στους κατηγορούμενους, οι οποίοι αποφάσισαν τη διάπραξη εγκλημάτων (απάτη, 386 παρ. 1 ΠΚ, έκδοση ακάλυπτης επιταγής - άρθρο 79 ν. 5960/33) ακαθόριστων κατ' αριθμό βάσει εξακολουθητικής (άρθρο 98 παρ. 1, 2 ΠΚ) και οργανωμένης (άρθρο 13 στ. ΠΚ) συμπεριφοράς.

Τα δύο αυτά στοιχεία που προσέδωσαν στην απάτη κακουργηματικό χαρακτήρα "προσυνεκτιμήθηκαν" νομοθετικά με την πρόβλεψη των περιπτώσεων α και β της παραγράφου 3 του άρθρου 386 ΠΚ, σε συνδυασμό και με την από κοινού τέλεση της πράξης βάσει διαδοχικών ενεργειών ενός εκάστου εξ αυτών που καταδεικνύουν την ύπαρξη οργανωμένης ετοιμότητας για τη διάπραξη του εγκλήματος (πρβλ επ' αυτού Διον. Σπινέλλης : Ποινικό Δίκαιο - Ειδ. Μ, Τα - Α, εκδ. 1984, σελ. 67, 68). Διαφορετική θεώρηση των πραγμάτων ενέχει τον κίνδυνο κάθε μορφή συναυτουργίας στην τέλεση κάποιου εγκλήματος σε συνδυασμό με τυχόν επιβαρυντικές περιστάσεις να αποτελεί ταυτόχρονα και σύσταση (βλ. σχόλιο Ελ. Συμεωνίδου - Καστανίδου κάτωθι της ΜΟΔ Αθηνών : 40-47/1993, Υπερ. 3, σελ. 931, 936), παρ' ότι σκοπός του νόμου είναι η

προστασία του υπερατομικού αγαθού της δημοσίας τάξεως (ΑΠ 268/61, ΠΧρ ΙΑ, σελ. 568) από μια διαρκή και συσσωματωμένη εστία κινδύνου για την κοινωνική ειρήνη (βλ. σχετ. Γ. Μιχαηλίδης - Ναυάρος : "Η σχέση της ορθότητας με την αποτελεσματικότητα του νόμου" σε αφιέρωμα στον Κων/νο Τσάτσο, εκδ. 1980, σελ. 319, 337, 342, 344 - Επίσης : Ιω. Μανωλεδάκης : "Επιβολή της δημόσιας τάξης" εκδ. 1990, σελ. 108 και για την αναγόρευση της κοινωνικής ειρήνης σε σκοπό του νόμου πρβλ τις ερειδόμενες επί σπουδαίων επιχειρημάτων αντιρρίσεις του Ν. Μπιτζιλέκη στο "Τιμωρητικό και φιλελεύθερο στοιχείο στο Ποινικό Δίκαιο" ΠΧρ ΝΑ σελ. 289, 291 και υποσημ. 11, 12). Για το λόγο αυτό όταν το άρθρο 187 παρ. 2 ΠΚ θέτει ως προϋπόθεση για το αξιόποιον της εκδόσεως για τη διάπραξη πλημμελημάτων την πρόβλεψη στο νόμο τιμωρίας για αυτά με ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον ενός έτους, αυτονοίτως αναφέρεται στη βασική μορφή των εγκλημάτων.

Τα παραπάνω ισχύουν και για την έκδοση ακάλυπτων επιταγών εκ μέρους των κατηγορουμένων, έγκλημα που στη βασική του μορφή τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών (άρθρο 79 παρ. 1 ν. 5960/33 ως αντικατ. με το άρθρο 1 ν.δ. 1325/72), παρ' ότι αυτό δεν διώκεται, διότι θα μπορούσε να διαπραχθεί το έγκλημα του άρθρου 187 ΠΚ, ως τυπικό, με μόνη τη συμφωνία, δίχως να απαιτείται και η τέλεση του εγκλήματος που αποτέλεσε αντικείμενο της ή αντικείμενο της ένωσης (Αγ. Μπουρόπουλος : Ποινικός Κώδικας, σελ. 157).

Εν κατακλείδι τονίζεται ότι ο κατηγορούμενος Δ. Ρ. εμφαίνεται ως εμπλεκόμενος στην διωκόμενη αξιόποινη πράξη της απάτης μόνο στην υπ' αρ. 3316/2002 έκθεση διαπίστωσης ποινικών αδικημά-

των του ΣΔΟΕ Θεσσαλίας, όπου καρακτηρίζεται ως “συνεργάτης - αντιπρόσωπος” (βλ. σελ. 3η της εκθέσεως), καθόσον από τα αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διενέργεια της ανακρίσεως ουδόλως προέκυψε ότι ήλθε σε επαφή με κάποιον εκ των ζημιωθέντων (βλ. σχετ. τις ήδη αναφερθείσες καταθέσεις τους). Άπαντες κάνουν λόγο για τους Δ. και Χ., ως τα πρόσωπα με τα οποία αρχικώς διαπραγματεύθηκαν και κατόπιν κατάρτισαν τις επίμαχες συμβάσεις. Σε κάθε περίπτωση πάντως η συμπεριφορά του κατηγορουμένου Δ.Ρ. ανάγεται χρονικά στο στάδιο της ουσιαστικής αποπεράτωσης του τελεσθέντος από τους Σ. και Χ. εγκλήματος της απάτης (βλ. επ' αυτού τις επί της ουσίας παραδοχές του υπ' αρ. 306/03 Βουλεύματος του Συμβ. Πλημ. Λαρίσης, ανεξαρτήτως της νομικής του κρισιολόγησης) ούτως ώστε να αποκλείεται εξ ορισμού οποιοισδήποτε μορφής συμμετοχή αυτού (βλ. σχετ. Χρ Μυλωνόπουλος : Ποινικό Δίκαιο, εκδ. 2000, σελ. 523-524, Ν. Μπιτζιλέκης : “Η συμμετοχική πράξη” εκδ. 1990, σελ. 99, 108) και φυσικά να παρέλκει η διερεύνηση της συνδρομής στο πρόσωπό του, ως συμμετόχου, των επιβαρυντικών περιστάσεων της κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια τελέσεως (σχετ. άρθρο 49 παρ. 2 ΠΚ).

Αντιθέτως, οι Δ. και Χ. ήλθαν σε επαφή με την ΕΑΣ Λ. - Τ. - Α., τον Οινοποιητικό Συνεταιρισμό της Ν. Α. και της Α. Κ. προκειμένου να αγοράσουν από αυτούς εμπορεύματα προς μεταπώληση, εκμεταλλεύομενοι την οικονομική αυτάρκεια και φερεγγυότητα της εταιρίας “Η. ΕΠΕ” της οποίας τα εταιρικά μερίδια μόδις είχε αποκτήσει ο πρώτος εξ αυτών, επιτυγχάνοντας τον βάσει οργανωμένου σχεδίου και ετοιμότητας σκοπό τους, που ήταν η κτήση των εμπορευμάτων με την έκδοση

μεταχρονολογημένων επιταγών, δίκως την ύπαρξη επαρκούς υπολοίπου στις πληρωτριες Τράπεζες και η άμεση χρονικά μεταπώληση τους σε καλόπιστους τρίτους με άμεση όμως είσπραξη του τιμήματος από τους ίδιους. Κατά τον τρόπο αυτό αύξησαν παρανόμως την περιουσία τους τόσο κατά τα χρηματικά ποσά που απέφυγαν να καταβάλλουν στους ήδη αναφερθέντες πωλητές, όσο και κατ' εκείνα που εισέπραξαν από τη μεταπώληση, εν πάση δε περιπτώσει απέκτησαν αξίωση καταβολής χρηματικών ποσών.

Με άλλα λόγια η επιχειρηματική δράση της “Η. ΕΠΕ” αφήνει στιγμής περιήλθε κατά την πλειοψηφία των εταιρικών της μεριδίων στην περιουσία του Σ. Δ., ήταν ανύπαρκτη λόγω της ανυπαρξίας ομαλώς εκπληρουμένων συμβάσεων. Τούτο μάλιστα συνέβη όχι επειδή προέκυψαν λόγοι οικονομικής φύσεως και ανυπαίτιας αδυναμίας ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της εταιρίας αλλά, αντιθέτως, επειδή αυτό ήταν το αρχίθεν καταρτισθέν εγκληματικό σχέδιο των κατηγορουμένων. Ο λόγος δε που απέκτησαν αμφότεροι (ο Χ. δια του εμφαινομένου ως διακειριστού Σ. Δ.) τα εταιρικά μερίδια της ως άνω εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, ήταν η εξασφάλιση περιβλήματος νομιμότητας που συγκάλυπτε την αληθή, αξιόποιντη δράση τους. Αυτός ήταν ο λόγος εξάλλου της βραχυχρόνιας συναλλακτικής εμφανίσεώς του, που όμως ήταν ιδιαιτέρως έντονη προκειμένου να εξασφαλίσει σε αυτούς τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη, πριν τη δημιουργία υπονοιών περί των αληθών προθέσεών τους. Αναπτύχθηκε δηλ. εγκληματική δράση ωσάν να επρόκειτο για επάγγελμα και σκοπό τον πολυτελή βιοπορισμό. Είναι μάλιστα ιδιαιτέρως χαρακτηριστικό ότι τα αγορασθέντα από διάφορα σημεία της Ελλάδος εμπορεύματα μεταπωλούντο από τους κατηγο-

ρουμένους σε περιοχές που δεν συνδέονταν με κανένα τρόπο (γεωγραφικό, οικονομικό, διοικητικό) με εκείνες της παραγωγής τους, προκειμένου να αποκλεισθεί και η παραμικρή πιθανότητα αποκαλύψεως, έστω και εκ τυχαίων λόγων, της πραγματικότητας. (βλ. τις από 13-7-04 καταθέσεις του Γ. Κ. και Ι. Κ. περί της μεταπωλήσεως των προϊόντων τους στην Ρ., τόπο καταγωγής του Χ.).

Κατά τα ανωτέρω προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής εις βάρος των κατηγορουμένων Σ. Δ. και Α. Χ. για την αξιόποινη πράξη της απάτης κατ' εξακολούθηση, τελεσθείσα κατά συναυτουργία από αυτούς ως δράσαντες κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια και εκφέρουσα ζημία άνω των 5.000.000 δρχ. ή 15.000 ευρώ. (άρθρ. 386 παρ. 1, 3α όπως η παρ. 3 αντικατ. από το άρθρο 14 παρ. 4 v. 2721/99 σε συνδ. με άρθρα 45, 98 παρ. 1, 2 όπως η παρ. 2 προστέθηκε με το άρθρο 14 παρ. 1 εδ. 11 v. 2721/99, 13 σ. ΠΚ, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 v. 2408/96) και για το λόγο αυτό πρέπει να παραπεμφθούν στο Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Λαρίσης προκειμένου να δικασθούν ως υπάτιοι της προβλεπόμενης και τιμωρούμενης από τις ανωτέρω διατάξεις πράξης σε συνδ. με τα άρθρα 1, 12, 14, 26 παρ. 1α, 27 παρ. 1, 45, 51, 53, 98 παρ. 1, 2 ΠΚ, κατά τα άρθρα 11 παρ. 1, 122 παρ. 1 ΚΠΔ σε συνδ. με τα άρθρα 128, 129 ΚΠΔ που η εφαρμογή τους διατηρεί την αρμοδιότητα του εν λόγω Δικαστηρίου παρά την υπαρξη δεδικασμένου (ΚΠΔ 57, βλ. ανωτέρω) και την εξ αυτού κηρύξεως ως απαράδεκτης της ποινικής δίωξης εις βάρος των Δ. και Ρ. για την πράξη της απάτης από κοινού εις βάρος της ΕΑΣ Λαρίσης, διότι για την πράξη αυτή υφίσταται αποχρώσες ενδείξεις ενοχής εις βάρος του Α. Χ., συναυτουργού των ανωτέρω, περί

του οποίου δε συντρέχει η ταυτότητα προσώπου ως προϋπόθεση του άρθρου 57 ΚΠΔ και, ως εκ τούτου, νομίμως εχώρησε η μεταγενεστέρως ασκηθείσα εις βάρος του ποινική δίωξη (σχετ. Χρ. Δέδες "Το αντικείμενο της ποινικής δίκης" εκδ. 1961, σελ. 236, του ιδίου : "Ποινική Δικονομία" εκδ. στ' σελ. 252, Πρακτικά του Γ' Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρίας Ποινικού Δικαίου, εκ. 1991, σελ. 89).

Η ασκηθείσα όμως δίωξη εις βάρος των Σ. Δ. και Δ.Ρ. για απάτη κατά συναυτουργία εις βάρος της ΕΑΣ Λαρίσης στις 25-9-2000 και 27-12-2000 ως ενεργούντες κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια με προκληθείσα ζημία άνω των 5.000.000 δρχ, πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη κατ' άρθρα 57, 310 παρ. 1 ΚΠΔ λόγω δεδικασμένου, προκύψαντος από τον αμετάκλητο χαρακτήρα του υπ' αρ. 306/2003 βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημ/κών Λαρίσης, ενώ δεν πρέπει να γίνει κατηγορία εις βάρος των κατηγορουμένων Δ. Ρ. και Χ. για σύσταση και συμμορία (187 ΠΚ), λόγω μη στοιχειοθέτησης του ανωτέρω εγκλήματος κατά τα αναλυτικώς προεκτεθέντα.

Τέλος δεν πρέπει να υπάρξει κατηγορία εις βάρος του Δ. Ρ. για την αποδιδόμενη σε αυτόν πράξη της απάτης κατά συναυτουργία και κατ' εξακολούθηση ως δράστη που διαπράτει απάτες κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια προκαλώντας εν προκειμένω περιουσιακή ζημία άνω των 5.000.000 δρχ. ή 15.000 ευρώ, λόγω μη υπάρξεως εις βάρος του αποχρωσών (επαρκών) ενδείξεων ενοχής, για το λόγο αυτό δε πρέπει να παύσει η ισχύς της υπ' αρ./2004 διατάξεως της Ανακρίτριας Α' Τμήματος Λαρίσης περί επιβολής εις βάρος των περιοριστικών δρων κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 315 παρ. 1 ΚΠΔ.

Αντιστοίχως πρέπει να διατηρηθεί η ί-

σχύς των υπ' αρ. .../2004 και .../2004 ενταλμάτων συλλήψεως της Ανακρίτριας Α' Τμήματος Λαρίσης εις βάρος των Σ. Δ. και Δ. Ρ.{...}

**Τριμ. Πλημ. Λαρ.
2618/2005**

Πρόεδρος: Σοφία Πανουσακοπούλου
Μέλη: Χαρίκλεια Λυράτση, Χριστίνα Τζίμα
Αντεισαγγελέας: Νικ. Δεληδήμος
Δικηγόρος: Κυριακή Νικηφορίδου

Αντιρρήσεις περί την εκτέλεση. Δεν εμπίπτουν στο 565 Κ.Π.Δ. η εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, οι αιτιάσεις κατά του τρόπου καθορισμού συνολικής ποινής, του υπολογισμού της προσωρινής κράτησης, περί του νομίμου ή δκι επιβολής της ποινής και εν γένει, ο έλεγχος της νομιμότητας της εκτελούμενης απόφασης.

Δεν υπάγεται στην έννοια των αντιρρήσεων το αίτημα του καταδικασθέντος να μην εκτελεστεί η καταστάσα αμετάκλητη απόφαση, ως προς το σκέλος της απέλασης του από τη χώρα, για το λόγο ότι δεν τυγχάνει αλλοδαπός αλλά Ελληνας, καθ σον έτσι βάλλεται η ουσιαστική κρίση του δικάσαντος ποινικού δικαστηρίου, το οποίο αποφάνθηκε με δύναμη δεδικασμένου για την επιβολή της απέλασης, απορρίπτοντας το σχετικό ισχυρισμό του κατηγορουμένου. (Αντίθ. μειοψ.).

{...} Η συνήγορος του κατηγορουμένου προσκλήθηκε από τον Πρόεδρο να αναπτύξει τις αντιρρήσεις του αιτούντα.

“Κρατούμαι δυνάμει της με αριθμό 634/2005 απόφασης του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών δια της οποίας καταδικάσθηκα σε ποινή φυλακίσεως επτά (7) ετών για ληστεία.

Η παραπάνω απόφαση διατάσσει παράλληλα ως μέτρο ασφαλείας κατά άρ-

θρο 74 του Π.Κ. την απέλαση μου από την χώρα μετά την έκτιση της ποινής.

Επειδή κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 565 Κ.Ποιν.Δ. ςητώ να μην εκτελεστεί η κατά παραπάνω διάταξη της απόφασης που αφορά την επιβολή του μέτρου ασφαλείας της απέλασης από την χώρα για τους πιο κάτω νόμιμους, βάσιμους και αληθείς λόγους:

Κατά το άρθρο 74 του Ποινικού Κώδικα βασική προϋπόθεση για την επιβολή του μέτρου ασφαλείας της απέλασης αποτελεί να στρέφεται αυτή κατά αλλοδαπού.

Η παραπάνω ιδιότητα του αλλοδαπού ελλείπει στο πρόσωπό μου και ως εκ τούτου η εκτέλεση του μέτρου της απέλασης δεν είναι εφικτή διότι:

α/Έχω γεννηθεί στο Τσιμκεντ Καζακστάν την 16.1.1973 από Ελληνίδα μητέρα όπως προκύπτει από το πιστοποιητικό γέννησης μου το οποίο προσάγω και επικαλούμαι και η αναγραφόμενη εθνικότητα της μητέρας μου είναι η Ελληνική”.

Η μητέρα μου Κ. Έ.του Μ. γεννήθηκε την 12.6.1953 στο Τσιμκέντ Καζακστάν από Έλληνες γονείς και παντρεύτηκε την 14.11.1970 στην πόλη Τασκένδη του Καζακστάν τον Λ.Β. του Γ. (όπως αυτά προκύπτουν από τα προσαγόμενα: Ληξιαρχική πράξη γεννήσεως της μητέρας μου και πιστοποιητικό γάμου των γονέων μου).

β/ Με βάση τα παραπάνω ο αδελφός μου Λ. Ε. του Β. και της Έ. που γεννήθηκε το 1971 στο Τσιμκέντ Καζακστάν απέκτησε την Ελληνική ιθαγένεια και, σύμφωνα με τη με αριθμό πρωτ. Φ15495/1137/28.5.2004 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Απικής, αφού διαπιστώθηκε η ελληνική του ιθαγένεια, απέκτησε κατόπιν τούτου Ελληνική ταυτότητα (την οποία απόφαση προσάγω και επικαλούμαι).

γ/ Επειδή επικαλούμαι την με αριθμό πρωτ. .../17.8.2000 βεβαίωση ομογενή σύμφωνα με την οποία συμπεριλαμβάνο-

μαι στον κατάλογο ομογενών του Υπουργείου Μακεδονίας -Θράκης.

δ/ Ήδη δυνάμει της με αριθμ. πρωτ. 4000/3/108 βεβαιώσεως δακτυλοσκόπησης του Αστυνομικού Τμήματος Α. Α.δακτυλοσκοπηθήκα προκειμένου να μου χορηγηθεί η Ειδική ταυτότητα Ομογενούς.

Με βάση τα παραπάνω είναι σαφές ότι δεν έχω την ιδιότητα του αλλοδαπού αλλά του Έλληνα καθώς είμαι αποδεδειγμένα τέκνο Ελληνίδας μητέρας και ως εκ τούτου έχω αποκτήσει την Ελληνική ιθαγένεια από τη γέννηση μου, σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας.

Επειδή δεν είναι δυνατή η επιβολή του μέτρου ασφαλείας της απέλασης κατά ημεδαπού, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 74 Π.Κ., 438 ΚΠΔ, άρθρο 5 παρ. 4 του Συντάγματος και 3ου και 4ου Πρωτοκόλλου ΕΣΔΑ.

Επειδή κατά τα αναφερθέντα προκύπτει αβίαστα ότι δεν είμαι αλλοδαπός με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η εκτέλεση της διάταξης της προσβαλλόμενης απόφασης 634/2005 του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών που αφορά το μέτρο της απέλασης.

Επειδή όλη η οικογένειά μου ζούνε μόνιμα στην Ελλάδα μετά τον επαναπατρισμό μας.

Επειδή κατά την διάταξη του άρθρου 565 Κ.Ποιν.Δ. στον όρο “ποινή” διαλαμβάνεται στην ευρεία έννοια της η οποία συμπεριλαμβάνει τις παρεπόμενες ποινές και τα μέσα ασφαλείας με χαρακτήρα στρατικό ή περιοριστικό της ελευθερίας.

Για τους λόγους αυτούς

Ζητώ: Να γίνουν δεκτές οι αντιρρήσεις μου. Να μην εκτελεστεί η διάταξη που αφορά στην επιβολή του μέτρου ασφαλείας της απέλασης μου από τη χώρα και η οποία μου επεβλήθη δυνάμει της με αριθμό 634//2005 απόφασης του Πεντα-

μελούς Εφετείου Αθηνών”.{...}

{...} Ο Εισαγγελέας έλαβε το λόγο και πρότεινε την απόρριψη της αιτήσεως, είπε δε τα εξής:

Από το άρθρο 565 Κ.Π.Δ. που ορίζει ότι: “κάθε αμφιβολία ή αντίρρηση σχετικά με την εκτελεστότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής λύεται από το Δικαστήριο των Πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή”, προκύπτει, βάσει και της διατυπώσεώς του, ότι η σχετική διαδικασία αφορά στην επίλυση ζητημάτων που εγείρονται κατά την εκτέλεση της ποινής βάσει προβαλλομένων σχετικώς αμφιβολιών ή αντιρρήσεων του καταδικασθέντος. Αυτονότο πάντως είναι ότι οι αντιρρήσεις δεν είναι vontό να ερείδονται επί απλής διαφωνίας του καταδικασθέντος ως προς το περιεχόμενο, το είδος ή τη διάρκεια της ποινής ούτε ασφαλώς στη δυσαρέσκεια αυτού εξ αιτίας των συνεπειών της καταδικαστικής αποφάσεων (για το ρυθμιστικό πεδίο της διάταξεως βλ. Ιάκ.Ζαγκαρόλας: “Το δίκαιο της εκτελέσεως εις τους νέους ποινικούς κώδικας” Π.Χρ. Α, 329).

Παρ’ ότι λοιπόν στην οικεία διάταξη οι προϋποθέσεις των αμφιβολιών και αντιρρήσεων εκφέρονται διασευκτικώς (“αμφιβολία ή αντίρρηση”) κατά το γλωσσικά δυνατό νόημα αυτής, ως αφετηρία και έσχατο όριο ερμηνείας της αντιστοίχως (βλ. Ν. Παπαντωνίου: Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου”, εκδ. 1983, σελ. 59, Ι. Γιαννίδης: “Η αιτιολόγηση των αποφάσεων των Ποινικών Δικαστηρίων” εκδ. 1989, σελ. 237 επ), οι αντιρρήσεις αναγκαίως ερείδονται επι αμφιβολιών ως προς τις εν ευρεία έννοια προϋποθέσεις της εκτέλεσης.

Οσαύτως έχει κριθεί πως δεν υπάγονται στο άρθρο 565 Κ.Π.Δ. (βλ. επ αυτού Π. Μπρακουμάτσος: “Αντιρρήσεις για λανθασμένο υπολογισμό εργασίας σε

σωφρονιστικό κατάστημα” ΠΧρ ΝΒ 173) η εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων (ΑΠ 1076/1979, ΠΧρ Λ., 152), οι αιτιάσεις κατά του τρόπου καθορισμού συνολικής ποινής, του υπολογισμού της προσωρινής κράτησης (Α.Π. 1134/1987, ΠΧρ. ΛΖ, 924), ή περί του νομίμου ή όχι επιβολής της ποινής (αγόρευση Β. Σακελλαρίου στην ΑΠ 82/1963, ΠΧρ. ΙΓ' 282), οι αντιρρήσεις σχετικά με τον τρόπο έκτισης της ποινής εντός του σωφρονιστικού καταστήματος (ΑΠ 215/1953, ΠΧρ. Γ' 391) και εν γένει, ο έλεγχος της νομιμότητος της εκτελούμενης απόφασης (ΑΠ 1062/1990, ΠΧρ. ΜΑ, 327).

Εν προκειμένω ο Μ.Λ. του Β.κρατείται στη Δ.Φ. Λαρίσης, δυνάμει της υπ' αριθμ. 634/23.3.2005 αποφάσεως του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, καταδικασθείσες σε συνολική ποινή φυλακίσεως επτά (7) ετών για άμεση συνέργεια σε μαστροπεία και οπλοκατοχή, ενώ με την ίδια απόφαση διατάχθηκε η ισόβια απέλασή του από τη χώρα μετά την έκτιση της ποινής. Δια αιτήσεως υποβληθείσης από τη νομίμως εξοσιοδοτηθείσα προς τούτο συνήγορο του Κ. Ν. του Δ.Σ.Λ., προβάλλει αντιρρήσεις κατά της εκτελεστότητας της ως άνω αποφάσεως ως προς το επιβληθέν μέτρο ασφαλείας της απελάσεως του από τη χώρα, επικαλούμενος την κτίση ελληνικής ιθαγένειας και την ελληνική του καταγωγή, από την πλευρά της μπτέρας του, που απέκλειαν εξ αρχής την απέλασή του.

Είναι όμως προφανές, και από το περιεχόμενο της κρισιολογούμενης αιτήσεως, ότι πρόκειται περί διαφωνίας επί της ουσιαστικής κρίσεως του δικάσαντος Δικαστηρίου, δηλ. του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών και όχι περί αντιρρήσεων ή αμφιβολιών, όπως αυτές οριοθετούνται εννοιολογικά και ερμηνευτικά από το άρθρο 565 ΚΠΔ.

Ως εκ τούτου, πέραν της ανεπίτρεπτης

καταλύσεως του δεδικασμένου (βλ. Αγ. Μπουρόπουλος Ερμ. ΚΠΔ εκδ. Β' 380) είναι και δικονομικώς παράδοξο να εισαχθεί ο έλεγχος της κρίσεως αυτής δια των υποβληθεισών, ούτως ειπείν, αντιρρήσεων σε κατώτερο Δικαστήριο, δηλ. στο Τριμελές Πλημμελειοδικείο (σχετ. Αθ. Κονταξής: “Κώδικας Ποινικής Δικονομίας” εκδ. 1994, σελ. 2651. Αντίθετα κατ’ αποτέλεσμα Τριμελές Πλημμελειοδικείο Λαρίσης: 3524/2004, Π.Δικ. 8, σελ. 431 υπό τις εκεί εκτιθέμενες αιτιολογίες).

Κατά την εξέταση του δε ο κατηγορούμενος ανέφερε πως κατά την απολογία του στο δικάσαν Δικαστήριο προέβαλλε τη ιδιότητά του ως ομογενούς, ενώ ήδη είχε εκδοθεί το υπ αρ. Φ. .../1137 έγγραφο της Περιφέρειας Αττικής, δίκως μάλιστα, να επικαλείται νεότερα στοιχεία που θα εθεμελίωναν ενδεχομένως, τη δυνατότητα επαναλήψεως της διαδικασίας (πρ. βλ. Α.Π. 1498/1999, Νο Β 48, 322).

Τονίζεται τέλος, εν όψει μάλιστα της εκδόσεως του υπ. αρ. 210/2005 βουλεύματος του Συμβουλίου Πλημ/κών Λαρίσης που διέταξε την απόλυτη του κρατουμένου υπό τον όρο της απελάσεως του, ότι είναι απολύτως διάφορη η περίπτωση των αντιρρήσεων που υποβάλλονται στις περιπτώσεις κρατήσεως αλλοδαπών σε σωφρονιστικά καταστήματα, προκειμένου να απελαθούν δυνάμει δικαστικής αποφάσεως (άρθρα 74 παρ. 1, 99 παρ. 2Π.Κ.), διότι η βασιμότητα των αντιρρήσεων αυτών δεν στρέφεται κατά του μέτρου της απελάσης αλλά του τρόπου και της διαδικασίας εκτελέσεώς του, δηλ. της επί μακρόν παραμονής του αλλοδαπού, ως κρατούμενου σε αστυνομικό τμήμα (βλ. επ αυτού: Π. Μπρακουμάτσος: Νομολογιακή προσέγγιση του άρθρου 565 ΚΠΔ, Π. Χρ. Ν.Δ. σελ. 11 επ.)

Συνεπώς οι υποβληθείσες αντιρρήσεις τυγχάνουν απορριπτέες.

Στη συνέχεια το Δικαστήριο, σε μυστική διάσκεψη, στην οποία παραβρέθηκε και ο Γραμματέας, κατάρτισε και σε δημόσια συνεδρίαση δημοσίευσε την παρακάτω απόφαση:

Όπως προέκυψε από τα έγγραφα της δικογραφίας σε συνδυασμό και με τους ισχυρισμούς του αιτούντος, ο τελευταίος καταδικάσθηκε με την 634/2005 απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών σε ποινή φυλάκισης 7 ετών για άμεση συνέργεια σε μαστροπεία και οπλοκατοχή, και διατάχθηκε η ισόβια απέλασή του από τη χώρα μετά την έκτιση της ως άνω ποινής, αφού προηγουμένως ακούσθηκε ο κατηγορούμενος (νυν αιτών) ο οποίος παρέστη στο δικαστήριο με δικηγόρο.

Με τις κρινόμενες αντιρρήσεις ο αιτών ισχυριζόμενος ότι έχει την ελληνική ιθαγένεια ζητεί να μην εκτελεσθεί η διάταξη της άνω απόφασης περί απέλασής του από τη χώρα. Πλην όμως με το εν λόγω περιεχόμενο η αίτηση είναι απορριπτέα αφού με αυτήν βάλλεται η ουσιαστική κρίση του δικάσαντος Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, το οποίο απεφάνθη με δύναμη δεδικασμένου για την επιβολή σε αυτόν απέλασης, απορρίπτοντας τον σχετικό ισχυρισμό του κατηγορουμένου (βλ. την κατάθεση του εξετασθέντος μάρτυρα - αδελφού του κατηγορουμένου - αιτούντος - που είπε: "Τα είπε στο Δικαστήριο, και τα χαρτιά αυτά είχε... Είπε ότι είμαι Έλληνας και δεν μπορώ να απελαθώ".)

Εφόσον λοιπόν οι κρινόμενες αντιρρήσεις δεν αφορούν στην εκτέλεση της άνω απόφασης, αλλά στην ουσιαστική κρίση του δικάσαντος Δικαστηρίου πρέπει να απορριφθούν σύμφωνα και με την Εισαγγελική πρόταση.

Ένα μέλος του Δικαστηρίου και συγκεκριμένα η εκ δεξιών Πρωτοδίκης κ. Χαρίκλεια Λυρίτση είχε τη γνώμη ότι:

Από τη διάταξη του άρθρου 565

Κ.Π.Δ., προκύπτει ότι κάθε αμφιβολία ή αντιρρήσεις σχετικά με την εκτελεστότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής δύνεται από το Συμβούλιο των Πλημμ/δικών του τόπου, όπου εκτίεται η ποινή.

Οι κατά το παραπάνω άρθρο αντιρρήσεις μπορεί να αναφέρονται και στο είδος και τη διάρκεια του επιβληθέντος μέτρου ασφαλειάς, το οποίο είναι και αυτό ποινή με την ευρύτατη έννοια του νόμου (Βλ. Κονταξή Ερμ Κ.Π.Δ., τομ. Β, άρθρο 565, 64.2.5.37)

Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 74 Π.Κ. το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού αν καταδικάσθηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση... Άν ο αλλοδαπός βρίσκεται νόμιμα στη χώρα, θέτει ελάχιστο όριο τη φυλάκιση των τριών (3) μηνών, ως προϋπόθεση για να μπορέσει το Δικαστήριο να διατάξει την απέλαση του αλλοδαπού από τη χώρα.

Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 29 του Α.Κ. η απόκτηση και η απώλεια από ένα πρόσωπο της ιθαγένειας μιας πολιτείας, ρυθμίζεται από το δίκαιο αυτής. Σύμφωνα δε με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν.Δ. 3370/1955, που αφορά τον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (KEI) ορίζεται ότι το τέκνο Έλληνα ή Ελληνίδας αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια. Επομένως, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, κρίσιμος χρόνος για την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας του τέκνου, είναι ο χρόνος γεννήσεώς του, οπότε αποκτά αυτοδίκαια αυτή από τον παραπάνω χρόνο. Τέλος, με τη διάταξη του άρθρου 7 του Ν. 2310/1993, προστέθηκε το άρθρο 18α του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Π.Δ.323/1989) σύμφωνα με το οποίο, η διαπίστωση της Ελληνικής ιθαγένειας του ομογενούς ποντιακής καταγωγής ("Έλληνονοπόντιοι") γίνεται με απόφαση του αρμόδιου Νομάρχη.

Στην προκειμένη περίπτωση ο αιτών με τις υπό κρίση αντιρρήσεις ζητεί να μην εκτελεσθεί το μέτρο ασφαλείας της απέλασης από τη χώρα, μετά την έκτιση της ποινής φυλάκισης των επτά (7) ετών που του επιβλήθηκε με την υπ αριθμ. 634/05 τελεσίδικη απόφαση του Πενταμελούς Εφετείου Αθηνών, την οποία εκτίει στις Δ.Φ. Λάρισας, γιατί δεν είναι αλλοδαπός αλλά έχει εθνικότητα Ελληνική, του Έλληνα παλλινοστούντα ομογενούς, που γεννήθηκε από Έλληνίδα μητέρα στο Τ. του Καζακστάν την 10.1.1973 και συνεπώς έχει αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια από τη γέννησή του, ενώ έχει καταγραφεί και περιλαμβάνεται στον κατάλογο ομογενών του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης, χωρίς να έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα η διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Μακεδονίας. Οι εν λόγω αντιρρήσεις έχουν ασκηθεί παραδεκτώς ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου της περιφέρειας που βρίσκεται ο τόπος εκτέλεσης της ποινής και είναι νόμιμες σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, εφόσον αφορούν την εκτέλεση του μέτρου ασφαλείας που επιβλήθηκε στον αιτούντα. Συνεπώς έπρεπε να γίνει τυπικά δεκτή και να διερευνηθεί και κατά την ουσιαστική βασιμότητά τους.

Διάταξη
Εισαγγελέως Εφετών Λάρισας
Αριθμ. 79/18.5.2005

Η προσφυγή του εγκαλούντος στον Εισαγγελέα Εφετών κατά της απορριπτικής της έγκλησης δ/ξης του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών θεωρείται ως οιονεί ένδικο μέσο, ασκείται δε με έκθεση στο Γραμματέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Πταισματοδικείου της κατοικίας ή διαμονής του προσφεύγοντος. Η έκθεση πρέπει να περιέχει σαφείς και ορισμένους λόγους και να υπογράφεται από τον

προσφεύγοντα και το Γραμματέα της Εισαγγελίας ή του Πταισματοδικείου. Ο έγγραφος τρόπος άσκησης της προσφυγής είναι ο μόνος συστατικός. Η κατ' άλλον τρόπο άσκηση της και δη με την κατάθεση αυτοτελούς δικογράφου, έστω και αν ο γραμματέας κάτω από αυτό συνέταξε έκθεση κατάθεσης ή το δικόγραφο αυτό υπογράφεται από τον προσφεύγοντα και τον πληρεξούσιο δικηγόρο του, είναι ανυπόστατη διαδικαστική πράξη και σαν τέτοια κηρύσσεται απαράδεκτη από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Εφετών.

{...} Επειδή από τις διατάξεις του άρθρου 48 Κ.Π.Δ., οι οποίες ρυθμίζουν, εκτός των άλλων περιπτώσεων και τον τρόπο συντάξεως και ασκήσεως της προσφυγής του εγκαλούντος κατά της απορριπτικής της εγκλήσεως του διατάξεως του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών και ο οποίος τρόπος είναι ίδιος με τον τρόπο προσφυγής κατά κλητηρίου θεοπίσματος (άρθρ. 322 Κ.Π.Δ) και τον τρόπο ασκήσεως των ενδίκων μέσων (άρθρ. 474 παρ. 1 Κ.Π.Δ), προκύπτει με σαφήνεια, ότι ο εγκαλών μπορεί μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την επιδόσεως σε αυτόν της απορριπτικής της εγκλήσεως του διατάξεως του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, να προσφύγει κατ' αυτής ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών. Η προσφυγή αυτή ασκείται δι' εκθέσεως ενώπιον του Γραμματέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Γραμματέα του Πταισματοδικείου της κατοικίας ή διαμονής του προσφεύγοντος, ο οποίος στη συνέχεια, στην τελευταία περίπτωση, την διαβιβάζει στο Γραμματέα της Εισαγγελίας. Γίνεται όμως παραλλήλως δεκτό, ότι η ως άνω προσφυγή όπως και η προσφυγή κατά κλητηρίου θεοπίσματος θεωρούνται ως οιονεί ένδικα μέσα (βλ. Α.Π. 169/1971 Ποιν. Χρ. ΚΑ/467, Γνωμ. Εισαγ. Αρείου Πάγου, 40/1962, Ποιν. Χρ. ΙΘ/558) και συνεπώς

είναι κατ' αρχήν επιτρεπτή επ' αυτών η ανάλογη εφαρμογή των περί ενδίκων μέσων γενικών αρχών, εφόσον βεβαίως αυτές δεν τροποποιούνται από τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 48, 322 - 324 Κ.Π.Δ ή δεν αντιτίθενται προς την φύση αυτών, πράγμα το οποίον δεν συντρέχει στις υπό κρίση περιπτώσεις (βλ. Κ. Σταμάτη, 11/1978, διάταξη, Ποιν. Χρ. ΚΗ σ. 749).

Η ανωτέρω έκθεση που προβλέπεται, εκτός των άλλων στο άρθρο 48 Κ.Π.Δ, πρέπει να περιέχει τα στοιχεία των άρθρων 148 επ. Κ.Π.Δ, να υπογράφεται από τον προσφεύγοντα και τον Γραμματέα της Εισαγγελίας ή του Πταισματοδικείου. Ο τρόπος αυτός ασκήσεως της προσφυγής είναι ο μόνος τρόπος ασκήσεώς της και δεν επιτρέπεται η κατ' άλλον τρόπο άσκησή της και ειδικότερα με την κατάθεση αυτοτελούς δικογράφου στον Εισαγγελέα ή τον Γραμματέα της Εισαγγελίας, έστω και αν για την κατάθεση του δικογράφου αυτού ο γραμματέας κάτω από αυτό συνέταξε έκθεση για την κατάθεση αυτού η το δικόγραφο αυτό το υπογράφουν ο προσφεύγων και ο πληρεξούσιος δικηγόρος αυτού.

Εάν δε ο νομοθέτης ήθελε την κατ' άλλο τρόπο άσκηση του οιονεί τούτου ενδίκου μέσου θα είχε εκφρασθεί ρητώς, όπως έπραξε τούτο και με τις περιπτώσεις των άρθρων 42, 46, 83 και 341 Κ.Π.Δ. Η έλλειψη τίτλους του εγγράφου αυτού τύπου καθιστά την άσκηση του οιονεί τούτου ενδίκου μέσου ανυπόστατη διαδικαστική πράξη και έτσι δεν επέρχεται η έννομη συνέπεια της εξέτασης της βασιμότητας του οιονεί ενδίκου μέσου. Συνεπώς η άσκηση της προσφυγής με αυτοτελές δικόγραφο είναι ανυπόστατη διαδικαστική πράξη, διότι ασκήθηκε χωρίς να τηρηθεί ο πιο πάνω συστατικός τύπος ασκήσεως του οιονεί ενδίκου αυτού μέσου, που ορίζει ο νόμος για την άσκησή του και

σαν τέτοια κηρύσσεται απαράδεκτη από τον αρμόδιο να κρίνει επ' αυτής Εισαγγελέα Εφετών, κατ' ανάλογο εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 476 παρ. 1 Κ.Π.Δ (βλ. Α.Π 862/1989, Ποιν. Χρον. Μ.σ. 213, Α.Π 1212/1994 Ποιν. Χρ. ΜΔ. σ. 1113, Διατ. Εισαγ. Εφετών Λάρισας 37/1983, Ποιν. Χρ. ΛΓ σ. 984).

Τέλος στην ως άνω έκθεση προσφυγής πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια και πληρότητα και οι λόγοι για τους οποίους ασκείται αυτή (ανάλογη εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρ. 474 ΚΠΔ).

Στη συγκεκριμένη υπό κρίση περίπτωση η προσφεύγουσα άσκηση κατ' αρχήν δια πληρεξουσίου την προσφυγή της με την προαναφερθείσα από 27-4-2005 έκθεση, η οποία νομότυπα και κατ' άρθρο 48 ΚΠΔ συνετάγη από τον Γραμματέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Τρικάλων.

Η έκθεση αυτή πληροί τις προϋποθέσεις των ως άνω διατάξεων. Στην έκθεση όμως αυτή η προσφεύγουσα δεν ανέφερε απολύτως κανένα λόγο για τον οποίο προσβάλλει την ως άνω απορριπτική της έγκλησής της υπ' αριθμ. .../11-4-2005 Διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Τρικάλων. Πράγματι, όπως προκύπτει από το κείμενο της υπ' αριθμ. .../27-4-2005 έκθεσης προσφυγής που συνέταξε ο γραμματέας της ανωτέρω Εισαγγελίας, σε αυτό ουδείς λόγος δηλώθηκε από την προσφεύγουσα σχετικά με τα αίτια και τους λόγους που προσφεύγει κατά της Εισαγγελικής Διάταξης. Περαιτέρω σύμφωνα με τα προεκτεθέντα το υποβαλλόμενο από την προσφεύγουσα αυτοτελές δικόγραφο με ημερομηνία 27-4-2005 που η ίδια κατονομάζει “έκθεση - προσφυγή” το οποίο απούθηνε προς τον Εισαγγελέα Εφετών Λάρισας και το οποίο δεν φέρει την υπογραφή ούτε και το όνομα του αρμοδίου κατ' άρθρο 48 ΚΠΔ για την σύνταξη της έκθεσης γραμματέα, δεν συνιστά έκθεση προσφυγής, αφού

δεν περιέχει τα απαιτούμενα στο νόμο στοιχεία και συνεπώς οι λόγοι που αυτή εκεί επικαλείται δεν αποτελούν λόγους υπό τον κατ' άρθρο 48 ΚΠΔ επιβαλλόμενο τύπο της εκθέσεως (πρβλ. και ΑΠ 1116/1999, Ποιν. Δικ. 1999 σ. 1208, ΑΠ 775/2004, Ποιν. Χρον. ΝΕ σ. 260).

Κατ' ακολούθια στην υπό κρίση έκθεση προσφυγής, που εν προκειμένω είναι μόνον η ανωτέρω από τον Γραμματέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Τρικάλων συνταγείσα και με αριθμό .../2005, ουδείς απολύτως λόγος περιλαμβάνεται σχετικά με την άσκηση της κατά της υπ' αριθμ. .../11-4-2005 Διάταξης του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Τρικάλων και για το λόγο αυτό πρέπει αυτή να απορριφθεί ως απαράδεκτη κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 476 παρ. 1 και 474 παρ. 2 ΚΠΔ.

**Σταμάτης Δασκαλόπουλος
Αντεισαγγελέας Εφετών**

**Διάταξη
Εισαγγελέως Πρωτοδικών
Αριθμός Β04/691/6.12.2004**

Έννοια του εγκλήματος. Συνείδηση του άδικου χαρακτήρα της πράξης. Άρση του καταλογισμού.

Mn άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος αλλοδαπών εργατών για παροχή οικοδομικών εργασιών τους σε αυθαίρετη οικοδομή τρίτου και σε μέρα Κυριακή, λόγω του ότι αγνοούσαν τόσο τη μη έκδοση οικοδομικής άδειας εκ μέρους του ιδιοκτήτη δύο και την απαγόρευση προσφοράς εργασίας την Κυριακή.

Στην κύρια ή στενή έννοια του νομικώς αβασίμου της κατηγορίας πριν την άσκηση ποινικής δίωξης, περιλαμβάνονται και οι αποκλείοντες τον καταλογισμό λόγοι.

Υποθάλλω την υπό στοιχεία .../691

ποινική δικογραφία, που σχηματίσθηκε βάσει της υπ' αριθμ. .../31-10-2004 μηνυτήριας αναφοράς του Α' Αστυνομικού Τμήματος Λαρίσης, και εκθέτω τα κάτωθι:

Περί ώρα 09:45' της 31-10-2004, ημέρα Κυριακή συνελήφθησαν από αστυνομικούς του Α.Τ. Λαρίσης ο Χ. Π., κάτοικος Λ., και οι Αλβανοί υπίκοοι Α.Κ. του Α. και Κ. Σ. του Ν., κάτοικοι Ε., εξ αιτίας διενέργειας οικοδομικών εργασιών σε οικοδομή του πρώτου εκ των ανωτέρω στην οδό Π. ... στη Λ., δίχως άδεια εκδοθείσα σχετικάς από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία σε Κυριακή αργία.

Προσήκθησαν ενώπιον ημών αυθημερόν, περί ώρα 18.40', οπότε γνωστοποιήθηκε στον ανωτέρω Χ.. Π. ότι κατηγορεύται για την αξιόποινη πράξη της αυθαίρετης δόμησης (άρθρο 17 παρ. 8 του Ν. 1337/1983 σε συνδ. με άρθρα 8 αρ. 11,22 του Ν. 1577/1986, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 13 του Ν. 2831/2000 και το άρθρο 3 παρ. 13 του Ν. 2249/1994) και της απασχόλησης εργαζομένων κατά ημέρα Κυριακή (άρθρο 6 του θ.δ. 746/1966, ως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 46 του Ν. 2224/1994 και σε συνδ. με την υπ' αρ. Γ 2069/14-3-2004 Κ.Υ.Α.) και ότι παραπέμπεται να δικασθεί για την ανωτέρω πράξη στο συνεδριάζον στις 3-6-2005 και ώρα 9.00 π.μ. αρμόδιο Δικαστήριο (Μονομελές Πλημμελειοδικείο Λαρίσης), παραπιθείς δε αυτός από το δικαίωμα κλητεύσεως του αφέθηκε ελεύθερος (βλ. σχετ. επισημείωση στην από 31-10-2004 έκθεση συλλήψεως).

Ομοίως αφέθηκαν ελεύθεροι οι υπό τις εντολές του Χ. Π. αλλοδαποί εργάζομενοι Α. Κ. και Κ. Σ., οι οποίοι, εξεταζόμενοι δίχως όρκο (άρθρο 2 παρ. 1 του Ν. 3160/2003) από τα διενεργούντα αυτεπάγγελτη προανάκριση (άρθρο 243 παρ. 3 του Κ.Π.Δ.) αστυνομικά όργανα, ισχυρίσθηκαν ότι αγνοούσαν τη μη έκδοση α-

δείας εκ μέρους του κατηγορουμένου Χ. Π. και ότι απαγορεύεται η προσφορά εργασίας την Κυριακή. Ο ισχυρισμός τους αυτός σημαίνει ότι δεν είχαν συνείδηση του αδίκου χαρακτήρα της πράξεώς τους και είναι, κατά την κρίση μας, βάσιμος διότι αυτοί με βάση τις προσωπικές τους ιδιότητες (αλλοδαποί μετανάστες, κειρωνακτικώς και κατά περίσταση απασχολούμενοι) και τις συνεπεία αυτών καταβεβλημένες προσπάθειες δεν ήταν εις θέσην να συνειδητοποιήσουν τον αδίκο χαρακτήρα της πράξεώς τους και να καταγνώσουν την πράξη τους (βλ. σχετ. “Η συνείδηση του αδίκου από τον μη νομικό”, έργο του Arthur Kaufman, έκδ. 1982, απόδοση στα Ελληνικά από τον Ιωάν. Γιαννίδην), η οποία για το λόγο αυτό χαρακτηρίζεται ως συγγνωστή αίρουσα τον καταλογισμό (άρθρο 31 παρ. 2 του ΠΚ).

Τα παραπάνω ισχύουν για την ταυτότητα του νομικού λόγου, και για την αξιόποιντη πράξη της απασχολήσεώς τους κατά ημέρα Κυριακή (άρθρο 6 του θ.δ. 746/1966, ως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 46 του Ν. 2224/1994 και σε συνδ. με την υπ' αρ. Γ. 2069/14-3-2004 Κ.Υ.Α.) που επίσης βαρύνει και καταλογίζεται στον εργοδότη τους Χ. Π..

Για το λόγο αυτό, δεν συντρέχουν, κατά την κρίση μας, όλα τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του ΠΚ στοιχεία του εγκλήματος, ως προϋπόθεση για την κατ'άρθρον 96 παρ. 1 του Συντάγματος τιμώρηση της πράξεως. Εξάλλου, ο χρησιμοποίηση της ουσιαστικής έννοιας του εγκλήματος είναι για την εφαρμογή του δικαίου επιβεβλημένη για περιπτώσεις πράξεων, οι οποίες μολονότι εμφανίζονται να έχουν περιβληθεί λόγω συγκυριών (ή σκοπιμοτήτων ή συμφερόντων) τη νομική μορφή εγκλήματος, στην πραγματικότητα κάθε άλλο παρά εγκλήματα είναι (βλ. Ν. Κουράκης. “Η ουσιαστική έννοια του εγκλήματος ως έρει-

σμα για τη διάκριση γνησίων και μη γνησίων ποινών”, Υπερ. 1992. 272 επ.).

Γίνεται, τέλος, καθολικώς αποδεκτό (Ν. Ανδρουλάκης. “Θεμελιώδεις έννοιαι της ποινικής δίκης”, έκδ. 1972, τεύχος Α', σελ. 79, Ιωάν. Ζησιάδης. Ποινική Δικονομία, έκδ. 1976, τόμος Α', σελ. 373, Διάταξη Εισαγγελέως Πρωτοδικών Κωνσταντίνου Σταμάτη 47/1966 Ποιν. Χρον. ΙΣΤ' 634) ότι στην κύρια ή στενή έννοια του νομικώς αβασίμου της κατηγορίας προ της ασκήσεως ποινικής διώξεως, περιλαμβάνονται και οι αποκλείοντες τον καταλογισμό λόγοι.

Κατά τα ανωτέρω, η υποβληθείσα υπ' αριθμ. .../66/31-10-2004 μηνυτήρια αναφορά του Α' Α.Τ. Λαρίσης, είναι νόμω αστήρικτη (άρθρο 43 παρ. 2 του Κ.Π.Δ.) και για το λόγο αυτό δεν άσκησα ποινική δίωξην εις βάρος των μηνυθέντων Α. Κ. και Κ. Σ., αλλά έθεσα τη δικογραφία στο αρχείο κατ' άρθρον 43 παρ. 1 του Κ.Π.Δ.

Παρακαλώ να εγκρίνετε τις ενέργειές μου.

**Ο Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών
Νικ. Δεληδήμος**

**Διάταξη
Εισαγγελέως Πρωτοδικών
Αριθμός 2/15.2.2005**

Αρχειοθέτηση δικογραφίας επί ασκηθείσας ποινικής δίωξης για αδίκημα υπαργόμενο στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου.

Επί δυσφήμησης ανάνυμης εταιρίας προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η οικονομική και επιχειρηματική οντότητα του νομικού προσώπου της ΑΕ και η εμπιστοσύνη του κοινού προς αυτή, δεδομένου ότι τα νομικά πρόσωπα δε διαθέτουν κατά κυριολεξίαν τιμήν.

Η κατάθεση αγωγής αφορά στην προάσπιση δικαιολογημένων συμφερόντων

του κατηγορούμένου με τη νόμιμη προβολή των αξιώσεών του, ανεξάρτητα από τη βασιμότητά τους, εφ όσον μάλιστα δε διαλαμβάνονται σε αυτή ονειδιστικές ή καταφρονητικές εκφράσεις και δεν παραπρέπεται υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου στην παράθεση των αγωγικών περιστατικών.

Εννοια ισχυρισμού και διάδοσης.

Ασκήθηκε ποινική δίωξη για δυσφήμηση ανώνυμου εταιρίας (άρθρο 364 παρ 1,3 π.κ.) εις βάρος του Κ. Κ. και της Α. συζ Κ. Κ., κάτοικων Λ., ως ομόρρυθμων μελών της εδρεύουσας στο ... χιλιόμετρο της Ε-Ο Λ. - Θ. ομορρύθμου εταιρίας υπό την επωνυμία “Κ. Κ. - Α. Κ. ΟΕ”, κατόπιν εγκλήσεως της εδρεύουσας στον Ά. Απτικής ανώνυμης εταιρίας υπό την επωνυμία “Ε. ΑΕ”, νομίμως εκπροσωπηθείσας κατά την κατάθεση της εγκλήσεως από τον ειδικώς εντελλόμενο προς τούτο με τον από 27.10.2003 πρακτικό του Διοικητικού συμβουλίου ως καταστατικό όργανο αυτής Γ. Λ. (ΑΠ 668/1996, Υπερ 7, σελ. 545) κατά πλήρη καθορισμό της καταγγελόμενης πράξεως και των θεωρουμένων ως υπαιτίων (ΑΠ 635/1993, Π.ΧρΜΓ, σελ. 412) και συνισταμένης της κατηγορίας ότι οι προαναφερθέντες εγκαλούμενοι δια της εγέρσεως της υπ' αρ. καταθ. .../2003 αγωγής τους επ' ονόματι της ως άνω ομόρρυθμης εταιρίας και αιτούμενοι την καταδίκη της Ε. ΑΕ σε καταβολή αποζημιώσεως ποσού 111.376,37 (ευρώ), διέδωσαν γεγονός σχετικά με αυτήν δυνάμενο να βλάψει τη φήμη της ισχυριζόμενοι πως λόγω της εκ μέρους της πλημμελούς αποκατάστασης του εδάφους ύστερα από διαδοχικές αμμοληψίες, προκάλεσε σημία στις εγκαταστάσεις της ασβεστοποιΐας, διενεργήθηκε προανάκριση σύμφωνα με την υπ' αρ. .../30.10.04. αρμοδίως διοθείσα παραγγελία, μετά το πέ-

ρας της οποίας εκθέτουμε τα κάτωθι:

Από το άρθρο 364 ΠΚ που ορίζει ότι “όποιος ισχυρίζεται με οποιοδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ή διαδίδει για ανώνυμη εταιρία ορισμένο γεγονός που είναι σχετικό με τις επιχειρήσεις, την οικονομική κατάσταση ή γενικά τις εργασίες της ή με πρόσωπα που τη διοικούν ή την διευθύνουν και που μπορεί να βλάψει την εμπιστοσύνη του κοινού στην εταιρία και γενικά στις επιχειρήσεις της τιμωρείται με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή” προκύπτει ότι προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η οικονομική και επιχειρηματική οντότητα του νομικού προσώπου της ΑΕ και η εμπιστοσύνη του κοινού προς αυτήν (ΑΠ 94/1997, ΠΧρ ΜΗ, σελ. 28).

Οι έννοιες του ισχυρισμού και της διαδόσεως, ως στοιχείων του εγκλήματος, ταυτίζονται κατά περιεχόμενο με εκείνες του άρθρου 362 ΠΚ, δηλ. πρόκειται περί ισχυρισμού όταν μεταδίδεται ανακοίνωση προερχόμενη από πεποιθηση ή γνώμη του υπαιτίου και περί διαδόσεως όταν αυτός μεταδίδει ανακοίνωση που έγινε από άλλον, δίκως απαραιτήτως να την υιοθετεί ο ίδιος (ΑΠ 1362/2000 ΠΧρ ΝΑ, 518, ΑΠ 1459/2000, ΠΧρ Ν, σελ. 706, ΑΠ 1413/1995, ΠΧρ Μ-ΣΓ, σελ. 660). Η παρεχόμενη δια της διατάξεως αυτής προστασία στην ανώνυμη εταιρία αφορά στην οικονομική πλευρά της τιμής, δηλ. στην πίστη και εμπιστοσύνη που απολαμβάνει αυτή δια της εκπληρώσεως των υποχρεώσεων της και της εν γένει εύρυθμης λειτουργίας της.(ΑΠ 21/1999, Υπερ.10, σελ 272, Εφετείο Αθηνών 2456/1998, Ελλ/Δνη 1989, σελ. 810), δεδομένου ότι κατά κυριολεξίαν τιμή δεν διαθέτουν τα νομικά πρόσωπα (Ηλ. Γάφος “Ποινικόν Δίκαιον” τεύχος Ε, σελ. 166).

Εν προκειμένω από τα στοιχεία της δικογραφίας και δη τα έγγραφα και τις μαρτυρικές καταθέσεις εκτιμώμενα κατ' άρθρον 177ΚΠΔ σε συνδυασμό με τις απολο-

γίες των κατηγορουμένων προέκυψαν τα κάτωθι: Η εγκαλούσα εταιρία “Ε. ΑΕ” ανέλαβε και εκτελούσε το έργο του αυτοκινοτόδρομου ΠΑΘΕ στο τμήμα Ρ. - Π.. Στα όρια της περιοχής αυτής οι κατηγορούμενοι διατηρούν επικείρηση ασθετοποΐας και εμπορίας οικοδομικών υλικών που λειτουργεί υπό εταιρική μορφή και δη ως ομόρυθμη εταιρία με την επωνυμία “Κ. Κ. - Α. Κ. ΟΕ”. Στις 7.12.2002 ύστερα από έντονη και διαρκή βροχόπτωση, οι εγκαταστάσεις των κατηγορουμένων κατακλύσθηκαν με λάσπη και νερά, που δεν μπορούσαν να συγκρατηθούν από το ανάχωμα που δημιούργησε η εγκαλούσα εταιρία στο σημείο όπου είχε προβεί επί μακρόν σε αμμοληψία προς εξασφάλιση υλικών για κατασκευή του υπ’ αυτής αναληφθέντος έργου. Οι κατηγορούμενοι θεώρησαν ως υπαίτια της ζημιάς που υπέστησαν την εγκαλούσα εταιρία, λόγω πλημμελούς εκ μέρους της αποκατάστασης του εδάφους και ήγειραν εναντίον της την υπ’ αρ. καταθ./2003 αγωγή τους, στην οποία, πέραν των άλλων, ισχυρίζονται ότι η αμμοληψία εγένετο παρανόμως και συνοδεύονταν από κοπή δέντρων.

Τα παραπάνω αλλά και ολόκληρο το περιεχόμενο της αγωγής, όπως προκύπτει και από την απλή ανάγνωση της, είναι φανερό πώς ουδέλως αναφέρονται στην οικονομική κατάσταση και στην επαγγελματική δραστηριότητα της εγκαλούσας (ΑΠ 215/2000, ΠΧρ Ν, σελ. 688, ΑΠ 311/1994, ΠΧρ ΝΔ, σελ. 489). Με άλλες λέξεις οι κατηγορούμενοι δεν προέβησαν σε ισχυρισμούς του είδους “η εταιρία έγινε μπάχαλο, δεν πάει καλά οικονομικά και κλείνει” (ΑΠ 311/94, ο.π.), ή “έχουν τελεσθεί μεγάλες υπεξαιρέσεις και άλλα αδικήματα” (ΑΠ 1132/1997, ΠΧρ ΜΗ, 395) ή “η εταιρία μετέρχεται φοροδιαφυγή και οι διοικούντες είναι συμμορία εγκληματιών” (ΑΠ 215/2000,

ο.π.) ή σε ισχυρισμούς σχετικά με την ποιότητα του έργου που κατασκευάζει (πρβλ. ΑΠ 139/2002, Π.Δικ 02, σελ. 609) που θα μπορούσαν να βλάψουν τη φύμη και την οικονομική πίστη της εταιρίας.

Άλλωστε οι παραπάνω αγωγικοί ισχυρισμοί επέθησαν υπ’ όψιν προσώπων (Δικαστικού Λειτουργού, δικαστικών υπάλληλων και επιμελητών) που αφενός μεν ουδεμία σχέση έχουν με την επικειρυματική δράση της εγκαλούσας, αφετέρου δε έλαβαν γνώσην αυτών εκ λόγω υπηρεσιακού καθήκοντος. Η ίδια δε η κατάθεση της αγωγής αφορά στην προάσπιση εύλογων συμφερόντων των κατηγορουμένων δια του νομικώς προβληπόμενου τρόπου προβολής των αξιώσεων τους, ανεξαρτήτως της βασιμότητας τους (βλ. σκετ. Τηλ. Φιλιππίδης “Η προστασία δεδικαιολογημένων συμφερόντων επί των εγκλημάτων κατά της τιμής” σελ. 216, Ιωαν. Μπέκας “Η διαδοχή συλλογισμών για την κατάφαση ποινικής ευθύνης στα εγκλήματα κατά της τιμής”, Υπερ 6, σελ. 1253), δίχως μάλιστα να διαλαμβάνονται σε αυτή ονειδιστικές ή καταφροντικές εκφράσεις και, εν πάσι περιπτώσει, δίκιως να παρατηρείται υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου στην παράθεση των περιστατικών και στη διατύπωση του αιτήματος (σκετ. ΑΠ 912/1998, ΝοΒ 1998, σελ. 490, ΑΠ 73/2002, Ποιν Λόγος 2002, σελ. 62).

Τα αναφερόμενα στην αγωγή περί παρανόμου αμμοληψίας και κοπής δέντρων δεν αφορούν στην “Ε. ΑΕ” ως νομικό πρόσωπο (βλ. την ανωτέρω ανάπτυξη περί του προστατευομένου εν προκειμένου εννόμου αγαθού) αλλά στα φυσικά πρόσωπα που απαρτίζουν το Διοικητικό της Συμβούλιο και την εκπροσωπούν (πρβλ. επί αυτών Διον. Σπινέλλης “Ποινικές κυρώσεις σε νομικά πρόσωπα και διαδικασία επιβολής τους” ΠΧρ ΝΓ, σελ. 97 επ), διότι οι προβλεπόμενες ως παράνομες αυτές πράξεις πλήπτουν την τιμή αυτών των ιδίων προσω-

πικά και όχι φυσικά την τιμή του νομικού προσώπου που μόνο ως οικονομική μπορεί, καταχρηστικώ των τρόπω, να νονθεί (βλ. Ηλ. Γάφος δ.π.). Ως προς αυτό όμως ελλείπει έγκληση υποβληθείσα εκ μέρους κάποιου από τα μέλη του Δ.Σ. της Ε. ΑΕ ατομικώς και για λογαριασμό του ιδίου, καλυόμενης λόγω της ελλείψεως της δικονομικής αυτής προϋποθέσεως της ασκήσεως ποινικής δίωξης εις βάρος των νυν κατηγορουμένων για πράξεις διαπραχθείσες κατά φυσικών προσώπων (σχετ. Εισαγγελική Πρόταση Κων/νου Σταμάτη υπό την ΑΠ 1701/1983, ΠΙΧρ ΛΔ', σελ. 573).

Κατόπιν τούτων κρίναμε ως εφαρμοστέα την παρ. 4 του άρθρου 245 ΚΠΔ, όπως προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 12 v. 3160/03, που ορίζει ότι “στα πλημμελήματα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πλημ/κείου, εάν από προανάκριση ή την προκαταρκτική εξέταση δεν προέκυψαν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορούμενου στο ακροατήριο ή προέκυψε ότι ή κατηγορία είναι νομικά αβάσιμη, ο Εισαγγελέας Πλημ/κών αρχειοθετεί την υπόθεση με αιτιολογημένη διάταξή του, την οποία υποβάλλει για έγκριση στο Εισαγγελέα Εφετών μαζί με τη σχετική δικογραφία”.

Η διωκόμενη πράξη ανάγεται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πλημ/κείου, απειλούμενης γι' αυτή ποινή φυλακίσεως μέχρι ενός έτους (άρθρο 114 παρ1Α Κ.Π.Δ όπως ή παρ. Α αντικαταστάθηκε από το άρθρο παρ. 1 v. 3160/03).

Κατά τα ανωτέρω η κατηγορία εις βάρος του Κ.Κ. και Α. Κ., κάτοικων Λ., είναι νομικώς αβάσιμη για το λόγο αυτό θέσαμε τη σχηματισθείσα υπό στοιχεία ΑΒΜ ... δικογραφία στο αρχείο και παρακαλούμε για την έγκριση της αρχειοθέτησης, εφόσον συμφωνείτε.

**Ο Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών
Νίκ. Δεληδήμος**

Γνωμοδότηση
Εισαγγελέως Πρωτοδικών
67/2004

ΠΡΟΣ:
Την Υποδιεύθυνση Ασφαλείας Λαρίσης

Καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος. Οι αρμοδιότητες της Αστυνομίας, σχετικά με τη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας, αφαίρεση αυτών και σφράγιση καταστημάτων ασκούνται πλέον από τους ΟΤΑ.

Απαγόρευση χορήγησης αδείας στους καταδικασθέντες τελεσθίδικα για εγκλήματα κατά των ηθών, της ζωής ή σωματικής ακεραιότητας από πρόθεση, για παράνομη οπλοφορία, οπλοχροσία και κατοχή όπλου και του νόμου περί ναρκωτικών. Οι άνω απαγορεύσεις δεν ισχύουν αν παρήλθε πενταετία από την έκτιση ή την παραγραφή της ποινής ή την άφεσή με χάρη, εκτός εάν η χάρη απονεμήθηκε με άρση των συνεπειών.

Η παρέλευση πενταετίας από την παραγραφή της ποινής αυτονόητα σημαίνει ότι η άρση των απαγορεύσεων επέρχεται επί πλημμελημάτων και κακουργημάτων, μετά δεκαπέντε ή είκοσι πέντε έτη αντίστοιχα, με βάση το χρόνο που η καταδικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη.

Δε νοείται παραγραφή ποινών επί έκτισης ή απότισης αυτών.

Επί των υπ' αριθμ. πρωτ. 1020/13369/16-8-04 και 1020/53051/1-α/10-9-04 εγγράφων σας και των δια μέσου αυτών τεθέντων ερωτημάτων σας, η γνώμη μας είναι η εξής:

Κατ' αρχάς οι διατάξεις του π.δ. 180/1979 (ΦΕΚ 46 τ.Α') “περί των όρων λειτουργίας καταστημάτων πωλήσεως οινοπνευματωδών ποτών και κέντρων διασκεδάσεως”, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε μεταγενέστερα, εξακολου-

θούν να ισχύουν, με τη διαφορά ότι οι αρμοδιότητες της Αστυνομίας, σχετικά με τη χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας, αφαιρέσονται αδειών και σφραγίσεως καταστημάτων ασκούνται εφεξής από τις δημοτικές ή, αναλόγως, κοινοτικές αρχές. (βλ. άρθρο 9 α.ν. 2520/40, άρθρο 11 ν. 2307/95, άρθρο 24 παρ. 1 εδ. ιθ, 25 π.δ. 410/95, άρθρο 28 ν. 2130/93), αποξενωθείσης της Αστυνομίας από τα παραπάνω έργα.

Πέραν αυτού κατά το άρθρο 4 παρ. 2 π.δ. 180/79, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 παρ. 2 π.δ. ορίζεται ότι “απαγορεύεται η χορήγηση αδείας σε όσους δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους, ως και στους καταδικασθέντες τελεσίδικα για εγκλήματα κατά της ζωής ή σωματικής ακεραιότητας από πρόθεση, για αδικήματα που αφορούν τα ίθυντα γενικά, για παράνομη οπλοφορία, οπλοχρησία και κατοχή όπλου και του Νόμου περί ναρκωτικών. Οι απαγορεύσεις της παρούσας παραγράφου δεν ισχύουν αν παρήλθε πενταετία από την έκτιση ή την παραγραφή της ποινής ή την άφεση αυτής με κάρη, εκτός εάν ο κάρη απονεμήθηκε με άρση των συνεπειών”.

Περαιτέρω από το άρθρο 114 Π.Κ. “οι ποινές που επιβλήθηκαν αμετακλήτως, αν έμεναν ανεκτέλεστες παραγράφονται” προκειμένου για πλημμελήματα “...για φυλάκιση, η χρηματική ποινή και ο περιορισμός σε σωφρονιστικό κατάστημα μετά δέκα έτη”.

Το ίδιο ισχύει εάν πρόκειται για επιβολή ποινής επί κακουργηματικής πράξης, της οποίας, ο χαρακτήρας δε μεταβάλλεται από το Δικαστήριο αλλά λόγω παραδοχής ελαφρυντικής περιστάσεως επιβάλλεται φυλάκιση αντί καθείρξεως.

Η μετατροπή της στεροπικής της ελευθερίας ποινής σε χρήμα και η απότοσή της δε συνιστά υποκατάσταση της ποινής, αλλά μεταβολή του τρόπου εκτίσεώς της, παραμένει δε αυτή, ως προς τη φύση της, στεροπική της ελευθερίας (βλ. σχετ. Μαργαρίτης -Παρασκευόπουλος: “Θεωρία της ποινής” έτος 1984, σελ. 267). Συνεπώς, σε περίπτωση επιβολής ποινής από αλλοδαπό Δικαστήριο (και δη της Γερμανίας, που ενδιαφέρει το ερώτημά σας) εις βάρος Έλληνα υππκόσου, εξετάζεται ως κρισιμότατο στοιχείο σε περίπτωση μετατροπής της σε χρήμα, η ολοσχερής εξόφληση της, που πάντως δεν είναι απαραίτητο να προκύψει από έγγραφο της χώρας του επιβάλλοντος την ποινή Δικαστηρίου αλλά μπορεί να προκύψει και από έγγραφο ημεδαπής αρχής ή υπηρεσίας.

Προς αποφυγή συγχύσεων τονίζεται ότι αναγκαία είναι η προσφυγή στο γερμανικό δελτίο ποινικού μητρώου εκ του οποίου προκύπτει το είδος της ποινής που όταν πρόκειται για ποινή σε χρήμα (χρηματική ποινή ή πρόστιμο) χρησιμοποιείται ο όρος “geld strafe” (βλ. σχετ. Γερμανοελληνικό Λεξικό Mahdeson σελ. 569).

Επισημαίνεται τέλος, ότι η παρέλευση πενταετίας από την παραγραφή της ποινής αυτονότα σημαίνει ότι η άρση των απαγορεύσεων επέρχεται επί πλημμελημάτων και κακουργημάτων, συνεπεία της παραγραφής, μετά δεκαπέντε ή είκοσι πέντε έτη αντιστοίχως, με βάση το χρόνο που η καταδικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη (άρθρο 115 Π.Κ.).

Υπενθυμίζεται επίσης ότι δε νοείται παραγραφή ποινών επί εκτιθεισών ή αποτίθεισών τέτοιων.

**Ο Αντεισαγγελέας Πρωτοδικών.
Νικόλαος Δεληδήμος**

**ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ**

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ & ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΘΗΝΑ 25.07.2005
Α.Π.: Οικ 5646/2680 ΔΠ

Με την παρούσα επιστολή σας ενημερώνω ότι ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες κτηματογράφησης του ν. 2308/1995 και καταχώρησης πρώτων εγγραφών στα κτηματολογικά βιβλία για τα ακίνητα της περιοχής του Δημοτικού Διαμερίσματος Αργυροπούλειου (πρώην Κοινότητα Αργυροπούλειου) του Δήμου Τυρνάβου του Νομού Λαρίσης. Κατόπιν τούτων στην εν λόγω περιοχή καταργείται το ισχύον μέχρι σήμερα σύστημα μεταγραφών και υποθηκών και αντικαθίσταται με το σύστημα Κτηματολογίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2664/1998. Ως ημερομηνία έναρξης ισχύος του θεσμού του Κτηματολογίου στην παραπάνω περιοχή ορίστηκε η 01.08.2005 με την υπ' αριθ. 317/4/22.7.2005 απόφαση του Δ.Σ. του Ο.Κ.Χ.Ε.

Επίσης με την υπ' αριθ. 6395/ 09.02.2004 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. και Δικαιοσύνης (ΦΕΚ 352/Β'/18.02.2004) ορίστηκε ότι η κτηματογραφημένη περιοχή του Δημοτικού Διαμερίσματος Αργυροπούλειου (πρώην Κοινότητα Αργυροπούλειου) του Δήμου Τυρνάβου του Νομού Λαρίσης υπάγεται στο σύνολό της μετά την περαιώση της κτηματογράφησης και κατά το διάστημα της λειτουργίας μεταβατικού Κτηματολογικού Γραφείου στην τοπική αρμοδιότητα του Υποθηκοφυλακείου Τυρνάβου.

Το σύστημα δημοσιοποιείται των εμπραγμάτων σχέσεων επί ακινήτων, όπως αυτό διαμορφώνεται με το ν. 2664/1998, δεν θίγει τις ισχύουσες, ουσιαστικού δικαίου, διατάξεις που αφορούν στον τρόπο κτήσης εμπράγματων δικαιωμάτων. Εντούτοις, με την έναρξη της ισχύος του θεσμού του Κτηματολογίου θα επέλθουν ορισμένες σημαντικές αλλαγές. Ειδικότερα:

“Το Υποθηκοφυλακείο Τυρνάβου, στην τοπική αρμοδιότητα του οποίου εμπίπτει η κτηματογραφηθείσα περιοχή, θα λειτουργεί μεταβατικά ως Κτηματολογικό Γραφείο, οι δε εγγραφές των πράξεων που αφορούν στα ακίνητα της κτηματογραφηθείσας περιοχής θα γίνονται μόνο στα κτηματολογικά βιβλία και λοιπά τηρούμενα στοιχεία.

“Τα βιβλία που τηρούσε έως την έναρξη ισχύος του Κτηματολογίου το αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο επέχουν θέση αρχείου. Το αρχείο αυτό θα εξακολουθεί να φυλάσσεται από το Υποθηκοφυλακείο, το οποίο και θα εκδίδει τα σχετικά αντίγραφα και πιστοποιητικά.

“Άλλαζει ο έως σήμερα ισχύων τρόπος τίτρησης των στοιχείων από τα Υποθηκοφυλακεία καθώς και ο τρόπος εκδόσεως των σχετικών πιστοποιητικών. Η βασικότερη διαφορά εντοπίζεται στον κτηματοκεντρικό χαρακτήρα του εισαγόμενου συστήματος δημοσιότητας (σε αντίθεση με τον προσωποκεντρικό χαρακτήρα του συστήματος μεταγραφών) και στην παράλληλη τίτρηση κτηματολογικών διαγραμμάτων για όλα τα ακίνητα της αρμοδιότητας των Κτηματολογικών Γραφείων.

Η βασική νομοθεσία που διέπει τον θεσμό του Κτηματολογίου περιέχεται στους νόμους 2308/1995, 2664/1998 και 3127/2003. Ειδικότερα, κατά το στάδιο λειτουργίας και

εφαρμογής του θεσμού του Κτηματολογίου, στον οποίο εισέρχεται η ως άνω περιοχή, ισχύουν οι διατάξεις του νόμου 2664/1998, όπως έχει τροποποιηθεί με τον ν. 3127/2003. Ο νόμος αυτός εγγυάται με τις μεταβατικές του διατάξεις την ομαλή και χωρίς κλυδωνισμούς μετάβαση στο νέο σύστημα με τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των γνώσεων και της εμπειρίας των Υποθηκοφυλάκων και του λοιπού προσωπικού των Υποθηκοφυλακείων.

Η επιτυχής περαίσθιη της κτηματογράφησης στην παραπάνω περιοχή στηρίζθηκε στη συνεργασία μας με όλους τους αρμόδιους κρατικούς και τοπικούς φορείς και ελπίζουμε ότι θα συνεχιστεί και στο μέλλον. Θα ίθελα δε να επισημάνω ότι η ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ και ο Ο.Κ.Χ.Ε. διαθέτουν την αναγκαία εμπειρία και υποδομή (υλικοτεχνική και επιστημονική) για την παροχή οποιασδήποτε διευκρίνισης ή υποστήριξης χρειασθείτε σχετικά με την εφαρμογή του θεσμού.

Ο Προέδρος
α/α
Ο Αντιπρόεδρος
Γ. Κατσιάρης

& &

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

(1079229/559/0015/ΠΟΛ114/18-8-05

Απόφαση Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών)

Σχετικά με την υποβολή των συγκεντρωτικών καταστάσεων πελατών - προμηθευτών του άρθρου 20 του ΚΒΣ για συναλλαγές του ημερολογιακού έτους 2004, διευκρινίζονται τα παρακάτω:

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

α) Σημειώνονται υποχρεωτικά οι αμοιβές από Νομικά Πρόσωπα και Επιπλευματίες άνω των 300 ευρώ ανά ΑΠΥ και οι δαπάνες σε προμηθευτές άνω των 300 ευρώ χωρίς ΦΠΑ ανά τιμολόγιο

β) Για κάθε πελάτη ή προμηθευτή γίνεται μία καταχώρηση με το σύνολο των φορολογικών στοιχείων και το συνολικό ποσό ανά πελάτη ή προμηθευτή.

B. ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

Σύμφωνα με την ΠΟΔ 1114/18-8-2005 (αντίγραφο της οποίας ευρίσκεται στα γραφεία του ΔΣΛ) και τις σχετικές έγγραφες οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών, η υποβολή των συγκεντρωτικών καταστάσεων από την 26/8/2005 και μετά γίνεται με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

α) Μέσω των ΚΕΠ σε χειρόγραφη μορφή μέχρι 10 συνολικά καταχωρίσεις πελατών και προμηθευτών

β) Μέσω των ΚΕΠ σε δισκέτα

γ) Μέσω διαδικτύου (www.gsis.gr) με τους όρους και τις προθεσμίες χορήγησης κωδικού που ορίζονται από τη σχετική ΠΟΛ για εγγραφή στο δίκτυο TAXISnet

δ) Μέσω ΔΟΥ σε δισκέτα.

Γ. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

Οι καταληκτικές ημερομηνίες υποβολής των συγκεντρωτικών καταστάσεων έτους 2004, καθορίστηκαν ανάλογα με το λίγοντα ΑΦΜ του υπόχρεου και είναι οι παρακάτω:

30η Σεπτεμβρίου 2005, για λίγοντα Α.Φ.Μ. 1,2.

21η Οκτωβρίου 2005 για λίγοντα Α.Φ.Μ. 3,4.

11η Νοεμβρίου 2005 για λίγοντα Α.Φ.Μ. 5,6.

2η Δεκεμβρίου 2005 για λίγοντα Α.Φ.Μ. 7,8

30η Δεκεμβρίου 2005 για λίγοντα Α.Φ.Μ. 9,0.

Η εκπρόθεσμη υποβολή αρχικών ή τροποποιητικών συγκεντρωτικών καταστάσεων γίνεται μέσω Δ.Ο.Υ. σε δισκέτα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΑΜΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΙΣΦΟΡΩΝ - ΠΟΡΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Νο 399 ΡΥΘΜΙΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Σας γνωρίζουμε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 3385/19-8-2005 και την με αριθμ. πρωτ. Φ80000/OIK 20742/1001/30-8-2005 εγκύκλιο της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας:

1) Παρατείνεται η εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 13 του άρθρου 17 του Ν.3144/2003 (ΦΕΚ 111 Α'), όπως τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν.3227/2004 (ΦΕΚ 31 Α') και του άρθρου 9 παράγραφος 1 του Ν.3250/2004 (ΦΕΚ 124 Α'), από την επόμενη της ληξίς της, δηλαδή από 1-11-2004 και μέχρι το τέλος του τρίτου μήνα από τη δημοσίευση του νόμου δηλαδή μέχρι την 30-11-2005.

2) Για την υπαγωγή στη ρύθμιση υποβάλλεται σχετική αίτηση στο Ταμείο Νομικών και στον Κ.Ε.Α.Δ. μέχρι 30-11-2005.

3) Σε περίπτωση ρύθμισης των οφειλών σε δόσεις η προκαταβολή ορίζεται σε ποσοστό 5 % επί της κεφαλαιοποιούμενης συνολικής οφειλής (αντί του 10 % που ίσχυε μέχρι 31/10/2004).

4) Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 17 του Ν.3144/2003 και της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Ν.3250/2004 ως προς την εξόφληση της οφειλής είτε εφάπαξ είτε σε μηνιαίες δόσεις. Δηλαδή καταβολή:

A) εφάπαξ με έκπτωση σε ποσοστό 80 % επί των προσθέτων τελών,

B) έως 80 ισόποσες δόσεις με έκπτωση 50 % επί των προσθέτων τελών. Διευκρινίζεται, ότι, το ποσό της κάθε δόσης δεν μπορεί να είναι μικρότερο των ευρώ 150,00.

5) Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για την εξόφληση των καθυστερούμενων ασφαλιστικών εισφορών στον Κ.Ε.Α.Δ. (Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης)
 Στην προβλεπόμενη από τον πιο πάνω νόμο ρύθμιση μπορούν να υπαχθούν και όσοι έχουν ρυθμίσει τις οφειλές τους με προηγούμενες διατάξεις.
 Παρακαλούμε να ενημερώσετε τα μέλη σας προκειμένου να υποβάλλουν εμπρόθεσμα σχετική αίτηση.

ΑΘΗΝΑ 2-9-2005

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
 ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΝΟΜΙΚΩΝ

**ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ) ΓΙΑ
 ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ
 ΜΑΪΟΥ-ΙΟΥΝΙΟΥ-ΙΟΥΛΙΟΥ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2005**

Από τη Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Μαΐου 2004 - Απριλίου 2005, παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,4%.
 Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η επίσημη αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΚΤ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης για το μήνα **ΜΑΪΟ 2005** ανέρχεται σε **2,6%** επί του καταβαλλομένου μισθώματος.
2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Ιουνίου 2004 - Μαΐου 2005, παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,2%.
 Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η επίσημη αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΚΤ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης για το μήνα **ΙΟΥΝΙΟ 2005** ανέρχεται σε **2,4%** επί του καταβαλλομένου μισθώματος.
3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Ιουλίου 2004 - Ιουνίου 2005, παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,3%.
 Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η επίσημη αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΚΤ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης για το μήνα **ΙΟΥΛΙΟ 2005** ανέρχεται σε **2,5%** επί του καταβαλλομένου μισθώματος.
4. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη περίοδο Αυγούστου 2004 - Ιουλίου 2005, παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,9%.
 Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η επίσημη αναπροσαρμογή μισθώματος

ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΚΤ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης για το μήνα **ΑΥΓΟΥΣΤΟ 2005** ανέρχεται σε **2,9%** επί του καταβαλλομένου μισθώματος.

ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Με την υπ. αριθμ. 32/15 Σεπτεμβρίου 2005 απόφασην του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας, εγκρίνεται το καταστατικό της δικηγορικής εταιρείας με την επωνυμία "M. XRYSAFIDOU- K. TSITOTA- G. GIAGLARAS- A. ΓΚΙΣΑΚΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ" και στην Αγγλική γλώσσα "M. XRYSAFIDOU- K. TSI-TOTA- G. GIAGLARAS- A. GISAKI LAW COMPANY" και με τον διακριτικό τίτλο της εταιρείας "ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΥ" ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και στην Αγγλική γλώσσα "ABOYT LAW" LAW COMPANY με έδρα την Λάρισα στην οδό Ασκληπιού 36 και Μανδηλαρά.

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Πρόσφατα κυκλοφόρησαν δύο βασικοί κώδικες από τον γνωστό για το πλούσιο συγραφικό του έργο, συνάδελφο και συγγραφέα κ. Φίλιππο Ανδρέου, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας και της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων, οι οποίοι διατίθενται από τις εκδόσεις "Σάκκουλα ΑΕ" Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Πρόκειται για τον Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι οποίοι περιέχουν, κατ' άρθρο ερμηνεία, βιβλιογραφία και νομολογία, κατά τρόπο αρμονικό αλλά και εύχρηστο, ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να βρίσκει με ευκολία τη λύση σ' ό,τι τον απασχολεί σε ελάχιστο χρόνο.

Οι εν λόγω Κώδικες είναι ενημερωμένοι με όλες τις τροποποιήσεις που έγιναν μέχρι σήμερα, ενώ συγχρόνως περιέχουν και τις τελευταίες αποφάσεις του Αρείου Πάγου, σε όλα τα αμφιλεγόμενα ζητήματα. Είναι δερματόδετοι, με λεπτό χαρτί και μικρά γράμματα, ώστε η πολλή ύλη να καταλαμβάνει περί τις 1800 σελίδες.

Από τη θέση του Προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας, αισθάνομαι την ανάγκη να συγχαρώ δημόσια τον συγγραφέα, μέσα από τις σελίδες του περιοδικού μας, για το πλούσιο, ουσιαστικό, αποτελεσματικό και αξιόλογο συγγραφικό του έργο, που τον κατατάσσει, κατά κοινή ομολογία, ανάμεσα στους καλύτερους και σπουδαιότερους συγγραφείς του Ποινικού Δικαίου της χώρας μας, ο οποίος τιμά ιδιαίτερα το σύλλογό μας, του οποίου είναι μέλος και συνιστώ σε κάθε συνάδελφο δικηγόρο να τους προμηθευτεί, διότι τα δύο αυτά συγγράμματά του, καλύπτουν πλήρως το ουσιαστικό και δικονομικό μέρος του ποινικού δικαίου.

Φίλιππος Σαμαράς
Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 2ου ΤΕΥΧΟΥΣ 2005

1.	Αρθρα- Μελέτες - Σχόλια	213
2.	Νομολογία: Πολιτικών Δικαστηρίων	239
	Ποινικών Δικαστηρίων	391
3.	Επαγγελματικά θέματα-Ανακοινώσεις	416
4.	Έγκριση Καταστατικού Δικηγορικής εταιρείας	420
5.	Βιβλιοπαρουσίασην	420
6.	Αλφαριθμητικό ευρετήριο.....	E1
7.	Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων	E27

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΡΘΡΩΝ-ΜΕΛΕΤΩΝ-ΣΧΟΛΙΩΝ

Αποστόλου Ε. ΤΣΟΥΚΑΛΑ, Δικηγόρου Λάρισας:	
Η επιδίκαση επιχείρησης κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της ομόρρυθμης εμπορικής εταιρίας.....	213
Σεβαστής ΔΗΜΟΣΙΟΥ, Δικηγόρου Λάρισας:	
Εκτέλεση κατά δημοσίου, ΟΤΑ και υπδ δ	220

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΑ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΑΓΩΓΗ

Αοριστία αγωγής. Εφ. Λαρ. 271/04, σ. 239

Αγωγή αποζημίωσης κατά Γερμανικού Δημοσίου, λόγω ζημιών στη Γερμανική κατοχή. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

Αγωγή νόμιμης μοίρας. Εφ. Λαρ. 381/04, σ. 253

Αγωγή προσβολής προσωπικότητας δια του τύπου. Εφ. Λαρ. 382/04, σ. 257

Αγωγή δανείου σε αλλοδαπό νόμισμα. Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

Αγωγή αμοιβής εκκαθαριστή κληρονομίας. Εφ. Λαρ. 1/05, σ. 288

Αγωγή αποζημίωσης λόγω παράνομου αποκλεισμού από μειοδοτικό διαγωνισμό κοινοτικού έργου. Εφ. Λαρ. 26/05, σ. 296

Αγωγή αδικοπραξίας. Παραγραφή. Υποκάτασταση ΙΚΑ. Εφ. Λαρ. 30/05, σ. 301

Αγωγή καταβολής αναπροσαρμοσθέντος μισθώματος. Οχληση και με αγωγή καταβολής μισθώματος. Εφ. Λαρ. 45/05, σ. 306

Αγωγή εξάλειψης υποθήκης. Εφ. Λαρ. 50/05, σ. 311

Αγωγή αποζημίωσης από εργατικό ατύχημα. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

Αγωγή διατροφής ανηλίκου. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

Αγωγή αποζημίωσης, λόγω καταστροφής πράγματος. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

Αγωγή διανομής. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

Αγωγή από υπερημερία περί την παράδοση του πωληθέντος. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

Αγωγή αποζημίωσης λόγω παρακράτησης μισθίου. Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

Αγωγή ανάλησης δωρεάς αιτία θανάτου. Εφ. Λαρ. 120/05, σ. 350

Αγωγή αποζημίωσης κατά ΓΔΑ. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

Παρεμπίπουσα αγωγή αποζημίωσης από αυτ/τικό ατύχημα. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

Αγωγή επιδίκασης εταιρικής επιχείρησης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 182/04, σ. 369

Αγωγή από αναγνώριση χρέους. Μον. Πρωτ. Λαρ. 97/04, σ. 374

Αγωγή αναγνώρισης κυριότητος και διόρθωσης εγγραφής στο κτηματολόγιο. Μον. Πρωτ. Λαρ. 9/05, σ. 377, 24/05, σ. 379

Αγωγή εξ οροφοκτησίας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΑΔΕΙΕΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Οι αρμοδιότητες της Αστυνομίας για χορήγηση ή αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και σφράγιση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος ασκούνται πλέον από την τοπική αυτοδιοίκηση. Απαγόρευση χορήγησης αδείας σε καταδικασθέντες τελεσίδικα για ορισμένα εγκλήματα. Άρση απαγορεύσεων μετά 5ετία από την έκτιση, παραγραφή ή την άφεση της ποινής με χάρη. Γνωμ. Εισ. Πρωτ. Λαρ. 67/04, σ. 414

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Επί ακύρωσης της καταγγελίας εργασίας η αξίωση του εργοδότη για την καταβληθείσα στον εργαζόμενο αποζημίωση ασκείται με αγωγή αδικ. πλουτισμού, ή ένσταση συμψφισμού. Εφ. Λαρ. 552/04, σ. 263

Επί υπερημερίας πωλητή στην παράδοση του πράγματος, ο αγοραστής δικαιούται, διαζευκτικά, αποζημίωση για μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρίσει από τη σύμβαση, οπότε δικαιούται να αξιώσει επιστροφή της καταβληθείσας παροχής κατά τον αδικ. πλουτισμό. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Οι ζημίες από πράξεις των στρατευμάτων της γερμανικής κατοχής στο έδαφος της Ελληνικής Επικράτειας δεν έγιναν στα πλαίσια δράσης του Γερμανικού Κράτους ως fiscus, καθός τότε η Ελληνική Πολιτεία εξακολουθούσε να υφίσταται ως κυρίαρχη, αντ' αυτής όμως η Γερμανία ασκούσε την κρατική εξουσία, ως κατέχουσα δύναμη. Προνόμιο ετεροδικίας του Γερμανικού Κράτους και έλλειψη δικαιοδοσίας των Ελληνικών Δικαστηρίων. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

Προϋποθέσεις επιμήκυνσης της βραχυχρόνιας παραγραφής των εξ αδικοπραξίας απαιτήσεων σε 20ετή από την τελεσίδικία της δικαιοστικής απόφασης.

Αποκατάσταση δαπανών φυσιοθεραπείας, με-

τακινήσεων με ταξί και βελτιωμένης διατροφής. Εφ. Λαρ. 30/05, σ. 301

Εργατικό ατύχημα. Αδικοπραξία υπάρχει και όταν το ατύχημα οφείλεται στη μη τήρηση όρων που επιβάλλονται από την κοινή αντίληψη, την υποχρέωση πρόνοιας και την απαιτούμενη στις συναλλαγές επιμέλεια, έστω κι αν δεν προβλέπονται από ειδική δ/ξη. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

Επί ολοσχερούς καταστροφής πράγματος ο ζημιώθεις δικαιούται θετική ζημία και διαφυγόν κέρδος από τη στέρηση της εκμετάλλευσής του. Δικαιούται και τόκους επί του ποσού του διαφυγόντος κέρδους, από την επίδοση μεν της αγωγής για τον προ της επίδοσης της αγωγής χρόνο, από την ημέρα δε που ακολούθως ανακύπτει για το μετά την επίδοση χρονικό διάστημα. Δεν επιτρέπεται να ζητήσει τόκους επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος για δύο χρόνο μέχρι την πληρωμή της απαιτεί και διαφυγόν κέρδος. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

Προϋποθέσεις και περιπτώσεις ευθύνης ΓΔΑ για καταβολή αποζημιώσεων, συνεπεία ατυχημάτων. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

Αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής από το θάνατο του συζύγου. Εφόσον το ποσό που δικαιούται η κύρια είναι μικρότερο εκείνου που αυτή λαμβάνει ως σύνταξη χρείας, δε δικαιούται κανένα ποσό διατροφής. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΑΙΤΗΜΑ (ΠολΔικ)

Σώρευση αιτήματος αναγνώρισης της ανάκλησης δωρεάς ως άκυρης με αίτημα διεκδίκησης του δωριθέντος, καθ όσον επιτρέπεται δικαιοσική προστασία, αν η γένεση ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης. Εφ. Λαρ. 120/05, σ. 350

ΑΚΥΡΩΤΗΤΑ (Αστ-ΠολΔικ)

Αυτοδίκαιη ακυρότητα δ/ξεων διαθήκης, που προσβάλλουν τη νόμιμη μοίρα, προτεινόμενη μόνον από τους μεριδούχους. Εφ. Λαρ. 381/04, σ. 253

Μη ακυρότητα καταγγελίας εργασίας αν η ελλιπής καταβολή της αποζημίωσης οφείλεται όχι σε κακοβουλία, άλλα σε εύλογη αμφιβολία ή συγγνωστή πλάνη. Εφ. Λαρ. 552/04, σ. 263

Επί ευθύνης του επισπεύδοντος για νομικό ελάτωμα γεννάται δικαίωμα του υπερθεματιστή προς αποζημίωση και όχι ακυρότητα του πλειστηριασμού. Εφ. Λαρ. 731/04, σ. 281

Απόλυτη ακυρότητα συμφωνίας συγκυρίων πολυκατοικίας για κατάργηση του κοινόχροστου χαρακτήρα της πιλοτής και μεταβιβάση των χώρων στάθμευσης, ως αντίθετης σε πολεοδομική δ/ξη του ν. 1221/1981. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ

Δεν υπάγεται στην έννοια των αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης το αίτημα του καταδικασθέντος να μην εκτελεστεί η καταστάσα αμετάκλητη απόφαση, ως προς την απέλασή του από τη χώρα, για το λόγο ότι δεν τυγχάνει αλλοδαπός αλλά Ελληνας, καθ όσον έτσι βάλλεται η ουσιαστική κρίση του ποινικού δικαστηρίου, που αποφάνθηκε με ισχύ δεδικασμένου για την επιβολή της απέλασης, απορρίπτοντας το σχετικό ισχυρισμό του κατηγορούμενου. (Αντίθ. μειοψ). Τριμ. Πλημ. Λαρ. 2618/05, σ. 404

ΑΜΕΛΕΙΑ (Αστ)

Βλ. Αοριστία, Αυτοκίνητα, Εργατικό ατύχημα

ΑΜΝΗΜΟΝΕΥΤΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Κοινόχροντα, ΟΤΑ

ΑΝΑΒΟΛΗ (ΠολΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (ΠολΔικ.).

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Ανακοπή, Εκτέλεση, Πτώχευση

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Αν στην έγγραφη υπόσχεση ή αναγνώριση μνημονεύεται η αιτία του χρέους, δεν αποκλείεται να πρόκειται για ενοχή αναιτιώδη, εφόσον τα μέρη ίθελαν την αποσύνδεση του χρέους από την αιτία.

Η αιτιώδης αναγνώριση χρέους δεν υποβάλλεται σε συστατικό τύπο, εκτός αν προκύπτει ότι οι συμβαλλόμενοι δεν απέβλεψαν στην επιβεβαίωση υπάρχουσας ήδη ενοχής, αλλά στην ίδρυση νέας απαλλαγμένης από ενδεχόμενα ελαττώματα της αιτίας, οπότε απαιτείται έγγραφος τύπος. Μον. Πρωτ. Λαρ. 97/04, σ. 374

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΙΚΗΣ(ΠολΔικ)

Προϋπόθεσην παραδεκτού της ανακοίνωσης δίκης είναι η ιδιότητα του καθού ή ανακοίνωση της δίκης ως τρίτου και όχι ως ήδη διαδίκου σε εκκρεμή δίκη. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Η διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων αποτελεί δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό, οι δε αυτοτελείς πράξεις της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας προσβάλλονται από το φορέα της επιχείρησης με ανακοπή, στις προθεσμίες των δ/ξεων περί εκτέλεσης του ΚΠολΔ.

Μη νόμιμος λόγος ανακοπής περί ακυρότητας της μεταβίβαστικής πράξης και της πράξης πιστοποίησης, συνιστάμενος στο ότι, λόγω έλλειψης κυριότητας της υπό εκκαθάριση και προς πώληση εταιρίας στο μεγαλύτερο μέρος του μηχανολογικού εξοπλισμού, που ανήκει στην κυριότητα τρίτου-εκμισθωτή και περιλήφθηκε μη νόμιμα από τον εκκαθαριστή στο ενεργητικό της, υπήρξε απομάκρυνση υπερθεματιστών και ανεπαρκές πλειστηρίασμα, καθ όσον δεν αναφέρονται στην ανακοπή συγκεκριμένοι υποψήφιοι αλλά απομακρυνθέντες πλειοδότες.

Μη νόμιμος λόγος ανακοπής περί ακυρότητας της μεταβίβασης, λόγω σύμπτωσης στο ίδιο πρόσωπο της ιδιότητας της εκκαθαρίστριας Τράπεζας και της πιστώτριας με απαίτηση υπερβαίνουσα το 51% των πιστώσεων, που υπήγαγε την εταιρία σε ειδική εκκαθάριση. Εφ. Λαρ. 731/04, σ. 281

Λόγοι ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης μόνο με κύριο ή πρόσθετο δικόγραφο. Προνόμιο των εργατικών αξιώσεων. Εφ. Λαρ. 56/05, σ. 317

Η ανακοπή κατά πίνακα κατάταξης, ως προς τα έξοδα εκτέλεσης στρέφεται όχι μόνον κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, αλλά και κατ' εκείνων (δανειστών ή όχι) υπέρ των οποίων έγινε προαφαίρεση από το πλειστηρίασμα ορισμένου ποσού, όπως είναι και ο δικ. επιμελητής. Εφ. Λαρ. 66/05, σ. 321

ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Βλ. Αδικοπραξία, Διατροφή, Τέκνο

ΑΝΤΑΓΩΓΗ

Η ανταγωγή για διατροφή και επιμέλεια τέκνων ασκείται με αυτοτελές δικόγραφο ή με τις προτάσεις πέντε τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν τη συνίτηση, άλλως παραβιάζεται η αρχή της προδικασίας και είναι απορριπτέα. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Ο λόγος έφεσης για αοριστία της αγωγής πρέπει να αναφέρει συγκεκριμένες αοριστίες σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά, που είναι απαραίτητα για τη στήριξη του αγωγικού δικαιώματος. Εφ. Λαρ. 271/04, σ. 239

Μη αοριστία αγωγής αποζημίωσης από εργατικό ατύχημα, αν δεν εκτίθεται ότι το ατύχημα επήλθε εκ δόλου του εργοδότη ή από παράβαση δ/ξεων νόμου, εφ όσον αναφέρονται περιστατικά ειδικής και γενικής αδικοπρακτικής αμέλειας του εργοδότη. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Το τεκμήριο ωφέλειας των παρόδιων ιδιοκτητών κατά τις δ/ξεις του v. 653/1977 είναι μακριό. Η δ/ξη του 33 v. 2971/2001, που καθορίζει ως αρμόδιο δικαστήριο το εφετείο, προβλέπει ειδική διαδικασία για την εκδίκαση της υπόθεσης και προϋποθέτει τίρηση ορισμένης προδικασίας καθιστά εξ ορισμού αδύνατην την με ενιαία διαδικασία και απόφαση επιλυσης όλων των απαιτήσεων αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση και είναι ανίσχυρη, ως προσκρούοντα στα άρθρα 17 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

Αν, επί οριστικού προσδιορισμού αποζημίωσης, υποβληθεί αίτημα αναγνώρισης ότι ο ιδιοκτήτης απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό δεν είναι ωφελούμενος και δεν υποχρεούται σε αποζημίωση τρίτων ή σε αυτοποζημίωση, το Εφετείο είναι αρμόδιο να το εξετάσει σωρευτικά και ενιαία κατά τη διαδικασία αυτή. Εφ. Λαρ. 143/05, σ. 363

ΑΠΑΤΗ (Ποιν)

Αληθινή πραγματική συρροή της κακουργηματικής απάτης με τη σύνταση και συμμόρφια. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

ΑΠΕΛΑΣΗ

Βλ. Αλλοδαποί, Εκτέλεση(Ποιν)

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Αγωγή αποζημίωσης για ζημίες των στρατευμάτων της γερμανικής κατοχής. Προνόμιο ετεροδικίας του Γερμανικού Κράτους και έλλειψη δικαιοδοσίας των Ελληνικών Δικαστηρίων. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

Περιεχόμενο εξόδων κηδείας άγαμης νεαρής κοπέλας. Εφ. Λαρ. 440/04, σ. 263

Επί νομικών ελαπτωμάτων του πωληθέντος ο αγοραστής δικαιούται αποζημίωση, συνιστάμενη είτε στη διαφορά μεταξύ της αποζημίωσης για μη εκπλήρωση της παροχής και της αξίας της αντιπαροχής, είτε σε πλήρες διαφέρον για μη εκπλήρωση της παροχής, εφόσον ο ίδιος προβαίνει σε εκπλήρωση της αντιπαροχής του. Εφ. Λαρ. 18/05, σ. 292

Αγωγή αποζημίωσης λόγω παράνομου αποκλεισμού από μειοδοτικό διαγωνισμό κοινοτικού έργου. Εφ. Λαρ. 26/05, σ. 296

Αποκατάσταση δαπανών φυσιοθεραπείας, μετακινήσεων με ταξί και βελτιωμένης διατροφής. Εφ. Λαρ. 30/05, σ. 301

Επί ολοσχερούς καταστροφής πράγματος ο ζημιώθεις δικαιούται θετική ζημία και διαφυγόν κέρδος από τη στέρηση της εκμετάλλευσής του. Δεν επιτρέπεται να ζητήσει τόκους επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος για όσο χρόνο μέχρι την πληρωμή της απαιτεί και διαφυγόν κέρδος. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

Επί υπερημερίας του πωλητή περί την παράδοση του πράγματος ο αγοραστής δικαιούται, διασευκτικά, αποζημίωση για μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρίσει από τη σύμβαση, οπότε δικαιούται και εύλογη αποζημίωση. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

Επί παρακράτησης του μισθίου μετά τη λήξη της μίσθωσης, ο εκμισθωτής δικαιούται να ζητήσει το ποσό του συμφωνημένου μισθώματος, ως κατ' αποκοπήν αποζημίωση, υπολογίζομενη αφρορημένως, χωρίς υποχρέωση απόδειξης της ύπαρξης και του ποσού της ζημίας.

Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

Ευθύνη του ΓΔΑ για καταβολή αποζημιώσεων για λ/σμό αλλοδαπών ΓΔΑ, συνεπεία ατυχημάτων στην Ελλάδα από αλλοδαπά αυτ/τα.

Υπαξία βλαβέντος αυτ/του 6%. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

Εφόσον το ποσό που δικαιούται η κήρα, λόγω στέρησης διατροφής από το θάνατο του συζύγου της, είναι μικρότερο εκείνου που λαμβάνει ως σύνταξη χηρείας, δε δικαιούται κανένα ποσό διατροφής. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

Μακριό τεκμήριο ωφέλειας ιδιοκτήτη απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό. Ανατροπή αυτού εφ όσον δεν είναι ωφελούμενος και δεν υποχρεούται σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών, ούτε σε αυτοαποζημίωση. Εφ. Λαρ. 143/05, σ. 363

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Επί ειδικής εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων, η απόφαση του Εφετείου περί ορισμού εκκαθαριστή δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, δυνάμενη να ανακληθεί ή να μεταρρυθμιστεί, επί μεταβολής συνθηκών, ή νέων γεγονότων, μη νοούμενων όμως ως τέτοιων εκείνων που, καίτοι υπήρχαν στην προηγούμενη δίκη, δεν τέθηκαν υπόψη του Δικαστηρίου. Εφ. Λαρ. 731/04, σ. 281

Η απόφαση που παραπέμπει την υπόθεσην να δικαστεί κατά την προσήκουσα διαδικασία, ως μη οριστική, δεν υπόκειται σε έφεση. Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

Η απόφαση επιδίκασης εταιρικής επιχείρησης είναι διαπλαστική και δε νοείται εκτέλεση, άρα και προσωρινή τοιαύτη. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 182/04, σ. 369

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Στην υλική αρμοδιότητα του Μον. Πρωτ. υπάγονται οι διαφορές μεταξύ ιδιοκτητών ορόφων ή διαμερισμάτων από τη σχέση της οροφοκτησίας, ανεξάρτητα αν αφορούν διαιρετές ιδιοκτησίες ή κοινά της οικοδομής. Κριτήριο για να χαρακτηρισθεί μια διαφορά ως τέτοια είναι το αν πραγματικά αυτή ανεφύει από την ίδια τη σχέση της οροφοκτησίας, ανεξάρ-

τητα από τη σχέση του ουσιαστικού δικαίου, στην οποία στηρίζεται. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Ρύθμιση ασφ. εισφορών δικηγόρων (Εγκ.), σ. 418

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

Εικονική δίλωση από ασφαλισμένο οδηγό για δική του υπαιτιότητα. Συμπαιγνία οδηγών προς το σκοπό λήψης ασφαλιστικής αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 302/04, σ. 240

Ζετήση παραγραφής αξιώσεων αποζημίωσης του ζημιώθεντος τρίτου κατά ασφ. εταιρίας, αρχόμενη από την επόμενη του ατυχήματος, αδιαφόρως του χρόνου γνώσης της ζημίας και του προς αποζημίωση υποχρέου διδτί στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται η δ/ξη του 937 ΑΚ. Προϋποθέσεις επιμήκυνσης της παραγραφής σε 20ετή. Παραγραφή μελλοντικών αξιώσεων. Εφ. Λαρ. 30/05, σ. 301

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Βλ. Ασφαλιστική εταιρία

ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ

Μη άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος αλλοδαπών εργατών για παροχή οικοδομικών εργασιών τους σε αυθαίρετη οικοδομή τρίτου, καθ' όσον αγνοούσαν τη μη έκδοση οικοδομικής άδειας εκ μέρους του ιδιοκτήτη. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. B04/691/04, σ. 410

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Εκτροπή αυτ/του, λόγω απροσεξίας του οδηγού του, που έκανε χρήση κινητού τηλεφώνου. Εικονική δίλωση από οδηγό ακολουθούντος οχήματος περί δικής του υπαιτιότητας, λόγω δήθεν πρόσκρουσής του στο προπορευόμενο όχημα. Συμπαιγνία των δύο οδηγών προς το σκοπό λήψης ασφαλιστικής αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 302/04, σ. 240

Πότε υπάρχει ευθύνη του Γραφείου Διεθνούς Ασφάλισης για καταβολή αποζημιώσεων, συνεπεία ατυχημάτων που προκαλούνται από την κυκλοφορία στην Ελλάδα αλλοδαπών αυτ/των.

Μη υπαιτιότητα επί ελλειψης νόμιμης άδειας

οδήγησης, εφ όσον δεν τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το ατύχημα.

Μείωση εμπορικής αξίας (υπαξία) βλαβέντος αυτ/του 6%. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

Άνευ επιρροής το ότι ο θανών μοτοποδηλάτης δεν έφερε κράνος, καθόσον έφερε εκτεταμένες κακώσεις και όχι μόνο στο κεφάλι. Αποζημίωση λόγω στέρησης διατροφής από το θάνατο του συζύγου. Εφόσον το ποσό που δικαιούται η κήρα είναι μικρότερο εκείνου που λαμβάνει ως σύνταξη χρείας, δε δικαιούται κανένα ποσό διατροφής. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

Οι αγωγές εξ οροφοκτοσίας δεν εγγράφονται στα βιβλία διεκδικήσεων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ

Βλ. Κοινόχροα πράγματα, ΟΤΑ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ

Βλ. Αδικοπραξία, Αποζημίωση, Δίκαιο διεθνές, Ετεροδικία

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Το ΓΔΑ καταβάλει αποζημιώσεις για λ/σμό αλλοδαπών ΓΔΑ, συνεπεία ατυχημάτων που προκαλούνται από την κυκλοφορία στην Ελλάδα αλλοδαπών αυτ/των, που έχουν τόπο συνήθους στάθμευσης σε κάρες με τα αντίστοιχα γραφεία των οποίων έχει καταρτίσει συμβάσεις, αδιάφορα προς την εθνικότητα του οδηγού του ζημιογόνου αυτ/του. Η ευθύνη του υπάρχει έστω και αν το ζημιογόνο αλλοδαπό αυτ/το είναι ανασφάλιστο ή δεν είναι εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης, αρκεί να προέρχεται από τις κάρες-μέλη της Ε.Ε. καθώς και τις κάρες Αυστρία, Φιλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Ελβετία, Τσεχοσλοβακία και Ουγγαρία.

Συνήθης τόπος στάθμευσης είναι το έδαφος του Κράτους, του οποίου το όχημα φέρει πινακίδα κυκλοφορίας, ή στο οποίο εκδόθηκε πιστοποιητικό ασφάλισης ή διακριτικό σήμα, το οποίο φέρουν τα αυτ/τα, ανάλογα με την πινακίδα κυκλοφορίας, άλλως θεωρείται το έδαφος της κατοικίας του κατόχου του αυτ/του. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

ΔΑΝΕΙΟ

Η σύμβαση έντοκου δανείου είναι αμφοτεροθαρής σύμβαση, ενώ του άτοκου ετεροθαρής.

Κατάρτιση δανείου με εντολή του δανειστή σε Τράπεζα για μεταφορά χρημάτων από λογ/σμό του σε λογ/σμό του δανειολήπτη, ο οποίος και τα αναλαμβάνει.

Τόπος κατάρτισης σύμβασης δανείου είναι ο τόπος τίρψης από τον δανειολήπτη του τραπεζικού λογ/σμού, στον οποίο μεταφέρθηκε το δάνειο.

Επιτρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων σε αλλοδαπό νόμισμα επί διεθνών συναλλαγών.
Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (Ποιν)

Μη δεδικασμένο και μη εκκρεμοδικία επιτέλεσης εγκλήματος κατά συναυτουργία για το συμμέτοχο σε βάρος του οποίου δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

Το αίτημα αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης του καταδικασθέντος να μην εκτελεστεί η καταστάσα αμετάκλητη απόφαση, ως προς το σκέλος της απέλασής του από τη χώρα, για το λόγο ότι δεν τυγχάνει αλλοδαπός αλλά Ελληνας, προσκρούει στο δεδικασμένο του δικάσαντος δικαστηρίου, που αποφάνθηκε για την επιβολή της απέλασης, απορρίπτοντας το σχετικό ισχυρισμό του. (Αντιθ.μειοψ.). Τριμ. Πλημ. Λαρ. 2618/05, σ. 404

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Το δεδικασμένο δεν περιλαμβάνει τις αιτιολογίες της απόφασης, ούτε όσα κρίθηκαν πλεοναστικά, μήτε δικαιώματα ή έννομες σχέσεις, που δεν αποτέλεσαν αναγκαία προϋπόθεση του κριθέντος δικαιώματος, αλλά εξετάστηκαν ως χρήσιμα για την υποβοήθηση της κρίσης του δικαστηρίου. Μη δεδικασμένο, όταν για το ίδιο ακίντο, στη μία δίκη απορρίφθηκε ως αβάσιμη αγωγή αποβολής από τη νομή, ενώ στη μεταγενέστερη εισάγεται διεκδικητική αιγωγή που θεμελιώνεται σε κυριότητα, κτηθείσα με παράγωγο ή πρωτότυπο τρόπο. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

ΔΗΜΟΙ

Βλ. Κοινόχροστα πράγματα, ΟΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΟ

Εκτέλεση κατά δημοσίου, ΟΤΑ και υπδδ (Μελ.) σ. 220

Τα κοινόχροστα πράγματα, εφόσον δεν ανίκουν σε δήμο ή κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανίκουν στο δημόσιο. Το απαραγάπτο των δικαιωμάτων του Δημοσίου επί κτημάτων δεν εμποδίζει την υπό τρίτου κτίσην νομής επί ακινήτου, στο οποίο προηγουμένως το Δημόσιο είχε ασκήσει νομή, χωρίς όμως να έχει αποκτήσει κυριότητα επ' αυτού. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

Στις δίκες που αφορούν απαιτήσεις ή δικαιώματα από οφειλές προς το Δημόσιο, για να είναι έγκυρη η επίδοση δικογράφου προς αυτό πρέπει να γίνει, με ποινή απαραδέκτου, τόσο στον Υπουργό των Οικονομικών, όσο και στο αρμόδιο όργανο που το εκπροσωπεί στη συγκεκριμένη δίκη. Εφ. Λαρ. 50/05, σ. 311

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Αγωγή αποζημίωσης λόγω παράνομου αποκλεισμού από μειοδοτικό διαγωνισμό κοινοτικού έργου. Εφ. Λαρ. 26/05, σ. 296

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Αγωγή αποζημίωσης λόγω παράνομου αποκλεισμού από μειοδοτικό διαγωνισμό κοινοτικού έργου.

Νόμιμος ο αποκλεισμός λόγω έλλειψης αιτιώδους συνάφειας, δεδομένου ότι υπήρχαν και άλλοι δύο τουδάχιστον μειοδότες των οποίων οι προσφορές πληρούσαν τους όρους της δημοπρασίας αλλά κρίθηκαν μη συμφέρουσες, χωρίς να γίνεται από τον προσφεύγοντα συσχετισμός με αυτές, ούτε προσδιορισμός του μεγέθους τους, ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί αν ο προσφορά του εκκαλούντος ήταν μικρότερη από όλες τις μειοδοτικές προσφορές και αν θα έπρεπε, με ίσους όρους, να προτιμηθεί αυτός έναντι των λοιπών μειοδοτών, οπότε και μόνον θα ανέκυπτε ζήτημα προσβολής απομικών δικαιωμάτων του και θα εγεννάτο δικαίωμα αποζημίωσής του. Εφ. Λαρ. 26/05, σ. 296

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η ανταγωγή που αφορά διατροφή και επιμέλεια τέκνων ασκείται με αντοτελές δικόγραφο ή με τις προτάσεις πέντε τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν τη συζήτηση. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

Η απόφαση που παραπέμπει την υπόθεση να δικαστεί κατά την προσήκουσα διαδικασία δεν είναι οριστική και δεν υπόκειται σε έφεση. Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

ΔΙΑΔΙΚΟΣ

Προϋπόθεση παραδεκτού της προσεπίκλησης δικονομικού εγγυητή ως και της ανακοίνωσης δίκης είναι η ιδιότητα του προσεπικαλούμενου δικονομικού εγγυητή ή του καθού η ανακοίνωση της δίκης ως τρίτου και όχι ως ήδη διαδίκου σε εκκρεμή δίκη. Δε θίγεται όμως η τυχόν με την προσεπικλησην ενώθεισα παρεμπίπτουσα αγωγή αποζημίωσης κατά του ήδη διαδίκου. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΔΙΑΘΗΚΗ

Αυτοδίκαιη ακυρότητα δ/ξεων διαθήκης, που προσβάλλουν τη νόμιμη μοίρα, δυνάμενη να προταθεί μόνο από τους μεριδούχους. Εφ. Λαρ. 381/04, σ. 253

ΔΙΑΚΟΠΗ ΔΙΚΗΣ

Κλίση με το δικόγραφο της έφεσης των κληρονόμων του αποβιώσαντος διαδίκου προς επανάληψη της διακοπείσας δίκης, μετά την πάροδο της 4μηνης προθεσμίας προς αποποίησης της κληρονομίας. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

ΔΙΑΝΟΜΗ

Στη δίκη διανομής μεταξύ πολλών συγκυρίων καθιδρύεται από το νόμο αναγκαστική ομοδικία.

Διανομή με πώληση διά πλειστηριασμού. Αδυναμία αυτούσιας διανομής διότι με την κατάτμηση θα προκύψουν μη άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα ή αγροτεμάχια, θα μειωθεί η αξία τους και θα είναι απρόσφορα αξιόλογης εκμετάλλευσης. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Η υποχρέωση της μπτέρας για συνεισφο-

ρά στη διατροφή ανηλίκου προτείνεται κατ' ένστασην. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

Εφόσον το ποσό που δικαιούται ο κύριος λόγω στέρησης διατροφής από το θάνατο του συζύγου της, είναι μικρότερο εκείνου που λαμβάνει ως σύνταξη χηρείας, δε δικαιούται κανένα ποσό διατροφής. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΔΙΑΦΥΓΟΝ ΚΕΡΔΟΣ

Επί ολοσχερούς καταστροφής πράγματος ο ζημιώθεις δικαιούται και διαφυγόν κέρδος από τη στέρηση της εκμετάλλευσής του. Δεν επιτρέπεται η αξίωση τόκων επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος για όσο χρόνο μέχρι την πληρωμή της ζητείται και διαφυγόν κέρδος. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ

Το προνόμιο της ετεροδικίας έχουν οι αλιδοδαπές πολιτείες, εφ' όσον ενεργούν ως κράτη και όχι όταν ενεργούν στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου, zήτημα το οποίο κρίνεται κατά την Lex Fori από τα δικαστήρια της πολιτείας που επιλαμβάνονται της διαφοράς, σύμφωνα με το εσωτερικό της δίκαιο, το οποίο όμως επηρεάζεται από τις διεθνείς συμβάσεις. Επί αγωγής αποζημίωσης για ζημίες, που προϊλθαν από πράξεις στρατευμάτων Γερμανικής κατοχής στο έδαφος της Ελληνικής Επικράτειας και συνδέονται με την ενάσκηση πολιτειακής δημόσιας εξουσίας, το Γερμανικό Κράτος απολαύει ετεροδικίας και τα Ελληνικά Δικαστήρια στερούνται διεθνούς δικαιοδοσίας. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ

Η ευθύνη του Γραφείου Διεθνούς Ασφάλισης υπάρχει έστω και αν το ζημιογόνο αλλοδαπό αυτ/το είναι ανασφάλιστο ή δεν είναι εφοδιασμένο με πιστοποιητικό διεθνούς ασφάλισης, αρκεί να προέρχεται από τις κάρες-μέλη της Ε.Ε. καθώς και τις κάρες Αυστρία, Φιλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Ελβετία, Τσεχοσλοβακία και Ουγγαρία, άλλως γεννάται ευθύνη σε βάρος του Ε.Κ. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

Η δ/ξη του 33 v. 2971/01, που προβλέπει ξεχωριστή διαδικασία για την ανατροπή του

τεκμηρίου ότι ιδιοκτήτης του απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό δεν είναι αφελούμενος και δεν υποχρεούται σε αποζημίωση τρίτων ιδιοκτησιών, ούτε σε αυταποζημίωση, είναι ανίσχυρη, ως προσκρούουσα στα άρθρα 17 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Εφ. Λαρ. 143/05, σ. 363

Βλ. και Απαλλοτρίωση, Δίκαιο διεθνές, Συμβάσεις διεθνείς, Σύνταγμα

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ (ΠολΔικ)

Εξαίρεση από τη δικαιοδοσία των Ελληνικών δικαστηρίων των αλλοδαπών που απολαύουν του δικαιώματος ετεροδικίας.
Επί αγωγής αποζημίωσης για ζημίες που προπλήθαν από πράξεις γερμανικών στρατευμάτων κατοχής στο έδαφος της Ελληνικής Επικράτειας το Γερμανικό Κράτος απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας και τα Ελληνικά Δικαστήρια στερούνται διεθνούς δικαιοδοσίας. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΕΣ

Η σύμβαση έντοκου δανείου είναι αμφοτεροθαρής σύμβαση, ενώ του άτοκου ετεροθαρής.
Επιπρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων σε αλλοδαπό νόμισμα επί διεθνών συναλλαγών. Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

Αιτιώδης και αναιτιώδης αναγνώριση χρέους. Δικαιοπρακτική πλάνη. Μον. Πρωτ. Λαρ. 97/04, σ. 374

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Για την επιβολή δικαστικών εξόδων σε βάρος του ενάγοντος, παρά τη νίκη του, απαιτείται σωρευτικώς η συνδρομή της μη πρόκλησης της άσκησης της αγωγής από τη στάση του εναγόμενου και άμεση αποδοχή ή ομολογία αυτής. Εφ. Λαρ. 271/04, σ. 239

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΝΣΗΜΟ

Μη καταβολή δικαστικού ενσήμου σε αξιώσεις αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης από εργατικό ατύχημα. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

Η αγωγή επιδίκασης εταιρικής επιχείρη-

σης έχει διαπλαστικό χαρακτήρα και δεν απαιτείται καταβολή δικαστικού ενσήμου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 182/04, σ. 369

ΔΙΚΗ-ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠοινΔικ)

Πότε η για την ίδια πράξη ασκηθείσα προγένεστερη ποινική δίωξη, που προκάλεσε εκκρεμοδικία, δεν καθιστά απαράδεκτη την ασκηθείσα μεταγενεστέρως ποινική δίωξη.
Μη δεδικασμένο και εκκρεμοδικία επί τέλεσης εγκλήματος κατά συναυτουργία για το συμμέτοχο σε βάρος του οποίου δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

Περιεχόμενο αντιρρήσεων κατά της εκτελεστης. Τριμ. Πλημ. Λαρ. 2618/05, σ. 404

Τρόπος άσκησης προσφυγής του εγκαλούντος κατά της απορριπτικής της έγκλησης δ/ξης του Εισαγγελέα Πλημ/κών. Δ/ξη Εισ. Εφ. Λαρ. 79/05, σ. 408

Στην κύρια ή στενή έννοια του νομικώς αθασίμου της κατηγορίας πριν την άσκηση ποινικής δίωξης, περιλαμβάνονται και οι αποκλείστες τον καταλογισμό λόγοι. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. B04/691/04, σ. 410

Αρχειοθέτηση δικογραφίας επί ασκηθείσας ποινικής δίωξης για αδίκημα υπαγόμενο στην αρμοδιότητα του Μον. Πλημ/κείου. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. 2/05, σ. 411

Δε νοείται παραγραφή ποινών επί έκπισης ή απότισης αυτών. Γνωμ. Εισ. Πρωτ. Λαρ. 67/04, σ. 414

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠολΔικ)

Προϋποθέσεις επιβολής δικαστικών εξόδων σε βάρος του ενάγοντος, παρά τη νίκη του. Εφ. Λαρ. 271/04, σ. 239

Διεθνής σύμβαση Χάγης και Ελληνογερμανική σύμβαση ως προς τον τρόπο επίδοσης δικογράφων σε πρόσωπα που διαμένουν ή έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή. Πραγματική και όχι πλασματική επίδοση.

Προνόμιο ετεροδικίας. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

Μη δεδικασμένο επί αγωγής αποβολής από τη νομί και διεκδικητικής τοιαύτης. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

Νόμιμη η προσεπίκληση των κληρονόμων του πωλητή για νομικά ελαττώματα του πωληθέντος. Εφ. Λαρ. 18/05, σ. 292

Το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο εφαρμόζει το νόμο που ίσχυε κατά τη δημοσίευση της πρωτόδικης απόφασης. Εφ. Λαρ. 49/05, σ. 309

Λόγοι ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης μόνο με κύριο ή πρόσθετο δικόγραφο. Εφ. Λαρ. 56/05, σ. 317

Στη δίκη διανομής μεταξύ πολλών συγκρίων καθιδρύεται αναγκαστική ομοδικία. Επανάληψη διακοπείσας δίκης με το δικόγραφο της έφεσης. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

Ο νόμιμος εκπρόσωπος ανώνυμης εταιρίας δεν μπορεί να είναι μάρτυρας του νομικού προσώπου, ούτε ομοδίκου του. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

Μη οριστική η απόφαση που παραπέμπει την υπόθεση να δικαστεί κατά την προστίκουσα διαδικασία. Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

Σώρευση αιτίματος αναγνώρισης της ανάκλησης δωρεάς ως άκυρης με αίτημα διεκδίκησης του δωροθέντος. Εφ. Λαρ. 120/05, σ. 350

Προϋπόθεση παραδεκτού της προσεπίκλησης δικονομικού εγγυητή ως και της ανακοίνωσης δίκης είναι η ιδιότητα του προσεπικλαδιούμενου δικονομικού εγγυητή ή του καθού η ανακοίνωση της δίκης ως τρίτου και όχι ως ήδη διαδίκου σε εκκρεμή δίκη. Δε θίγεται όμως η τυχόν με την προσεπικλησην ενωθείσα παρεμπίπουσα αγωγή αποζημίωσης κατά του ήδη διαδίκου, για την περίπτωση ήπιας του εναγομένου. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

Η αγωγή επιδίκασης εταιρικής επιχείρησης και η απόφαση που εκδίδεται επ' αυτής έχουν διαπλαστικό χαρακτήρα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 182/04, σ. 369

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Ο δικηγόρος, ως εκκαθαριστής κληρονομίας, δε δικαιούται ιδιαίτερη αμοιβή κατά τον Κώδικα Δικηγόρων, του οποίου οι δ/ξεις για αμοιβή προϋποθέτουν την από δικηγόρο υπεράσπιση των δικών του υποθέσεων έναντι αντιδίκου και προαπαιτούν εντολή από πελάτη, ενώ ο εκκαθαριστής-δικηγόρος, ακόμη και όταν διεξάγει αυτοπροσώπως πράξεις, που μόνον από δικηγόρο μπορεί να ενεργηθούν, δεν υπερασπίζεται δικές του υποθέσεις, αλλά θεωρείται αντιπρόσωπος των κληρονόμων έναντι τρίτων. Εφ. Λαρ. 1/05, σ. 288

Φορολογικές συγκεντρωτικές καταστάσεις (Εγγρ.), σ. 417

Ρύθμιση ασφ. εισφορών (Εγκ.), σ. 418

ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ (Ποινική)

Αρχειοθέτηση δικογραφίας επί ασκηθείσας ποινικής δίωξης για αδίκημα υπαγόμενο στην αρμοδιότητα του Μον. Πλημ/κείουν. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. 2/05, σ. 411

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΓΓΥΗΤΗΣ

Βλ. Έφεση, Παρέμβαση

ΔΡΟΜΟΙ

Βλ. Δουλείες, Κοινόχροστα πράγματα, Κυριότητα, ΟΤΑ

ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ

Επί δυσφήμησης ανώνυμης εταιρίας προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η οικονομική και επιχειρηματική οντότητα του υπ της ΑΕ και η εμπιστοσύνη του κοινού προς αυτήν. Η κατάθεση αγωγής συνιστά προάσπιση δικαιολογημένων συμφερόντων του κατηγορούμενου, εφ όσον μάλιστα δε διαλαμβάνονται ονειδιστικές ή καταφρονητικές εκφράσεις και δεν ενέχει υπέρβαση του αναγκαίου μέτρου. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. 2/05, σ. 411

ΔΩΡΕΑ

Στη δωρεά αιτία θανάτου που τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της προαποβίωσης του δωροποτή ή της συναποβίωσης των συμβαλλομένων, με την πλήρωση της ο δωρεοδόχος αποκτά αμέσως και αυτοδικαίως το δωροθέντος, λόγω αδικ. πλούτισμού.

Μη ανάκληση δωρεάς γενόμενης από λόγους ευπρέπειας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον. Τέοια δωρεά είναι όχι η ανταποκρινόμενη στο κοινό ηθικό καθήκον προς τους συνανθρώπους, αλλά αυτή που δικαιολογείται από ιδιαίτερη στοργή του δωροποτή προς το δωρεοδόχο και ενδιαφέρον του για την αποκατάσταση του δωρεοδόχου ή οφείλεται στις ιδιαίτερες σχέσεις τους, λόγω των οποίων η υποχρέωση εμ-

φανίζεται κοινωνικά επιβεβλημένη, κατά την ηθική και τη χρηστή συμπεριφορά, ασχέτως πρός τα ελατήρια.

Η δωρεά ως έκφραση ευγνωμοσύνης για την παροχή διατροφής και περιθαλψης από μη υπόχρεο σε διατροφή πρόσωπο, ή ως ανταμοιβή των υπηρεσιών του δωρεοδόκου πρός το δωροπότι, που πρόσφερε κωρίς αμοιβή, μπορεί να δικαιολογήσει ιδιαίτερο ηθικό καθήκον και επομένως το αμετάκλητο. Εφ. Λαρ. 120/05, σ. 350

ΔΩΣΙΔΙΚΙΑ

Τόπος κατάρτισης σύμβασης δανείου είναι ο τόπος τίρησης από το δανειολήπτη του τραπεζικού λογ/σμού, στον οποίο μεταφέρθηκε το δάνεισμα. Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

ΕΓΤΡΑΦΑ

Η αιτιώδης αναγνώριση χρέους δεν υπόβαλλεται σε συστατικό τύπο, εκτός αν προκύπτει ότι οι συμβαλλόμενοι δεν απέβλεψαν στην επιβεβαίωση υπάρχουσας ήδη ενοχής, αλλά στην ίδρυση νέας, απαλλαγμένης από ενδεχόμενα ελαττώματα της αιτίας, οπότε απαιτείται έγγραφος τύπος. Μον. Πρωτ. Λαρ. 97/04, σ. 374

ΕΓΚΛΗΜΑ

Εννοιολογική διαφοροποίηση της σύστασης και συμμορίας από την από κοινού τέλεση εγκλήματος. Διαχρονικό Δίκαιο. Επιεικέστερος νόμος. Έννοια κατ'επάγγελμα και κατά συνήθεια τέλεσης του εγκλήματος. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

Έννοια του εγκλήματος. Συνείδοντος του άδικου χαρακτήρα της πράξης. Άρση του καταλογισμού. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. Β04/691/04, σ. 410

ΕΓΚΛΗΣΗ

Η προσφυγή του εγκαλούντος κατά της απορριπτικής της έγκλησης δ/ξης του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, θεωρείται ως οιονεί ένδικο μέσο και ασκείται αποκλειστικά και μόνον με έκθεση στο Γραμματέα της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Πταισματοδικείου της κατοικίας ή διαμονής του προσφεύγοντος, η οποία πρέπει να περιέχει σαφείς και ορισμένους λόγους και να υπογράφεται από τον προ-

σφεύγοντα και τον Γραμματέα της Εισαγγελίας ή του Πταισματοδικείου. Η κατ' άλλον τρόπο άσκηση και δη με κατάθεση αυτοτελούς δικογράφου, έστω και αν συντάχθηκε έκθεση για την κατάθεση η τούτο υπογράφεται από τον προσφεύγοντα και τον πληρεξούσιο δικηγόρο του, κηρύσσεται απαράδεκτη ως ανυπόστατη διαδικαστική πράξη. Δ/ξη Εισ. Εφ. Λαρ. 79/05, σ. 408

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Η επιδίκαση επιχείρησης κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της ομόρρυθμης εμπορικής εταιρίας (Μελ.), σ. 213

Ειδική εκκαθάριση προβληματικών επιχειρήσεων βάσει του 46α v. 1892/90, έστω κι αν τελούν ήδη υπό εκκαθάριση, εφόσον δεν έχουν εκπλειστηριαστεί παραγωγικά περιουσιακά στοιχεία. Αποτελεί είδος συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης, η δε διαδικασία αποτελεί δημόσιο αναγκαστικό πλειστηριασμό και οι αυτοτελείς πράξεις της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας του προσβάλλονται από τον φορέα της επιχείρησης μόνο με ανακοπή, στις προθεσμίες των δ/ξεων περί εκτέλεσης του Κ.Πο.Δ.

Η πράξη εξόφλησης του τιμήματος του πλειοδοτικού πλειστηριασμού, ή της πράξης πιστοποίησης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του πλειοδότη ισοδυναμού με περιήληψη κατακυρωτικής έκθεσης.

Μη νόμιμος λόγος ανακοπής περί ακυρότητας της μεταβιβαστικής πράξης και της πράξης πιστοποίησης, συνιστάμενος στο ότι, λόγω έλλειψης κυριότητας της υπό εκκαθάριση και προς πώληση εταιρίας στο μεγαλύτερο μέρος του μηχανολογικού εξοπλισμού, που ανήκει στην κυριότητα τρίτου-εκμισθωτή και περιλήφθηκε μη νόμιμα από τον εκκαθαριστή στο ενεργυτικό της, υπήρξε απομάκρυνση υπερθεματιστών και ανεπαρκές πλειστηρίασμα, καθόσον δεν αναφέρονται στην ανακοπή συγκεκριμένοι υποψήφιοι αλλά απομακρυνθέντες πλειοδότες.

Μη νόμιμος λόγος ανακοπής περί ακυρότητας της μεταβιβασης, επειδή συμπίπουν στο ίδιο πρόσωπο η ιδιότητα της εκκαθαρίστριας Τράπεζας και της πιστώτριας με απαίτηση υπερβαίνουσα το 51% των πιστώσεων, που υπήγα-

γε την εταιρία σε ειδική εκκαθάριση. Εφ. Λαρ. 731/04, σ. 281

Επιδίκαση επιχείρησης ληθεύσας και υπό εκκαθάριση προσωπικής εταιρίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 182/04, σ. 369

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ

Η αμοιβή εκκαθαριστή κληρονομίας ορίζεται από το Μον. Πρωτ. της κατοικίας του κληρονομούμενου, με βάση το σύνολο των διενεργηθεισών πράξεων, χωρίς υποχρέωση αποτίμησης αυτών ιδιαιτέρως, το χρόνο απασχόλησης, τις ειδικές περιστάσεις της υπόθεσης, τη σοβαρότητα της απασχόλησης του εκκαθαριστή και το μέγεθος της κληρονομίας. Η αγωγή του εκκαθαριστή απευθύνεται κατά του κληρονόμου, στον οποίο οφείλει λογοδοσία. Προσωρινή αμοιβή. Η προκαταβολική επιδίκαση μέρους της αμοιβής του εκκαθαριστή δεν έχει την έννοια της πρόωρης παροχής εκείνου του ποσού από το οποίο προβλέπεται, ενώφει της διαγραφόμενης πορείας της εκκαθάρισης, ότι δε θα υπολείπεται η οριστικώς καθορισθωσμένη αμοιβή του.

Αμοιβή δικηγόρου, ως εκκαθαριστή κληρονομίας. Εφ. Λαρ. 1/05, σ. 288

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Αίτηση στο Μον. Πρωτ. της περιφέρειας του Κτηματολογικού Γραφείου, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, για διόρθωση του καταχωρηθέντος εμβαδού του ακινήτου και την αναγραφή των επί του ακινήτου κτίσματα και των τίτλων κτίσης. Μον. Πρωτ. Λαρ. 152/05, σ. 388

ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑ (Ποιν)

Η για την ίδια πράξη ασκηθείσα προγενέστερη ποινική δίωξη, που προκάλεσε εκκρεμοδικία, δεν καθιστά απαράδεκτη την ασκηθείσα μεταγενεστέρως ποινική δίωξη, διότι η βάσει της τελευταίας σχηματισθείσα δικογραφία, που εκκρεμεί στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών δια της υποβολής εισαγγελικής πρότασης, προηγείται διαδικαστικής της σχηματισθείσας επί της προγενεστέρως ασκηθείσας ποινικής δίωξης, που βρίσκεται στο στάδιο της προδικασίας.

Μη δεδικασμένο και εκκρεμοδικία επί τέλε-

σης εγκλήματος κατά συναυτουργία για το συμμέτοχο σε βάρος του οποίου δεν ασκήθηκε ποινική δίωξη και δεν καταδικάσθηκε. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

ΕΚΤΕΛΕΣΗ(Διοικ)

Εκτέλεση κατά δημοσίου, ΟΤΑ και υπδδ (Μελ.) σ. 220

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (Ποιν)

Δεν υπάγονται στο 565 ΚΠΔ η εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων, οι αιτιάσεις κατά του τρόπου καθορισμού συνολικής ποινής, του υποδογισμού της προσωρινής κράτησης, περί του νομίμου ή όχι επιβολής της ποινής και εν γένει, ο έλεγχος της νομιμότητος της εκτελούμενης απόφασης.

Το αίτημα αντιρρήσεων κατά της εκτέλεσης του καταδικασθέντος να μην εκτελεστεί η καταστάσα αμετάκλητη απόφαση, ως προς το σκέλος της απέλασης του από τη χώρα, για το λόγο ότι δεν τυγχάνει αλλοδαπός αλλά Ελλήνας, προσκρούει στο δεδικασμένο του δικάσαντος δικαστηρίου, που αποφάνθηκε για την επιβολή της απέλασης, απορρίπτοντας το σχετικό ισχυρισμό του. (Αντιθ.μειοψ.). Τριμ. Πλημ. Λαρ. 2618/05, σ. 404

ΕΚΤΕΛΕΣΗ (ΠολΔικ)

Επί πλειστηριασμού μη ευθύνη εκ πραγματικών ελαπτωμάτων, ενώ για νομικά ελαπτώματα υπάρχει ευθύνη του επισπεύδοντος μόνον αν γνώριζε τούτο, κατά το χρόνο του πλειστηριασμού, μη αποκλειόμενης και της ευθύνης κατά τον αδικ. πλούτισμό. Άρση της ευθύνης επί γνώσης του υπερθεματιστή.

Νομικό ελάπτωμα είναι η ανυπαρξία του πλειστηριασθέντος δικαιώματος, ως και οποιοδήποτε εμπράγματο ή ενοχικό, ακόμη και δημοσίου δικαίου, δικαίωμα τρίτου, που δεν εξαλείφεται με τον πλειστηριασμό και αποκλείει ή περιορίζει την κτίση του πλειστηριασθέντος από τον υπερθεματιστή.

Επί ευθύνης του επισπεύδοντος για νομικό ελάπτωμα γεννάται δικαίωμα του υπερθεματιστή προς αποζημίωση και όχι ακυρότητα του πλειστηριασμού που να μπορεί μάλιστα να προταθεί με ανακοπή από δανειστή του οφειλέτη, αφού στην περίπτωση αυτή τα σχετικά

δικαιώματα γεννώνται στο πρόσωπο του υπερθεματιστή. Εφ. Λαρ. 731/04, σ. 281

Τα έξοδα εκτέλεσης προσδιορίζονται με τον πίνακα, ή με ιδιαίτερη πράξη του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, η οποία αποτελεί διανομή πλειστηριάσματος και προσβάλλεται με ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης, στρεφόμενη όχι μόνον κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, αλλά και κατ' εκείνων (δανειστών ή όχι) υπέρ των οποίων έγινε προαφαίρεση από το πλειστηρίασμα ορισμένου ποσού, όπως είναι και ο δικ. επιμελητής, για τα έξοδα του οποίου προαφαίρεθηκε συγκεκριμένο ποσό για να αποδοθεί σ' αυτόν ως εντολοδόχο του επισπεύδοντος.

Στα έξοδα εκτέλεσης περιλαμβάνονται και τα έξοδα των επαναληπτικών προγραμμάτων που συντάσσονται χωρίς έκδοση δικαστικής απόφασης, με συναινετικές συμφωνίες αναστολής οφειλέτη και επισπεύδοντος δανειστή. Εφ. Λαρ. 66/05, σ. 321

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Έννομο συμφέρον για άσκηση έφεσης έχει ο νικίσας διάδικος αν η στρεφόμενη κατ' αυτού αγωγή απορρίφθηκε για λόγους τυπικούς, αντί να απορριφθεί ως μη νόμιμη ή στην ουσία, ή όταν από τις αιτιολογίες της απόφασης παράγεται βλαπτικό δεδικασμένο. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Επί ύπαρξης περισσοτέρων χρεών και καταβολής του επιδικασθέντος προσωρινώς εκτελεστού ποσού, ο δανειστής υποχρεούται να το καταλογίσει σε εξόφληση του επαχθέστερου για τον οφειλέτη, τέτοιο δε είναι το τοκοφόρο σε αντίθεση με το μη τοκοφόρο. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

Αιτιώδης και αναιτιώδης ενοχή επί αναγνώρισης χρέους. Πότε απαιτείται έγγραφος τύπος. Μον. Πρωτ. Λαρ. 97/04, σ. 374

ΕΝΣΗΜΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ

Βλ. Δικαστικό ένσημο

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΠολΔικ)

Απαράδεκτη η προβολή στο δεύτερο βαθμό και με εφετήριο λόγο ένστασης παραγρα-

φής των αγωγικών αξιώσεων αποζημίωσης του ενάγοντος από τροχαίο ατύχημα, εφόσον δε γίνεται επικληπτική και απόδειξη του δικαιολογημένου της μη έγκαιρης προβολής της. Εφ. Λαρ. 49/05, σ. 309

Η υποχρέωση της μπτέρας για συνεισφορά στη διατροφή ανηλίκου προτείνεται κατ' ένσταση. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

ΕΝΤΟΛΗ

Κατάρτιση δανείου με εντολή του δανειστή σε Τράπεζα για μεταφορά χρημάτων από το λογ/σμό του σε λογ/σμό του δανειολήπτη, ο οποίος και τα αναλαμβάνει. Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

ΕΞΟΔΑ ΔΙΚΗΣ (ΠολΔικ)

Βλ. Δικαστική δαπάνη, Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΕΞΟΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

Βλ. Ανακοπή (ΠολΔικ), Εκτέλεση

ΕΞΟΔΑ ΚΗΔΕΙΑΣ

Στα έξοδα κηδείας άγαμης νεαρής κοπέλας περιλαμβάνονται οι δαπάνες για αγορά νυμφικού και χρυσαφικών, για μπομπονιέρες, που διανεμήθηκαν στους παραστάντες στην κηδεία, ως και για ταρίχευση. Εφ. Λαρ. 440/04, σ. 263

ΕΠΙΔΟΣΗ (ΠολΔικ)

Οι δ/ξεις της από 15.11.1965 διεθνούς σύμβασης της Χάγης και της από 11.5.1938 Ελληνογερμανικής σύμβασης, αναφορικά με επιδόσεις δικογράφων, που ισχύουν παράλληλα, έχουν αυξημένη τυπική ισχύ έναντι των σχετικών δ/ξεων του ΚΠολΔ, που ρυθμίζουν τον τρόπο επίδοσης σε πρόσωπα που διαμένουν ή έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή. Εν όψει του ότι οι άνω διεθνείς συμβάσεις δεν καταργούν ευθέως το εσωτερικό δίκαιο των συμβαλλομένων χωρών, ανατρέπουν όμως την ουσιαστική σημασία της πλασματικής επίδοσης στον Εισαγγελέα, δεν αποκλείουν το δικαίωμα του διαδίκου να επιλέξει τον τρόπο επίδοσης που ορίζει το εσωτερικό ελληνικό δίκαιο, πλην όμως πρέπει, με ποινή μη νομιμότητας της επίδοσης, να προσκομίζεται απόδειξη περί πραγματικής επίδοσης του εγγράφου

στον ενδιαφερόμενο, μη αρκούσης μόνης της επίδοσης στον Εισαγγελέα. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

Στις δίκες που αφορούν απαιτήσεις ή δικαιώματα από οφειλές προς το Δημόσιο, για να είναι έγκυρη η επίδοση δικογράφου προς αυτό πρέπει να γίνει με ποινή απαραδέκτου τόσο στον Υπουργό των Οικονομικών, όσο και στο αρμόδιο δργανο που το εκπροσωπεί στη συγκεκριμένη δίκη. Εφ. Λαρ. 50/05, σ. 311

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Βλ. Ασφαλιστική σύμβαση, Αυτοκίνητα, Γραφείο διεθνούς ασφάλισης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Ειδική εκκαθάριση προβληματικών επιχειρήσεων βάσει του 46α v. 1892/90, έστω κι αν τελούν ήδη υπό εκκαθάριση, εφόσον δεν έχουν εκπλειστηριαστεί παραγωγικά περιουσιακά στοιχεία. Εφ. Λαρ. 731/04, σ. 281

Επιδίκαση επιχείρησης λυθείσας και υπό εκκαθάριση τελούσας προσωπικής εταιρίας. Μελ.. σ. 213, Πολ. Πρωτ. Λαρ. 182/04, σ. 369

ΕΡΓΑΣΙΑ

Η μη καταβολή ολόκληρης της αποζημίωσης ή η καταβολή ελλιπούς επάγεται δικαίωμα του μισθωτού, ή να θεωρίσει άκυρη την καταγγελία και να αξιώσει μισθούς υπερημερίας, ή παραιτούμενος από το δικαίωμα προσβολής της καταγγελίας, να ζητήσει την υπόλοιπη αποζημίωση.

Μη ακυρόττητα καταγγελίας αν η καταβολή ελλιπούς αποζημίωσης οφείλεται όχι σε κακοβούλια, άλλα σε ευλόγη αμφιβολία ή συγγνωστή πλάνη, δικαιοιογούμενη από τις αρχές της καλής πίστης, περίπτωση όμως που δεν υφίσταται σε μεγάλη επιχείρηση με οργανωμένο λογιστήριο και νομικό τμήμα.

Επί ακύρωσης της καταγγελίας η αξιώση του εργοδότη για την καταβληθείσα στον εργαζόμενο αποζημίωση μπορεί να ασκηθεί με αγωγή αδικ. πλουτισμού, ή με ένσταση συμψηφισμού προς τις οφειλόμενες, λόγω ακύρωσης της καταγγελίας, τακτικές αποδοχές του μισθωτού. Εφ. Λαρ. 552/04, σ. 263

Στην τρίτη τάξη προνομίων του 975 του

ΚΠολΔ κατατάσσονται οι απαιτήσεις από παροχή εξαρτημένης εργασίας, εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία 2ετία πριν την ημέρα ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού, ενώ οι αξιώσεις αποζημίωσης λόγω καταγγελίας της εργασίας ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν. Στις άνω προνομιακές απαιτήσεις περιλαμβάνονται και οι παρεπόμενες απαιτήσεις τόκων, υπό τις άνω χρονικές διακρίσεις των κυρίων απαιτήσεων. Εφ. Λαρ. 56/05, σ. 317

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

Μη καταβολή δικαστικού ενσήμου για αξιώσεις αποζημίωσης και χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής θλάβης από εργατικό ατύχημα. Αποζημίωση του αστικού δικαίου όταν το ατύχημα οφείλεται στην μη τίρηση, από ειδική αμέλεια του εργοδότη ή των προστηθέντων, των δ/ξεων που προβλέπουν τους όρους ασφάλειας των εργαζομένων. Αδικοπραξία υπάρχει και όταν το ατύχημα οφείλεται στην μη τίρηση όρων που επιβάλλονται από την κοινή αντίληψη, την υποχρέωση πρόνοιας και την απαιτούμενη στις συναλλαγές επιμέλεια, έστω κι αν δεν προβλέπονται από ειδική διάταξη. Υπαιτιότητα εργοδότη κατά 40% διότι ανατέθηκε επικίνδυνη εργασία καθαρισμού μηχανήματος σε άπειρο και ανειδίκευτο εργάτη, χωρίς ειδική εκπαίδευση, δίκως εφοδιασμό με κατάλληλα γάντια και μέριμνα για την ύπαρξη προφυλακτήρων και την ανάρτηση πίνακα με οδηγίες χρήσης του μηχανήματος. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ

Βλ. Εργασία, Εργατικό ατύχημα

ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Η επιδίκαση επιχείρησης κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της ομόρρυθμης εμπορικής εταιρίας (Μελ.), σ. 213

Επιδίκαση της επιχείρησης λυθείσας και υπό εκκαθάριση προσωπικής εταιρίας σε ορισμένους εταίρους με καταβολή ανταλλάγματος στους άλλους, καθ όσον η καταβολή τρόπο περάτωση της εκκαθάρισης και η διανομή του προϊόντος θα αποβεί σε βάρος των συμφερόντων των εταίρων, καθ όσον από την εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων θα επι-

τευχθεί σημαντικά χαμπλότερο τίμημα, σε σχέση με την πραγματική αξία της εταιρίας ως οργανωμένης μονάδας. Άϋλη εμπορική αξία επιχείρησης.

Η αγωγή επιδίκασης εταιρικής επιχείρησης και η επ αυτής απόφαση έχουν διαπλαστικό χαρακτήρα και δε νοείται εκτέλεση, άρα και προσωρινή τοιαύτη, ούτε απαιτείται καταβολή δικαιοστικού ενσήμου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 182/04, σ. 369

ΕΤΕΡΟΔΙΚΙΑ

Εξαίρεση από τη δικαιοδοσία των Ελληνικών δικαστηρίων των αλλοδαπών που απολαύουν του δικαιώματος ετεροδικίας.

Βάσει του διεθνούς δικαίου το προνόμιο της ετεροδικίας έχουν οι αλλοδαπές πολιτείες, εφ' όσον ενεργούν ως κράτη (jure imperium), δηλ. υπό την κυβερνητική τους ιδιότητα και όχι όταν ενεργούν στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου, ως (fiscus).

Επί αγωγής αποζημίωσης για ζημίες που προϊόνθαν από πράξεις των στρατευμάτων γερμανικής κατοχής στο έδαφος της Ελληνικής Επικράτειας το Γερμανικό Κράτος απολαύει του προνομίου της ετεροδικίας. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

ΕΥΘΥΝΗ

Ευθύνη του ΓΔΑ για καταβολή αποζημιώσεων για λ/σμό αλλοδαπών γραφείων διεθνούς ασφάλισης, συνεπεία ατυχημάτων που προκαλούνται από την κυκλοφορία στην Ελλάδα αλλοδαπών αυτ/των. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

ΕΥΡΩ

ΒΔ. Δάνειο, Νόμισμα

ΕΦΕΣΗ

Ο λόγος για αοριστία της αγωγής δεν αρκεί να διαλαμβάνει απλώς ότι η αγωγή είναι αόριστη, αλλά πρέπει να αναφέρει συγκεκριμένες αοριστίες σε σχέση με τα πραγματικά περιστατικά, που είναι απαραίτητα για τη στήριξη του αγωγικού δικαιώματος. Εφ. Λαρ. 271/04, σ. 239

Επί διαφοράς του εξαγόμενου ποσού, λόγω χρονικής διαφοράς ισοτιμιών, εν όψει Ευ-

ρώ, εάν το προκύπτον είναι υπέρτερο του αιτηθέντος και πρωτοδίκως επιδικασθέντος, το Εφετείο δεν μπορεί να επιδικάσει ποσό μεγαλύτερο του αιτηθέντος. Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

Η απόφαση του Εφετείου περί ορισμού εκκαθαριστή προβληματικής επιχείρησης δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, δυνάμενη να ανακληθεί ή να μεταρρυθμιστεί, επί μεταβολής συνθηκών, ή νέων γεγονότων. Εφ. Λαρ. 731/04, σ. 281

Η έφεση δεν απευθύνεται και κατά του δικονομικού εγγυητή που παρενέβη προσθέτως, εκούσια ή κατόπιν προσεπίκλησης, υπέρ του νικήσαντος πρωτόδικα διαδίκου, εφόσον η ίσχυς της απόφασης δεν εκτείνεται στις έννομες σχέσεις του παρεμβαίνοντος με τον αντίδικό του, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να εξαφανισθεί ή προσβαλλόμενη απόφαση μόνον έναντι του νικήσαντος κυρίου διαδίκου, εκτός αν η ίσχυς της στην κύρια δίκη απόφασης εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις του προσθέτως παρεμβαίνοντος με τον αντίδικό του, οπότε εφαρμόζονται οι δ/ξεις περί αναγκαστικής ομοδικίας. Η απεύθυνση της έφεσης κατά του πρωτοδίκως προσθέτως παρεμβάντος, επέχει θέση κλίπευσης του στη συζήτηση της έφεσης, η οποία είναι αναγκαία, με ποινή απαραδέκτου της συζήτησης. Εφ. Λαρ. 26/05, σ. 296

Το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο εφαρμόζει τον κατά τη δημοσίευση της πρωτόδικης απόφασης ισχύοντα νόμο. Προϋποθέσεις παραδεκτής προβολής το πρώτον στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών βάσει του 269 ΚΠολΔ, μετά το v. 2915/2001.

Απαράδεκτη η προβολή με εφετήριο λόγο, το πρώτον στο δεύτερο βαθμό ένστασης παραγραφής των αγωγικών αξιώσεων αποζημίωσης του ενάγοντος εκ τροχαίου ατυχήματος, εφόσον δε γίνεται επίκληση και απόδειξη του δικαιολογημένου της μη έγκαιρης προβολής της, αντίθετα δε το δικόγραφο της αγωγής αλλά και τα λοιπά διαδικαστικά έγγραφα που ο εκκαλών-ενιστάμενος επικαλείται για το βάσιμο της ένστασης, ήταν σε γνώση και στη διάθεσή του για να την αποδειχεί κατ' ουσίαν πρωτόδικα. Εφ. Λαρ. 49/05, σ. 309

Λόγοι ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης μόνο με κύριο ή πρόσθετο δικόγραφο. Απα-

ράδεκτο νέων λόγων, το πρώτον στο Εφετείο, ακόμη και με τις προϋποθέσεις των 269 και 527 ΚΠολΔ. Εφ. Λαρ. 56/05, σ. 317

Έννομο συμφέρον για άσκηση έφεσης έχει ο νικήσας διαδίκος αν η στρεφόμενη κατ' αυτού αιγαγή απορρίφθηκε εσφαλμένα για λόγους τυπικούς, αντί να απορριφθεί ως μη νόμιμη ή στην ουσία, ή όταν από τις αιτιολογίες της απόφασης παράγεται βλαπτικό δεδικασμένο. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

Κλίση με το δικόγραφο της έφεσης των κληρονόμων του αποβιώσαντος διαδίκου προς επανάληψη της διακοπείσας δίκης, μετά την πάροδο της 4μηνης προθεσμίας προς αποποίηση της κληρονομίας. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

Η απόφαση που παραπέμπει την υπόθεση να δικαστεί κατά την προστίκουσα διαδικασία, ως μη οριστική, δεν υπόκειται σε έφεση.

Επί των εν μέρει οριστικών αποφάσεων διά των οποίων περατούται η δίκη ως προς ορισμένα μόνον κεφάλαια ή βάσεις της αιγαγής ή ως προς ορισμένους μόνον εκ των περισσοτέρων διαδίκων, δε χωρεί έφεση ούτε κατά των οριστικών δ/ξεων πριν την περάτωση της όλης διαφοράς.

Επί συνεκδίκασης αιγαγής ή ανταγωγής ή αντιθέτων αιγαγών, η απόφαση που κρίνει οριστικά για μία από αυτές, υπόκειται σε αυτοτελή έφεση, χωρίς να ερευνάται αν αφορούν την αυτήν έννομη σχέση, ή αν είναι συναφείς. Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

Η έφεση δε στρέφεται εναντίον όλων των πρωτοδίκων πλειόνων αντιδίκων του εκκαλούντος, αλλά εναντίον εκείνων ως προς τους οποίους διώκεται η εξαφάνιση της απόφασης, εκτός αν πρόκειται για αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΘΟΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Προσβολή προσωπικότητας με δημοσιεύματα, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές. Η ικανοποίηση για θιθική βλάβη παρέχεται μόνον όταν συντρέχει υπαιτίότητα. Εφ. Λαρ. 382/04, σ. 257

Μη καταβολή δικαστικού ενσήμου για αξιώσεις χρηματικής ικανοποίησης λόγω θιθικής βλάβης από εργατικό αύχημα. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

ΙΚΑ

Αυτοδίκαιη υποκατάσταση του ΙΚΑ στα δικαιώματα του ασφαλισμένου του, ως προς τις παροχές που του κατέβαλε, έναντι του υπαιτίου. Εφ. Λαρ. 30/05, σ. 301

ΚΑΘΕΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Βλ. Οροφοκτησία

ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ

Μη ακυρόττητα καταγγελίας εργασίας αν η καταβολή ελλιπούς αποζημίωσης οφείλεται σε εύλογη αμφιβολία ή συγγνωστή πλάνη, δικαιολογούμενη από τις αρχές της καλής πίστης. Εφ. Λαρ. 552/04, σ. 263

ΚΑΤΑΒΟΛΗ (Αστ)

Βλ. Ενοχή

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Δάνειο, Εργασία, Μίσθωση

ΚΑΤΑΛΟΓΙΣΜΟΣ(Ποιν)

Συνείδηση του άδικου χαρακτήρα της πράξης. Άρση του καταλογισμού. Στην κύρια ή στενή έννοια του νομικώς αβασίμου της κατηγορίας πριν την άσκηση ποινικής δίωξης, περιλαμβάνονται και οι αποκλείοντες τον καταλογισμό λόγοι. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. B04/691/04, σ. 410

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Οι αρμοδιότητες της Αστυνομίας για τη χορήγηση ή αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και σφράγιση καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος ασκούνται πλέον από την τοπική αυτοδιοίκηση.

Απαγόρευση χορήγησης αδειάς σε καταδικασθέντες τελεσίδικα για ορισμένα εγκλήματα. Άρση της απαγόρευσης αν παρήλθε 5ετία από την έκτιση ή την παραγραφή της ποινής ή την άφεση αυτής με χάρη, εκτός εάν ο χάρη απονεμίζηκε με άρση των συνεπειών. Γνωμ. Εισ. Πρωτ. Λαρ. 67/04, σ. 414

ΚΑΤΑΤΑΞΗ(ΠολΔικ)

Βλ. Εκτέλεση

ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΑ

Αποποίηση κληροδοσίας από μεριδούχο για να ασκήσει το εκ της νόμιμης μοίρας δικαίωμα. Εφ. Λαρ. 381/04, σ. 253
Βλ. και Κληρονομία

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Νόμιμη μοίρα. Αυτοδίκαιη σχετική ακυρότητα δ/ξεων διαθήκης που προσβάλλουν τη νόμιμη μοίρα, δυνάμενη να προταθεί μόνον από τους μεριδούχους.

Τρόπος προσδιορισμού της νόμιμης μοίρας. Πραγματική και πλασματική κληρονομιαία περιουσία. Όσες παροχές έκανε ο κληρονομούμενος εν zωή χωρίς αντάλλαγμα σε μεριδούχο με δωρεά, ή άλλο τρόπο, ως και οι δωρεές που έκανε στα τελευταία 10 χρόνια πριν το θάνατο, εκτός αν τις επέβαλαν λόγοι ευπρεπείας ή ιδιαίτερο ηθικό καθήκον, θεωρούνται ότι υπάρχουν στην κληρονομία και δεν επιστρέφονται, αλλά προστίθεται η αξία τους κατά τον χρόνο που έγιναν.

Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συζύγου αποκλείεται, αν ο κληρονομούμενος σύζυγος, έχοντας βάσιμο λόγο διαζυγίου (χωρίς να είναι απαραίτητο να οφείλεται σε υπαιτιότητα του επιζώντος) είχε ασκήσει αγωγή διαζυγίου κατά του συζύγου του, έστω κι αν δεν είκε εκδοθεί μέχρι του θανάτου αμετάκλητη απόφαση.

Αποποίηση κληροδοσίας από μεριδούχο για να ασκήσει το εκ της νόμιμης μοίρας δικαίωμα. Εφ. Λαρ. 381/04, σ. 253

Η αμοιβή εκκαθαριστή κληρονομίας ορίζεται από το Μον. Πρωτ. της κατοικίας του κληρονομουμένου. Η αγωγή του εκκαθαριστή απευθύνεται κατά του κληρονόμου, στον οποίο οφείλει λογοδοσία. Προσωρινή αμοιβή. Αμοιβή δικηγόρου, ως εκκαθαριστή κληρονομίας. Εφ. Λαρ. 1/05, σ. 288

Τα περιουσιακά δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από νομικά ελαπτώματα του πωληθέντος, λόγω του μη προσωποπαγούς χαρακτήρα της έννομης σχέσης, κληρονομούνται. Εφ. Λαρ. 18/05, σ. 292

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Βλ. Κοινόχροπτα πράγματα, ΟΤΑ.

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ ο χαρακτήρας του κοινοχρήστου ακινήτου, μπορούσε να αποκτηθεί με πράξη της αρμόδιας διοικητικής αρχής, ή δικαιοπρακτική βούληση του ιδιοκτήματος ή την παραγραφή του αμνημόνευτου χρόνου. Έννοια αμνημόνευτης αρχαιότητας, η οποία έπρεπε να ήταν συμπληρωμένη μέχρι την εισαγωγή του ΑΚ.

Κοινόχροπτα πράγματα είναι εκείνα τα οποία έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί αόριστος, αλλά όχι κατ' ανάγκη απεριόριστος, αριθμός προσώπων και τα οποία, εφόσον δεν ανήκουν σε δήμο ή κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο δημόσιο.

Κοινόχροπτα πράγματα είναι οι προορισθείσες για την κοινή κρήση των δημοτών βοσκήσιμες γάιδες ως και οι δημοτικοί και κοινοτικοί δρόμοι, αδιακρίτως, χωρίς να εξαιρούνται ούτε οι αγροτικοί δρόμοι.

Αν κοινόχροπτο πράγμα ΟΤΑ απωλέσει την ιδιότητα αυτή περιέρχεται στην ιδιωτική περιουσία του. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

Κοινόχροπτα μέρη πολυκατοικίας. Χώροι στάθμευσης σε πιλοτή. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στη δίκη διανομής μεταξύ πολλών συγκυρίων καθιδρύεται από το νόμο αναγκαστική ομοδικία. Διανομή με πώληση διά πλειστηριασμού, λόγω αδυναμίας αυτούσιας διανομής. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

ΚΡΑΝΟΣ

Άνευ επιρροής το ότι ο θανάτων μοτοποδηλάτης δεν έφερε κράνος, καθόσον έφερε εκτεταμένες κακώσεις και όχι μόνο στο κεφάλι. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Ακύρωση της δικαιοσύνης ακινήτου, ελλείψει μεταγεγραμμένου τίτλου, διότι στηρίζονται σε προσύμφωνο πώλησης που δεν αποτελεί τίτλο κυριότητας, ή σε έκτακτη χρησικησία. Καταχώριση ανακριθούς εγγραφής στο κτηματολογικό βιβλίο, ή ως αγνώστου ιδιοκτήτη και με λαθαμένη αναγραφή των εμβαδών. Άσκηση αναγνωριστικής ή διεκδικητικής αγωγής κυ-

ριότηπος εκ μέρους των εχόντων τίτλο ιδιοκτητών με σάρευση αιτήματος διόρθωσης της ανακριθούς πρώτης εγγραφής στο κτηματολογικό βιβλίο, ως προς τον ιδιοκτήτη και την έκταση των ακινήτων. Αρμοδιότητα του καθ ύλην και κατά τόπο Πρωτοδικείου. Απεύθυνση της αγωγής κατά του ΟΚΧΕ και κοινοποίηση της στο Ελληνικό Δημόσιο. Μον. Πρωτ. Λαρ. 9/05, σ. 377, Μον. Πρωτ. Λαρ. 24/05, σ. 379

Ο καταχωρητής ως δικαιούχος εγγραπέου δικαιώματος μπορεί να ζητήσει με αίτησή του στον Κτηματολογικό Δικαστή, και μέχρι τον ορισμό του τελευταίου, στο Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας του Κτηματολογικού Γραφείου, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, τη διόρθωση του καταχωρηθέντος εμβαδού του ακινήτου ή άλλων στοιχείων της πρώτης εγγραφής, δίκως να επιτρέπεται αμφισβήτηση των ορίων όμορων ακινήτων ή των δικαιωμάτων τρίτων προσώπων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 152/05, σ. 388

Ολοκλήρωση κτηματογράφησης και έναρξη ισχύος κτηματολογίου στο Αργυροπούλι Τυρνάβου από 1.8.05 (Εγγρ.), σ. 416

ΚΥΠΡΙΩΤΗΑ

Τα κοινόχροστα πράγματα, εφόσον δεν ανίκουν σε δῆμο ή κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανίκουν στο δημόσιο. Αν κοινόχροστο πράγμα που ανήκει στον οικείο Δῆμο ή Κοινότητα, απωλέσει την ιδιότητα αυτή περιέρχεται στην ιδιωτική περιουσία του Δήμου

Το απαραγράπτο των δικαιωμάτων του Δημοσίου επί κτημάτων δεν εμποδίζει την υπό τρίτου κτήση νομίς επί ακινήτου, στο οποίο προηγουμένως το Δημόσιο (Δήμος ή Κοινότητα) είχε ασκήσει νομί, χωρίς όμως να έχει αποκτήσει κυριότητα επ' αυτού. Η νομί όμως του ιδιώτη, μετά την ισχύ του νδ 31/1968 επί δημοτικού ή κοινοτικού ακινήτου δεν άγει σε κτήση κυριότητας με χρησικότησία, ο χρόνος της οποίας έπρεπε να έχει συμπληρωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του άνω νδ. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΔΙΚΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Mn υπαιτιότητα επί έλλειψης νόμιμης άδειας οδήγησης, εφ όσον δεν τελεί σε αιτιώ-

δη συνάφεια με το ατύχημα. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

Άνευ επιρροής το ότι ο θανάτος μοτοποδηλάτης δεν έφερε κράνος, καθόσον έφερε εκτεταμένες κακώσεις και όχι μόνο στο κεφάλι. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΜΑΡΤΥΡΕΣ (ΠολΔικ)

Ο νόμιμος εκπρόσωπος ανώνυμης εταιρίας δεν μπορεί να είναι μάρτυρας του νομικού προσώπου, ούτε ομοδίκου του. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

ΜΙΣΘΩΣΗ

Επί παρακράτησης του μισθίου μετά τη λήξη της μίσθωσης, ο εκμισθωτής δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση, υπολογιζόμενη αφορημένως από το νόμο, χωρίς υποχρέωση απόδειξης της ύπαρξης και του ποσού της ζημίας. Η αποζημίωση αυτή δεν είναι μίσθωμα αλλά γνήσια αποζημίωση, η οποία θα υπολογιστεί βάσει του αυξημένου, λόγω της εκάστοτε αναπροσαρμογής του μισθώματος. Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ

Κατάργηση δικαιοτικής αναπροσαρμογής του μισθώματος στις εμπορικές μισθώσεις από 1-5-1992. Επί έλλειψης συμφωνίας αναπροσαρμογής, ή επί εξάρτησης αυτής από άκυρη ρήτρα, η αναπροσαρμογή γίνεται αυτόματα μια φορά μετά 2ετία από την έναρξη της σύμβασης κατά ποσοστά της αντικειμενικής αξίας του μισθίου επισίως. Στις παλιές μισθώσεις η έναρξη της 2ετίας υπολογίζεται όχι από την έναρξη της μίσθωσης, αλλά από την προηγούμενη αναπροσαρμογή.

Απαιτητό του αναπροσαρμοζόμενου μισθώματος από την επίδοση του συστατικού, δημόσιου ή ιδιωτικού, εγγράφου της όχλησης, η οποία είναι δυνατή και με την αγωγή καταβολής του μισθώματος. Εφ. Λαρ. 45/05, σ. 306

Αναπροσαρμογή μισθώματος. ΔΤΚ μηνών Μαΐου, Ιουνίου, Ιουλίου, Αυγούστου 2005, σ. 419

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Βλ. Εργασία

NOMH

Το απαραγράπτο των δικαιωμάτων του Δημοσίου επί κτημάτων δεν εμποδίζει την υπό τρίτου κτίσην νομής επί ακινήτου, στο οποίο προηγουμένως το Δημόσιο (ή ΟΤΑ) είχε ασκήσει νομή, χωρίς όμως να έχει αποκτήσει κυριότητα επ' αυτού. Η νομή όμως του ιδιώτη, μετά την ισχύ του νδ 31/1968, επί δημοτικού ή κοινοτικού ακινήτου δεν άγει σε κτίση κυριότητας με χρησικότητα, ο χρόνος της οποίας έπρεπε να έχει συμπληρωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του άνω νδ. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

NOMIMH MOIPA

Βλ. Διαθήκη, Κληρονομία

NOMIMOPOIHSH (ΠολΔικ)

Επί ανακοπής κατά πίνακα κατάταξης ως προς τα έξοδα εκτέλεσης, αυτή στρέφεται όχι μόνον κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη, αλλά και κατ' εκείνων (δανειστών ή όχι) υπέρ των οποίων έγινε πραγματεύσθηκε από το πλειστρίσμα ορισμένου ποσού, όπως είναι και ο δικ. επιμελητής. Εφ. Λαρ. 66/05, σ. 321

Στη δίκη διανομής μεταξύ πολλών συγκυρίων καθιδρύεται από το νόμο υποχρεωτική κοινή νομιμοποίηση και αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

NOMISMA

Επιτρεπτή η συνομολόγηση υποχρεώσεων σε αλλοδαπό νόμισμα επί διεθνών συναλλαγών. Αποδοτέο ποσό είναι το ισάχιο του αλλοδαπού νομίσματος με βάση την ισοτιμία κατά την ημέρα πληρωμής, ενώ επί συμβατικού χρόνου απόδοσης του δανείου, βάσει της κατ' αυτόν ισοτιμίας των νομίσμάτων.

Μετά την εισαγωγή του ευρώ στην Ελλάδα ο υπολογισμός του καταβλητέου ποσού γίνεται με την ισοτιμία Ευρώ - δανεισθέντων νομίσμάτων, κατά το χρόνο πληρωμής, εφ όσον είναι μεταγενέστερος της 1.1.2001. Εάν τα δανεισθέντα νομίσματα είναι χώρας - μέλους της Ευρωζώνης, ως προς την οποία καθορίσθηκαν σταθερές ισοτιμίες του εθνικού νομίσμα-

τός της έναντι του Ευρώ από 1.1.2001, χρόνος υπολογισμού τους σε Ευρώ δεν είναι ο της πληρωμής, αλλά ο χρόνος καθορισμού των σταθερών ισοτιμών εθνικών νομισμάτων. Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

Επί καταβολής ποινικής ρίτρας σε αλλοδαπό νόμισμα, η μετατροπή σε δραχμές θα γίνει προεχόντως με βάση την ισοτιμία της δραχμής προς το αλλοδαπό νόμισμα κατά το χρόνο καταβολής της ποινής και, επί έλλειψης του στοιχείου αυτού, με βάση την ισοτιμία της δραχμής στο χρόνο της πρώτης συζήτησης της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Στη δίκη διανομής μεταξύ πολλών συγκυρίων καθιδρύεται αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 106/05, σ. 332

Η έφεση δε στρέφεται εναντίον όλων των πρωτοδίκων πλειόνων αντιδίκων του εκκαλούντος, αλλά εναντίον εκείνων ως προς τους οποίους ο εκκαλών θέλει να εξαφανιστεί η απόφαση, εκτός αν πρόκειται για αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Εκτέλεση κατά δημοσίου, ΟΤΑ και υπδδ (Μελ.) σ. 220

Κοινόχροστα πράγματα είναι εκείνα τα οποία έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί αόριστος, αλλά όχι κατ' ανάγκη απεριόριστος, αριθμός προσώπων και τα οποία, εφόσον δεν ανήκουν σε δήμο ή κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο δημόσιο. Αν κοινόχροστο πράγμα που ανήκει στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα, απωλέσει την ιδιότητα αυτή περιέρχεται στην ιδιωτική περιουσία του Δήμου

Το απαραγράπτο των δικαιωμάτων του Δημοσίου επί κτημάτων δεν εμποδίζει την υπό τρίτου κτίσην νομής επί ακινήτου, στο οποίο προηγουμένως το Δημόσιο (ή ΟΤΑ) είχε ασκήσει νομή, χωρίς όμως να έχει αποκτήσει κυριότητα επ' αυτού. Η νομή όμως του ιδιώτη, μετά την ισχύ του νδ 31/1968, επί δημοτικού ή κοινοτικού ακινήτου δεν άγει σε κτίση κυριότητας με χρησικότητα, ο χρόνος της οποίας έ-

πρεπε να έχει συμπληρωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του άνω νδ. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

ΟΡΟΦΟΚΤΗΣΙΑ

Η πιλοτή, ως κοινόχροστη, δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρεμένη ιδιοκτησία, κάθε δε αντίθετη συμφωνία των συγκυρίων για κατάργηση και μεταβίβαση των χώρων στάθμευσης αυτής είναι απολύτως άκυρη, ως αντίθετη στην αναγκαστικού δικαίου πολεοδομική δ/ξη του ν. 1221/1981, τη δε ακυρότητα μπορεί να προβάλλει όποιος έχει έννομο συμφέρον, αλλά και ο αντισυμβλοθείς.

Έγκυρη παραχώρηση της χρήσης χώρων της πιλοτής σε έναν ή ορισμένους οροφοκτήτες της ίδιας οικοδομής με ιδιαίτερη συμφωνία των συνιδιοκτητών. Μη δυνατότητα οροφοκτητών να αποκτήσουν δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης στα κοινόχροστα με χρησικότητα, ούτε να απωλέσουν με αχροσία το δικαίωμα συμμετοχής τους σε αυτά.

Ακυρότητα της κατανομής των θέσεων στάθμευσης αυτ/των στην πιλοτή σε υπόγειες μικρές αποθήκες, χωρίς δειτουργική ανεξαρτησία, επιφάνειας μικρότερης από 40 τ.μ., που αποτελούν βοηθητικό χώρο διαμερίσματος, έστω και αν έχουν ορισθεί με τη σύσταση της οριζόντιας ιδιοκτησίας ως αυτοτελείς ιδιοκτησίες, ως αντιβαίνουσα στον από τις πολεοδομικές δ/ξεις επιβαλλόμενο περιορισμό της κυριότητας.

Στην υλική αρμοδιότητα του Μον. Πρωτ. υπάγονται οι διαφορές μεταξύ οροφοκτητών από τη σχέση της κατ' όροφον ιδιοκτησίας, ανεξάρτητα αν αφορούν διαιρετές ιδιοκτησίες ή κοινά της οικοδομής. Κριτήριο χαρακτηρισμού διαφοράς ως εξ οροφοκτησίας τοιαύτης είναι το αν πραγματικά ανεφύει απ' αυτή την ίδια τη σχέση, ή από άλλη, άσκετη και τυχαία με αυτήν ειδική σχέση της οροφοκτησίας.

Οι αγωγές εξ οροφοκτησίας δεν εγγράφονται στα βιβλία διεκδικήσεων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΟΧΛΗΣΗ

Το αναπροσαρμοζόμενο μίσθωμα είναι απαιτού από την επίδοση του συστατικού εγγράφου της όχλησης του εκμισθωτή προς το μισθωτή. Δυνατή όχληση και με την αγωγή κα-

ταβολής του μισθώματος. Εφ. Λαρ. 45/05, σ. 306

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Αστ-Πολ)

2ετής παραγραφή των αξιώσεων αποζημίωσης του ζημιαθέντος τρίτου κατά ασφ. εταιρίας, αρχόμενη από την επόμενη του ατυχήματος, αδιαφόρως του χρόνου γνώσης της ζημίας και του προς αποζημίωση υποχρέου, διότι στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται το 937 ΑΚ.

Επιμήκυνση της βραχυχρόνιας παραγραφής σε 20ετή από την τελεσιδικία της απόφασης και ως προς το μέρος της όλης αξιώσης, που ανάγεται σε χρόνο μεταγενέστερο εκείνου, για τον οποίο επιδικάσθηκε αποζημίωση, καθόσον και το μέρος αυτό, καίτοι δεν περιέχεται ειδική αναγνωριστική δ/ξη στην απόφαση, θεωρείται ότι έχει βεβαιωθεί με δύναμη δεδικασμένου με την παρεμπίπουσα δικαστική κρίση, που ήταν αναγκαία για την ύπαρξη δικαιώματος αποζημίωσης του παθόντος.

Η νέα 20ετής παραγραφή προϋποθέτει όπως η αξιώση μην έχει υποπέσει στη μέχρι της τελεσιδικίας βραχυχρόνια παραγραφή, καθόσον με τη συμπλήρωσή της, ο οφειλέτης έχει κεκτημένο δικαίωμα έναντι του δανειστή για άρνηση της παροχής. Εφόσον κατά το μεταγενέστερο μέρος της, η αξιώση δεν είχε καταστεί επίδικη, το παραχθέν με βάση την αρχική αγωγή, ως προς το μέρος της προγενέστερης ζημίας, δεδικασμένο δεν εξοθελίζει το κεκτημένο δικαίωμα προς απόκρουση της αξιώσης κατά το μη προβληθέν με την αρχική αγωγή μέρος της. Εφ. Λαρ. 30/05, σ. 301

Απαράδεκτη η προβολή με εφετήριο λόγο, το πρώτον, έντασης παραγραφής των αγωγικών αξιώσεων αποζημίωσης του ενάγοντος εκ τροχαίου ατυχήματος, εφόσον δε γίνεται επίκληση και απόδειξη του δικαιολογημένου της μη έγκαιρης προβολής της, αντίθετα δε το δικόγραφο της αγωγής αλλά και τα λοιπά διαδικαστικά έγγραφα που ο εκκαλών-ενιστάμενος επικαλείται για το βάσιμο της έντασης ήταν σε γνώση και στη διάθεσή του για να την αποδείξει κατ' ουσίαν πρωτόδικα. Εφ. Λαρ. 49/05, σ. 309

Επί περιοδικής παροχής, όπως είναι και η περί τόκων τοιαύτη, εφόσον κατά την τελεσιδι-

κία της απόφασης δεν είναι απαιτητή, ως καθιστάμενη μεταγενεστέρως ληξιπρόθεσμη, η περί αυτής αξίωση υπόκειται στη βραχυπρόθεσμη παραγραφή. Οι τόκοι, ως παρεπόμενη αξίωση, συμπαραγράφονται με την παραγραφή της κύριας οφειλής, ακόμη κι αν δεν συμπληρώθηκε η ισχύουσα για αυτούς παραγραφή. Για να ισχύσει η 20ετής παραγραφή απαιτείται η βεβαίωση με τελεσίδικη απόφαση ειδικώς της αξίωσης εκ τόκων, μη αρκούσης της βεβαίωσης μόνον της εκ κεφαλαίου τοιαύτης. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ(Ποιν)

Άρση των απαγορεύσεων κορήγησης αδείας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος σε καταδικασθέντες τελεσίδικα για ορισμένα εγκλήματα, μετά πάροδο 5ετίας από την παραγραφή της ποινής, η οποία άρση επέρχεται επί πλημμελημάτων και κακουργημάτων, συνεπεία της παραγραφής, μετά 15 ή 25 έτη αντίστοιχα, με βάση το χρόνο που η καταδικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη. Δε νοείται παραγραφή ποινών επί έκπισης ή απότισης αυτών. Γνωμ. Εισ. Πρωτ. Λαρ. 67/04, σ. 414

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Η έφεση δεν απευθύνεται και κατά του δικονομικού εγγυητή που παρενέβη προσθέτως, εκούσια ή κατόπιν προσεπίκλησης, υπέρ του νικίσαντος πρωτόδικα διαδίκου, εφόσον η ισχύς της απόφασης δεν εκτείνεται στις έννομες σχέσεις του παρεμβαίνοντος με τον αντίδικό του, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να εξαφανισθεί η προσβαλλόμενη απόφαση μόνον έναντι του νικίσαντος κυρίου διαδίκου, εκτός αν η ισχύς της στην κύρια δίκη απόφασης εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις του προσθέτως παρεμβαίνοντος με τον αντίδικό του, οπότε εφαρμόζονται οι δ/ξεις περί αναγκαστικής ομοδικίας. Η απεύθυνση της έφεσης κατά του πρωτοδίκως προσθέτως παρεμβάντος, επέχει θέση κλίτευσής του στη συζήτηση της έφεσης, η οποία είναι αναγκαία, με ποινή απαραδέκτου της συζήτησης. Εφ. Λαρ. 26/05, σ. 296

ΠΙΛΟΤΗ

Η πιλοτή είναι κοινόχρηστη και δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρεμένη ιδιοκτησία, κάθε δε αντίθετη συμφωνία των συγκυρίων για κατάργηση και μεταβίβαση των χώρων στάθμευσης αυτής είναι απολύτως άκυρη, ως αντίθετη στην αναγκαστικού δικαίου πολεοδομική δ/ξην του v. 1221/1981, την ακυρότητα δε μπορεί να προβάλλει ο έχων έννομο συμφέρον, αλλά και ο αντισυμβλοθείς.

Με ιδιαίτερη συμφωνία των συνιδιοκτηών μπορεί να παραχωρηθεί η χρήση χώρων της πιλοτής αποκλειστικά σε έναν ή ορισμένους οροφοκτήτες της ίδιας οικοδομής.

Ακυρότητα κατανομής των θέσεων στάθμευσης αυτ/των στην πιλοτή σε υπόγειες μικρές αποθήκες, χωρίς λειτουργική ανεξαρτησία, επιφάνειας μικρότερης από 40 τ.μ., που αποτελούν θονητικό χώρο διαμερίσματος, έστω και αν έχουν ορισθεί με τη σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας ως αυτοτελείς ιδιοκτησίες, ως αντιβαίνουσα στον από πολεοδομικές δ/ξεις επιβαλλόμενο περιορισμό της κυριότητας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΠΛΑΝΗ(Αστ)

Προς την πλάνη εξομοιούται και η μη συνειδοπτή άγνοια. Ο υπογράφων έγγραφο χωρίς να γνωρίζει το περιεχόμενό του και προβαίνων σε δικαιοπρακτική δίλωση, αν μεν το υπογράψει γνωρίζοντας ότι αγνοεί το περιεχόμενό του και με την ιδέα ότι θέλει αυτό, οποιοδήποτε και αν είναι, δε διατελεί σε πλάνη, ενώ αν το υπογράψει με την εσφαλμένη ιδέα, ότι περιλαμβάνει ορισμένο περιεχόμενο, ενώ περιλαμβάνει διάφορο, τότε διατελεί σε πλάνη. Μον. Πρωτ. Λαρ. 97/04, σ. 374

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Βλ. Εκτέλεση, Ανακοπή.

ΠΟΙΝΗ (ΠοινΔικ)

Δε νοείται παραγραφή ποινών επί έκπισης ή απότισης αυτών. Γνωμ. Εισ. Πρωτ. Λαρ. 67/04, σ. 414

ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΩΣΗ

Πότε η για την ίδια πράξη ασκηθείσα προγενέστερη ποινική δίωξη, που προκάλεσε εκ-

κρεμοδικία, δεν καθιστά απαράδεκτη την ασκηθείσα μεταγενεστέρως ποινική δίωξη. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

Mn άσκηση ποινικής δίωξης σε βάρος αλλοδαπών εργατών για παροχή οικοδομικών εργασιών τους σε αυθαίρετη οικοδομή τρίτου και σε μέρα Κυριακή, λόγω του ότι αγνοούσαν τόσο τη μη έκδοση οικοδομικής άδειας εκ μέρους του ιδιοκτήτη, όσο και την απαγόρευση προσφοράς εργασίας την Κυριακή. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. B04/691/04, σ. 410

Αρχειοθέτηση δικογραφίας επί ασκηθείσας ποινικής δίωξης για αδίκημα υπαγόμενο στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου. Δ/ξη Εισ. Πρωτ. Λαρ. 2/05, σ. 411

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Επί καταβολής ποινικής ρήτρας σε αλλοδαπό νόμισμα, η μετατροπή σε δραχμές θα γίνει προεχόντως με βάση την ισοτιμία της δραχμής προς το αλλοδαπό νόμισμα κατά το χρόνο καταβολής της ποινής, άλλως, επί έλλειψης του στοιχείου αυτού, με βάση την ισοτιμία της δραχμής στο χρόνο της συζήτησης της υπόθεσης στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η πιλοτή δεν μπορεί να αποτελέσει διαιρεμένη ιδιοκτησία, αλλά παραμένει κοινόχρηστη, κάθε δε αντίθετη συμφωνία των συγκυρίων για κατάργηση και μεταβίβαση των χώρων στάθμευσης αυτής είναι αποδύτως άκυρη, ως αντιθέμενη στην αναγκαστικού δικαίου πολεοδομική δ/ξη του ν. 1221/1981, η δε ακυρότητα αυτή μπορεί να προταθεί από όποιον έχει έννομο συμφέρον, αλλά και από τον αντισυμβλοθέντα. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΠΡΟΣΕΠΙΚΛΗΣΗ

Νόμιμη η προσεπίκληση των κληρονόμων του πωλητή για νομικά ελαττώματα του πωλοθέντος. Εφ. Λαρ. 18/05, σ. 292

Προϋπόθεση παραδεκτού της προσεπίκλησης δικονομικού εγγυητή είναι η ιδιότητα του προσεπικαλούμενου δικονομικού εγγυητή ως τρίτου και όχι ως ίδιο διαδίκου σε εκκρεμή δίκη. Δε θίγεται όμως η τυχόν με την προσεπίκλη-

ση ενωθείσα παρεμπίπουσα αγωγή αποζημίωσης κατά του ίδιου διαδίκου, για την περίπτωση ήτας του εναγομένου, που ασκεί την παρεμπίπουσα αγωγή. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟ

Το προσύμφωνο πώλησης δεν αποτελεί τίτλο κυριότητας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 9/05, σ. 377

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Προσωπική κράτηση κατά εμπόρων και για απάτηση εμπορική μπορεί να διαταχτεί μόνον κατά εκείνου που έχει την οικονομική δυνατότητα να εκπληρώσει την συμβατική του υποχρέωση αλλά αποφεύγει να πράξει δολίως, με την απόκρυψη περιουσιακών του στοιχείων ή με άλλες ενέργειες που καθιστούν αδύνατη η εκτάκτως δυσκερή την αναγκαστική εκτέλεση. Εφ. Λαρ. 117/05, σ. 340

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Προσβολή προσωπικότητας με δημοσιεύματα, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.

Άρση του άδικου χαρακτήρα της εξύθρισης και απλής δυσφήμησης, αν οι εκδηλώσεις γίνονται για διαφύλαξη νόμιμου δικαιώματος ή από άλλο δικαιολογημένο ενδιαφέρον, εκτός αν αποτελούν συκοφαντική δυσφήμιση ή προκύπτει σκοπός εξύθρισης.

Είναι επιτρεπτά δημοσιεύματα για πληροφόρηση, ενημέρωση και κατατόπιση του κοινού, έστω κι αν συνοδεύονται από οξεία κριτική και δυσμενείς χαρακτηρισμούς των προσώπων. Εφ. Λαρ. 382/04, σ. 257

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η ανταγωγή για διατροφή και επιμέλεια τέκνων ασκείται με αντοτελές δικόγραφο ή με τις προτάσεις 5 τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν τη συζήτηση. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324

ΠΤΑΙΣΜΑ

Εργατικό απύχημα. Συνυπαιτιότητα εργοδότη κατά 40% διότι ανατέθηκε επικίνδυνη εργασία καθαρισμού μηχανήματος σε άπειρο και ανειδίκευτο εργάτη, χωρίς ειδική εκπαίδευση, δίχως εφοδιασμό με κατάλληλα γάντια και ανάρτηση πίνακα με οδηγίες χρήσης του μηχανήματος. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

ΠΩΛΗΣΗ

Τα νομικά ελαττώματα του πωληθέντος, στα οποία περιλαμβάνονται όχι μόνον εμπράγματα δικαιώματα τρίτων αλλά και η έλλειψη κυριότητας του πωλητή, δε δημιουργούν ακυρότητα της σύμβασης πώλησης, αλλά αρχική υποκειμενική αδυναμία παροχής, επειδή ο πωλητής δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή του να μεταβιβάσει την κυριότητα του πωληθέντος και να παραδώσει ανεπιληπτή τη νομιμή στον αγοραστή, ο οποίος δικαιούται αποζημίωσης, συνιστάμενη είτε στη διαφορά μεταξύ της αποζημίωσης για μη εκπλήρωση της παροχής και της αξίας της αντιπαροχής, είτε σε πλήρες διαφέρον για μη εκπλήρωση της παροχής, εφόσον ο ίδιος προβαίνει σε εκπλήρωση της αντιπαροχής του.

Τα περιουσιακά δικαιώματα και οι υποχρεώσεις από νομικά ελαττώματα του πωληθέντος, λόγω μη προσωποπαγούς χαρακτήρα της έννομης σχέσης, κληρονομούνται. Νόμιμη η προσεπίκληση των κληρονόμων του πωλητή για νομικά ελαττώματα του πωληθέντος. Εφ. Λαρ. 18/05, σ. 292

Επί υπερημερίας του πωλητή στην παράδοση του πράγματος ο αγοραστής δικαιούται, διασευτικά, να ζητήσει αποζημίωση για μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρίσει από τη σύμβαση, οπότε δικαιούται να αξιώσει την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας παροχής του κατά τον αδικ. πλούτισμό, ως και εύλογη αποζημίωση. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Βλ. Προσβολή προσωπικότητας, Τύπος

ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Κυριότητα.

ΣΥΖΥΓΟΙ

Το εξ αδιαθέτου κληρονομικό δικαίωμα του επιζώντος συσύγου αποκλείεται, αν ο κληρονομούμενος σύζυγος, έχοντας βάσιμο λόγο διασυγίου (χωρίς να είναι απαραίτητο να οφείλεται σε υπαιτίο της επιζώντος) είχε ασκήσει αγωγή διασυγίου κατά του συζύγου του, έστω κι αν δεν είχε εκδοθεί μέχρι το θάνατο αμετάκλητη απόφαση. Εφ. Λαρ. 381/04, σ. 253

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ

Οι δ/ξεις της από 15.11.1965 διεθνούς σύμβασης της Χάγης και της από 11.5.1938 Ελληνογερμανικής σύμβασης, αναφορικά με επιδόσεις δικογράφων, που ισχύουν παράλ-

ληπλα, έχουν αυξημένη τυπική ισχύ έναντι των σχετικών δ/ξεων του ΚΠολΔ, που ρυθμίζουν την επίδοση σε πρόσωπα που διαμένουν ή έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή. Οι άνω συμβάσεις δεν καταργούν ευθέως το εσωτερικό δίκαιο των συμβαλλομένων χωρών, ανατρέπουν όμως την ουσιαστική σημασία της πλασματικής επίδοσης στον Εισαγγελέα και δεν αποκλείουν το δικαίωμα του διαδίκου να επιλέξει τον τρόπο επίδοσης του εσωτερικού ελληνικού δικαίου, πλην όμως πρέπει να προσκομίζεται απόδειξη περί πραγματικής επίδοσης του εγγράφου στον καθ ου. Εφ. Λαρ. 374/04, σ. 247

Η δ/ξη του 33 v. 2971/01, που προβλέπει ξεχωριστή διαδίκασία για την ανατροπή του μαχητού τεκμηρίου ωφέλειας των ιδιοκτητών απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό, είναι ανίσχυρη, ως προσκρούουσα στα άρθρα 17 Συντάγματος και 1 Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Εφ. Λαρ. 143/05, σ. 363

ΣΥΜΜΟΡΙΑ

Στη συμμορία δεν απαιτείται να είναι ορισμένα τα μελετώμενα εγκλήματα που πάντως, πρέπει να είναι περισσότερα του ενός. Αληθινή πραγματική συρροή της κακουργηματικής απάτης με τη συμμορία. Εννοιολογική διαφοροποίηση της σύστασης και συμμορίας από την από κοινού τέλεση εγκλήματος. Συμβ. Πληρ. Λαρ. 150/05, σ. 393

ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΣ

Επί ακύρωσης της καταγγελίας εργασίας η αξίωση του εργοδότη για την καταβληθείσα στον εργαζόμενο αποζημίωση μπορεί να ασκηθεί και με συμψηφισμό προς τις οφειλόμενες, λόγω ακύρωσης της καταγγελίας, τακτικές αποδοχές του μισθωτού, κατ εξαίρεση της γενικής νομοθετικής ρύθμισης που απαγορεύει το συμψηφισμό ανταπαίτησης του εργοδότη στους οφειλόμενους από αυτόν μισθούς. Εφ. Λαρ. 552/04, σ. 263

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ

Η υποχρέωση της μπτέρας για συνεισφορά στη διατροφή ανηλίκου προτείνεται κατ' ένστασην. Εφ. Λαρ. 68/05, σ. 324
Βλ. και Διατροφή, Αδικοπραξία, Αυτοκίνητα

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Η δ/ξη του 33 v. 2971/01, που προβλέπει ξεχωριστή διαδίκασία για ανατροπή του μαχη-

τού τεκμηρίου ωφέλειας των ιδιοκτητών απαλλοτριούμενου ακινήτου που αποκτά πρόσωπο σε διανοιγόμενη εθνική οδό, είναι ανίσχυρη, ως προσκρούουσα στα άρθρα 17 Συντάγματος και 1 Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Εφ. Λαρ. 143/05, σ. 363

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. Πταίσμα, Υπαιτιότητα

ΣΥΡΡΟΗ(Ποι)

Η κακουργηματική απάτη συνδέεται με αληθινή πραγματική συρροή με τη σύσταση και συμμορία, διότι οι περιγραφόμενες στο 187 ΠΚ συμπεριφορές ανάγονται νομοθετικά σε ιδιώνυμα κατά της δημόσιας τάξης εγκλήματα, ως προπαρασκευαστικές πράξεις προσβολής άλλων εννόμων αγαθών. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

ΣΥΣΤΑΣΗ

Η σύσταση έχει ως αντικείμενο την τέλεση ορισμένου κακουργήματος ή πλημμελήματος, τιμωρούμενου με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός έτους.

Αληθινή πραγματική συρροή κακουργηματικής απάτης με τη σύσταση. Εννοιολογική διαφοροποίηση της σύστασης από την από κοινού τέλεση εγκλήματος. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 150/05, σ. 393

ΣΩΡΕΥΣΗ (ΚΠολΔ)

Σώρευση αιτήματος αναγνώρισης της ανάκλησης δικαιούς ως άκυρης με αίτημα διεκδίκησης του δικαιού του δικαιού, καθόσον επιτρέπεται δικαστική προστασία, αν ο γένεσης ή η άσκηση του δικαιώματος εξαρτάται από την έκδοση της απόφασης. Εφ. Λαρ. 120/05, σ. 350

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

Βλ. Προσβολή προσωπικότητας, Τύπος

ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΙΝΗΤΟ

Εκτροπή αυτ/του, λόγω απροσεξίας του οδηγού του, που έκανε χρήση κινητού τηλεφώνου. Εικονική διάλωση από οδηγό ακολουθούντος οχήματος για δική του υπαιτιότητα. Συμπαιγνία των δύο οδηγών για τη λίψη ασφ. αποζημίωσης. Εφ. Λαρ. 302/04, σ. 240

ΤΟΚΟΓΛΥΦΙΑ

Τιμωρείται η επιδιώκουσα υπερβολικά οικονομικά οφέλη συμπεριφορά του δανειστή, δίχως τη συνδρομή των περιστάσεων της παρ. 1 του 404 ΠΚ, δηλ. της εκμετάλλευσης της ανάγκης, κουφότητας ή απειρίας.

Συνομολόγηση τόκων υπέρ Τράπεζας σε σύμβαση δανείου. Μη τοκογλυφία από τον υπάλληλο αυτής, αφού οι ουσιώδεις όροι χορήγησης του δανείου γνωστοποιήθηκαν και έγιναν αποδεκτοί από το δανειολήπτη εγγράφως, στα πλαίσια της ελευθερίας των συμβάσεων, επιπρόσθετα δε δεν τέθηκαν από τον ίδιο αλλά από τα καταστατικά όργανα της εταιρίας, με την οποία ο υπάλληλος συνδέεται με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 79/05, σ. 391

ΤΟΚΟΙ

Στις προνομιακές απαιτήσεις της τρίτης τάξης του 975 ΚΠολΔ από παροχή εξαρτημένης εργασίας, εφόσον προέκυψαν κατά την τελευταία 2ετία πριν την ημέρα ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού, ως και από αποζημίωση λόγω καταγγελίας της εργασίας ανεξάρτητα από το χρόνο που προέκυψαν, περιλαμβάνονται και οι παρεπόμενες απαιτήσεις τόκων, υπό τις χρονικές διακρίσεις των κυρίων απαιτήσεων. Εφ. Λαρ. 56/05, σ. 317

Επί ολοσχερούς καταστροφής πράγματος ο ζημιωθείς δικαιούται να απαιτεί και τόκους επί του ποσού του διαφυγόντος κέρδους, από την επίδοση μεν της αγωγής για τον προ της επίδοσης της αγωγής χρόνο, από την ημέρα δε που ακολούθως ανακύπτει για το μετά την επίδοση της χρονικό διάστημα. Δεν επιτρέπεται όμως να ζητήσει τόκους επί της αξίας του καταστραφέντος πράγματος για όσο χρόνο μέχρι την πληρωμή της, απαιτεί και διαφυγόν κέρδος.

Παραγραφή τόκων. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Κατάρτιση δανείου με εντολή του δανειστή σε Τράπεζα για μεταφορά χρημάτων από λογ/σμό του σε λογ/σμό του δανειολήπτη, ο οπόιος και τα αναλαμβάνει.

Τόπος κατάρτισης σύμβασης δανείου είναι ο τόπος τήρησης από τον δανειολήπτη του τρα-

πεζικού λογ/σμού, στον οποίο μεταφέρθηκε το δάνειο. Εφ. Λαρ. 680/04, σ. 273

ΤΥΠΟΣ

Προσβολή προσωπικότητας με δημοσιεύματα, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.

Επί τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών ως “εκδότης” νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος της αδειούχου εταιρείας, ως “διευθυντής” ο υπεύθυνος προγράμματος και επί ειδοπεογραφικών εκπομπών ο διευθυντής του τμήματος ειδήσεων, ως “συντάκτης δε του δημοσιεύματος” ο παραγωγός ή δημοσιογραφικός υπεύθυνος ή ο δημοσιογράφος-συντονιστής ή παρουσιαστής της εκπομπής, ανάλογα με το είδος και τη δομή της εκπομπής. Εφ. Λαρ. 382/04, σ. 257

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Εργατικό ατύχημα. Συνυπαιτόπτητα εργοδότη κατά 40%. Εφ. Λαρ. 51/05, σ. 313

Μη υπαιτόπτητα επί έλλειψης νόμιμης άδειας οδήγησης, εφόσον δεν τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το ατύχημα. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

Άνευ επιρροής το ότι ο θανών μοτοποδηλάτης δεν έφερε κράνος, καθόσον έφερε εκτεταμένες κακώσεις και όχι μόνο στο κεφάλι. Εφ. Λαρ. 125/05, σ. 358

ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΗ (Αστ)

Επί υπερημερίας του πωλητή περί την παράδοση του πράγματος ο αγοραστής δικαιούται, διασευκτικά, να ζητήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρίσει από τη σύμβαση, οπότε δικαιούται την επιστροφή της ήδη καταβληθείσας παροχής του κατά τις δ/ξεις του αδικ. πλουτισμού, καθώς και εύλογη αποζημίωση. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

ΥΠΑΞΙΑ

Μείωση εμπορικής αξίας (υπαξίας) βλαβέας αυτ/του 6%, καθόσον παρά την επιμελημένη επισκευή του με καινούργια ανταλλακτικά καταλείφθηκαν ελαπτώματα από τα οποία επιπρέαζεται η αντοχή, η ευστάθεια και η εμπορευσιμότητα. Εφ. Λαρ. 124/05, σ. 356

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Επί υπερημερίας του πωλητή περί την παράδοση του πράγματος, ο αγοραστής δικαιούται, διασευκτικά, να ζητήσει αποζημίωση για

μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρίσει από τη σύμβαση. Εφ. Λαρ. 111/05, σ. 335

ΥΠΟΘΗΚΗ

Η αγωγή εξάλειψης υποθήκης πρέπει να διαλαμβάνει την άρνηση ή την αδιαφορία του δανειστή να συναίνεσι, παρά την πρόσκληση. Εφ. Λαρ. 50/05, σ. 311

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Υποσβολή συγκεντρωτικών καταστάσεων πελατών-προμηθευτών (Εγγρ.), σ. 417

ΧΡΕΟΣ

Επί ύπαρξης περισσοτέρων χρεών και καταβολής του επιδικασθέντος προσωρινώς εκτελεστού ποσού, ο δανειστής υποχρεούται να το καταλογίσει σε εξόφληση του επαχθέστερου για τον οφειλέτη, τέτοιο δε είναι το τοκοφόρο σε αντίθεση με το μη τοκοφόρο. Εφ. Λαρ. 91/05, σ. 327

Αιτιώδης και αναιτιώδης αναγνώριση χρέους. Πότε απαιτείται έγγραφος τύπος. Μον. Πρωτ. Λαρ. 97/04, σ. 374

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Ηθική βλάβη, Ψυχική οδύνη.

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Το απαραγράπτο των δικαιωμάτων του Δημοσίου επί κτημάτων δεν εμποδίζει την υπό τρίτου κτίση νομής επί ακινήτου, στο οποίο προηγουμένως το Δημόσιο (ή ΟΤΑ) είχε ασκήσει νομή, χωρίς όμως να έχει αποκτήσει κυριότητα επ' αυτού. Η νομή όμως του ιδιώτη μετά την ισχύ του νδ 31/1968 επί δημοτικού ή κοινοτικού ακινήτου δεν άγει σε κτίση κυριότητας με χρονικότησία, ο χρόνος της οποίας έπρεπε να έχει συμπληρωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του άνω νδ. Εφ. Λαρ. 666/04, σ. 266

Οι οροφοκτίτες δεν μπορούν με χρονικότησία, να αποκτήσουν δικαιώματα αποκλειστικής χρήσης στα κοινόχρηστα μέρη. Μον. Πρωτ. Λαρ. 146/05, σ. 381

ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, Οροφοκτησία, Πιλοτή

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ 2005

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

A. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2004

271	σ. 239
302	σ. 240
374	σ. 247
381	σ. 253
382	σ. 257
440	σ. 263
552	σ. 263
666	σ. 266
680	σ. 273
731	σ. 281

ΕΤΟΥΣ 2005

1	σ. 288
18	σ. 292
26	σ. 296
30	σ. 301
45	σ. 306
49	σ. 309
50	σ. 311
51	σ. 313
56	σ. 317
66	σ. 321
68	σ. 324
91	σ. 327
106	σ. 332
111	σ. 335
117	σ. 340
120	σ. 350
124	σ. 356
125	σ. 358
143	σ. 363

B. ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2004

182	σ. 369
-----	--------

Γ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2004

Τακτική	
97	σ. 374

ΕΤΟΥΣ 2005

Τακτική	
9	σ. 377
24	σ. 379
146	σ. 381
Εκουσία	
152	σ. 388

2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

A. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΟΔΙΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2005

79	σ. 391
150	σ. 393

B. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΠΛΗΜ/ΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2005

2618	σ. 404
------	--------

C. ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Γ1. ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΕΦΕΤΩΝ

ΕΤΟΥΣ 2005

79	σ. 408
----	--------

Γ2. ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ

ΕΤΟΥΣ 2004

B04/691	σ. 410
---------	--------

ΕΤΟΥΣ 2005

2	σ. 411
---	--------

D. ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Δ1. ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ

ΕΤΟΥΣ 2004

67	σ. 414
----	--------